

ΑΡΘΡΑ - ΜΕΛΕΤΕΣ - ΑΠΟΨΕΙΣ**Η ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ
ΤΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΔΕΚ*****Ροδόπης ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Δικηγόρου Λάρισας, Μεταπτυχιακής Φοιτήτριας****Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ**

Η καθιέρωση της ιθαγένειας της Ένωσης με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ (ΣΕΕ) αποτέλεσε θεσμική καινοτομία, που είχε ως στόχο “να ενισχύσει την προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των υπηκόων των κρατών μελών”¹ και να μετασχηματίσει την έως τότε Ευρωπαϊκή “Οικονομική” Κοινότητα σε μια “Ευρώπη των Πολιτών”². Πράγματι, πρωταρχικός στόχος της ΕΟΚ και σημείο αναφοράς όλων των δραστηριοτήτων της μέχρι τη θέση σε ισχύ της ΣΕΕ ήταν η σταδιακή εγκαθίδρυση της ενιαίας αγοράς, ως χώρου, όπου εξασφαλίζεται, μεταξύ άλλων, η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων³. Η εισαγωγή όμως της έννοιας της ιθαγένειας της Ένωσης και η μέσω αυτής προώθηση της εμβάθυνσης της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης έχει, με το πέρασμα των χρόνων και κυρίως με την εξέλιξη της σχετικής με αυτήν (ιθαγένεια) νομολογίας του ΔΕΚ, επηρεάσει σημαντικά τα ζητήματα της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων. Η επίδραση αυτή και, πιο συγκεκριμένα, το τρίπτυχο “ιθαγένεια της Ένωσης - νομολογία ΔΕΚ - ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων” αποτελεί και το αντικείμενο της παρούσας εργασίας. Ειδικότερα, η εν λόγω μελέτη, αποσαφηνίζοντας αρχικά (υπό II), με βάση την κοινοτική νομολογία, την έννοια της ευρωπαϊκής ιθαγένειας, και εξετάζοντας στη συνέχεια (υπό III) τις συνέπειες που έχει επί της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων η νομολογιακή επεξεργασία των άρθρων περί ιθαγένειας, αποβλέπει στο να απαντήσει στο ερώτημα κατά πόσο εν τέλει το ΔΕΚ, επιδιώκοντας να προσδιορίσει το περιεχόμενο της ιθαγένειας και του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής που θεμελιώνεται σε αυτήν, κατάφερε να ενισχύσει την προστασία των εν λόγω δικαιωμάτων των πολιτών.

* Η παρούσα μελέτη στηρίζεται στη νομολογία του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, όπως αυτή διαμορφώθηκε έως την άνοιξη του 2007.

¹Αρ. 2 (πρώην Β') ΣΕΕ.

²Βλ. ενδ. Γιαννούλη Χ., *Ο Ευρωπαίος πολίτης - Διαστάσεις της “ευρωπαϊκής ιθαγένειας” και εμβέλεια της Ευρώπης των Πολιτών*, ΤοΣ 1996, σ. 345 επ., Θεοδωρίδη Π./Μαντζούφα Π., *Έθνος και ευρωπαϊκή ιθαγένεια - Οι μεταμορφώσεις της ιδιότητας του πολίτη*, ΤοΣ 1998, σ. 286.

³Βλ. και άρθρο 14 ΣΕΚ.

II. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 17 ΣΕΚ “θεσπίζεται ιθαγένεια της Ένωσης⁴. Πολίτης της Ένωσης είναι κάθε πρόσωπο που έχει την υπηκοότητα ενός κράτους μέλους. Η ιθαγένεια της Ένωσης συμπληρώνει και δεν αντικαθιστά την εθνική ιθαγένεια”.

Όπως προκύπτει από τη διατύπωση του άρθρου, η ιθαγένεια της Ένωσης δεν αποτελεί αυτοτελή, αυθύπαρκτο νομικό δεσμό μεταξύ των πολιτών και της Ένωσης⁵. Αντιθέτως, η εν λόγω ιδιότητα χαρακτηρίζεται ως δευτερογενής⁶, προϋποθέτουσα, ως *conditio sine qua non*, την υπηκοότητα ενός από τα κράτη μέλη.

Η εξάρτηση, όμως, της ευρωπαϊκής ιθαγένειας από την εθνική ιθαγένεια δημιούργησε εξ αρχής το πρόβλημα της συμφιλίωσης των δύο εννοιών. Ναι μεν η πρώτη δεν αντικαθιστά τη δεύτερη, ωστόσο δεν διευκρινίζεται αν θα πρέπει να υιοθετηθεί μια αυτόνομη, κοινοτική ερμηνεία του όρου “εθνική ιθαγένεια” ή αν αντιθέτως θα καθίσταται σεβαστή η διεθνούς δικαίου προσέγγιση περί απονομής της ιθαγένειας από το κάθε κράτος μέλος. Στο ζήτημα αυτό, το Δικαστήριο πήρε, για πρώτη φορά, θέση, με την απόφαση *Micheletti*⁷, όπου ετέθη το ερώτημα αν κράτος μέλος μπορεί να μην αναγνωρίσει την ιδιότητα προσώπου, που θέλει να ασκήσει εντός αυτού το δικαίωμα εγκαταστάσεως, ως κοινοτικού υπηκόου, λόγω του ότι αυτός κατέχει συγχρόνως και ιθαγένεια τρίτου κράτους, η οποία, σύμφωνα με το οικείο ιδιωτικό διεθνές δίκαιο, θεωρείται ως ενεργή και, άρα, ως η μόνη αναγνωριζόμενη. Το ΔΕΚ αποδέχθηκε ρητά την αποκλειστική, κατά το διεθνές δίκαιο, αρμοδιότητα των κρατών μελών προς καθορισμό των όρων κτήσης και απώλειας της εθνικής ιθαγένειας, διευκρίνισε, ωστόσο, ότι η αρμοδιότητα αυτή πρέπει να ασκείται με γνώμονα την τήρηση του κοινοτικού δικαίου. Όρισε, επίσης, ότι, από τη στιγμή που ένα κράτος απονέμει την ιθαγένεια του σε συγκεκριμένο πρόσωπο, δεν είναι δυνατό να περιορίζονται τα αποτελέσματα της αναγνώρισης αυτής από πρόσθετες προϋποθέσεις, τι-

⁴Η χρήση του όρου “ιθαγένεια της Ένωσης” δεν είναι ακριβής. Ο όρος “ιθαγένεια” ή “υπηκοότητα” περιγράφει “τον δημοσίου δικαίου δεσμό ενός ατόμου προς την πολιτεία στο λαό της οποίας ανήκει” (Παπασιώπη-Πασιά Ζ., *Δίκαιο Ιθαγένειας*, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004, σ. 1), και αντιστοιχεί στους όρους *nationality*, *nationalite* κ.ο.κ.. Αντιθέτως, ο θεσμός που καθιερώνει το αρ. 17 ΣΕΚ αποδίδεται με τους όρους *citizenship*, *citoyennete* κ.ο.κ., στα ελληνικά δε, ελλείψει καθιερωμένου όρου, αναφέρεται ως “ιδιότητα του πολίτη”, σπανιότερα ως “πολιτεία”, “νομική κατάσταση του πολίτη”, “πολιτική ιθαγένεια” (βλ. Γιαννούλη Χ., *ό.π.*, σ. 366, Γώγου Κ. σε Σκουρή Β, *Ερμηνεία των Συνθηκών για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2003, υπό αρ. 17 ΣΕΚ, σ. 329 - 330). Στην παρούσα μελέτη, για λόγους ευκολίας, χρησιμοποιούνται εναλλακτικά οι όροι *ευρωπαϊκή ιθαγένεια*, *ιθαγένεια της Ένωσης*, *ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης* ως ισότιμοι.

⁵Βλ. Σαχπεκίδου Ε., *Ειδικά μαθήματα Δικαίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων - Εισαγωγή στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και των προσώπων*, Πανεπιστημιακές παραδόσεις, 2006, σ. 61.

⁶Βλ. Βενιζέλου Ε., *Η ευρωπαϊκή ιθαγένεια και το ελληνικό Σύνταγμα*, ΕΕΕυρΔ 1993, σ. 279, Γιαννούλη Χ., *ό.π.*, σ. 366, Θεοδωρίδη Π./Μαντζούφα Π., *ό.π.*, σ. 286.

⁷Απόφαση της 7.7.1992 στην υπόθεση C-369/90, Συλλ 1992.I-4239.

θέμενες από άλλα κράτη μέλη, οι οποίες επηρεάζουν αρνητικά την άσκηση των κοινοτικών ελευθεριών και οι οποίες συνεπάγονται ότι το προσωπικό πεδίο εφαρμογής των κοινοτικών κανόνων θα ποικίλλει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο.

Με την απόφαση *Micheletti* το ΔΕΚ απέδειξε ότι δεν θα εναρμονίσει τους όρους απονομής της ιθαγένειας, σεβόμενο την αρχή του δημόσιου διεθνούς δικαίου περί απονομής της από το κάθε κράτος, ως εκδήλωση της άσκησης της κρατικής του κυριαρχίας. Η σκέψη περί άσκησης της αρμοδιότητας αυτής με γνώμονα την τήρηση του κοινοτικού δικαίου δεν αναιρεί την υιοθέτηση της ανωτέρω αρχής, καθώς αναφέρεται σε έλεγχο των ακραίων ορίων της εθνικής αρμοδιότητας, χωρίς να την μετατρέπει σε κοινοτική⁸. Ωστόσο, το ΔΕΚ θεμελίωσε ότι η αναγνώριση της ιθαγένειας, που έχει απονεμίσει κράτος μέλος, από τα υπόλοιπα κράτη μέλη αποτελεί υποχρέωση, δυνάμενη να ελεγχθεί από το ίδιο. Είναι εμφανές ότι η απόφαση αυτή συγκρούεται ευθέως με την απόφαση *Nottebohm*⁹ του Διεθνούς Δικαστηρίου, όπου είχε γίνει δεκτό ότι, σε περίπτωση ατόμου με διπλή ιθαγένεια, εφαρμόζεται η αρχή της ενεργού ιθαγένειας και επομένως η αναγνώριση της απονομής ιθαγένειας πραγματοποιείται μόνο εφόσον διαπιστωθεί πραγματικός και γνήσιος σύνδεσμος με το κράτος απονομής της. Η διαφοροποίηση, πάντως, εντοπίζεται μόνο στον τομέα της αναγνώρισης της ήδη απονεμηθείσας ιθαγένειας από τα άλλα κράτη και όχι και στο θέμα του προσδιορισμού των όρων κτήσης και απώλειάς της. Παρά την ύπαρξη επιχειρημάτων υπέρ αμφοτέρων των θέσεων¹⁰, εύλογα προκύπτει ότι η στάση του ΔΕΚ στοχεύει στην όσο το δυνατόν ευρύτερη αποτελεσματικότητα του κοινοτικού δικαίου, μέσω της εφαρμογής του σε όλους όσους αναγνωρίζουν τα κράτη μέλη, το καθένα αυτοτελώς, ως πολίτες τους.

Η απόφαση *Micheletti* εκδόθηκε λίγο πριν τη θέση σε ισχύ της ΣΕΕ, επιβεβαιώθηκε ωστόσο και αργότερα. Πράγματι, το ΔΕΚ απέδειξε την σταθερότητά του αρχικά με την απόφαση *Avello*¹¹. Η υπόθεση αφορούσε δύο ανήλικα παιδιά με δύο, κοινοτικές, ιθαγένειες (βελγική και ισπανική), που κατοικούσαν στο Βέλγιο. Όταν ζητήθηκε από τις βελγικές αρχές να μεταβάλουν το επώνυμο των παιδιών, που έφερε το επώνυμο του πατέρα τους (κατά το βελγικό δίκαιο), ώστε να συμπεριλάβει και εκείνο της μητέρας (κατά το ισπανικό δίκαιο), οι αρμόδιες αρχές απέρριψαν την αίτηση, καθώς, κατά το οικείο ιδιωτικό διεθνές δίκαιο, σε περίπτωση προσώπων με διπλή ιθαγένεια, εκ των οποίων η μία είναι αυτή του *forum*, επικρατεί η τελευταία αυτή ιθαγένεια. Το ΔΕΚ επανέλαβε την απόφαση *Micheletti*, εφαρμόζοντάς την με μεγάλη συνέπεια και σε αυτή τη διαφορετική περίπτωση.

⁸Βλ. *Γώγου Κ., ό.π., σ.331 - 332, Mather J., The Court and the Union Citizen, European Law Journal 2005, σ. 724.*

⁹*Απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου Δικαιοσύνης της 6.4.1955 στην υπόθεση Liechtenstein v. Guatemala, Recueil des arrêts, 1955, σ. 4.*

¹⁰Βλ. *ενδ. Γιαννούλη Χ., ό.π., σ. 370 υποσ. 77 - 79, σ. 374.*

¹¹*Απόφαση της 2.10.2003 στην υπόθεση C-148/02, Συλλ 2003.I-11163.*

Η επιβεβαίωση της νομολογίας Micheletti ακολούθησε και στη νεότερη απόφαση Chen¹², της οποίας τα πραγματικά περιστατικά είναι ιδιάζοντα. Στην υπόθεση αυτή επρόκειτο για μια Κινέζα μητέρα (τη Zhu) που, προκειμένου να γεννήσει το δεύτερο παιδί της νόμιμα (στην Κίνα εφαρμοζόταν η “πολιτική του ενός παιδιού”) μετέβη στην Ιρλανδία, όπου, με βάση το υιοθετούμενο εκεί (σε αντίθεση με τα υπόλοιπα κράτη μέλη) *jus soli*, το τέκνο που γεννήθηκε (η Chen) απέκτησε την Ιρλανδική ιθαγένεια. Σχεδόν αμέσως μετά τη γέννα, η Zhu μετέβη με την Chen στο Ηνωμένο Βασίλειο και αιτήθηκε τη χορήγηση άδειας παραμονής μακράς διάρκειας για την ίδια και την κόρη της, στηριζόμενη στην ιθαγένεια της τελευταίας και τα κοινοτικά δικαιώματα που αυτή συνεπάγεται. Η αίτηση απορρίφθηκε. Μεταξύ άλλων, το Ηνωμένο Βασίλειο ισχυρίστηκε ότι δεν αναγνωρίζει την ιρλανδική ιθαγένεια του νεογέννητου, καθώς η Zhu επικαλούνταν καταχρηστικά τους κοινοτικούς κανόνες. Το ΔΕΚ, σε απόλυτη συμφωνία με την προηγούμενη νομολογία, αρνήθηκε τον ισχυρισμό περί κατάχρησης κοινοτικών δικαιωμάτων, μη επιτρέποντας στο Ηνωμένο Βασίλειο να ελέγξει ή περιορίσει την ιθαγένεια που είχε ήδη αποκτήσει η Chen. Αντίθετα επανέλαβε αυτούσιο το σκεπτικό της απόφασης Micheletti, αποδεικνύοντας ότι αποτελεί συνειδητά σταθερή επιλογή του.

Σε απόλυτη αρμονία με τη νομολογία Micheletti είναι μία ακόμη απόφαση, αντιμετωπίζουσα όμως το θέμα της απονομής κι όχι της αναγνώρισης της ιθαγένειας. Πρόκειται για την απόφαση Kaur¹³, που έκρινε τη νομική δεσμευτικότητα και κοινοτική συμβατότητα της δήλωσης, με την οποία το Ηνωμένο Βασίλειο, αποσαφήνισε, κατά την προσχώρησή του στην ΕΚ, ποιες κατηγορίες πολιτών του θεωρεί ως βρετανούς υπηκόους, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου. Κατά το ΔΕΚ, η συνεπής εφαρμογή της απόφασης Micheletti συνεπάγεται ότι το περιεχόμενο της σχετικής δήλωσης επιβάλλεται να λαμβάνεται υπόψη στο ακέραιο.

Ο “κανόνας” λοιπόν τέθηκε στην απόφαση Micheletti, επιβεβαιώθηκε με τις επόμενες και το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου καθορίστηκε. Η ευρωπαϊκή ιθαγένεια αποκτάται μαζί με την εθνική. Καταργείται όμως όταν καταργείται η τελευταία; Το ΔΕΚ δεν αντιμετώπισε ανάλογη περίπτωση. Στην υπόθεση Kaur δέχθηκε ότι υπέρ των προσώπων που αποκλείει η δήλωση δεν γεννήθηκαν ποτέ κοινοτικά δικαιώματα. Τι θα γίνει όμως σε διαφορετική περίπτωση¹⁴; Πολλές υποθέσεις μπορούν να διατυπωθούν, σαφή απάντηση, ωστόσο, θα δώσει, τελικά, μόνο το Δικαστήριο. Εν αναμονή, λοιπόν, σχετικής νομολογίας.

¹² Απόφαση της 19.10.2004 στην υπόθεση C-200/02, Συλλ. 2004.I-9925.

¹³ Απόφαση της 20.2.2001 στην υπόθεση C-192/99, Συλλ. 2001.I-1237.

¹⁴ Ως προς το σχετικό προβληματισμό βλ. Hall S., *Determining the Scope ratione personae of European Citizenship: Customary International Law Prevails for Now, Legal Issues of European Integration 2001*, σ. 360.

III. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ - Η ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 18 ΣΕΚ

Από την ίδρυση της ΕΟΚ μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '90, το δικαίωμα κυκλοφορίας και διαμονής ρυθμιζόταν αποκλειστικά βάσει των προστατευτικών διατάξεων για την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, το δικαίωμα εγκατάστασης και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών. Μόνο λίγο πριν την υπογραφή της ΣΕΕ, το δικαίωμα αυτό επεκτάθηκε, υπό όρους, σε τρεις κατηγορίες οικονομικά ανενεργών πολιτών. Πρόκειται για εκείνους, στους οποίους δεν αναγνωρίζεται δικαίωμα διαμονής βάσει άλλων κοινοτικών διατάξεων (οδηγία 90/364 σχετικά με το δικαίωμα διαμονής), για τους συνταξιούχους (οδηγία 90/365 σχετικά με το δικαίωμα διαμονής των μισθωτών και μη μισθωτών εργαζομένων που έχουν παύσει την επαγγελματική τους δραστηριότητα) και τους σπουδαστές (οδηγία 93/96 σχετικά με το δικαίωμα διαμονής των σπουδαστών)¹⁵.

Η εισαγωγή όμως της ιθαγένειας της Ένωσης ήρθε να αλλάξει το ως άνω σκηνικό. Αμέσως μετά το αρ. 17, εισήχθη το αρ. 18 ΣΕΚ που, στην πρώτη παράγραφο του, ορίζει: "Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών, υπό την επιφύλαξη των περιορισμών και με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παρούσα Συνθήκη και στις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή της". Η διατύπωση του άρθρου ήταν αρκετή για να τεθεί το δίλημμα: χορηγεί το αρ. 18 ΣΕΚ ένα καινούριο δικαίωμα, ανεξάρτητο από την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας ή συνιστά μία πανηγυρική επιβεβαίωση, που δεν προσθέτει τίποτε καινούριο¹⁶; Την απάντηση κλήθηκε να δώσει και πάλι το ΔΕΚ, συγκεκριμενοποιώντας το κανονιστικό περιεχόμενο του εν λόγω άρθρου και τις συνέπειες της εισαγωγής των αρ. 17 - 18 ΣΕΚ στην ελεύθερη κυκλοφορία των κοινοτικών υπηκόων.

B. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ

i. Σχέση αρ. 18 ΣΕΚ με τις επιμέρους κοινοτικές ελευθερίες.

Η ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή κατοχυρώνεται για τους εργαζόμενους, τους ασκούντες δικαίωμα εγκατάστασης και τους παρέχοντες υπηρεσίες στα αρ. 39 επ, 43 επ. και 49 επ. ΣΕΚ αντίστοιχα. Οι ανέκαθεν "προνομιακές" αυτές κατηγορίες κοινοτικών υπηκόων δεν έχουν να αντλήσουν πολλά οφέλη από το αρ. 18. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει από τις αποφάσεις Σκαναβή, Calfa, Olazabal, Στυλιανάκης¹⁷, όπου το ΔΕΚ τόνισε ό-

¹⁵ΕΕ L 180 της 13/7/90, σ. 26 - 27, ΕΕ L 180 της 13/7/90, σ. 28 - 29 και ΕΕ L 317 της 18/12/93, σ. 59 - 60, αντίστοιχα.

¹⁶Βλ. Tryfonidou A., C-200/02, *Kunqian Catherine Zhu and Man Lavette Chen v. Secretary of State for the Home Department: Further Cracks in the "Great Wall" of the European Union?*, *European Public Law* 2005, σ. 532.

¹⁷Απόφαση της 29.2.1996 στην υπόθεση C-193/94, Συλλ 1996.I-929, απόφαση της 19.1.1999 στην υπόθεση C-348/96, Συλλ 1999.I-11, απόφαση της 26.11.2002 στην υπόθεση C-100/01, Συλλ 2002.I-10981 και απόφαση της 6.2.2003 στην υπόθεση C-92/01, Συλλ 2003.I-1, αντίστοιχα.

τι οι προαναφερθείσες διατάξεις αποτελούν ειδικότερη έκφραση του αρ. 18, που θεσπίζει κατά γενικό τρόπο το σχετικό δικαίωμα. Επομένως, εφόσον μία υπόθεση εμπίπτει σε ένα από τα ειδικά άρθρα, παρέλκει η εξέτασή της με βάση το αρ. 18.

ii. Σχέση αρ. 18 ΣΕΚ με τις οδηγίες 90/364, 90/365, 93/96

Η υιοθέτηση της λακωνικής θέσης περί ειδικότητας των κοινοτικών διατάξεων, που αναφέρθηκαν ανωτέρω και η κρίση περί γενικού δικαιώματος κατά το αρ. 18 ΣΕΚ προκάλεσε αναγκαία το ερώτημα αν το τελευταίο αυτό δικαίωμα αναγνωρίζεται αυτοτελώς και ανεπιφύλακτα σε κάθε πολίτη της Ένωσης, ή αν αντιθέτως οι όροι των επαρκών πόρων και της ασφάλισης ασθενείας που επιβάλλουν οι οδηγίες 90/364, 90/365, 93/96 εξακολουθούν να ισχύουν.

Η πρώτη υπόθεση - πρόκληση για τον προσδιορισμό των ως άνω στοιχείων υπήρξε η υπόθεση *Martinez Sala*¹⁸. Η Sala ήταν Ισπανίδα υπήκοος, που διέμενε στη Γερμανία, όπου είχε εργαστεί παλαιότερα ως μισθωτή. Μετά την παύση της εργασίας της δεν της χορηγούνταν άδεια διαμονής, παρά μόνο ένα πιστοποιητικό υποβολής αίτησης. Όταν η Sala γέννησε τη δεύτερη κόρη της και αιτήθηκε τη χορήγηση επιδόματος ανατροφής, το θέμα έφτασε μέσω προδικαστικού ερωτήματος στο ΔΕΚ, όπου η Γερμανική κυβέρνηση ισχυρίστηκε ότι η Sala δεν μπορούσε να αντλήσει δικαίωμα διαμονής από το αρ.18 ΣΕΚ. Αντιθέτως, η Επιτροπή, πρωτοπορώντας, κάλεσε το Δικαστήριο να αναγνωρίσει, βάσει του εν λόγω άρθρου, δικαίωμα διαμονής σε κάθε ευρωπαϊό πολίτη, οικονομικά ενεργό και μη. Το ΔΕΚ, με έναν έξυπνο ελιγμό, παρέκαμψε το όλο θέμα, ορίζοντας ότι δεν υπήρχε ανάγκη εξέτασης του αρ. 18, καθώς η Sala, στη συγκεκριμένη περίπτωση, διέμενε ήδη νόμιμα κι αδιαμφισβήτητα στη Γερμανία.

Η επόμενη πρόκληση για το ΔΕΚ ήταν η υπόθεση *Grzelczyk*¹⁹, Γάλλου σπουδαστή στο Βέλγιο, που, στο τελευταίο έτος των σπουδών του, αιτήθηκε τη χορήγηση του *minimex* - ορίου κατώτατης διαβίωσης. Το επίδομα αυτό δικαιούνταν οι Βέλγοι υπήκοοι, καθώς και όσοι κοινοτικοί υπήκοοι είχαν την ιδιότητα εργαζόμενου. Το ΔΕΚ τόνισε μεν για πρώτη φορά ότι η ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης τείνει να αποτελέσει τη θεμελιώδη ιδιότητα των κοινοτικών υπηκόων, εξέτασε όμως το θέμα πάλι υπό τη βάση της νόμιμης διαμονής του. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν, ωστόσο, στο σημείο αυτό, οι σκέψεις περί της δυνατότητας του Βελγίου να ανακαλέσει ή να μην ανανεώσει την άδεια διαμονής του φοιτητή, εξαιτίας της χορήγησης σε αυτόν κοινωνικής αρωγής. Το Δικαστήριο, εξετάζοντας τις προϋποθέσεις που περιορίζουν κατά το αρ. 18 το δικαίωμα διαμονής, τόνισε ότι η οδηγία 93/96 απαιτεί όχι την ύπαρξη επαρκών πόρων, αλλά δήλωση περί της ύπαρξης αυτών, προς το σκοπό της μη υπερβολικής επιβάρυνσης των οικονομικών του κράτους υποδοχής. Ενόψει των ανωτέρω, το ΔΕΚ αναγνώρισε την καταρχήν δυνατότητα του κράτους υποδοχής να

¹⁸ Απόφαση της 12.5.1998 στην υπόθεση C-85/96, Συλλ 1998.I-2691.

¹⁹ Απόφαση της 20.9.2001 στην υπόθεση C-184/99, Συλλ 2001.I-6193.

θεωρήσει ότι ο σχετικός όρος της οδηγίας δεν πληρείται, τόνισε ωστόσο ότι επιβάλλεται ορισμένου βαθμού αλληλεγγύη μεταξύ των κοινοτικών υπηκόων. Κατέληξε δε ότι δεν μπορεί να αποτελέσει αυτόματη συνέπεια της χορήγησης επιδόματος σε φοιτητή η ανάκληση ή μη ανανέωση της άδειας διαμονής του. Το ΔΕΚ, λοιπόν, ερμηνεύοντας τολμηρά την οδηγία, περιορίζει την εφαρμογή της και οριοθετεί τις δυνατότητες του κράτους υποδοχής²⁰. Δεν στηρίζει όμως (ακόμα) στο αρ. 18 ένα νέο - αυτοτελές δικαίωμα διαμονής.

Σημείο αναφοράς στη συζήτηση για το αρ. 18 ΣΕΚ αποτελεί η απόφαση *Baumbast*²¹. Στην υπόθεση αυτή ανέκυψε το ερώτημα κατά πόσο Γερμανός υπήκοος, που διέμενε στο Ηνωμένο Βασίλειο ασκώντας οικονομική δραστηριότητα, μπορεί να συνεχίσει να διαμένει στο εν λόγω κράτος, παρά τη διακοπή της οικονομικής δραστηριότητας στο κράτος αυτό, στηριζόμενος στην ευρωπαϊκή του ιθαγένεια και στο αρ. 18. Το ΔΕΚ στην απόφαση αυτή δέχεται για πρώτη φορά ότι το δικαίωμα διαμονής του αρ. 18 αναγνωρίζεται ευθέως από σαφή και ακριβή διάταξη της ΣΕΚ, την οποία κάθε πολίτης της Ένωσης μπορεί να επικαλεστεί. Ωστόσο, η άσκηση του εν λόγω δικαιώματος εξαρτάται από τους περιορισμούς και τις προϋποθέσεις που προβλέπει το ίδιο το άρθρο. Επομένως οι όροι της οδηγίας 90/364 πρέπει να πληρούνται. Η εφαρμογή τους όμως από τα κράτη μέλη θα τηρεί τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, ιδίως την αρχή της αναλογικότητας και σε κάθε περίπτωση θα υπόκειται σε έλεγχο εκ μέρους του Δικαστηρίου. Με βάση τη συλλογιστική αυτή, το ΔΕΚ κατέληξε στο ότι, ενόψει των συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών, η μη αναγνώριση δικαιώματος διαμονής στον *Baumbast*, λόγω του ότι διαθέτει ασφάλιση, που δεν καλύπτει την επείγουσα περίθαλψη του Ηνωμένου Βασιλείου, συνιστά δυσανάλογη επέμβαση στην άσκηση του κατά το αρ. 18 δικαιώματός του.

Με την απόφαση *Baumbast* η αναγνώριση του άμεσου αποτελέσματος του αρ. 18 ΣΕΚ έγινε επίσημα, αποσυνδέοντας το δικαίωμα διαμονής από την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας²². Βέβαια η άσκηση του εν λόγω δικαιώματος δεν είναι ανεπιφύλακτη. Η εφαρμογή, ωστόσο, των σχετικών προϋποθέσεων επιβάλλει τη συνεκτίμηση της ατομικής κατάστασης του ενδιαφερόμενου και το σεβασμό της αρχής της αναλογικότητας, έστω κι αν η τήρηση της τελευταίας μπορεί να οδηγήσει στην αναγνώριση δικαιώματος διαμονής σε άτομο με κατά τι λιγότερα “επαρκή μέσα” ή με ασφάλιση που υπολείπεται ελαφρώς της πλήρους. Επιβεβαιώνεται έτσι και η απαίτησή της νομολογίας *Grzelczyk* περί οικονο-

²⁰Βλ. Κατσιρέα Ε., *Η ευρωπαϊκή ιθαγένεια και το ιδεώδες του πολιτικού εθνικισμού υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, *ΕΕΕυρΔ* 2004, σ. 487 - 488, *White R., Free movement, Equal Treatment and Citizenship of the Union, International and Comparative Law Quarterly* 2005, σ. 891.

²¹Απόφαση της 17.9.2002 στην υπόθεση *C-413/99*, Συλλ 2002-I-7091.

²²Για το λόγο αυτό η απόφαση θεωρείται συνταγματικής περιωπής (*Dougan M./ Spaventa E., Educating Rudy and the (non-) English patient: A double-bill on residency rights under Article 18 EC, European Law Review* 2003, σ. 700), ως απόφαση που αναγνωρίζει ένα συνταγματικό δικαίωμα (*White R., ό.π. σ. 886*).

μικής αλληλεγγύης. Δυσανάλογη δε κρίση των κρατών μελών συναντά τον αυστηρό έλεγχο του Δικαστηρίου.

Επιβεβαίωση της νομολογίας *Baumbast* αποτελεί η απόφαση *Trojani*²³. Στην υπόθεση αυτή, κοινοτικός υπήκοος, ο οποίος δεν μπορούσε να θεμελιώσει δικαίωμα διαμονής στα αρ. 39, 43, 49 ΣΕΚ και ο οποίος δε συνδεόταν με ιδιαίτερους δεσμούς με το κράτος υποδοχής αιτήθηκε τη χορήγηση κοινωνικής αρωγής. Το ΔΕΚ, ακολουθώντας βήμα προς βήμα την απόφαση *Baumbast*, συμπέρανε ότι, δεδομένης της αναμφισβήτητης ανεπάρκειας πόρων και της έλλειψης οποιουδήποτε στοιχείου που να καθιστά δυσανάλογη τη μη αναγνώριση δικαιώματος διαμονής, το αρ. 18 ΣΕΚ δεν μπορεί να στηρίξει δικαίωμα διαμονής του αιτούντος. Η κατάληξη αυτή, ενόψει της διαφορετικότητας των περιστάσεων, κρίνεται σαφώς συνεπής και εύλογη.

Τελευταία σχετική απόφαση, που επιβεβαιώνει την τάση του ΔΕΚ περί ευρείας ερμηνείας, υπέρ των πολιτών της Ένωσης, του αρ. 18 ΣΕΚ και περί διευκόλυνσής τους κατά την άσκηση του δικαιώματος που αυτό παρέχει, είναι η προαναφερθείσα απόφαση *Chen*. Το ΔΕΚ, με βάση την απόφαση *Baumbast*, διευκρινίζει τους όρους, υπό τους οποίους, ένα νεογέννητο μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα διαμονής του, κατά το αρ. 18. Αρχικά, το Δικαστήριο απορρίπτει την προϋπόθεση κάποιας ελάχιστης ηλικίας, προκειμένου πρόσωπο, όπως η *Chen*, να μπορεί να επικαλεστεί τα κοινοτικά του δικαιώματα, ως μη προκύπτουσας ούτε από το σκοπό ούτε από το γράμμα του αρ. 18 και της οδηγίας 90/364. Στη συνέχεια, το ΔΕΚ αντικρούει το επιχείρημα περί υποχρεωτικής προέλευσης των επαρκών πόρων από την ίδια την *Chen*, καθώς η ευρεία ερμηνεία των διατάξεων της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, αλλά και ο σεβασμός της μη υπερβολικής επιβάρυνσης των οικονομικών των κρατών μελών, καθιστούν μία τέτοια πρόσθετη προϋπόθεση δυσανάλογη ανάμιξη στην άσκηση του δικαιώματος του αρ. 18. Μάλιστα το Δικαστήριο προχωρά ακόμη περισσότερο. Δέχεται ότι το εν λόγω άρθρο και η οδηγία 90/364 αναγνωρίζουν δικαίωμα διαμονής, μαζί με την κόρη, στη μητέρα (- υπήκοο τρίτης χώρας), που έχει την επιμέλειά της, καθώς άρνηση τέτοιου δικαιώματος θα στερούσε από κάθε πρακτική αποτελεσματικότητα το δικαίωμα της *Chen*, το οποίο αναγνωρίζουν οι ίδιες διατάξεις. Η απόφαση *Chen* είναι κάτι παραπάνω από ενδεικτική της αποσύνδεσης του δικαιώματος διαμονής του αρ. 18 ΣΕΚ από την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και της ελαστικής ερμηνείας των περιορισμών του, συνεπάγεται δε την πληρέστερη προστασία του.

Γ. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΙΣΗΣ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

i. Η νομολογία του ΔΕΚ

Η αρχή απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας του αρ. 12 ΣΕΚ εμφανίζεται σε μία σειρά αποφάσεων, όπου το ΔΕΚ, στην προσπάθειά του να εμπλουτίσει το ουσιαστικό

²³ Απόφαση της 7.9.2004 στην υπόθεση C-456/02, Συλλ 2004.I-7573.

περιεχόμενο της ιθαγένειας της Ένωσης, ασχολήθηκε συστηματικά με τη συγκεκριμενοποίηση της σχέσης των αρ. 17 - 18 και 12 ΣΕΚ²⁴ και με τη μέσω αυτής καθιέρωση του δικαιώματος ίσης μεταχείρισης των πολιτών της Ένωσης.

Η πρώτη ενασχόληση του Δικαστηρίου με το θέμα πραγματοποιήθηκε στην απόφαση Martinez Sala, όπου, όπως προαναφέρθηκε, τέθηκε το ερώτημα αν μία μη εργαζόμενη Ισπανίδα υπήκοος δικαιούται το γερμανικό επίδομα ανατροφής. Το ΔΕΚ στήριξε την απόφασή του στην ευρωπαϊκή ιθαγένειά της Sala και στη νόμιμη διαμονή της. Σημείωσε δηλαδή, ότι, η Sala, ως κοινοτική υπήκοος που διαμένει νόμιμα εντός άλλου κράτους μέλους εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου. Επομένως έχει τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 του αρ. 17 ΣΕΚ δικαιώματα, μεταξύ των οποίων είναι και η δυνατότητα επίκλησης του αρ. 12 ΣΕΚ εντός του καθ' ύλη πεδίου εφαρμογής της Συνθήκης. Δεδομένου ότι το επίδομα ανατροφής εμπίπτει στο πεδίο αυτό, είτε ως οικογενειακή παροχή (κατά τον κανονισμό 1408/71) είτε ως κοινωνικό πλεονέκτημα (κατά τον κανονισμό 1612/68), η Sala δικαιούται να το λάβει. Η μη κατοχή άδειας διαμονής εκ μέρους της δεν μπορεί, βάσει του αρ. 12, να της αντιταχθεί, καθώς ανάλογο αποδεικτικό έγγραφο δεν απαιτείται από τους ημεδαπούς.

Η απόφαση Sala αποτελεί την πρώτη απόφαση, όπου το Δικαστήριο χρησιμοποίησε τις διατάξεις περί ιθαγένειας, για να διευρύνει τόσο το προσωπικό όσο και το καθ' ύλη πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης²⁵. Καταρχάς, ως προς το *ratione personae* πεδίο εφαρμογής, αρκεί η ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης, που διαμένει νόμιμα σε άλλο κράτος μέλος²⁶. Από την άλλη πλευρά, ως προς το *ratione materiae* πεδίο, σε αυτό εμπίπτουν πλέον πλεονεκτήματα, τα οποία ενέπιπταν μεν προηγουμένως, μπορούσαν όμως να τα απολαύσουν, βάσει κανονισμών, μόνο οι εργαζόμενοι. Καθίσταται ορατό, ότι το ΔΕΚ, με τον ως άνω συλλογισμό, αναγνώρισε στους πολίτες της Ένωσης ένα γενικό δικαίωμα ίσης μεταχείρισης, που δε θεμελιώνεται στην οικονομική δραστηριότητα των φορέων του και που καλύπτει όλο το καθ' ύλη πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης.

Η απόφαση Sala δημιούργησε αναγκαία το ερώτημα²⁷ αν αποτελούσε μεμονωμένο γεγονός, δικαιολογούμενο από τα πολλά έτη διαμονής της Sala στη Γερμανία ή αν θα συνιστούσε τη βάση για ανάλογες κρίσεις. Η απόφαση που ακολούθησε έδειξε την επιμονή

²⁴Η σχέση του αρ.12 με τα αρ. 39 επ., 43 επ. και 49 επ. ΣΕΚ είναι ακριβώς η ίδια με εκείνη των τελευταίων άρθρων με το αρ. 18. Βλ. ενδ. αποφάσεις Σκαναβή, Olazabal και ανωτ. κεφ. III Β i.

²⁵Βλ. Castro Oliveira A., *Workers and other persons: step by step from movement to citizenship - Case Law 1995 - 2001*, *Common Market Law Review* 2002, σ.79, Κατσιρέα Ε, ό.π., σ. 484, Mather A., ό.π., σ. 736.

²⁶Το ΔΕΚ, αφήνοντας ανέγγιχτο το αρ. 18, δεν προσδιόρισε αν η διαμονή στηρίζεται στο κοινοτικό ή στο εθνικό δίκαιο και αν αυτό ασκεί κάποια επιρροή. Βλ. O'Leary S., *Putting flesh on the Bones of European Union Citizenship*, *European Law Review* 1999, σ. 78. Ως προς το θέμα αυτό βλ. παρακάτω, ιδίως υποσ. 33.

²⁷Βλ. ενδ. O'Leary S., ό.π., σ. 77 - 78, Castro Oliveira A, ό.π., σ. 80.

του ΔΕΚ σχετικά με το δικαίωμα ίσης μεταχείρισης. Στην απόφαση *Bickel και Franz*²⁸, κρίθηκε ότι το αρ. 12 ΣΕΚ αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση που απονέμει στους πολίτες συγκεκριμένης γλώσσας, άλλης από την κύρια του κράτους, το δικαίωμα διεξαγωγής ποινικής δίκης στη γλώσσα τους, χωρίς να απονέμει το ίδιο δικαίωμα στους ίδιας γλώσσας υπηκόους των άλλων κρατών μελών, οι οποίοι κυκλοφορούν και διαμένουν στο έδαφος αυτό. Για να καταλήξει στην εφαρμογή του αρ. 12, το ΔΕΚ όρισε αφενός ότι οι ενδιαφερόμενοι, εκτός από αποδέκτες υπηρεσιών, ήταν κοινοτικοί υπήκοοι, που είχαν ασκήσει το κατά το αρ. 18 ΣΕΚ δικαίωμά τους και αφετέρου ότι η άσκηση του δικαιώματος αυτού διευκολύνεται από τη χρήση συγκεκριμένης γλώσσας σε ποινικές δίκες. Περιπτώ να σημειωθεί ότι η ακολουθούμενη μέθοδος είναι εκείνη της απόφασης *Sala*.

Η επόμενη απόφαση αποδεικνύει εμφανέστερα ότι η νομολογία *Sala* αποτελεί σταθερό σημείο αναφοράς, αφορά δε και αυτή κοινωνική παροχή μη στηριζόμενη σε εισφορές. Πρόκειται για την προαναφερθείσα απόφαση *Grzelczyk*, όπου το ΔΕΚ, υιοθέτησε την πλέον πάγια διατύπωση: “Η ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης τείνει να αποτελέσει τη θεμελιώδη ιδιότητα των υπηκόων των κρατών μελών, η οποία εξασφαλίζει την ίδια νομική μεταχείριση σε όσους εξ αυτών βρίσκονται στην ίδια κατάσταση, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους και υπό την επιφύλαξη των ρητά προβλεπόμενων εξαιρέσεων”. Στη συνέχεια επανέλαβε ότι ο νόμιμα διαμένων σε άλλο κράτος μέλος πολίτης της Ένωσης μπορεί να επικαλεστεί το αρ. 12 ΣΕΚ στις περιπτώσεις που εμπíπτουν στο καθ’ ύλην πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης, ήτοι, κατά την απόφαση *Bickel και Franz*, σε καταστάσεις που άπτονται της άσκησης των κοινοτικών ελευθεριών και του αρ. 18. Το ότι ο *Grzelczyk*, ως φοιτητής, δεν μπορεί, δυνάμει προηγούμενης νομολογίας, να διεκδικήσει υποτροφία, δεν τον εμποδίζει να λάβει, κατ’ εφαρμογή του αρ. 12, ως πολίτης της Ένωσης, παροχή, όπως το *minimex*.

Ανάγοντας την ιθαγένεια της Ένωσης σε “θεμελιώδη ιδιότητα”, που “εξασφαλίζει την ίδια νομική μεταχείριση”, το ΔΕΚ επικυρώνει την απόφαση *Sala* και εγκαινιάζει ένα νέο μοντέλο κοινωνικής πρόνοιας²⁹. Βέβαια, ο *Grzelczyk* μπορεί να λάβει το επίδομα προσωρινά, καθώς, ως φοιτητής, δεν μπορεί να επιβαρύνει υπερβολικά τα οικονομικά του κράτους υποδοχής. Και το στοιχείο αυτό, ωστόσο, αποδεικνύει ότι σταδιακά η θέση των πολιτών της Ένωσης βελτιώνεται ουσιαδώς.

Παρεμφερές με τις υποθέσεις *Grzelczyk* και *Sala*, ήταν το ζήτημα που τέθηκε στην υπόθεση *D’ Hoop*³⁰. Το ΔΕΚ ερωτήθη αν κοινοτικός υπήκοος, που έχει διαμείνει νόμιμα σε άλλο κράτος μέλος, όχι για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας, αλλά για την πραγματοποίηση δευτεροβάθμιων σπουδών, μπορεί να επικαλεστεί έναντι του κράτους καταγωγής του τις διατάξεις περί ιθαγένειας, για να τύχει ίσης μεταχείρισης στον τομέα (και πάλι) των κοινωνικών παροχών. Το Δικαστήριο, με βάση την απόφαση *Grzelczyk*, όρισε ότι θα ήταν α-

²⁸ Απόφαση της 24.11.1998 στην υπόθεση C-274/96, Συλλ 1998.I-7637.

²⁹ Βλ. *Dougan M./ Spaventa E.*, ό.π., σ. 704.

³⁰ Απόφαση της 11.7.2002 στην υπόθεση C-224/98, Συλλ 2002.I-6191.

συμβίβαστο με το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας να υφίσταται πολίτης της Ένωσης εντός του κράτους καταγωγής του λιγότερο ευμενή μεταχείριση από αυτή που θα ετύγχανε αν δεν είχε κάνει χρήση της ελεύθερης κυκλοφορίας, που του παρέχει η Συνθήκη. Κατέληξε έτσι ότι το δικαίωμα ίσης μεταχείρισης της D'Hoop θίγεται από ρύθμιση που της αρνείται τη χορήγηση επιδόματος μέχρι την ανεύρεση εργασίας, επειδή ολοκλήρωσε τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε άλλο κράτος μέλος. Η μέθοδος που ακολούθησε το ΔΕΚ είναι αυτή των αποφάσεων Sala - Grzelczyk, το δε αποτέλεσμα, όπως προκύπτει, ευρύτερο.

Με την επόμενη απόφαση το ΔΕΚ “άφησε” τον τομέα των κοινωνικών παροχών και ασχολήθηκε με το ζήτημα του δικαιώματος ίσης μεταχείρισης σε θέματα προσωπικής κατάστασης. Πρόκειται για την προαναφερθείσα απόφαση Avello, όπου το Δικαστήριο δήχθηκε ότι τα αρ. 12 και 17 ΣΕΚ απαγορεύουν διοικητική πρακτική που, σε περίπτωση ανηλίκων με διπλή ιθαγένεια, επιβάλλει την εφαρμογή των κανόνων αναγνώρισης επωνύμου της δικής τους χώρας και όχι και της χώρας της δεύτερης ιθαγένειας των παιδιών. Για να καταλήξει στο συμπέρασμα αυτό, το ΔΕΚ, επαναλαμβάνοντας τη νομολογία Grzelczyk, όρισε ότι η υπόθεση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου, αφενός καθώς οι κανόνες σχετικά με το επώνυμο (εθνική αρμοδιότητα) οφείλουν να τηρούν την ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής, αφετέρου καθώς τα ενδιαφερόμενα τέκνα ήταν πολίτες της Ένωσης νόμιμα διαμένοντες σε άλλο κράτος μέλος. Επομένως, μπορούσαν να επικαλεστούν το αρ. 12 ΣΕΚ, αιτούμενοι τη διαφορετική μεταχείριση διαφορετικών καταστάσεων.

Ακολούθησε η απόφαση Collins³¹, στην οποία τέθηκαν οι προϋποθέσεις χορήγησης επιδόματος σε αιτούντες εργασία στο κράτος υποδοχής. Το Δικαστήριο έκρινε ότι, δεδομένης της καθιέρωσης της ιθαγένειας της Ένωσης και της νομολογιακής επεξεργασίας του αρ. 12 ΣΕΚ, δεν είναι πλέον δυνατό να αποκλείεται από το πεδίο εφαρμογής του αρ. 39 ΣΕΚ οικονομική παροχή διευκολύνουσα την πρόσβαση στην εργασία εντός κράτους μέλους. Στη συνέχεια όρισε ότι η απαίτηση συνήθους διαμονής στο κράτος υποδοχής συνιστά μεν δυσμενή διάκριση, δικαιολογείται όμως αντικειμενικά από το στόχο να διασφαλιστεί η ύπαρξη αληθούς σχέσεως μεταξύ αιτούντος και αγοράς εργασίας. Ωστόσο, το οικείο κράτος πρέπει να τηρεί την αρχή της αναλογικότητας, δηλαδή να έχει προσδιορίσει σαφή, εκ των προτέρων γνωστά, κριτήρια, να προβλέπει την παροχή έννομης προστασίας και να ορίζει ως περίοδο διαμονής το αναγκαίο κατά την κρίση του διάστημα αναζήτησης εργασίας. Η απόφαση Collins, λοιπόν, επεκτείνει και συγχρόνως περιορίζει τις δυνατότητες, που έχουν, βάσει των αρ. 12 και 17 ΣΕΚ, οι αιτούντες εργασία κοινοτικοί υπήκοοι. Αναγνωρίζει, δηλαδή, ότι η ευρεία νομολογιακή επεξεργασία της ιθαγένειας και του αρ.12 συνιστούν νόμιμο, έγκυρο λόγο ανατροπής προηγούμενης νομολογίας, επικεντρώνεται, ό-

³¹Απόφαση της 23.3.2004 στην υπόθεση C-138/02, Συλλ 2004-I-2703.

μως, για πρώτη φορά, στα συμφέροντα των κρατών μελών, θέτοντας τους όρους, οι οποίοι μπορούν να δικαιολογήσουν μία καταρχήν δυσμενή διάκριση³².

Η απόφαση Trojani που ακολουθεί, γνωστή ήδη κατά ένα μέρος της, εφαρμόζει πιστά τη νομολογία Sala και Grzelczyk. Προβαίνει ωστόσο σε μία ενδιαφέρουσα επεξήγηση της γνωστής έννοιας “νόμιμη διαμονή”: αρκεί είτε νόμιμη διαμονή στο κράτος υποδοχής για ορισμένο διάστημα³³ είτε κατοχή κάρτας διαμονής (περίπτωση Trojani). Κατά τα άλλα, το ΔΕΚ είναι λακωνικό. Παρά τη μη θεμελίωση δικαιώματος διαμονής βάσει του αρ. 18 ΣΕΚ λόγω ανεπάρκειας πόρων, ο Trojani είναι πολίτης της Ένωσης νόμιμα διαμένων (κατά το εθνικό δίκαιο) στο κράτος υποδοχής και μπορεί να αξιώσει ίση μεταχείριση και να λάβει το γνωστό *minimex*.

Η αντίστροφη περίπτωση συναντάται στην απόφαση Bidar³⁴, Γάλλου υπηκόου, που απολάμβανε δικαίωμα διαμονής κατά το κοινοτικό δίκαιο (αρ.18 ΣΕΚ και οδηγία 90/364) στο Ηνωμένο Βασίλειο για ορισμένο διάστημα κι επομένως, βάσει της νομολογίας Sala - Grzelczyk και της εξειδίκευσης της απόφασης Trojani, δικαιούταν να επικαλεστεί το αρ. 12 ΣΕΚ εντός του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής της Συνθήκης. Το βασικό ερώτημα όμως στην εν λόγω υπόθεση ήταν ο προσδιορισμός του πεδίου αυτού και συγκεκριμένα το ζήτημα αν περιελάμβανε και τις ως τότε εξαιρούμενες οικονομικές ενισχύσεις για τις δαπάνες διαβίωσης των σπουδαστών. Το Δικαστήριο, κατόπιν συνδυασμένης και πάλι αγνώστης του αρ. 12 με τις διατάξεις περί ιθαγένειας, συμπέρανε ότι οι νομολογιακές εξελίξεις συνεπάγονται ότι μία ενίσχυση του κράτους υποδοχής σε σπουδαστή για την κάλυψη των δαπανών διαβίωσης εμπίπτει πλέον στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης. Έκρινε δε, τελικά, ότι το αρ. 12 απαγορεύει τη νομοθεσία κράτους μέλους, που χορηγεί το δικαίωμα λήψης σπουδαστικού βοηθήματος για τις δαπάνες διαβίωσης σε σπουδαστές που είναι εγκατεστημένοι σε αυτό, αποκλείοντας, όμως σε σπουδαστή, υπήκοο άλλους κρατους μέλους, τη δυνατότητα να αποκτήσει την ιδιότητα του εγκατεστημένου, έστω κι αν διαμένει νόμιμα, έχει ολοκληρώσει εκεί σημαντικό τμήμα των δευτεροβάθμιων σπουδών και έχει, επομένως, πραγματικούς δεσμούς με την οικεία κοινωνία. Με άλλα λόγια, το ΔΕΚ έκρινε θεμιτό το στόχο του κράτους περί απόδειξης ορισμένου βαθμού ένταξης στην κοινωνία του, έκρινε, ωστόσο, ότι, σε αντίθεση με την απόφαση Collins, δε νοείται δεσμός του σπουδαστή με την αγορά εργασίας κι επομένως η διαμονή για ορισμένο χρόνο στο κράτος υποδοχής αποδεικνύει την ορισμένου βαθμού ένταξη. Η απόφαση εντάσσεται στη

³²Με βάση τα ανωτέρω οι Meulman J./de Waele H., *Funding the Life of Brian: Jobseekers, Welfare Shopping and the Frontiers of European Citizenship, Legal Issues of European Integration 2004*, σ. 285 - 286, κάνουν λόγο για εφαρμογή της θεωρίας των επιτακτικών αναγκών στη μελετώμενη απόφαση.

³³Περίπτωση Sala. Η στήριξη της διαμονής στο κοινοτικό ή εθνικό δίκαιο δεν ενδιαφέρει. Βλ. Barnard C., *Case C-209/03, R (on the application of Danny Bidar) v. Borough of Ealing, Secretary of State for Education and Skills, judgment of the Court (Grand Chamber) 15 March 2005, Common Market Law Review 2005*, σ. 1472.

³⁴ Απόφαση της 15.3.2005 στην υπόθεση C-209/03, Συλλ 2005.I-2119.

λογική της νομολογίας Collins: επέκταση του δικαιώματος ίσης μεταχείρισης σε νέους τομείς, προς όφελος του μη οικονομικά ενεργού πληθυσμού, συγχρόνως, όμως, συνεκτίμηση των οικονομικών εθνικών συμφερόντων.

ii. Μία συμπερασματική σκέψη ειδικά για τον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας

Με την εξαίρεση των Bickel και Franz - Avello, οι υπόλοιπες υποθέσεις, όπου το ΔΕΚ επέκτεινε ουσιαστικά το δικαίωμα ίσης μεταχείρισης των πολιτών της Ένωσης, αφορούν στον ευαίσθητο τομέα των κοινωνικών παροχών σε οικονομικά ανενεργούς πολίτες. Αξίζει λοιπόν να διατυπωθεί, ως καταληκτικό συμπέρασμα, ότι η προσπάθεια του ΔΕΚ να αναπτύξει την οικονομική αλληλεγγύη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως οριοθετήθηκε από την θέλησή του να σεβαστεί τα συμφέροντα των κρατών μελών, έχει δημιουργήσει μία “ποσοτική”³⁵ προσέγγιση της ισότητας στον εν λόγω τομέα: όσο μεγαλύτερη η διαμονή ή όσο εντονότερη η ένταξη στο κράτος υποδοχής, τόσο μεγαλύτερη (και βεβαιότερη) η απόλαυση των κοινωνικών παροχών. Η λεπτή ισορροπία θα βρίσκεται επομένως σε πολλές περιπτώσεις *ad hoc*.

Δ. ΜΗ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΕΔΙΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΣΕ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΜΦΑΝΙΖΟΥΝ ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΜΕ ΑΥΤΟ

Στο σημείο αυτό του κεφαλαίου των συνεπειών της ιθαγένειας της Ένωσης, πρέπει να διευκρινιστεί ότι, παρά τα ανωτέρω, η εισαγωγή της έννοιας της ιθαγένειας δεν κατήργησε τον θεμελιώδη κανόνα του κοινοτικού δικαίου περί μη εφαρμογής του σε υποθέσεις που δε συνδέονται με αυτό. Απόδειξη αποτελεί η απόφαση *Kremzow*³⁶, όπου κρίθηκε ότι η καθαρώς υποθετική προοπτική άσκησης του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπου στερούμενου της ελευθερίας του κατόπιν ποινικής καταδίκης, δεν συνιστά επαρκή σύνδεσμο της υπόθεσης με το κοινοτικό δίκαιο. Ανάλογο παράδειγμα αποτελεί η απόφαση *Uecker και Jacquet*³⁷, που ορίζει ότι η ιθαγένεια της Ένωσης δεν έχει ως σκοπό την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της Συνθήκης σε καταστάσεις καθαρά εσωτερικές. Ο κανόνας αυτός τονίστηκε και στις αποφάσεις *Avello* και *Chen*, έμεινε όμως ανεφάρμοστος, καθώς ο συνδυετικός κρίκος με το κοινοτικό δίκαιο εντοπίστηκε στο γεγονός ότι επρόκειτο για υπηκόους κρατους μέλους, που διέμεναν νόμιμα σε άλλο κράτος μέλος³⁸.

IV. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

³⁵Barnard C., *ό.π.*, σ. 1478.

³⁶Απόφαση της 29.5.1997 στην υπόθεση C-299/95, Συλλ 1997.I-2629.

³⁷Απόφαση της 5.6.1997 στις υποθέσεις C-64 & 65/96, Συλλ 1997.I-3171.

³⁸Βλ. ενδ. Hofstotter B., *A cascade of rights, or who shall care for little Catherine? Some reflections on the Chen case*, *European Law Review* 2005, σ. 551 - 553.

Η καθιέρωση της ιθαγένειας της Ένωσης αποτέλεσε σταθμό στην ιστορία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, η εισαγωγή των αρ. 17 - 18 ΣΕΚ αποτέλεσε τη βάση για μία εκτενή και δημιουργική επεξεργασία των σχετικών θεμάτων από το ΔΕΚ. Μέσω της πλούσιας νομολογίας, η ιθαγένεια απέκτησε ουσιαστικό περιεχόμενο και κατέστη σύμβολο της ενίσχυσης των δικαιωμάτων των κοινωνικών υπηκόων, οικονομικά ενεργών και μη. Η αναγνώριση του άμεσου αποτελέσματος του αρ. 18 ΣΕΚ και ο νομολογιακός συσχετισμός των περί ιθαγένειας διατάξεων με το αρ. 12 ΣΕΚ δημιούργησαν νέες δυνατότητες για τον “πολίτη της Ένωσης”. Ο δρόμος, όμως, είναι μακρύς και είναι μόνο η αρχή. Ο δικαστικός ακτιβισμός που επέδειξε, ωστόσο, το ΔΕΚ, σε συνδυασμό με την πρόσφατη οδηγία 2004/38 “σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών³⁹, γεννούν την αισιοδοξία ότι σύντομα η ευρωπαϊκή ιθαγένεια θα συνιστά τη “θεμελιώδη” και πρωταρχική ιδιότητα όλων των ευρωπαίων πολιτών.

³⁹EE L 158 της 30/4/04, σ. 77 - 123.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

56/2007

Πρόεδρος: Δήμητρα Κώνστα

Εισηγητής: Άγγ. Λιάπης

Δικηγόροι: Θεοδ. Νάκος, Δημ. Βούλγαρης - Κλεοπάτρα Σακελλαροπούλου

Παράσταση στη συζήτηση με δήλωση των διαδίκων, που υπογράφεται από τους πληρεξούσιους δικηγόρους, όταν η προφορική συζήτηση δεν είναι υποχρεωτική, άλλως, ο διάδικος που κατέθεσε προτάσεις με δήλωση μη παράστασης στη συζήτηση και πράγματι δεν παρουσιάστηκε δικάζεται ερήμην.

Επί έφεσης εναντίον ερήμην απόφασης η προφορική συζήτηση είναι υποχρεωτική. Επί προσώπου με δύο κατοικίες, μία χειμερινή και μία θερινή, η επίδοση πραγματοποιείται στην κατοικία που χρησιμοποιεί ως νυχτερινό κατάλυμα, εφόσον όμως και στη θερινή κατοικία η κατάλυση έχει διάρκεια, γιατί αν πρόκειται μόνο για αραιή ολιγοήμερη διαμονή, τότε η επίδοση πρέπει να γίνεται στην κατοικία που έχει μονιμότητα.

Αν η έφεση απορριφθεί ως εκπρόθεσμη ή μη νόμιμα ασκηθείσα, απορρίπτεται και η αντέφεση ως απαράδεκτη. Επί ερημοδικίας εκκαλούντος σε ειδική διαδικασία, η ασκηθείσα με τις προτάσεις αντέφεση είναι απαράδεκτη για έλλειψη προδικασίας.

Προϋπόθεση ευθύνης βάσει του ν. ΓπΝ/1911 είναι η πρόκληση ατυχήματος κατά τη λειτουργία του αυτ/του, στην έννοια της οποίας εμπίπτει και η κίνηση, α-

κόμα και αν δεν λειτουργεί ο κινητήρας του.

Υπαιτιότητα οδηγού φορτηγού, ο οποίος κατά τη στάθμευση σε κατωφέρεια δεν έλαβε μέτρα ασφαλούς ακινητοποίησης, με αποτέλεσμα να κινηθεί και να παρασύρει προ αυτού ευρισκόμενο αυτ/το.

Η αξίωση αποζημίωσης του ΕΚ κατά του εξ αναγωγής υπόχρεου διατηρεί τον αδικπρακτικό χαρακτήρα και μπορεί να επιδιωχθεί η είσπραξη και με προσωπική κράτηση.

Όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 94 παρ. 1 και 242 παρ. 2 ΚΠολΔ είναι επιτρεπτή η αντικατάσταση της παράστασης στη συζήτηση με κοινή ή μονομερή δήλωση των διαδίκων, που υπογράφεται από τους πληρεξούσιους δικηγόρους περί του ότι δεν πρόκειται να παρασταθούν κατ' αυτήν, μόνο όμως όταν η προφορική συζήτηση της υπόθεσης δεν είναι υποχρεωτική. Αν δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση, ο διάδικος ο οποίος κατέθεσε προτάσεις μαζί και δήλωση μη παράστασης του κατά τη συζήτηση και πράγματι δεν παρουσιάστηκε κατ' αυτήν δικάζεται ερήμην (ΕΑ 7061/2004 Δνη 46. 520, 4249/2004 Δνη 46. 526).

Εξάλλου στην κατ' έφεση δίκη, σύμφωνα με το άρθρο 524 παρ. 2 ΚΠολΔ, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 16 παρ. 3 Ν. 2915/2001 και ισχύει από 1-1-2002 (άρθρο 15 ν. 2943/2001) η προφορική συζήτηση της υπόθεσης είναι υποχρεωτική στην περι-

πτωση του άρθρου 528 ΚΠολΔ, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 του αυτού άρθρου 16 ν. 2915/2001, όταν δηλαδή έχει ασκηθεί έφεση από διάδικο που δικάστηκε πρωτοδίκως σα να ήταν παρών, οπότε και η εκκαλουμένη απόφαση εξαφανίζεται μέσα στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους πρόσθετους λόγους, ο δε εκκαλών δικαιούται να προβάλει όλους τους ισχυρισμούς που μπορούσε να προτείνει και πρωτοδίκως. Περαιτέρω κατά το άρθρο 524 παρ. 1, 3 ΚΠολΔ στη διαδικασία της δευτεροβάθμιας δίκης εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 227, 233 έως 269, 270 παρ. 2, 4, 6, 7 και 271 έως 312 ΚΠολΔ, σύμφωνα με τις οποίες σε περιπτώσεις ερημοδικίας του εκκαλούντος κατά την πρώτη συζήτηση η έφεση απορρίπτεται.

Από τη διάταξη όμως του άρθρου 110 παρ. 2 του ΚΠολΔ απορρέει η θεμελιώδης δικονομική αρχή της ακρόασης όλων των διαδίκων. Η τήρηση της αρχής αυτής επιβάλλει στο δικαστήριο την υποχρέωση να ερευνήσει πρωταρχικά και αυτεπάγγελα αν ο διάδικος που απουσιάζει κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της υπόθεσης έχει κλητευθεί να παραστεί σε αυτή νομότυπα και εμπρόθεσμα και να κηρύξει απαράδεκτη τη συζήτηση εφόσον διαπιστώσει ότι δεν έγινε τέτοια κλήτευση ή δεν έγινε εμπρόθεσμα και σύμφωνα με τις νόμιμες διατάξεις (ΕΑ 1358/98 ΕλλΔνη 40. 164, 1183/93 Δ 25. 285). Πριν από την πιο πάνω έρευνα όμως πρέπει να προηγηθεί από το δικαστήριο για το ποιος από τους διαδίκους επισπεύδει τη συζήτηση της υπόθεσης, διότι αν επισπεύδων είναι ο απολειπόμενος διάδικος τότε δεν απαιτείται και κλήτευσή του, ενώ

αντίθετα απαιτείται τέτοια κλήτευση όταν τη συζήτηση επισπεύδει ο παριστάμενος διάδικος. Τα ανωτέρω ισχύουν και κατά τη διαδικασία του άρθρου 681 Α ΚΠολΔ που εκδικάζονται διαφορές για ζημίες από αυτοκίνητα (ΕΘ 38/1989 Δνη 30. 999).

Κατά το άρθρο 518 παρ. 1 του ΚΠολΔ, αν ο εκκαλών διαμένει στην Ελλάδα η προθεσμία της έφεσης είναι τριάντα ημέρες και αρχίζει από την επίδοση της απόφασης που περατώνει τη δίκη. Προϋπόθεση για την έναρξη της προθεσμίας αυτής, την τριάντα ημερών είναι η έγκυρη επίδοση της απόφασης (βλ. Εφθεσ 131/99 Αρμ 2000/1972).

Εξάλλου κατά την παρ. 2 του άρθρου 124 ΚΠολΔ αν το πρόσωπο έχει στον τόπο όπου πρόκειται να γίνει η επίδοση κατοικία, κατάσταση, γραφείο ή εργαστήριο, είτε μόνο του, είτε με άλλον ή εργάζεται εκεί ως υπάλληλος, εργάτης ή υπηρέτης, η επίδοση σε άλλο μέρος δεν μπορεί να γίνει χωρίς τη συναίνεσή του. Δηλ. κατοικία νοείται το οίκημα που χρησιμεύει για την ημερήσια, αλλά κυρίως νυχτερινή κατάλυσή του, δηλαδή διατριβή και οίκηση. Διαφέρει από την αστική κατοικία, δηλαδή τον τόπο που είναι το κύριο και μόνιμο κέντρο των οικιακών και κοινωνικών αυτού σχέσεων και ενεργειακό. Δεν απαιτείται αναγκαίως να είναι και η μόνιμη κατοικία του, αρκεί και προσωρινή, αλλά πάντοτε πραγματική ενοίκηση. Αν το πρόσωπο έχει δύο κατοικίες, μία χειμερινή και μία θερινή πρέπει να αναζητηθεί στην κατοικία που χρησιμοποιεί ως νυχτερινό κατάλυμα κατά το χρόνο επίδοσης, εφόσον όμως και στη θερινή κατοικία η κατάλυσή του έχει διάρκεια, γιατί αν είναι μόνο για την κατ' αραιά διαστήματα ολιγοήμερη

διαμονή του, τότε πρέπει η επίδοση να γίνεται στην κατοικία που έχει μονιμότητα σε σχέση με το θερινό κατάλυμα (βλ. Β. Βαθρακοκοίλη άρθρο 124 ΚΠολΔ σελ. 758 - 759).

Εξάλλου αντέφεση είναι η έφεση του εφεσιβλήτου κατά του εκκαλούντος και κατά της με την έφεση προσβαλλομένης απόφασης, η οποία αφορά τα με την έφεση προσβαλλόμενα και τα αναγκαίως με αυτά συνεχόμενα κεφάλαια της προσβαλλόμενης απόφασης και αίτημα έχει την εξαφάνιση αυτής υπέρ του εφεσιβλήτου - αντεκκαλούντος. Στις ειδικές διαδικασίες καθώς και στη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας η αντέφεση ασκείται είτε με ίδιο δικόγραφο, είτε μόνο με τις προτάσεις κατά τη διακριτική ευχέρεια του εφεσιβλήτου - αντεκκαλούντος. Για την έρευνα της αντέφεσης, ενόψει του παρεπόμενου χαρακτήρα της, προϋποτίθεται ότι η έφεση είναι παραδεκτή, δηλαδή έχει ασκηθεί εμπροθέσμως και κατά τις διαγραφόμενες από το νόμο διατυπώσεις. Γι' αυτό αν η έφεση του εκκαλούντος απορριφθεί γιατί ασκήθηκε εκπροθέσμως ή όχι κατά τις νόμιμες διατυπώσεις ή είναι τυπικά άκυρη, απορρίπτεται και η αντέφεση ως απαράδεκτη, δηλαδή χωρίς έρευνα της ουσίας αυτής (βλ. και ΑΠ 1166/80 ΝοΒ 29. 534). Αν ερημοδικεί ο εκκαλών σε ειδική διαδικασία και έχει ασκηθεί αντέφεση με τις προτάσεις, αυτή είναι απαράδεκτη για έλλειψη προδικασίας (ΕΑ 1909/85 Δ 16. 238, ΕΑ 2819/83 Δνη 24. 1057, ΕΑ 5097/75 ΝΔ 32. 70).

Στη προκειμένη περίπτωση κατά της με αριθμό 8/2003 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου που εκδόθηκε κατά την ειδική διαδικασία

που ακολουθείται για την επίλυση διαφορών για ζημίες που προκλήθηκαν από αυτοκίνητο (άρθρο 681 Α ΚΠολΔ) ασκήθηκαν οι εξής εφέσεις: 1) η από 21-11-2003 της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία "Κ. Ε. και Δ. ΑΒΕΕ" και 2) η από 21-11-2003 του Α. Γ.. Επίσης το εφεσιβλήτο και στις δύο παραπάνω εφέσεις ΝΠΙΔ με την επωνυμία "ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΑΠΟ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ" άσκησε κατ' άρθρο 674 παρ. 1 ΚΠολΔ, αντεφέσεις με τις προτάσεις της προκειμένης συζήτησης. Οι ανωτέρω εφέσεις και αντεφέσεις πρέπει να συνεκδικαστούν λόγω της πρόδηλης συνάφειας που υπάρχει μεταξύ τους, αλλά και για οικονομία χρόνου και δαπάνης (άρθρο 246 ΚΠολΔ).

Σχετικά με το παραδεκτό των παραπάνω εφέσεων και αντεφέσεων πρέπει να αναφερθούν τα ακόλουθα: Όπως προκύπτει από τα επικαλούμενα και προσκομιζόμενα έγγραφα η εκκαλούμενη απόφαση εκδόθηκε ερήμην της τότε εναγόμενης και ήδη εκκαλούςας ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία "Κ. Ε. και Δ. ΑΒΕΕ" η συζήτηση της οποίας έγινε στη δικάσιμο της 17/9/2002 ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Όπως προκύπτει από τις επικαλούμενες και προσκομιζόμενες από την εκκαλούσα ανώνυμη εταιρία (Κ. Ε. και Δ. ΑΒΕΕ) με αριθμούς .../18-8-2004 και .../26-3-2004 εκθέσεις επιδόσεως των δικαστικών επιμελητών Ι. Μ. και Δ. Λ. αντίστοιχα, η συζήτηση της ανωτέρω εφέσεως επισπεύδεται με την επιμέλεια της πιο πάνω εκκαλούςας ανώνυμης εταιρίας, η οποία επέδωσε νόμιμα και εμπρόθεσμα προς τους εφεσιβλήτους (Ι. Π. και ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ αντίστοιχα) ακρι-

βές αντίγραφο του δικογράφου της εφέσεως κατά της παραπάνω οριστικής απόφασης (8/2003) του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου με πράξη κατάθεσης και ορισμού της αρχικά προσδιορισθείσας δικασίμου (23-9-2005), κατά την οποία αναβλήθηκε η υπόθεση για τη σημερινή δικάσιμο (άρθρο 226 παρ. 4 ΚΠολΔ). Η εκκαλούσα όμως ανώνυμη εταιρία (Κ. Ε. και Δ. ΑΒΕΕ) δεν εμφανίστηκε κατά τη δικάσιμο που αναφέρεται στην αρχή της παρούσας, κατά την οποία εκφωνήθηκε η υπόθεση από τη σειρά του πινακίου, αλλά ο πληρεξούσιος δικηγόρος της κατέθεσε προτάσεις (στις 26-10-2006), καθώς και δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ την οποία υπογράφει ο ίδιος υπό την προεκτεθείσα ιδιότητά του, με την οποία δηλώνει ότι δεν θα παραστεί κατά την εκφώνηση της υπόθεσης παρά το ότι η προφορική συζήτηση στην προκειμένη περίπτωση είναι σύμφωνα με τις προεκτεθείσες σκέψεις υποχρεωτική. Σύμφωνα όμως με όσα εκτίθενται στη μείζονα σκέψη η δήλωση αυτή του πληρεξουσίου δικηγόρου της ανωτέρω εκκαλούσας είναι άκυρη και αυτή είναι δικονομικά απούσα. Συνεπώς η ανωτέρω έφεση (της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία Κ. Ε. και Δ. ΑΒΕΕ) πρέπει να απορριφθεί ως ανυποστήρικτη. Για την περίπτωση άσκησης ανακοπής ερημοδικίας κατά της παρούσας από μέρους της ανωτέρω εκκαλούσας πρέπει να οριστεί το παράβολο (άρθρα 501, 502 παρ. 1, 505 ΚΠολΔ). Τέλος η ανωτέρω εκκαλούσα πρέπει να καταδικαστεί λόγω της ήττας της στα δικαστικά έξοδα των εφεσιβλήτων του παρόντος βαθμού δικαιοδοσίας (άρθρα 176, 183 ΚΠολΔ).

Περαιτέρω σχετικά με την έφεση του

Α. Γ. πρέπει να αναφερθούν τα ακόλουθα: Όπως αναφέρει στις προτάσεις του ο εκκαλών και συνομολογείται από τους εφεσιβλήτους η επίδοση της εκκαλουμένης απόφασης δεν έγινε προς αυτόν (εκκαλούντα) στον Α. Α. (στην οδό Τ. αρ. ...) όπου είναι η μόνιμη κατοικία του, αλλά στην εξοχική κατοικία του που βρίσκεται στο Μ. Π. στις 7-3-2003, στην οποία όμως (θερινή κατοικία) δεν βρισκόταν κατά το χρόνο της επίδοσης. Επομένως η επίδοση αυτή δεν είναι έγκυρη, καθόσον η ανωτέρω θερινή κατοικία του χρησιμοποιούνταν από αυτόν κατά αραιά χρονικά διαστήματα και μόνο για την ολιγοήμερη διαμονή του. Πρέπει να σημειωθεί ότι η διεύθυνση της μόνιμης κατοικίας του ήταν γνωστή στους εφεσιβλήτους αφού αναφέρονται στις προτάσεις του εκκαλούντος ενώπιον του Πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Κατά συνέπεια, εφόσον δεν υπήρχε έγκυρη επίδοση της απόφασης που περατώνει τη δίκη (εκκαλουμένη), δεν άρχισε να τρέχει η προθεσμία της έφεσης και ο εκκαλών εν προκειμένω εμπρόθεσμα ασκεί την κρινόμενη έφεση του, αφού στην περίπτωση αυτή (δηλαδή της μη έγκυρης επίδοσης της εκκαλουμένης απόφασης) η προθεσμία της έφεσης είναι τρία χρόνια που αρχίζουν από τη δημοσίευση της απόφασης που περατώνει τη δίκη (άρθρο 518 παρ. 2 ΚΠολΔ). Για τους λόγους αυτούς η ένσταση των εφεσιβλήτων περί απαραδέκτου της εν λόγω εφέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη. Επομένως η παραπάνω έφεση πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων της.

Επίσης παραδεκτή είναι και η αντέφεση του ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ που

στρέφεται κατά του εκκαλούντος Α. Γ.. Η αντέφεση όμως του ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ που στρέφεται κατά της εκκαλούσας ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία “Κ. Ε. και Δ. ΑΒΕΕ” με την απόρριψη της εφέσεως της ανωτέρω εκκαλούσας (Κ. Ε. και Δ. ΑΒΕΕ) πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στη μερίζονα σκέψη

Με την με αριθμό κατάθεσης 438/1-10-2001 κύρια αγωγή η ενάγουσα ισχυρίζονταν ότι κατά τον αναφερόμενο σ' αυτή τόπο και χρόνο και τις υπόλοιπες περιγραφόμενες συνθήκες, από υπαιτιότητα του πρώτου εναγομένου ο οποίος δεν φρόντισε να ακινητοποιήσει με ασφάλεια το με αριθμ. κυκλ. ΥΚΙ ... ΙΧΦ αυτοκίνητο, ιδιοκτησίας της δεύτερης εναγομένης ανώνυμης εταιρίας, το οποίο ήταν ανασφάλιστο, έλαβε χώρα αυτοκινητικό ατύχημα με αποτέλεσμα να προκληθούν σοβαρές υλικές ζημιές στο με αριθμό κυκλοφορίας ΒΟΒ ... ΙΧΕ αυτοκίνητο της. Για τους λόγους αυτούς ζητούσε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να της καταβάλουν εις ολόκληρο ο καθένας από αυτούς το συνολικό ποσό των 2.754.699 δρχ. ή των 8.085 ευρώ με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση ως αποζημίωση για την περιουσιακή ζημία που υπέστη και για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Με την με αριθμό κατάθεσης 8/9-1-2002 παρεμπίπτουσα αγωγή, το ενάγον (ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ) αφού ισχυριζονταν ότι και εναντίον του ασκήθηκε η ανωτέρω κυρία αγωγή (την οποία παραθέτει αυτολεξει) και αφού επικαλούνταν ότι το φερόμενο ως ζημιόγONO αυτοκίνητο ήταν ανασφάλιστο, ζητούσε να υποχρεωθούν οι παρεμπιπτό-

ντως εναγόμενοι να του καταβάλουν εις ολόκληρο ο καθένας κάθε ποσό που θα υποχρεωθεί το ίδιο να καταβάλει στην κυρίως ενάγουσα (αποτελούμενο από κεφάλαιο, τόκους και δικαστικά έξοδα) με το νόμιμο τόκο από την ημέρα της καταβολής μέχρι την εξόφληση. Το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφαση δέχθηκε κατά ένα μέρος την κύρια αγωγή υποχρεώνοντας τους εναγομένους να καταβάλουν εις ολόκληρο ο καθένας στην ενάγουσα το ποσό των 4.565,92 ευρώ με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση και με προσωπική κράτηση του α' εναγομένου διάρκειας δύο (2) μηνών, δέχθηκε δε και την παρεμπίπτουσα αγωγή υποχρεώνοντας τους παρεμπιπτόντως εναγομένους να καταβάλουν στο παρεμπιπτόντως ενάγον κάθε ποσό που θα καταβάλει το τελευταίο στην κυρίως ενάγουσα με το νόμιμο τόκο από την ημέρα της καταβολής του και με προσωπική κράτηση του πρώτου παρεμπιπτόντως εναγομένων (Α. Γ.) διάρκειας δύο μηνών. Κατά της παραπάνω απόφασης παραπονούνται τώρα για κακή εκτίμηση των αποδείξεων και εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου ο ανωτέρω εκκαλών καθώς και το ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ με τις κρινόμενες έφεση και αντέφεση αντίστοιχα και ζητούν την εξαφάνιση της εκκαλουμένης απόφασης και την εκ νέου έρευνα της υπόθεσης προς επίτευξη ευνοϊκότερου αποτελέσματος για τον καθένα τους αντιστοίχως.

Από την εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Στις 28/7/2001 και ώρα 15.00 περίπου η ενάγουσα είχε σταθμεύσει το με αριθμό κυκλοφορίας

BOB ... ΙΧΕ αυτοκίνητό της στο δεξιό άκρο του ρεύματος πορείας της επαρχιακής οδού Μ. - Α. Ι. Π. με κατεύθυνση προς Α. Ι., στο ύψος της χ/θ 1. Στον ίδιο χρόνο ο πρώτος εναγόμενος είχε σταθμεύσει το με αριθμό κυκλοφορίας ΥΚΙ ... ΙΧΦ αυτοκίνητο ιδιοκτησίας της δεύτερης εναγομένης, το οποίο ήταν αναφάλιστο, σε απόσταση 15 περίπου μέτρων πίσω από το αυτοκίνητο της ενάγουσας. Λόγω όμως του ότι ο πρώτος εναγόμενος δεν φρόντισε, πριν απομακρυνθεί από αυτό, να το ακινητοποιήσει με ασφάλεια, λαμβάνοντας όλα τα απαραίτητα προς τούτο προστατευτικά μέτρα (εμπλοκή του σασμάν με ταχύτητα, χειρόφρενο, τοποθέτηση τάκων στους τροχούς) το παραπάνω αυτοκίνητο (ΥΚΙ ... ΙΧΦ) άρχισε ξαφνικά, λόγω και της κατηφορικής του οδοστρώματος, να κινείται προς τα εμπρός με συνέπεια να επιπέσει ακυβέρνητο με σφοδρότητα στο ακινητοποιημένο και κανονικά σταθμευμένο αυτοκίνητο της ενάγουσας, το οποίο ακολούθως λόγω της βίαιης ώθησης που δέχθηκε προσέκρουσε σε παρακείμενο μεταλλικό κάδο απορριμμάτων.

Υπό τα ανωτέρω αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά υφίσταται στην προκειμένη περίπτωση αυτοκινητικό ατύχημα, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 4 του ν. ΓπΝ/1911, καθόσον προϋπόθεση για την θεμελίωση ευθύνης με βάση τις διατάξεις του νόμου αυτού είναι το ατύχημα να προκαλείται κατά τη λειτουργία του αυτοκινήτου. Στην έννοια της λειτουργίας του αυτοκινήτου εμπίπτει και η κίνηση του αυτοκινήτου σύμφωνα με τον προορισμό του, ακόμα και αν δεν λειτουργεί ο κινητήρας του και αν τίθεται σε κίνηση λόγω της βαρύτητας, χωρίς να λειτουργεί ο κινητή-

ρας εξαιτίας κάποιας μηχανικής βλάβης, είτε λόγω υπαιτιότητας του οδηγού ή του κατόχου που δεν έλαβε τα κατάλληλα μέτρα ασφάλειας πριν απομακρυνθεί από αυτό. Στην περίπτωση αυτή θεωρείται ότι το ατύχημα οφείλεται στη λειτουργία του αυτοκινήτου με την έννοια του ανωτέρω νόμου, αφού συνδέεται με τους ιδιαίτερους κινδύνους του αυτοκινήτου (βλ. ΑΠ 1913/87 ΕπΣυγκΔ 1988. 379, ΕφΑθ 14587/87 ΕλλΔνη 1989. 130) και όλοι οι αντίθετοι ισχυρισμοί του εκκαλούντος - εναγομένου πρέπει να απορριφθούν ως βάσιμοι.

Με βάση τα ανωτέρω αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά το δικαστήριο οδηγείται στην κρίση ότι αποκλειστικά υπαίτιος του δικαζομένου τροχαίου περιστατικού είναι ο πρώτος εναγόμενος, οδηγός των με αριθμ. κυκλ. ΥΚΙ ... ΙΧΦ αυτοκινήτου (Α. Γ.). Κι αυτό γιατί από αμέλειά του, δηλαδή από την μη καταβολή στις συναλλαγές επιμέλειας την οποία όφειλε και μπορούσε να καταβάλει σαν κάθε επιμελής οδηγός μέτριας συνέσεως, αφού στάθμευσε το παραπάνω φορτηγό αυτοκίνητο σε κατηφορικό δρόμο, απομακρύνθηκε από αυτό χωρίς προηγουμένως να φροντίσει να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα ασφαλούς ακινητοποίησης του ανωτέρω αυτοκινήτου (σφήνες αναστολής κύλισης στους μπροστινούς τροχούς (τάκοι), χειρόφρενο και εμπλοκή του σασμάν με ταχύτητα). Αποτέλεσμα αυτής της αμελούς συμπεριφοράς του ήταν να κινηθεί ξαφνικά το εν λόγω αυτοκίνητο προς τα εμπρός και να παρασύρει βίαια το μπροστά από αυτό ευρισκόμενο αυτοκίνητο της ενάγουσας, το οποίο ακολούθως λόγω της ώθησης που δέχθηκε προσέκρουσε κατά

τα προαναφερόμενα σε μεταλλικό κάδο απορριμμάτων. Την ενάγουσα δεν βαρύνει καμία υπαιτιότητα για το κρινόμενο ατύχημα αφού αυτή είχε ακινητοποιήσει με ασφάλεια το όχημά της έχοντας βάλει χειρόφρενο αλλά και ταχύτητα στο αυτοκίνητο της, απορριπτομένης ως αβάσιμης της ένστασης του εκκαλούντος περί συντρέχουσας υπαιτιότητας αυτής στην πρόκληση του ατυχήματος {...}.

{...} Επίσης ο εκκαλών παραπονείται με την έφεσή του ότι εσφαλμένα κρίνοντας το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απήγγειλε σε βάρος του προσωπική κράτηση για την εξασφάλιση τυχόν απαιτήσεων του Επικουρικού κεφαλαίου (αφού κατά τους ισχυρισμούς του) η ευθύνη του εξ αναγωγής υποχρέου δεν είναι από αδιοπραξία ώστε να εφαρμοστεί η διάταξη του άρθρου 1047 ΚΠολΔ. Σχετικά με τον παραπάνω ισχυρισμό πρέπει να αναφερθούν τα ακόλουθα: Η αξίωση αποζημιώσεως διατηρεί τον αδιοπρακτικό της χαρακτήρα (ΕφΑθ 298/89, ΕπΣυγκΔ 1990. 103). Το Επικουρικό Κεφάλαιο μπορεί να επιδιώξει την είσπραξη της κατά του υποχρέου τρίτου και με προσωπική κράτηση κατά τη διάταξη του άρθρου 1047 ΚΠολΔ. Δεν πρόκειται για αξίωση στηριζόμενη στο νόμο. Στο νόμο απλώς στηρίζεται ο μηχανισμός μεταβολής του προσώπου του δανειστή. Με τη μεταβίβαση αυτή το Επικουρικό Κεφάλαιο περιέχεται στην ίδια θέση που θα βρισκόταν ο ζημιωθείς αν δεν γίνονταν υποκατάσταση (βλ. Αθ. Κρητικός, Αποζημίωση από τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα 1998 παρ. 2290 σελ. 770). Επομένως για όλους τους παραπάνω λόγους ο εν λόγω ισχυρισμός του εκκαλούντος πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος {...}.

272/2007

Πρόεδρος: Δήμητρα Κώνστα

Εισηγητής: Αποστ. Παπαγεωργίου

Δικηγόροι: Γεωρ. Δήμου, Γεωρ. Υφαντής

Έξοδα εκτέλεσης συνιστούν όσα γίνονται για το γενικό συμφέρον όλων των δανειστών και όχι από σφάλμα του επισπεύδοντος ή αποκλειστικά προς το συμφέρον του, όπως τα έξοδα ματαιωθέντος πλειστηριασμού λόγω παρόδου των προθεσμιών ή ακυρότητας των πράξεων.

Αποτελούν έξοδα εκτέλεσης τα γενόμενα για λήψη απογράφου, αντιγράφου αυτού και επιταγής προς πληρωμή, για έκδοση επαναληπτικών προγραμμάτων μετά από νόμιμη αναβολή ή ματαίωση του πλειστηριασμού με συμφωνία επισπεύδοντος δανειστή και οφειλέτη.

Δεν περιλαμβάνονται στα έξοδα εκτέλεσης τα έξοδα δικαστικής επιδίωξης της απαίτησης του επισπεύδοντος, αναγγελίας και κατάθεσης τίτλων, εξόφλησης των απαιτήσεων των δανειστών και έκδοσης περίληψης της κατακυρωτικής έκθεσης.

Επί επίσπευσης της εκτέλεσης με περισσότερους τίτλους του δανειστή, χωρίς ειδικό δικαιολογητικό λόγο, το δικαστήριο, κατόπιν ανακοπής του έχοντος έννομο συμφέρον αναγγελθέντος και μη ικανοποιηθέντος πλήρως δανειστή, περιορίζει τα έξοδα εκτέλεσης στο μέτρο που καλύπτουν μόνον τον έναν από τους τίτλους.

Σε ανακοπή κατά πίνακα κατάταξης νομιμοποιούνται ο επισπεύδων, οι αναγγελθέντες δανειστές και ο καθού η εκτέλεση, εφόσον έχουν έννομο συμφέρον, που θεωρείται υπάρχον όταν η παραδοχή του

αιτήματος της ανακοπής δεν εξαντλείται μόνο στην ακύρωση της κατάταξης του καθού, αλλά συνδέεται και με τη δυνατότητα κατάταξης του ανακόπτοντος.

Εάν το αιτιολογικό της εκκαλουμένης κρίνεται εσφαλμένο, αλλά το διατακτικό ορθό, το Εφετείο αντικαθιστά τις αιτιολογίες και απορρίπτει την έφεση, εφόσον οι νέες αιτιολογίες δεν έχουν χαρακτήρα νέων οριστικών δ/ξεων, που χειροτερεύουν τη θέση του εκκαλούντος.

{...}Κατά τις συνδυασμένες διατάξεις, των άρθρων 932, 971 και 975 του ΚΠολΔ, από το πλειστηρίασμα, που επιτεύχθηκε από τον πλειστηριασμό αναγκαστικώς κατασχεμένων ακινήτων προαφαιρούνται, προκειμένου να γίνει η κατάταξη των δανειστών, όλα τα έξοδα εκτελέσεως. Σε αυτά, κατά την έννοια των εν λόγω διατάξεων, περιλαμβάνονται οι δαπάνες που γίνονται για την εξυπηρέτηση του γενικού συμφέροντος όλων των δανειστών, και αφορούν την προδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως, την κατάσχεση, τη συντήρηση του κατασχεθέντος, τον πλειστηριασμό και την κατάταξη, ήτοι όλες τις δαπάνες που είναι αναγκαίες για τη διεξαγωγή της όλης εκτελεστικής διαδικασίας από τα πρώτα έξοδα για τη λήψη απογράφου, μέχρι την αποπεράτωσή της. Δηλαδή, έξοδα εκτελέσεως, τα οποία, κατά τις παραπάνω διατάξεις, προαφαιρούνται από το πλειστηρίασμα, είναι εκείνα με τα οποία η εκτέλεση ήχθη σε πέρας με πλειστηριασμό (ΑΠ 1474/2005, Νόμος, ΑΠ 120/2005, Νόμος). Στα έξοδα περιλαμβάνονται πρωταρχικά και δικαιώματα για τη λήψη απογράφου, σύνταξη αντιγράφου αυτού και επιταγής προς πλη-

ρωμή (ΑΠ 450/2006, Νόμος). Υπό την έννοια αυτή δεν αποτελούν έξοδα εκτελέσεως όσα δεν γίνονται προς το κοινό συμφέρον όλων των δανειστών, αλλά προς εξυπηρέτηση αποκλειστικά του συμφέροντος του επισπεύδοντος, ούτε εκείνα που έγιναν από δικό του σφάλμα ή υπαιτιότητα, όπως τα έξοδα ματαιωθέντος πλειστηριασμού ένεκα παρόδου των σχετικών προθεσμιών ή ακυρότητας των πράξεων. Αποτελούν όμως έξοδα εκτελέσεως όσα έγιναν για την έκδοση επαναληπτικών προγραμμάτων μετά από νόμιμη αναβολή ή ματαίωση του πλειστηριασμού με συμφωνία επισπεύδοντος δανειστή και οφειλέτη καθού η εκτέλεση, διότι η έκδοση των προγραμμάτων μετά από νόμιμη αναβολή ή ματαίωση του πλειστηριασμού αποτελεί ουσιώδη δικονομική προϋπόθεση για τη συνέχιση της εκτελεστικής διαδικασίας και τον πλειστηριασμό του κατασχεθέντος πράγματος και οι σχετικές για την έκδοσή του δαπάνες από τον επισπεύδοντα γίνονται προς το κοινό συμφέρον όλων των δανειστών (ΑΠ 1783/1998 Δ 30, 1169 επ., ΕΛ 240/2005, ΕΔωδ 162/2005, Νόμος, ΕΠατρ 449/2004, Νόμος, ΑΧΑΝΟΜ 2005. 267). Δεν περιλαμβάνονται στα έξοδα εκτελέσεως τα έξοδα για τη δικαστική επιδίωξη της απαίτησης του επισπεύδοντος, για την απόκτηση εκτελεστού τίτλου, ήτοι τα αναφερόμενα στη δίκη, επί της οποίας εκδόθηκε η εκτελούμενη απόφαση, τα έξοδα αναγγελίας και κατάθεσης τίτλων που βαρύνουν τον αναγγελλόμενο δανειστή, τα έξοδα εξόφλησης των απαιτήσεων των δανειστών (χαρτόσημο, δικαιώματα του Τ.Ν. κλπ) και εκείνα για την έκδοση περιλήψης της κατακυρωτικής έκθεσης, η οποία αποτελεί

τον κατά το άρθρο 1005 ΚΠολΔ μεταγραφικό τίτλο και εκδίδεται μόνο προς το συμφέρον του υπερθεματιστή, διότι τα έξοδα αυτά δεν ήταν απαραίτητα για να αχθεί σε πέρας η εκτέλεση (ΑΠ 1359/1998 Δ/νη 40, 308, ΕΔωδ 162/2005, Νόμος, ΕφΑθ 2081/1998 Δ/νη 40, 395 και Εφθεσ 1974/1994 Αρμ ΜΘ', 1326).

Τα εν λόγω έξοδα εκτελέσεως, κατ' άρθρο 975 ΚΠολΔ, ορίζει αιτιολογημένα και προαφαιρεί ο υπάλληλος του πλειστηριασμού από το πλειστηρίασμα, για να κατατάξει στο υπόλοιπό του τις απαιτήσεις των δανειστών εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση. Η αφαίρεση των εξόδων αυτών γίνεται μετά από αυτεπάγγελτη εκκαθάρισή τους από το συντάκτη του πίνακα κατάταξης, με βάση τα έγγραφα και τις αποδείξεις που κατατέθηκαν και βρίσκονται στο φάκελο του πλειστηριασμού (ΕΛ 66/2005, Νόμος, ΕΑ 70/1989 ΝοΒ 37, 1436). Ως έξοδα εκτελέσεως πρέπει να νοηθούν εκείνα που υπήρξαν ωφέλιμα για τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης και όχι τα πλεοναστικά ανωφελώς δαπανηθέντα, στα προαφαιρούμενα δε έξοδα περιλαμβάνονται, μεταξύ των άλλων, και τα προκαταβληθέντα προς έκδοση απογράφου του εκτελεστού τίτλου και αντιγράφου εξ απογράφου. Σε περίπτωση δε που ο επισπεύδων την εκτέλεση δανειστής είναι εφοδιασμένος με περισσότερους του ενός εκτελεστούς τίτλους και επισπεύδει την εκτέλεση με όλους και όχι με τον ένα μόνο από αυτούς, χωρίς να προβάλλεται ειδικός λόγος που να δικαιολογεί αυτή τη διαδικαστική του συμπεριφορά, αφού η εκτέλεση μπορούσε χωρίς προβλήματα ακωλύτως να χωρήσει με τον ένα μόνο από τους ε-

κτελεστούς του τίτλους και στη συνέχεια να αναγγείλει τις λοιπές αξιώσεις του στον επί του πλειστηριασμού υπάλληλο, το δικαστήριο, κατόπιν ανακοπής αναγγελθέντος και μη ικανοποιηθέντος πλήρως δανειστή, που έχει έννομο συμφέρον, περιορίζει τα έξοδα εκτελέσεως στο μέτρο που καλύπτει μόνο τον ένα από τους εκτελεστούς τίτλους του δανειστή (ΕΑ 186/1998 Δ/νη 39, 1654).

Περαιτέρω, από το άρθρο 924 και 932 ΚΠολΔ και 127 του Κωδ. περί δικηγόρων προκύπτει ότι μεταξύ των καταβλητέων εξόδων εκτελέσεως περιλαμβάνεται και η αμοιβή του δικηγόρου του επισπεύδοντος για τη σύνταξη της επιταγής προς εκτέλεση, το ύψος της οποίας επί εκτελέσεως διαταγής πληρωμής του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου προσδιορίζεται σε 25 μ.δ. κατ' ελάχιστο όριο, δεν μπορεί όμως να υπερβεί το 1/4 του συνόλου της απαιτήσεως. Αν ο ανακόπτων αμφισβητεί το ύψος του ποσού της αμοιβής του δικηγόρου του επισπεύδοντος για τη σύνταξη της επιταγής, το επιλαμβανόμενο της σχετικής ανακοπής του δανειστή δικαστήριο μπορεί να περιορίσει αυτό στο προσήκον μέτρο, λαμβάνον υπόψη ιδίως το ύψος του ποσού της απαιτήσεως για το οποίο η επιταγή και το βαθμό δυσχέρειας συντάξεώς της (ΑΠ 456/2006, Νόμος, ΕΑ 186/1998 Δ/νη 39, 1654).

Τέλος από τη διάταξη του άρθρου 979 παρ. 1 και 2 του ΚΠολΔ, σαφώς συνάγεται, ότι σε άσκηση ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξεως, νομιμοποιούνται μόνον ο επισπεύδων, οι αναγγεληθέντες δανειστές και ο καθού η εκτέλεση, εφόσον έχουν έννομο συμφέρον. Τέτοιο συμφέρον του ανακόπτοντος θεωρείται ότι υπάρχει,

κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, ήταν η παραδοχή του αιτήματος της ανακοπής του δεν εξαντλείται μόνο στην ακύρωση της κατάταξης του καθού, αλλά συνδέεται συγχρόνως και με τη δυνατότητα κατάταξης του ανακόπτοντος. Έτσι, αν παρά την ακύρωση της κατάταξης και την εξαιτίας αυτής αποβολή του καθού κριθεί ότι ο ανακόπτων δεν δικαιούται να καταταγεί, η ανακοπή απορρίπτεται για έλλειψη εννόμου συμφέροντος (ΑΠ 120/2005, Νόμος, 1157/2004, Νόμος, ΑΠ 1777/2001, ΑΠ 1455/1998, ΑΠ 14/1995). Ο ανωτέρω κανόνας ισχύει και όταν με την ανακοπή προσβάλλεται η προαφαίρεση των εξόδων της εκτελέσεως από πλειστηρίασμα σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 932, 971 και 975 ΚΠολΔ. Ειδικότερα τα έξοδα αυτά που αφορούν το γενικό συμφέρον όλων των δανειστών και είναι αναγκαία για τη διεξαγωγή του συνόλου της εκτελεστικής διαδικασίας, προσδιορίζονται από το πλειστηρίασμα και στο υπόλοιπο ποσό αυτού γίνεται η κατάταξη των αναγγελθεισών απαιτήσεων των δανειστών του καθ' ου η εκτέλεση. Ο προσδιορισμός των εξόδων αυτών γίνεται, είτε με ιδιαίτερη πράξη του υπαλλήλου αυτού, είτε στον πίνακα κατάταξης με αιτιολογημένη εκκαθάρισή τους. Η εκκαθάριση αυτή αν και αποτελεί εξώδικη κατ' ουσία πράξη, προσβάλλεται με την ανακοπή κατά του πίνακα. Αν ο λόγος της ανακοπής, με τον οποίο επιδιώκεται η μείωση των εξόδων, ή αμφισβητείται το ύψος αυτών, γίνει δεκτός ως βάσιμος, τότε το δικαστήριο επαναπροσδιορίζει το προς διανομή υπόλοιπο του πλειστηριασμού, στο οποίο κατατάσσεται ο ανακόπτων, που έχει υποβάλλει σχετικό αίτημα, έστω και αν το

προνόμιο του ανακόπτοντος είναι ασθενέστερο του προνομίου του επισπεύδοντος, εφόσον όμως τούτο του παρέχει τη δυνατότητα να καταταγεί στον πίνακα προς ικανοποίηση της αναγγελθείσας απαιτήσεώς του από το πλειστηρίασμα αυτό και τούτο διότι στην περίπτωση αυτή δεν αμφισβητείται το προνόμιο του καθ' ου η ανακοπή επισπεύδοντος, αλλά η ίδια η απαίτησή του για τα έξοδα εκτελέσεως (ΑΠ 120/2005, Νόμος, ΑΠ 1/2000, ΑΠ 529/1999, ΕΔωδ 162/2005, Νόμος).

Ακόμη κατά την διάταξη του άρθρου 522 ΚΠολΔ, με την άσκηση της εφέσεως η υπόθεση μεταβιβάζεται στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο μέσα στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους προσθέτους λόγους. Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 534 του ίδιου Κώδικα, εάν το αιτιολογικό της εκκαλουμένης αποφάσεως που έχει προσβληθεί με έφεση κρίνεται εσφαλμένο, αλλά το διατακτικό της ορθό, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο αντικαθιστά τις αιτιολογίες και απορρίπτει την έφεση. Ενώ κατά το άρθρο 536 το δευτεροβάθμιο δικαστήριο δεν μπορεί να εκδώσει επιβλαβέστερη για τον εκκαλούντα απόφαση, χωρίς ο εφεσίβλητος να ασκήσει δική του έφεση ή αντέφεση. Η ανωτέρω διάταξη δεν εφαρμόζεται, όταν το ανωτέρω δικαστήριο μετά την εξαφάνιση της πρωτόδικης αποφάσεως δικάζει την υπόθεση κατ' ουσία. Από τον συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι το Εφετείο κρίνει αν ορθά αποφάνθηκε ή όχι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, με βάση τα παράπονα που περιλαμβάνονται στην έφεση και τους προσθέτους λόγους. Εάν η αγωγή απορρίφθηκε με την πρωτοβάθμια απόφαση κατ' ουσία, ολικά ή μερικά και ο

ενάγων με την έφεσή του παραπονείται για την απόρριψή της, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, εφόσον κρίνει ορθό το διατακτικό της αποφάσεως, αλλά εσφαλμένο το αιτιολογικό της, μπορεί, εφόσον δεν χειροτερεύει η θέση του εκκαλούντος, να απορρίψει ως κατ' ουσία αβάσιμη την έφεση και να επικυρώσει την πρωτόδικη απόφαση που απέρριψε την αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη, αντικαθιστώντας τις εσφαλμένες αιτιολογίες με νέες ορθές αιτιολογίες, αναφερόμενες στο ουσιαστικά αβάσιμο της ιστορικής βάσεως της αγωγής, εφόσον οι νέες αιτιολογίες δεν έχουν τον χαρακτήρα νέων οριστικών διατάξεων, ήτοι νέου διατακτικού, που χειροτερεύει τη θέση του εκκαλούντος, χωρίς να ασκηθεί έφεση ή αντέφεση από τον εφεσίβλητο (ΑΠ 1682/1998, Νόμος, ΑΠ 1176/2003, Νόμος, ΧρΙΔ 2004, 45, Δ/νη 2004, 489, ΕΔωδ 219/2005, Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση από τα έγγραφα που επικαλούνται και προσκομίζουν νόμιμα οι διάδικοι αποδείχθηκαν τα εξής: Με επίστευση του καθού η ανακοπή και ήδη εφεσιβλήτου, με βάση την υπ' αριθμ. .../2004 περίληψη κατασχετήριας έκθεσης ακίνητης περιουσίας του δικαστικού επιμελητή Π. Ο., εκπλειστηριάστηκε η αναφερόμενη σ' αυτή ακίνητη περιουσία της οφειλέτιδας των διαδίκων εταιρίας με την επωνυμία "Ε. ΑΤΕΒΕ", η οποία κατασχέθηκε με την υπ' αριθμ. .../1999 κατασχετήρια έκθεση του δικαστικού επιμελητή Κ. Ρ.. Το επιτευχθέν πλειστηρίασμα ανήλθε σε 3.670 ευρώ. Ο πλειστηριασμός έγινε για να ικανοποιηθεί ο επισπεύδων για απαιτήσεις του βασιζόμενες στις υπ' αριθμ. 1) 25.685/2002 διαταγή πληρωμής του Ειρηνοδικείου Α-

θηνών και 2) 7766/2003 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, συνολικού ποσού 27.856,38 ευρώ. Στον πλειστηριασμό αυτό αναγγέλθηκε το ανακόπτον με την υπ' αριθμ. 13546/28 αναγγελία της Προϊσταμένης της Δ.Ο.Υ. Κ. για ληξιπρόθεσμες και προνομιακές απαιτήσεις τους (αρθρ. 5, 61 παρ. 1 ΚΕΔΕ και 975 παρ 5 ΚΠολΔ) ύψους 61.547,22 ευρώ. Ακολούθως η επί του πλειστηριασμού υπάλληλος συμβολαιογράφος Ε. Ψ. συνέταξε τον υπ' αριθμ. .../2004 ανακοπτόμενο πίνακα κατάταξης προαφαιρώντας τα "αναγκαία έξοδα εκτέλεσης" τα οποία υπερκάλυψαν το πλειστηρίασμα και ως εκ τούτου δεν κατέταξε κανένα δανειστή. Ως έξοδα εκτελέσεως η ως άνω συμβολαιογράφος περιέλαβε α) τα ανήκοντα στην ίδια ως επί του πλειστηριασμού υπάλληλο για σύνταξη του πίνακα με επικυρωμένα αντίγραφα του, για σύνταξη πρόσκλησης δανειστών, για έξοδα κοινοποίησης, για σύνταξη έκθεσης πλειστηριασμού κλπ, ποσού 701,00 ευρώ, β) τα ανήκοντα στον επί της εκτελέσεως δικαστικό επιμελητή Π. Ο. για δικαιώματα και έξοδα πλειστηριασμού ποσού 1.668,09 ευρώ και γ) τα ανήκοντα στην δικηγόρο Α. Μ. Α. Π. ως πληρεξούσια του επισπεύδοντος ή σε περίπτωση προκαταβολής τους στον επισπεύδοντα δανειστή Θ. Ν., για την έκδοση απογράφου των εκτελεσθέντων τίτλων (διαταγών πληρωμής), αντιγράφου αυτών, για σύνταξη επιταγής προς πληρωμή, για παραγγελία προς επίδοση και επίδοση αυτών, καθώς και για εντολή προς εκτέλεση, τα οποία σύμφωνα με τις κοινοποιηθείσες στην οφειλέτιδα επιταγές ανέρχονται συνολικά στο ποσό των 2.179,55 ευρώ, το ύψος

των οποίων δεν αμφισβητεί το ανακόπτον. Από όλα τα παραπάνω έξοδα η επί του πλειστηριασμού υπάλληλος δέχθηκε ότι ο επισπεύδων, μη εξαρκούντος του πλειστηριάσματος, αφαιρουμένων προηγουμένως των με στοιχεία α' και β' εξόδων εκτελέσεως, θα λάβει μόνο το υπόλοιπο ποσό των 1.309,91 ευρώ (3.670,00 ευρώ το πλειστηρίασμα πλην 701,00 τα έξοδα της επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου συν 1.668,09 ευρώ τα έξοδα εκτελέσεως του δικαστικού επιμελητή (ισόν 2.369,09) (ισόν 1.309,91 ευρώ). Στα ως άνω έξοδα εκτελέσεως του επισπεύδοντος περιελήφθησαν και έξοδα εκτελέσεως του επισπεύδοντος - καθού η ανακοπή για την εκτέλεση της πρώτης διαταγής πληρωμής (αρ. 25.685/2002 του Ειρηνοδικείου Αθηνών). Ειδικότερα περιελήφθησαν 2 ευρώ για απόγραφο και τέλη απογράφου, 200 ευρώ για αντίγραφο, αντιγραφικά, σύνταξη της επιταγής προς πληρωμή και παραγγελία επίδοσης αυτής και 30 ευρώ για επίδοση της επιταγής προς πληρωμή, ήτοι σύνολο 232 ευρώ. Τα έξοδα αυτά καθώς περιελήφθησαν στον πίνακα κατάταξης, αφού αυτά δεν έπρεπε να περιληφθούν, δεδομένου ότι τα έξοδα εκτελέσεως καλύπτουν μόνο τον ένα από τους εκτελεστούς τίτλους και όχι και τους δύο, τα δε έξοδα αυτά έπρεπε να αναγγελθούν στην επί του πλειστηριασμού υπάλληλο. Συνεπώς η επί του πλειστηριασμού υπάλληλος έπρεπε να μην δεχθεί ως έξοδα εκτελέσεως το άνω ποσό των 232 ευρώ αλλά να περιορισθεί στο ποσό των 1.947,55 ευρώ, που αφορούν τα έξοδα εκτελέσεως του δεύτερου εκτελεστού τίτλου (2179,55 πλην 232 ίσον 1947,55 ευρώ). Το ποσό αυτό των 232 ευρώ θα δια-

νεμηθεί στον επισπεύδοντα - καθού η ανακοπή προς κάλυψη του υπολοίπου μη καλυφθέντος ποσού των εξόδων εκτελέσεως από 635,64 ευρώ (1.947,55 πλην 1.301,91 ίσον 635,64), δεδομένου ότι τα έξοδα εκτελέσεως του εκτελεστού τίτλου ανέρχονται σε 1.947,55 ευρώ και έλαβε μόνο το ποσό των 1.301,91 ευρώ. Με βάση τις εκτεθείσες συνθήκες, και αν ακόμη η ανακοπή ήθελε κριθεί βάσιμη κατ' ουσία και ανέκυπτε περίπτωση διανομής των προαφαιρεθέντων εξόδων μεταξύ των πιο πάνω διαδίκων της εκτελεστικής δίκης και πάλι το ανακόπτον Ελληνικό Δημόσιο δεν θα κατατασσόταν για κανένα ποσό. Κατά συνέπεια το ανακόπτον στερείται εννόμου συμφέροντος προς ακύρωση ή μεταρρύθμιση του προσβαλλόμενου πίνακα καθόσον το ποσό των 232 ευρώ θα διατεθεί και πάλι στον επισπεύδοντα για την κάλυψη του υπολοίπου μη καλυφθέντος ποσού των εξόδων εκτελέσεως. Άρα η ανακοπή έπρεπε να απορριφθεί για έλλειψη εννόμου συμφέροντος.

Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλούμενη απόφασή του, απέρριψε την ως άνω ανακοπή ως ουσιαστικά αβάσιμη, με την αιτιολογία, κυρίως μεν ότι τα έξοδα εκτελέσεως του επισπεύδοντος την εκτέλεση - καθού η ανακοπή ανέρχονται συνολικά και για τους δύο εκτελεστούς τίτλους στο ποσό των 2.179,55 ευρώ και ότι αυτά καλύπτονται από το πλειστηρίασμα μόνο κατά το μέρος των 1.301,91 ευρώ, επικουρικά δε ότι τα έξοδα εκτελέσεως του ίδιου ανέρχονται για τον ένα εκτελεστό τίτλο (δεύτερη διαταγή πληρωμής) στο ποσό των 1.947,55 ευρώ και ότι αυτά καλύπτονται από το πλειστηρίασμα μόνο κατά το ίδιο

μέρος των 1.301,91 ευρώ, με συνέπεια να στερείται το ανακόπτον εννόμου συμφέροντος προς άσκηση της ανακοπής του προς ακύρωση ή μεταρρύθμιση του πίνακα κατατάξεως, δεν έσφαλε μεν κατ'αποτέλεσμα, πλην όμως περιέλαβε αφενός μεν εσφαλμένη κύρια αιτιολογία, αφετέρου δε ορθή επικουρική αιτιολογία στην πιο πάνω απορριπτική κρίση του. Συνεπώς, αφού αντικατασταθεί η κύρια αιτιολογία της εκκαλούμενης από αυτήν της παρούσας απόφασης (άρθρο 534 ΚΠολΔ), πρέπει ν' απορριφθεί η έφεση ως αβάσιμη. Τέλος, και όσον αφορά τη δικαστική δαπάνη του εφεσίβλητου, πρέπει να καταδικασθεί σ' αυτήν, ως ηττώμενο, το εκκαλούν κατά τα άρθρα 183 και 176 του ΚΠολΔ, μειωμένη, όμως, σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ. 1 του ν. 3693/1957, όπως η παράγραφος αυτή ισχύει μετά την υπ' αριθμ. 134423/8-12-1992 απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης (ΦΕΚ Β' 11/20-1-1993), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 5 παρ. 12 του ν. 1738/1987, κατά τα ειδικότερα στο διατακτικό οριζόμενα. (ΑΠ 1515/2005, Νόμος).

282/2007

Πρόεδρος: Ελένη Σπίτσα

Εισηγητής: Γεωρ. Αποστολάκης

Δικηγόροι: Γεωρ. Κουκουβίνος, Κων. Ευθυμίου, Χρ. Λόκας

Λόγος έφεσης όταν το Δικαστήριο έλαβε υπόψη μη επιτρεπόμενα αποδεικτικά μέσα, όπως κατάθεση μάρτυρα απολύτως άκυρη, λόγω παράβασης δ/ξεων που ρυθμίζουν τον τύπο διαδικαστικής πράξης. Μη ακυρότητα μαρτυρικής κατάθεσης ε-

πί μη καταχώρισης στα πρακτικά του θρησκευματος του μάρτυρα και των λοιπών στοιχείων του 407 ΚΠολΔ, πλην του ονοματεπώνυμου και της όρκισής του.

Η υποχρέωση ερώτησης του μάρτυρα αν προτιμά να δώσει θρησκευτικό ή πολιτικό όρκο ισχύει για υποθέσεις των οποίων η πρώτη συζήτηση προσδιορίστηκε μετά την 1.1.2002.

{...}5. Ιδρύεται νόμιμος λόγος έφεσεως και όταν το Δικαστήριο έλαβε υπόψη μη επιτρεπόμενα αποδεικτικά μέσα, όπως η κατάθεση μάρτυρα απολύτως άκυρη λόγω παράβασης διατάξεων που ρυθμίζουν τη διαδικασία και ιδιαίτερα τον τύπο διαδικαστικής πράξης, οπότε υπάρχει ακυρότητα που προτείνεται από το διάδικο με την επίκληση του στοιχείου της βλάβης, κατ' άρθρα 159 παρ. 1, 3 και 160 ΚΠολΔ. Ωστόσο, από τις διατάξεις των άρθρων 407, 408 παρ. 1 και 410 ΚΠολΔ προκύπτει ότι η μη καταχώριση στα πρακτικά των λοιπών στοιχείων του άρθρου 407 ΚΠολΔ, εκτός από το ονοματεπώνυμο του μάρτυρα και την όρκισή του, δεν συνεπάγεται ακυρότητα της κατάθεσης (ΑΠ 1851/ 2005 ΕλλΔνη 47 (2006) σελ. 496, ΑΠ 265/1975 ΑρχΝ 26 σελ. 602). Έτσι, ο τρίτος λόγος έφεσεως του ενάγοντος, με τον οποίο παραπονείται ότι η εκκαλούμενη (οριστική) απόφαση έλαβε υπόψη της δύο καταθέσεις του μάρτυρα της δεύτερης εναγομένης (Β. Ε.) που έχουν καταχωριστεί στα πρακτικά του έλληνα πρόξενου στο Σίδνεϋ Αυστραλίας (ως εντεταλμένου δικαστή), παρά την (κατά τον εκκαλούντα) ακυρότητά τους, αφού δεν εξακριβώθηκε και δεν καταχωρίστηκε στα πρακτικά αυτά το θρήσκευμα

του μάρτυρα, ο οποίος έδωσε χριστιανικό όρκο, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Αβάσιμος είναι και ο ισχυρισμός του ότι κατά τη δεύτερη εξέταση του μάρτυρα την 7.3.2002 έπρεπε να εφαρμοστεί το άρθρο 408 ΚΠολΔ, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 14 παρ. 7 ν. 2915/ 2001, και συνεπώς έπρεπε να ερωτηθεί ο μάρτυρας αν προτιμά να δώσει θρησκευτικό ή πολιτικό όρκο, διότι η τροποποιημένη διάταξη ισχύει μόνο για τις υποθέσεις, των οποίων η πρώτη συζήτηση έχει προσδιορισθεί να γίνει μετά την 1.1.2002 (άρθρο 22 ν. 2915/ 2001 και 15 ν. 2943/ 2001). Η πρώτη συζήτηση της υπό κρίση υποθέσεως έγινε την 18.3.1997 και επομένως ισχύει επ' αυτής η διάταξη του ανωτέρω άρθρου όπως είχε πριν τροποποιηθεί. Σε κάθε δε περίπτωση ο εκκαλών δεν επικαλείται ποία είναι η βλάβη του από τις παραλείψεις αυτές. Πρέπει λοιπόν ο τρίτος λόγος τη εφέσεως να απορριφθεί ως αβάσιμος {...}.

594/2007

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγητής: Βασ. Φράγγος

Δικηγόροι: Θωμάς Φωτόπουλος, Ευαγ. Μπουλογεώργος

Διαδοχή στο πρόσωπο του εργοδότη.

Επί μεταβίβασης επιχείρησης απαιτείται διατήρηση της ταυτότητάς της υπό το νέο φορέα, η οποία δεν μεταβάλλεται εκ του ότι ο διάδοχος πρόσθεσε στα μεταβιβαζόμενα στοιχεία και νέα (μηχανήματα, προσωπικό). Η επί μακρόν διακοπή λειτουργίας της επιχείρησης μπορεί να μεταβάλει την ταυτότητα, εφόσον η οργάνωση, πελατεία και φήμη εξαφανίζονται,

ενώ η προσωρινή, κατά κανόνα, δεν τη μεταβάλλει.

Εκτιμητέα στοιχεία είναι η μεταβίβαση ή μη υλικών ή άυλων αγαθών, η απασχόληση ή μη σημαντικού μέρους του προσωπικού της μεταβιβαζόμενης επιχείρησης από το νέο επιχειρηματία, η μεταβίβαση ή μη πελατείας, ο βαθμός ομοιότητας των δραστηριοτήτων πριν και μετά τη μεταβίβαση.

Η μεταβίβαση επιχείρησης συνιστά πραγματικό γεγονός, αδιαφόρως της ύπαρξης ή μη (και ποίας) νομικής ή συμβατικής αιτίας και σχέσης μεταξύ μεταβιβάζοντος και διαδόχου και της τήρησης του νόμιμου τύπου.

{...} Μεταβίβαση επιχείρησης ή εκμετάλλευσης κατά την έννοια των άρθρων 1, 2, 3 και 4 του π.δ. 178/2002, με το οποίο προσαρμόστηκε η ελληνική νομοθεσία προς τις διατάξεις της Οδηγίας 98/50/ΕΚ του Συμβουλίου της 29-6-1998, θεωρείται η μεταβίβαση μιας οικονομικής οντότητας που διατηρεί την ταυτότητά της, η οποία νοείται ως σύνολο οργανωμένων πόρων με σκοπό την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας είτε κυρίας είτε δευτερεύουσας. Ο τρόπος της μεταβίβασης δεν ενδιαφέρει. Αρκεί το πραγματικό γεγονός ότι ο παλιός εργοδότης χάνει την ιδιότητα του φορέα της επιχείρησης και ο διάδοχός του αποκτά την ιδιότητα αυτή έστω και προσωρινά. Για να υπάρχει μεταβίβαση επιχείρησης πρέπει να μεταβιβάζονται τόσα επί μέρους στοιχεία της επιχείρησης και κατά τέτοιο τρόπο, ώστε τα μεταβιβαζόμενα στοιχεία να διατηρούν την οργανική τους ενότητα και υπό το νέο φορέα (εργοδότη) ικανά να πραγματοποιήσουν

τον επιδιωκόμενο κερδοσκοπικό, οικονομικό ή τεχνικό σκοπό. Θα πρέπει δηλαδή η μεταβιβαζόμενη επιχείρηση να διατηρεί την ταυτότητά της και υπό το νέο φορέα της. Η μεταβολή αφορά το πρόσωπο του φορέα της μονάδας κι όχι την ίδια. Διατήρηση της ταυτότητάς της σημαίνει ότι διατηρούνται αμετάβλητες οι θέσεις εργασίας και συνεπώς δικαιολογείται ο νέος φορέας της να αναλάβει τις εργασιακές σχέσεις που συνδέονται με αυτές. Η ταυτότητα της επιχείρησης δεν μεταβάλλεται από το γεγονός ότι ο διάδοχος προσέθεσε στα μεταβιβαζόμενα στοιχεία και νέα (νέα μηχανήματα, εγκαταστάσεις, προσέλαβε νέο προσωπικό). Η επί μακρόν διακοπή λειτουργίας της επιχείρησης είναι δυνατό να μεταβάλει την ταυτότητα της επιχείρησης, διότι στην περίπτωση αυτή η οργάνωση, η πελατεία, η φήμη, εξαφανίζονται. Ωστόσο εκτός από τη διακοπή πρέπει να συνεκτιμώνται και άλλα στοιχεία προς διαπίστωση αν υπάρχει μεταβίβαση επιχείρησης. Προσωρινή διακοπή δεν μεταβάλλει κατά κανόνα την ταυτότητα της επιχείρησης. Η κρίση για τη διατήρηση ή μη της ταυτότητας της οικονομικής μονάδας και επομένως για το αν συντρέχει μεταβίβαση επιχείρησης εξαρτάται από τη συνολική εκτίμηση των συνθηκών της συγκεκριμένης περίπτωσης.

Στο πλαίσιο της συνολικής αυτής εκτίμησης, κρίσιμα είναι τα εξής στοιχεία: 1) Η μεταβίβαση ή μη υλικών στοιχείων (κτίρια, μηχανήματα κ.λ.π.), 2) η μεταβίβαση ή μη άυλων αγαθών και η αξία τους, 3) η απασχόληση ή μη σημαντικού μέρους του εργατικού δυναμικού της μεταβιβαζόμενης επιχείρησης από τον νέο επιχειρηματία, 4) η μεταβίβαση ή μη πελατείας, 5) ο

βαθμός ομοιότητας των δραστηριοτήτων που ασκούνται πριν και μετά τη μεταβίβαση και 6) η διάρκεια της ενδεχόμενης διακοπής των δραστηριοτήτων αυτών (βλ. ΑΠ 1673/2002 ΕλλΔνη 44. 1606 - 1553/2002 και 647/2003 ΕλλΔνη 45. 1394 και 1398). Επειδή η μεταβίβαση επιχείρησης συνιστά πραγματικό γεγονός είναι αδιάφορο και χωρίς έννομες συνέπειες το εάν υπάρχει ή όχι νομική αιτία γι' αυτήν και ποία είναι η νομική της μορφή (π.χ. πώληση, μίσθωση, δωρεά, συγχώνευση εταιριών ή απορρόφηση), το εάν τηρήθηκε ο κατά περίπτωση νόμιμος τύπος, το εάν είναι άκυρες οι σχετικές πράξεις, το εάν υπάρχει νομική, ακόμη και συμβατική σχέση μεταξύ του μεταβιβάζοντος και του διαδόχου, εάν αυτός είναι άμεσος ή παρεμβάλλεται τρίτος και εάν είναι έγκυρος (βλ. ΑΠ 193/1990 ΕΕΔ 1990. 720 - 891/1992 ΕΕΔ 1993. 454 - 1222/1998 ΕΕΔ 1999. 983 - Β. Δούκα "Μεταβίβαση Επιχείρησης και Ατομικές Σχέσεις εργασίας" σελ. 82 επ.).

Στην προκειμένη περίπτωση από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά αναφορικά με τα κεφάλαια της εκκαλουμένης που πλήττονται με τους λόγους εφέσεως και τον πρόσθετο αυτής λόγο. Η πρώτη εναγομένη ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία "Σ. και Χ. Α. Α.Ε." με έδρα την πόλη της Κ. ασκούσε επιχείρηση εμπορίας τροφίμων και παρεμφερών ειδών (σούπερ μάρκετ). Προς το σκοπό δε αυτό διατηρούσε τέσσερα καταστήματα, τρία στην πόλη της Κ. κι ένα στους Σ. με φήμη και πολυάριθμη πελατεία. Το ένα από τα καταστήματα αυτά ήταν εγκατεστημένο στο σύνολο των χώρων (υπόγειο, ισόγειο και τέσσερες όροφοι) της οικοδομής που βρί-

σκεται στην πόλη της Κ. και στη διασταύρωση των οδών Γ. και Α.. Η δεύτερη εναγομένη εταιρία περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία “Γ. Ε.Π.Ε.” εδρεύει κι αυτή στην Κ. κι ασκεί ομοειδή επιχείρηση. Προς το σκοπό δε αυτό διατηρεί τέσσερα καταστήματα, τρία στην πόλη της Κ. κι ένα στην Κ.. Στις 4 Μαΐου 2003 με σύμβαση που καταρτίστηκε εγγράφως στην Κ. μεταξύ των νομίμων εκπροσώπων των ως άνω εταιριών και στην οποία δόθηκε ο τίτλος “προσύμφωνο ιδιωτικού συμφωνητικού”, η πρώτη εναγομένη ανέλαβε την υποχρέωση να μεταβιβάσει στη δεύτερη εναγομένη τα ακόλουθα περιουσιακά στοιχεία: 1) την κυριότητα που λόγω αντιπαροχής είχε δικαίωμα να αποκτήσει στο υπόγειο, ισόγειο και πρώτο όροφο του καταστήματός της στην διασταύρωση των οδών Γ. και Α. στην πόλη της Κ., αξίας 367.573,11 ευρώ. Τα ακίνητα αυτά συμφωνήθηκε να μεταβιβαστούν στη δεύτερη εναγομένη ή στους εταίρους της, ή σε τρίτο που η ίδια θα υποδείκνυε (1ος όρος), 2) εμπορεύματα αξίας 600.000 ευρώ, 3) πάγια στοιχεία αξίας 816.369,30 ευρώ (2ος όρος). Προς κάλυψη των παραπάνω η δεύτερη εναγομένη ανέλαβε να εξοφλήσει οφειλές της πρώτης προς τρίτους, να εισπράξει απαιτήσεις της πρώτης από τρίτους ύψους 168.513,21 ευρώ, να εκδώσει αξιόγραφα προς την πρώτη. Σύμφωνα με τον 6^ο όρο της σύμβασης προϋπόθεση για να αποκτήσει ισχύ αυτή ήταν να μπορέσει η δεύτερη εναγομένη να μισθώσει τα καταστήματα στα οποία στεγαζόταν η επιχείρηση της πρώτης. Ακολούθως την επομένη ο νόμιμος εκπρόσωπος της πρώτης εναγομένης δήλωσε εγγράφως στους ιδιοκτήτες του καταστή-

ματος που μίσθωνε η πρώτη στη διασταύρωση των οδών Γ. και Α. στην Κ. ότι λύει τη σύμβαση μίσθωσης με σκοπό να μισθώσει το κατάστημα η δεύτερη εναγομένη. Στις 7 Μαΐου 2003 η δεύτερη εναγομένη μίσθωσε το κατάστημα αυτό για να το χρησιμοποιήσει ως σούπερ μάρκετ. Στις 10 Μαΐου 2003 ο ίδιος εκπρόσωπος πρόβη σε όμοιες δηλώσεις προς τους ιδιοκτήτες των υπολοίπων καταστημάτων που μίσθωνε η πρώτη εναγομένη και τη 15η και 29η Μαΐου 2003 η δεύτερη εναγομένη μίσθωσε κι αυτά τα καταστήματα για να τα χρησιμοποιήσει ως σούπερ - μάρκετ. Οι μισθώσεις δε αυτές διατηρούνται συνεχώς μέχρι σήμερα. Στις 11 Μαΐου 2003 με έγγραφη σύμβαση η πρώτη εναγομένη μεταβίβασε στη δεύτερη τα εμπορεύματα αξίας 600.000 ευρώ και τα πάγια στοιχεία, μεταφορικά μέσα κι εξοπλισμό αξίας 895.105,62 ευρώ. Προς κάλυψη του τιμήματος η δεύτερη εναγομένη ανέλαβε να εξοφλήσει ισόποσες υποχρεώσεις της πρώτης προς τρίτους, μεταξύ των οποίων και το προσωπικό της. Στη σύμβαση περιλήφθηκε κατάλογος των πάγιων στοιχείων που μεταβιβάστηκαν, των μεταφορικών μέσων και του εξοπλισμού, καθώς και των έναντι τρίτων υποχρεώσεων, ενώ με σειρά όρων διασφαλίσθηκε πλήρως η δεύτερη εναγομένη για την περίπτωση που οι υποχρεώσεις της πρώτης δεν ήταν οι αναφερόμενες. Με δεύτερη ταυτόχρονη σύμβαση η πρώτη εναγομένη εκχώρησε στο νόμιμο εκπρόσωπο της δευτέρας απαιτήσεις της έναντι τρίτων ύψους 168.750,01 ευρώ, έναντι των οποίων ο εκδοχέας κατέβαλε 22.014,87 ευρώ μετρητά και για το υπόλοιπο εξέδωσε αξιόγραφα. Και στο συμφωνητικό αυτό

με σειρά όρων διασφαλίστηκε πλήρως ο εκδοχέας για την περίπτωση που κάποιες απαιτήσεις της πρώτης εναγομένης αποδειχθούν επισφαλείς.

Ακολούθως στις 16 Μαΐου 2003 οι μέτοχοι της δεύτερης εναγομένης απέκτησαν την κυριότητα του υπογείου, ισογείου και πρώτου ορόφου της οικοδομής στη διασταύρωση των οδών Γ. και Α. στην Κ. με το .../16-5-2003 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Κ. Μ., στο οποίο η πρώτη εναγομένη συνεβλήθη ως εκ τρίτου έχουσα αξίωση από εργολαβικό αντάλλαγμα. Με τη .../16-5-2003 πράξη θεώρησης ιδιωτικού εγγράφου του ίδιου συμβολαιογράφου έλαβε βεβαία χρονολογία το πρώτο από τα ανωτέρω από 11-5-2003 συμφωνητικά και με τη .../16-5-2003 όμοια πράξη του ίδιου συμβολαιογράφου έλαβε βεβαία χρονολογία το δεύτερο από τα ανωτέρω συμφωνητικά. Την ίδια ημέρα και μετά την κατάρτιση των άνω συμβάσεων η πρώτη εναγομένη παρέδωσε την επιχείρησή της στη δεύτερη εναγομένη με τη συμβολική κίνηση της παράδοσης των κλειδιών όλων των καταστημάτων της στους εταίρους της δεύτερης εναγομένης. Το βράδυ της ίδιας ημέρας οι εταίροι της τελευταίας προσήλθαν στα καταστήματα της πρώτης, έδωσαν εντολή στους ταμίες των καταστημάτων να τους παραδώσουν τις εισπράξεις της ημέρας, παρέλαβαν τις εισπράξεις που είχε πραγματοποιήσει η επιχείρηση εκείνη την ημέρα και δήλωσαν στους εργαζόμενους των καταστημάτων ότι θα συνεχίσουν την εργασία τους κανονικά την επομένη ημέρα. Αργότερα το ίδιο βράδυ οι εταίροι της δεύτερης εναγομένης άλλαξαν τις κλειδαριές όλων των καταστημάτων, τηλεφώ-

νησαν στους εργαζόμενους και τους είπαν να μη προσέλθουν για εργασία την επομένη, επειδή θα χρειασθεί να γίνουν κάποιες εργασίες και ότι θα τους ειδοποιήσουν εκ νέου πότε θα επανέλθουν για εργασία. Κατά τη διάρκεια της νύκτας άδειασαν τα παραπάνω καταστήματα από τα εμπορεύματα που υπήρχαν σ' αυτά, τα οποία μετέφεραν στα καταστήματα της δεύτερης εναγομένης. Συγχρόνως παρέλαβαν από τα καταστήματα τα ψυγεία, τις βιτρίνες, τις μηχανές γραφείου, τις αριθμομηχανές, τις ταμειακές μηχανές, τα γραφεία, τα έπιπλα και γενικά όλο τον εξοπλισμό. Παρέλαβαν επίσης και άρχισαν να χρησιμοποιούν τα αυτοκίνητα της πρώτης εναγομένης. Στις 17 Μαΐου 2003 η δεύτερη εναγομένη διέκοψε τη λειτουργία των παραπάνω καταστημάτων, διατήρησε όμως και διατηρεί αυτά μέχρι και σήμερα μισθωμένα, ενώ βρίσκεται συνεχώς στη διάθεσή της το τμήμα του καταστήματος στη διασταύρωση των οδών Γ. και Α. στην Κ.. Στις 3 Ιουνίου 2003 λογιστής της δευτέρας εναγομένης παρέλαβε ένα μέρος των λογιστικών βιβλίων και φορολογικών στοιχείων της πρώτης εναγομένης. Στις 20 Ιουνίου 2003 η δεύτερη εναγομένη με εξώδικό της προς την πρώτη υπαναχώρησε από την πρώτη από τις από 11-5-2003 ανωτέρω συμβάσεις. Πλην όμως συνεχώς μέχρι σήμερα διατηρεί στην κατοχή της τα καταστήματα, στα οποία η πρώτη λειτουργούσε τα καταστήματά της, καθώς και όλα τα κινητά της πρώτης που περιήλθαν σ' αυτή, εκτός εκείνων που έχει ήδη εκποιήσει. Στις 10 Οκτωβρίου 2003 λογιστής της δευτέρας εναγομένης παρέλαβε και το υπόλοιπο των λογιστικών βιβλίων και φορολογικών στοι-

χείων. Από δε τον Οκτώβριο 2003 η δεύτερη εναγομένη ήδη εκκαλούσα μετά από ανακαίνιση άρχισε να θέτει σταδιακά σε λειτουργία τα καταστήματα. Συγκεκριμένα τον Οκτώβριο 2003, αφού ανακαίνισε, έθεσε σε λειτουργία με δική της επωνυμία το κατάστημα της πρώτης εναγομένης επί της οδού Τ. της πόλης της Κ.. Τα δε Χριστούγεννα του ίδιου έτους επέσπευσε με ταχύτατους ρυθμούς την επαναλειτουργία του πολυώροφου καταστήματος στη διασταύρωση των οδών Γ. και Α. στην Κ. ανακαινισμένου και με τη δική της επωνυμία.

Με βάση τα παραπάνω πραγματικά περιστατικά το Δικαστήριο κρίνει ότι η επιχείρηση σούπερ - μάρκετ της πρώτης εναγομένης, μη διαδίκου, μεταβιβάσθηκε στη δεύτερη εναγομένη στις 16 Μαΐου 2003 και η οποία έγινε διάδοχος κατά την έννοια του Π.Δ. 178/2002 και κατά συνέπεια κατέστη εργοδότης των εργαζομένων στην επιχείρηση αυτή. Από τις 16 Μαΐου 2003 η δεύτερη εναγομένη υπεισήλθε στο σύνολο των υλικών και άυλων στοιχείων που συνέθεταν την επιχείρηση. Από το γεγονός ότι η επιχείρηση της πρώτης εναγομένης βρισκόταν μέχρι και τη 16η Μαΐου 2003 σε συνεχή και πλήρη λειτουργία, επιβεβαιώνει ότι η δεύτερη υπεισήλθε στα στοιχεία αυτά ως σύνολο υλικών και άυλων στοιχείων άρρηκτα συνδεομένων μεταξύ τους σε μία ενιαία οργανωτική οικονομική μονάδα που την είχε συνθέσει η πρώτη εναγομένη και μάλιστα όπως ακριβώς αυτή την είχε συνθέσει. Η δεύτερη εναγομένη υπεισήλθε στην επιχείρηση ως ζώντα οργανισμό και αναλαμβάνοντας τα στοιχεία που συνέθεταν την επιχείρηση στις 16-5-2003 είχε την αναμ-

φισβήτητη δυνατότητα να συνεχίσει αμέσως τη λειτουργία της επιχείρησης που ασκούσε η πρώτη εναγομένη. Δηλαδή η επιχείρηση διατήρησε την ταυτότητά της και μετά τη μεταβίβασή της στη δεύτερη εναγομένη. Το ότι στις 16-5-2003 η δεύτερη εναγομένη έδωσε εντολές στο προσωπικό της επιχείρησης, αποτελούν ενέργειες με τις οποίες άσκησε το διευθυντικό της δικαίωμα ως εργοδότης του προσωπικού αυτής. Πρωτίστως δε ενέργεια που αποτελεί άσκηση εξουσίας επιχειρηματία και εργοδότη αποτελεί η απόφασή της 17-5-2003 να διακόψει τη λειτουργία της επιχείρησης και να δώσει εντολές στο προσωπικό της. Το ότι το τελευταίο μεταξύ των οποίων και η ενάγουσα υπάκουσε σ' αυτές αποδεικνύει ότι αντίστοιχα κι αυτό αποδέχθηκε και αντιμετώπισε τη δεύτερη εναγομένη - εκκαλούσα ως το νέο εργοδότη του. Τέλος, ενέργεια επιχειρηματία της μεταβιβασθείσας επιχείρησης αποτελεί η απόφαση της εναγομένης - εκκαλούσας να θέσει σε σταδιακή επαναλειτουργία τα καταστήματα, στα οποία λειτουργούσε η πρώτη, δηλαδή να ασκεί σ' αυτά την ίδια δραστηριότητα που ασκούσε εκείνη. Επίσης, η ενέργεια της εκκαλούσας να διακόψει τις δραστηριότητες της πρώτης εναγομένης, αφού δε ανακαίνισε τα καταστήματα, επαναλειτουργεί αυτά, αποδεικνύει ακριβώς ότι είχε καταστεί διάδοχος της πρώτης εναγομένης (βλ. και ΑΠ 1850/2006, ΕΛαρ 261/2005 που έκριναν επί όμοιας αγωγής άλλων εργαζομένων στην άνω επιχείρηση).

Όσον αφορά τον λόγο εφέσεως - ισχυρισμό της εναγομένης - εκκαλούσας ότι αυτή υπαναχώρησε των συμβάσεων

και ως εκ τούτου δεν είναι διάδοχος της πρώτης εναγομένης, η οποία είχε διακόψει τη λειτουργία της και ότι προς επίρρωση αυτών τα τρόφιμα της πρώτης εναγομένης είχε αποθηκεύσει σε αποθήκες τα οποία λόγω της σήψης τους κατασχέθηκαν, πρέπει να εκτεθούν τα εξής: Το ότι υπαναχώρησε της συμβάσεως δεν ασκεί έννομο επιρροή αφού η εκκαλούσα εναγομένη συνέχισε κατά τα παραπάνω την δραστηριότητα της πρώτης εναγομένης, η οποία δεν είχε διακόψει την λειτουργία της μέχρι 16-5-2003, ούτε είχε απολύσει το προσωπικό της.

Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι η ενάγουσα είχε προσληφθεί από την πρώτη εναγομένη Α.Ε με την επωνυμία "Σ. και Χ. Α. Α.Ε" στις 16-2-1993 με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου και απασχολήθηκε στο κεντρικό κατάστημα της άνω εργοδότης εταιρίας επί της οδού Γ. και Α. της πόλεως Κ. ως βοηθός λογιστού, παρέχοντας τις υπηρεσίες της, σύμφωνα με την ειδικότητά της, χωρίς ποτέ να απολυθεί σιωπηρώς ή εγγράφως από την εργοδότης της, μέχρι 16-5-2003, ότε έγινε η μεταβίβαση της επιχείρησης της πρώτης εναγομένης στην δεύτερη εναγομένη ΕΠΕ (βλ. έγγραφο αναγγελίας προσλήψεως, βεβαίωση αποδοχών και κατάθεση μάρτυρος ενάγουσας). Η τελευταία με αρμόδια όργανά της αφού άλλαξε τις κλειδαριές των καταστημάτων της πρώτης εναγομένης, το βράδυ της 16-5-2003 ενημέρωσε κατά τα παραπάνω το προσωπικό της Α.Ε μεταξύ των οποίων και την ενάγουσα να μην προσέλθουν στην εργασία τους την επομένη. Μετά από διαπραγματεύσεις που έλαβαν χώρα μεταξύ των εργαζομένων και της εκκα-

λούσας, και ενώ υπεσχέθη ότι το θέμα των εργαζομένων θα τακτοποιηθεί εν τέλει στις 8-7-2003, δήλωσε ενώπιον του Επιθεωρητή Εργασίας Κ. ότι δεν υφίσταται μεταβίβαση επιχείρησης, διότι υπαναχώρησε από τις από 11-5-2003 συμβάσεις, που είχε συνάψει με την πρώτη εναγομένη, αρνούμενη έκτοτε να απασχολήσει την ενάγουσα (και το λοιπό προσωπικό) στην επιχείρηση. Με τον τρόπο όμως αυτό η εναγομένη -εκκαλούσα κατέστη υπερήμερη περί την αποδοχή της υπηρεσίας της ενάγουσας, η οποία βρισκόταν πάντοτε σε ετοιμότητα για να προσφέρει τις υπηρεσίες της στην εναγομένη διάδοχη πλέον επιχείρηση. Ως εκ τούτου η εναγομένη οφείλει στην ενάγουσα μισθούς υπερημερίας. Με βάση αυτά τα ίδια που δέχθηκε και η εκκαλουμένη απόφαση ορθά ερμήνευσε τον νόμο και εκτίμησε τις προσαχθείσες ενώπιον του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου αποδείξεις, γι' αυτό οι αντίθετοι πρώτος, δεύτερος λόγοι εφέσεως και ο δεύτερος πρόσθετος λόγος αυτής, πρέπει να απορριφθούν ως ουσία αβάσιμοι.

Με τον τρίτο λόγο εφέσεώς της η εναγομένη - εκκαλούσα παραπονείται ότι εσφαλμένως το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο απέρριψε τον ισχυρισμό της περί καταχρηστικής ασκήσεως της αγωγής. Όμως από την επισκόπηση των προτάσεων που κατέθεσε ενώπιον του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου και από τα πρακτικά της εκκαλουμένης προκύπτει ότι αυτή δεν είχε προβάλλει τέτοιο ισχυρισμό. Συνεπώς, αφού για πρώτη φορά προβάλλει τον ισχυρισμό αυτό με λόγο εφέσεως και δεδομένου ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 527 σε συνδ. με 269 ΚΠολΔ

(δεν είναι επιγενόμενος ούτε αποδεικνύεται με έγγραφα ή ομολογία) πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος. Κατ' ακολουθία των παραπάνω, αφού δεν υπάρχει κανένας λόγος εφέσεως προς έρευνα, πρέπει να απορριφθεί η έφεση ως ουσία αβάσιμη...

614/2007

Πρόεδρος: Δήμητρα Κώνστα

Εισηγήτρια: Αικατερίνη Τσιγκρέλη-Παπαδιά

Δικηγόροι: Βάνα Παπακωνσταντίνου

Η κατά πλάσμα δικαίου κλήτευση του διαδίκου με την εγγραφή στο πινάκιο, που εφαρμόζεται και στις δίκες απαλλοτριώσης, δεν συνδέεται με τον αριθμό των χορηγούμενων αναβολών. Η παράβαση της δ/ξης του 19 παρ. 6 Κώδικα Απαλλοτριώσεων, κατά την οποία επιτρέπεται μόνο μία φορά η αναβολή συζήτησης, δεν επάγεται ακυρότητα των παραέρα αναβολών, αφού ούτε από αυτή, ούτε από δ/ξη του ΚΠολΔ προκύπτει ότι την τήρηση αυτής απαιτεί ρητά ο νόμος με ποινή ακυρότητας, μήτε στηρίζει λόγο αναίρεσης.

{...} Στην προκείμενη περίπτωση φέρεται προς συζήτηση η από 28-6-2005, με αριθμό εκθέσεως καταθέσεως 802/29-6-2005, αίτηση με την οποία οι αιτούντες ζητούν να καθορισθεί η οριστική τιμή μονάδος αποζημιώσεως για τα αναφερόμενα στην αίτηση ακίνητα και τα επικείμενά τους, τα οποία απαλλοτριώθηκαν αναγκαστικά για λόγους δημόσιας ωφέλειας με την με αριθμό 1081412/7386/0010/3-10-2003 κοινή Υ-

πουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, ΠΕΧΩΔΕ, και Πολιτισμού, η οποία δημοσιεύθηκε νόμιμα στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 1086/ Τεύχος Δ'/ 13-10-2003), και να επιδικασθεί σύμφωνα με το νόμο η δικαστική δαπάνη. Η συζήτηση της ως άνω αιτήσεως γίνεται με επίστευση των αιτούντων, όπως προκύπτει από το αντίγραφο αυτής με τη σχετική επισημείωση επίδοσης του αρμόδιου δικαστικού επιμελητή Η. Ζ., που νόμιμα επικαλείται και προσκομίζει το καθ' ου η αίτηση Ελληνικό Δημόσιο για τη δικάσιμο της 5-5-2006. Κατά τη δικάσιμο όμως αυτή, όταν η υπόθεση εκφωνήθηκε από το πινάκιο στη σειρά της, η συζήτηση αυτής αναβλήθηκε παρόντων όλων των διαδίκων για τη δικάσιμο της 8-12-2006, οπότε και πάλι η συζήτηση της υποθέσεως αυτής αναβλήθηκε εκ του πινακίου, απόντων των αιτούντων, για τη δικάσιμο της 26-1 -2007 (βλ. τα μετ' επικλήσεως νόμιμα προσκομιζόμενα αντίγραφα πινακίου των ανωτέρω δικασίμων από το καθ' ου η αίτηση). Κατά την τελευταία αυτή δικάσιμο όμως που αναγράφεται στην αρχή της παρούσης αποφάσεως, όταν η εν λόγω υπόθεση εκφωνήθηκε στη σειρά της από το οικείο πινάκιο οι αιτούντες δεν εμφανίσθηκαν ούτε εκπροσωπήθηκαν από πληρεξούσιο δικηγόρο. Ωστόσο πρέπει να προχωρήσει η συζήτηση της υποθέσεως ως να ήταν όλοι οι διάδικοι παρόντες (άρθρα 270 παρ. 1 ΚΠολΔ, 18 παρ. 1 εδαφ. β' νόμου 2882/2001) δεδομένου ότι: α) η κατά πλάσμα δικαίου κλήτευση του άρθρου 226 παρ. 4 ΚΠολΔ, το οποίο εφαρμόζεται και εν προκειμένω (άρθρο 18 παρ. 1 εδαφ. β' ΚΑΑΑ), δεν συνδέεται στο νόμο με τον αριθμό της χο-

ρηγούμενης αναβολής, αφού στην επίμαχη διάταξη δεν γίνεται διάκριση μεταξύ μιας ή περισσοτέρων αναβολών. Η προϋπόθεση της κλητεύσεως και συνακόλουθα της γνώσεως του απόντος διαδίκου για τη διεξαγόμενη διαδικασία, που επιβάλλεται από τις διατάξεις των άρθρων 110 παρ. 2, 228 ΚΠολΔ και 20 παρ. 1 του Συντάγματος εξασφαλίζεται με τη νομότυπη και εμπρόθεσμη κλήτευσή του για την α' δικάσιμο κατά την οποία χορηγήθηκε η αρχική αναβολή, πολύ δε περισσότερο όταν απολιπόμενος είναι ο διάδικος που επισπεύδει τη συζήτηση. Εάν συντρέχει η προϋπόθεση αυτή, παραμένει αkéραιη και ακώλυτη η δυνατότητα του απόντος διαδίκου να πληροφορηθεί από το πινάκιο ευχερώς και ασφαλώς σε περίπτωση πρώτης ή και επόμενης αναβολής τη διαδικαστική τύχη και πορεία της υποθέσεως, β) η παράβαση της διατάξεως του άρθρου 19 παρ. 6 του ΚΑΑΑ κατά την οποία επιτρέπεται μόνο μία φορά η αναβολή της συζητήσεως δεν συνεπάγεται ακυρότητα της διαδικαστικής πράξης της 2ης, 3ης και παραπέρα αναβολής της συζητήσεως, αφού ούτε από αυτή ούτε από διάταξη του ΚΠολΔ προκύπτει ότι την τήρηση της διατάξεως αυτής απαιτεί ρητά ο νόμος με την ποινή της ακυρότητας και η παράβαση της διατάξεως αυτής δεν στηρίζει κάποιο λόγο αναιρέσεως, και γ) με τη χορήγηση αλληπάλληλων αναβολών εύλογη δημιουργείται στον παραστάτη διάδικο η πεποίθηση ότι συννόμως εχώρησαν και ό-τι κατά πλάσμα δικαίου κλητεύθηκε ο απολιπόμενος διάδικος με την εγγραφή στο πινάκιο της νέας δικάσιμου (πρβλ ΑΠ 566/1994 "ΝΟΜΟΣ", ΕφΑθ 5959 /1995 ΕΛΔνη 1996 , 161) {...}

774/2007

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης
Εισηγήτρια: Δημητρία Στρούζα-Ξένου ή
Κοκολέτση
Δικηγόροι: Κατερίνα Ζώη-Τσιγάρα - Δημ.
 Χατζηηλής, Κώστας Ντιζές, Δημ. Ανα-
 στασίου

Προτεραιότητα του εκ δεξιών κινουμένου σε κόμβους χωρίς σήμανση. Εξαιρέση στις περιοριστικές περιπτώσεις: α) των κινουμένων σε αυτοκινητόδρομους ή οδούς ταχείας κυκλοφορίας και των σιδηροδρομικών οχημάτων, που έχουν προτεραιότητα, β) των εισερχόμενων σε οδό από χωματόδρομο, παράδια ιδιοκτησία, χώρους στάθμευσης και σταθμούς ανεφοδιασμού και των κινουμένων προς τα πίσω, οι οποίοι οφείλουν να παραχωρούν προτεραιότητα στους εξ αριστερών τους κινουμένους.

Επί ισόπεδου κόμβου, στον οποίο μια οδός τέμνει καθέτως άλλη σε σχήμα "T", εάν δεν υπάρχει σήμανση, δεν κάμπτεται ο κανόνας της εκ δεξιών προτεραιότητας και η προτεραιότητα ανήκει στον κινούμενο επί της τέμνουσας οδού, έναντι των εξ αριστερών κινουμένων.

Ο καθορισμός προτεραιότητας οδών γίνεται με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων και ισχύει από την τοποθέτηση των πινακίδων σήμανσης ή των διαγραμμισίων στο οδόστρωμα, εκτός αν η κυκλοφορία ρυθμίζεται από τροχονόμους.

Αυτοτελής αξίωση αποζημίωσης λόγω αναπηρίας στο μέλλον.

Για επαναφορά ισχυρισμών προηγούμενης συζήτησης στο ίδιο ή ανώτερο δικαστήριο, αρκεί η επανυποβολή με σύντομη περίληψη και αναφορά στις σελίδες των

προσκομιζόμενων προτάσεων της προηγούμενης συζήτησης. Δεν αρκεί η επίκληση ισχυρισμών με γενική αναφορά ή παραπομπή στις πρωτόδικες προτάσεις και ενσωμάτωση του κειμένου αυτών στις προτάσεις του εφετείου.

Συνυπαιτιότητα 20% του τραυματισθέντος στο κεφάλι οδηγού μοτοποδηλάτου, λόγω του ότι δεν έφερε προστατευτικό κράνος.

Από τις διατάξεις των άρθρων 10 του ΓΠΝ/1911, 297 έως 300, 330 εδ. β' και 914 του ΑΚ προκύπτει, ότι σε περίπτωση συγκρούσεως μεταξύ δύο οχημάτων η ευθύνη προς αποζημίωση προϋποθέτει συμπεριφορά παράνομη και υπαίτια, επέλευση ζημίας και ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της συμπεριφοράς του οδηγού και της ζημίας. Μορφή υπαιτιότητας είναι και η αμέλεια, η οποία υπάρχει, όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια, που απαιτείται στις συναλλαγές, δηλαδή αυτή, που, αν είχε καταβληθεί, με μέτρο τη συμπεριφορά του μέσου συνετού και επιμελούς οδηγού αυτοκινήτου, θα καθιστούσε δυνατή την αποτροπή της συγκρούσεως. Αιτιώδης σύνδεσμος υπάρχει, όταν η παράνομη συμπεριφορά του οδηγού ήταν, σύμφωνα με τα διδάγματα της κοινής πείρας, ικανή, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, να επιφέρει τη ζημία και την επέφερε στη συγκεκριμένη περίπτωση. Η ύπαρξη της υπαιτιότητας δεν αποκλείεται κατ' αρχήν από το γεγονός, ότι στο αποτέλεσμα του ατυχήματος συνετέλεσε και συντρέχον πταίσμα του ζημιωθέντος, εφόσον δεν διακόπτεται ο αιτιώδης σύνδεσμος, αλλά η ύπαρξη αυτού, προβαλλόμενη από τον υπαίτιο κατ' ένσταση, συνεπά-

γεται τη μη επιδίκαση από το δικαστήριο αποζημιώσεως ή τη μείωση του ποσού της (άρθρ. 300 ΑΚ). Εξάλλου, η παράβαση των διατάξεων του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ΚΟΚ) δεν θεμελιώνει αυτή καθ' εαυτή υπαιτιότητα στην επέλευση αυτοκινητικού ατυχήματος, αποτελεί όμως στοιχείο, η στάθμιση του οποίου από το δικαστήριο της ουσίας θα κριθεί σε σχέση με την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της συγκεκριμένης παραβάσεως και του επελθόντος αποτελέσματος.

Από τις διατάξεις του άρθρου 26 παρ. 4 και 5 του Ν. 2696/1999, περί του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ΚΟΚ), προκύπτει ότι στους κόμβους, που, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 1 του ίδιου Κώδικα, αποτελούν: οι ισόπεδες συμβολές, διακλαδώσεις ή διασταυρώσεις οδών, περιλαμβανομένων και των ελεύθερων χώρων, που σχηματίζονται από αυτές, όταν δεν υπάρχει σήμανση, η προτεραιότητα ανήκει σε εκείνον, που έρχεται από δεξιά. Εξαίρεση από αυτόν τον κανόνα αναγνωρίζεται μόνο στις περιοριστικώς αναφερόμενες στην εν λόγω διάταξη περιπτώσεις α) εκείνων, που κινούνται σε αυτοκινητόδρομους, εθνικές οδούς ή οδούς ταχείας κυκλοφορίας, β) των σιδηροδρομικών και τροχιοδρομικών οχημάτων, τα οποία έχουν, σε κάθε περίπτωση, προτεραιότητα, γ) αυτών, που εισέρχονται σε οδό από χωματόδρομο, μονοπάτια, παρόδια ιδιοκτησία, χώρους σταθμεύσεως και σταθμούς ανεφοδιασμού και δ) εκείνων, που εκκινούν ή κινούνται προς τα πίσω, όπου αυτό επιτρέπεται, οι οποίοι οφείλουν, σε κάθε περίπτωση, να παραχωρούν προτεραιότητα στους εξ αριστερών τους κινου-

μένους οδηγούς. Στην πιο πάνω εξαίρεση δεν περιλαμβάνεται η περίπτωση, κατά την οποία σε ισόπεδο κόμβο μια οδός τέμνει καθέτως άλλη σε σχήμα “Τ”, ήτοι καταλήγει σ’ αυτήν χωρίς να συνεχίζεται, διότι ούτε ρητώς στο νόμο αναφέρεται αυτή η περίπτωση, ούτε και κατ’ αναλογία μπορεί να ενταχθεί στην εξαίρεση, είναι δε διαφορετικό το γεγονός, ότι ο κινούμενος στην τέμνουσα οδό οδηγός είναι υποχρεωμένος στα πλαίσια των διατάξεων των άρθρων 19 παρ. 1, 2 και 3 και 21 παρ. 1 και 2 του ΚΟΚ, να έχει τον έλεγχο του οχήματός του, να ρυθμίζει την ταχύτητά του αναλόγως με τις κρατούσες συνθήκες, να την μειώνει πλησίον των ισόπεδων οδικών κόμβων, να βεβαιώνεται, αν πρόκειται να εισέλθει αριστερά ή δεξιά σε άλλη οδό, ότι μπορεί να το πράξει χωρίς κίνδυνο ή παρακώλυση των λοιπών χρηστών της οδού και να χρησιμοποιήσει τους δείκτες κατευθύνσεως, για να καταστήσει εγκαίρως γνωστή την πρόθεσή του να αλλάξει διεύθυνση προς τα αριστερά ή δεξιά κατά περίπτωση. Επομένως, επί ισόπεδου κόμβου σε σχήμα “Τ”, όπου δεν υπάρχει σχετική σήμανση, η προτεραιότητα ανήκει στον κινούμενο επί της τεμνούσης οδού, έναντι των εξ αριστερών υποχρέων (βλ. ΑΠ 635/2007, ΤρΝομΠληρ ΝΟΜΟΣ, 2039/2006, ΤρΝομΠληρ Δ.Σ.Α., 1044/2005, ΤρΝομΠληρ ΝΟΜΟΣ).

Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 52 §§1 και 7 του Κ.Ο.Κ., ορίζεται ότι τα μέτρα για την ομαλή και ασφαλή διεξαγωγή της οδικής κυκλοφορίας και ιδιαίτερα αυτά που αφορούν την προτεραιότητα των οδών και την επιβολή περιορισμών και απαγορεύσεων της κυκλοφορίας παίρνονται με αποφάσεις του Νομαρχια-

κού ή Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου ή από τις κατά τόπο αρμόδιες Αστυνομικές Διευθύνσεις ή Διευθύνσεις Τροχαίας και ισχύουν από την τοποθέτηση των οικείων πινακίδων σήμανσης, των σηματοδοτών ή των διαγραμμίσεων στο οδόστρωμα, εκτός αν κατά το χρόνο ισχύος των μέτρων αυτών η κυκλοφορία ρυθμίζεται από τροχονόμους [βλ. υπό το προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς (ν. 2094/1992) ΑΠ 860/2001, ΤρΝομΠληρ ΝΟΜΟΣ]. Από τα ανωτέρω εκτιθέμενα προκύπτει ότι, για την προτεραιότητα σε ισόπεδο οδικό κόμβο, ο οποίος δεν εμπίπτει στις εξαιρέσεις του άρθρου 26 §5 στοιχ. α’ - δ’, δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι μία από τις οδούς είναι πιο κεντρική, εφόσον αυτή δεν έχει χαρακτηριστεί ως οδός προτεραιότητας κατά τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τις ως άνω διατάξεις του άρθρου 52 του Κ.Ο.Κ. (βλ. υπό το προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς ΕΛαρ 386/2002, ΤρΝομΠληρ Δ.Σ.Α., ΕΘ 3475/1997, 2731/1997, 35/1996 δημοσιεύτες στο νομικό τύπο).

Κατά το άρθρο 932 εδ. α’ και β’ ΑΚ σε περίπτωση αδικπραξίας, ανεξάρτητα από την αποζημίωση για την περιουσιακή ζημία το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει εύλογη κατά την κρίση του χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Αυτό ισχύει ιδίως για εκείνον που έπαθε προσβολή της υγείας, της τιμής ή της αγνείας του ή στερήθηκε την ελευθερία του. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι παρέχεται στο δικαστήριο η ευχέρεια όπως ύστερα από εκτίμηση των πραγματικών περιστάσεων που οι διάδικοι θέτουν υπόψη του, δηλαδή το βαθμό του πταίσματος του υ-

πόχρεου, το είδος της προσβολής, την περιουσιακή και κοινωνική κατάσταση των μερών και με βάση του κανόνες της κοινής πείρας και λογικής, επιδικάσει χρηματική ικανοποίηση, αν κρίνει ότι επήλθε στον αδικηθέντα ηθική βλάβη, καθορίσει δε συγχρόνως το ποσό που θεωρεί εύλογο (ΑΠ 1433/2000 Δ/νη 42 - 673, ΕφΑθ 6009/2005 ΑρχΝ 2006 - 193).

Εξάλλου κατά το άρθρο 931 ΑΚ, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 8 του ν. 1329/1983, η αναπηρία ή παραμόρφωση που προξενήθηκε στον παθόντα λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη κατά την επιδίκαση της αποζημίωσης, αν επιδρά στο μέλλον του. Ως “αναπηρία” θεωρείται κάποια έλλειψη της σωματικής, νοητικής ή ψυχικής ακεραιότητας του προσώπου, ενώ ως “παραμόρφωση” νοείται κάθε ουσιώδης αλλοίωση της εξωτερικής εμφάνισης του προσώπου, η οποία καθορίζεται όχι αναγκαίως κατά τις απόψεις της ιατρικής, αλλά κατά τις αντιλήψεις της ζωής. Περαιτέρω ως “μέλλον” νοείται η επαγγελματική, οικονομική και κοινωνική εξέλιξη του προσώπου. Αρκεί και απλή δυνατότητα κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων. Στον επαγγελματικό - οικονομικό τομέα η αναπηρία ή παραμόρφωση του ανθρώπου, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, αποτελεί αρνητικό στοιχείο στο πλαίσιο του ανταγωνισμού και της οικονομικής εξέλιξης και προαγωγής του. Οι δυσμενείς συνέπειες είναι περισσότερο έντονες σε περιόδους οικονομικών δυσχερειών και στενότητας στην αγορά εργασίας. Οι βαρυνόμενοι με αναπηρία ή παραμόρφωση μειονεκτούν και συνεπώς κινδυνεύουν, περισσότερο έναντι των υγείων συναδέλφων τους να

βρεθούν εκτός εργασίας. Η διάταξη του άρθρου 931 ΑΚ αφορά αυτοτελή αξίωση για την αποκατάσταση μελλοντικής περιουσιακής ζημίας, η οποία δεν καλύπτεται από το άρθρο 929 ή το άρθρο 932 ΑΚ. Σκοπός της διάταξης είναι να προσφέρει στον παθόντα μία εφάπαξ περαιτέρω αποζημίωση (πρόσθετο ποσό αποζημίωσης κατ’ αποκοπή), δηλαδή πέραν της αποδεικνυόμενης κατά τη διάταξη του άρθρου 929 ΑΚ, για το λόγο ότι η αναπηρία ή παραμόρφωση θα προκαλέσει στο μέλλον βάσιμες δυσχέρειες στην επαγγελματική - οικονομική πρόοδό του. Επιδικάζεται δε από το δικαστήριο με την μορφή ενός πρόσθετου συνολικού κεφαλαίου, χωρίς να γίνεται μερικότερη διάκριση κατά ποσό για τη μείωση των δυνατοτήτων της επαγγελματικής και οικονομικής εξέλιξής του (ΑΠ 1073/2001 ΕπιθΣυγκΔικ 2003 - 74, ΕφΑθ 4093/2006 Δ/νη 2006 - 1449, ΕφΑθ 6009/2005 ό.π.).

Εξάλλου, κατά το άρθρο 240 ΚΠολΔ, για την επαναφορά ισχυρισμών που υποβλήθηκαν σε προηγούμενη συζήτηση στο ίδιο ή ανώτερο δικαστήριο, αρκεί η επανυποβολή τους με σύντομη περιλήψη και αναφορά στις σελίδες των προτάσεων της προηγούμενης συζήτησης που τους περιέχουν και που προσκομίζονται απαραίτητως σε επικυρωμένο αντίγραφο. Κατά την έννοια της τελευταίας αυτής διάταξης, δεν αρκεί η επίκληση με τις προτάσεις που υποβάλλονται στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο κατά τη συζήτηση, μετά την οποία εκδίδεται η προσβαλλόμενη απόφαση, ισχυρισμών με γενική αναφορά στις πρωτόδικες προτάσεις, το κείμενο των οποίων ενσωματώνεται στις προτάσεις ενώπιον του εφετείου (ΑΠ 531/2005

ΕλλΔνη 2005 - 1409, 1154/2002 ΕλλΔνη 2004 - 459), ούτε η γενική αναφορά στις πρωτόδικες προτάσεις με παραπομπή σε όλους τους ισχυρισμούς που περιέχονται σε αυτές (ΟλαΠ 559/1974 ΝοΒ 1975 - 147, ΑΠ 788/2000 ΕλλΔνη 2001 - 164, 1011/1994 ΕλλΔνη 1996 - 133). Άρα, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, κρίνοντας την υπόθεση στο πλαίσιο της διάταξης του άρθρου 522 ΚΠολΔ, δεν μπορεί να εκτιμήσει τους, κατά τους τρόπους αυτούς, προβαλλόμενους ισχυρισμούς (βλ. ΕΠειρ 878/2004 ΠειρΝομ 2004 - 400, ΕΑ 5084/2001 ΕλλΔνη 44 - 1413).

Η ενάγουσα και ήδη εκκαλούσα, με την από 22.3.2002 αγωγή της, ιστορούσε ότι, από υπαιτιότητα του πρώτου εναγομένου και ήδη πρώτου εφεσίβλητου, οδηγού του με αριθμό κυκλοφορίας ΑΜ ... Ι.Χ.Φ. αυτοκινήτου (τζιπ), τύπου LAND ROVER, το οποίο ήταν ασφαλισμένο για την έναντι τρίτων αστική ευθύνη στην δεύτερη εναγομένη και ήδη δεύτερη εφεσίβλητη ασφαλιστική εταιρεία, συνέβη τροχαιό αυτοκινητικό ατύχημα κατά τον τόπο, χρόνο και με τις συνθήκες που αναφέρονται ειδικότερα στην αγωγή, από το οποίο προκλήθηκε ο σοβαρός τραυματισμός της. Με βάση αυτό το ιστορικό η ενάγουσα ζητούσε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι, σε ολόκληρο ο καθένας, να της καταβάλουν: 1) το ισάξιο σε Ευρώ των 80.500 δολαρίων ΗΠΑ, σύμφωνα με την επίσημη ισοτιμία κατά το χρόνο της πρώτης συζητήσεως της αγωγής, ήτοι το ποσό των 69.914,25 για τα έξοδα που απαιτούνται για την νοσηλεία της και την αποκατάσταση της υγείας της στο Νοσοκομείο S. N. GENERAL HOSPITAL N. VIRGINIA των Η.Π.Α., 2) για καταβληθείσες

δαπάνες μετακίνησής της το ποσό 436,04 Ε, 3) για καταβληθείσες δαπάνες ιατρικών επισκέψεων το ποσό των 860,18 Ε, 4) για δαπάνη αγοράς μηχανήματος για αποκατάσταση της παράλυσης του αριστερού προσωπικού της νεύρου το ποσό των 2.077,77 Ε, 5) για χρηματική της ικανοποίηση λόγω της ηθικής βλάβης που υπέστη από το ατύχημα και το σοβαρό τραυματισμό της το ποσό των 59.000 Ε και 6) για αποζημίωση με βάση το άρθρο 931 ΑΚ το ποσό των 50.000 Ε, ήτοι συνολικά το ποσό 182.288,24 Ε, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής μέχρις εξοφλήσεως και να απαγγελθεί κατά του πρώτου εναγομένου προσωπική κράτηση, λόγω της αδικοπραξίας του, διάρκειας ενός (1) έτους, ως μέσον αναγκαστικής εκτελέσεως της αποφάσεως που θα εκδοθεί. Κατά τη συζήτηση της αγωγής στο Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, οι εναγόμενοι με δήλωσή τους που καταχωρήθηκε στα ταυτάριθμα με την εκκαλούμενη απόφαση πρακτικά, μεταξύ των άλλων αρνητικών ισχυρισμών των πραγματικών περιστατικών που θεμελιώνουν την αγωγή, προέβαλαν την ένσταση συνυπαιτιότητας της ενάγουσας κατά ποσοστό 90% και οικείου πταίσματος σε ποσοστό τουλάχιστον 70% (άρθρο 300 ΑΚ). Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφασή του, ενώ έκρινε ορισμένη και νόμιμη την αγωγή, απέρριψε αυτήν ως κατ' ουσία αβάσιμη δεχθείσα ότι η σύγκρουση και ο σοβαρός τραυματισμός της ενάγουσας οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα (αμέλεια) της ίδιας. Κατά της απόφασης αυτής παραπενοείται τώρα η ενάγουσα - εκκαλούσα, για τους αναφερόμενους στην έφεσή της λόγους, που ανάγονται σε εσφαλμένη

ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητεί την εξαφάνισή της, με σκοπό να γίνει εν όλω δεκτή η αγωγή της ως κατ' ουσία βάσιμη.

Από την επανεκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Την 9η Ιουλίου 2001 και περί ώρα 12.30 η ενάγουσα οδηγούσε δίκυκλο μοτοποδήλατο, χωρίς κρατικές πινακίδες και αριθμό κυκλοφορίας και κινούνταν επί ανώνυμης ασφαλτινής οδού, εντός της Κοινότητας Α. του Ν. Α., με κατεύθυνση στην οδό Α. Π., στην οποία και καταλήγει, χωρίς να συνεχίζεται περαιτέρω. Επιχείρησε δε να εισέλθει επιτραπέζια με αριστερή στροφή στο ρεύμα κυκλοφορίας της Α. Π. με κατεύθυνση από Βορρά προς Νότο, χωρίς να έχει αυξημένη ταχύτητα, αλλά χωρίς ωστόσο να ελέγξει την εξ αριστερών της κίνηση των οχημάτων στην οδό Α. Π.. Κατά τον ίδιο χρόνο ο πρώτος εναγόμενος, οδηγώντας το αριθμ. κυκλοφορίας ΑΜ - ... αγροτικό μηχανήμα (τζιπ), τύπου LAND ROVER, που ήταν ασφαλισμένο στη δεύτερη εναγομένη ασφαλιστική εταιρία, στην Α. Π., με κατεύθυνση από Νότο προς Βορρά, πλησίαζε στο σημείο όπου η εν λόγω οδός συμβάλλει, από δεξιά σε σχέση με την πορεία του, στην ως άνω ασφαλτινή οδό. Ο δεύτερος εναγόμενος οδηγός του αγροτικού μηχανήματος, αντιληφθείς την είσοδο του δίκυκλου μοτοποδηλάτου στον κόμβο, επιχείρησε αποφευκτικό ελιγμό προς τα αριστερά, πλην όμως ανεπιτυχώς, με αποτέλεσμα, και ενώ το δίκυκλο μοτοποδήλατο εισερχόταν με το εμπρόσθιο τμήμα του στο ρεύμα της οδού Α. Π. με κατεύθυνση από Βορρά προς Νότο, να συγκρουστούν τα δύο οχήματα στο κέντρο περίπου του

οδοστρώματος και δη η εμπρόσθια επιφάνεια του αγροτικού μηχανήματος με την εμπρόσθια επιφάνεια του δίκυκλου μοτοποδηλάτου και να εκτιναχτεί αυτό και η ενάγουσα οδηγός, η οποία και τραυματίστηκε, σε απόσταση 18 μέτρων από το σημείο σύγκρουσης, όπου και προσέκρουσε στο τσιμεντένιο κράσπεδο. Η οδός Α. Π. είναι διπλής κατευθύνσεως και έχει πλάτος 10,50 μέτρων, ενώ η ασφαλτινή οδός έχει πλάτος 6,5 μέτρων και η κυκλοφορία των οχημάτων και στις δύο οδούς δεν ρυθμίζεται με πινακίδες σήμανσης. Η μη ύπαρξη πινακίδων σήμανσης αποδεικνύεται από την από 9.7.2001 έκθεση αυτοψίας τροχαίου ατυχήματος, όπου αναφέρεται ότι δεν υπήρχε οριζόντια και κάθετος σήμανση, ούτε άλλωστε αμφισβητείται και από τους διαδίκους. Συνεπώς, αφού κατά τον χρόνο του ατυχήματος δεν υπήρχε σήμανση στον παραπάνω οδικό κόμβο, ούτε συνέτρεχε κάποια από τις απαριθμούμενες στο εδ. β' της παρ. 5 του άρθρου 26 του ΚΟΚ εξαιρέσεις, η προτεραιότητα διελεύσεως, με τον κανόνα του εδ. α' της παρ.5 του άρθρου 26 του ΚΟΚ, ανήκε στην ερχόμενη από δεξιά οδηγό, δηλαδή στην ενάγουσα.

Με τα δεδομένα που προαναφέρονται, η σύγκρουση των ως άνω οχημάτων εν προκειμένω οφείλεται σε συγκλίνουσα αμέλεια των οδηγών των δύο οχημάτων, οι οποίοι δεν επέδειξαν την επιμέλεια του μέσου συνετού οδηγού, την οποία όφειλαν και μπορούσαν να καταβάλουν υπό τις περιστάσεις που προαναφέρθηκαν. Ειδικότερα, η αμέλεια της ενάγουσας οδηγού του δίκυκλου μοτοποδηλάτου συνίσταται στο ότι, αν και είχε προτεραιότητα διελεύσεως από τον κόμβο έναντι του άλλου

οδηγού, προ της εισόδου σ' αυτόν όφειλε να ελέγξει την κίνηση των οχημάτων αριστερά της στην οδό Α. Π. και ενόψει της ταχύτητας και της αποστάσεως του αγροτικού μηχανήματος, η ορατότητα του οποίου δεν περιοριζόταν από κανένα εμπόδιο (βλ. ως άνω έκθεση αυτοψίας), να μη εισέλθει στον κόμβο. Όμως η οδηγός αυτή, ηλικίας τότε 19 ετών, λόγω της απειρίας της και γενικά της οδηγικής της ικανότητας, στερουμένης της προβλεπόμενης από το νόμο άδειας ικανότητας οδηγού, γεγονός που τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο με την ως άνω σύγκρουση, εισήλθε χωρίς κανέναν έλεγχο στον οδικό κόμβο και παρεμβλήθηκε στην πορεία του πρώτου εναγομένου, αφού και ο κινούμενος στην τέμνουσα οδό, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 παρ. 1 και 2 του ΚΟΚ, είναι υποχρεωμένος, εφόσον πρόκειται να εισέλθει αριστερά ή δεξιά στην τεμνόμενη οδό, να βεβαιωθεί προηγουμένως ότι μπορεί να το πράξει χωρίς κίνδυνο ή παρακώλυση των λοιπών χρηστών της οδού.

Η αμέλεια του εναγομένου οδηγού του αγροτικού μηχανήματος, ο οποίος πρέπει να σημειωθεί ότι καταδικάστηκε για την πράξη της απλής σωματικής βλάβης εις βάρος της ενάγουσας με την υπ' αριθμ. 4211/2004 απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Λάρισας σε ποινή φυλάκισης έξι (6) μηνών, μετά δε από ασκηθείσα κατ' αυτής έφεση η ποινική δικογραφία τέθηκε στο αρχείο, σύμφωνα με το άρθρο 32 Ν. 3346/2005), συνίσταται στο ότι, ενώ πλησίαζε σε ισόπεδο οδικό κόμβο, δεν μείωσε την ταχύτητα του οχήματός του ώστε να είναι σε θέση να διακόψει έγκαιρα και ακίνδυνα την πορεία του και να παραχωρήσει προτεραιότητα στο ερχόμενο από δεξιά δί-

κυκλο μοτοποδήλατο, που οδηγούσε η ενάγουσα οδηγός, με αποτέλεσμα την εκτίναξη της σε απόσταση 18 μέτρων από το σημείο σύγκρουσης και τον τραυματισμό της. Και ναι μεν, από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν εξακριβώθηκε το ακριβές ύψος της ταχύτητας του πρώτου εναγομένου, πλην όμως, από τις προαναφερόμενες συνθήκες, υπό τις οποίες έλαβε χώρα το τροχαίο ατύχημα, τις θέσεις των ως οχημάτων κατά τη στιγμή της συγκρούσεως, το σημείο του οδοστρώματος στο οποίο συνέβη και εμφανίζεται και στο σχετικό σχεδιάγραμμα, γεγονός που δεν ανατράπηκε με ανταπόδειξη εκ μέρους του, τις προαναφερόμενες συγκρουσθείσες επιφάνειες των δύο οχημάτων, τη σφοδρότητα της συγκρούσεως και την εξ αυτής εκτροπή και εκτίναξη του δίκυκλου μοτοποδήλατου, και μάλιστα σε μεγάλη απόσταση από τον τόπο του ατυχήματος, καθώς και από το γεγονός ότι δεν τροχοπέδησε, αλλά μόνο επιχείρησε αποφευκτικό ελιγμό, σαφέστατα και χωρίς καμιά αμφιβολία προκύπτει ότι, η ταχύτητα του οχήματος του εναγομένου ήταν ανώτερη του επιτρεπόμενου ορίου, αλλά και για τις εν γένει υπάρχουσες κατά το χρόνο και τόπο του ατυχήματος συνθήκες. Κατά την κρίση του Δικαστηρίου, αναλόγως της βαρύτητας της αμέλειας του καθενός από τους διαδίκους οδηγούς και του βαθμού που συνετέλεσε αυτή στην πρόκληση του ατυχήματος, το ποσοστό συνυπαιτιότητας πρέπει να καθοριστεί σε 60% για την ενάγουσα οδηγό και σε 40% για τον πρώτο εναγόμενο.

Συνεπώς, έσφαλε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, στην ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, δεχόμενο ότι σε περίπτωση διασταύρωσης σε σχήμα "T" κάμπτεται ο κα-

νόνας της εκ δεξιών προτεραιότητας και η προτεραιότητα ανήκει στο κινούμενο στην ευθεία κατεύθυνση όχημα, αλλά και στην εκτίμηση των αποδείξεων, απορρίπτοντας την αγωγή, που άσκησε η ενάγουσα. Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνουν δεκτοί οι σχετικοί λόγοι έφεσης ως κατ' ουσίαν βάσιμοι και να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση, να κρατηθεί η υπόθεση στο Δικαστήριο αυτό και να δικάσθει κατ' ουσίαν (άρθρο 535 §1 ΚΠολΔ). Συνακόλουθα τούτων, εφόσον αποδείχθηκε ότι συνυπαίτιοι κατά τα προαναφερόμενα ποσοστά είναι και οι δύο οδηγοί των εμπλεκόμενων στη γενομένη σύγκρουση οχημάτων και των εξ αυτής προκληθεισών σωματικών κακώσεων της ενάγουσας - εκκαλούσας, δικαιούται η τελευταία να αξιώσει αποζημίωση προς αποκατάσταση της περιουσιακής ζημίας που υπέστη εξ αιτίας των σωματικών βλαβών από την παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά του πρώτου εναγόμενου - εφεσιβλήτου, και της ηθικής βλάβης, που υπέστη από την ως άνω αδικοπραξία. Η αποζημίωση όμως για την περιουσιακή ζημία της ενάγουσας δεν θα μειωθεί κατά το ποσοστό της συνυπαιτιότητάς της, ήτοι κατά 60%, αφού στην προκειμένη περίπτωση από τις προτάσεις των εναγομένων - εφεσιβλήτων, που υποβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού προκύπτει ότι ρητός και σαφής ισχυρισμός αυτών για συνυπαιτιότητα του αγωγικού δικαιώματος της ενάγουσας - εκκαλούσας δεν περιέχεται. Και να μεν στις προτάσεις του πρώτου εφεσιβλήτου στην 5η σελίδα διαλαμβάνεται δήλωση αυτού έχουσα επί λέξει "Επειδή κατά τα λοιπά αναφέρομαι εις τας πρωτοδικούς προτάσεις μου και επικαλούμαι

τας ορθάς κρίσεις της πρωτοδίκου αποφάσεως" και της δεύτερης εφεσιβλήτου στη 2η σελίδα "Επειδή προσάγω νόμιμα και επικαλούμαι: α) τις προτάσεις της πρώτης συζήτησης με την προσθήκη, στις οποίες και πάλι αναφέρομαι λέξη προς λέξη, με την παράκληση να θεωρηθούν ένα ενιαίο σύνολο με τις παρούσες...", πλην όμως η επαναφορά αυτή δεν πληροί τους όρους της προαναφερθείσας διάταξης του άρθρου 240 ΚΠολΔ και ως εκ τούτου δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι προβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού παραδεκτώς περιεχόμενος στις πρωτοδικές προτάσεις τους νόμιμος ισχυρισμός για συνυπαιτιότητα της εκκαλούσας.

Εξάλλου, όπως αποδείχτηκε, η ενάγουσα οδηγός του δίκυκλου μοτοποδηλάτου, κατά το χρόνο του ατυχήματος δεν έφερε προστατευτικό κράνος, όπως είχε υποχρέωση κατά τη διάταξη του άρθρου 101 παρ. 2 του ΚΟΚ. Η παράλειψή της αυτή, σχετίζεται με το είδος και τη σοβαρότητα των σωματικών κακώσεων, που θα αναφερθούν παρακάτω, τις οποίες υπέστη στην κεφαλή. Είναι πρόδηλο ότι, η χρήση του κράνους, δεν ήταν ικανή να αποτρέψει τον τραυματισμό στο κεφάλι, καθόσον εξ αιτίας της σφοδρής μετωπικής συγκρούσεως των δύο οχημάτων, ήταν βίαιη η πρόσκρουση της ενάγουσας - εκκαλούσας επί του οδοστρώματος, και κατά συνέπεια οι κακώσεις της κεφαλής της ήταν αναπόφευκτες, αλλά θα περιορίζε τη βαρύτητα αυτών, όπως άλλωστε κατέθεσαν και οι μάρτυρες απόδειξης Α. Ψ., πατέρας της ενάγουσας και Ν. Χ. του Χ., γιατρός Νευροχειρουργός. Ενόψει τούτων το Δικαστήριο κρίνει ότι, η ενάγουσα - εκκαλούσα οδηγός του δίκυκλου μοτοποδηλά-

του, είναι συνυπαίτιος για τον τραυματισμό της στο κεφάλι, σε ποσοστό 20%, πλην όμως για τον ίδιο ως άνω λόγο (μη νομότυπη προβολή της ένστασης συντρέχοντος πταίσματος εκ μέρους των εφεσιβλήτων) δεν θα μειωθεί η περιουσιακή ζημία της ενάγουσας κατά το εν λόγω ποσοστό. Όμως, ο βαθμός της συνυπαιτιότητας της στην πρόκληση και την έκταση του τραυματισμού της, θα ληφθεί υπόψη για τον προσδιορισμό του ύψους της επιδίκασης της χρηματικής ικανοποίησης λόγω της ηθικής βλάβης που αυτή υπέστη από το τροχαίο ατύχημα (βλ. Στυλ. Πατεράκη, "Χρηματική Ικανοποίηση Λόγω Ηθικής Βλάβης", Αθήνα 2001, σελ. 345, Αθαν. Κρητικό, Αποζημίωση από τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα, έκδ. 1998, αρ. 972, βλ. ωστόσο ΑΠ 350/1999 ΕλλΔνη 1999, 1515 - για τον καθορισμό της χρηματικής ικανοποίησης το συντρέχον πταίσμα του παθόντος λαμβάνεται υπόψη από το δικαστήριο ύστερα από σχετική ένσταση του υπόχρεου).

Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι από την ως άνω σύγκρουση η τελευταία υπέστη κρανιοεγκεφαλική κάκωση, επίμηκες κάταγμα κρανίου και λιθοειδές αριστερό που πορεύεται παράλληλα με την σάλπιγγα, αρχόμενη από την πτερυγοειδή απόφυση και διασχίζουσα το λιθοειδές στην περιοχή των οσταρίων, κατάληψη σφηνοειδών κόλπων και αριστερού μέσου ωτός, καθώς και συστοίχων μαστοειδών κυψελών από αιμορραγική συλλογή, κάταγμα ρωγμώδες κροταφικά αριστερά και δεξιού σφηνοειδούς κόλπου, αύξηση του αριθμού των θλάσεων των μετωπιαίων λοβών, παρουσία ενδοκρανίου καθετήρα και μικρή υπαραχνοειδής αιμοραγία, εισήχθη

δε στην Μονάδα Εντατικής Θεραπείας του Περιφερειακού Γενικού Νοσοκομείου Α. "Κ. και Τ.", όπου νοσηλεύτηκε από 9.7.2001 μέχρι 25.7.2001 για κρανιοεγκεφαλική κάκωση (βλ. σχετική βεβαίωση του Περιφερειακού Νοσοκομείου Α.), υποβλήθεισα σε χειρουργική επέμβαση. Στη συνέχεια μεταφέρθηκε στις 25.7.2001 μέχρι και 10.8.2001 στη Νευροχειρουργική Κλινική του Περιφερειακού Νοσοκομείου Α., πάσχουσα από υπαραχνοειδή αιμορραγία, θλάση μετωπιαίου λοβού και βάσης κρανίου, άμεση παράλυση αριστερού νεύρου και παράλυση φωνητικής χορδής και κατόπιν από 25.9.2001 μέχρι 26.9.2001 εισήχθη στο Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο Θ. (Α.), πάσχουσα από μετατραυματική παράλυση αριστερού προσωπικού νεύρου. Ενόψει του ότι, δε, ο τραυματισμός της ενάγουσας ήταν σοβαρός, αναγκάστηκε να μεταβεί στη Θ., την Α. και τα Ι., προκειμένου να εξεταστεί από γιατρούς του Περιφερειακού Γενικού Νοσοκομείου Θ. ή και από ιδιώτες γιατρούς, όμως για τα ταξίδια αυτά δεν αποδείχθηκε ότι δαπάνησε συνολικά το ποσό των 436,04 Ε, αφού κανένα έγγραφο αποδεικτικό στοιχείο δεν προσκόμισε, ούτε άλλωστε και οι μάρτυρες απόδειξης κατέθεσαν συγκεκριμένα τα ποσά που δαπανήθηκαν για τις μετακινήσεις αυτές. Εξάλλου, η ενάγουσα για την ίασή της επισκέφθηκε γιατρούς, πλην όμως δεν αποδεικνύονται τα ποσά που κατέβαλε για τις ιατρικές αυτές επισκέψεις, δεδομένου ότι δεν προσκομίστηκαν οι σχετικές αποδείξεις, ενώ οι μάρτυρες απόδειξης δεν κατέθεσαν οτιδήποτε για τα κονδύλια αυτά. Επίσης, από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν αποδείχθηκε ότι η θεραπεία της παράλυσης της

αριστερής πλευράς του προσώπου της ενάγουσας είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθεί στο Νοσοκομείο S. N. GENERAL HOSPITAL N. VIRGINIA των Η.Π.Α. και όχι σε εξειδικευμένο Οφθαλμολογικό Κέντρο ευρισκόμενο στην ημεδαπή και εάν το πλέον κατάλληλο και εξειδικευμένο, προκειμένου να παρασχεθεί η ενδεδεδειγμένη και αποτελεσματική θεραπεία, είναι το ως άνω Νοσοκομείο, ώστε να καθίσταται αναγκαία η μετάβαση της ενάγουσας - παθούσας στις ΗΠΑ, και εντεύθεν να της επιδικαστεί η αιτούμενη δαπάνη για την μετακίνησή της και τη θεραπεία της εκεί. Ούτε άλλωστε αποδείχθηκε ότι μετά την παρεχόμενη ιατρική περίθαλψη από το ως άνω νοσοκομείο των ΗΠΑ στην ενάγουσα θα επέλθει αποκατάσταση της αναπηρίας της, αφού και ο προαναφερθείς μάρτυρας απόδειξης Ν. Χ., κατέθεσε, ότι οι βλάβες του προσώπου της έπρεπε να επανέλθουν μέσα σε ένα χρόνο, ενώ στη συνέχεια καταθέτει ότι δεν μπορεί να είναι σίγουρος για το αποτέλεσμα. Συνεπώς, τα κονδύλια της αγωγής που αφορούν ιατρικές δαπάνες και δαπάνες νοσηλείας στο Νοσοκομείο των ΗΠΑ, δαπάνες μετακίνησης και δαπάνες ιατρικών επισκέψεων πρέπει να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμα. Η ενάγουσα, όπως προεκτέθηκε, υπέστη από το τροχαίο ατύχημα παράλυση του αριστερού προσωπικού της νεύρου (βλ. και από 11.9.2001 Νευρογράφημα του Νευρολόγου - Ψυχιάτρου Σ. Μ., όπου αναφέρεται ότι "κατά τον ερεθισμό (Α) δεν καταγράφεται απάντηση") και προς αποφυγή ατροφίας των μυών του προσώπου της συνεστήθη από την Πλαστική Χειρουργό Α. Β. η χρήση ειδικού νευροδιεγέρτου η αξία του οποίου ανέρ-

χεται στο ποσό των 600 Ε, όπως αποδεικνύεται από την κατάθεση του μάρτυρα απόδειξης Α. Ψ.

Ως συνέπεια των σοβαρότατων κακώσεων που προκλήθηκαν στην ενάγουσα από τον τραυματισμό της, που έλαβε χώρα κατά τις συνθήκες που αναφέρθηκαν παραπάνω, αυτή παρουσιάζει παράλυση του (ΑΡ) προσωπικού νεύρου, ανοσμία, ελάττωση της γευστικής ικανότητας (βλ. την από 26.2.2002 ιατρική γνωμάτευση του Επιμελητή Α' Β. Α. της Πανεπιστημιακής Νευροχειρουργικής Κλινικής του Περιφερειακού Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Λ.), υποβάλλεται δε σε συχνές ιατρικές εξετάσεις. Η κατάσταση της υγείας της ενάγουσας, όπως κατέθεσε ο ως άνω μάρτυρας απόδειξης Ν. Χ., δεν προβλέπεται να βελτιωθεί σημαντικά, αφού η αριστερή πλευρά του προσώπου και η γωνία του σώματος δεν είναι φυσιολογική και είναι δύσκολο να επανέλθουν οι βλάβες αυτές, οι οποίες έπρεπε να αποκατασταθούν μέσα σε ένα χρόνο. Προ του τραυματισμού της η ενάγουσα - εκκαλούσα, η οποία διένυε τότε το 19ο έτος της ηλικίας της, είχε πετύχει στις εισαγωγικές εξετάσεις του Ιουνίου του 2001 στο Τμήμα Μαθηματικών της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Α., επιθυμούσα να σταδιοδρομήσει ως καθηγήτρια. Όμως η ως άνω μόνιμη αναπηρία της ενάγουσας είναι βλαπτική για τη ζωή της και αποτελεί πραγματικά ανυπέρβλητο εμπόδιο για το μέλλον της, δηλαδή στην προσωπική της ζωή, αλλά και στην επαγγελματική, οικονομική και κοινωνική της εξέλιξη, διότι μειώνει την προσωπικότητά της (μειωμένη αισθητική εμφάνιση λόγω της παράλυσης του προσωπικού της νεύρου)

και δυσκολεύει τις μελλοντικές, κοινωνικές, οικογενειακές και λοιπές σχέσεις και συναναστροφές, αλλά και την επαγγελματική της σταδιοδρομία, αφού η ως άνω παραμόρφωση της δημιουργεί δυσμενείς ψυχολογικές επιδράσεις, όπως δε χαρακτηριστικά κατέθεσε ο ίδιος ως άνω μάρτυρας απόδειξης "...ψυχολογικά είναι διαταραγμένη..." και ως εκ τούτου μειονεκτεί έναντι των άλλων συνανθρώπων της στην ανεύρεση εργασίας και κινδυνεύει να βρεθεί εκτός αυτής (εργασίας). Συνεπώς, δικαιούται πρόσθετη, κατ' άρθρο 931 ΑΚ, αποζημίωση το ποσό των 30.000 Ε.

Εξάλλου, το Δικαστήριο ενόψει των συνθηκών κάτω από τις οποίες έλαβε χώρα το τροχαίο ατύχημα, του βαθμού του πταίσματος του πρώτου εναγομένου οδηγού, της συνυπαιτιότητας της ενάγουσας στην πρόκληση και την έκταση του τραυματισμού της, της σοβαρότητας του τραυματισμού της, ένεκεν του οποίου παρέμεινε στην Μονάδα Εντατικής Θεραπείας του Περιφερειακού Νοσοκομείου Λ. από 9.7.2001 μέχρι 25.7.2001, της διάρκειας της νοσηλείας της και τις ιατρικές παρακολουθήσεις στις οποίες υποβλήθηκε, τις συνέπειες που είχε και θα έχει για αυτήν η αναπηρία της, του σωματικού άλγους και της ψυχικής ταλαιπωρίας που δοκίμασε, του νεαρού της ηλικίας της, της καλής μέχρι τότε κατάστασης της υγείας της και της κοινωνικοοικονομικής θέσης και κατάστασης των διαδίκων φυσικών προσώπων, και όχι εκείνης της ασφαλιστικής εταιρίας κρίνει ότι η ενάγουσα υπέστη ηθική βλάβη προς αποκατάσταση της οποίας πρέπει να επιδικασθεί σε αυτήν το ποσό των 20.000 ευρώ, που μετά στάθμιση των

παραπάνω κατά νόμο στοιχείων κρίνει εύλογο (άρθρο 932 ΑΚ). Συνεπώς, τα σχετικά κονδύλια της αγωγής που αφορούν την δαπάνη αγοράς μηχανήματος, την αποζημίωση του άρθρου 931 ΑΚ και την αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης, πρέπει να γίνουν δεκτά κατά ένα μέρος από ουσιαστική πλευρά και επιδικαστεί στην ενάγουσα συνολικά το ποσό των 50.600 Ε (600 Ε + 30.000 Ε + 20.000 Ε), με το νόμιμο τόκο από τότε που έγινε η επίδοση της αγωγής.

Κατά την κρίση του Δικαστηρίου αυτού, δεν συντρέχει περίπτωση προσωπικής κρατήσεως του πρώτου εναγομένου ως μέσον αναγκαστικής εκτελέσεως της αποφάσεως αυτής, ενόψει του ότι δεν αποδείχθηκε ότι αυτός επιχείρησε να αποκρύψει την περιουσία του, προκειμένου να ματαιώσει την εκτέλεση της αποφάσεως. Συνεπώς πρέπει να απορριφθεί ως κατ' ουσία αβάσιμο το σχετικό παρεπόμενο αίτημα της ένδικης αγωγής. (ΑΠ 1442 - 3/2003 και ΑΠ 1508/2004 Δνη 46 - 769) και η ένδικη αγωγή να γίνει δεκτή κατά ένα μέρος από ουσιαστική πλευρά και υποχρεωθούν οι εναγόμενοι, εις ολόκληρον ο καθένας, να καταβάλουν στην ενάγουσα συνολικά το ποσό των 50.600 Ε, με το νόμιμο τόκο από τότε που έγινε η επίδοση της αγωγής. Τέλος τα έξοδα και των δύο βαθμών δικαιοδοσίας, λόγω της μερικής νίκης και ήττας των διαδίκων μερών, πρέπει να κατανεμηθούν μεταξύ τους, ανάλογα με την έκταση της νίκης και ήττας αυτών και να καταδικασθούν οι εναγόμενοι να πληρώσουν μέρος των εν λόγω εξόδων της ενάγουσας, κατά τα οριζόμενα στο διατακτικό (άρθρ. 178 παρ. 1, 183 και 591 παρ. 1 ΚΠολΔ).

785/2007

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης**Εισηγητής:** Άγγ. Λιάπης**Δικηγόροι:** Κων. Τέρπος, Μυρτώ Βλιτσάκη

Για άσκηση αγωγής μεταρρύθμισης καταψηφιστικής ή αναγνωριστικής απόφασης διατροφής απαιτείται η μετά την έκδοσή της επέλευση ουσιώδους και όχι συνήθους μεταβολής των συνθηκών. Επί αποζημίωσης για στέρηση διατροφής λόγω θανάτωσης του υποχρέου, συνθήκες των οποίων η ουσιώδης μεταβολή δικαιολογεί μεταρρύθμιση είναι η διακύμανση του τιμαρίθμου και της βιοποριστικής και οικονομικής ικανότητας υπόχρεου και δικαίου, καθώς και η προσδιορισθείσα από την τελεσίδικη απόφαση πιθανή διάρκεια ζωής του θανατωθέντος υποχρέου με την οποία συναρτάται και ο χρόνος υποχρέωσης προς αποζημίωση. Στην ανάλογη διατροφή ενήλικου τέκνου περιλαμβάνεται και η δαπάνη για την επαγγελματική εκπαίδευση οποιασδήποτε βαθμίδας, περιλαμβανομένης και της πανεπιστημιακής.

Με την με αριθμό κατάθεσης 361/2003 αγωγή οι ενάγοντες ισχυρίζονταν ότι επί της από 17-9-1996 αγωγής τους από αδικοπραξία (αυτοκινητικό ατύχημα) εκδόθηκε η με αριθμό 342/1997 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας και κατόπιν ασκήσεως εκατέρωθεν εφέσεων εκδόθηκε η με αριθμό 701/1998 απόφαση του δικαστηρίου αυτού, η οποία αφού δέχθηκε την αποκλειστική υπαιτιότητα του οδηγού του καλυπτομένου ασφαλιστικά από το εναγόμενο

ζημιογόνον αυτοκίνητον, υποχρέωσε το εναγόμενο να καταβάλει ως αποζημίωση για τη διατροφή που στερήθηκαν από το θάνατο του συζύγου της πρώτης και πατέρα των λοιπών τα αναφερόμενα ειδικότερα στην ανωτέρω απόφαση ποσά. Ότι περαιτέρω αναγνώρισε ότι το εναγόμενο υποχρεούται να καταβάλει στην πρώτη ενάγουσα ατομικά από 20-7-1998 έως 19-7-2019 100.000 δρχ. μηνιαίως και για λογαριασμό καθενός από τα ανήλικα τότε τέκνα της 70.000 δρχ. μηνιαίως και ειδικότερα για τον Κ. από 20-7-1998 μέχρι 31-8-2001, για τον Γ. από 20-7-1998 μέχρι 20-11-2002 και για την Α. από 20-7-1998 μέχρι 29-11-2011, δηλαδή μέχρι την ενηλικίωσή τους. Ότι μετά την έκδοση της παραπάνω απόφασης (του Εφετείου Λάρισας) μέχρι σήμερα έχει επέλθει ουσιώδης μεταβολή των συνθηκών, η οποία δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθεί μέχρι το χρόνο της συζήτησης ενώπιον του Εφετείου (22-5-1998) και ειδικότερα: α) λόγω της ραγδαίας προόδου της ιατρικής επιστήμης ο θανατωθείς θα ζούσε τουλάχιστο μέχρι το έτος 2034 που θα έφθανε το 80ο έτος της ηλικίας του β) τα εισοδήματά του θα ανέρχονταν σήμερα σε 1.500.000 δρχ. μηνιαίως, γ) αυξήθηκαν οι μηνιαίες ανάγκες τους λόγω αύξησης του τιμαρίθμου και του κόστους ζωής. Με βάση αυτό το ιστορικό ζητούσαν να μεταρρυθμιστεί η με αριθμό 701/1998 απόφαση του δικαστηρίου αυτού ως προς τη διάρκεια και το ύψος των περιοδικών παροχών που υποχρεούται το εναγόμενο να καταβάλει στην πρώτη ενάγουσα ατομικά και υπό την ιδιότητα της ασκούσας τη γονική μέριμνα της ανήλικης θυγατέρας της Α. Μ., να αναγνωριστεί ότι το εναγόμενο ο-

φείλει να καταβάλει: α) στην πρώτη ενάγουσα ατομικά 585 ευρώ κατά μήνα και μέσα στο πρώτο πενθήμερο κάθε μήνα για το χρονικό διάστημα από την επίδοση της αγωγής μέχρι την 19-7-2034 με το νόμιμο τόκο από την πάροδο κάθε πενθήμερου β) στην πρώτη ενάγουσα υπό την ιδιότητα της ασκούσας τη γονική μέριμνα της ανήλικης θυγατέρας της Α. Μ. 295 ευρώ κατά μήνα και μέσα στο πρώτο πενθήμερο κάθε μήνα για το χρονικό διάστημα από την επίδοση της αγωγής μέχρι και την 19-7-2011 (όπως παραδεκτά διορθώθηκε με τις προτάσεις) με το νόμιμο τόκο από την πάροδο κάθε πενθήμερου γ) στον τρίτο ενάγοντα 675 ευρώ κατά μήνα και μέσα στο πρώτο πενθήμερο κάθε μήνα για το χρονικό διάστημα από την ενηλικίωσή του (1-9-2001) διαφορετικά από την επίδοση της αγωγής μέχρι την 31-8-2006 με το νόμιμο τόκο από την πάροδο κάθε πενθήμερου ως αποζημίωση λόγω στέρησης διατροφής δ) στον τέταρτο ενάγοντα 675 ευρώ κατά μήνα και μέσα στο πρώτο πενθήμερο κάθε μήνα για το χρονικό διάστημα από την ενηλικίωσή του (21-11-2002), διαφορετικά από την επίδοση της αγωγής μέχρι και την 31-8-2006, με το νόμιμο τόκο από την πάροδο κάθε πενθήμερου, ως αποζημίωση λόγω στέρησης διατροφής.

Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφαση έκανε κατά ένα μέρος δεκτή την αγωγή και α) Μεταρρύθμισε την με αριθμό 701/1998 απόφαση του δικαστηρίου αυτού ως προς το ύψος των παροχών που το εναγόμενο υποχρεούται να καταβάλει στην πρώτη ενάγουσα ατομικά από την επίδοση της αγωγής (22-4-2003) μέχρι την 19-7-2019 και για λογα-

ριασμό της ανήλικης θυγατέρας της Α. Μ. από 22-4-2003 μέχρι την ενηλικίωσή της (29-9-2011), β) αναγνώρισε ότι το εναγόμενο υποχρεούται να καταβάλει στην πρώτη ενάγουσα ατομικά από την επίδοση της αγωγής (22-4-2003) μέχρι 19-7-2019 352,16 ευρώ και για λογαριασμό της ανήλικης Α. και μέχρι την ενηλικίωσή της 246,52 ευρώ με το νόμιμο τόκο υπερημερίας για τον μετά την έκδοση της απόφασης χρόνο, από την παρέλευση του πρώτου πενθήμερου κάθε μήνα γ) δέχθηκε κατά ένα μέρος την αγωγή ως προς τους ενάγοντες Κ. Μ. και Γ. Μ. και αναγνώρισε ότι το εναγόμενο υποχρεούται να καταβάλει το πρώτο πενθήμερο κάθε μήνα από την επίδοση της αγωγής (22-4-2003) μέχρι 31-8-2006 σε καθένα από τους Κ. και Γ. Μ., με το νόμιμο τόκο από την παρέλευση του πρώτου πενθήμερου κάθε μήνα και για κάθε δόση 675 ευρώ. Κατά της παραπάνω απόφασης παραπονοούνται τώρα με τις κρινόμενες συναφείς και συνεκδικαζόμενες εφέσεις τους τα διάδικα μέρη για κακή εκτίμηση των αποδείξεων και εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και ζητούν την εξαφάνιση της εκκαλούμενης απόφασης και την εκ νέου έρευνα της υπόθεσης προς επίτευξη ευνοϊκότερου αποτελέσματος για τον καθένα τους αντιστοίχως. Σε μεταρρύθμιση παρά τη λεκτική διατύπωση της διάταξης της παρ. 1 του άρθρου 334 ΚΠολΔ που αναφέρει για “καταδίκη” υπόκεινται όχι μόνο η καταψηφιστική αλλά και η αναγνωριστική αγωγή (ολ. ΑΠ 898/85 ΝοΒ 33. 1397), γιατί όπως προκύπτει από την όλη διατύπωση της διάταξης ο νομοθέτης σκοπεί στην ανατροπή του δεδικασμένου με τη συνδρομή των προϋποθέσε-

ων που ορίζει σ' αυτή και το δεδικασμένο υπάρχει και από αναγνωριστική απόφαση.

Για την άσκηση μεταρρυθμιστικής αγωγής απαιτείται η μετά την έκδοση της τελεσίδικης ή αμετάκλητης απόφασης επέλευση ουσιώδους μεταβολής των συνθηκών στις οποίες στηρίχθηκε η απόφαση. Η μεταβολή των συνθηκών πρέπει προεχόντως να είναι ουσιώδης, δηλαδή να πρόκειται για μεταβολή σημαντική και όχι συνήθη, που επιφέρει διαταραχή στη σχέση της επιδικασθείσας και εκείνης που με βάση τις νέες συνθήκες θα έπρεπε να επιδικαστεί. Τούτο αποτελεί ζήτημα δικαστικής εκτίμησης των πραγματικών περιστατικών. Η ύπαρξη ή όχι ουσιώδους μεταβολής και η στέρηση ή όχι από αυτές του εσωτερικού ερείσματος της απόφασης της οποίας ζητείται η αναθεώρηση θα διαγνωστεί κατά τη σύγκριση των συνθηκών του χρόνου άσκησης της μεταρρυθμιστικής αγωγής και εκείνων που έλαβε υπόψη η απόφαση που επιδίκασε τις περιοδικές παροχές. Συνθήκες των οποίων η ουσιώδης κατά τα άνω μεταβολή δικαιολογεί την αναθεώρηση του δεδικασμένου για τη διάγνωση που έγινε, θεωρούνται εκείνες οι οποίες τέθηκαν υπόψη του δικαστηρίου, δηλαδή τα κρίσιμα εκείνα περιστατικά απετέλεσαν τη βάση της αξίωσης που διαγνώστηκε και στα οποία στηρίχθηκε η απόφαση για τον καθορισμό των περιοδικών παροχών και τη διάρκειά τους (ΑΠ 1732/84 ΕΕΝ 52. 606, ΑΠ 171/84 ΝοΒ 33. 253). Έτσι στην αποζημίωση για στέρηση διατροφής συνεπεία θανάτωσης του υποχρέου σ' αυτή, συνθήκες των οποίων η ουσιώδης μεταβολή δικαιολογεί μεταρρυθμιστική αγωγή είναι η διακύμανση της βιοποριστικής ικανότητας του υπο-

χρέου, του δικαιούχου, των εσόδων του πρώτου και εσόδων του δευτέρου, της οικονομικής δύναμης γενικώς και των δύο και του τιμαρίθμου (ΕΑ 3121/85 Δ 16. 750), καθώς και η προσδιορισθείσα από την τελεσίδικη απόφαση πιθανή διάρκεια της ζωής του θανατωθέντος υποχρέου με την οποία συναρτάται και το χρονικό διάστημα κατά το οποίο θα υφίσταται η υποχρέωση προς καταβολή της αποζημίωσης, η οποία διάρκεια μπορεί να αυξηθεί εάν επήλθε μετά την έκδοση της απόφασης μεταβολή (επιμήκυνση) του μέσου όρου της διάρκειας της ζωής (προσδόκιμος χρόνος επιβίωσης) λόγω βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης και της πρόδου της ιατρικής επιστήμης που συνετέλεσε στον περιορισμό της θνησιμότητας, ιδίως όταν η τελεσίδικη απόφαση καθόρισε την ελάχιστη διάρκεια της ζωής, οπότε αποκλείεται μόνον δια της μεταρρυθμιστικής αγωγής να επιδιωχθεί ο καθορισμός διάρκειας πιθανής ζωής του θύματος μικρότερης εκείνης που κατ' ελάχιστο όριο προσδιόρισε η τελεσίδικη απόφαση για το οποίο ελάχιστο όριο παράγεται δεδικασμένο (βλ. Κρητικός, Αποζημίωση από τροχαία Αυτοκινητικά ατυχήματα 1998 παρ. 2796, Βαθρακοκοίλης, άρθρο 334 ΚΠολΔ αριθ. 12).

Εξάλλου με τις διατάξεις των άρθρων 1485 επ. ΑΚ ρυθμίζεται η υποχρέωση διατροφής μεταξύ ανιόντων και κατιόντων. Ειδικότερα με τη διάταξη του άρθρου 1486 ΑΚ ορίζεται ότι δικαίωμα διατροφής έχει εκτός από το ανήλικο τέκνο, εφόσον το τελευταίο δεν μπορεί να διατρέφει τον εαυτό του από την περιουσία του, την κατάσταση της υγείας του και τις λοιπές βιοτικές του συνθήκες, ενόψει και των τυ-

χόν αναγκών της εκπαίδευσής του. Η διατροφή αυτή σύμφωνα με το άρθρο 1493 ΑΚ περιλαμβάνει όλα όσα είναι αναγκαία για τη συντήρηση του δικαιούχου και επί πλέον τα έξοδα για την ανατροφή, καθώς και την επαγγελματική και την εν γένει εκπαίδευσή του. Τέλος κατά τη διάταξη του άρθρου 1489 παρ. 2 ΑΚ οι γονείς έχουν υποχρέωση να διατρέφουν το τέκνο τους από κοινού ο καθένας ανάλογα με τις δυνάμεις του. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι στην ανάλογη διατροφή ενός ενηλίκου τέκνου που στερείται επαρκών περιουσιακών προσόδων και δεν έχει ακόμα υποχρέωση να εργασθεί, γιατί έχει την πρόθεση να σπουδάσει, περιλαμβάνεται όχι μόνο η δαπάνη για τροφή, στέγαση και κάθε άλλο απαραίτητο για την επιβίωσή του, αλλά και η δαπάνη για την επαγγελματική του εκπαίδευση, θεωρητική ή τεχνική οποιασδήποτε βαθμίδας, περιλαμβανομένης και της Πανεπιστημιακής. Για την κάλυψη των δαπανών διατροφής του τέκνου επιβαρύνονται και οι δύο γονείς, καθένας από τους οποίους είναι υποχρεωμένος να καλύψει ένα ποσοστό από τις ανάγκες του τέκνου του ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητές του (ΑΠ 1063/93 Δνη 35. 1292).

Από την εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η πρώτη ενάγουσα (Α. χήρα Φ. Μ.) άσκησε ατομικά για τον εαυτό της αλλά και για λογαριασμό των τότε ανηλίκων τέκνων της Α., Κ. και Γ. Μ. την με αριθμό κατάθεσης 4525/1996 αγωγή από αδικοπραξία (αυτοκινητικό ατύχημα) με την οποία ζητούσε εκτός των άλλων να υποχρεωθεί το εναγόμενο να καταβάλει στην ίδια ατομικά 175.000 δρχ.

μηνιαίως ως αποζημίωση για τη στέρηση της διατροφής από 20-7-1996 μέχρι 19-7-1998 με το νόμιμο τόκο από την πάροδο του πρώτου πενθημέρου κάθε μήνα, στην ίδια υπό την ιδιότητα του νόμιμου εκπροσώπου των ανηλίκων τέκνων της Κ., Γ. και Α. Μ. 123.000 δρχ. για κάθε ανήλικο επίσης ως αποζημίωση λόγω στέρησης της διατροφής από τον θανατωθέντα πατέρα τους για το διάστημα από 20-7-1996 έως 20-7-1998 με το νόμιμο τόκο από την πάροδο του πρώτου πενθημέρου κάθε μήνα, να αναγνωριστεί ότι το εναγόμενο υποχρεούται να καταβάλει στην ίδια ενάγουσα ατομικά, για το χρονικό διάστημα από 20-7-1998 έως 19-7-2031 175.000 δρχ. μηνιαίως και για λογαριασμό καθενός των ανηλίκων 123.000 δρχ μηνιαίως μέχρι την ενηλικίωσή τους. Με την αγωγή της η ενάγουσα διατύπωσε επιφύλαξη αναπροσαρμογής για το μετά την πρώτη διετία χρονικό διάστημα καθώς και επιφύλαξη για αναπροσαρμογή όλων των αξιώσεων διατροφής των ανηλίκων.

Επί της ανωτέρω αγωγής εκδόθηκε η με αριθμό 342/1997 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας και ύστερα από την άσκηση εκατέρωθεν εφέσεων εκδόθηκε η με αριθμό 701/1998 απόφαση του δικαστηρίου αυτού η οποία έκρινε τελεσίδικα ότι ο μη διάδικος τόσο στη δίκη εκείνη όσο και στην παρούσα Γ. Π. είναι αποκλειστικά υπαίτιος του ατυχήματος που έγινε στις 19-7-1996 στο 11ο χιλ. της Εθνικής οδού Λ. - Κ., κατά το οποίο θανατώθηκε ο σύζυγος της πρώτης ενάγουσας και πατέρας των λοιπών εναγόντων Φ. Μ.. Με την ανωτέρω απόφαση (της οποίας η τελευταία συζήτηση στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο έγινε στις 22-

5-1998 και η απόφαση του Εφετείου δημοσιεύτηκε στις 27-8-1998) κρίθηκε ότι ο θανατωθείς (Φ. Μ.) ηλικίας κατά το χρόνο του θανάτου του 42 ετών και υγιής θα ζούσε με πιθανότητα μέχρι τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας του, δηλαδή μέχρι το έτος 2019. Επίσης κρίθηκε με την ανωτέρω απόφαση ότι ο θανατωθείς διατηρούσε στην Κ. μεγάλο κατάστημα πωλήσεως επίπλων κουζίνας τελευταίας τεχνολογίας και στη Λ. μικρό εργοστάσιο κατασκευής των επίπλων αυτών, και ότι από την εργασία αυτή κέρδιζε καθαρά το ποσό των 700.000 δρχ. μηνιαίως. Περαιτέρω κρίθηκε ότι: 1) η πρώτη ενάγουσα στερείται περιουσίας και συνέβαλε στις οικογενειακές δαπάνες με την προσωπική της εργασία ως νοικοκυρά 2) κάθε ένα από τα ανήλικα τέκνα της, Κ., Γ. και Α., ηλικίας τότε 15, 14 και 5 ετών αντίστοιχα αδυνατούσαν να εργαστούν λόγω της ηλικίας τους. Με βάση αυτά τα πραγματικά περιστατικά κρίθηκε ότι το εναγόμενο είναι υποχρεωμένο να καταβάλει ως αποζημίωση για τη διατροφή που στερήθηκαν από το θάνατο του συζύγου της πρώτης και πατέρα των λοιπών: α) στην πρώτη ενάγουσα ατομικά για το χρονικό διάστημα από 20-7-1996 μέχρι 19-7-1998 100.000 δρχ. μηνιαίως β) στην ίδια ενάγουσα για λογαριασμό καθενός από τα ανήλικα τέκνα της Κ., Γ. και Α. για το ίδιο χρονικό διάστημα 70.000 δρχ. και γ) αναγνώρισε ότι το εναγόμενο υποχρεούται να καταβάλει στην πρώτη ενάγουσα ατομικά από 20-7-1998 μέχρι 19-7-2019 100.000 δρχ. μηνιαίως και για λογαριασμό καθενός από τα ανήλικα τότε τέκνα της 70.000 δρχ. μηνιαίως και ειδικότερα για τον Κ. από 20-7-1998 μέχρι 31-8-2001, για τον Γ. α-

πό 20-7-1998 μέχρι 20-11-2002 και για την Α. από 20-7-1998 μέχρι 29-11-2011 μέχρι την ενηλικίωσή τους.

Περαιτέρω πρέπει να αναφερθούν τα ακόλουθα: Με την απόφαση του δικαστηρίου αυτού, της οποίας ζητείται η μεταρρύθμιση (701/1998), κρίθηκε ότι ο θανατωθείς Φ. Μ. με πιθανότητα και κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων θα ζούσε μέχρι τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας του, δηλαδή μέχρι και το έτος 2019. Ήδη λόγω της προόδου της ιατρικής επιστήμης αλλά και από τα διδάγματα της κοινής πείρας αποδεικνύεται ότι κατά το διαρρεύσαν μεταξύ της εκδόσεως της απόφασης του Εφετείου Λάρισας και της συζητήσεως της κρινόμενης αγωγής ενώπιον του Πρωτοβαθμίου δικαστηρίου χρονικό διάστημα επήλθε ουσιώδης μεταβολή των συνθηκών με συνέπεια να επιμικυνθεί το ελάχιστο όριο βιωσιμότητας των Ελλήνων. Έτσι ο θανατωθείς (Φ. Μ.) που ήταν ηλικίας κατά το χρόνο του θανάτου του 42 ετών και υγιής θα ζούσε με πιθανότητα και κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων μέχρι το 68ο έτος της ηλικίας του, δηλαδή μέχρι και το έτος 2022.

Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι ο τιμάριθμος ζωής (ρυθμός αύξησης των τιμών των βασικών καταναλωτικών αγαθών) από το έτος 1998 και ειδικότερα από την τελευταία συζήτηση στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο σημείωσε αύξηση της τάξεως του 20,9 % (βλ. μεταβολές του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή των ετών 1998-2003). Η αύξηση του τιμάριθμου ζωής αποτελεί ουσιώδη αυξητική μεταβολή που δικαιολογεί την αναπροσαρμογή των επιδικασθέντων με την υπό μεταρρύθμιση απόφαση (701/1998) κατά ποσοστό 20%. Επομέ-

νως ορθά το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο αναγνώρισε ότι υποχρεούται το εναγόμενο για τον από την επίδοση της αγωγής και εφεξής χρόνο να καταβάλει στην ενάγουσα ατομικά και για λογαριασμό της ανήλικης θυγατέρας της Α. 20% πλέον των όσων είχαν επιδικασθεί με την απόφαση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου δηλαδή 120.000 δρχ. ή 352,16 ευρώ στην πρώτη ενάγουσα και 84.000 δρχ. ή 246,52 ευρώ στη δεύτερη με το νόμιμο τόκο από την έκδοση της απόφασης του Πρωτοβάθμιου δικαστηρίου.

Με την αγωγή, καθώς και με την απόφαση της οποίας ζητείται η μεταρρύθμιση, οριοθετήθηκε χρονικά η οφειλόμενη αποζημίωση για στέρηση διατροφής των ανηλίκων τέκνων μέχρι την ενηλικίωσή τους. Για το μετέπειτα χρονικό διάστημα δεν περιέλαβε διάταξη έτσι ώστε το δικαστήριο να μπορεί να κρίνει αν με βάση τα επικαλούμενα νέα πραγματικά περιστατικά επήλθε ουσιώδης μεταβολή των περιστατικών επί των οποίων στηρίχθηκε η υπό μεταρρύθμιση απόφαση και επομένως αν αυτή είναι μεταρρυθμιστέα για τον μετά την ενηλικίωση χρόνο. Όπως όμως ορθά κρίθηκε με την εκκαλούμενη απόφαση, η αγωγή κατά το ιστορικό και το αίτημα της επιδίκασης αποζημίωσης λόγω στέρησης διατροφής στους ενήλικους (Κ. Μ. και Γ. Μ.) είναι νέα αυτοτελής αγωγή που αφορά αποζημίωση λόγω στέρησης διατροφής ενήλικου, που ήταν απρόβλεπτη αφού η εισαγωγή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση το έτος 2002 είναι γεγονός το οποίο κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθεί κατά το χρόνο άσκησης της πρώτης αγωγής κατά το έτος 1996.

Περαιτέρω από τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία προέκυψε ότι ο μεν Κ. Μ. ενηλικιώθηκε την 1-9-2001, ο δε Γ. Μ. την 22-11-2002. Και οι δύο φοιτούν σε ανώτατες σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ο Κ. είναι φοιτητής στο Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Μ. από 1-9-2002 και η φοίτησή του διαρκεί οκτώ εξάμηνα, δηλαδή λήγει στις 31-8-2006 (βλ. το πιστοποιητικό του ανωτέρω Πανεπιστημίου). Ο Γ. είναι φοιτητής στο Τμήμα Διοίκησης και Οικονομίας του ΤΕΙ Α. από το Ακαδημαϊκό έτος 2002 - 2003 και η ελάχιστη διάρκεια φοίτησής του διαρκεί οκτώ εξάμηνα, δηλαδή λήγει στις 31-8-2006 (βλ. πιστοποιητικό ΤΕΙ Α. και Α.). Και οι δύο δεν έχουν εισοδήματα, ενόψει δε των σπουδών τους δικαιούνται και μετά την ενηλικίωσή τους διατροφή από τους γονείς τους ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες, στην οποία διατροφή θα συμμετείχε και ο πατέρας τους αν ζούσε. Επομένως οι ανωτέρω δικαιούνται αποζημίωση λόγω στέρησης της διατροφής τους. Ο Κ. διέμενε κατά τη διάρκεια του σπουδαστικού έτους στη Θ. σε μισθωμένο διαμέρισμα για το οποίο κατέβαλε ως μηνιαίο μίσθωμα το ποσό των 300 ευρώ πλέον της δαπάνης για κοινόχρηστα, ύδρευση και κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος. Ο Γ. διέμενε στην Α. σε μισθωμένο διαμέρισμα καταβάλλοντας ως μηνιαίο μίσθωμα το ποσό των 300 ευρώ, πλέον της δαπάνης για κοινόχρηστα, ύδρευση και κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος. Ενόψει αυτών και δεδομένου ότι ο πατέρας τους κατά το χρόνο του θανάτου του, όπως γίνεται δεκτό και από την υπό μεταρρύθμιση απόφαση, είχε εισοδήματα 2.054,29 ευρώ (700.000 δρχ.), η ανάλογη

διατροφή καθενός των ανωτέρω εναγόντων, περιλαμβάνουσα και τα έξοδα ένδουσας, τροφής και ψυχαγωγίας πρέπει να προσδιορισθεί στο ποσό των 675 ευρώ. Πρέπει να σημειωθεί ότι η μητέρα των παραπάνω ενηλίκων τέκνων δεν εργάζεται και δεν έχει άλλη περιουσία ή οποιοδήποτε εισόδημα. Εξάλλου, όπως ορθά κρίθηκε και με την εκκαλούμενη απόφαση αυτή (μητέρα), δεν μπορεί να παράσχει προσωπική - οικιακή εργασία στα ενήλικα τέκνα της καθόσον διαμένει στην Κ. και επιμελείται της ανήλικης θυγατέρας της Α.

Το εναγόμενο (Γραφείο Διεθνούς Ασφάλισης) προτείνει την ένσταση της διετούς παραγραφής της αξίωσης των ανωτέρω εναγόντων ισχυριζόμενο ότι από το χρόνο του ατυχήματος (19-7-1996) μέχρι το χρόνο άσκησης της κρινόμενης αγωγής (22-4-2003) παρήλθε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της διετίας, καθόσον (σύμφωνα με τον ισχυρισμό του) η ζημία των ως άνω εναγόντων ήταν προβλεπτή, δυνάμενη να ζητηθεί με αγωγή από την ημερομηνία του ατυχήματος. Η ανωτέρω όμως ένσταση ορθά απορρίφθηκε ως αβάσιμη με την εκκαλούμενη απόφαση, καθόσον, όπως προαναφέρθηκε, η αξίωση των παραπάνω εναγόντων δεν ήταν προβλεπτή αφού η εισαγωγή τους στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση το έτος 2002 είναι γεγονός που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθεί κατά το χρόνο άσκησης της πρώτης αγωγής, δηλαδή το 1996. Η αξίωση των εν λόγω εναγόντων γεννήθηκε για πρώτη φορά από την εγγραφή τους στα εκπαιδευτικά ιδρύματα που εισήχθησαν, οπότε και αρχίζει η διετής παραγραφή του άρθρου 10 Ν. 489/1976 και όχι από την επέλευση του ατυχήματος.

Επίσης το εναγόμενο ισχυρίζεται ότι κατεβλήθησαν στην πρώτη ενάγουσα όλα τα επιδικασθέντα με την με αριθμό 701/1998 απόφαση του δικαστηρίου αυτού ποσά και επομένως εφόσον εξοφλήθηκε πλήρως δεν δικαιούται να ζητά εκ νέου αποζημίωση και μάλιστα πλέον των όσων η με αριθμό 701/1998 απόφαση της επιδίκασε, αφού αναγνώρισε ότι εξοφλήθηκε για την ίδια αυτή απόφαση. Όμως και η παραπάνω ένσταση εξοφλήσεως ορθά απορρίφθηκε με την εκκαλούμενη απόφαση ως αβάσιμη, καθόσον η είσπραξη από την πρώτη ενάγουσα ατομικά και για λογαριασμό της ανήλικης θυγατέρας της Α. έγινε σε εξόφληση των συγκεκριμένων επιδικασθέντων κονδυλίων της ανωτέρω εφετειακής απόφασης. Αυτό όμως δεν εμποδίζει την ανωτέρω ενάγουσα να ζητήσει τη μεταρρύθμιση της απόφασης αυτής για τα ποσά που πρέπει να καταβληθούν στο μέλλον, λόγω ουσιώδους μεταβολής των συνθηκών. Όσον αφορά τους Κ. Μ. και Γ. Μ. η ένσταση αυτή είναι άνευ αντικειμένου, γιατί όπως αναφέρεται και στην ίδια την ένσταση, αφορά τα επιδικασθέντα με την με αριθμό 701/1998 απόφαση του δικαστηρίου αυτού, δηλαδή μέχρι την ενηλικίωσή τους.

Έτσι σύμφωνα με όλα όσα προαναφέρθηκαν έπρεπε να γίνει κατά ένα μέρος δεκτή η αγωγή και να μεταρρυθμιστεί η με αριθμό 701/1998 απόφαση του δικαστηρίου αυτού ως προς το ύψος των παροχών που υποχρεούται το εναγόμενο να καταβάλει στην πρώτη ενάγουσα ατομικά από την επίδοση της αγωγής (22-4-2003) μέχρι την 19-7-2022 και για λογαριασμό της ανήλικης θυγατέρας της Α. Μ. από 22-4-2003 μέχρι την ενηλικίωσή της (29-

9-2011), αναγνωριστεί δε ότι το εναγόμενο υποχρεούται να καταβάλει στην πρώτη ενάγουσα ατομικά από την επίδοση της αγωγής (22-4-2003) μέχρι την 19-7-2022, 352,16 ευρώ μηνιαίως και για λογαριασμό της ανήλικης Α. και μέχρι την ενηλικίωσή της (29-9-2011) 246,52 ευρώ με το νόμιμο τόκο υπερημερίας για τον μετά την έκδοση της πρωτόδικης απόφασης χρόνο, από την παρέλευση του πρώτου πενθημέρου κάθε μήνα. Επίσης έπρεπε να γίνει κατά ένα μέρος δεκτή η αγωγή καθόσον αφορά τους ενάγοντες Κ. Μ. και Γ. Μ. και να αναγνωριστεί ότι το εναγόμενο υποχρεούται να καταβάλει το πρώτο πενθήμερο κάθε μήνα από την επίδοση της αγωγής (22-4-2003) μέχρι 31-8-2006 σε καθένα από τους Κ. και Γ. Μ. με το νόμιμο τόκο από την παρέλευση του πρώτου πενθημέρου κάθε μήνα για κάθε δόση 675 ευρώ. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφαση μεταρρύθμισε τη με αριθμό 701/1998 απόφαση του δικαστηρίου αυτού ως προς το ύψος των παροχών που υποχρεούται το εναγόμενο να καταβάλει στην πρώτη ενάγουσα ατομικά από την επίδοση της αγωγής (22-4-2003) μέχρι όμως την 19-7-2019 (και όχι μέχρι την 19-7-2022) και για λογαριασμό της ανήλικης Α. Μ. από 22-4-2003 μέχρι την ενηλικίωσή της (29-9-2011), αναγνωρίζοντας ότι το εναγόμενο υποχρεούται να καταβάλει στην πρώτη ενάγουσα ατομικά από την επίδοση της αγωγής μέχρι την 19-7-2019, 352,16 ευρώ και για λογαριασμό της ανήλικης Α. και μέχρι την ενηλικίωσή της 246,52 ευρώ με το νόμιμο τόκο υπερημερίας για τον μετά την έκδοση της απόφασης χρόνο από την παρέλευση του πρώτου πενθημέρου κάθε μή-

να. Επίσης δέχθηκε κατά ένα μέρος την αγωγή των Κ. και Γ. Μ. και αναγνώρισε ότι το εναγόμενο υποχρεούται να καταβάλει το πρώτο πενθήμερο κάθε μήνα από την επίδοση της αγωγής μέχρι την 31-8-2006 σε καθένα από αυτούς με το νόμιμο τόκο από την παρέλευση του πρώτου πενθημέρου κάθε μήνα για κάθε δόση 675 ευρώ. Επομένως το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έσφαλε μόνο (με την εκκαλούμενη απόφαση) ως προς την κρίση του που αφορούσε τον προσδόκιμο χρόνο ζωής του Φ. Μ. (συζύγου της πρώτης ενάγουσας και πατέρα των λοιπών εναγόντων) ενώ κατά τα λοιπά ορθά εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις.

Το εναγόμενο ισχυριζόμενο ότι ευθύνεται μέχρι του ποσού των 440.205 ευρώ και ότι έχει ήδη καταβάλει στους ενάγοντες και σε άλλους δικαιούχους αποζημίωσης το συνολικό ποσό των 191.490 ευρώ προέβαλε την ένσταση περιορισμού της ευθύνης του και της σύμμετρης ικανοποίησης των εναγόντων (άρθρο 10 παρ. 3 ν. 489/76) σε περίπτωση κατά την οποία το σύνολο των αξιώσεων που θα επιδικαστούν στους ενάγοντες υπερβαίνει το ποσό της ευθύνης του. Η ένσταση όμως αυτή στην προκειμένη περίπτωση είναι άνευ αντικειμένου, αφού σε κάθε περίπτωση το άθροισμα των παροχών προς τους ενάγοντες, όπως διαμορφώνεται με την αναπροσαρμογή, δεν υπερβαίνει το ασφαλιστικό ποσό (231 μήνες για την πρώτη ενάγουσα επί 352,16 ευρώ το μήνα = 81348,96 ευρώ, 111 μήνες για τη δεύτερη ενάγουσα επί 246,52 ευρώ το μήνα = 27363,72 ευρώ και για τους δύο ενηλικιωθέντες ενάγοντες 72 μήνες επί 675 ευρώ το μήνα = 48600 ευρώ και συνολι-

κά: 81.348,96 + 27.363,72 + 48.600 = 157.312,53 ευρώ) το οποίο ποσό υπολείπεται κατά πολύ του υπολοίπου (440.205 ευρώ - 191.490 = 248.715 ευρώ). Κατά συνέπεια πρέπει αφού απορριφθεί ως κατ' ουσίαν αβάσιμη η με αριθμό κατάθεσης 508/23-12-2004 έφεση του ΝΠΙΔ με την επωνυμία "Γραφείο Διεθνούς Ασφαλίσεως", να γίνει δεκτή ως κατ' ουσίαν βάσιμη η με αριθμό κατάθεσης 93/13-3-2006 έφεση της Α. χήρας Φ. Μ., να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση μόνο όμως ως προς το σκέλος της που αφορά την πρώτη ενάγουσα και κατά το μέρος που αυτή ενεργεί ατομικά, να κρατηθεί η υπόθεση στο δικαστήριο αυτό, να δικαστεί η αγωγή της πρώτης ενάγουσας και αφού γίνει αυτή κατά ένα μέρος δεκτή και μεταρρυθμιστεί ως προς αυτήν η ανωτέρω απόφαση (701/1998 του δικαστηρίου αυτού) να αναγνωριστεί ότι το εναγόμενο υποχρεούται να καταβάλει στην πρώτη ενάγουσα (Α. χήρα Φ. Μ.) ατομικά από την επίδοση της αγωγής (22-4-2003) το παραπάνω ποσό των 352,16 ευρώ μηνιαίως μέχρι την 19-7-2022 με το νόμιμο τόκο υπερημερίας για τον μετά την έκδοση της εκκαλούμενης απόφασης χρόνο από την παρέλευση του πρώτου πενθημέρου κάθε μήνα...

786/2007

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγητής: Άγγ. Λιάπης

Δικηγόροι: Δέσποινα Δασκάλου, Ηλιάνα Νάνου - Δημ. Τζινάλας

Επιτρεπτή η έγερση παρεμπόδισης αγωγής για παρεπόμενο αίτημα, όπως για καταβολή τόκων υπερημερίας από την ε-

πίδοση της κύριας καταψηφιστικής αγωγής.

Το αίτημα περί ανατοκισμού απαραδέκτως υποβάλλεται στο Εφετείο καθ' υπέρβαση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας, διότι αποτελεί παρεπόμενο όχι της αρχικής απαίτησης αλλά νέας τοιαύτης, την οποία απαρτίζουν οι τόκοι ενός τουλάχιστον έτους.

Με την με αριθμό κατάθεσης 1346/2000 αγωγή ο ενάγων Μ. Γ. ιστορούσε ότι κατά τον αναφερόμενο σε αυτή τόπο και χρόνο και τις υπόλοιπες περιγραφόμενες συνθήκες η δεύτερη εναγομένη (Ε. Κ.) οδηγώντας το με αριθμό κυκλοφορίας ΒΟΖ ... ΙΧΕ αυτοκίνητο, ιδιοκτησίας της πρώτης εναγομένης (Θ. Ι. και Ι. Α. Ε.) από αμέλειά της έγινε υπαίτια σύγκρουσης με το με αριθμό κυκλοφορίας ΝΡ ... δίκυκλο μοτοποδήλατο ιδιοκτησίας του Ν. Κ. που οδηγούσε ο ίδιος (ενάγων) με αποτέλεσμα να προκαλέσει τον τραυματισμό του. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε να υποχρεωθούν οι εναγόμενες να του καταβάλουν εις ολόκληρο η κάθε μια το συνολικό ποσό των 20.711.500 δρχ. ως αποζημίωση για την θετική και αποθετική ζημία που υπέστη και ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης.

Από την πρώτη εναγομένη της παραπάνω αγωγής ασκήθηκε η με αριθμό κατάθεσης 260/2001 ανακοίνωση δίκης με προσεπίκληση σε αναγκαστική παρέμβαση κατά της ασφαλιστικής εταιρίας με την επωνυμία: "Φ. Γ. Α. Ε. Α. Ε." η οποία πριν από το χρόνο του ατυχήματος είχε αναλάβει την ασφαλιστική κάλυψη του φερόμενου ως ζημιογόνου με αριθμό κυκλοφορίας ΒΟΖ ... ΙΧΕ αυτοκινήτου, με σκοπό να

παρέμβει υπέρ αυτής, ζητούσε δε να υποχρεωθεί η προσεπικαλούμενη να καταβάλει σε αυτήν κάθε ποσό μέχρι του ύψους των 20.696.500 δρχ. πλέον τόκων που θα υποχρεωθεί αυτή να καταβάλει στον ενάγοντα της κυρίας αγωγής σε περίπτωση που ευδοκιμήσει η αγωγή του κυρίως ενάγοντος.

Η προσεπικαλούμενη ασφαλιστική εταιρία δεν αμφισβήτησε την ασφαλιστική σύμβαση και παρενέβη προσθέτως υπέρ αυτής και της συνεναγομένης της στην κυρία αγωγή. Με την με αριθμό κατάθεσης 457/2001 αγωγή η ενάγουσα ασφαλιστική εταιρία (Φ. - Γ. Α. Ε. Α. Ε.) ιστορούσε ότι μεταξύ αυτής και της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία "Ι. και Ι. Θ. Α. Ε." καταρτίστηκε σύμβαση μικτής ασφάλισης δυνάμει της οποίας ασφάλισε το με αριθμό κυκλ. ΒΟΖ ... ΙΧΕ αυτοκίνητο της πιο πάνω ανώνυμης εταιρίας για το χρονικό διάστημα από 15-12-1995 μέχρι 15-6-1995. Ότι η επίδικη σύγκρουση μεταξύ του με αριθ. κυκλ. ΒΟΖ ... ΙΧΕ αυτοκινήτου ιδιοκτησίας της "Ι. και Ι. Θ. Α. Ε." που οδηγούσε η Ε. Κ. (που το είχε εκμισθώσει από την παραπάνω ανώνυμη εταιρία) και του με αριθ. κυκλ. ΝΡ ... δίκυκλου μοτοποδηλάτου που οδηγούσε ο πρώτος εναγόμενος (Μ. Γ.) ιδιοκτησίας του δεύτερου εναγομένου (Ν. Κ.) εξαιτίας της οποίας προκλήθηκαν στο αυτοκίνητο της εταιρίας φθορές και βλάβες, οφείλεται στην αποκλειστική υπαιτιότητα του πρώτου εναγομένου, οδηγού (Μ. Γ.). Περαιτέρω ιστορούσε ότι κατέβαλε ήδη στην ασφαλισμένη της το ποσό του 1.092.000 δρχ. για την αποκατάσταση της επελευθέρωσης ζημίας της, υποκατασταθείσα έτσι στα δικαιώματά της. Για τους λόγους αυτούς ζητούσε

να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να της καταβάλουν εις ολόκληρο ο καθένας το παραπάνω ποσό με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής, ο πρώτος εναγόμενος και με προσωπική του κράτηση λόγω της αδικοπραξίας του. Επί των αγωγών αυτών συζητήσεως γενομένης εκδόθηκε η με αριθμό 286/2002 μη οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας η οποία διέταξε τη διενέργεια ιατρικής πραγματογνωμοσύνης από τον επιμελητή του νευροχειρουργικού τμήματος ΕΣΥ Κ. Π., μετά τη διεξαγωγή της οποίας και επαναφορά της υπόθεσης προς περαιτέρω συζήτηση, εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση (104/2004). Με την απόφαση αυτή (εκκαλουμένη): α) έγινε κατά ένα μέρος δεκτή η από 20-12-2000 αγωγή του Μ. Γ. και υποχρεώθηκαν οι εναγόμενες της αγωγής αυτής να καταβάλουν εις ολόκληρο η κάθε μια στον ενάγοντα το ποσό των 15.000 ευρώ, η δεύτερη εναγομένη (Ε. Κ.) και με προσωπική της κράτηση διάρκειας 3 μηνών, β) δέχθηκε την προσεπικλήση και την ενωμένη σε αυτή παρεμπίπτουσα αγωγή αποζημιώσεως και υποχρέωσε την προσεπικαλούμενη - εναγομένη ασφαλιστική εταιρία να καταβάλει στην προσεπικαλούσα - ενάγουσα οποιοδήποτε χρηματικό ποσό καταβάλει στον ανωτέρω ενάγοντα (Μ. Γ.) (δηλ. 15.000 ευρώ) με το νόμιμο τόκο από την καταβολή, γ) δέχθηκε κατά ένα μέρος την από 25-5-2001 αγωγή της ανώνυμης ασφαλιστικής εταιρίας με την επωνυμία "Φ. Μ. Ε. Α. Ε. Α. Ε." και υποχρέωσε τους εναγομένους της ανωτέρω αγωγής να καταβάλουν στην ενάγουσα εις ολόκληρο ο καθένας το ποσό των 1.922,82 ευρώ με το νόμιμο τόκο από την επομένη της επίδοσης της αγωγής, ο

πρώτος εναγόμενος (Μ. Γ.) και με προσωπική του κράτηση δύο μηνών λόγω της αδικοπραξίας του. Κατά της παραπάνω απόφασης παραπονούνται τώρα με τις κρινόμενες έφεση και αντέφεση αντίστοιχα τα ανωτέρω διάδικα μέρη και ζητούν την εξαφάνιση της εκκαλουμένης απόφασης και την εκ νέου έρευνα της υπόθεσης προς επίτευξη ευνοϊκότερου αποτελέσματος για τον καθένα τους αντιστοίχως.

Μετά την άσκηση της με αριθμό κατάθεσης 95/14-3-2006 εφέσεως ο εκκαλών - ενάγων Μ. Γ. άσκησε για πρώτη φορά ενώπιον του δικαστηρίου αυτού την με αριθμό κατάθεσης 1475/15-12-2006 αγωγή του, στην οποία αφού ισχυρίζεται ότι στην προαναφερθείσα με αριθμό 1346/2000 αγωγή του από παραδρομή κατά τη δαχτυλογράφηση δεν συμπεριλήφθη και αίτημα καταβολής της επιδικασθισμένης απαίτησης με τους νόμους τόκους υπερημερίας από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση, ζητεί να υποχρεωθούν οι εναγόμενες να του καταβάλουν εις ολόκληρο η κάθε μια τους τόκους της απαίτησής του (ποσού 58.547,32 ευρώ) με έναρξη τοκοδοσίας την 15-2-2001 που αντιστοιχούν σε ποσό 37.075,09 ευρώ και περαιτέρω τους τόκους υπερημερίας μέχρις εξοφλήσεως της απαίτησής του με το εκάστοτε ισχύον νόμιμο επιτόκιο υπερημερίας, η δεύτερη εναγομένη και με προσωπική της κράτηση λόγω της αδικοπραξίας της. Η αγωγή αυτή ως προς το πρώτο της αίτημα με το οποίο ζητούνται τόκοι υπερημερίας από της επιδόσεως της προαναφερόμενης κυρίας καταψηφιστικής αγωγής είναι νόμιμη στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 346 ΑΚ, 283, 1047 ΚΠολΔ, καθόσον επι-

τρέπεται η έγερση ανάμεσα στους ίδιους διαδίκους παρεμπόπτουσας αγωγής, περί παρεπομένου αιτήματος όπως είναι το αίτημα περί καταβολής τόκων (ΑΠ 150/1984 ΕΕΔ 44. 258, ΝοΒ 33. 251). Το δεύτερο όμως αίτημα με το οποίο ζητείται ανατοκισμός, απαραδέκτως υποβάλλεται ενώπιον του δικαστηρίου αυτού καθ' υπέρβαση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας, διότι το αίτημα περί τόκου τόκων αποτελεί παρεπόμενο όχι της αρχικής απαιτήσεως αλλά νέας απαιτήσεως την οποία απαρτίζουν οι τόκοι ενός τουλάχιστον έτους. Έτσι εφόσον καταβλήθηκε και το νόμιμο δικαστικό ένσημο με τα ποσοστά που αναλογούν υπέρ τρίτων (βλ. το με αριθμό .../17-10-2007 διπλότυπο είσπραξης της ΔΟΥ Λ.) πρέπει κατά το μέρος που κρίθηκε νόμιμη να ερευνηθεί κατ' ουσίαν σαν να είναι παρούσα και η απολιπόμενη πρώτη εναγομένη (Θ. Ι. και Ι. Α. Ε.) προς την οποία επιδόθηκε από τον ενάγοντα νόμιμα και εμπρόθεσμα πιστό αντίγραφο της ανωτέρω αγωγής με πράξη ορισμού δικασίμου και κλήση προς συζήτηση στη δικάσιμο που αναφέρεται στην αρχή της παρούσας (βλ. την με αριθμό .../19-12-2006 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή Γ. Κ.) {...}.

805/2007

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγήτρια: Μαίρη Λαζαρίδου

Δικηγόροι: Γεωρ. Ταταριώτης - Ιωαν. Μηλίνης - Αναστ. Παπαδοπούλου, Κώστας Παπαδόπουλος

Αν κατά την ανέγερση οικοδομής ο κύριος την επεκτείνει καλόπιστα σε γειτονικό γήπεδο, ο κύριος του οποίου δεν

διαμαρτυρήθηκε πριν την ανέγερση της οικοδομής κατά μεγάλο μέρος, το δικαστήριο μπορεί, κατ' εύλογη κρίση, να επιδικάσει την κυριότητα του καταληφθέντος στον κύριο του ακινήτου που οικοδομήθηκε, έναντι καταβολής της αξίας του και αποκατάστασης κάθε άλλης ζημίας, ιδίως από την τυχόν μείωση της αξίας του υπολοίπου.

Η επιδίκαση της κυριότητας μπορεί να ζητηθεί μόνο με αγωγή ή ανταγωγή και όχι με ένσταση προς απόκρουση διεκδικητικής αγωγής.

{...} Κατά το άρθρο 1010 ΑΚ, αν ο κύριος ακινήτου, ανεγείροντας πάνω σ' αυτό οικοδομή, την επεκτείνει καλόπιστα στο γειτονικό γήπεδο και ο κύριος του γηπέδου δεν διαμαρτυρήθηκε καθόλου πριν από την ανέγερση της οικοδομής κατά μεγάλο μέρος, το δικαστήριο μπορεί, κατ' εύλογη κρίση, να επιδικάσει την κυριότητα του γηπέδου που καταλήφθηκε στον κύριο του ακινήτου που οικοδομήθηκε. Η επιδίκαση γίνεται έναντι καταβολής της αξίας του γηπέδου κατά τον χρόνο της καταλήψεώς του και αποκατάστασής κάθε άλλης ζημίας, ιδίως από την τυχόν μείωση της αξίας του υπολοίπου. Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι η επιδίκαση της κυριότητας μπορεί να ζητηθεί μόνο με αγωγή ή ανταγωγή όχι δε και με ένσταση προς απόκρουση διεκδικητικής αγωγής και ότι αυτή εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που ανεγείρεται επί τμήματος του γειτονικού ακινήτου νέα αυτοτελής και ενιαία οικοδομή (ΑΠ 1075/94, ΕλλΔνη 36. 1093, ΑΠ 230/93, ΝοΒ 42. 658, ΑΠ 689/92, ΕλλΔνη 35. 99, ΑΠ 517/72, ολ. ΑΠ 679/77, ΕφΑθ 5663/1997, δημ. Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση οι εναγόμενοι, ζήτησαν επικουρικώς “κατ' ένσταση” να επιδικασθεί σ' αυτούς η κυριότητα των καταληφθέντων τμημάτων του ακινήτου, επί του οποίου καλόπιστα επεξέτειναν τα οικοδομήματά τους, με καταβολή αποζημιώσεως ίσης με την αξία του καταληφθέντος κατά τον χρόνο της καταλήψεως. Το αίτημα αυτό πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο, διότι μπορεί να υποβληθεί μόνο με αγωγή ή ανταγωγή και όχι με ένσταση κατά της διεκδικητικής αγωγής, σύμφωνα με όσα αναπτύχθηκαν αμέσως παραπάνω, απορριπτομένου του σχετικού λόγου της εφέσεως ως αβασίμου {...}

16/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγήτρια: Δημητρία Στρούζα-Ξένου ή Κοκολέτση

Δικηγόροι: Αρχοντή Γιαννούχου, Δημ. Καραβίδας

Από τις ειδικές διαδικασίες, μόνο στις γαμικές διαφορές και στις διαφορές σχέσεων γονέων και τέκνων ρυθμίζονται ειδικά οι συνέπειες της ερημοδικίας του εφεσίβλητου, ενώ στις λοιπές και στην εκούσια δικαιοδοσία, ελλείπει ειδικής πρόβλεψης, εφαρμόζεται η γενική δ/ξη, κατά την οποία ο απολιπομενος εφεσίβλητος δικάζεται σα να ήταν παρών.

Δικαστική εκπροσώπηση ανηλίκου υποχρεωτικά και από τους δύο γονείς. Η κλήτευση και παράσταση του ενός γονέα δεν αρκεί για τη νόμιμη εκπροσώπηση του ανηλίκου, εκτός αν υπάρχει παύση γονικής μέριμνας ή πραγματική αδυναμία άσκησης από τον άλλο.

Παραδεκτή διόρθωση του δικογράφου

της έφεσης ως προς τη λαθεμένη αναγραφή του μικρού ονόματος του κληρονόμου του αρχικώς ενάγοντος, εφόσον δεν μεταβάλλεται η ταυτότητα και δεν καταλείπεται αμφιβολία ως προς αυτή.

Αν ο εφεσίβλητος δεν εμφανισθεί ή δεν λάβει μέρος κανονικά στην συζήτηση, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο έχει υποχρέωση να ερευνήσει την ύπαρξη ή μη κλητευσέως του. Στις υποθέσεις που δικάζονται κατά τη διαδικασία ενώπιον των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων, αν κατά την συζήτηση της εφέσεως ερημοδικεί ο εφεσίβλητος, η διαδικασία προχωρεί σαν να ήταν και αυτός παρών, εφόσον αυτός επέσπευσε τη συζήτηση ή κλήθηκε νομίμως και εμπροθέσμως να παραστεί σ' αυτήν, σύμφωνα με τα άρθρ. 271 και 524 παρ. 3 εδ. α' του ΚΠολΔ. Αν ο εφεσίβλητος δεν κλητεύθηκε ή δεν κλητεύθηκε νομίμως ή εμπροθέσμως, το δικαστήριο κηρύσσει απαράδεκτη τη συζήτηση. Από τις ειδικές διαδικασίες, μόνο στις γαμικές διαφορές και στις διαφορές που αναφέρονται σε σχέσεις γονέων και τέκνων ρυθμίζονται ειδικώς οι συνέπειες της ερημοδικίας του εφεσίβλητου. Στις λοιπές διαδικασίες και στη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας δεν υπάρχει ειδική πρόβλεψη για τις συνέπειες της ερημοδικίας του εφεσιβλήτου και επομένως εφαρμόζεται, σύμφωνα με τα άρθρ. 591 παρ. 1 και 741 του ΚΠολΔ η διάταξη του άρθρ. 524 παρ. 4 εδ. α' του ίδιου κώδικα που ορίζει, όπως προεκτέθηκε, ότι ο εφεσίβλητος δικάζεται σαν να ήταν παρών (βλ. Σαμ. Σαμουήλ, Η έφεση κατά τον ΚΠολΔ έκδ. 2003 παρ. 1078 έως 1080 σελ. 406, 407).

Περαιτέρω κατά το άρθρο 64 παρ. 1

του ΚΠολΔ, οι ανίκανοι να παρίστανται στο δικαστήριο με το δικό τους όνομα, εκπροσωπούνται από τους νόμιμους αντιπροσώπους τους και τέτοιοι, προκειμένου περί ανηλίκων, οι οποίοι, όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 127 του ΑΚ και 63 παρ. 1 του ΚΠολΔ, στερούνται του δικαιώματος αυτοπρόσωπης παράστασης, είναι οι γονείς τους που από κοινού ασκούν τη γονική μέριμνα, η οποία περιλαμβάνει και την εκπροσώπησή τους, σύμφωνα με το άρθρο 1510 παρ. 1 του ΑΚ. Από την τελευταία αυτή διάταξη προκύπτει ότι η εκπροσώπηση του ανηλίκου γίνεται υποχρεωτικά και από τους δύο αυτούς γονείς, προς τους οποίους και πρέπει να επιδίδεται η κλήση για τη δικαστική παράσταση του ανηλίκου κατά το άρθρο 126 παρ. 1 εδάφιο β' του ΚΠολΔ. Συνεπώς, η κλήτευση και η παράσταση του ενός γονέα δεν αρκεί για το νομότυπο της εκπροσώπησης του ανηλίκου, πράγμα που θα συνέβαινε μόνο στις περιπτώσεις παύσεως της γονικής μέριμνας ή πραγματικής αδυναμίας άσκησης της από τον ένα γονέα, οπότε η γονική μέριμνα και επομένως, η εκπροσώπηση του ανηλίκου θα ανήκε αποκλειστικά στον άλλο γονέα ή, αποκλειστικά επίσης, θα ασκείτο από αυτόν, σύμφωνα με το άρθρο 1510 παρ. 2 και 3 του ΑΚ (ΑΠ 1005/2006 ΤρΝομΠληρ ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 511/1989 Δνη 31 - 1270, Β. Βαθρακοκόιλη Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας σελ. 766 αρ. 7).

Τέλος, από τη διάταξη του άρθρου 224 ΚΠολΔ, το οποίο εφαρμόζεται και στην παρούσα ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών (αρθρ. 591 παρ. 1, 663, 666 επ. ΚΠολΔ) συνάγεται ότι μέχρι την πρώτη συζήτηση της αγωγής, μπορεί

ο ενάγων να συμπληρώσει, να διευκρινίσει και να διορθώσει τους ισχυρισμούς του, αρκεί να μη μεταβάλλεται η βάση της αγωγής. Η προαναφερόμενη δυνατότητα που παρέχεται στον ενάγοντα, παρέχεται αναλόγως και ως προς τον προσδιορισμό των διαδίκων αρκεί να μη μεταβάλλεται η ταυτότητά τους και να μη καταλείπεται αμφιβολία ως προς αυτή (ταυτότητα) (ΕφΑθ 1144/1998 ΤρΝομΠληρ ΝΟΜΟΣ).

Στην κρινόμενη υπόθεση ο ενάγων Ν. Γ. του Ε. άσκησε την από 26-5-2004 (αριθ. καταθ. 102/8-6-2004) αγωγή κατά της εναγομένης ετερόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία "Α. Σ. Ε. Ε.", που εδρεύει στην Α., με την οποίαν ζητούσε να υποχρεωθεί η τελευταία, από την οποίαν είχε προσληφθεί με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου ως οδηγός - χειριστής κλάρκ - φορτοεκφορτωτής, να του καταβάλει συνολικά το ποσό των 40.059,76 €, νομιμότοκα από τότε που κάθε επί μέρους κονδύλιο κατέστη απαιτητό, ως διαφορές μισθών, επιδόματα αδείας, δώρα εορτών, καθώς και αμοιβή και προσαύξηση για την υπερεργασιακή, ιδιόρρυθμη και παράνομη υπερωριακή του απασχόληση. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η εκκαλουμένη υπ' αριθμ. 65/2005 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου με την οποίαν έγινε δεκτή η αγωγή κατά ένα μέρος από ουσιαστική πλευρά και υποχρεώθηκε η εναγομένη να καταβάλει στον ως άνω ενάγοντα το ποσό των 14.682,98 €, με το νόμιμο τόκο από τότε που κάθε επιμέρους ποσό κατέστη απαιτητό. Μετά την έκδοση της ως άνω απόφασης την 30-6-2005 ο ενάγων απεβίωσε την 1-3-2006 (βλ. υπ' αριθμ. .../2006 Ληξιαρχική Πράξη θανάτου του Ληξιάρχου Β.) και κληρονομήθηκε από

τους εξ αδιαθέτου κληρονόμους του και δη την σύζυγό του Ε. και τον υιό του Δ. Γ. του Ν., που γεννήθηκε στις 19-6-1992 (βλ. υπ' αριθμ. πρωτ. 1540/2006 πιστοποιητικό πλησιεστέρων συγγενών του Δήμου Μ. του Νομού Λ., αριθμ. πρωτ. .../2005 Πιστοποιητικό Οικογενειακής κατάστασης του Δήμου Β. και υπ' αριθμ. .../1992 Ληξιαρχική πράξη γέννησης του Ληξιάρχου Β.). Η εναγομένη άσκησε κατά της ως άνω απόφασης την από 13-3-2006 έφεσή της κατά των ως άνω κληρονόμων του αρχικώς ενάγοντος, πλην όμως εσφαλμένως στο δικόγραφο της έφεσης αναγράφτηκε ως κληρονόμος του ο Ε. Ν. Γ. αντί του ορθού Δ. Ν. Γ., ως προς το όνομα του οποίου η εκκαλούσα δήλωσε με τις προτάσεις της, που κατατέθηκαν κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού και στις οποίες αναφέρθηκε με δήλωσή της που καταχωρήθηκε στα ταυτόριθμα με την παρούσα πρακτικά, ότι διορθώνει την έφεσή της. Η δήλωση αυτή για διόρθωση του δικογράφου της έφεσης είναι παραδεκτή κατά το προαναφερόμενο άρθρο 224 ΚΠολΔ, καθόσον πρόκειται απλώς περί διορθώσεως λάθους αναγραφής του μικρού ονόματος του κληρονόμου του αρχικώς ενάγοντος, με την οποία δεν επέρχεται μεταβολή της ταυτότητας αυτού, αφού πρόκειται περί του ίδιου προσώπου και κληρονόμου του αρχικώς ενάγοντος Ν. Γ. του Ε.. Κατά τη συζήτηση όμως της υπό κρίση από 13-3-2006 έφεσης της εναγομένης δεν παρέστη ο ως άνω ανήλικος, που άλλωστε δεν υπέβαλε έγγραφες προτάσεις για τη συζήτηση αυτή. (Οι έγγραφες προτάσεις της εφεσίβλητης συζύγου του αποβιώσαντος υποβλήθηκαν από αυτήν ατομικά). Κατά την

προσκομιζόμενη από την εκκαλούσα υπ' αριθμ. .../5-5-2006 έκθεση επίδοσης της Δικαστικής Επιμελήτριας Σ. Χ. - Λ. κεκυρωμένο αντίγραφο της υπό κρίση έφεσης με την παρά πόδας πράξη ορισμού δικασίμου της παρούσας δικασίμου και κλήση προς συζήτηση για να παραστεί κατ' αυτήν επιδόθηκε την 5-5-2006 με έγγραφη παραγγελία του πληρεξουσίου δικηγόρου της εκκαλούσας στον εφεσίβλητο υιό του αρχικώς ενάγοντα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 128 παρ. 4 ΚΠολΔ, παρότι, κατά τα προεκτεθέντα, αυτός είναι ανήλικος. Άρα η ανωτέρω επίδοση δεν είναι έγκυρη, αφού δεν έγινε στην νόμιμη αντιπρόσωπο αυτού - μητέρα του, η οποία και ασκεί αποκλειστικά πλέον την γονική μέριμνα μετά την παύση της άσκησης αυτής και από τον πατέρα του, λόγω του θανάτου του. Πρέπει συνεπώς να κηρυχτεί απαράδεκτη η προκειμένη συζήτηση της υπό κρίση έφεσης ως προς τον δεύτερο εφεσίβλητο (υιό του αρχικώς ενάγοντα) και να αναβληθεί η συζήτηση αυτής ως προς την δεύτερη εφεσίβλητη (σύζυγο του αρχικώς ενάγοντα) προς τον σκοπό της ενιαίας διεξαγωγής της δίκης (πρβλ. άρθρα 75 παρ. 2 εδ. 1 και 246 ΚΠολΔ, καθώς επίσης πρβλ. και ΕφΑθ 7744/1989 Δνη 33 - 897).

29/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης
Εισηγητής: Γεωρ. Αποστολάκης
**Δικηγόροι: Νικ. Νάνος - Ιωαν. Τριμί-
 ντζιος, Νικ. Μπουρονίκος**

Μη καταχρηστική η κατάσχεση ακινήτου, λόγω δήθεν προφανούς δυσαναλογίας μεταξύ της αξίας εκτίμησης του κατα-

σχεθέντος και της απαίτησης του δανειστή, διότι δεν αρκεί μόνο η μεταξύ αυτών σύγκριση, αλλά απαιτείται συνεκτίμηση του τελικού καθαρού πλειστηριάσματος και όλων των αναγγελθεισών απαιτήσεων.

Μη καταχρηστική η επιλογή του επισπεύδοντος να προβεί σε κατάσχεση ακινήτου ενός συνοφειλέτη εκ πλειόνων κινητών περιουσιακών στοιχείων συνοφειλετών, διότι, ενόψει του συνόλου των αναγγελθεισών απαιτήσεων και του τελικού πλειστηριάσματος που θα επιτυγχάνονταν από τα άλλα κινητά, δεν θα ήταν εφικτή η ικανοποίηση της απαίτησής του.

Προϋπόθεση εκπλειστηρίασης του ακινήτου ως βιοτεχνικής επιχείρησης με τον εξοπλισμό (1001Α ΚΠολΔ) είναι η σύγχρονη μαζί με το ακίνητο κατάσχεση και των παρατημάτων ως ενιαίο σύνολο, επιλογή η οποία αφήνεται από το νόμο στη διακριτική ευχέρεια του δανειστή, για το χαρακτηρισμό της οποίας ως καταχρηστικής απαιτείται επίκληση και άλλων γεγονότων.

{...} 3. Από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Οι ανακόπτοντες οφείλουν δυνάμει της υπ' αριθ. 601/2001 διαταγής πληρωμής του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας να καταβάλλουν, εις ολόκληρον ο καθένας, στην καθής η ανακοπή κεφάλαιο 10.094 Ε με το νόμιμο τόκο από την 20.3.2001. Με βάση τον τίτλο αυτό η καθής η ανακοπή κατάσχεσε με την υπ' αριθ. .../21.12.2001 έκθεση αναγκαστικής κατασχέσεως του δικαστικού επιμελητή Ν. Κ. ένα ακίνητο (αγροτεμάχιο) των ανακοπτόντων 8.063 τ.μ. στη θέση "Ο."

της κτηματικής περιφέρειας Λ., η αξία του οποίου ορίσθηκε (μετά από διόρθωση της αρχικής εκτιμήσεως με δικαστική απόφαση) μαζί με τα επικείμενα κτίσματα σε 190.754 Ε. Το ακίνητο αυτό πλειστηριάσθηκε την 29.9.2004 αντί πλειστηριάσματος 96.000 Ε και κατακυρώθηκε στην καθής η ανακοπή. Στο πλειστηριασμό είχαν αναγγελθεί και άλλοι, πλην της καθής η ανακοπή, δανειστές και συγκεκριμένα: Η “Ε. Τράπεζα της Ελλάδος” για απαίτηση κεφαλαίου 149.042 Ε, η “Τράπεζα Ε. Φ. Γ. Ε. Ε.” για απαίτηση κεφαλαίου 5.425 Ε, η “Τράπεζα Π.” για απαίτηση κεφαλαίου 2.853 Ε, ο Β. Μ. για απαίτηση 3.293 Ε, ο Π. Β. - Μ. για απαίτηση 1.625 Ε και το Ελληνικό Δημόσιο για απαίτηση κεφαλαίου 12.463 Ε. Ο συμβολαιογράφος, αφού αφάιρεσε 4.126 Ε ως έξοδα εκτελέσεως, στο υπόλοιπο κατέταξε προνομιακά την “Ε. Τράπεζα της Ελλάδος” για 79.409 Ε και το Ελληνικό Δημόσιο για 12.463 Ε. Συνεπώς η απαίτηση της καθής η ανακοπή δεν ικανοποιήθηκε.

Με βάση τα περιστατικά αυτά δεν υφίσταται προφανής δυσαναλογία μεταξύ της αξίας του ακινήτου που κατασχέθηκε και της απαιτήσεως της καθής η ανακοπή ώστε να είναι καταχρηστική η κατάσχεση του επίδικου ακινήτου, όπως αβάσιμα υποστηρίζουν οι ανακόπτοντες, αφού η σύγκριση δεν πρέπει να γίνει μόνο μεταξύ της απαιτήσεως του δανειστή και της αξίας εκτιμήσεως του κατασχεθέντος, αλλά θα πρέπει να συνεκτιμηθούν α) το τελικό καθαρό πλειστηρίασμα και β) οι απαιτήσεις των υπόλοιπων (αναγγελθέντων) δανειστών, αφού τελικά το πλειστηρίασμα κατανέμεται μεταξύ όλων των δανειστών. Με βάση τα ανωτέρω δεδομένα το ακίνητο που η κα-

θής η ανακοπή κατάσχεσε όχι μόνο δεν ήταν δυσανάλογο ως προς την αξία του με το σύνολο των χρεών των ανακοπτόντων, αλλά αντίθετα ανεπαρκές (όπως αποδείχθηκε) για την ικανοποίησή της.

Επίσης, να μεν η ομόρρυθμη εταιρία με την επωνυμία “Α. Π. - Μ. Μ. Ο. Ε.”, μαζί με την οποία οι ανακόπτοντες ενέχονται ως ομόρρυθμα μέλη για το επίδικο χρέος, είχε στην κυριότητά της διάφορα αυτοκίνητα και συγκεκριμένα το υπ’ αριθ. ΠΙΚ - ... κλειστό φορτηγό, το υπ’ αριθ. ΠΙΗ - ... φορτηγό - ψυγείο, το υπ’ αριθ. ΠΙΖ - ... κλειστό φορτηγό, το υπ’ αριθ. ΠΙΑ - ... φορτηγό - ψυγείο, το υπ’ αριθ. ΠΙΑ - ... φορτηγό - ψυγείο, το υπ’ αριθ. ΠΙΚ - ... ΙΧΕ και ο πρώτος ανακόπτων το υπ’ αριθ. ... αγροτικό μηχάνημα και το υπ’ αριθ. ΠΙ - ... ΙΧΕ αυτοκίνητο, συνολικής αξίας 58.000 ευρώ περίπου, επί των οποίων θα μπορούσε να γίνει κατάσχεση για να ικανοποιηθεί η απαίτηση της καθής η ανακοπή, πλην όμως και πάλι η επιλογή της καθής η ανακοπή να προβεί στην κατάσχεση του ακινήτου δεν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που διαγράφει το άρθρο 281 ΑΚ για την άσκηση ενός δικαιώματος, διότι (πλην του ότι τα κινητά αυτά δεν ήταν γνωστά σ’ αυτήν και ούτε προσφέρθηκαν από τους οφειλέτες) και πάλι, ενόψει του συνόλου των αναγγελθέντων κατά τα ανωτέρω απαιτήσεων και του τελικού πλειστηριάσματος που η εκπλειστηρίαση των κινητών θα απέδιδε, δεν θα ήταν εφικτή η ικανοποίησή της. Σε καμία λοιπόν περίπτωση δεν συνιστά κατάχρηση δικαιώματος η επιλογή της καθής η ανακοπή να προβεί στην κατάσχεση του ακινήτου των ανακοπτόντων. Επομένως ο δεύτερος λόγος της ανακοπής έπρεπε να απορριφθεί ως ουσιαστικά

αβάσιμος. Αντίθετα, η εκκαλούμενη απόφαση έκρινε ότι ο λόγος αυτός της ανακοπής είναι ουσιαστικά βάσιμος και ακύρωσε την εκτέλεση. Κρίνοντας όμως έτσι δεν εκτίμησε ορθά τις αποδείξεις και συνεπώς έσφαλε κατά τα βάσιμα παράπονα της εφέσεως που πρέπει να γίνει δεκτή ως βάσιμη και από ουσιαστική άποψη. Η έρευνα των λοιπών λόγων της εφέσεως μετά τα αυτά παρέλκει. Το δικαστήριο, αφού εξαφανίσει την εκκαλούμενη, πρέπει να κρατήσει την υπόθεση και να δικάσει την ουσία της, απορρίπτοντας το δεύτερο λόγο της ανακοπής. Στη συνέχεια πρέπει να εξετάσει τον πρώτο λόγο της ανακοπής, τον οποίο δεν ερεύνησε το πρωτόδικο δικαστήριο (ΑΠ 628/2001 ΕλλΔνη 43 (2002) σελ. 1407, ΕφΑθ 117/2004 ΝοΒ 2004 σελ. 1401).

4. Οι ανακόπτοντες με τον πρώτο λόγο της ανακοπής τους ισχυρίσθηκαν ότι, αν και στο ακίνητό τους που κατασχέθηκε έχει εγκατασταθεί βιοτεχνική επιχείρηση που διαθέτει εξοπλισμό και αποτελεί ένα οικονομικό σύνολο, εν τούτοις η καθής ανακοπή δεν το κατάσχεσε μαζί με τα παραρτήματά του, αλλά χωριστά (μόνο το ακίνητο) με αποτέλεσμα από την επιλογή της αυτή να υφίστανται ζημιά. Για τους λόγους αυτούς ζήτησαν την ακύρωση της κατασχέσεως. Ο λόγος όμως αυτός της ανακοπής, όπως είναι διατυπωμένος, δεν είναι νόμιμος και πρέπει να απορριφθεί, διότι, σύμφωνα με το άρθρο 1001Α' ΚΠολΔ, ως προϋπόθεση για την έκθεση σε κοινό πλειστηριασμό του ακινήτου με τον εξοπλισμό του τίθεται η σύγχρονη μαζί με το ακίνητο κατάσχεση και των παρατημάτων ως ενιαίου συνόλου, πλην όμως η επιλογή αυτή αφήνεται από το νόμο στη

πρωτοβουλία και τη διακριτική ευχέρεια του δανειστή (ΑΠ 189/1990 ΕλλΔνη 31 (1990) σελ. 1007). Μόνο όμως το γεγονός της μίας ή της άλλης (νόμιμης κατά τα ανωτέρω) επιλογής από το δανειστή, έστω και αν δεν είναι συμφέρουσα για τον οφειλέτη, δεν αρκεί για να θεμελιώσει προφανή -μάλιστα - υπέρβαση των ορίων που διαγράφει το άρθρο 281 ΑΚ για την άσκηση ενός δικαιώματος. Πρέπει να γίνεται συγχρόνως επίκληση και άλλων γεγονότων ή συμπεριφοράς του δανειστή που να στοιχειοθετούν μία τέτοια προφανή υπέρβαση των ανωτέρω ορίων. Εν προκειμένω, οι ενάγοντες, πλην του γεγονότος ότι η καθής η ανακοπή επέλεξε τη χωριστή κατάσχεση και πλειστηριασμό του ακινήτου τους, δεν επικαλούνται άλλα περιστατικά θεμελιωτικά της καταχρήσεως. Πρέπει λοιπόν και αυτός ο λόγος της ανακοπής να απορριφθεί ως μη νόμιμος.

5. Εφόσον δεν υπάρχει άλλος λόγος, η ανακοπή πρέπει κατά τα προαναφερόμενα να απορριφθεί...

46/2008

Πρόεδρος: Ελένη Σπίτσα

Εισηγήτρια: Μαρία Ρώμμη

Δικηγόροι: Παύλος Ντόκας, Σπυρ. Παπαδόπουλος

Ευθύνη κατόχου ζώου, χρησιμοποιούμενου προς φύλαξη της οικίας, για κάθε πταίσμα ως προς την εποπτεία του.

Αμέλεια κατόχου σκύλου, ο οποίος αν και επικίνδυνος λόγω της ράτσας του, κυκλοφορούσε ελεύθερος και αφύλακτος, με συνέπεια να επιτεθεί απρόκλητα κατά διερχόμενου πεζού και να τον τραυματίσει.

{...}Από την εκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων ... αποδείχθηκαν τα εξής: Στις 19 Ιουνίου 2005, στο δημοτικό διαμέρισμα Μ. του Δ. Κ. του Νομού Κ., η ενάγουσα περπατούσε μπροστά από την οικία του εναγομένου, οπότε της επιτέθηκε ο σκύλος φύλαξης του σπιτιού, ράτσας "ροτβάϊλερ" και της προξένησε σωματική κάκωση στον αριστερό μηρό, όπου και τη δάγκωσε προκαλώντας εκτεταμένη σύνθλιψη των πέριξ αυτού μαλακών μορίων (βλ. και την από 22-6-2005 ιατρική γνωμάτευση του Γεν. Νοσοκομείου Κ.). Το πιο πάνω γνωστό για την επιθετικότητα του ζώο, χρησιμοποιούσε ο εναγόμενος για τη φύλαξη της οικίας του. Όταν απουσίαζε, υπεύθυνος οικειοθελώς για το ζώο ήταν ο γιος του Θ., ο οποίος φέρεται και ως ιδιοκτήτης, πλην όμως κάτοχος του ζώου είναι ο εναγόμενος πατέρας του, αφού ο ίδιος το χρησιμοποιεί για την φύλαξη της οικίας του, είχε επ' αυτού τη φυσική εξουσία κατά τρόπο διαρκή και συνεπώς ευθύνεται για κάθε πταίσμα ως προς τη φύλαξη και την εποπτεία του. Άλλωστε ο εναγόμενος, μετά το ανωτέρω συμβάν, παρακολούθησε το ζώο για "λύσσα" και κατά δήλωσή του φέρεται ο ίδιος, ως κάτοχος αυτού (βλ. τον με αριθμό .../12-7-2005 δελτίο παρακολούθησης υπόπτου για λύσσα του κτηνιατρού Κ.).

Καίτοι όμως, όπως προεκτέθη, ο εναγόμενος ήταν υπεύθυνος για τα μέτρα φύλαξης και εποπτείας του, από αμέλειά του ο ανωτέρω σκύλος, αν και επικίνδυνος λόγω της ράτσας του, κυκλοφορούσε ελεύθερος, αφύλακτος, χωρίς να είναι δεμένος, με συνέπεια να επιτεθεί απρόκλητα κατά της ενάγουσας και να της προκαλέσει, όπως προετέθη βαθύ δήγμα

στον μηρό και σύνθλιψη των μαλακών μορίων. Η ενάγουσα την ίδια μέρα μετά την επίθεση του σκύλου μετέβη στο Νοσοκομείο Κ., όπου και της παρασχέθηκαν οι πρώτες βοήθειες, πλην όμως αναγκάστηκε να μεταβεί στο Νοσοκομείο και άλλες φορές, αφού λόγω του δήγματος χρειαζόταν περαιτέρω ιατρική φροντίδα, ήτοι αλλαγή επιδέσμων, καθαρισμός πληγής κλπ (βλ. και την από 4-7-2005 ιατρική γνωμάτευση του ως άνω Νοσοκομείου). Για την αιτία αυτή και λόγω της ανικανότητάς της να μεταβεί στο Νοσοκομείο με μέσα μαζικής μεταφοράς, μετέβη στο ως άνω Νοσοκομείο ένδεκα (11) φορές δαπανώντας, κατά μέσο όρο 16 Ε, για μετάβαση και επιστροφή, ήτοι τις 1/7, 4/7, 6/7 11/7, 15/7, 22/7, 27/7, 3/8, 10/8, 5/9 και 19/9 2005 και συνολικά δαπάνησε 176 Ευρώ (11 X 16 Ε = 176 Ε) (βλ. και προσκομιζόμενες αποδείξεις πληρωμής κομίστρων ταξί) γενομένου εν μέρει δεκτού του σχετικού λόγου έφεσης ως βασίμου.

Περαιτέρω η ενάγουσα, εξαιτίας της ως άνω σωματικής βλάβης ταλαιπωρήθηκε ψυχικά και σωματικά και δικαιούται χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης ποσού 4.000 Ευρώ, που κρίνεται εύλογο και δίκαιο λαμβανομένης υπόψη της υπαιτιότητας του εναγομένου και της κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης των διαδίκων, γενομένου εν μέρει δεκτού και του σχετικού λόγου έφεσης.

Μετά ταύτα το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που με την εκκαλουμένη απόφαση επιδίκασε μικρότερη αποζημίωση, ποσού 96 Ε αντί 176 Ε και χρηματική ικανοποίηση ποσού 1.000 Ε αντί του ορθού 4.000 Ε, εσφαλμένα τις αποδείξεις εξετίμησε. Για το λόγο αυτό πρέπει να γίνει δεκτή η έφε-

ση ως βάσιμη κατ' ουσία, να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση, να κρατηθεί η υπόθεση στο Δικαστήριο, να δικασθεί εκ νέου η αγωγή και να γίνει αυτή δεκτή εν μέρει ως και ουσιαστικά βάσιμη...

48/2008

Πρόεδρος: Βασ. Φράγγος

Εισηγήτρια: Μαρία Ρώμπη

Δικηγόροι: Ιωαν. Τρικκαλίδης, Αναστ. Κουτσοκώστας

Αποζημίωση παθόντος για την απασχόληση της μητέρας του ως αποκλειστικής νοσοκόμου, χωρίς ανάγκη προσκόμισης ιατρικών βεβαιώσεων (για την ανάγκη πρόσληψης) και θεωρημένων αποδείξεων, αφού η αναγκαιότητα πρόσληψης προκύπτει, κατά τους κανόνες της κοινής πείρας, από την πορεία της υγείας του παθόντος.

{...} Δαπάνες αποκλειστικής νοσοκόμου: Κατά τη διάρκεια της νοσηλείας του, στη θωρακοχειρουργική Κλινική του Περιφερειακού Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Λ. (1-3-01 μέχρι 5-3-2001), στην Ορθοπεδική Κλινική του Περιφερειακού Γενικού Νοσοκομείου Λ. (6-3-01 μέχρι 15-3-01), στην οικία του από 16-3-01 μέχρι 11-5-2001, στην Ορθοπεδική Κλινική του Περιφερειακού Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Λ. από 12-5-2001 μέχρι 17-5-2001, καθώς και στην οικία του από 18-5-2001 μέχρι 31-8-2001, δηλ. χρονικό διάστημα τουλάχιστον διακοσίων εννέα (209) ημερών, ήταν αδύνατο να κινηθεί και να αυτοεξυπηρετηθεί και είχε άμεση ανάγκη υπηρεσιών αποκλειστικής νοσοκόμου σε εικοσιτετράωρη βάση (δηλ.

τρεις οκτώωρες βάρδιες). Επίσης των ίδιων υπηρεσιών είχε άμεση ανάγκη και κατά τα χρονικά διαστήματα που υποβλήθηκε σε νέες χειρουργικές επεμβάσεις στο Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο Λ. από 11-12-01 μέχρι 13-12-01 και για άλλες επτά (7) ημέρες στην οικία του δηλ. χρονικό διάστημα δέκα (10) ημερών (από 11-12-01 μέχρι και 20-12-01), καθώς και στην Ορθοπεδική Κλινική του Πανεπιστημίου Ι. από 14-7-2002 μέχρι 24-7-2002 και για άλλες δέκα (10) ημέρες στην οικία του δηλ. χρονικό διάστημα είκοσι (20) ημερών (από 14-7-02 μέχρι και 2-8-02). Οι υπηρεσίες αυτές λόγω της οικονομικής του αδυναμίας του παρασχεθήκαν άνευ ανταλλάγματος, υπερβάλλοντας των δυνατοτήτων τους, παραμελώντας συγχρόνως κάθε άλλη δραστηριότητά τους, από τη μητέρα του Ε. Γ. από 06.00 μέχρι 22.00 ώρες και τον αδελφό του Ι. Γ. από 22.00 μέχρι 06.00 ώρες για όλο το παραπάνω συνολικό χρονικό διάστημα των διακοσίων τριάντα εννέα (239) ημερών. Αν προσλάμβανε άλλα ειδικευμένα πρόσωπα (αποκλειστικές νοσοκόμους) για παροχή των υπηρεσιών αυτών θα δαπανούσε τουλάχιστον 36 Ευρώ για κάθε μία από τις ημερήσιες βάρδιες και 50 Ευρώ για τη νυκτερινή βάρδια δηλ. θα δαπανούσε εκατόν είκοσι δύο (122) Ευρώ το εικοσιτετράωρο. Συνολικά για το παραπάνω χρονικό διάστημα των 239 ημερών θα δαπανούσε είκοσι εννέα χιλιάδες εκατόν πενήντα οκτώ (29.158) Ευρώ. Επίσης και κατά το χρονικό διάστημα που παρέμεινε νοσηλευόμενος στην οικία του από 1-9-2001 μέχρι 10-12-2001 και από 21-12-2001 μέχρι 13-7-2002 δηλ. συνολικό χρονικό διάστημα τριακοσίων έξι (306) ημερών,

αρχικά σε ακινησία και στη συνέχεια σε προσπάθεια αυτοδύναμης κινητικότητας, επειδή δεν μπορούσε να αυτοεξυπηρετηθεί, ήταν απόλυτα αναγκαίο να στηρίζεται στη βοήθεια άλλου προσώπου, ακόμη και για την εκτέλεση των βασικών του αναγκών και βιολογικών λειτουργιών, γεγονός το οποίο φυσικά δεν θα συνέβαινε αν δεν είχε λάβει χώρα το παραπάνω ατύχημα. Τις υπηρεσίες αυτές (οικιακής βοήθου και θεραπευνίδος) επίσης παρέσχε με υπερβάλλουσα προσπάθεια η μητέρα του Ε. άνευ ανταλλάγματος, αφού δεν είχε την οικονομική δυνατότητα πρόσληψης τρίτου προσώπου. Διαφορετικά για το παραπάνω χρονικό διάστημα, εάν είχε προσλάβει τρίτα πρόσωπα για τον παραπάνω σκοπό, θα κατέβαλε τουλάχιστον εξήντα (60) Ευρώ ημερησίως για δύο οκτώωρα απασχόλησης (βάρδιες) δηλ. από 30 Ευρώ σε κάθε βάρδια και συνολικά ποσό δεκαοκτώ χιλιάδων τριακοσίων εξήντα (18.360) Ευρώ, ποσά (29.158 + 18.360), που πρέπει να του επιδικασθούν, χωρίς να είναι απαραίτητο να προσκομισθούν από αυτόν ιατρικές βεβαιώσεις περί της ανάγκης προσλήψεως αποκλειστικής νοσοκόμου και σχετικές αποδείξεις θεωρημένες, όπως αβάνσιμα ισχυρίζονται οι εναγόμενοι, αφού η αναγκαιότητα για την πρόσληψη τέτοιας νοσοκόμου προκύπτει, κατά τους κανόνες της κοινής πείρας, από την προαναφερόμενη πορεία της υγείας του ενάγοντα {...}.

52/2008

Πρόεδρος: Ελένη Σπίτσα

Εισηγήτρια: Μαρία Ρώμπη

Δικηγόροι: Παύλος Σφέτσιος, Αλκιβιάδης Ψάρρας

Κατά τη δ/ξη του 930 § 3 ΑΚ, δεν αποκλείεται, κατ'εξίρεση, η αξίωση αποζημίωσης από το λόγο ότι άλλος έχει υποχρέωση να αποζημιώσει ή να διατρέφει τον παθόντα, υπό την έννοια ότι ο τελευταίος έχει δικαίωμα σωρευτικής απόληψης της αποζημίωσης και της οφειλόμενης από τον τρίτο παροχής, ακόμη και αν αυτές έχουν ως αιτία το ίδιο επιζήμιο γεγονός. Άλλος μπορεί να είναι οποιοσδήποτε τρίτος, όπως το δημόσιο, οι ασφ. οργανισμοί, οι ασφ. εταιρίες, οι συγγενείς, ο εργοδότης, ακόμη δε και ο ίδιος ο ζημιώσας.

Κατ'εξίρεση, αποκλεισμός της σωρευτικής απόληψης υπάρχει όταν τη ζημία καλύπτει το ΙΚΑ, στο οποίο εκ του νόμου μεταβιβάζονται οι αξιώσεις του παθόντος ασφαλισμένου του κατά του ζημιώσωντος.

Δικαιούχος της αποζημίωσης από αδικπραξία είναι ο άμεσα ζημιωθείς. Δεν αποτελεί αποκαταστατέα ζημία η δαπάνη της συζύγου του παθόντος, που τον επισκέπτεται στο νοσοκομείο με μισθωμένο ταξί, του οποίου τα κόμιστρα πληρώνει ο παθών.

{...} Κατά το άρθρο 929 § 1 του ΑΚ σε περίπτωση βλάβης του σώματος ή της υγείας προσώπου η αποζημίωση περιλαμβάνει, εκτός από τα νοσήλια και τη ζημία που έχει ήδη επέλθει, οτιδήποτε ο παθών θα στερείται στο μέλλον ή θα ξοδεύει επιπλέον εξαιτίας της αύξησης των δαπανών του. Από την γενική αυτή αρχή η διάταξη του άρθρου 930 § 3 του ίδιου κώδικα εισάγει εξίρεση κατά την οποία η αξίωση αποζημίωσης δεν αποκλείεται από το λόγο ότι κάποιος άλλος έχει υποχρέω-

ση να αποζημιώσει ή να διατρέφει αυτόν που αδικήθηκε, υπό την έννοια ότι αυτός δικαιούται να απαιτήσει αθροιστικά και τις δύο παροχές, δηλαδή την αποζημίωση και την οφειλόμενη από τον τρίτο παροχή, ακόμη και όταν αυτές έχουν ως αιτία το αυτό επιζήμιο γεγονός. Άλλος κατά την έννοια της πιο πάνω διάταξης μπορεί να είναι οποιοσδήποτε τρίτος, ως λ.χ. το δημόσιο, οι ασφαλιστικοί οργανισμοί, οι ασφαλιστικές εταιρίες, οι συγγενείς, ο εργοδότης κλπ., ακόμη και ο ίδιος ο ζημιώσας. Εξαίρεση της ως άνω εξαίρεσης, δηλαδή αποκλεισμός της σωρευτικής απόληψης, υπάρχει στην περίπτωση που τη ζημία καλύπτει το ΙΚΑ, στο οποίο δυνάμει των διατάξεων των άρθρων 10 § 5 του ν.δ. 4104/1960, 18 του ν. 4476/1965 και 18 του ν. 1654/1986, μεταβιβάζονται οι αξιώσεις του παθόντος ασφαλισμένου του κατά του ζημιώσαντος με τη γένεση αυτών και κατ' αντιστοιχία προς τις ασφαλιστικές παροχές τούτου (ΙΚΑ). Η παραπάνω νομοθετική ρύθμιση είναι εξαιρετική. Ισχύει μόνο για το ΙΚΑ και όχι άλλους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, κύριας ή επικουρικής, όπως ο ΟΓΑ, ΤΕΒΕ, ΤΣΑ, ΤΠΔ, ΤΣΜΕΔΕ, αλλά και το Δημόσιο στο ρόλο του φορέα κοινωνικής ασφάλισης (Αθ. Κρητικός, Αποζημίωση από αυτοκινητικό ατύχημα, 1998, με συμπλήρωμα β', 2005, αριθ. 638 - 644, όπου και παραπομπές σε θεωρία και νομολογία, ΑΠ 803/2004, ΕλλΔνη 2004. 1361, ΑΠ 1213/2001, ΕλλΔνη 43. 96, ΕφΑθ 8328/2000 ΕπΣυγκΔ 2001. 50).

Εξάλλου, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 297, 298, 914 και 929 του ΑΚ προκύπτει ότι σε περίπτωση αδικοπραξίας γεννάται υποχρέωση για α-

ποκατάσταση της άμεσης ή έμμεσης ζημίας, που έχει προκληθεί και βρίσκεται σε αιτιώδη σύνδεσμο με τη ζημιογόνο πράξη. Σύμφωνα με την κρατούσα και ορθή θεωρία της διαφοράς, ως ζημία νοείται η διαφορά μεταξύ της περιουσιακής κατάστασης του προσώπου, που διαμόρφωσε η ζημιογόνος πράξη και εκείνης που θα υπήρχε χωρίς τη ζημιογόνο πράξη, περιλαμβάνεται δε σ' αυτή η θετική ζημία και το διαφυγόν κέρδος, δηλαδή η μείωση της περιουσίας που υπήρχε κατά τον χρόνο της ζημιογόνου πράξης και η μη επαύξησή της (ΑΠ 768/1985 ΝοΒ 34. 671, ΟΛΑΠ 807/1973 ΝοΒ 22. 321, Σταθόπουλος Γενικό ενοχικό Δίκαιο § 1 σελ. 244 επ. με παραπομπές σε νομολογία).

Περαιτέρω, από τις ίδιες ως άνω διατάξεις προκύπτει ότι δικαιούχος της αποζημίωσης από αδικοπραξία είναι εκείνος που ζημιώθηκε αμέσως από αυτή, δηλαδή ο φορέας του δικαιώματος ή του προστατευόμενου συμφέροντος που προσβλήθηκε με την αδικοπραξία. Από τα παραπάνω παρέπεται ότι δεν αποτελεί αποκαταστατέα ζημία, με βάση τις διατάξεις περί αδικοπραξίας, η δαπάνη την οποία κάνει η σύζυγος του παθόντος οδηγού του αυτοκινήτου, που επισκέπτεται τον τελευταίο στο νοσοκομείο μισθώνοντας για τη μεταφορά της TAXI, του οποίου τα κόμιστρα πληρώνει ο παθών (Κρητικός, Αποζημίωση, εκδ. 1998, αρ. 394 - 397, Βαθρακοκόιλης, ΕΡΝΟΜΑΚ, Γ' τόμ., ημίτ. Γ', 2005, αρθ. 929, αριθ. 16, ΕφΠειρ 145/2002 ΕλλΔνη 45. 494, ΕφΛαρ 647/2004 αδημ., ΕφΑθ 6386/1985 ΕλλΔνη 26. 1375, ΕφΠειρ 53/1987 ΕλλΔνη 29. 737) {...}

55/2008

Πρόεδρος: Ελένη Σπίτσα**Εισηγητής:** Γρηγ. Παπαδημητρίου**Δικηγόροι:** Αλεξάνδρα Δημόγλου, Στ. Μαλακασιώτης, Δημ. Μουράβας

Επί διεκδικητικής αγωγής κυριότητας, η υπό του εναγόμενου ασκούμενη στο δεύτερο βαθμό ανακοίνωση της δίκης προς τους δικονομικούς εγγυητές είναι απορριπτέα και απαράδεκτη, αν δε ήθελε εκτιμηθεί ως προσεπίκληση προς αυτούς (οι οποίοι δεν παρενέβησαν υπέρ αυτού πρωτοδίκως, ούτε κατ' έφεση) είναι απαράδεκτη, λόγω μη εγγραφής στα βιβλία διεκδικήσεων.

Η κρινόμενη με αριθμό καταθέσεως 152/20-5-05 έφεση κατά της υπ' αριθμ. 47/05 οριστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, που δίκασε κατά την τακτική διαδικασία αγωγή διεκδικητική των εναγόντων και ήδη εκκαλούμενων, ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα, γι' αυτό και πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί περαιτέρω για το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων αυτής. Όμως η με αριθμό καταθέσεως 35/11-5-07 ανακοίνωση της δίκης της εναγομένης και ήδη εφεσίβλητης προς τους δικονομικούς της εγγυητές ασκούμενη στο δεύτερο βαθμό είναι απορριπτέα και απαράδεκτη (άρθρ. 91 ΚΠολΔ, Κεραμέα Κονδύλη Νίκα Ερμ ΚΠολΔ υπ' άρθρο 91 αρ. 5), αν δε ήθελε εκτιμηθεί ως προσεπίκληση, εκ του άρθρου 88 ΚΠολΔ, προς αυτούς (οι οποίοι σημειωτέον δεν παρέβησαν υπέρ αυτής ούτε πρωτοδίκως ούτε κατ' έφεση) είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη, γιατί δεν είχε εγγραφεί στα βιβλία διεκδικήσε-

ων (άρθρο 220 παρ. 1 ΚΠολΔ - Κεραμέας κλπ. ό.π. άρθρ. 220 αρ. 5) {...}.

58/2008

Πρόεδρος: Ελένη Σπίτσα**Εισηγητής:** Γρηγ. Παπαδημητρίου**Δικηγόροι:** Λάμπρος Φράγγος, Γεωρ. Καλτσογιάννης

Η αποζημίωση επί θανάτωσης ή βλάβης του σώματος ή της υγείας που αναφέρεται στο μέλλον καταβάλλεται σε χρηματικές δόσεις κατά μήνα, εκτός αν υπάρχει σπουδαίος λόγος, οπότε μπορεί να επιδικαστεί σε κεφάλαιο εφάπαξ. Τέτοιος σπουδαίος λόγος θεωρείται ότι υπάρχει όταν η συγκεκριμένη αποζημίωση μπορεί να εξυπηρετήσει καλύτερα τα συμφέροντα του δικαιούχου της με την αξιοποίηση του κεφαλαίου ή όταν υπάρχουν δυσμενείς προσωπικοί ή οικονομικοί λόγοι στην πλευρά του υπόχρεου αυτής.

{...} Κατά τη διάταξη του άρθρου 930 παρ. 1 ΑΚ "η αποζημίωση των δύο προηγούμενων άρθρων (δηλ. των περιπτώσεων θανάτωσης ή βλάβης του σώματος ή της υγείας) που αναφέρεται στο μέλλον καταβάλλεται σε χρηματικές δόσεις κατά μήνα. Όταν υπάρχει σπουδαίος λόγος η αποζημίωση μπορεί να επιδικαστεί σε κεφάλαιο εφάπαξ". Τέτοιος σπουδαίος λόγος θεωρείται ότι υπάρχει όταν η συγκεκριμένη αποζημίωση μπορεί να εξυπηρετήσει καλύτερα τα συμφέροντα του δικαιούχου της αποζημίωσης ή όταν είναι δυσμενείς προσωπικοί ή οικονομικοί λόγοι στην πλευρά του υπόχρεου της αποζημίωσης (Κρητικός, Αποζημίωση από Τροχαία αυτ/κά ατυχήματα, εκδ. 1998, αρ. 357).

Στην προκειμένη περίπτωση από την ένορκη κατάθεση ... αποδείχθηκαν τα εξής: Στις 21-4-04 και ώρα 13.30 ο Θ. Ρ. του Ν. κάτοικος Α. Μ., οδηγώντας το υπ' αριθμ. ΒΟΚ ... ΙΧΕ αυτ/τό του και κινούμενος με αυτό επί της ΕΟ Β. - Τ. με κατεύθυνση προς Β. εκτράπηκε της πορείας του στη 60 + 450 ΧΘ της εν λόγω οδού, λόγω της υπερβολικής ταχύτητας που είχε αναπτύξει και της ολισθηρότητας της οδού, και προσέκρουσε σε βράχο στα δεξιά σε σχέση με την πορεία του, με αποτέλεσμα να τραυματιστεί σοβαρά ο ενάγων. Η εναγομένη εταιρεία Δ., η οποία κατά το χρόνο του ατυχήματος είχε ασφαλίσει το ως άνω ζημιόγONO όχημα για τις προς τρίτους υλικές ζημιές και σωματικές βλάβες, συνομολογεί την αποκλειστική υπαιτιότητα του οδηγού του εν λόγω ΙΧΕ αυτ/του, με αποτέλεσμα να υπάρχει πλήρης απόδειξη ως προς το θέμα αυτό (άρθρο 352 παρ. 1 ΚΠολΔ). Αμέσως μετά το ατύχημα ο ενάγων εισήλθε ως πολυτραυματίας στη ΜΕΘ του ΓΝΝ Β. με διάγνωση κρανιοεγκεφαλική κάκωση, CT - εγκεφάλου - σπλαχνικού κρανίου κατάγματα γναθιαίων άμφω, σφηνοειδών κόλπων, ηθμοειδών κόλπων, κροτοφοβρεγματικών (αρ), ενδοεγκεφαλικό αιμάτωμα, υπαραχνοειδή αιμορραγία και νοσηλεύθηκε εκεί μέχρι 11-5-04 (από 15-5-04 ιατρική γνωμάτευση ΓΝΝ Β.). Στη συνέχεια νοσηλεύθηκε από 15-5-04 μέχρι 16-7-04 στο Πανεπιστημιακό Γ. Ν. Α.. Εκεί στις 18-5-04 χειρουργήθηκε για αντιμετώπιση πνευμοεγκεφάλου και εγκεφαλικού αποστήματος. Στις 15-11-04 εισήχθη και πάλι στο ΠΓΝ Α. όπου χειρουργήθηκε και του τοποθετήθηκε μόσχευμα στο έλλειμμα του κρανίου, ήδη δε στις 1-9-04 είχε και πάλι χειρουργηθεί

στην ίδια Νοσοκομείο για επικοινωνόν υδροκέφαλον (βλ. σχετικά ιατρικά σημειώματα). Κατά την από 8-3-05 ιατρική πραγματογνωμοσύνη του Δ/ντή της Νευροχειρουργικής κλινικής του ίδιου Νοσοκομείου κρίνεται ο ενάγων ανίκανος για εργασία για όλο το διάστημα από 21-9-04 μέχρι 8-3-2006, ενώ κατά την από 4-5-07 ιατρική πραγματογνωμοσύνη του ίδιου ιατρού (που λαμβάνεται υπόψη γιατί δεν υπάρχει λόγος απόκρουσής της κατ' άρθρο 529 παρ. 2 ΚΠολΔ) η όραση του ενάγοντος αριστερά θεωρείται οριστικά απωλεσθείσα, ενώ άρχισε να εμφανίζει επιληπτικές κρίσεις, είναι δε ανίκανος για εργασία μέχρι να ρυθμιστεί το εν λόγω πρόβλημα (βλ. αυτές προσκομιζόμενες). Πριν το ατύχημα ο ενάγων ασκούσε το επάγγελμα του ελαιοχρωματιστή, μετά δε την πλήρη αδυναμία του προς εργασία έχασε εισοδήματα που με πιθανότητα και κατά τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων θα κέρδιζε από την εργασία του, αν δεν είχε συμβεί το ατύχημα εκ (750 ευρώ το μήνα X 12 μήνες = 9.000 X 5 έτη αφού η ανικανότητά του θα εξακολουθήσει μέχρι 21-4-09 =) 45.000, από το οποίο, όμως, πρέπει να αφαιρεθεί το ποσό που έλαβε αυτός ως αναπλήρωση εισοδήματος από το ΙΚΑ (όπως βάσιμα ζήτησε η εναγομένη) και απομένει υπόλοιπο εκ (45.000 - 4.924,05 =) 41.075,95 ευρώ. Το ποσό αυτό πρέπει να επιδικαστεί εφάπαξ λόγω συνδρομής σπουδαίου λόγου και ειδικότερα γιατί εξυπηρετούνται καλύτερα τα συμφέροντά του με την αξιοποίηση του εν λόγω κεφαλαίου, όσα δε περί του αντιθέτου υποστηρίζει η εναγομένη με τον δεύτερο λόγο της έφεσής της είναι αβάσιμα και απορριπτέα{...}.

61/2008

Πρόεδρος: Ελένη Σπίτσα**Εισηγητής: Γρηγ. Παπαδημητρίου****Δικηγόροι: Ιωάννα Τόγελου, Χαραλ. Τσιρογιάννης**

Έμμεση εκτέλεση επί απόφασης επικοινωνίας με ανήλικο τέκνο. Επί πλείστων παραβάσεων οφείλονται ισάριθμες χρηματικές ποινές, πλην όμως, όταν οι παραβάσεις συνδέονται μεταξύ τους και σχηματίζουν φυσική ενότητα ενέργειας του παραβάτη κατά τρόπο εξαιρετικά διαγνωστό και σε τρίτους, επιβάλλεται μια ποινή και όχι αθροιστικά τόσες ποινές όσες και οι επιμέρους παραβάσεις.

Με την με αριθμό καταθέσεως 259/03 αγωγή του ο ενάγων και ήδη εφεσίβλητος ισχυρίστηκε ότι η εναγομένη και ήδη εκκαλούσα παραβίασε εκατό φορές την υπ' αριθμ. 1452/01 οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, με την οποία υποχρεώθηκε αυτή με απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης να μην παρεμποδίζει το δικαίωμα επικοινωνίας του ενάγοντος με το κοινό τέκνο Ε. ηλικίας 5 ετών, όπως το δικαίωμα αυτό ορίστηκε να ασκείται σύμφωνα με την ίδια απόφαση. Επ' αυτής εκδόθηκε η εκκαλουμένη με την οποία η αγωγή έγινε εν μέρει δεκτή ως βάσιμη και κατ' ουσίαν. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται τώρα η εκκαλούσα για τους στην έφεση και παρακάτω λόγους και ζητεί την εξαφάνισή της και την απόρριψη της αγωγής, αλλιώς την καταδίκη της σε μια χρηματική ποινή και μια προσωπική κράτηση.

Από τη διάταξη του άρθρου 947 παρ. 1 ΚΠολΔ, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο

950 ΚΠολΔ συνάγεται ότι επί πλείστων παραβάσεων οφείλονται ισάριθμες χρηματικές ποινές, πλην όμως, όταν οι παραβάσεις συνδέονται μεταξύ τους και σχηματίζουν φυσική ενότητα ενέργειας του παραβάτη κατά τρόπο εξαιρετικά διαγνωστό και σε τρίτους, επιβάλλεται μια ποινή και όχι αθροιστικά τόσες ποινές όσες και οι επί μέρους παραβάσεις (ΑΠ 881/80 ΝοΒ 29. 107, Εθ 1251/92 ΕλλΔνη 35. 1700, Μπρίνια Αναγκ. Εκτέλεση εκδ. Β' υπ' άρθρο 947 σελ. 640).

Στην προκειμένη περίπτωση από τις ένορκες στο ακροατήριο του Πρωτοβάθμιου δικαστηρίου καταθέσεις ... αποδείχθηκαν τα εξής: Οι διάδικοι τέλεσαν νόμιμο γάμο στις 18-11-97 και απέκτησαν ένα τέκνο τον Ε. που γεννήθηκε στις 26-3-98. Από 14-3-2000 διασπάστηκε η έγγαμη συμβίωση των διαδίκων το δε τέκνον διαμένει με τη μητέρα του. Με την υπ' αριθμ. 1452/01 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, που όπως συνομολογείται εκδόθηκε νόμιμα, ρυθμίστηκε το δικαίωμα επικοινωνίας του τέκνου με τον ενάγοντα ως εξής: α) κάθε Τετάρτη ώρες 17.00 - 20.00, β) κάθε δεύτερο και τέταρτο Σάββατο και κάθε δεύτερη και τέταρτη Κυριακή ώρες 12.00 - 20.00, γ) την πρώτη ή δεύτερη εβδομάδα Χριστουγέννων και Πάσχα ώρες 11.00 - 20.00 χωρίς διανυχτέρευση και 15 μέρες μετά στο διάστημα από 1-7 έως 31-8 κάθε έτους ώρες 10.00 έως 21.00 και απειλήθηκε προσωπική κράτηση ενός μηνός και χρηματική ποινή 50.000 δρχ. για κάθε παράβαση της απόφασης. Η εναγομένη παρέβη την απόφαση στις 9, 10, 20, 25-3-02, 3, 13, 27, 28-4-02, 8-6-02 και επί πλέον στις 9 και 10-2-02 και 23-3-02, δηλ. δώ-

δεκα φορές, οι οποίες όμως συνιστούν φυσική ενότητα ενέργειας κατά τα προεκτεθέντα, αφού δεν επέτρεψε την επικοινωνία του τέκνου με τον ενάγοντα. Δεν αποδείχθηκε βάσιμος ο ισχυρισμός της ότι το τέκνο δεν επιθυμούσε να επικοινωνήσει με τον πατέρα και γι' αυτό το λόγο δεν το παρέδωσε σ' αυτόν προς επικοινωνία. Το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο που έκρινε κατά τον ίδιο τρόπο δεν έσφαλε περί την εκτίμηση των αποδείξεων γι' αυτό και ο περί του αντιθέτου πρώτος λόγος έφεσης είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί.

Όμως, το ίδιο δικαστήριο εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τις διατάξεις των άρθρων 950 και 947 ΚΠολΔ αφού καταδίκασε την εναγομένη να καταβάλει στον ενάγοντα (12 X 146,73 =) 1.760,76 ευρώ και απήγγειλε προσωπική κράτησή της (12 X 1 =) 12 μηνών, αφού όλες οι παραβάσεις συνιστούν φυσική ενότητα κατά τα προεκτεθέντα και έπρεπε να επιβάλει μια ποινή. Κατ' ακολουθία πρέπει να γίνει δεκτή η έφεση κατά το σχετικό δεύτερο λόγο της, να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση και αφού κρατηθεί η υπόθεση και εκδικαστεί κατ' ουσίαν η αγωγή, πρέπει αυτήν να γίνει δεκτή ως εν μέρει ουσία βάσιμη και να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει στον ενάγοντα χρηματική ποινή 146,73 ευρώ και να απαγγελθεί εναντίον της προσωπική κράτηση ενός μηνός...

65/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγητής: Αθαν. Τύμπας

Δικηγόροι: Δημ. Γούσης, Αλεξάνδρα Ιωάννου, Ιουλία Χριστοπούλου

Σύμβαση εργασίας εργατοτεχνίτη - υδροβολιστή.

Η σχέση πρόσκτησης καλύπτει κάθε εκούσια χρησιμοποίηση του προστηθέντος και μπορεί να στηρίζεται σε σύμβαση εργασίας, έργου, εντολής, ή σε οποιαδήποτε άλλη βιοτική σχέση, αδιάφορα αν είναι νόμιμη ή παράνομη, αν ο προστηθείς αμείβεται ή όχι, ή αν η σχέση είναι διαρκής ή ευκαιριακή, ενόψει συγκεκριμένης πράξης.

Εργατικό ατύχημα κατά την επισκευή πλοίου. Συνυπαιτιότητα του κυρίου του έργου και του προστηθέντος τεχνικού, που δεν έλαβαν τα αναγκαία μέτρα προστασίας για την υγεία του εργαζόμενου, αφού έπρεπε να του επιστήσουν την προσοχή για τον κίνδυνο που διέτρεχε από την λειτουργία της υδροβολής, ο δε τεχνικός σύμβουλος να επισκέπτεται καθημερινά το έργο πριν την έναρξη των εργασιών, δίνοντας τις αναγκαίες εντολές και να μην επιτρέψει την έναρξη εργασίας χωρίς κράνος ασφαλείας.

Συνυπαιτιότητα του παθόντος εργαζόμενου, γιατί αν και είχε επίγνωση του κινδύνου δεν φόρεσε το χορηγηθέν κράνος.

{...}Από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα εξής πραγματικά περιστατικά: Η πρώτη εναγομένη ως ιδιοκτήτρια συνεργείου επισκευών πλοίων με την επωνυμία "Γ. Ν. Δ." ανέλαβε ως εργολάβος την επισκευή του φορτηγού πλοίου "Α. Ζ" που ήταν παραβεβλημένο στον προβλήτα 2 του λιμένα Β.. Για τις ανάγκες του ως άνω έργου, μεταξύ των άλλων εργατών, προσέλαβε τον ενάγοντα με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ως εργατοτεχνίτη - υδροβολιστή, την

27.5.00, με ημερομίσθιο 2.500 δραχμών μέχρι το πέρας των εργασιών. Η εναγομένη, με έγγραφη σύμβαση την 26.5.00, ανέθεσε τα καθήκοντα του τεχνικού ασφαλείας στον δεύτερο εναγόμενο ναυπηγό - μηχανολόγο - μηχανικό, βάσει των διατάξεων των άρθρων 6, 7 του Ν. 1568/1985 και άρθρων 3, 4§3, 6§2 και 9 του Π. Δ/τος 70 της 7/14.3.1990. Από τις ως άνω διατάξεις προκύπτει σαφώς ότι ο ως άνω εναγόμενος ως τεχνικός ασφαλείας προσληφθείς και αμειβόμενος από τον εργοδότη του (εργολάβο) είναι προστηθείς με την έννοια του άρθρου 922 ΑΚ. Και τούτο γιατί η σχέση πρόσκτησης έχει τέτοια ευρύτητα ώστε να καλύπτει κάθε εκούσια χρησιμοποίηση του προστηθέντα από τον προστήσαντα και μπορεί να στηρίζεται σε σύμβαση εργασίας, έργου, εντολής, ενώ βάση της πρόσκτησης μπορεί να είναι και οποιαδήποτε άλλη βιοτική σχέση και είναι αδιάφορο αν η ανωτέρω σχέση είναι νόμιμη ή παράνομη, αν ο προστηθείς αμείβεται ή όχι ή αν η σχέση πρόσκτησης είναι διαρκής ή ευκαιριακή, ενόψει τέλεσης συγκεκριμένης πράξης (ΑΠ 380/1975 ΝοΒ 27, 1437, ΑΠ 194/1976 ΝοΒ 24, 718). Η ανάπτυξη δε πρωτοβουλίας από τον προστηθέντα μέσα στα πλαίσια του πεδίου δράσης του προστήσαντος δεν αποτελεί λόγο αποκλεισμού της ευθύνης του τελευταίου (βλ. Γεωργιάδη - Σταθόπουλο Αστ. Κωδ. άρθρο 922 ΑΚ) σημειούμενου ακόμη ότι για την εξάρτηση αυτή των άνω προσώπων δεν απαιτείται η παροχή δεσμευτικών ειδικών οδηγιών όσο αφορά το χρόνο, τόπο και τρόπο παροχής της εργασίας, αλλά αρκεί η παροχή γενικών οδηγιών ή μιας γενικής εποπτείας (ΑΠ 300/1980 ΝοΒ 28, 1723, ΑΠ 765/1984

ΝοΒ 33, 607, ΕΝ 456/002 ΕΕΔ 62, 480). Συνεπώς ο ισχυρισμός του δεύτερου εναγομένου για το ότι δεν υφίσταται σχέση πρόσκτησης αλλά σύμβαση ανεξάρτητων υπηρεσιών πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Περαιτέρω αποδείχθηκαν και τα εξής. Την 2.6.2000 και ώρα 11.00 περίπου θα γινόταν καθαρισμός με υδροβολή του Νο 1 κύτους (αμπαριού) του άνω πλοίου. Για τις ανάγκες αυτού του έργου είχε κατασκευασθεί ένα καλάθι διαστάσεων 12,00 X 8,80 μ., το οποίο συγκρατείτο με συρματόσχοινα από γερανοφόρο όχημα που βρισκόταν στην προβλήτα. Στον πυθμένα του κήτους υπήρχαν δύο εργαζόμενοι, οι οποίοι συγκρατούσαν το καλάθι με σχοινιά, ώστε να αποφεύγονται παλινδρομήσεις του καλάθιου στη διάρκεια της εργασίας. Επάνω στο κατάστρωμα του πλοίου και κοντά στο άνοιγμα του αμπαριού υπήρχε άλλος εργαζόμενος, ο Γ. Κ., ο οποίος λάμβανε και μετέφερε εντολές τόσο στους άνω δύο εργαζόμενους, ώστε να μετακινείται το καλάθι, αλλά και κυρίως στο χειριστή του κομπρεσέρ (αντλίας) που βρισκόταν στην προβλήτα για να σταματά και να ξεκινά την αντλία. Οι οδηγίες αυτές συνήθως γίνονται με τα χέρια (σινιάλο) λόγω του θορύβου που δημιουργείται. Μέσα στο καλάθι είχαν τοποθετηθεί ο ενάγων και άλλος εργαζόμενος ο Α. Ν.. Καθένας απ' αυτούς είχε μια συσκευή υδροβολής, αποτελούμενη με συμπαγή λάστιχα, συνδέσμους και σωλήνες ίnox μήκους 2,00 μέτρων, στα οποία διοχετεύονταν νερό από την αντλία με μεγάλη πίεση περίπου 500 bar. Η ως άνω συσκευή υδροβολής ήταν ανοικτού τύπου δηλαδή δεν έφερε σκανδάλη κλεισίματος

που να την χειρίζεται ο υδροβολιστής, αλλά σταματούσε και άνοιγε από την αντλία με σχετική εντολή και γι' αυτό άλλωστε υπήρχε ο ενδιάμεσος εργάτης, δηλαδή στην προκειμένη περίπτωση ο Γ. Κ., που έδινε την εντολή όταν ήταν αναγκαίο. Όπως δε προκύπτει από τις αντίστοιχες εκθέσεις η παραπάνω συσκευή υδροβολής που λειτουργεί κατά αυτόν τον τρόπο χρησιμοποιείται ευρέως σε ανάλογες εργασίες στα ναυπηγεία της Ελλάδος, όσο και σε αντίστοιχες μονάδες του εξωτερικού και πληροί τις ελάχιστες προδιαγραφές του π.δ. 395/1994 και δεν ήταν απαραίτητο να χρησιμοποιηθεί σύστημα υδροβολής με ενσωματωμένο πιστόλι με σκανδάλη που να το κλείνει ο χειριστής, αφού και αυτό εγκυμονεί κινδύνους λόγω της μεγάλης πίεσης που παρέχει η αντλία, ιδίως όταν οι συσκευές είναι περισσότερες από μία, και γι' αυτό χρειάζεται και στην δεύτερη αυτή συσκευή να υπάρχει χειριστής της αντλίας, που να την κλείνει με σχετική εντολή. Ενώ δε, κατά τη διάρκεια της υδροβολής που είχε αρχίσει, παρέστη ανάγκη να αλλάξουν θέση οι άνω υδροβολιστές γιατί προφανώς είχαν καθαρήσει τμήμα του αμπαριού, ο ενάγων αναζήτησε τον Γ. Κ. "κουμανταδόρο" για να δώσει εντολή στον χειριστή της αντλίας που ήταν στην προβλήτα να διακόψει την λειτουργία της. Ο άνω όμως προσθηείς εργάτης είχε εγκαταλείψει την θέση του. Στην προσπάθεια αυτή από τον ενάγοντα, λόγω της υψηλής πίεσης και προφανώς και λόγω της απόσπασης της προσοχής του, έφυγε από τα χέρια του ο σωλήνας της υδροβολής. Αποτέλεσμα αυτού ήταν να κινείται ανεξέλεγκτα στον αέρα η υδροβολή και να τον χτυπήσει στο κεφάλι.

Την χρονική αυτή στιγμή ο άλλος εργαζόμενος Α. Ν. πανικοβλήθηκε, άφησε τον δίκό του σωλήνα και πήδηξε στο αμπάρι για να σωθεί με αποτέλεσμα να κτυπούν τον ενάγοντα και τα δύο συστήματα υδροβολής. Τελικά μετά από κάποια κρίσιμα λεπτά και από τις φωνές των άλλων έγινε αντιληπτό το παραπάνω γεγονός και έτσι κλείσθηκε η αντλία και διακόπηκε η λειτουργία των υδροβολών. Αποτέλεσμα αυτού του χτυπήματος ήταν ο ενάγων να υποστεί θλαστικό τραύμα αριστερού ωτός (προωτιαίας χώρας αριστερά) περίπου 4 - 5 cm και κάταγμα αριστερού ζυγωματικού. Συνεπεία αυτού πάσχει από διατήρηση τυμπανικού υμένα αριστερού ωτός και μεγάλου βαθμού βαρηκοΐα τύπου αντιλήψεως (νευροαισθητήρια βαρηκοΐα) όπως προκύπτει από το σχετικό πιστοποιητικό. Η ως άνω βλάβη έχει ως συνέπεια να έχει καλοήγη ίλιγγο θέσεως και εμβοές αριστερού ωτός με συνέπεια να έχει υποστεί, συνεπεία των άνω βλαβών, μόνιμη μερική ανικανότητα για εργασία, για ανάλογες εργασίες (βλ. σχετική έκθεση διορισθέντα πραγματογνώμονα ιατρού). Ενώ αντιθέτως ο σχετικός ισχυρισμός των εναγομένων ότι τα άνω προβλήματα ακοής προϋπήρχαν και πριν από το ατύχημα δεν είναι βάσιμος και πρέπει να απορριφθεί.

Το ατύχημα αυτό με τις περιγραφόμενες συνθήκες που έγινε κατά τη διάρκεια εργασίας του ενάγοντα, οφείλεται στην συγκλίνουσα υπαιτιότητα (αμέλεια) των εναγομένων αλλά και του ενάγοντα. Ειδικότερα οι εναγόμενοι, ενεργούντες με την ιδιότητα που αναφέρθηκε δηλαδή ως κυρία του έργου και ως τεχνικός ασφαλείας, δεν έλαβαν όπως ήταν κατά νόμο υποχρεωμένοι τα κατάλληλα αναγκαία μέτρα προστα-

σίας για την υγεία του εργαζόμενου παθόντος, όπως αυτά προσδιορίζονται από τα παραπάνω αναφερόμενα Διατάγματα σε συνδ. με τα π.δ. 345/1994, π.δ. 305/96 και σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/655/ΕΟΚ και 92/57/ΕΟΚ. Ειδικότερα αυτοί έπρεπε να τηρούν όλα τα μέτρα ασφαλείας για την προστασία του εργαζομένου και α) να επιστήσουν την προσοχή του εργαζομένου για τον κίνδυνο που διέτρεχε από την λειτουργία της υδροβολής, β) να προβούν σε κατάλληλη εκπαίδευση αυτής σε περίπτωση έκτακτου γεγονότος, γ) να επιστήσουν την προσοχή του προσηθέντος Γ.Κ. να μην εγκαταλείπει αδικαιολόγητα τη θέση του όταν λειτουργούσε η υδροβολή και τέλος εκτός αυτών ο τεχνικός σύμβουλος, αφού είχε αναλάβει την επιστάσια του άνω έργου, έπρεπε να επισκέπτεται καθημερινά το έργο πριν αρχίσουν οι σχετικές εργασίες και να δίδει τις εντολές που απαιτούντο στους εργαζόμενους και να μην επιτρέψει να αρχίσει η εργασία αν δεν φορούσαν οι εργαζόμενοι και ο ενάγων το χορηγηθέν σ' αυτούς κράνος ασφαλείας, με το οποίο ασφαλώς θα περιοριζόταν η επελθούσα βλάβη. Ο δε ενάγων γιατί, αν και είχε κάποια επίγνωση του κινδύνου που διέτρεχε, δεν φορούσε το χορηγηθέν κράνος, το οποίο εκτός άλλων είχε παραλάβει, όπως προκύπτει από την ενυπόγραφη δήλωσή του, απορριπτομένου ως αβασίμου του σχετικού του ισχυρισμού. Συνεπώς ο σχετικός ισχυρισμός των εναγομένων για το ότι συντρέχει και αμέλεια του παθόντος που προτάθηκε νόμιμα και επαναλαμβάνεται και ως εφετήριος λόγος, είναι ουσιαστικά βάσιμος κατ' άρθρο 300 ΑΚ και πρέπει να γίνει δεκτός, απορριπτομένου του αντίθετου ισχυρι-

σμού του ενάγοντος. Συνακόλουθα στην προκειμένη υπόθεση υπάρχει η αναφερόμενη στις σκέψεις της παρούσας ειδική αμέλεια των εναγομένων για την επέλευση του ατυχήματος. Άλλωστε από τα ίδια περιστατικά οι εναγόμενοι ευθύνονται εις ολόκληρον και κατά τις γενικές διατάξεις των άρθρων 914, 922, 932 ΑΚ.

Επίσης αποδείχθηκαν και τα εξής περιστατικά. Ο ενάγων κατά τον χρόνο του ατυχήματος ήταν 34 ετών, άγαμος, υγιής και κακής οικονομικής κατάστασης, ενώ η μεν πρώτη εναγόμενη ιδιοκτήτρια συνεργείου επισκευής πλοίων και ο δεύτερος ναυπηγός - μηχανολόγος. Ενόψει αυτών, αφενός του βαθμού ευθύνης των εναγομένων και του ενάγοντα, όπως αυτός ανακύπτει από τα παραπάνω περιστατικά, της κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης των διαδίκων μερών και αφετέρου της στενοχωρίας και της ταλαιπωρίας, σε συνδυασμό με την μερική ανικανότητα για εργασία που έχει ο ενάγων, το Δικαστήριο κρίνει ότι για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης είναι εύλογο να επιδικασθεί το ποσό των 30.000 ευρώ, από το οποίο θα αφαιρεθεί το ποσό των 30 ευρώ, για το οποίο επιφυλάχθηκε ο ενάγων. Συνεπώς η αγωγή πρέπει να γίνει δεκτή ως εν μέρει βάσιμη στην ουσία της και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να καταβάλουν σε ολόκληρο το άνω ποσό με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής, απορριπτομένου του σχετικού αιτήματος για προσωπική κράτηση των εναγομένων, δεδομένου ότι δεν προέκυψε αφερεγγυότητα και κακή πίστη αυτών. Άρα, αφού το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο απέρριψε την αγωγή ως προς τον δεύτερο εναγόμενο και καθόρισε μικρότερο ποσό (20.000), έ-

σφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων. Συνεπώς, κατά τον βάσιμο περί τούτου λόγο έφεσης του ενάγοντα, η άνω απόφαση πρέπει να εξαφανισθεί. Στη συνέχεια, αφού κρατηθεί η υπόθεση στο παρόν Δικαστήριο πρέπει να γίνει δεκτή εν μέρει η αγωγή ως παραπάνω. Αντίθετα οι λόγοι έφεσης της πρώτης εναγομένης πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι στην ουσία τους, όπως και η κρινόμενη έφεση στο σύνολό της...

66/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγητής: Αθαν. Τύμπας

Δικηγόροι: Παν. Γκορτσιάς, Παντελής Φωτάκης

Ανακοπή ερημοδικίας.

Ο δικαστικός επιμελητής δεν δεσμεύεται από την διεύθυνση που αναφέρεται στην παραγγελία προς επίδοση ή στο επιδοτέο έγγραφο και οφείλει εξ επαγγέλματος να διαπιστώσει την ύπαρξη κατάλληλου τόπου επίδοσης.

Ο καθού η επίδοση μπορεί να έχει περισσότερες κατοικίες στον ίδιο τόπο. Η έννοια της κατοικίας είναι ισότιμη αν το ίδιο πρόσωπο έχει στον ίδιο τόπο και κατάσταση, γραφείο ή εργαστήριο. Αρκεί η επίδοση να γίνει σε μία από τις παραπάνω διευθύνσεις.

Προϋποθέσεις επίδοσης σε σύνοικο, αν ο παραλήπτης δε βρίσκεται στην κατοικία του, χωρίς να επιβάλλεται η αναζήτηση στον τόπο εργασίας του.

Επίδοση αγωγής και απόφασης στην ίδια διεύθυνση στους σύνοικους γονείς, οι οποίοι δεν αρνήθηκαν να τις παραλάβουν, χωρίς αντίλογο του ανακόπτοντος.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 501 ΚΠολΔ ανακοπή κατά αποφάσεως που έχει εκδοθεί ερήμην επιτρέπεται να ασκήσει ο διάδικος που δικάσθηκε ερήμην, αν δεν είχε κλητευθεί καθόλου, ή νομίμως ή εμπροθέσμως ή αν συντρέχει λόγος ανώτερης βίας. Εξάλλου, από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 123, 124 και 128 ΚΠολΔ, που αφορούν αντίστοιχα την παραγγελία επίδοσης, τον τόπο επίδοσης και την επίδοση σε συνοίκους, προκύπτουν σαφώς τα εξής α) απαιτείται έγγραφη χορήγηση του έχοντος την επιμέλεια της επίδοσης προς τον δικαστικό επιμελητή κάτω από το έγγραφο που επιδίδεται, β) ο δικαστικός επιμελητής δεν δεσμεύεται από την διεύθυνση που αναφέρεται στην παραγγελία προς επίδοση ή στο επιδοτέο έγγραφο και οφείλει εξ επαγγέλματος να διαπιστώσει την ύπαρξη κατάλληλου τόπου επιδόσεως (ΑΠ 2062/1986 ΕΕΝ 1987, 757, ΕΑ 8647/1989 ΕλλΔνη 1990, 844), γ) ο καθού η επίδοση μπορεί να έχει περισσότερες κατοικίες στον ίδιο τόπο. Η έννοια της κατοικίας είναι ευρύτερη από την αντίστοιχη του άρθρου 51 ΑΚ και σε κάθε μία από τις άνω κατοικίες μπορεί εγκύρω να επιδοθεί το έγγραφο. Η έννοια δε της κατοικίας είναι ισότιμη αν το ίδιο πρόσωπο έχει στον ίδιο τόπο και κατάσταση, γραφείο ή εργαστήριο. Αρκεί δε να γίνει σε μία από τις παραπάνω διευθύνσεις και τέλος δ) είναι δυνατή η επίδοση σε σύνοικο, με την έννοια όπως αυτή προσδιορίζεται από το νόμο, αν ο παραλήπτης δεν βρίσκεται στην κατοικία του και αν ο άνω σύνοικος αρνηθεί να υπογράψει το έγγραφο ή απουσιάζει, τότε πρέπει να γίνουν οι ενέργειες του άρθρου 128§3

ΚΠολΔ (ΕΘ 30/1993 Δνη 94, 647), δεν επιβάλλεται δε η αναζήτηση στον τόπο εργασίας του καθού η επίδοση (ΕΑ 587/1996 ΝοΒ 1997, 456).

Στην προκειμένη υπόθεση ο ανακόπτων εκθέτει με την ανακοπή του ότι δεν εκπροσωπήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου κατά τη δικάσιμο της 2.12.05, κατά την οποία συζητήθηκε η υπό της αντιδίκου του επισπευθείσα έφεση της κατά της 378/2004 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, γιατί δεν κλητεύθηκε νομίμως. Ειδικότερα δε ότι η επίδοση αυτή που έγινε στην οδό ... Μ. αριθ. ..., Λ., δεν ήταν σύννομη, γιατί δεν ήταν η κατοικία του και ο παραλαβών αυτή πατέρας του δεν ήταν σύνοικός του. Η άνω ανακοπή που ασκείται εμπρόθεσμα είναι τυπικά δεκτή (άρθρα 501, 503, 505 και 509 ΚΠολΔ) και πρέπει να εξετασθεί ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα.

Από όλα ανεξαιρέτως τα έγγραφα που οι διάδικοι επικαλούνται και προσκομίζουν δεν πιθανολογείται ότι ο επικαλούμενος λόγος της ανακοπής είναι βάσιμος. Κατά του ανακόπτοντος - εναγομένου, η καθής η ανακοπή ενάγουσα άσκησε την από 26/8.1.04 αγωγή της κατά την εργατική διαδικασία, ζητώντας να γίνουν δεκτά όσα αναφέρονται σ αυτήν. Κατά την ορισθείσα δικάσιμο ο ανακόπτων παραστάθηκε, χωρίς να προβάλλει σχετική αντίρρηση, αφού κλητεύθηκε στην οδό ... Μ. αριθ. ..., Λ., με την .../21.1.04 έκθεση επίδοσης, την οποία παρέλαβε η σύνοικος μητέρα του Ε. Μ.. Επ' αυτής της αγωγής εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 378/04 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή ως αόριστη. Κατά της άνω αποφάσεως η ενάγουσα ά-

σκησε παραδεκτά έφεση που προσδιορίστηκε για εκδίκαση την 2.12.05 ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου. Κατά την άνω δικάσιμο ο εναγόμενος - ανακόπτων δεν παραστάθηκε, αφού κλητεύθηκε στην ίδια οδό, με την .../19.11.04 έκθεση επίδοσης, την οποία παρέλαβε ο σύνοικος πατέρας του Β. Μ. Επί της άνω έφεσης της καθής η ανακοπή εκδόθηκε η 864/2000 απόφαση του ίδιου Δικαστηρίου, με την οποία έγινε δεκτή η άνω έφεση και εν μέρει δεκτή η αγωγή της ενάγουσας. Η άνω απόφαση του Εφετείου Λάρισας επιδόθηκε νόμιμα στον ανακόπτοντα με την .../15.11.06 έκθεση επίδοσης, την οποία παρέλαβε ο ίδιος σύνοικος πατέρας του ανακόπτοντα. Ο ισχυρισμός του ανακόπτοντα ότι ουδέποτε είχε κατοικία στην οδό ... Μ. αριθ. ... και ότι δεν υπήρξε ο άνω πατέρας του σύνοικος, γιατί είχε κατοικία στην οδό Ι. αριθ. ... από 23.4.02 έως 9.9.05 και ότι σε κάθε περίπτωση έπρεπε να κλητευθεί στο κατάστημά του, που βρίσκεται στο ... χιλιόμετρο της Επαρχιακής οδού Λ. - Σ., δεν είναι βάσιμος στην ουσία του. Αυτό πιθανολογείται κυρίως από το ότι όλες οι παραπάνω επιδόσεις δηλαδή α) η επίδοση της αγωγής και β) η επίδοση της άνω απόφασης του Εφετείου επιδόθηκαν στην ίδια διεύθυνση και παραλήφθηκαν από τους συνοίκους αυτού (πατέρα - μητέρα), οι οποίοι δεν αρνήθηκαν να παραλάβουν τα σχετικά έγγραφα, χωρίς αντίλογο του ανακόπτοντος, ο οποίος στα σχετικά δικόγραφα και ιδίως στις πρωτόδικες προτάσεις του δηλώνει κάτοικος Λ., χωρίς ειδικότερη διεύθυνση και για πρώτη φορά δηλώνει κάτοικος Γ. Π. και όχι κάτοικος της οδού Μ. ... Η κρίση αυτή ενισχύεται από τα εξής α) από την αίτηση α-

ναστολής πλειστηριασμού που άσκησε ο ανακόππων κατά Α. Χ. που ασκήθηκε την 23.3.06 όπου δηλώνει ο τελευταίος ως κατοικία του την οδό .. Μ. αριθ. ..., ενώ ισχυρίζεται ότι ουδέποτε ήταν η κατοικία του και β) από τον προσκομισθέντα με επίκληση τηλεφωνικό κατάλογο όπου εμφανίζεται ως κατοικία του η άνω οδός (.. Μ.) αλλά και η οδός Ι. ..., γεγονός που υποδηλώνει ότι ο ανακόππων εκτός και του καταστήματός του στο ... χιλιόμετρο είχε προφανώς και άλλη κατοικία, αλλά εν τοις πράγμασι διέμενε στην οδό ... Μ., όπου διέμενε μετά των συνοίκων γονέων του, οι οποίοι σε όλες τις επιδόσεις θα μπορούσαν ευχερώς ή να δηλώσουν ότι δεν διαμένει ο υιός τους ή να αρνηθούν να παραλάβουν ως σύνοικοι τα άνω δικόγραφα. Το έγγραφο με αριθμ. .../24.11.06 της βεβαίωσης της ΔΕΥΑ Λ. που αναφέρεται σε υδροδότηση της κατοικίας στην οδό Ι. ..., ενισχύει την κρίση ότι η πραγματική κατοικία του ανακόππων ήταν η οδός ... Μ., αφού θα μπορούσε ευχερώς ο ανακόππων να προσκομίσει και αποδείξεις της ΔΕΗ για να καταδειχθεί ότι οι καταναλώσεις του ρεύματος ήταν αυξημένες και ότι διέμενε πράγματι ο ίδιος ή τρίτα πρόσωπα στην άνω κατοικία (Ι.) ή ήταν κλειστή για λόγους που αφορούν τον ανακόππων.

Αλλά και ο άλλος ισχυρισμός ότι μπορούσε η καθής η ανακοπή να επιδώσει την έφεσή της στο ... χιλιόμετρο, όπου το κατάστημα του ανακόππων, δεν είναι βάσιμος στην ουσία του, για όσα εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη της παρούσας, αφού ο δικαστικός επιμελητής μπορούσε να επιδώσει τα σχετικά έγγραφα, όχι στην ορισμένη παραγγελία του επιδίδοντος δι-

κηγόρου αλλά στον υπ' αυτού κατάλληλο τόπο επίδοσης, όπως η κατοικία του ανακόππων, γεγονός που έπραξε και στις προηγούμενες επιδόσεις. Ενόψει αυτών η κρινόμενη ανακοπή πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη στην ουσία της...

67/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγητής: Αθαν. Τύμπας

Δικηγόροι: Μιχ. Χατζημήχος, Νικ. Ευαγγέλου

Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) 44/2001, πέραν των περιπτώσεων που η διεθνής δικαιοδοσία απορρέει από άλλες δ/ξεις του, το Δικαστήριο κράτους - μέλους, ενώπιον του οποίου ο εναγόμενος παρίσταται, αποκτά διεθνή δικαιοδοσία. Μη εφαρμογή τούτου όταν η παράσταση έχει ως σκοπό την αμφισβήτηση της δικαιοδοσίας ή αν υπάρχει άλλο δικαστήριο με αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία.

Εάν ο εναγόμενος προβάλει μεν ένσταση έλλειψης διεθνούς δικαιοδοσίας, αλλά επικαλείται και άλλους λόγους απόρριψης της αγωγής ως απαράδεκτης ή νομικά ή ουσιαστικά αβάσιμης, η επίκληση τούτων θα πρέπει να προβάλλεται επικουρικά σε σχέση με την ένσταση έλλειψης δικαιοδοσίας, άλλως ο δικαστής οφείλει να διαπιστώσει την ύπαρξη σιωπηρής παρέκτασης.

Αμφισβήτηση της διεθνούς δικαιοδοσίας από τον εναγόμενο και παράλληλα προβολή, μη επικουρική, ενστάσεων παραγραφής και καταχρηστικής άσκησης. Παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας με ταυτόχρονη θεραπεία όλων των τυχόν ακυροτήτων της διαδικασίας.

Απορριπτέος ο ισχυρισμός περί μη νόμιμης κλήτευσης, χωρίς επίκληση δικονομικής βλάβης, εφόσον ο διάδικος παραστάθηκε και υπερασπίσθηκε τους ισχυρισμούς του.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 24 του κανονισμού της ΕΕ 44/2001 (άρθρο 18 της ΔΣ των Βρυξελλών), "Πέραν των περιπτώσεων όπου η διεθνής δικαιοδοσία απορρέει από άλλες διατάξεις του παρόντος κανονισμού, το Δικαστήριο κράτους μέλους, ενώπιον του οποίου ο εναγόμενος παρίσταται αποκτά διεθνή δικαιοδοσία. Ο κανόνας αυτός δεν εφαρμόζεται όταν η παράσταση έχει ως σκοπό την αμφισβήτηση της διεθνούς δικαιοδοσίας ή αν υπάρχει άλλο δικαστήριο με αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 22". Η διάταξη αυτή ρυθμίζει τη μορφή εκείνης της παρέκτασης διεθνούς δικαιοδοσίας που συντελείται από μόνο το γεγονός ότι ο εναγόμενος παρίσταται ενώπιον του Δικαστηρίου στο οποίο έχει ασκηθεί η εναντίον του αγωγή, χωρίς να προβάλλει ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας. Στην περίπτωση κατά την οποία ο εναγόμενος προβάλλει μεν ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας, αλλά επικαλείται και άλλους λόγους απόρριψης της αγωγής, είτε ως απαράδεκτης, είτε νόμω ή ουσία αβάσιμης, ακολουθείται η αυστηρή ερμηνεία του άρθρου 18 κατά την οποία οποιοσδήποτε λόγος απόρριψης της αγωγής, περιλαμβανομένων και των λόγων απαράδεκτου, θα πρέπει να προβάλλεται επικουρικώς σε σχέση με την ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας, διαφορετικά ο δικάζων δικαστής θα οφείλει να διαπιστώσει την ύπαρξη

σιωπηρής παρέκτασης κατά την έννοια του άρθρου 18 (βλ. απόφαση ΔΕΚ 27/1981, Rohz / Ossbezgez, Συλλογή 1981, 2431 επ., Κεραμέα / Κρεμλή / Ταγαρά "Σύμβαση Βρυξελλών" 1989, άρθρο 18, 169, ΕφΠειρ 416/2004 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση με την αγωγή του ο ενάγων εκθέτει ότι χορήγησε στον εναγόμενο δύο δάνεια συνολικού ποσού 75.619,52 Ευρώ, όπως το περιόρισε με τις προτάσεις του, και ζήτησε την απόδοσή τους γιατί αυτός κατέστη υπερήμερος. Ο εναγόμενος με τις πρωτόδικες προτάσεις του, είχε προβάλλει τον ισχυρισμό τον οποίο επαναφέρει και με τις προτάσεις της παρούσας συζήτησης, ότι το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο εστερείτο διεθνούς δικαιοδοσίας γιατί είναι κάτοικος Γερμανίας και δεν υπάρχει άλλη αποκλειστική δωσιδικία.

Περαιτέρω δε μεταξύ άλλων ισχυρίσθηκε α) ότι τελεί σε κατάσταση πτώχευσης κατ' άρθρο 534 EN, β) ένσταση παραγραφής του δικαιώματος και γ) ένσταση καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος (άρθρο 281 ΑΚ). Οι ισχυρισμοί αυτοί είναι αβάσιμοι, σύμφωνα με τις αναφερόμενες παραπάνω σκέψεις, αφού ο εφεσίβλητος εμφανίσθηκε ενώπιον του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου και συμμετείχε ουσιαστικά, με τους έγγραφους ισχυρισμούς του, χωρίς να προβάλλει επικουρικότητα των ισχυρισμών του περί του παραδεκτού της συζητήσεως και της αγωγής αλλά και ως προς τη νομική και ουσιαστική βασιμότητα αυτής σε σχέση με την ένστασή του ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου. Εφόσον λοιπόν η παράστασή του δεν είχε ως μοναδικό σκοπό την αμφισβήτηση της ύπαρξης διεθνούς δικαιο-

δοσίας του δικάζοντος δικαστηρίου, ούτε προέβαλε τους επί της ουσίας ισχυρισμούς του επικουρικώς σε σχέση με την άνω ένσταση, κατά το άρθρο 22, επήλθε σύμφωνα με την παραπάνω διάταξη παρέκταση της διεθνούς δικαιοδοσίας με ταυτόχρονη θεραπεία όλων των υφισταμένων ακυροτήτων της προδικασίας.

Απορριπτέος είναι επίσης και ο ισχυρισμός του περί μη νόμιμης κλήτευσης αυτού και αυτό ανεξάρτητα από το βάσιμο αυτής, αφού δεν επικαλείται δικονομική βλάβη που δεν μπορεί να ανορθωθεί παρά μόνο με την κήρυξη της ακυρότητας, αφού παραστάθηκε στο ακροατήριο και υπερασπίσθηκε τους ισχυρισμούς του (ΑΠ 1286/02 Δνη 44, 124, ΑΠ 1369/93 Δνη 36, 304, ΑΠ 1179/1999 Δνη 41, 711). Συνεπώς αφού το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο απέρριψε την κρινόμενη αγωγή για έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας έσφαλε ως προς την ερμηνεία του νόμου αλλά και την εκτίμηση των αποδείξεων. Συνακόλουθα κατά το βάσιμο περί τούτου λόγω της έφεσης, ως και των πρόσθετων λόγων αυτής, η άνω απόφαση πρέπει να εξαφανισθεί. Στη συνέχεια αφού κρατηθεί η υπόθεση στο παρόν Δικαστήριο πρέπει να ερευνηθεί ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα, αφού η ως άνω αγωγή που είναι πλήρως ορισμένη στηρίζεται ως προς το εφαρμοστέο δίκαιο στην κοινοτική σύμβαση της Ρώμης (άρθρα 3, 4§2 Γραμματικάκη - Αλεξίου / Παπασιωπή - Πασιά/ Βασιλακάκη, Ιδ. Διεθνές Δίκαιο 1998, 262) και άρθρα 285, 286 και 488 Γερμανικού ΑΚ και άρθρα 3 και 40 ΚΠολΔ., καθόσον οι διάδικοι είχαν τη συνήθη διαμονή τους στη Γερμανία.

Από την ένορκη κατάθεση του μάρτυ-

ρα του ενάγοντα ... αποδείχθηκαν τα εξής πραγματικά περιστατικά. Με έγγραφη σύμβαση δανείου που καταρτίσθηκε στην Βρέμη Γερμανίας την 11 Απριλίου 1996 ο ενάγων συμφώνησε και παρέδωσε στον εναγόμενο το ποσό των 15.000 μάρκων ή 7.669,38 ευρώ. Το ως άνω δάνειο συμφωνήθηκε έντοκο με ετήσιο επιτόκιο 12% μέχρι την ολική εξόφλησή του και ήταν αποδοτέο την 31.12.1996. Ο εναγόμενος, όμως, κατά τη λήξη του ανωτέρω χρόνου δεν κατέβαλε κανένα ποσό (κεφάλαιο με τόκους). Επιπλέον την 17.7.1998 στην ίδια πόλη με νέα έγγραφη σύμβαση δανείου ο ενάγων συμφώνησε και παρέδωσε στον εναγόμενο το ποσό των 66.000 μάρκων ή 33.745,27 ευρώ. Το ως άνω δάνειο συμφωνήθηκε έντοκο με ετήσιο επιτόκιο 12% μέχρι την ολική εξόφλησή του. Επίσης συμφωνήθηκε ότι ο εναγόμενος θα κατέβαλε μηνιαίως το ποσό των 2.000 μάρκων μηνιαίως από την 17.8.1998 και ότι αν δεν κατέβαλε μια δόση του δανείου με καθυστέρηση επτά ημερών θα καθίσταντο ληξιπρόθεσμες όλες οι δόσεις (βλ. τις σε μετάφραση συμβάσεις δανείου με τις οποίες ο εναγόμενος αναγνωρίζει τις άνω υποχρεώσεις του). Ο εναγόμενος δεν κατέβαλε κανένα ποσό από το δεύτερο δάνειο και έτσι κατέστη υπερήμερος.

Τα παραπάνω συμφωνηθέντα και οι συμβάσεις δανείου αποδεικνύονται επιπροσθέτως και από την κατάθεση του μάρτυρα απόδειξης και ενισχύονται από το ότι ο εναγόμενος συνομολογεί τις άνω συμβάσεις και δη ως προς το ύψος του καταβληθέντος ποσού (15.000 μάρκων), ενώ για την δεύτερη σύμβαση ισχυρίζεται ότι αφορά ποσό 50.000 μάρκων και όχι 66.000, όπως αναγράφει η σύμβαση, χω-

ρίς καμιά ειδικότερη αιτιολογία. Συνεπώς, αφού πλήρως αποδείχθηκαν οι παραπάνω οφειλές του εναγομένου καθώς και η υπερημερία αυτού, η ως άνω αγωγή πρέπει να γίνει και ουσιαστικά βάσιμη στην ουσία της για το αιτούμενο ποσό, όπως αυτό περιορίσθηκε.

Οι ισχυρισμοί του εναγομένου α) για το ότι έχει κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης β) ότι υφίσταται παραγραφή του ένδικου δικαιώματος του ενάγοντος, με την έννοια ότι άσκησε καταχρηστικά την αγωγή κατά το άρθρο 281 ΑΚ, ως ο ίδιος ο εναγόμενος δια των προτάσεών του στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο εξειδίκευσε, αλλά και με τις παρούσες προτάσεις του, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι στην ουσία τους. Και τούτο γιατί α) για το γεγονός της φερόμενης πτώχευσης του εναγομένου και ανεξάρτητα από την αοριστία του, δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό μέσο και ιδίως σχετική απόφαση κήρυξης σε πτώχευση αυτού, η δε φερόμενη ένορκη βεβαίωση δήλωση των περιουσιακών του στοιχείων που γίνεται στα πλαίσια αναγκαστικής εκτέλεσης (άρθρο 259 Γερμ. ΑΚ και άρθρα 807 και 900 Γερμ. ΚΠολΔ) δεν έχει σχέση με την κήρυξη πτώχευσης, β) γιατί η επικαλούμενη από τον εναγόμενο απλή και μόνο αδράνεια του ενάγοντα να ασκήσει την κρινόμενη αγωγή, χωρίς να συνοδεύεται και από άλλα στοιχεία, όπως οι τυχόν δυσμενείς οικονομικές επιπτώσεις που θα επιφέρει η αγωγή δεν καθιστά καταχρηστική την άσκηση του δικαιώματος του δανειστή και με δεδομένο μάλιστα ότι ο εναγόμενος δεν κατέβαλε κάποιο μέρος της οφειλής του και μάλιστα επί σειρά ετών απέκρυβε την πραγματική του κατοικία και δεν ανευρίσκετο

παρά τις σχετικές αναζητήσεις του ενάγοντα.

Συνεπώς ο εναγόμενος οφείλει το ως άνω ποσό των 75.619,52 Ευρώ, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής (άρθρο 488 Γερμ. ΑΚ)...

74/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγήτρια: Δημητρία Στρούζα - Ξένου ή Κοκολέτση

Δικηγόροι: Μιχ. Χατζημίχος, Αντων. Γάτσιος, Νικ. Ευαγγέλου

Επί διεθνών συναλλαγών είναι επιτρεπτή η συνομολόγηση υποχρεώσεων δανείου σε αλλοδαπό νόμισμα, οπότε αποδοτέο ποσό είναι το ισάξιο του αλλοδαπού νομίσματος κατά το συμβατικό χρόνο επιστροφής του δανείου.

Μετά την εισαγωγή του ευρώ στην Ελλάδα ο υπολογισμός του καταβλητέου ποσού γίνεται με την ισοτιμία ευρώ - δανεισθέντων νομισμάτων κατά το χρόνο της πληρωμής, εφόσον είναι μεταγενέστερος της 1.1.2001.

Εάν τα δανεισθέντα νομίσματα είναι χώρας - μέλους της Ευρωζώνης (Γερμανίας), ως προς την οποία καθορίστηκαν σταθερές ισοτιμίες του εθνικού νομίσματος της έναντι του ευρώ από 1.1.2001, χρόνος αναφοράς για τον υπολογισμό τους σε ευρώ είναι ο χρόνος καθορισμού των σταθερών ισοτιμιών εθνικών νομισμάτων - ευρώ.

Διεθνής δικαιοδοσία Δικαστηρίου, εάν οι εναγόμενοι κατοικούν στην Ελλάδα.

Εφόσον οι διάδικοι δεν υποβλήθηκαν ρητά ή σιωπηρά σε κανένα δίκαιο και οι συμβάσεις δανείου, εγγύησης και ανα-

γνώρισης χρέους καταρτίστηκαν στη Γερμανία, στην οποία όλοι οι συμβαλλόμενοι είχαν την κατοικία τους και η οποία ορίστηκε ως τόπος εκπλήρωσης της παροχής, εφαρμοστέο δίκαιο, κατά τη Σύμβαση της Ρώμης, είναι το γερμανικό δίκαιο.

Επανάληψη συζήτησης, για να προσκομισθούν σε μετάφραση στην ελληνική γλώσσα οι σχετικές δ/ξεις του γερμανικού δικαίου και γνωμοδότηση του Ελληνικού Ινστιτούτου Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου.

Ο ενάγων και ήδη εκκαλών με την από 20.12.2004 (με αριθ. καταθ. 1061/2004) αγωγή του, όπως παραδεκτά συμπλήρωσε το περιεχόμενο της (άρθρ. 224 ΚΠολΔ) και περιόρισε το αίτημα της με τις προτάσεις του (άρθρ. 223 ΚΠολΔ), ισχυρίστηκε ότι δυνάμει και εις εκτέλεση εντόκου συμβάσεως δανείου, που καταρτίστηκε την 27.10.1993, μεταξύ αυτού και του πρώτου εναγομένου, με γραπτή εγγύηση των δεύτερου και τρίτης των εναγομένων, μεταβίβασε κατά κυριότητα στον πρώτο εναγόμενο το ποσό των 70.000 μάρκων Γερμανίας, το οποίο ο τελευταίος είχε την υποχρέωση να του αποδώσει με το συμφωνηθέν επιτόκιο 12% ετησίως, σε τριάντα έξη (36) μηνιαίες δόσεις των 2.325 μάρκων Γερμανίας κάθε μία, αρχής γενομένης την 28.11.1993. Ότι ο πρώτος των εναγομένων, εις εξόφληση του παραπάνω δανείου, κατέβαλε σ' αυτόν μέχρι και την 1.1.1998 το συνολικό ποσό των 31.935 μάρκων Γερμανίας, ενώ το υπόλοιπο ποσό των 70.619,36 μάρκων Γερμανίας, ισότιμο των 36.107,11 E, συμπεριλαμβανομένων και των τόκων, αναγνώρισε ρητά ότι του ο-

φείλει, με την από 10.1.1998 έγγραφη δήλωση του. Ότι οι εναγόμενοι, από την προαναφερθείσα ημερομηνία ουδέν ποσόν κατέβαλαν, με αποτέλεσμα η οφειλή να ανέλθει, κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής, συμπεριλαμβανομένων και των τόκων από 30.353,69 E στο συνολικό ποσό των 66.460,80 E (36.107,11 + 30.353,69). Με βάση το ιστορικό αυτό ζήτησε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι, εις ολόκληρον ο καθένας, με απόφαση προσωρινά εκτελεστή, να του καταβάλουν το ποσό των 66.460,80 E, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής, άλλως το ποσό των 36.107,11 E, το οποίο αναγνώρισε ο πρώτος εναγόμενος ότι του οφείλει, κατά τα προεκτεθέντα, με το νόμιμο τόκο από 10.1.1998, άλλως από την επίδοση της αγωγής, άλλως το ποσό των 26.467,43 E, ισότιμο των 51.765 μάρκων Γερμανίας, το οποίο όφειλαν οι εναγόμενοι την 27.10.1996, κατά τη συμφωνημένη ημερομηνία εξόφλησης του δανείου με τους συμφωνηθέντες τόκους, με το νόμιμο τόκο από 27.10.1996, άλλως από 1.1.1998, άλλως από την επίδοση της αγωγής και μέχρι την εξόφληση. Επί της αγωγής αυτής, εκδόθηκε από το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο κατ' αντιμωλία των διαδίκων, η εκκαλούμενη απόφαση, με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή ως μη νόμιμη, καθόσον εξητείτο η απόδοση του ισαξίου σε ευρώ του ανωτέρω ποσού των μάρκων Γερμανίας, κατά το χρόνο που έκαστο επιμέρους ποσό κατέστη απαιτητό, όπως το αίτημα εκτιμήθηκε από το Δικαστήριο, και όχι κατά το χρόνο της πληρωμής τους, διότι η εξόφληση οφειλών σε ξένο νόμισμα στην ημεδαπή γίνεται σε ευρώ με βάση την τρέχουσα αξία που έχουν κατά την η-

μέρα της πληρωμής, σύμφωνα με το άρθρο 291 ΑΚ. Έτσι όμως που έκρινε η εκκαλουμένη απόφαση έσφαλε στην εφαρμογή του νόμου και γι' αυτό πρέπει να εξαφανιστεί, κατά παραδοχή του μοναδικού λόγου της εφέσεως ως ουσιαστικά βάσιμου. Και τούτο διότι είναι μεν επιτρεπτή η συνομολόγηση υποχρεώσεων δανείου σε αλλοδαπό νόμισμα επί διεθνών συναλλαγών και αποδοτέο ποσό είναι το ισάξιο του αλλοδαπού νομίσματος κατά τον συμβατικό χρόνο επιστροφής του δανείου. Μετά την εισαγωγή του ευρώ στην Ελλάδα ο υπολογισμός του καταβλητέου ποσού γίνεται με την ισοτιμία ευρώ - δανεισθέντων νομισμάτων, κατά τον χρόνο της πληρωμής, εφόσον είναι μεταγενέστερος της 1.1.2001. Εάν όμως τα δανεισθέντα νομίσματα είναι χώρας - μέλους της Ευρωζώνης (Γερμανίας), ως προς την οποίαν καθορίστηκαν σταθερές ισοτιμίες του εθνικού νομίσματος της έναντι του ευρώ από 1.1.2001, οι οποίες έκτοτε παραμένουν αμετάβλητες, χρόνος αναφοράς για τον υπολογισμό τους σε ευρώ δεν είναι ο της πληρωμής, αλλά ο χρόνος καθορισμού των σταθερών ισοτιμιών εθνικών νομισμάτων - ευρώ (βλ. και ΕφΛαρ 680/2004 ΤρΝομΠληρ ΝΟΜΟΣ), όπως, εν προκειμένω, όπου η σταθερή ισοτιμία μάρκου - ευρώ ορίστηκε την 1.1.2001 σε 1,95583 ευρώ και το ισότιμο σε ευρώ των ως άνω γερμανικών μάρκων ανέρχεται έκτοτε στο αιτούμενο με την αγωγή ποσό.

Περαιτέρω, διακρατουμένης και εκδικαζομένης της υποθέσεως, με την οποίαν εισάγεται διεθνής ιδιωτική διαφορά, από το Δικαστήριο αυτό, το οποίο έχει διεθνή δικαιοδοσία να την δικάσει, αφού οι εναγόμενοι κατοικούν στην Ελλάδα και δη στα

Τ. (άρθρ. 2 παρ. 1 Κανονισμού 44/2001 του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου "Για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεως σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις", που αντικατέστησε την από 27.9.1968 Σύμβαση των Βρυξελλών "Για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις" και ισχύει από 1.3.2001), πρέπει να ερευνηθεί η παραπάνω αγωγή, σύμφωνα με το άρθρο 535 παρ. 1 ΚΠολΔ. Ενόψει όμως του προεκτεθέντος περιεχομένου της και των παραδοχών των διαδίκων ότι αυτοί δεν υποβλήθηκαν ρητά ή σιωπηρά σε κανένα δίκαιο αλλά και του ότι οι συμβάσεις δανείου, εγγυήσεως και αναγνωρίσεως χρέους, που επικαλείται ο ενάγων καταρτίστηκαν στην Γερμανία, όπου άπαντες οι συμβαλλόμενοι είχαν την κατοικία τους, όπως προκύπτει από το κείμενο των δύο εγγράφων (σύμβασης δανείου και δήλωσης εγγυήσεως), τα οποία και συντάχθηκαν στην Γερμανική Γλώσσα, επί πλέον δε του ότι τόπος εκπλήρωσης της παροχής ορίστηκε η Γερμανία, κατά τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 3 και 4 της Σύμβασης της Ρώμης (Νόμος 1792 της 24/24.6.1988 κύρωση σύμβασης για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας στη σύμβαση για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές), που έχει αυξημένη τυπική ισχύ, σύμφωνα με το άρθρο 28 του Συντάγματος, εφαρμοστέο δίκαιο επί της εν λόγω διαφοράς είναι το γερμανικό δίκαιο. Κατά το δίκαιο αυτό θα κριθεί το ορισμένο και νόμιμο της ανωτέρω αγωγής σύμβασης δανείου, εγγυήσεως κλπ, θέματα τα οποία ερευνώνται αυτεπαγγέλτως, λόγω του, κατ' άρθρο 522 ΚΠολΔ

μεταβιβαστικού αποτελέσματος της εφέσεως, καθώς επίσης και των, ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου (βλ. ταυτάρημα με την εκκαλουμένη πρακτικά συνεδρίασεως του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου), προς απόκρουση της εν λόγω αγωγής, ενστάσεων των εφεσίβλητων - εναγομένων περί ακυρότητας της συμβάσεως δανείου ως αντικείμενης στα χρηστά ήθη, καταρτισθείσας λόγω εκμετάλλευσης της απειρίας του πρώτου εναγομένου, εξοφλήσεως του δανείου δια καταβολής 68.000 μάρκων Γερμανίας, παραγραφής των αξιώσεων του ενάγοντα - εκκαλούντα και καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος του.

Επειδή δε το δικαστήριο τούτο αγνοεί το ανωτέρω δίκαιο, ενόψει των διατάξεων του άρθρου 337 ΚΠολΔ, πρέπει να διαταχθεί η επανάληψη της συζητήσεως στο ακροατήριο, κατά το άρθρο 254 ΚΠολΔ, το οποίο εφαρμόζεται και στην κατ' έφεση δίκη (άρθρ. 524 παρ. 1 ΚΠολΔ), για να προσκομισθούν με επιμέλεια του επιμελέστερου των διαδίκων και σε μετάφραση στην ελληνική γλώσσα, οι σχετικές διατάξεις του γερμανικού δικαίου, που αφορούν τις σχετικές ενστάσεις των εναγομένων, καθώς και σχετική γνωμοδότηση του Ελληνικού Ινστιτούτου Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου (Εφαθ 3823/1986 Δνη 27, 1144, Εφαθ 11208/1979 ΝοΒ 28, 840), λαμβανομένου υπόψη ότι προσκομίζονται από τον ενάγοντα - εκκαλούντα μόνον οι σχετικές διατάξεις που αφορούν τις συμβάσεις δανείου, εγγυήσεως και αναγνώρισης χρέους, καθώς και αυτές που αφορούν την παραγραφή αξιώσεων από σύμβαση δανείου και αναγνώρισης χρέους, μαζί με σχετική γνωμοδότηση.

78/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγητής: Γεωρ. Αποστολάκης

Δικηγόροι: Παύλος Μασουίδης, Φιλ. Κώτσιου

Η δμηνη προθεσμία άσκησης αγωγής για καταβολή ή συμπλήρωση αποζημίωσης λόγω απόλυσης του μισθωτού ισχύει και για τη μειωμένη αποζημίωση των εργαζομένων λόγω συμπλήρωσης των προϋποθέσεων λήψης πλήρους σύνταξης γήρατος. Αφετηρία έναρξης της προθεσμίας είναι η μέρα κατά την οποία ο εργαζόμενος, έχοντας συμπληρώσει τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, αποχώρησε από την εργασία, εκδηλώνοντας τη βούληση για λύση της εργασιακής σύμβασης. Η προθεσμία αυτή είναι αποσβεστική, λαμβάνεται αυτεπάγγελα υπόψη, διακόπτεται με την άσκηση της αγωγής και ισχύει όταν ο μισθωτός αποχωρεί, εν όψει συνταξιοδότησης, όχι μόνο μετά από καταγγελία του εργοδότη, αλλά και με τη συγκατάθεση αυτού.

{...} 2. Οι ενάγοντες (ήδη εκκαλούντες) με την αγωγή τους, την οποία απηύθυναν ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας κατά του εφεσίβλητου, ισχυρίσθηκαν ότι με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ο καθένας απ' αυτούς προσέφερε στο εναγόμενο τις υπηρεσίες του υπαλλήλου αντί της αμοιβής που θα καθόριζαν κάθε φορά για τον κλάδο τους οι οικείες σ.σ.ε. και δ.α. Ότι, όταν συμπλήρωσαν τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως λόγω γήρατος, αποχώρησαν από την υπηρεσία τους και το εναγόμενο τους κατέβαλε ως αποζημίωση τα αναφερόμενα πο-

σά, τα οποία αναλογούν στο 40% της προβλεπόμενης από το ν. 2112/1920 αποζημίωσης, πλην όμως με βάση την ισχύουσα για τον κλάδο τους νομοθεσία (άρθρο 30 ν. 2556/1997) δικαιούνται πλήρη την ανωτέρω αποζημίωση. Ζήτησαν δε να υποχρεωθεί το εναγόμενο να τους πληρώσει στον καθένα το υπόλοιπο ποσό, όπως προσδιορίζεται στην αγωγή, με το νόμιμο τόκο υπερημερίας ατότου έγινε απαιτητό. Επικουρικά θεμελίωσαν το αίτημά τους στην αδικοπραξία και επικουρικότερα στις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού. Η υπόθεση εκδικάσθηκε αντιμωλία των διαδίκων και εκδόθηκε η προσβαλλόμενη υπ' αριθ. 374/2005 απόφαση του ανωτέρω δικαστηρίου, με την οποία η αγωγή απορρίφθηκε στο σύνολό της. Οι εκκαλούντες με την έφεσή τους προσβάλλουν την απόφαση αυτή (αλλά μόνο ως προς το κεφάλαιο της κύριας βάσεως της αγωγής) και παραπονοούνται για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, ζητώντας να εξαφανισθεί ώστε να γίνει δεκτή η αγωγή τους. Πρέπει λοιπόν να ακολουθήσει η ουσιαστική έρευνα του μοναδικού λόγου της έφεσης.

3. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 6 παρ. 2 εδ. α' και 8 παρ. 2 ν. 3198/1955 προκύπτει ότι η εξάμηνη προθεσμία του άρθρου 6 παρ. 2 του ν. 3198/1955 για την άσκηση της αγωγής προς καταβολή ή συμπλήρωση της κατά το ν. 2112/1920 ή το β.δ. της 16/18.7.1920 αποζημιώσεως ισχύει και για την προβλεπόμενη από την παρ. 2 του άρθρου 8 του ίδιου νόμου (3198/1955) μειωμένη αποζημίωση, που χορηγείται στους αποχωρούντες ή απομακρυνόμενους από την εργασία τους, λόγω συ-

μπληρώσεως των προϋποθέσεων για λήψη πλήρους συντάξεως γήρατος. Άλλωστε, η διάταξη αυτή ρητώς παραπέμπει στην ανωτέρω αναφερόμενη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 2. Αφετηρία για την έναρξη της προθεσμίας αυτής δεν είναι η ημέρα, κατά την οποία ο μισθωτός υπέβαλε αίτηση στον Ασφαλιστικό του Οργανισμό για συνταξιοδότηση, αλλά η ημέρα, κατά την οποία ο εργαζόμενος, έχοντας συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση πλήρους σύνταξης γήρατος, αποχωρήσει από την εργασία του εκδηλώνοντας έτσι τη βούλησή του να λύσει την εργασιακή σύμβαση. Η ως άνω προθεσμία είναι αποσβεστική και, όπως συνάγεται από τα άρθρα 219, 280 και 261 του ΑΚ, αφενός λαμβάνεται αυτεπαγγέλτως υπόψη από το δικαστήριο και αφετέρου διακόπτεται με την άσκηση της αγωγής (ΑΠ 44/2006 ΕΕργΔ 2006 σελ. 790). Περαιτέρω, η προθεσμία αυτή ισχύει, όχι μόνον όταν ο μισθωτός αποχωρεί από την υπηρεσία του λόγω συνταξιοδότησεως μετά από καταγγελία του εργοδότη, αλλά και όταν αποχωρεί από την εργασία του για να συνταξιοδοτηθεί με τη συγκατάθεση του εργοδότη (ΑΠολομ 31/2003 ΝοΒ 52 (2004) σελ. 958, ΑΠολομ 17/2003 ΕλλΔνη 44 (2003) σελ. 939).

Εν προκειμένω, όπως αναφέρεται στην υπό κρίση αγωγή, οι ενάγοντες αποχώρησαν από την υπηρεσία τους (με τη συγκατάθεση του εργοδότη) για να συνταξιοδοτηθούν: Ο πρώτος την 6.4.2002, ο δεύτερος την 30.9.2002, ο τρίτος την 31.1.2004, ο τέταρτος την 11.1.2003, ο πέμπτος την 7.10.1999, ο έκτος την 8.5.2000, ο έβδομος την 31.12.2002, ο όγδοος την 27.5.2000, ο ένατος την

28.2.2002, ο δέκατος την 22.6.2000 και ο ενδέκατος την 23.6.2002. Η υπό κρίση αγωγή κατατέθηκε την 5.5.2005 και φυσικά επιδόθηκε αργότερα. Συνεπώς, ήδη κατά την κατάθεση της αγωγής είχε παρέλθει για όλους η εξάμηνη αποσβεστική προθεσμία του άρθρου 6 παρ. 2 του ν. 3198/1955 που κατά τα προαναφερόμενα προβλέπεται για την άσκηση της αγωγής προς καταβολή ή συμπλήρωση της κατά το ν. 2112/1920 ή το β.δ. της 16/18.7.1920 αποζημίωσης και ισχύει, όχι μόνον όταν ο μισθωτός αποχωρεί από την υπηρεσία του λόγω συνταξιοδότησεως μετά από καταγγελία του εργοδότη, αλλά και όταν αποχωρεί για να συνταξιοδοτηθεί με συγκατάθεση του εργοδότη, όπως εν προκειμένω. Επομένως, η αγωγή ήταν απαράδεκτη κατά τη βάσιμη ένσταση του εναγομένου, πράγμα άλλωστε που ελέγχεται και αυτεπαγγέλτως (άρθρα 279 και 280 ΑΚ). Τα ίδια έκρινε και η εκκαλούμενη και απέρριψε την αγωγή κατά την κύρια βάση της. Επομένως, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και ο αντίθετος λόγος της εφέσεως των εναγόντων πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος...

89/2008

Πρόεδρος: Ιωάννα Πετροπούλου

Εισηγητής: Ναπολέων Ζούκας

Δικηγόροι: Ηλ. Ντάσιος, Παύλος Μασουσίδης

Η σύμβαση ανάθεσης σε διπλωματούχο τοπογράφο μηχανικό της εκπόνησης μελέτης συνιστά μίσθωση έργου. Τη συμφωνηθείσα αμοιβή του μηχανικού, η οποία δεν μπορεί να είναι κατώτερη της

νόμιμης, δικαιούται να αξιώσει τόσο το Τεχνικό Επιμελητήριο, όσο και ο ίδιος. Αίτημα της καταψηφιστικής αγωγής είναι η καταβολή του οφειλόμενου ποσού στο Τ.Ε.Ε., προκειμένου να εξασφαλιστούν και διενεργηθούν οι νόμιμες παρακρατήσεις, ενώ το υπόλοιπο ποσό αποδίδεται στο μηχανικό.

Το Εφετείο εξετάζει και αυτεπαγγέλτως το νόμο βάσιμο της αγωγής και, αν δεν είναι νόμιμη, την απορρίπτει και χωρίς συγκεκριμένο λόγο εφέσης, υπό τον όρο μη χειροτέρευσης της θέσης του εκκαλούντος.

{...} Η σύμβαση με την οποία ανατίθεται σε διπλωματούχο τοπογράφο μηχανικό η εκπόνηση μελέτης φέρει το χαρακτηριστήρα μίσθωσης έργου. Ο μηχανικός έχει την υποχρέωση να εκτελέσει το έργο, εκπονώντας την αναληφθείσα μελέτη (ΑΚ 681) και δικαιούται παραδίδοντάς την να λάβει τη συμφωνηθείσα αμοιβή του (ΑΚ 694), η οποία καταβάλλεται τότε και δεν μπορεί να είναι κατώτερη της νόμιμης (βλ. ΑΠ 1334/2002 ΕλλΔνη 44. 474 - 977/2003 ΕλλΔνη 45. 1656 - 1415/2005 ΕλλΔνη 47. 160 - 686/2007 ΕλλΔνη 48. 832). Περαιτέρω σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 2 του Β. Δ/τος από 30/31-5-1956, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του Π.Δ/τος 48/1994, την αμοιβή, την οποία δικαιούται ο μηχανικός από την εκπόνηση μελέτης, δικαιούται να αξιώσει τόσο το Τ.Ε.Ε., όσο και ο ίδιος (βλ. ΑΕΔ 26/1993 ΝοΒ 42. 505 - ΑΠ 423/1995 ΕλλΔνη 38. 1119 - 568/1999 ΕλλΔνη 40. 1029). Αίτημα όμως της καταψηφιστικής αγωγής είναι η καταβολή του οφειλόμενου ποσού στο Τ.Ε.Ε. (άρθρο 2

παρ. 4 του Β.Δ/τος από 30/31-5-1956), προκειμένου να εξασφαλιστεί η παρακράτηση ποσοστού 8% της αμοιβής του από το Τ.Ε.Ε. για την εν συνεχεία διάθεσή του στην εθελουσία έξοδο από το επάγγελμα των μη διπλωματούχων ανωτάτων σχολών και ποσοστού 2% της αμοιβής του για την κάλυψη των κάθε φύσης σχετικών δαπανών του Τ.Ε.Ε., ενώ το υπόλοιπο ποσό αποδίδεται στο μηχανικό (βλ. ΑΕΔ 26/1993 ό.π. - ΑΠ 537/1995 ΕλλΔνη 37. 340 - ΕφΑθ 6238/2004 ΕλλΔνη 46. 1728).

Τέλος το Εφετείο, δυνάμει του κατά το άρθρο 522 του ΚΠολΔ μεταβιβαστικού αποτελέσματος της έφεσης, καθίσταται κύριο της διαφοράς μέσα στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους τυχόν πρόσθετους λόγους. Επομένως, εφόσον με την έφεση ζητείται η απόρριψη της αγωγής, οφείλει και αυτεπαγγέλτως να εξετάσει το νόμο βάσιμο και, αν το αγωγικό αίτημα δεν βρίσκει έρεισμα στο νόμο, να την απορρίψει, έστω και χωρίς ειδικό και συγκεκριμένο λόγο έφεσης, υπό τον όρο ότι δεν θα υπάρξει χειροτέρευση της θέσης του εκκαλούντος, χωρίς την άσκηση κατ' αυτού αντέφεσης (βλ. ΑΠ 1544/1980 ΝοΒ 29. 878 - 1169/1995 ΕλλΔνη 38. 831 - 1216/1997 ΕλλΔνη 39. 573 - 7/2001 ΕλλΔνη 42. 925 - Εφθεσ 643/1995 Αρμ 44. 460 - 440/1999 Αρμ 53. 1101 - ΕφΛαρ 169/2005 αδημ).

Στην προκειμένη περίπτωση ο ενάγων και ήδη εφεσίβλητος, τοπογράφος -μηχανικός, με την ένδικη αγωγή του ζητεί να υποχρεωθεί ο εναγόμενος και ήδη εκκαλών να του καταβάλει το αναφερόμενο σ' αυτή (αγωγή) ποσό ως αμοιβή του για την εκπόνηση πλήρους τοπογραφικού σχεδίου του ακινήτου που περιγράφει στην α-

γωγή του και τη διενέργεια όλων των ενεργειών προς λήψη από το αρμόδιο δασαρχείο πράξης χαρακτηρισμού αυτού (ακινήτου). Με τέτοιο αίτημα η ένδικη αγωγή, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στην αρχή αυτής της σκέψης, είναι μη νόμιμη, αφού με αυτήν επιδιώκεται η καταβολή του οφειλόμενου στον εφεσίβλητο ποσού για την εκπόνηση μελέτης και επίβλεψη συγκεκριμένου έργου στον ίδιο κι όχι στο Τ.Ε.Ε, όπως απαιτεί η διάταξη του άρθρου 2 παρ. 4 του Β.Δ/τος από 30/31-5-1956, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 του Π.Δ/τος 48/1994. Επομένως έσφαλε η εκκαλουμένη απόφαση που έκρινε νόμιμη την αγωγή. Γι' αυτό πρέπει να γίνει δεκτή η έφεση του εναγομένου ως βάσιμη και κατ' ουσία. Να εξαφανιστεί η προσβαλλόμενη απόφαση. Να κρατηθεί η αγωγή και απορριφθεί ως μη νόμιμη...

99/2008

Πρόεδρος: Ελένη Σπίτσα

Εισηγήτρια: Αργυρή Βογιατζάκη

Δικηγόροι: Ιωαν. Παπαδημόπουλος - Δημ. Μήλιος, Αναστασία Δουφέκα - Νικ. Μαλάκος

Στην αγωγή εξ αλληλοχρέου λογ/σμού πρέπει να εκτίθεται ότι οι διάδικοι, εκ των οποίων ο ένας τουλάχιστον είναι έμπορος, είχαν συμφωνήσει την καταχώρηση των δοσοληψιών τους σε ενιαίο λογ/σμό υπό τύπο κονδυλίων χρεοπιστώσεων, τα οποία αποβάλλουν την αυτοτέλεια και ότι θα οφείλεται μόνο το κατάλοιπο κατά το κλείσιμο του λογ/σμού.

Στην αφανή εταιρία, χαρακτηριστικά της οποίας είναι η έλλειψη νομικής προσωπικότητας και εταιρικής περιουσίας και η

μη εμφάνιση του εταιρικού δεσμού προς τα έξω, οι αφανείς εταίροι μετέχουν μόνον ενοχικώς στα αποτελέσματα της εμπορικής δραστηριότητας του εμφανούς εταίρου.

Μετά τη λύση της αφανούς εταιρίας δεν απαιτείται εκκαθάριση. Παραδεκτή η αγωγή αφανούς εταίρου προς απόδοση της μερίδας του από τα εταιρικά κέρδη και της εισφοράς του, που μεταβίβασε κατά κυριότητα στον εμφανή εταίρο προς άσκηση της εμπορικής δραστηριότητας, χωρίς να προηγηθεί εκκαθάριση, εκτός αν έχει συμφωνηθεί το αντίθετο μεταξύ των εταίρων ή αν το δικαστήριο κρίνει ότι αυτή είναι απαραίτητη.

Μετά τη έκδοση της υπ' αριθμ. 392/2006 αποφάσεως του Δικαστηρίου αυτού, με την οποία έγινε τυπικά δεκτή η υπό κρίση από 17-9-2004 και με αριθμό καταθ. 360/11-10-2004 έφεση της πρωτοδίκως ηττηθείσας ενάγουσας - εναγομένης κατά της υπ' αριθμ. 168/2004 οριστικής αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, που εκδόθηκε αντιμωλία των διαδίκων κατά την τακτική διαδικασία, και ακολούθως διατάχθηκε η επανάληψη της συζήτησεως στο ακροατήριο, προκειμένου να προσκομισθούν τα αναφερόμενα έγγραφα, νόμιμα επαναλαμβάνεται, με την από 26-9-2006 και με αριθμό καταθ. 103/29-9-2006 κλήση της εφεσίβλητου, η συζήτηση της παραπάνω εφέσεως, μετά την προσαγωγή των ανωτέρω εγγράφων.

Η ενάγουσα και τώρα εκκαλούσα εταιρία περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία "Α. ΕΠΕ" άσκησε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας την από

10-10-2002 και με αριθμό καταθ. 593/25-10-2002 αγωγή της, στην οποία, αφού εξέθεσε ότι με τις επικαλούμενες διαδοχικές συμβάσεις πώλησε και παρέδωσε στην εναγομένη και τώρα εφεσίβλητη εταιρία με την επωνυμία "Κ. Α.Ε." τις αναλυτικά περιγραφόμενες ποσότητες ελαίων, αντί του αναφερομένου τιμήματος, το οποίο συμποσούται σε 252.273,97 ευρώ, ζήτησε να υποχρεωθεί η τελευταία κυρίως βάσει των παραπάνω συμβάσεων, επικουρικά δε βάσει των διατάξεων περί αδικαιολογήτου πλουτισμού, να της καταβάλει το οφειλόμενο πιο πάνω ποσό του τιμήματος, με το νόμιμο τόκο από 19-9-2002, που όχλησε την εναγομένη για την καταβολή του, αλλιώς από 26-9-2002, που παρήλθε άπρακτη η ταχθείσα στην εναγομένη προθεσμία για την καταβολή του, αλλιώς από την επίδοση της αγωγής, και μέχρι την εξόφληση του. Ενώπιον του ίδιου πιο πάνω Δικαστηρίου η εναγομένη στην παραπάνω αγωγή και τώρα εφεσίβλητη ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία "Κ. Α.Ε." άσκησε εναντίον της ενάγουσας στην ίδια πιο πάνω αγωγή και τώρα εκκαλούσας εταιρίας περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία "Α. ΕΠΕ" την από 24-7-2003 και με αριθμό καταθ. 450/29-7-2003 αγωγή της, στην οποία εξέθεσε ότι, κατόπιν προφορικής συμφωνίας που καταρτίσθηκε στις αρχές του έτους 2000 μεταξύ αυτής και της εναγομένης πιο πάνω εταιρίας, που την εκπροσωπούσε ο διαχειριστής της Β. Ζ., συμφωνήθηκε αυτή (ενάγουσα) να χρηματοδοτεί ως αφανής εταίρος την εναγομένη με τα απαιτούμενα χρηματικά κεφάλαια, προκειμένου η τελευταία να αγοράζει με τα κεφάλαια αυτά ελιές, να τις επεξεργάζεται

στις εγκαταστάσεις της και στη συνέχεια μέρος από τις ελιές αυτές να παραδίδει σ' αυτήν (ενάγουσα) για τις ανάγκες της εμπορίας της και τις υπόλοιπες να πωλεί στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό. Ότι με την ίδια συμφωνία συμφωνήθηκε επίσης ότι αυτή (ενάγουσα) θα ελάμβανε ολόκληρο το τίμημα από την προς τρίτους πώληση των ελαίων προς εξόφληση με συμψηφισμό των χρηματικών ποσών που θα διέθετε για την αγορά από την εναγομένη των ελαίων αυτών, ενώ τα κέρδη που θα προέκυπταν από την προς τρίτους πώληση τους θα διανεμόνταν εξ ημισείας μεταξύ αυτής και της εναγομένης κατά την εκκαθάριση. Ότι σε εκτέλεση της συμφωνίας αυτής κατέβαλε κατά το χρονικό διάστημα από 14-1-2000 έως 10-8-2001 στον παραπάνω νόμιμο εκπρόσωπο και διαχειριστή της εναγομένης εταιρίας Β. Ζ. ή σε αντιπροσώπους της (μεσίτες κλπ), που προέβαιναν στην αγορά ελαίων για λογαριασμό της, τα αναφερόμενα χρηματικά ποσά, τα οποία συμποσούνται σε 1.060.891,65 ευρώ. Ότι μετά τον επελθόντα στις 18-8-2001 θάνατο του παραπάνω διαχειριστή της εναγομένης εταιρίας συνεχίσθηκε η συνεργασία της με την εναγομένη με τους ίδιους παραπάνω όρους και κατέβαλε κατά το χρονικό διάστημα από 31-8-2001 έως 15-12-2001 στη νέα διαχειρίστρια αυτής Α. χήρα Β. Ζ. ή σε αντιπροσώπους της εναγομένης, που προέβαιναν στην αγορά ελαίων για λογαριασμό της, τα αναφερόμενα χρηματικά ποσά, τα οποία συμποσούνται σε 572.781,28 ευρώ. Ότι έτσι το σύνολο των χρηματοδοτήσεων της προς την εναγομένη ανήλθε κατά το παραπάνω χρονικό διάστημα σε 1.633.672,30 ευρώ

(1.060.891,65 + 572.781,28), έναντι των οποίων έχει λάβει σε μετρητά και σε εμπορεύματα το συνολικό ποσό των 816.131,34 ευρώ και απομένει οφειλόμενο υπόλοιπο 817.540,96 ευρώ. Ότι, πέραν από το ποσό αυτό, η εναγομένη της οφείλει και ποσό 86.132,66 ευρώ, που αποτελεί την αξία ποσότητας ελαίων, συνολικού βάρους 83.344 κιλών, που παρέδωσε, με τα αναφερόμενα δελτία αποστολής, στην εναγομένη προς επεξεργασία και η τελευταία τις κατακρατεί παράνομα και δεν τις αποδίδει σ' αυτήν και ότι όταν το δεύτερο εξάμηνο του 2002 διακόπηκε η παραπάνω συνεργασία της με την εναγομένη και έκλεισαν πλέον οι αλληλόχρεοι λογαριασμοί τους, η συνολική οφειλή της εναγομένης προς αυτήν ανέρχονταν σε 903.673,62 ευρώ (817.540,96 + 86.132,66). Ζήτησε δε η ενάγουσα με την αγωγή να υποχρεωθεί η εναγομένη να της καταβάλει τα παραπάνω χρηματικά ποσά των 817.540,96 και 86.132,66 ευρώ, δηλαδή συνολικά το ποσό των 903.673,62 ευρώ, επικουρικά δε κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής και μέχρι την εξόφλησή τους. Επί των δύο παραπάνω αγωγών, οι οποίες συνεκδικάσθηκαν, εκδόθηκε η εκκαλούμενη υπ' αριθμ. 168/2004 οριστική απόφαση του ανωτέρω Δικαστηρίου, η οποία α) απέρριψε την πρώτη αγωγή ως μη νόμιμη κατά την επικουρική από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό βάση της και ως αβάσιμη κατ' ουσίαν κατά την κυρία από τις συμβάσεις πωλήσεως βάση της, κατόπιν παραδοχής της ενστάσεως της εναγομένης περί υπάρξεως αλληλοχρέου λογαριασμού μεταξύ των διαδίκων, και β) δέ-

χθηκε τη δεύτερη αγωγή ως βάσιμη και κατ' ουσίαν, εν μέρει ως προς τη σωρευόμενη αίτηση καταβολής του ποσού των 817.560,96 ευρώ κατά τη βάση της από τον αλληλόχρεο λογαριασμό και στο σύνολο της ως προς τη σωρευόμενη αίτηση καταβολής αποζημιώσεως ποσού 86.132,66 ευρώ από αδικοπραξία και υποχρέωσε την εναγομένη να καταβάλει στην ενάγουσα το ποσό των 881.727,59 ευρώ, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής και μέχρι την εξόφληση του, ενώ κατά την επικουρική από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό βάση της απέρριψε την αγωγή αυτή ως μη νόμιμη. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται τώρα η ενάγουσα στην πρώτη αγωγή - εναγομένη στη δεύτερη αγωγή για τους λόγους που αναφέρει στο δικόγραφο της εφέσεως της και ζητεί την εξαφάνιση της, προκειμένου να γίνει δεκτή η αγωγή της και να απορριφθεί στο σύνολο η αντίθετη αγωγή εναντίον της.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 361 και 874 ΑΚ, 112 ΕισΝΑΚ, 669 ΕμπΝ και 64 - 67 του ν.δ. από 17.7/13-8-1923 "περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιριών", προκύπτει ότι αλληλόχρεος (ή ανοικτός ή τρεχούμενος) λογαριασμός είναι η σύμβαση μεταξύ δύο προσώπων, από τα οποία το ένα τουλάχιστον είναι έμπορος, με την οποία αυτά συμφωνούν ότι οι μεταξύ τους δοσοληψίες από κάποια οικονομική συναλλαγή θα καταχωρούνται σε ενιαίο λογαριασμό υπό τύπο κονδυλίων πιστώσεων και χρεώσεων, τα οποία, μολοντί διατηρούν το νομικό τους χαρακτήρα, αποβάλλουν από την καταχώρηση τους την αυτοτέλεια τους, μεταβαλλόμενα σε αριθμητικά κονδύλια και ότι θα

οφείλεται μόνο το κατάλοιπο που θα προκύψει κατά το κλείσιμο του λογαριασμού από την αντιπαράθεση των κονδυλίων του. Έτσι, βασικό στοιχείο της έννοιας του αλληλόχρεου λογαριασμού είναι η ύπαρξη συμφωνίας περί υπαγωγής σε κοινό λογαριασμό των αμοιβαίων απαιτήσεων των συμβαλλομένων από τις συναλλαγές τους, προς το σκοπό να εκκαθαρίζονται (αποσβήνονται) αυτές κατά το κλείσιμο του λογαριασμού που λαμβάνει χώρα κατά ορισμένα χρονικά διαστήματα και να αποτελέσει πλέον την μοναδική μεταξύ τους απαίτηση το τυχόν κατάλοιπο (ΑΠ 857/2006 ΝοΒ 55, 705, ΑΠ 1291/2005 ΕλλΔνη 48, 1024, ΑΠ 667/2001 ΕλλΔνη 42, 1543). Από τις παραπάνω διατάξεις σε συνδυασμό με εκείνη του άρθρου 216 παρ. 1 εδαφ. α' ΚΠολΔ, κατά την οποία η αγωγή πρέπει να περιέχει σαφή έκθεση των γεγονότων που θεμελιώνουν σύμφωνα με το νόμο αυτή και δικαιολογούν την άσκηση της από τον ενάγοντα κατά του εναγομένου, προκύπτει ότι για να είναι ορισμένη η αγωγή εκ του αλληλοχρέου λογαριασμού, πρέπει να εκτίθεται σ' αυτήν, εκτός άλλων στοιχείων, και ότι οι διάδικοι, ο ένας τουλάχιστον από τους οποίους είναι έμπορος, είχαν συμφωνήσει ότι οι μεταξύ τους δοσοληψίες θα καταχωρούνταν σε ενιαίο λογαριασμό υπό τύπο κονδυλίων πιστώσεων και χρεώσεων, τα οποία από την καταχώρησή τους αποβάλλουν την αυτοτέλεια τους και ότι θα οφείλεται μόνο το κατάλοιπο που θα προκύψει κατά το κλείσιμο του λογαριασμού από την αντιπαράθεση των κονδυλίων του (πρβλ ΑΠ 1291/2005, ό.π.).

Εξάλλου, από τα άρθρα 45 έως 50 του ΕμπΝ προκύπτει ότι η αφανής ή συμμετο-

χική εταιρία αποτελεί εταιρία, στην οποία ένας ή περισσότεροι εταίροι συμμετέχουν στην ασκούμενη από τον εμφανή εταίρο εμπορική δραστηριότητα με αντίστοιχη αξίωση συμμετοχής στα κέρδη. Χαρακτηριστικά της εταιρίας αυτής είναι η έλλειψη νομικής προσωπικότητας, η έλλειψη εταιρικής περιουσίας και η απουσία εμφάνισης του εταιρικού δεσμού προς τα έξω, καθόσον οι μη εμφανείς εταίροι μετέχουν μόνον ενοχικώς στα αποτελέσματα της εμπορικής δραστηριότητας του εμφανούς εταίρου, συμμετέχοντας στην κατανομή των κερδοζημιών που προκύπτουν από τη δράση του τελευταίου. Επί της αφανούς εταιρίας εφαρμόζονται, εφόσον δεν αντίκεινται στον ιδιάζοντα χαρακτήρα της, οι διατάξεις περί εταιριών του ΑΚ των άρθρων 741 επ. αυτού. Ειδικότερα, προκειμένου περί λύσεως, η αφανής εταιρία λύεται για τους ίδιους λόγους που λύεται και η αστική εταιρία με εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 765 επ. ΑΚ. Μετά τη λύση της αφανούς εταιρίας δεν απαιτείται να επακολουθήσει στάδιο εκκαθαρίσεως, καθόσον δεν υπάρχει εταιρική περιουσία, με συνέπεια να είναι παραδεκτή η άσκηση αγωγής εκ μέρους του αφανούς εταίρου προς απόδοση της ανήκουσας σ' αυτόν μερίδας από τα εταιρικά κέρδη, καθώς και της εισφοράς του, την οποία μεταβίβασε κατά κυριότητα στον εμφανή συνεταιίρο του προς άσκηση της εταιρικής εμπορικής δραστηριότητας, χωρίς να προηγηθεί εκκαθάριση, εκτός αν έχει συμφωνηθεί το αντίθετο μεταξύ των εταίρων ή αν το δικαστήριο κρίνει ότι είναι απαραίτητη η εκκαθάριση (ΑΠ 860/2002 ΕλλΔνη 44, 1325, ΕΑ 2848/2002 ΕλλΔνη 44, 550).

Στην προκειμένη περίπτωση η παραπάνω από 24-7-2003 και με αριθμό καταθ. 450/29-7-2003 αγωγή της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία "Κ. Α.Ε." κατά της εταιρίας περιορισμένης με την επωνυμία "Α. ΕΠΕ", έχοντας το προεκτεθέν περιεχόμενο και αίτημα, ως προς τη σωρευόμενη αίτηση καταβολής του ποσού των 817.540,96 ευρώ κατά τη βάση της από τον αλληλόχρεο λογαριασμό είναι αόριστη και απορριπτέα, διότι δεν αναφέρονται σ' αυτήν τα κατά νόμο αναγκαία περιστατικά που προσδίδουν στην επικαλούμενη σύμβαση το χαρακτήρα αλληλοχρέου λογαριασμού κατά την έννοια του νόμου, και συγκεκριμένα δεν αναφέρεται ότι είχε συμφωνηθεί μεταξύ των διαδίκων κατά την έναρξη της συνεργασίας τους (ή και αργότερα) ότι οι μεταξύ τους δοσοληψίες από τις συναλλαγές τους θα καταχωρούνται σε ενιαίο λογαριασμό υπό τύπο κονδυλίων πιστώσεων και χρεώσεων, τα οποία από την καταχώρησή τους θα αποβάλλουν την αυτοτέλεια τους και ότι θα οφείλεται μόνο το κατάλοιπο που θα προκύψει υπέρ του ενός ή του άλλου συμβληθέντος κατά το κλείσιμο του λογαριασμού από την αντιπαράθεση των κονδυλίων του. Η ίδια αγωγή κατά τη σωρευόμενη αίτηση αποζημιώσεως από αδικοπραξία για τις φερόμενες ως υπεξαιρεθείσες ποσότητες εμπορευμάτων (ελαιών), είναι επίσης αόριστη και απορριπτέα, καθόσον δεν αναφέρεται σ' αυτήν αν είχε ορισθεί χρόνος αποδόσεως των παραδιδόμενων στην εναγομένη ποσοτήτων εμπορευμάτων προς επεξεργασία ή αν τα εμπορεύματα αυτά ζητήθηκαν και τότε από την ενάγουσα, η δε εναγομένη αρνήθηκε να τα αποδώσει και εκδήλωσε έτσι πρόθεση ι-

διοποιήσεως τους. Το πρωτοβάθμιο, επομένως, Δικαστήριο, που, με την εκκαλούμενη απόφαση του έκρινε ορισμένη την παραπάνω αγωγή και μετά περαιτέρω έρευνα δέχθηκε την αγωγή αυτή ως βάσιμη και κατ' ουσίαν εν μέρει ως προς την πρώτη σωρευόμενη αίτηση κατά τη βάση της από τον αλληλόχροο λογαριασμό και στο σύνολο της ως προς τη δεύτερη σωρευόμενη αίτηση αποζημιώσεως, έσφαλε κατά το βάσιμο περί τούτου σχετικό λόγο της εφέσεως. Κατά συνέπεια, η υπό κρίση έφεση, πρέπει να γίνει δεκτή στην ουσία της κατά τον παραπάνω λόγο της και να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση κατά το μέρος που έκρινε επί της παραπάνω αγωγής και κατά τη διάταξη της για τη δικαστική δαπάνη για τον εκ νέου προσδιορισμό αυτής.

Περαιτέρω, πρέπει να κρατηθεί, κατ' άρθρο 535 παρ. 1 ΚΠολΔ, η υπόθεση κατά το μέρος αυτό από το Δικαστήριο τούτο, δηλαδή η παραπάνω αγωγή, αφού δε δικασθεί κατ' ουσίαν, πρέπει να απορριφθεί η αγωγή αυτή ως απαράδεκτη, λόγω αοριστίας, κατά τη σωρευόμενη αίτηση αποζημιώσεως από αδικοπραξία και τη σωρευόμενη αίτηση καταβολής του ποσού των 817.540,96 ευρώ κατά την ερευνηθείσα βάση της από τον αλληλόχροο λογαριασμό, αλλά και κατά τη μη ερευνηθείσα πρωτόδικος βάση της από την αφανή εταιρία, που ερευνά τώρα το Δικαστήριο, και κατά την οποία είναι επίσης απορριπτέα ως αόριστη, διότι δεν αναφέρεται με σαφήνεια σ' αυτήν εάν η επικαλούμενη αφανής εταιρία λύθηκε, με ποίο τρόπο και πότε επήλθε η λύση αυτής, πράγμα που είναι κατά νόμο αναγκαίο για να αξιωθεί η απόδοση της εταιρικής εισφοράς, τουτέ-

στιν των σε μετρητά επικαλουμένων χρηματοδοτήσεων προς την εναγομένη εμφανή εταιρο.

Από τις ένορκες, στο ακροατήριο του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, καταθέσεις των μαρτύρων... αποδεικνύονται, σε σχέση με την πρώτη από 10-10-2002 και με αριθμό καταθ. 593/25-10-2002 αγωγή, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η εκκαλούσα - ενάγουσα εταιρία περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία "Α. ΕΠΕ", που έχει την έδρα της στην Ε. Λ., επεξεργάζεται και εμπορεύεται βρώσιμες ελιές. Η εφεσίβλητη - εναγομένη ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία "Κ. ΑΕ" διατηρεί στο 3° χιλιόμετρο της Ε.Ο. Κ. - Λ. βιομηχανία τροφίμων. Από το έτος 1995 υφίστατο εμπορική συνεργασία μεταξύ της εκκαλούσας και της εφεσίβλητης. Σε συνέχεια της εμπορικής αυτής συνεργασίας συμφωνήθηκε στις αρχές του έτους 2000 μεταξύ της εκκαλούσας και της εφεσίβλητης, που ενεργούσαν η μεν πρώτη με το διαχειριστή της Β. Ζ., η δε δεύτερη με το νόμιμο εκπρόσωπο της Π. Κ., όπως η εφεσίβλητη εταιρία χρηματοδοτεί την εκκαλούσα με τα αναγκαία χρηματικά ποσά, ώστε η τελευταία να έχει την οικονομική δυνατότητα να αγοράζει βρώσιμες ελιές από την παραγωγή, τις οποίες μετά από επεξεργασία στις εγκαταστάσεις της θα πωλούσε προς τρίτους και μέρος αυτών θα πωλούσε στην εφεσίβλητη. Τα ποσά των διαδοχικών αυτών χρηματοδοτήσεων συμφωνήθηκε ότι θα εξοφλούνται σταδιακά από την εκκαλούσα από το προϊόν των πωλήσεων ελαίων προς τρίτους και συμψηφιστικά από το τίμημα των ποσοτήτων ελαίων που η εκκαλούσα θα πωλούσε στην εφεσίβλητη. Μετά τον επελθόντα την 18-

8-2001 θάνατο του διαχειριστή της εκκαλούσας Β. Ζ., έγινε νέα συμφωνία μεταξύ των διαδίκων εταιριών με το ίδιο ακριβώς περιεχόμενο, στην οποία η εκκαλούσα εκπροσωπήθηκε από τη νέα νόμιμη εκπρόσωπο και διαχειρίστρια αυτής Α. χήρα Β. Ζ. Σε εκτέλεση της παραπάνω συμφωνίας καταβλήθηκαν από την εφεσίβλητη εταιρία στην εκκαλούσα για την αγορά ελαίων, και συγκεκριμένα εις χείρας των παραπάνω διαχειριστών της Β. και Α. Ζ. ή εις χείρας διαφόρων αντιπροσώπων της (μεσιτών), που αγόραζαν ανεπεξέργαστες βρώσιμες ελιές για λογαριασμό της, και στους οποίους η εφεσίβλητη κατέβαλε, κατόπιν συμφωνίας μ' αυτήν, το τίμημα των ελαίων για λογαριασμό και σε εξόφληση της αντίστοιχης οφειλής της εκκαλούσας, τα παρακάτω χρηματικά ποσά: {...}

{...} Τουτέστιν μέχρι την παραπάνω ημερομηνία η εφεσίβλητη είχε χρηματοδοτήσει την εκκαλούσα με το συνολικό ποσό των 549.152.652 δρχ., έναντι του οποίου η εκκαλούσα κατέβαλε, βάσει της παραπάνω συμφωνίας τους, διαδοχικά στην εφεσίβλητη μέχρι και την 31-5-2002, που διακόπηκε οριστικά η εμπορική συνεργασία μεταξύ των διαδίκων εταιριών, από το προϊόν των πωλήσεων των ελαίων προς τρίτους το συνολικό ποσό των 166.955.825 δρχ. σε μετρητά. Έτσι, απέμεινε οφειλόμενο υπόλοιπο 382.196.827 δρχ. (549.152.652 - 166.955.825) ή 1.121.634,12 ευρώ και η εφεσίβλητη είχε ισόποση αξίωση κατά της εκκαλούσας για την επιστροφή των χρημάτων αυτών.

Συγχρόνως η εκκαλούσα, σε εκτέλεση της ίδιας παραπάνω συμφωνίας, με διαδοχικές συμβάσεις πωλήσεως, που κα-

ταρτίσθηκαν κατά το χρονικό διάστημα από 30-11-2001 έως 31-5-2002, πώλησε και παρέδωσε στην εφεσίβλητη τις αναφερόμενες στην αγωγή ποσότητες ελαίων, και συγκεκριμένα {...}

Έτσι, βάσει των διαδοχικών πιο πάνω συμβάσεων πωλήσεως, για τις οποίες εκδόθηκαν αντιστοίχως τα υπ' αριθμ. .../30-11-2001, .../31-1-2002, .../28-2-2002, .../21-3-2002, .../29-3-2002, .../30-4-2002 και .../31-5-2002 τιμολόγια πωλήσεως της εκκαλούσας πωλήτριας, το συνολικό ποσό που οφείλετο από την εφεσίβλητη στην εκκαλούσα για τίμημα ανέρχεται σε 39.115,71, 74.506,80, 19.858,10, 32.087,55, 14.713,62, 64.165,02 και 7.827,17 ευρώ αντιστοίχως, δηλαδή συνολικά για όλες τις ανωτέρω πωλήσεις σε 252.273,97 ευρώ. Με το τίμημα των πωλήσεων αυτών εξοφλήθηκε συμψηφιστικά, όπως είχε συμφωνηθεί, κατά τα προεκτεθέντα, ισόποσο μέρος της παραπάνω από 1.121.634,12 ευρώ απαιτήσεως της εφεσίβλητης κατά της εκκαλούσας για επιστροφή των χρημάτων των ανωτέρω χρηματοδοτήσεων. Επομένως, η απαίτηση της εκκαλούσας για την πληρωμή του τιμήματος των ένδικων πιο πάνω συμβάσεων πωλήσεως αποσβέσθηκε με τον παραπάνω συμβατικό συμψηφισμό, κατά το βέσμιμο περί τούτου ισχυρισμό που παραδεκτά προέβαλε η εφεσίβλητη πρωτοδίκως και επαναφέρει και στο Δικαστήριο αυτό.

Αντίθετα η ένσταση που προέβαλε πρωτοδίκως η εφεσίβλητη περί υπάρξεως αλληλοχρέου λογαριασμού μεταξύ των διαδίκων, για τη θεμελίωση της οποίας εκθέτονταν τα ίδια περιστατικά, όπως και στην παραπάνω κριθείσα ως αόριστη αγωγή της, είναι αόριστη και απορριπτέα

για τους ίδιους παραπάνω λόγους, για τους οποίους απορρίφθηκε η εν λόγω αγωγή ως αόριστη κατά τη βάση της από τον αλληλόχρεο λογαριασμό. Σύμφωνα, λοιπόν, με τα παραπάνω, η εκκαλούσα δεν έχει αξίωση κατά της εφεσίβλητης για την πληρωμή του τιμήματος των ένδικων συμβάσεων πώλησεως, κατά παραδοχή ως βάσιμης και κατ' ουσίαν της παραπάνω ενστάσεως συμψηφισμού, και ως εκ τούτου η υπό κρίση αγωγή είναι απορριπτέα ως αβάσιμη κατ' ουσίαν. Το πρωτοβάθμιο, επομένως, Δικαστήριο, που, με την εκκαλούμενη απόφαση του απέρριψε την αγωγή ως αβάσιμη κατ' ουσίαν, κατόπιν παραδοχής της ενστάσεως της εφεσίβλητης περί υπάρξεως αλληλοχρέου λογαριασμού μεταξύ των διαδίκων, η οποία, όπως προεκτέθηκε, ήταν αόριστη και απορριπτέα, σε ορθό μεν αποτέλεσμα κατέληξε, αλλά με εσφαλμένη αιτιολογία, η οποία αντικαθίσταται με την παρούσα (άρθρο 534 ΚΠολΔ), και οι αντίθετοι σχετικοί λόγοι της εφέσεως, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι κατ' ουσίαν. Τέλος, τα δικαστικά έξοδα και των δύο βαθμών δικαιοδοσίας, πρέπει να συμψηφισθούν στο σύνολο τους μεταξύ των διαδίκων, λόγω της μερικής νίκης και ήττας αυτών (άρθρα 178, 183 και 191 παρ. 2 ΚΠολΔ).

107/2008

Πρόεδρος: Δήμητρα Κώνστα

Εισηγήτρια: Αγγελική Παναγιώτου

Δικηγόροι: Ιωάννα Τριανταφύλλου, Αικατερίνη Ζέρβα - Θεοδωράκη

Σε διάρρηξη καταδολιευτικής δικαιοπραξίας υπόκεινται οι επαχθείς και οι χαριστικές δικαιοπραξίες, καθώς και οι γονικές παροχές.

Η γονική παροχή είναι αμιγώς χαριστική, εφόσον δεν συντρέχουν οι όροι του 940 εδ. 2 ΑΚ (περί καταβολής ληξιπρόθεσμου χρέους). Ο χαρακτηρισμός της ως δωρεάς, καθό μέτρο υπερβαίνει τις περιστάσεις, αποσκοπεί να αποκλείσει τη δυνατότητα ανάκλησής της, ως προς το μέρος που δεν αποτελεί δωρεά, και όχι να τη χαρακτηρίσει εξ αντιδιαστολής ως επαχθή δικαιοπραξία.

Την καταδολιευτική αγωγή μπορεί να ασκήσει και ο δανειστής που είναι φορέας απαίτησης από κατάλοιπο αλληλόχρεου λογ/σμού και πριν από το οριστικό κλείσιμό του (αρκεί τούτο να έχει συντελεστεί μέχρι την πρώτη συζήτηση), αφού ο λογ/σμός αυτός δημιουργεί διαρκή έννομη σχέση περιουσιακής φύσης και τα παραγωγικά της απαίτησης περιστατικά υπάρχουν ήδη από το χρόνο σύναψης της σύμβασης, από την οποία δημιουργείται, έκτοτε, ενοχή για το κατάλοιπο, με το κλείσιμο δε του λογ/σμού η απαίτηση καθίσταται απαιτητή και ληξιπρόθεσμη.

{...} Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 939 - 945 ΑΚ που προβλέπουν την προστασία των δανειστών σε περίπτωση που ο οφειλέτης τους προβαίνει σε απαλλοτρίωση περιουσιακών στοιχείων με σκοπό τη βλάβη τους, οι προϋποθέσεις για τη διάρρηξη της απαλλοτρίωσης είναι: 1) η ύπαρξη απαίτησης του δανειστή κατά του οφειλέτη, η οποία πρέπει να έχει γεννηθεί κατά το χρόνο που ο τελευταίος επιχειρεί την απαλλοτρίωση,

2) απαλλοτρίωση από τον οφειλέτη περιουσιακού στοιχείου, 3) δόλος του οφειλέτη κατά το χρόνο της απαλλοτρίωσης συνιστάμενος στο σκοπό βλάβης των δανειστών, η οποία προκαλείται με την ελάττωση λόγω της απαλλοτρίωσης της περιουσίας του οφειλέτη, με αποτέλεσμα η περιουσία που απομένει να μην επαρκεί για την ικανοποίηση των αξιώσεων των δανειστών και 4) γνώση του τρίτου προς τον οποίο γίνεται η απαλλοτρίωση, ότι ο οφειλέτης απαλλοτριώνει με σκοπό τη βλάβη των δανειστών (ΕφΠατρ 906/2005 ΔΕΕ 2006. 641, ΕφΘεσ 2958/2005 Αρμ 2006. 1203). Εξάλλου, σε διάρρηξη κατά τα ως άνω άρθρα υπόκεινται τόσο οι επαχθείς όσο και οι χαριστικές δικαιοπραξίες καθώς και οι παροχές των γονέων προς τα τέκνα που προβλέπονται και ρυθμίζονται από το άρθρο 1509 ΑΚ (γονικές παροχές). Δεν υπάρχει διάταξη που να εξαιρεί σύμβαση γονικής παροχής, διότι το γεγονός ότι η απαλλοτρίωση (διάθεση) αυτή γίνεται προς εκπλήρωση σχετικής ηθικής υποχρέωσης του γονέα προς το τέκνο, δεν μπορεί να δικαιολογήσει ούτε τη βλάβη των δανειστών, ούτε την προτίμηση εκπληρώσεως από τον οφειλέτη των ηθικών υποχρεώσεών του έναντι των νομικών (ΑΠ 818/98 Δ/νη 40. 139, ΑΠ 1264/94 Δ/νη 37. 316, ΕΑ 518/2000 Δ/νη 41. 1412).

Περαιτέρω, όπως προαναφέρθηκε, για να διαταχθεί η διάρρηξη μιας απαλλοτριώσεως ως καταδολιευτικής, αυτός υπέρ του οποίου έγινε η απαλλοτρίωση πρέπει να γνώριζε ότι ο οφειλέτης απαλλοτριώνει προς βλάβη των δανειστών. Όμως αυτή η γνώση (η οποία στα ανήλικα κρίνεται από το πρόσωπο των αντιπροσώ-

πων - γονέων - του - ΑΠ 67/2003, Δ/νη 43. 652 -), κατ' άρθρο 942 ΑΚ, δεν απαιτείται, αν πρόκειται για απαλλοτρίωση από αιτία χαριστική. Τέτοια απαλλοτρίωση, που γίνεται δηλαδή από αιτία χαριστική, αποτελεί και η προβλεπόμενη από το άρθρο 1509 ΑΚ ως άνω γονική παροχή που συνιστά επίδοση από ελευθεριότητα και άρα η περί αυτής δικαιοπραξία είναι αμιγώς χαριστική, εφόσον (βέβαια) δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της διάταξης του άρθρου 940 εδ. 2 ΑΚ (περί καταβολής ληξιπρόθεσμου χρέους). Δεν συνιστά δε το αντίθετο από το χαρακτηρισμό της ως άνω δωρεάς, κατά το μέτρο που ξεπερνά τις περιστάσεις, αφού τούτο αποσκοπεί να αποκλείσει τη δυνατότητα ανάκλησης αυτής, ως προς το μέρος που δεν αποτελεί δωρεά και όχι να τη χαρακτηρίσει εξ αντιδιαστολής ως επαχθή δικαιοπραξία (ΑΠ 638/2004 Δ/νη 2006. 157, ΑΠ 168/2002 ΝοΒ 2003. 1219).

Τέλος από τις διατάξεις των άνω άρθρων 939 επ. και 905 παρ. 2 ΑΚ σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων 669 ΕμπΝ, 874 ΑΚ, 112 ΕισΝΑΚ και 64 έως 67 του ΝΔ της 17-7/13-8-1923 "περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιριών" προκύπτει ότι εκείνος που ασκεί την από τα άρθρα 939 επ. ΑΚ αγωγή για διάρρηξη της προς βλάβη του επιχειρηθείσας απαλλοτριωτικής πράξης του οφειλέτη του (ο οποίος μπορεί να είναι και ο εγγυητής) πρέπει να έχει την ιδιότητα του δανειστή κατά το χρόνο που επιχειρείται η απαλλοτρίωση. Τέτοια ιδιότητα έχει και ο δανειστής που είναι φορέας απαιτήσεως από κατάλοιπο αλληλόχρεου λογαριασμού και πριν από το οριστικό κλείσιμό του, αφού ο λογαριασμός αυτός δημιουργεί μεταξύ

των συμβαλλομένων διαρκή έννομη σχέση περιουσιακής φύσεως με συνέπεια, η σε κάθε στιγμή από την αντιπαραβολή των κονδυλίων πιστώσεων και χρεώσεων προκύπτουσα ενεργητική ή παθητική κατάσταση του να καταλογίζεται στο ενεργητικό ή παθητικό της περιουσίας των προσώπων μεταξύ των οποίων υφίσταται (ΟΛΑΠ 31/97 Δ/νη 38. 1526), δεδομένου ότι τα παραγωγικά της απαιτήσεως του αυτής περιστατικά υπάρχουν ήδη από το χρόνο συνάψεως της συμβάσεως του αλληλοχρέου λογαριασμού, από την οποία δημιουργείται, έκτοτε, ενοχή για το κατάλοιπο, με το κλείσιμο δε απλώς του λογαριασμού η απαίτησή του αυτή καθίσταται απαιτητή και ληξιπρόθεσμη. Επομένως και ο δανειστής αυτός μπορεί να ασκήσει την από το άρθρο 939 επ. ΑΚ αγωγή του για διάρρηξη απαλλοτριωτικών προς βλάβη του πράξεων του οφειλέτη του, έστω και αν κατά το χρόνο της απαλλοτριώσεως δεν έχει κλεισθεί οριστικώς ο λογαριασμός, αρκεί το οριστικό του κλείσιμο να έχει συντελεστεί μέχρι την πρώτη συζήτηση της διαρρηξέως αγωγής (ΟΛΑΠ 709/74, ΑΠ 395/2000 βλ. Δ/νη 41. 1347).

Εν προκειμένω η ενάγουσα Τράπεζα με την υπό κρίση αγωγή της ισχυρίζεται ότι μεταξύ των νομίμων εκπροσώπων της και του πρώτου εναγομένου, καταρτίστηκε στις 25-7-1997 στα Τ. η υπ' αριθμ. .../25-7-97 σύμβαση πίστωσης με ανοιχτό (αλληλόχρεο) λογαριασμό όπου συμβλήθηκε η τέταρτη εναγομένη ως εγγυήτρια για την εκπλήρωση των όρων αυτής και με την οποία χορηγήθηκαν σ' αυτόν τμηματικά διάφορα χρηματικά ποσά, όπως αυτά καθορίζονται με λεπτομέρεια στην αγωγή συνολικού ύψους 14.846.605 δραχμών.

Στη συνέχεια ο πρώτος εναγόμενος με το υπ' αριθμ. .../1999 συμβόλαιο γονικής παροχής του συμβολαιογράφου Ι. Π. μεταβίβασε αρχικά την ψιλή κυριότητα, εξ αδιαιρέτου, στα τέκνα του, δεύτερη, τρίτο και τον υπό γονική μέριμνα αυτού και της τέταρτης εναγομένης ανήλικο Μ. Μ., κάθετης ιδιοκτησίας του και ειδικότερα της με στοιχείο Α' ισόγειας οικοδομής, εμβαδού 83 τ.μ. που είναι κτισμένη σε οικοπέδο εμβαδού 492,447 τ.μ, με ποσοστό συνιδιοκτησίας σ' αυτό 430/1000 και βρίσκεται στα Τ., στη συμβολή των οδών Δ. και Κ. αριθμ. ..., αξίας 10.000.000 δρχ. Ότι περαιτέρω ο πρώτος εναγόμενος με τη σύμπραξη των δύο ενήλικων τέκνων του και της τέταρτης εναγομένης που συνασκούσαν τη γονική μέριμνα του ανωτέρω ανήλικου υιού τους, με το υπ' αριθμ. .../3-6-1999 συμβόλαιο του ίδιου συμβολαιογράφου, παραιτήθηκε της επικαρπίας που είχε διατηρήσει με το παραπάνω συμβόλαιο επί της σ' αυτό αναφερόμενης οικοδομής του. Ότι ο πρώτος εναγόμενος, προέβη στις ως άνω ενέργειες, αν και γνώριζε ότι το ανωτέρω ακίνητο αποτελούσε το μοναδικό του περιουσιακό στοιχείο καθώς και την ως άνω οφειλή του από την σύμβαση πιστώσεως με ανοιχτό λογαριασμό, ο οποίος τελικά έκλεισε στις 1-12-1999 με χρεωστικό υπόλοιπο ύψους 17.434.795 δραχμών, βάσει δε αυτού εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 19/2000 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, αντίγραφα εξ απογράφου της οποίας κοινοποιήθηκαν νόμιμα προς τον πρώτο και τέταρτη των εναγομένων και επετάχθηκαν να πληρώσουν σ' αυτήν συνολικά το ποσό των 18.500.795 δρχ., νομιμοτόκως. Τέλος και

τα δύο ενήλικα τέκνα, καθώς και το ανήλικο που εκπροσωπείται από τους γονείς του, ως ασκούντες τη γονική του μέριμνα, αν και γνώριζαν ότι το μοναδικό του περιουσιακό στοιχείο ήταν το ανωτέρω, προέβησαν στη γονική παροχή με σκοπό τη βλάβη της ενάγουσας δηλαδή την μη ικανοποίηση της ως άνω αξίωσης. Με τα περιστατικά αυτά ζητά να διαρρηχθούν τα ως άνω συμβόλαια προκειμένου να αναμεταβιβαστεί η πλήρης κυριότητα του ακινήτου ώστε να καταστεί δυνατή η αναγκαστική είσπραξη της απαιτήσεώς της, η οποία υπερκαλύπτεται από την αξία του και να καταδικαστούν στα δικαστικά της έξοδα. Για την αγωγή αυτή παραδεκτά επιχειρήθηκε, πλην όμως δεν επιτεύχθηκε εξώδικη συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς κατ' άρθρο 214 ΚΠολΔ (βλ. υπ' αριθμ. .../30-3-2001 εκθέσεις επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή Ι. Α.). Τα αντίθετα υποστηριζόμενα από τους εναγομένους και συγκεκριμένα ότι η αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη διότι κλήθηκαν σε ανύπαρκτη ημερομηνία ήτοι 12-5-2001 (Μ. Πέμπτη), για την ως άνω εξώδικη συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς, μετά την συζήτηση της αγωγής (2-5-2001) κρίνονται απορριπτέα ως αβάσιμα, διότι η αναγραφή της 12-5-2001 αντί 12-4-2001, ημέρα Μ. Πέμπτη (2001) ανεγράφη από προφανή παραδρομή, αφού ήταν γνωστό σε όλους ότι το 2001 η ημέρα της Μ. Πέμπτης ήταν εκείνη της 12-4-2001, αφού το Πάσχα του έτους 2001 ήταν στις 15-4-2001 (βλ. και προσκ. σχετικό φύλλο ημερολογίου έτους 2001). Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, η αγωγή είναι νόμιμη. Στηρίζεται στις ως άνω διατάξεις καθώς και στο άρθρο 176 ΚΠολΔ, πλην του αιτή-

ματος για αναμεταβίβαση της κυριότητας του απαλλοτριωθέντος ακινήτου, διότι με το Ν. 2298/95, με την αναγγελία της διάρρηξης ο δανειστής μπορεί να κατέσχει το απαλλοτριωθέν απ' ευθείας στα χέρια του οφειλέτη. Επομένως πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω κατ' ουσίαν.

Οι εναγόμενοι συνομολογούν την σύναψη της υπ' αριθμ. .../25-7-97 σύμβασης πιστώσεως δι' ανοιχτού λογαριασμού με το ύψος του ποσού, την μεταβίβαση της ψιλής κυριότητας στις 8-2-99 του ακινήτου του πρώτου εναγομένου στα τέκνα του (λοιπούς εναγομένους), την παραίτησή του από την επικαρπία σ' αυτό στις 3-6-99 (τα οποία άλλωστε αποδεικνύονται και από τα προσκομιζόμενα συμβόλαια), το κλείσιμο του λογαριασμού στις 1-12-99, οπότε περί αυτών δεν θα ταχθεί απόδειξη. Οι εναγόμενοι περαιτέρω ισχυρίζονται ότι η επίδικη απαίτηση της ενάγουσας έχει υποπέσει σε παραγραφή διότι από την μεταβίβαση της ψιλής κυριότητας του ακινήτου (8-2-99) έως 2-3-2001 που άσκησε την αγωγή της παρήλθε έτος. Η ένσταση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμη, διότι κατ' άρθρο 946 ΑΚ, η αγωγή διάρρηξης παραγράφεται όταν περάσουν πέντε έτη από την απαλλοτρίωση. (Εξάλλου γνώση των τέκνων ότι η απαλλοτρίωση γίνεται προς βλάβη της δανείστριας δεν απαιτείται, αφού η απαλλοτρίωση (γονική παροχή) έγινε από χαριστική αιτία).

Ακόμη ισχυρίζονται α) ότι ο λογαριασμός τους λειτουργούσε κανονικά μέχρι τρεις μήνες πριν το κλείσιμό του και β) ότι η μεταβίβαση έγινε προς τα τέκνα τους όχι προς βλάβη της ενάγουσας αλλά προς αποκατάστασή τους. Ο ισχυρισμός αυτός

αλυσιτελώς προβάλλεται ως προς το πρώτο σκέλος, διότι σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη, για τη διάρρηξη της δικαιοπραξίας αρκεί ο δικαιούχος να έχει την ιδιότητα του δανειστή κατά το χρόνο που επιχειρείται η απαλλοτρίωση, γεγονός που συμβαίνει εν προκειμένω, αφού από τη σύναψη της σύμβασεως υπήρχαν τα παραγωγικά της απαιτήσεως περιστατικά, και με το κλείσιμο αυτού η απαίτηση καθίσταται απλώς ληξιπρόθεσμη και απαιτητή. Αλλά και ως προς το δεύτερο σκέλος του ο ισχυρισμός αυτός αλυσιτελώς προβάλλεται, διότι, όπως προαναφέρθηκε, η γονική παροχή είναι χαριστική δικαιοπραξία που γίνεται προς εκπλήρωση ηθικής υποχρεώσεως του γονέα προς το τέκνο και δεν μπορεί να δικαιολογήσει τη βλάβη των δανειστών, ούτε την προτίμηση εκπληρώσεως από τον οφειλέτη αυτής της υποχρεώσεως έναντι της νομικής. Τέλος οι εναγόμενοι αρνούνται κατά τα λοιπά την αγωγή οπότε υπόχρεη καθίσταται η ενάγουσα προς απόδειξη τούτων (άρθρ. 338 ΚΠολΔ), με κάθε νόμιμο αποδεικτικό μέσο και με μάρτυρες λόγω της φύσεως του αποδεικτέου θέματος (άρθρ. 394 εδ. δ' ΚΠολΔ){...}.

113/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγήτρια: Μαρία Γούλα

Δικηγόροι: Διαμαντής Παπανικολάου - Αποστ. Σοφιαλίδης, Χρυσούλα Θεοχάρη - Αθαν. Φώτος

Η επέλευση εκκρεμοδικίας δεν στερεί τους διαδίκους από την εξουσία μεταβίβασης του επίδικου πράγματος. Ο κατά τη διάρκεια της δίκης καθιστάμενος ειδικός διάδοχος δεν καθίσταται διάδικος, ούτε μπορεί να του εκχωρηθεί η αγωγή, αλλά έχει δικαίωμα παρέμβασης. Ο ενάγων υποχρεούται να ζητήσει με τις προτάσεις την επιδίκαση του επίδικου στον ειδικό διάδοχο, κατ' επιτρεπτή μεταβολή του αγωγικού αιτήματος.

Ανίσχυρη η δ/ξη διαθήκης περί εγκατάστασης σε περιουσιακά στοιχεία, που μεταβιβάσθηκαν στον εγκατάστατο από το διαθέτη εν ζωή. Τέτοια εγκατάσταση δεν μπορεί να ισχύσει ως διανεμητική, δηλ. προς ανάλογη συμμετοχή του εγκατάστατου, ως καθολικού διαδόχου, στα κληρονομικά χρέη, διότι προϋποθέτει ιδιότητα κληρονόμου, η οποία στην εκ διαθήκης διαδοχή προσδίδεται με πραγματική εγκατάσταση στην κληρονομία.

Η προσαύξηση, κατά το 1807 παρ. 1 ΑΚ, προϋποθέτει ότι ο υπέρ ου η προσαύξηση είναι ήδη νόμιμα εγκατεστημένος κληρονόμος.

Ερμηνεία διαθήκης. Η κρίση του δικαστηρίου ότι από τη διαθήκη προκύπτει ή όχι η βούληση του διαθέτη δεν ελέγχεται από τον ΑΠ. Εφαρμογή των γενικών ερμηνευτικών κανόνων των 173 και 1781 ΑΚ, προς αναζήτηση της αληθινής βούλησης του διαθέτη με στόχο την υποκειμενική του άποψη, αδιάφορα από την αντικειμενική αντίληψη των τρίτων.

Η αληθινή βούληση του διαθέτη θα πρέπει να βρίσκεται, έστω και έμμεσο, στήριγμα στο κείμενο της διαθήκης. Σε περίπτωση αμφιβολίας, επιβάλλεται η "φιλάγαθη" ή "καλοθελής" ερμηνεία της και πρέπει να προτιμάται η ερμηνεία που διασώζει το κύρος της.

Η ιδιότητα του μάρτυρα ως συζύγου δίκου δεν αποτελεί λόγο εξαιρέσεως, εφό-

και ο μάρτυρας δεν αποτελεί λόγο εξαιρέσεως, εφό-

και ο μάρτυρας δεν αποτελεί λόγο εξαιρέσεως, εφό-

σον δε συνδέεται με συγκεκριμένο συμφέρον από το αποτέλεσμα της δίκης, η συνδρομή του οποίου απόκειται στην ανέλεγκτη, κατά πιθανολόγηση, κρίση του δικαστηρίου.

Κατά το άρθρο 225 ΚΠολΔ, η επέλευση της εκκρεμοδικίας, δεν στερεί τους διαδίκους από την εξουσία να μεταβιβάσουν το επίδικο πράγμα ή δικαίωμα ή να συστήσουν εμπράγματο δικαίωμα (παρ. 1). Η μεταβίβαση του επιδίκου πράγματος ή δικαιώματος ή η σύσταση εμπραγμάτου δικαιώματος, δεν επιφέρει καμία μεταβολή στη δίκη. Ο ειδικός διάδοχος έχει δικαίωμα να ασκήσει παρέμβαση (παρ. 2). Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι ο κατά τη διάρκεια της δίκης καθιστάμενος ειδικός διάδοχος δεν καθίσταται διάδικος εκ του νόμου, ούτε μπορεί για την επέλευση αυτού του σκοπού να του εκχωρηθεί η αγωγή που ήδη ασκήθηκε, αφού έτσι θα επερχόταν μεταβολή στα πρόσωπα των διαδίκων κατά παράβαση του προαναφερόμενου κανόνα. Όμως, στην περίπτωση μεταβίβασης του επιδίκου πράγματος ή δικαιώματος, ο ενάγων υποχρεούται να ζητήσει με τις προτάσεις του την επίδικαση αυτού στον ειδικό διάδοχο, κατ'επιτρεπτή μεταβολή του αγωγικού αιτήματος (ΑΠ 785/07, ΑΠ 1727/06 δημ. ΝΟΜΟΣ).

Στην προκειμένη περίπτωση, κατά την συζήτηση της υπό κρίση εφέσεως παραστάθηκε στο ακροατήριο ο Ε. Μ., ως ειδικός διάδοχος των εναγομένων - εφεσίβλητων Ε. θυγ. Σ. Ό. - Δ. και Α. θυγ. Σ. Ό. - Δ., σύμφωνα όμως με τα προαναφερόμενα η μεταβίβαση του επιδίκου ακινήτου δεν επιφέρει καμία μεταβολή στη δίκη, ο

ειδικός διάδοχος δε δεν καθίσταται διάδικος εκ του νόμου, έχει όμως δικαίωμα να ασκήσει παρέμβαση. Έτσι ο Ε. Μ., ο οποίος δεν άσκησε παρέμβαση, δεν κατέστη και διάδικος στη δική αυτή και αν ακόμη οι άνω εφεσίβλητες μεταβίβασαν σ' αυτόν το επίδικο ακίνητο διαρκούσης της εκκρεμοδικίας. Συνεπώς, πρέπει να κηρυχθεί अपαράδεκτη η συζήτηση ως προς τον παραπάνω ενώπιον του Δικαστηρίου Ε. Μ..

Από τη διάταξη του άρθρου 110 παρ. 2 ΚΠολΔ απορρέει η θεμελιώδης οικονομική αρχή της ακρόασης των διαδίκων. Η τήρηση της αρχής αυτής επιβάλλει στο δικαστήριο την υποχρέωση να ερευνήσει και αυτεπαγγέλτως αν ο διάδικος, που απουσιάζει κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της υποθέσεως, είχε κλητευθεί να παραστεί σ' αυτή νομίμως και εμπροθέσμως και να κηρύξει απάραδεκτη τη συζήτηση, εφόσον διαπιστώσει ότι δεν έγινε τέτοια κλήτευση. Πριν όμως από την παραπάνω έρευνα πρέπει να προηγηθεί από το δικαστήριο η διακρίβωση για το ποιος από τους διαδίκους επισπεύδει τη συζήτηση της υπόθεσης, διότι εάν ο επισπεύδων είναι ο απολιπόμενος διάδικος, τότε δεν απαιτείται και η κλήτευσή του, ενώ αντίθετα απαιτείται τέτοια κλήτευση, όταν τη συζήτηση επισπεύδει ο παριστάμενος διάδικος (άρθρ. 106, 110 παρ. 2, 111 παρ. 1, 226 παρ. 1, 230 ΚΠολΔ).

Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 498 του ίδιου Κώδικα, κάθε διάδικος μπορεί, μετά την άσκηση του ένδικου μέσου, φέρνοντας αντίγραφο του ένδικου μέσου και της απόφασης που προσβάλλεται στη γραμματεία του δικαστηρίου προς το οποίο το ένδικο μέσο απευθύνεται, να ζη-

τήσει να προσδιοριστεί δικάσιμος και να φέρει για συζήτηση την υπόθεση με κλήση, κάτω από το αντίγραφο του δικογράφου που έχει κατατεθεί ή και αυτοτελώς, η οποία επιδίδεται στον αντίδικο. Η προθεσμία για την κλήτευση των διαδίκων είναι εξήντα ημέρες και, αν ο διάδικος που καλείται ή κάποιος από τους ομοδίκους διαμένει στο εξωτερικό ή είναι άγνωστης διαμονής, ενενήντα ημέρες πριν από τη συζήτηση. Κατά τα λοιπά για τον προσδιορισμό της δικασίμου ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 226.

Με την από 25-1-2006 (αρ. κατ. 268/2006) κλήση του εκκαλούντα, νόμιμα φέρεται προς συζήτηση ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου, κατά το άρθρο 581 ΚΠολΔ, η από 11-12-2001 έφεσή του, κατά της με αριθμ. 694/2001 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, που δίκασε, κατά την τακτική διαδικασία, την από 18-2-1998 αγωγή του, μετά την έκδοση της με αριθμ. 1785/2005 απόφασης του Αρείου Πάγου, με την οποία αναιρέθηκε η με αριθμ. 717/2003 απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου και παραπέμφθηκε η υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση στο παρόν Δικαστήριο, συγκροτούμενο από άλλους Δικαστές από εκείνους που εξέδωσαν την αναιρεθείσα απόφαση. Αντίγραφο της κλήσεως με πράξη ορισμού δικασίμου και κλήση προς συζήτηση επιδόθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα προς την τρίτη και τέταρτη των εφεσίβλητων - καθ' ων η κλήση Ε. και Α. Ό., οι τελευταίες όμως δεν εμφανίσθηκαν κατά την εκφώνηση της υποθέσεως από την σειρά της στο πινάκιο, γι' αυτό και πρέπει να δικασθούν ερήμην, η συζήτηση όμως πρέπει να προχωρήσει σαν να ήταν όλοι οι διάδικοι πα-

ρόντες (βλ. .../8-5-2007 εκθέσεις επιδόσεως της αρμόδιας δικαστικής επιμελήτριας Α. Κ.).

Η κρινόμενη έφεση του ενάγοντος και ήδη εκκαλούντος - καλούντος κατά της με αριθμ. 694/2001 οριστικής απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, που δίκασε αντιμωλία των διαδίκων κατά την τακτική διαδικασία την από 18-2-1998 αγωγή αυτού, έχει ασκηθεί νομότυπα και εμπρόθεσμα, γεγονός, που δεν αμφισβητείται από τους διαδίκους και ούτε και από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτει το αντίθετο (άρθρ. 511, 513 παρ. 1, 518 παρ. 1, 591 παρ. 1 ΚΠολΔ). Επομένως πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς τη βασιμότητα των λόγων της κατά την ίδια διαδικασία (άρθρο 531 παρ. 1 ΚΠολΔ).

Με την από 18-2-1998 αγωγή ενώπιον του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, ο ενάγων και ήδη εκκαλών, ιστορούσε ότι με την μεταγραφή της υπ' αριθ. .../98 δήλωσης αποδοχής κληρονομιάς, που συνέταξε ο συμβολαιογράφος Γ. Φ., κατέστη κύριος της περιγραφομένης στην αγωγή εδαφικής λωρίδος διαστάσεων 2 X 22 μ., ήτοι εμβαδού 44 τ.μ., η οποία περιήλθε σ' αυτόν ως εκ διαθήκης κληρονόμο της αποβιώσας την 15-1-1965 Μ. Δ. Ζ.. Ότι η τελευταία με δημοσία διαθήκη εγκατέστησε τον ίδιο και τους απωτέρους δικαιοπαρόχους των εναγομένων Σ. Θυγ. Κ. Γ. και Δ. Π. Ζ. κληρονόμους της, κατέλειπε δε σε έκαστο των εγκαταστάτων διαιρετά τμήματα του περιγραφομένου στην αγωγή μείζονος εκτάσεως ακινήτου της κείμενου στην πόλη της Λ. και επί της οδού Η., συγχρόνως δε όρισε πως το καταληφθέν στην πρώτη αυτών εδαφικό τμήμα, το ο-

ποίο δεν είχε άμεση πρόσβαση στην άνω οδό, θα επικοινωνεί από την υφιστάμενη επ' αυτής κυρίας εισόδου του μερίζονος ακινήτου δια μέσω διόδου διαστάσεων 2 Χ 22 σχήματος ορθογωνίου παραλληλογράμμου, η οποία (δίοδος) αποτελούσε τμήμα του κατεληφθέντος στον ενάγοντα εδαφικού τμήματος, εκτείνεται δε κατά μήκος της δυτικής πλευράς αυτού και κατέληγε στην άνω οδό. Ότι η πραγματική βούληση της διαθέτιδος ήταν, όπως το επίδικο εδαφικό αυτό τμήμα περιέλθει στον ενάγοντα - εκκαλούντα, δοθέντος ότι αποτελούσε τμήμα του καταληφθέντος σ' αυτόν διαιρετού τμήματος του άνω οικοπέδου και η δίοδος να υφίσταται μόνο για το χρονικό διάστημα που ήταν απαραίτητη προς επικοινωνία της κατοικίας της Σ. Γ. με τη δημόσια οδό. Ότι οι εναγόμενοι τον Δεκέμβριο του 1997, προτιθέμενοι να ανεγείρουν πολυώροφη οικοδομή επί των περιελθόντων σ' αυτούς πλέον εδαφικών τμημάτων προέβησαν στη σύνεση αυτών, συγχρόνως δε αυθαίρετα και παράνομα κατέλαβαν το άνω εδαφικό τμήμα εμβαδού 44 τ.μ., το οποίο έκτοτε κατέχουν και αρνούνται να το αποδώσουν στον ενάγοντα, παρά το ότι αυτό σύμφωνα με την πραγματική θέληση της διαθέτιδος περιήλθε στον ίδιο. Με αυτό το ιστορικό ζητούσε ο ενάγων - εκκαλών να αναγνωρισθεί η κυριότητά του επί του επίδικου ακινήτου και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να του το αποδώσουν. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η με αριθμ. 863/98 μη οριστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, με την οποία κρίθηκε νόμιμη η αγωγή καθώς και η προταθείσα από τους εναγομένους ένσταση περί ιδίας κυριότητος και στη συνέχεια διατά-

χθηκαν μαρτυρικές αποδείξεις για τα συγκροτούντα την ιστορική βάση της αγωγής πραγματικά περιστατικά καθώς και για την άνω ένσταση των εναγομένων. Μετά τη διεξαγωγή των αποδείξεων εκδόθηκε η με αριθμ. 694/01 εκκαλούμενη απόφαση του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη ερευνηθείσης περαιτέρω και της άνω ενστάσεως κατ' ουσία. Κατά της απόφασης αυτής, ασκήθηκε η κρινόμενη έφεση, με την οποία ο εκκαλών - ενάγων παραπονείται για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, και ζητεί την εξαφάνιση της εκκαλούμενης απόφασης, ώστε να γίνει δέκτη η αγωγή ως κατ' ουσία βάσιμη. Επί της εφέσεως αυτής, εκδόθηκε η με αριθμ. 717/2003 απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου με την οποία, απορρίφθηκε η έφεση, ως κατ' ουσία αβάσιμη. Η απόφαση αυτή αναιρέθηκε με την προαναφερόμενη απόφαση του Αρείου Πάγου, διότι με αντιφατικές ανεπαρκείς και ασαφείς αιτιολογίες απέρριψε την αγωγή.

Σύμφωνα με το άρθρο 579 παρ. 1 ΚΠολΔ, αναιρουμένης της ως άνω 717/2003 αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου, οι διάδικοι επανέρχονται στην κατάσταση που υπήρχε πριν από την απόφαση αυτή και έτσι αναβιώνει η πρωτόδικη απόφαση και η κατ' αυτής ένδικη έφεση που θα κριθεί και πάλι από το Εφετείο τούτο, αλλά σύμφωνα με το άρθρο 581 παρ. 2 ΚΠολΔ, ήτοι, μέσα στα όρια που διαγράφονται με την ανωτέρω αναιρετική απόφαση (ΑΠ 88/1996 Δνη 37, 1554, ΑΠ 878/1990 Δνη 32, 544).

Επειδή από το άρθρο 1710 παρ. 1 ΑΚ,

το οποίο, ως προσδιοριστικό της έννοιας της κληρονομιάς και του κληρονόμου, αναγκαίως συνδυάζεται με κάθε άλλη περί αυτών διάταξη και το οποίο ορίζει ότι κατά το θάνατο του προσώπου η περιουσία του ως σύνολο (κληρονομιά) περιέρχεται από το νόμο ή από διαθήκη σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα (κληρονόμοι), προκύπτει ότι η κληρονομιά αποτελείται από τα περιουσιακά στοιχεία, που ανήκαν στον κληρονομούμενο κατά το χρόνο του θανάτου του, και ότι ο κληρονόμος είναι καθολικός και άμεσος διάδοχος του κληρονομούμενου στην, υπό την έννοια αυτή, κληρονομιά του. Επομένως, κατά τον ΑΚ δεν έχει ισχύ διάταξη διαθήκης περί εγκατάστασης κληρονόμου επί περιουσιακών στοιχείων, που έχουν ήδη επιδοθεί (μεταβιβασθεί) στον εγκατάστατο από το διαθέτη εν ζωή και τα οποία κατά το χρόνο της συντάξεως της διαθήκης, αλλά και κατά το χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου, ανήκουν στον εν λόγω εγκατάστατο. Αυτά ο εγκατάστατος, ως μη περιλαμβανόμενα στην κληρονομιά, αλλά ανήκοντα ήδη σε αυτόν - βάσει πράξεως εν ζωή, που διατηρεί την ισχύ της και μετά τη διαθήκη, όπως και μετά το θάνατο του κληρονομούμενου - δεν μπορεί να τα αποκτήσει εκ νέου. Συνεπώς, η κληρονομική του εγκατάσταση σε αυτά είναι ανίσχυρη, ως κενή περιεχομένου, και δεν μπορεί να προσδώσει σε αυτόν την ιδιότητα του εκ διαθήκης κληρονόμου ως προς τα περιουσιακά αυτά στοιχεία. Ούτε ως διανεμητική, δηλ. προς ανάλογη συμμετοχή στα κληρονομικά χρέη του εγκαταστάτου, ως καθολικού διαδόχου του κληρονομούμενου, μπορεί να ισχύσει η εγκατάσταση αυτή κατά το άρθρο 1890 ΑΚ, κατά το ο-

ποίο ο κληρονομούμενος μπορεί να ορίσει με διαθήκη του τον τρόπο της διανομής. Διότι, εκτός του ότι το άρθρο 1890 ΑΚ αναφέρεται στη διανομή της κληρονομιάς, δηλ. σύμφωνα με τα ανωτέρω, στη διανομή των κατά το χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου υπάρχοντων περιουσιακών στοιχείων αυτού, η συμμετοχή στα κληρονομικά χρέη προϋποθέτει ιδιότητα κληρονόμου, η οποία στην εκ διαθήκης διαδοχή προσδίδεται είτε με εγκατάσταση στην όλη κληρονομιά ή σε ποσοστό αυτής, δηλ. σε ορισμένο εξ αδιαιρέτου μερίδιο κάθε στοιχείου της κληρονομιάς, είτε με εγκατάσταση επί δήλου, αλλά διαπραγματικής καταλείψεως ορισμένου αντικειμένου της κληρονομιάς στον εγκατάστατο, οπότε και συμμετέχει αυτός στα χρέη της κληρονομιάς κατά το λόγο της σχέσεως της αξίας του δήλου προς την αξία της όλης κληρονομιάς. Μόνη η με τη διαθήκη εκφραζόμενη βούληση του διαθέτη να εγκαταστήσει ορισμένο πρόσωπο ως κληρονόμο του δεν αρκεί για να προσδοθεί σε αυτό η ιδιότητα του εκ διαθήκης κληρονόμου, αν δεν συντρέχει και εξ αντικειμένου κατάλειψη υπέρ αυτού με τη διαθήκη κληρονομιαίου στοιχείου, υπό την ως άνω έννοια. Διαφορετικά, θα ήταν δυνατό να υπάρξει έγκυρη εγκατάσταση κληρονόμου, περιοριζόμενου εξ ορισμού και εξ υπαρχής όχι δηλ. λόγω τυχόν ελλείψεως ενεργητικού της κληρονομιάς, αλλά με βάση αυτό το περιεχόμενο της διαθήκης, στα χρέη μόνο της κληρονομιάς. Τούτο, όμως, δεν θα ήταν σύμφωνο με την κατά τα ανωτέρω έννοια του κληρονόμου ως καθολικού διαδόχου του κληρονομούμενου. Το ενδεχόμενο δε προσαιξήσεως, και δη κατά το άρθρο 1807

παρ. 1 ΑΚ, κατά το οποίο αν περισσότεροι εγκαταστάθηκαν κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αποκλείεται η εξ αδιαθέτου διαδοχή και ένας από αυτούς εξέπεσε πριν ή μετά την επαγωγή, η μερίδα του προσαυξάνει στους λοιπούς ανάλογα με τις μερίδες τους, προϋποθέτει, ακριβώς, ότι ο υπέρου η προσαύξηση είναι ήδη νόμιμα εγκαταστημένος κληρονόμος και δεν μπορεί να χρησιμεύσει προς θεμελίωση της κληρονομικής εγκαταστάσεώς του. Διότι, στην περίπτωση αυτή, η προσαύξηση είναι το ζητούμενο και, συνεπώς, δεν μπορεί να χρησίμευσε και ως βάση προς επίλυση του ίδιου ζητήματος, του αν δηλ. συντρέχουν οι προϋποθέσεις της. Η εγκατάσταση δε από το διαθέτη σε εν ζωή επιδοθέντα εξετάζεται επί του προκειμένου ως επί δήλων και όχι ως εγκατάσταση επί της όλης κληρονομιάς κατά το λόγο της σχέσεως της αξίας των εν ζωή επιδοθέντων προς την αξία της όλης κληρονομιάς. Διότι τότε θα υπήρχε - έγκυρη, βεβαίως - εγκατάσταση επί ποσοστού της κληρονομιάς, δηλ. σε εξ αδιαιρέτου μερίδιο κάθε στοιχείου της, και η αξία των εν ζωή επιδοθέντων θα χρησίμευε απλώς ως μέτρο για την εξεύρεση του ποσοστού αυτού. Επίσης διαφορετική περίπτωση συνιστά και δεν αποτελεί εγκατάσταση κληρονόμου στα προς αυτόν από το διαθέτη εν ζωή επιδοθέντα, αλλ' ούτε, βεβαίως, και προσαύξηση εκ του ως άνω άρθρου 1807 παρ. 1 ΑΚ υπέρ εκ διαθήκης κληρονόμου, η εγκατάσταση ως κληρονόμου εκείνου, προς τον οποίο οι επιδόσεις αυτές, ανάλογα με τη σχέση της αξίας τους προς την της όλης κληρονομιάς, στη μερίδα άλλου κληρονόμου για την περίπτωση της τυχόν εκπτώσεως αυτού. Διό-

τι τότε θα υπήρχε εγκατάσταση, κατά το ως άνω μέτρο, στη μερίδα άλλου κληρονόμου υπό την αίρεση της εκπτώσεως αυτού. Πρόκειται, όμως, για δυνατότητα, που έχει ο ίδιος ο διαθέτης, να εκφράσει δηλ. με τη διαθήκη τη θέλησή του για την υποκατάσταση αυτή χάριν της κατά περίπτωση ίσης μεταχειρίσεως ιδίως των κατιόντων του, αναλόγως με την εκάστοτε έκταση των προς ορισμένους από αυτούς παροχών του εν ζωή (βλ. Ολ ΑΠ 12/1998 δημ. ΝΟΜΟΣ).

Περαιτέρω, η διαθήκη χρειάζεται ερμηνεία όταν δεν είναι πλήρως σαφής ή πλήρως ασαφής και (επομένως άκυρη), αλλά εμφανίζει σημεία ασαφή και αμφίβολα, δεκτικά αποσαφήνισης με ερμηνεία (ΑΠ 506/1992 Δνη 34, 1470, ΑΠ 164/1988 ΕΕΝ 56, 120). Έδαφος για ερμηνεία με στόχο την αναζήτηση βούλησης διαφορετικής και πέρα από αυτή που εκφράζεται με τις λέξεις που χρησιμοποιήσε ο διαθέτης, δεν παρέχεται, όταν οι τελευταίες είναι απόλυτα σαφείς και αποδίδουν, χωρίς τίποτα άλλο, αυτό που θέλησε ο διαθέτης (ΑΠ 6136/1990 Δνη 32, 1650, ΑΠ 164/1988 ΕΕΝ 56, 120, ΑΠ 1965/1987 ΝοΒ 36, 1653). Η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας ότι από τη διαθήκη προκύπτει ή όχι με σαφήνεια η βούληση του διαθέτη είναι - σύμφωνα με την άποψη αυτή - ανέλεγκτη από τον ΑΠ (ΑΠ 175/2006 Νόμος). Είναι αυτονόητο, ότι η σημασία της ερμηνείας είναι καθοριστική στις περιπτώσεις των ιδιόγραφων (ή μυστικών) διαθηκών, αφού στις δημόσιες διαθήκες ο συμβολαιογράφος φροντίζει ώστε η βούληση του διαθέτη να αποτυπωθεί στη διαθήκη με σαφήνεια και με ορθή νομική φρασεολογία. Σκοπός της ερμη-

νείας της διαθήκης είναι η άρση της (μερικής) ασάφειας αυτής και η διαπίστωση του νομικώς σημαντικού περιεχομένου της δήλωσης βούλησης του διαθέτη, ενώ αντικείμενο της είναι ακριβώς η δήλωση της βούλησης του διαθέτη. Κατά την ερμηνευτική προσέγγιση αναζητείται η πραγματική βούληση του διαθέτη και εφαρμόζονται οι γενικοί ερμηνευτικοί κανόνες των άρθρων 173 και 1781 του ΑΚ, χωρίς να γίνεται εφαρμογή των κριτηρίων του άρθρου 200 ΑΚ (ΑΠ 1561/2005 ΝοΒ 2006, 402). Ενόψει των όσων σημειώθηκαν, η υπεροχή του γενικού ερμηνευτικού κανόνα της ΑΚ 173 έχει την έννοια ότι και κατά την ερμηνεία των διαθηκών αναζητείται, χωρίς προσήλωση στις λέξεις, η αληθινή βούληση του διαθέτη με στόχο την υποκειμενική του άποψη μόνο και αδιάφορα από την αντικειμενική έννοια με την οποία αντιλαμβάνονται τη δήλωση οι τρίτοι κατά τη συναλλακτική καλή πίστη (βλ. ΑΠ 613/1990 Δνη 32, 1650, ΑΠ 164/1988 ΕΕΝ 56, 120, ΑΠ 1965/1987 ΝοΒ 36, 1653). Σχετικώς πρέπει να ληφθούν υπόψη η εποχή που συντάχθηκε η διαθήκη (είναι ο κρίσιμος χρόνος για τη διακρίβωση της πραγματικής βούλησης του διαθέτη), το κοινωνικό περιβάλλον του διαθέτη, οι προσωπικές (τοπικές, γλωσσικές ή επαγγελματικές) συνήθειές του, η πνευματική και κοινωνική του ανάπτυξη, η τυχόν νομική ή άλλη παιδεία του κτλ., ενώ συγχωρείται ακόμη και η αναζήτηση της εικαζόμενης βούλησής του. Έτσι, αποφασιστικό αποβαίνει εκείνο που ο διαθέτης εννόησε ή μπορούσε να εννοήσει, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη, κατά την κρατούσα και ορθότερη άποψη, η σχετική τυχόν αντίληψη ή η δυνατότητα αντίληψης άλλου ή άλ-

λων προσώπων και ιδιαίτερα του τιμωμένου (βλ. ΑΠ 1308/1982 Δνη 24, 224, ΑΠ 666/1981 ΝοΒ 30, 226). Ωστόσο, κατά την ερμηνεία των διαθηκών δεν αναζητείται μια βούληση του διαθέτη αποκομμένη από τη σχετική δήλωση της βούλησης αυτής, αλλά το τι ήθελε να πει ο διαθέτης χρησιμοποιώντας τις συγκεκριμένες λέξεις. Έτσι, για την εξεύρεση αυτής της αληθινής βούλησης του διαθέτη αποβλέπουμε καταρχήν στο κοινό νόημα των λέξεων που χρησιμοποιεί ο διαθέτης στη διαθήκη. Αν, όμως, αποδεικνύεται, ότι αυτός χρησιμοποίησε τις συγκεκριμένες λέξεις με άλλο νόημα, είναι φανερό ότι πρέπει να αποβλέψουμε στο διαφορετικό αυτό νόημα. Η αναζητούμενη, με την ερμηνεία, αληθινή βούληση του διαθέτη θα πρέπει να βρίσκει κάποιον, έστω και έμμεσο, στήριγμα στο ίδιο το κείμενο της διαθήκης, γιατί αλλιώς θα παραβιάζονταν οι διατάξεις για τον τύπο των διαθηκών, ενώ θα υπήρχε πάντοτε ο κίνδυνος να αλλοιωθεί πλήρως η βούληση του διαθέτη με τη βοήθεια ψευδομαρτύρων. Με την παραπάνω προϋπόθεση, επιτρέπεται κατά την αναζήτηση της αληθινής βούλησης του διαθέτη η προσφυγή και σε όλα τα προσιτά γεγονότα ή στοιχεία που βρίσκονται έξω από τη διαθήκη, λ.χ. έγγραφα, συνομιλίες ή άλλες εκδηλώσεις του διαθέτη, οι σχέσεις του με ορισμένα πρόσωπα κτλ, χωρίς να χρειάζεται να αναφέρονται, έστω και υπαινικτικά, στο κείμενο της διαθήκης. Είναι μάλιστα υποχρεωτικό, σε περίπτωση αμφισβήτησης, να διατάσσονται από το δικαστήριο μαρτυρικές αποδείξεις, ώστε να μπορούν να συνεκτιμηθούν προς συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων και τα προσκομιζόμενα έγγραφα (αυτεπαγ-

γέλτως) ή άλλα αποδεικτικά μέσα, τα οποία προσκομίζουν οι διάδικοι. Σε περίπτωση αμφιβολίας για την έννοια μιας διάταξης τελευταίας βούλησης, κατά το γνωστό κανόνα του β.ρ.δ., που επιβάλλει τη “φιλάγαθη” ή “καλοθελή” ερμηνεία της διαθήκης (*interpretatio benigna*), θα πρέπει να προτιμάται η ερμηνεία που διασώζει το κύρος της. Από το γεγονός, ότι ο κανόνας αυτός δεν επαναλήφθηκε στον ΑΚ, δεν συνάγεται, ότι δεν ισχύει σήμερα, αφού μπορεί να θεωρηθεί ότι συνάγεται από τις ΑΚ 173, 1783 εδ. 2, 1794 και 1979, καθώς και από τη γενικότερη αρχή της κατά το δυνατό εκπλήρωσης της θέλησης του διαθέτη, που απορρέει από το όλο πνεύμα του κληρονομικού δικαίου (ΑΠ 243/1970 ΕΕΝ 37, 611, ΑΠ 5187/1967 ΝοΒ 16, 95).

Περαιτέρω από το συνδυασμό των άρθρων 400 εδ. 3, 401 εδ. 2 και 403 ΚΠολΔ συνάγεται ότι η ιδιότητα του μάρτυρα ως συζύγου κάποιου διαδίκου δεν αποτελεί λόγο εξαιρέσεως, εφόσον δεν συνδέεται και με συγκεκριμένο συμφέρον του μάρτυρα, το οποίο εξαρτάται από το αποτέλεσμα της δίκης και είναι αναγκαία συνέπεια αυτής, η συνδρομή δε τούτου εναπόκειται στην ανέλεγκτη κρίση του δικαστηρίου της ουσίας, αρκούσης γι’ αυτό και της πιθανολογήσεως. Ειδικότερα με τον ισχυρισμό περί εξαιρέσεως του μάρτυρα ή μη λήψεως υπόψη της καταθέσεώς του, πρέπει να προσδιορίζεται ποιο ακριβώς είναι το συμφέρον του από την έκβαση της δίκης στη συγκεκριμένη περίπτωση, ώστε να δύναται το δικαστήριο να εκτιμήσει και διαπιστώσει την ύπαρξη του, αλλιώς η ένσταση είναι αόριστη και απορριπτή (βλ. 931/05 δημ. ΝΟΜΟΣ).

Από την επανεκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων ... αποδείξεως και ανταποδείξεως, που διατάχθηκαν με την υπ’ αριθ. 863/1998 μη οριστική απόφαση του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου και περιέχονται στην υπ’ αριθ. 1/2001 Εισηγητική Έκθεση, η οποία νομότυπα μετ’ επικλήσεως προσκομίζεται, εκτιμώμενες (οι καταθέσεις) καθεμία χωριστά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ανάλογα με τον τρόπο γνώσεως και το βαθμό αξιοπιστίας καθενός από αυτούς (μάρτυρες), - η κατάθεση της συζύγου του ενάγοντος λαμβάνεται υπόψη αφού η ιδιότητά της αυτή δεν αποτελεί λόγο εξαιρέσεως, επιπλέον δε δεν προσδιορίζεται επακριβώς από τους εναγομένους το συμφέρον αυτής από την έκβαση της παρούσης δίκης - ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά γεγονότα που ασκούν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης:

Με το υπ’ αριθμόν .../1918 συμβόλαιο, που συνέταξε ο τότε συμβολαιογράφος Ε. Γ. και μεταγράφηκε νόμιμα, η Μ. σύζυγος Δ. Ζ. το γένος Δ. και ο Γ. Δ. κατέστησαν συγκύριοι κατ’ ισομοιρία “μιας οικίας, κείμενης εντός της πόλεως Λ. του ομωνύμου Δήμου εν τη συνοικία Ν. Τ. επί της οδού Η., διωρόφου, αποτελούσα δυο κατοικίας κεχωρισμένες, μετά του οικοπέδου της και της περιοχής της του όλου εμβαδού της οικίας, μετά της περιοχής της όντος εκτάσεως τετρακοσίων πενήκοντα περίπου τετραγωνικών μέτρων έχουσα επί της προσόψεως μήκος είκοσι πέντε μέτρων και πλάτος είκοσι δυο περίπου...”. Με το υπ’ αριθμόν .../1919 συμβόλαιο του ίδιου συμβολαιογράφου ο άνω Γ. Δ. μεταβίβασε στον Δ. Ζ. την κυριότητα του ανήκοντος σ’ αυτόν ½ εξ αδιαίρετου

του άνω ακίνητου, ο τελευταίος δε με δημοσία διαθήκη εγκατέστησε κληρονόμο του την σύζυγό του Μ. στην οποία κατέλειπε το άνω ιδανικό μερίδιό του. Με την υπ' αριθμόν ... δήλωση αποδοχής κληρονομιάς, που συνέταξε ο τότε συμβολαιογράφος Ι. Μ. και μεταγράφηκε νόμιμα η Μ. Ζ. αποδέχθηκε την κληρονομιά του συζύγου της και κατέστη αποκλειστική κυρία του ως άνω ακινήτου. Το ακίνητο αυτό κείται επί της οδού Η. ήδη αριθμός ... και συνορεύει Βόρεια με ιδιοκτησίες Α. Κ., Π. και Δ. Μ., Νότια με την οδό Η., Ανατολικά με ιδιοκτησία Φ. Λ. και Δυτικά με ιδιοκτησία Φ. Μ., επί του ακινήτου δε αυτού είχαν ανεγερθεί και υφίσταντο ενόσω ακόμη ζούσε η Μ. Ζ. δύο οικίες, ήτοι η περιγραφόμενη διώροφη οικία κείμενη στο Νοτιοδυτικό τμήμα αυτού με πρόσοψη στην οδό Η., μια ανώγεια οικία κείμενη στο Βορειοδυτικό τμήμα του εν λόγω ακινήτου καθώς και διάφορα πάλαια κτίσματα στο ανατολικό τμήμα αυτού. Στις 18-3-1961 η Μ. Ζ., η οποία δεν απέκτησε από τον γάμο της γνήσιους κατιόντες, συνέταξε ενώπιον του τότε συμβολαιογράφου Κ. Ρ. την υπ' αριθμόν .../1961 δημοσία διαθήκη της, με την οποία εγκατέστησε κληρονόμους της τους απωτέρους δικαιούχους των εναγομένων δηλαδή τον θετό γιο της Δ. Π. Ζ., την ανήλικη ανεψιά της Σ. θυγατέρα Κ. Γ. και τον ενάγοντα Π. Γ. Γ., με τον οποίο δεν την συνέδεε συγγενική σχέση, αλλά ετύγχανε απλά συμπέθερος της. Με την διαθήκη η διαθέτιδα προέβη σε κατάτμηση του άνω ακινήτου της σε τρία τμήματα ήτοι στο Νοτιοδυτικό, το Βορειοδυτικό και το Ανατολικό, συγχρόνως δε διαμόρφωσε δίοδο προς επικοινωνία του Βορειοδυτικού τμήματος με την οδό

Η. δοθέντος ότι αυτό στερείτο δίοδου. Με τη διαθήκη αυτή η διαθέτιδα κατέλειπε: 1. στον Δ. Ζ. το Νοτιοδυτικό τμήμα αυτού και ειδικότερα κατά τα αναφερόμενα στη διαθήκη "μίαν ανώγειον οικίαν επί της οδού Η. αριθ. ..., αποτελούμενη εκ τριών ισογείων δωματίων και αντρέ, και των τριών άλλων δωματίων της και αντρέ μετά των εν αυτή χρειωδών, έχουσα κεντρική είσοδον από την αυλόπορτα της προσόψεως της οδού Η. ... και το πορτάκι προς την αυτήν πρόσοψιν της Η., ο δεύτερός της όροφος συγκοινωνεί με εξωτερικήν σκάλαν από μέσα της αυλής και από Νοτιοανατολική γωνία της όλης αυτής οικίας, και ουδέν άλλο - διότι δεν με κοίταξε ο ίδιος ως θετός υιός μου - και ορίζω ότι το προαύλιον της οικίας αυτής μετά το θάνατό μου θα είναι ανατολικάς όχι παραπάνω των δύο τρεχόντων μέτρων από την ισόγειον είσοδον της προς την αυλήν δυτικώς συνορεύει με ιδιοκτησία Φ.Μ., Νοτίως με οδό Η., Βορείως με οικίαν μου, την οποία ορίζω εις ποιον να δώσω, και να κλείσει την θύραν που είναι στην Βόρειαν πλευράν που βλέπει εις το σπίτι αυτό", 2. στη Σ. θυγ. Κ. Γ. κατέλειπε το Βορειοδυτικό τμήμα και κατά τα αναφερόμενα στη διαθήκη "μιαν ανώγειον οικίαν, κειμένην παραπλεύρως της ανωτέρω οικίας που άφησα στο θετόν υιόν μου Δ. αποτελούμενη εκ δυο μικρών δωματίων ισογείων και άλλων δυο εξων το εν δωματίον και το άλλο κουζίνα μετά των παραρτημάτων της, συνορευόμενη γύρωθεν προς Νότον με την οικίαν που άφησα εις τον Δ. Ζ. θετόν υιόν μου, Βορείως με ιδιοκτησία Γ. Μ. και εν μέρει με ιδιοκτησία Α. Κ., Ανατολικάς με την αυλήν και η οικία αυτή συγκοινωνεί με κυρίαν είσοδον της αυλής από την οδό

Η. αριθ. ..., δηλαδή η είσοδος των σπιτιών αυτών έχουν και θα είναι κοινή από την οδό Η. και ουδέν άλλο”, 3. στον ενάγοντα η διαθήκη κατέλειπε το Ανατολικό τμήμα του άνω ακίνητου και κατά τα αναφερόμενα στη διαθήκη “το οικόπεδο, όσης εκτάσεως και αν είναι, μετά των παλαιοκτησιμάτων επ’ αυτού, οριζόμενον επί πλευράς 12 περίπου μέτρων τρεχόντων με την οδόν Η., Βορείως με ιδιοκτησίαν Α. Κ., Δυτικώς με αυλάς που θα περιέλθουν στους ανωτέρω (Δ. Π. Ζ. και Σ. Κ. Γ., δια της παρούσης) και Ανατολικώς με ιδιοκτησίαν Φ. Λ. και όπερ οικόπεδο περιβάλλεται με τοίχους από τας τρεις πλευράς μείον της Βόρειου, της Νοτίου και Ανατολικής άφραγο δε προς Δυσμάς - η πρόσοψις επί της οδού Η. είναι δώδεκα μέτρα περίπου, εις τον Π. το γράφω το οικόπεδο αυτό, διότι είναι καλό παιδί με περιποιείται όσον μπορεί - ...)”.

Μετά την σύνταξη της διαθήκης αυτής στις 20-8-1962 η Μ. Ζ. μεταβίβασε λόγω πωλήσεως στον ενάγοντα και στην τότε μνηστή του Φ. θυγ. Γ. Λ. κατ’ ισομοιρία την κυριότητα του ανατολικού τμήματος του ως άνω μεζονος εκτάσεως ακινήτου της, συνετάγη δε το υπ’ αριθμόν .../1962 συμβόλαιο του τότε συμβολαιογράφου Ι. Μ.. Ειδικότερα με την μεταγραφή του άνω συμβολαίου μεταβιβάσθηκε στον ενάγοντα και στην τότε μνηστή του “ένα οικόπεδο εκτάσεως μέτρων τετραγωνικών 220 κειμένου εντός του εγκεκριμένου σχεδίου της πόλεως Λ. του ομωνύμου Δήμου επί της οδού Η. και παραπλευρώς της επί της αυτής οδού υπ’ αριθ. ... οικίας της, οριζόμενου εν συνόλω γύρωθεν Ανατολικώς επί πλευράς μέτρων τρεχόντων είκοσι δυο (22) με ιδιοκτησίαν Φ. Λ., Δυτικώς

επί πλευράς μήκους μέτρων τρεχόντων είκοσι δυο (22) με οικίαν της ίδιας (πρώτης συμβαλλομένης), Βορείως επί πλευράς μήκους μέτρων τρεχόντων δέκα (10) με ιδιοκτησία Κ. Κ. και Π. και Νοτίως επί πλευράς μέτρων τρεχόντων δέκα (10) με την οδόν Η...”. Την νομή του προπεριγραφόμενου εδαφικού τμήματος είχε παραδώσει στον ενάγοντα και στην μνηστή του η Μ. Ζ. πριν την κατάρτιση της άνω συμβάσεως πωλήσεως, αφού ήδη στις 18-8-1962 είχε χορηγηθεί σ’ αυτόν (ενάγοντα) η υπ’ αριθμόν 7542/1962 άδεια οικοδομής του Γραφείου Πολεοδομίας της Δ/νσης Τεχνικών Υπηρεσιών Ν. Λ., προκειμένου να ανεγείρει επί του ακινήτου αυτού ισόγεια οικοδομή εμβαδού 116 τ.μ.. Ο ενάγων στη συνέχεια ανήγειρε επί του ακινήτου τούτου ισόγεια κατοικία, στην οποία διέμεινε, οριοθέτησε δε το ακίνητό του κατασκευάζοντας επί του δυτικού ορίου αυτού μανδρότοιχο, ο οποίος όμως δεν εκτείνεται σε ολόκληρο το μήκος της δυτικής πλευράς του ακινήτου του αλλά μόνο σε μήκος 15,90 γ.μ., ήτοι ξεκινούσε από το Νοτιοδυτικό άκρο αυτού, δηλαδή από την οδό Η. με κατεύθυνση προς Βορρά και κατέληγε στην κατοικία που η διαθήκη κατέλειπε στη Σ. Γ. και είχε ανεγερθεί στο ΒΔ τμήμα του μεζονος εκτάσεως ακινήτου. Συμφώνα με το συνοδεύον την έκθεση πραγματογνωμοσύνης τοπογραφικό διάγραμμα αλλά και κατά τα αναφερόμενα σ’ αυτή, η δυτική πλευρά του περιελθόντος στον ενάγοντα ακινήτου έχει μήκος 22,5 γ.μ. και ο μαντρότοιχος που ο τελευταίος ανήγειρε επί του ορίου αυτού έχει μήκος 15,90 γ.μ., το υπόλοιπο δε μήκος του ήτοι 6,60 γ.μ. καλύπτετο από το ανατολικό τμήμα της άνω κατοικίας της Σ. Γ.,

η οποία μάλιστα δεν είχε ανεγερθεί ακριβώς επί του ορίου αυτού, αλλά εισήρχετο σ' όλο το μήκος της (6,60 γ.μ.) ανατολικότερα κατά 0,40 μ. καταλαμβάνοντας εδαφική λωρίδα του ακινήτου του ενάγοντος διαστάσεων 6,60 X 0,40 (βλ. έκθεση πραγματογνωμοσύνης και σχ. τοπογραφικό διάγραμμα).

Από τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε περαιτέρω ότι στις 15-1-1965 η Μ. Ζ. απεβίωσε και στην κληρονομία της εχώρησε η εκ διαθήκης διάδοχη σύμφωνα με την άνω δημοσία διαθήκη της που δημοσιεύθηκε νόμιμα με τα υπ' αριθμόν 42/1965 πρακτικά συνεδρίασεως του Πρωτοδικείου Λάρισας. Με την υπ' αριθμόν .../1998 δήλωση αποδοχής κληρονομίας, που συνέταξε ο συμβολαιογράφος Γ. Φ. και μεταγράφηκε νόμιμα, ο ενάγων αποδέχθηκε την κληρονομία της άνω αποβιώσας ως εκ διαθήκης κληρονόμος αυτής σε τμήμα εμβαδού 44 τ.μ. του άνω μείζονος εκτάσεως ακινήτου συνορευόμενος Av. με ιδιοκτησία του ίδιου και της συζύγου του, Δυτικά με ιδιοκτησία Φ. Μ., Βόρεια με ιδιοκτησίες Α. Κ., Π. και Μ. και Νότια σε πλευρά 2 γ.μ. με οδό Η., διατινόμενος ότι η διαθήκη με την άνω διαθήκη της εγκατέστησε αυτόν κληρονόμο της σε τμήμα του μείζονος εκτάσεως ακινήτου της εμβαδού, του τμήματος, κατά πρόσφατη καταμέτρηση 264 τ.μ. με το άνω δε συμβόλαιο μεταβίβασε στον ίδιο και την σύζυγό του τμήμα του ακινήτου αυτού εμβαδού 220 τ.μ., έτσι περιήλθε σ' αυτόν με κληρονομική διαδοχή το επίδικο εδαφικό τμήμα εμβαδού 44 τ.μ του ως άνω μείζονος εκτάσεως ακινήτου.

Με την μεταγραφή όμως της άνω δηλώσεως αποδοχής κληρονομίας ο ενάγων

δεν κατέστη κύριος της επίδικης εδαφικής λωρίδος, γιατί πραγματική βούληση της διαθέτιδος ήταν να εγκατασταθεί αυτός σε αυτοτελές και διαιρετό τμήμα του ακινήτου της εμβαδού 220 τ.μ. επακριβώς προσδιορισθέντος και όχι σε τμήμα εμβαδού 264 τ.μ. περιλαμβάνοντος και το επίδικο - ήτοι την διαμορφωθείσα με την διαθήκη δίοδο -, όπως αυτός διατείνεται, το καταληφθέν δε στον ενάγοντα άνω εδαφικό τμήμα μεταβίβασε στη συνέχεια σ' αυτόν η διαθήκη με πράξη εν ζωή και έτσι η εγκατάστασή του με τη διαθήκη είναι πλέον κενή περιεχομένου. Και τούτο γιατί, η διάταξη της διαθήκης της περί εγκαταστάσεως του ενάγοντα ως κληρονόμου της στο άνω ακίνητο δεν έχει ισχύ, δοθέντος ότι η κυριότητα του καταληφθέντος με τη διαθήκη ακινήτου μεταβιβάσθηκε στη συνέχεια από τη διαθήκη εν ζωή στον ίδιο και στην σύζυγό του και δεν περιλαμβάνονταν πλέον αυτό στην κληρονομία περιουσία κατά το χρόνο θανάτου της, συνεπώς η εγκατάσταση αυτή δεν μπορεί να προσδώσει στον ενάγοντα την ιδιότητα του κληρονόμου και να αποκτήσει αυτός εκ νέου το επιδοθέν σ' αυτούς ακίνητο. Άλλωστε το ότι πραγματική βούληση της διαθέτιδος ήταν να εγκατασταθεί ο ενάγων στο επιδοθέν εν ζωή στον ίδιο και στην σύζυγό του ακίνητο προκύπτει ευθέως από το κείμενο της άνω διάταξης της διαθήκης, χωρίς να απαιτείται προσφυγή στον κανόνα του άρθρου 173 ΑΚ, σε συνδυασμό με το άνω υπ' αριθ. .../1962 συμβόλαιο. Ειδικότερα, όπως προαναφέρεται, την διαθήκη δεν συνέδεε καμία συγγενικής σχέσης με τον ενάγοντα, αλλά αυτή διακατεχόταν από αισθήματα ιδιαίτερης ευγνωμοσύνης και α-

γάτης για το πρόσωπό του, τούτο δε προκύπτει ευθέως επίσης από το ίδιο το κείμενο της διαθήκης όπου κατά λέξη αναφέρεται “...εις τον Π. τον γράφω το οικόπεδον αυτό, διότι είναι καλό παιδί με περιποιείται όσον μπορεί..” αντίθετα αυτή ήταν δυσαρεστημένη από την συμπεριφορά του θετού γιου της, όπως επίσης ευθέως προκύπτει από το ίδιο κείμενο, δοθέντος ότι στη διάταξη που αφορά τον τελευταίο κατά λέξη αναφέρεται “...διότι δεν με κοίταγε ο ίδιος ως θετός υιός μου...”, από τα ανωτέρω είναι προφανές ότι η πραγματική βούληση της Μ. Ζ. ήταν να εξασφαλίσει τον ενάγοντα αφήνοντας σ’ αυτόν το μεγαλύτερο μέρος της ακίνητης περιουσίας της και μάλιστα άμεσα με πράξη εν ζωή και όχι μετά τον θάνατό της, έτσι ενώ αρχικά τον τίμησε με τη διαθήκη της στη συνέχεια μεταβίβασε στον ίδιο και στην μέλλουσα σύζυγό του την κυριότητα του καταληφθέντος σ’ αυτόν ακινήτου λόγω πωλήσεως, ήτοι με σύμβαση που διασφάλιζε με πιο πρόσφορο τρόπο τον ενάγοντα έναντι του νομίμου μεριδούχου της απ’ ότι η κληρονομική διάδοχη, επιπλέον δε περιήρχετο άμεσα στον ίδιο και την σύζυγό του η κυριότητα της καταληφθείσης με την διαθήκη περιουσίας, γεγονός που επέτρεψε αυτούς στην αξιοποίηση της αμέσως μετά την γενομένη μεταβίβαση με την ανέγερση επί του ακινήτου τούτου οικίας. Άλλωστε, η πραγματική βούληση της διαθέτιδος περί εγκαταστάσεως του ενάγοντος στο επιδοθέν στον ίδιο και στη σύζυγό του ακίνητο συνάγεται και από στοιχεία έκτος του κειμένου της διαθήκης και συγκεκριμένα: 1. από το άνω υπ’ αριθ. .../1962 συμβόλαιο, στο οποίο η περιγραφή του μεταβιβασθέντος ακινήτου δεν

διαφέρει ουσιωδώς από την περιγραφή του καταληφθέντος με τη διαθήκη ακινήτου, η διάφορα δε των δυο μέτρων που εμφανίζεται στο μήκος της προσόψεως του ακινήτου τούτου μεταξύ της διαθήκης και του συμβολαίου αυτού δεν μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι το καταληφθέν ακίνητο είναι διάφορο, δηλαδή μεγαλύτερο κατά 44 τ.μ. από αυτό που μεταβίβασε στον ενάγοντα και στην σύζυγό του η διαθέτιδα, δοθέντος άλλωστε ότι στη διαθήκη το μήκος της πλευράς αυτής προσδιορίζεται κατά προσέγγιση με την προσθήκη της λέξης “περίπου” και όχι επακριβώς το μήκος δε των λοιπών πλευρών ουδώς διαφέρει και 2. από το γεγονός ότι η διαθέτιδα παρέδωσε στον ενάγοντα την νομή του καταληφθέντος και στη συνέχεια μεταβιβασθέντος ακινήτου πριν την κατάρτιση της άνω συμβάσεως πωλήσεως αφού στις 18-8-1962 είχε ήδη χορηγηθεί σ’ αυτόν η άνω άδεια ανεγέρσεως οικοδομής.

Τέλος το γεγονός ότι ο ενάγων εγκαταστάθηκε στο μεταβιβασθέν ακίνητο και όχι σε μεγαλύτερο ενισχύεται και από το ότι αυτός μετά την προς τον ίδιο και την σύζυγό του μεταβίβαση της κυριότητος του άνω ακινήτου κατασκεύασε επί του δυτικού ορίου του ακινήτου τούτου σταθερή περίφραξη με μαντρότοιχο οριοθετώντας έτσι αυτό από όλες τις πλευρές, η διαμορφωθείσα δε δίοδος εκτείνεται πέραν του δυτικού ορίου του ακινήτου του και δεν αποτελούσε τμήμα αυτού, ήταν σαφώς προσδιορισμένη και οριοθετημένη, ήτοι άρχιζε από την οδό Η. και κατέληγε στην αυλή του ΒΔ τμήματος του μείζονος εκτάσεως ακινήτου, που καταλήφθηκε στην Σ. Γ., είχε μήκος στην πραγματι-

κότητα 10,10 μ. και πλάτος 2,15 μ., ήτοι συνολικό εμβαδόν 20,20 τ.μ. και όχι 44 τ.μ. δηλαδή διαστάσεις 2 X 22, όπως ισχυρίζεται ο ενάγων, δοθέντος ότι αυτή δεν κατέληγε στο Βόρειο όριο του μείζονος εκτάσεως ακίνητου αλλά στην αυλή του άνω τμήματος, όπως άλλωστε τα ανωτέρω απεικονίζονται στο συνοδεύον την έκθεση πραγματογνωμοσύνης τοπογραφικό διάγραμμα.

Συνακόλουθα τούτων η υπό κρίση αγωγή περί αναγνώρισεως της κυριότητας του ενάγοντος επί του επίδικου εδαφικού τμήματος τυγχάνει απορριπτέα, αφού κατά τα προεκτεθέντα ο ενάγων δεν απέκτησε την κυριότητα του ακινήτου τούτου με κληρονομική διαδοχή, όπως ισχυρίζεται, μετά ταύτα δε παρέλκει η εξέταση της περί ίδιως κυριότητας ενστάσεως που πρότειναν οι εναγόμενοι προς κατάλυση της αγωγής καθώς και η έρευνα του σχετικού λογού εφέσεως. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που με την εκκαλουμένη απόφαση απέρριψε την αγωγή δεχθέν ότι ο ενάγων δεν κατέστη κύριος του επίδικου με κληρονομική διαδοχή ορθά ερμήνευσε το νόμο και σωστά εκτίμησε τις αποδείξεις, γι' αυτό και η υπό κρίση έφεση, η οποία κατ' άρθρο 581 παρ. 2 ΚΠολΔ συζητείται μέσα στα όρια που διαγράφονται με την προαναφερόμενη αναιρετική απόφαση με την οποία αναιρέθηκε η υπ' αριθμ. 717/2003 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη...

117/2008

Πρόεδρος: Δήμητρα Κώνστα

Εισηγήτρια: Αγγελική Παναγιώτου

Δικηγόροι: Θωμάς Παπαλιάγκας, Γεωρ. Ντέρκος

Ο εργοδότης, ασκώντας το διευθυντικό δικαίωμα, έχει εξουσία να προσδιορίσει το περιεχόμενο της υποχρέωσης του μισθωτού για παροχή εργασίας, καθορίζοντας τους όρους, τόπο, χρόνο και τρόπο, εφόσον δεν έχουν προσδιορισθεί από κανόνες δικαίου ή εργασιακή σύμβαση.

Μη καταχρηστική η άσκηση του δικαιώματος του εργοδότη να τοποθετεί συγκεκριμένο εργαζόμενο ως προϊστάμενο τμήματος ή καταστήματος της επιχείρησης, κατά παράλειψη άλλου μισθωτού, που υπερέχει, έστω και καταφανώς, σε τυπικά και ουσιαστικά προσόντα, διότι δεν πρόκειται για βαθμολογική ή μισθολογική προαγωγή, που εντάσσεται στα εκ της εργασίας δικαιώματα του μισθωτού, αλλά για επιλογή που αφορά αποφασιστικά στην οργάνωση και διεύθυνση της επιχείρησης. Για να είναι καταχρηστική η άσκηση του διευθυντικού δικαιώματος, απαιτείται η συνδρομή και άλλων πραγματικών περιστατικών, τα οποία, σε συνδυασμό με την καταφανή υπεροχή του παραλειφθέντος, θεμελιώνουν προφανή υπέρβαση των ορίων από τον εργοδότη. Ο Οργανισμός της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος έχει ισχύ ουσιαστικού νόμου.

Με αγωγή που άσκησε ο εκκαλών ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, εξέθεσε, κατά συνοπτική περιγραφή του περιεχομένου της, τα εξής: Την 1-11-1971 προσλήφθηκε ως πτυχιούχος του Δασολογικού Τμήματος της Γεωπονοδασολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στο κύριο προσωπικό της εφεσίβλητης Τράπεζας με το βαθμό του υπολογιστή, ενώ

την 1-11-1984 προήχθη στο βαθμό του Τμηματάρχη Α' κατ' απόλυτη εκλογή, καθώς και ότι κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του στην εφεσίβλητη απέκτησε ακόμη δύο πτυχία ανώτατης εκπαίδευσης και παρακολούθησε τα λεπτομερώς αναφερόμενα στο δικόγραφο της αγωγής σεμινάρια. Από την 17-2-1984 υπηρέτησε στη θέση του Προϊσταμένου του γραφείου Δασικής Υπηρεσίας του Α' καταστήματος της εφεσίβλητης στη Λ. στην οποία παρέμεινε μέχρι την 18-1-2001, οπότε τοποθετήθηκε σε προσωποπαγή θέση του γραφείου Πιστοδοτήσεων του ίδιου καταστήματος, όπου παρέμεινε έως την 2-5-2001, ημερομηνία κατά την οποία λύθηκε η σύμβαση εργασίας του με την εναγομένη και συνταξιοδοτήθηκε, κατόπιν υποβολής εκ μέρους του της από 2-4-2001 αίτησης παραίτησης. Στην υποβολή της εν λόγω αίτησης εξαναγκάστηκε να προβεί εξαιτίας της μονομερούς βλαπτικής μεταβολής των όρων εργασίας του από την εφεσίβλητη, η οποία α) δεν εξέτασε καθόλου την από 28-12-2000 αίτηση του για την ανάληψη καθηκόντων Προϊσταμένου Υποδιεύθυνσης Συστήματος Πιστοδοτήσεων, αν και είχε τα νόμιμα και λεπτομερώς εκτιθέμενα στην αγωγή προσόντα, αλλά, αντίθετα, στην παραπάνω θέση τοποθέτησε τον Ι. Κ., πτυχιούχο ΑΣΟΕΕ με τίτλο master στις οικονομικές επιστήμες, ο οποίος προσελήφθη την 22-3-1978 και προήχθη σε Τμηματάρχη Α' την 11-5-1986, έναντι του οποίου, όπως ισχυρίζεται, υπερείχε καταφανώς, και β) δεν συμπεριέλαβε τον εκκαλούντα στους πίνακες προακτέων της 27-4-2001, προκειμένου να κριθεί για το βαθμό του Υποδιευθυντή, ενώ προήγαγε, μεταξύ άλλων, για

την κάλυψη δεκατριών θέσεων τους τέσσερις μνημονευόμενους στην αγωγή ομοιοβάθμους του, έναντι των οποίων, όπως ισχυρίζεται, υπερετέρωσε κατάδηλα, ενεργώντας με τον τρόπο αυτό κατά παράβαση των αρχών του άρθρου 281 του ΑΚ. Με βάση το ιστορικό αυτό, ζήτησε αφενός μεν να αναγνωρισθεί ότι έπρεπε να του ανατεθούν καθήκοντα Προϊσταμένου Υποδιεύθυνσης Συστήματος Πιστοδοτήσεων από το Φεβρουάριο του 2001 και ότι έπρεπε ταυτόχρονα να προαχθεί στο βαθμό του Υποδιευθυντή από την 27-4-2001, άλλως να αναγνωρισθεί ότι έπρεπε μόνο να προαχθεί στο βαθμό αυτό από την ως άνω ημερομηνία, να αναγνωρισθεί ότι από την παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά των οργάνων της εφεσίβλητης και από τις παραλείψεις αυτής υπέστη προσβολή της προσωπικότητας και της επαγγελματικής του τιμής, για την αποκατάσταση της οποίας ζήτησε να υποχρεωθεί η εφεσίβλητη να του καταβάλει αφενός ως χρηματική ικανοποίηση λόγω της ηθικής του βλάβης 10.000 ευρώ, αφετέρου 24.286,60 ευρώ λόγω της τελεσθείσας εις βάρος του αδικοπραξίας, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στις διαφορές αποδοχών για το χρονικό διάστημα από 27-4-2001 (παράλειψη προαγωγής του) και μέχρι την 30-6-2003 (κατάθεση της αγωγής) με το νόμιμο τόκο από το τέλος κάθε μήνα για τα οφειλόμενα μετά την επιδότηση της αγωγής ποσά. Επ' αυτής το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο εξέδωσε την εκκαλούμενη απόφαση, με την οποία απέρριψε την αγωγή ως απαράδεκτη λόγω αοριστίας αναφορικά με το πρώτο από τα σωρευόμενα αιτήματα, δηλαδή την αναγνώριση ότι έπρεπε να ανατεθούν στον εκκαλούντα καθήκο-

να Προϊσταμένου Υποδιεύθυνσης Συστήματος Πιστοδοτήσεων, με τη διπλή επάλληλη αιτιολογία αφενός μεν ότι δεν αναφέρονται στο εισαγωγικό δικόγραφο λεπτομερώς τα υπηρεσιακά προσόντα του αντ' αυτού τοποθετηθέντος Ι. Κ. και ποιες ειδικότερες υπηρεσίες, πέρα από τις συνήθεις, προσέφερε αυτός στην εργοδότη Τράπεζα, ώστε να είναι εφικτή η σύγκριση και η κρίση για καταχρηστική ή μη άσκηση του διευθυντικού δικαιώματος, αφετέρου δε, και κυρίως, ότι δεν επικαλέσθηκε τη συνδρομή και άλλων συγκεκριμένων περιστατικών, που καθιστούν καταχρηστική τη μη ανάθεση σ' αυτόν καθηκόντων Προϊσταμένου, δοθέντος ότι η ανάθεση αυτή δεν συμπίπτει με απλή βαθμολογική και μισθολογική προαγωγή του, αλλά εντάσσεται στα πλαίσια άσκησης του διευθυντικού δικαιώματος της εργοδότης. Η αγωγή ως προς το δεύτερο από τα σωρευόμενα αιτήματα της κρίθηκε νόμιμη και απορρίφθηκε ως κατ' ουσίαν αβάσιμη. Κατά της εκκαλούμενης απόφασης παραπονείται ο εκκαλών - ενάγων για κακή εκτίμηση των αποδείξεων και για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, ζητώντας να εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, ώστε να γίνει δεκτή εν όλω η αγωγή του.

Ο εργοδότης, ασκώντας το διευθυντικό του δικαίωμα, έχει την εξουσία να προσδιορίσει το περιεχόμενο της υποχρέωσης του μισθωτού για παροχή εργασίας, καθορίζοντας τους όρους της παροχής της, τον τόπο, τον χρόνο και τον τρόπο, εφόσον οι όροι αυτοί δεν έχουν προσδιορισθεί από κανόνες δικαίου ή από εργασιακή σύμβαση. Έχει, δηλαδή, ο εργοδότης, ως διευθυντής της εκμετάλλευ-

σης, την εξουσία να οργανώνει και να διευθύνει την επιχείρηση του με βάση τα κρινόμενα απ' αυτόν ως πλέον αποτελεσματικά γι' αυτήν κριτήρια. Το υπό το άνω περιεχόμενο δικαίωμα του εργοδότη δεν επιτρέπεται, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ, να ασκείται καταχρηστικά. Δεν είναι όμως καταχρηστική, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, η άσκηση του δικαιώματος του εργοδότη να τοποθετεί συγκεκριμένο εργαζόμενο ως προϊστάμενο ενός τμήματος ή ενός καταστήματος της επιχείρησης του κατά παράλειψη άλλου μισθωτού, ο οποίος υπερέρχει, έστω και καταφανώς, σε τυπικά και ουσιαστικά προσόντα έναντι του τοποθετηθέντος. Και τούτο, διότι δεν πρόκειται για απλή βαθμολογική ή μισθολογική προαγωγή, που εντάσσεται στα εκ της εργασίας δικαιώματα του μισθωτού, τα οποία εύλογα συνδέονται με τις αντικειμενικώς εκτιμώμενες ικανότητες αυτού, αλλά για επιλογή του έχοντος την εκμετάλλευση εργοδότη που αφορά αποφασιστικά την οργάνωση και διεύθυνση της επιχείρησης. Για να είναι καταχρηστική στην περίπτωση αυτή η άσκηση του διευθυντικού δικαιώματος του εργοδότη, απαιτείται η συνδρομή και άλλων πραγματικών περιστατικών, τα οποία, σε συνδυασμό με την καταφανή υπεροχή του παραλειφθέντος, να θεμελιώνουν προφανή υπέρβαση από μέρους του εργοδότη των ορίων που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος (Ολομ ΑΠ 25/2003, ΝοΒ 2004, 1182, ΑΠ 151/2003 ΕΕΔ 2003, 1491, ΑΠ 875/2002 Δνη 2003, 1322 κ.ά.).

Περαιτέρω, ο Οργανισμός της εκκαλούσας Αγροτικής Τράπεζας της Ελλά-

δος, ο οποίος εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 226698/1980/1973 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας (ΦΕΚ Β' 389) και κυρώθηκε με το ν.δ. 213/1973 και έχει ισχύ ουσιαστικού νόμου (Ολομ ΑΠ 851/1981 ΝοΒ 1982, 443), ορίζει στο άρθρο 26, που έχει τον τίτλο "στελέχωση κεντρικής υπηρεσίας" ότι ως Προϊστάμενοι και αναπληρωτές Τμημάτων όλων των Διευθύνσεων και Υποδιευθύνσεων τοποθετούνται υπάλληλοι με βαθμό Τμηματάρχη από τους κλάδους, στους οποίους προβλέπεται στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου ότι δύναται να ανήκει και ο Προϊστάμενος της αντίστοιχης Διεύθυνσης ή Υποδιεύθυνσης και ότι τους Αναπληρωτές Προϊσταμένων των Υποδιευθύνσεων, τους Προϊσταμένους και Αναπληρωτές Προϊσταμένων των Τμημάτων όλων των Διευθύνσεων ορίζει ο Διοικητής μετά από εισήγηση των οικείων Διευθύνσεων ή Υποδιευθύνσεων και πρόταση της Διεύθυνσης Προσωπικού.

Σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στην αμέσως προηγούμενη σκέψη, για το χαρακτηρισμό ως καταχρηστικής, κατά την έννοια του άρθρου 281 του ΑΚ, της εκ μέρους του εργοδότη άσκησης του διευθυντικού του δικαιώματος αναφορικά με την παράλειψη προαγωγής συγκεκριμένου μισθωτού της επιχείρησης του, δεν αρκεί η πρόδηλη υπεροχή του τελευταίου έναντι άλλων συναδέλφων του, αλλά απαιτείται σωρευτικά η συνδρομή και άλλων πραγματικών περιστατικών, τα οποία, σε συνδυασμό με την καταφανή υπεροχή του παραλειφθέντος, να θεμελιώνουν υπέρβαση των ορίων που τάσσει η προμνησθείσα διάταξη. Στη συγκεκριμένη όμως περίπτωση, στο δικόγραφο της αγωγής, πέραν

της γενικής μόνον αναφοράς των τυπικών προσόντων του Ι. Κ. (πτυχιούχος ΑΣΟΕΕ με τίτλο master), ο οποίος τοποθετήθηκε αντί του εκκαλούντος στη θέση του Προϊσταμένου Υποδιεύθυνσης Συστήματος Πιστοδοτήσεων της εφεσίβλητης, και της απλής μνείας ότι ο εκκαλών "υπερείχε καταφανώς" αυτού - στοιχεία που δεν αρκούν για τη συγκριτική αντιπαραβολή και των δύο, ώστε να μπορεί να σχηματισθεί κρίση περί της καταχρηστικής ή μη παράλειψης του εκκαλούντος - δεν εκτίθενται άλλες συγκεκριμένες περιστάσεις, που σε συνδυασμό με την, κατά τους ισχυρισμούς του εκκαλούντος, καταφανή υπεροχή του ως προς τα υπηρεσιακά προσόντα του, καθιστούν κατά τα ανωτέρω καταχρηστική την παράλειψη ανάθεσης αντίστοιχων καθηκόντων Προϊσταμένου σ' αυτόν. Συνεπώς, η αγωγή κατά το μέρος της αυτό είναι αόριστη (ad hoc ΑΠ 418/2002 ΕΕργΔ 2004, 266) για έλλειψη αναφοράς των απαιτούμενων από το νόμο πραγματικών προϋποθέσεων και, εκ του λόγου τούτου, απορριπτέα ως απαράδεκτη. Συνακόλουθα, το Πρωτόδικο Δικαστήριο ορθά κατέληξε στο ίδιο συμπέρασμα με την εκκαλούμενη απόφαση του ως προς το ζήτημα αυτό, όσα δε αντίθετα προβάλλει ο εκκαλών με το σχετικό λόγο της έφεσης του, είναι αβάσιμα και απορριπτέα.

Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 36, 100, 101, 102, 104, 106 και 107 του ίδιου ως άνω Οργανισμού, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο, προκύπτει ότι οι μεν Τμηματάρχες ανήκουν στην κατηγορία των ανωτέρων υπαλλήλων, οι δε Διευθυντές και Υποδιευθυντές είναι ανώτατοι

υπάλληλοι. Οι προαγωγές των Τμηματάρχων ενεργούνται από το Διοικητή μια φορά κάθε έτος, μετά από γνώμη του Πρωτοβαθμίου Υπηρεσιακού Συμβουλίου, μεταξύ εκείνων που έχουν εγγραφεί σε ειδικούς πίνακες προακτέων που συντάσσει το εν λόγω Συμβούλιο με βάση πίνακες που καταρτίζει το τμήμα Προσωπικού της Τράπεζας από την επετηρίδα εντός του μηνός Μαρτίου, ενώ οι προαγωγές στους βαθμούς του Διευθυντή και Υποδιευθυντή γίνονται κατ' απόλυτη εκλογή για την κάλυψη κενών οργανικών θέσεων με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας, ως αρμόδιου υπηρεσιακού οργάνου αυτής, μετά από πρόταση του Διοικητή της και σύγκριση μεταξύ εκείνων που συγκεντρώνουν τα προβλεπόμενα προσόντα και αφού ληφθούν υπόψη τα στοιχεία του ατομικού φακέλου των κρινόμενων υπαλλήλων, όπως είναι εκείνα που αφορούν στο χαρακτήρα, το ήθος, τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα τους, τις ηθικές αμοιβές, τις εκθέσεις των προϊσταμένων τους, τα φύλλα ποιότητας, την άσκηση υπεύθυνων καθηκόντων και την πειθαρχική τους κατάσταση. Η κρίση αυτή του Διοικητικού Συμβουλίου υπόκειται στον έλεγχο των πολιτικών δικαστηρίων μόνο για κατάχρηση δικαιώματος (άρθρο 281 του ΑΚ), η οποία υπάρχει όταν κατά προφανή υπέρβαση των αρχών της καλής πίστης παραλείφθηκε η προαγωγή υπαλλήλου, ο οποίος υπερέρχει καταφανώς ως προς τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα έναντι των προαχθέντων συναδέλφων του (ΑΠ 770/2003 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1513/2003 Δνη 2004, 452 κ.ά.). Η δικαστική αναγνώριση του δικαιώματος προαγωγής ανατρέχει στο χρόνο κατά τον οποίο διαπιστώθη-

κε η καταχρηστική παράλειψη της εργοδότης, όταν, δε, η παράλειψη αυτή συνιστά ταυτόχρονα και αδικοπραξία, στηρίζεται αξίωση αποζημίωσης υπέρ του υπαλλήλου που δικαιώθηκε, η οποία είναι ίση με την ανακύπτουσα διαφορά των αποδοχών του μεταξύ της θέσης που κατείχε και αυτής στην οποία έπρεπε να προαχθεί, ενώ, αν από την άδικη παράλειψη της προαγωγής προσβάλλεται και η προσωπικότητα του μισθωτού, αυτός δικαιούται χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 57 και 932 του ΑΚ (ΑΠ 963/2002 ΝΟΜΟΣ κ.ά.).

Στην προκειμένη περίπτωση από τις ένορκες καταθέσεις των εξετασθέντων πρωτοδίκως μαρτύρων ... αποδεικνύονται τα εξής: Την 1-11-1971 ο εκκαλών προσλήφθηκε στην εφεσίβλητη Τράπεζα ως πτυχιούχος του Δασολογικού Τμήματος της Γεωπονοδασολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, δυνάμει συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου με το βαθμό του υπολογιστή, ενώ την 1-11-1994 προήχθη κατ' απόλυτη εκλογή στο βαθμό του Τμηματάρχη Α'. Το 1975 απέκτησε από την Ανωτάτη Βιομηχανική Θεσσαλονίκης πτυχίο οικονομολόγου, το 1987 απέκτησε πτυχίο προγραμματιστή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ενώ το έτος 1992 αναγορεύθηκε σε αριστούχο διδάκτορα του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, λόγω δε της κτήσης του διδακτορικού αυτού διπλώματος προσμετρήθηκε το 1992 χρόνος πλασματικής υπηρεσίας δύο ετών. Κατά το χρονικό διάστημα από 17-2-1984 έως 18-1-2001 ο εκκαλών υπηρέτησε στη θέση του Προϊσταμένου του γραφείου

Δασικής Υπηρεσίας του Α' καταστήματος της εφεσίβλητης στη Λ., παράλληλα, δε, με το αντικείμενο αυτό, απασχολήθηκε ως ειδικός σύμβουλος για την Ανατολική Θ., αξιολογητής της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων και εισηγητής δανείων σε επιχειρήσεις του εξωγεωργικού τομέα. Επίσης, ο εκκαλών παρακολούθησε μια σειρά σεμιναρίων (προγραμματιστή Η/Υ, βιοτεχνίας, αναπτυξιακού ν. 1262/1982, ανάπτυξης ικανοτήτων επικοινωνίας, τραπεζικού μάρκετινγκ, διαγνωστικής επιχειρήσεων, πανελλήνιο συνέδριο αγροτικής οικονομίας, νέων τεχνολογιών και διαδικασιών ποιότητας στις επιχειρήσεις), παρουσίασε εισηγήσεις σε επιστημονικά συνέδρια, δίδαξε χρηματοοικονομικό μάνατζμεντ σε πολλά σεμινάρια, υπέβαλε επτά συνολικά μελέτες στην εφεσίβλητη εργοδότη του και, γενικά, διακρίθηκε για την επιστημονική και υπηρεσιακή του κατάρτιση, την επιμόρφωση και φιλομάθεια του και την εργατικότητα του (βλ. ενδεικτικά σχετικές εκθέσεις στα φύλλα ποιότητας 1992, 1997, 2000). Στα πλαίσια αναδιάρθρωσης λειτουργίας της εφεσίβλητης, και μετά από σχετική τροποποίηση του Οργανισμού της, καταργήθηκαν από 27-7-2000 οι Γεωτεχνικές Επιθεωρήσεις και έπαυσαν να υφίστανται τα γραφεία της Γεωτεχνικής Υπηρεσίας των καταστημάτων αυτής, μεταξύ των οποίων περιλαμβανόταν και η θέση που μέχρι τότε υπηρετούσε ο εκκαλών, ο οποίος τοποθετήθηκε την 18-1-2001 σε προσωποπαγή θέση Προϊσταμένου του Γραφείου Πιστοδοτήσεων του ίδιου ως άνω καταστήματος. Κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του εκκαλούντος κινήθηκε εις βάρος του από την εφεσίβλητη πειθαρχική διαδικασία. Ειδικότερα,

με την 47/1994 απόφαση του Διοικητή της διάδικης Τράπεζας ο εκκαλών παραπέμφθηκε στο Α/βάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο, το οποίο του επέβαλε πρόστιμο ίσο με τις αποδοχές ενός μηνός, ενώ στη συνέχεια, μετά από άσκηση "έφεσης" τόσο από τον εκκαλούντα, όσο και από τον Διοικητή της ΑΤΕ (για επαύξηση της κύρωσης), επιβλήθηκε η ποινή της παύσης 15 ημερών με την 2/1996 απόφαση του Β/βάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου. Όμως, η τελευταία αυτή απόφαση ακυρώθηκε για κακή σύνθεση του συλλογικού αυτού οργάνου με την 5/2000 απόφαση της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου και την, μετά από αναπομπή του ΑΠ, 5960/2000 απόφαση του Εφετείου Αθηνών, η οποία κοινοποιήθηκε στην εφεσίβλητη την 17-10-2000. Τελικώς, δυνάμει της 1/26-3-2001 απόφασης του Β/βάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου της εφεσίβλητης, που επιλήφθηκε εκ νέου της υπόθεσης μετά την ως άνω εφετειακή απόφαση, απορρίφθηκε η "έφεση" του Διοικητή, έγινε εν μέρει δεκτή η "έφεση" του εκκαλούντος και επιβλήθηκε εις βάρος του ποινή προστίμου ίσου με τις αποδοχές δεκαπέντε ημερών.

Εν τω μεταξύ, ο εκκαλών με την από 26-6-2000 αίτηση που υπέβαλε αυθημερόν προς την ΑΤΕ, εκδήλωσε την πρόθεσή του να παραιτηθεί και, για το λόγο αυτό, ζήτησε την επίσπευση της εξέτασης της εκκρεμούσας (τότε) πειθαρχικής του υπόθεσης, αφού σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 126 του Οργανισμού της εφεσίβλητης η αίτηση παραίτησης θεωρείται ως μη υποβληθείσα, όταν δεν έχει ολοκληρωθεί η πειθαρχική διαδικασία. Ακολούθως, ο εκκαλών υπέβαλε νέες αιτή-

σεις στις 30-10-2000 και 22-2-2001, με τις οποίες εξέφραζε σαφώς την επιθυμία του για παραίτηση από την ενεργό υπηρεσία και τη συνταξιοδότηση του, οι οποίες θεωρήθηκαν ως μη υποβληθείσες από την εφεσίβλητη, διότι δεν είχε περατωθεί ακόμη η πειθαρχική υπόθεση ενώπιον του Β/βάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, των απορριπτικών δε αυτών, υπό μορφή απαντητικών εγγράφων, αποφάσεων της και των λόγων αυτών έλαβε γνώση ο εκκαλών, όπως προκύπτει από τα οικεία αποδεικτικά επίδοσης. Με την από 22-4-2001 αίτηση του ο εκκαλών υπέβαλε πάλι την παραίτηση του και ζήτησε να συνταξιοδοτηθεί από την 2-5-2001. Δεδομένου, δε, ότι η εις βάρος του πειθαρχική διαδικασία είχε ήδη περατωθεί πριν από την υποβολή της αίτησης αυτής με την προσημειωθείσα 1/26-3-2001 απόφαση του αρμόδιου Πειθαρχικού οργάνου, η εφεσίβλητη με το υπ' αριθμ. πρωτοκ. .../3-5-2001 έγγραφο της, το οποίο επιδόθηκε στον εκκαλούντα την 8-5-2001, έκανε δεκτή την παραίτηση του, με αποτέλεσμα την αυτοδίκαιη λύση της υπαλληλικής του σχέσης μ' αυτήν από 3-5-2001 (δηλ. την επόμενη ημέρα από την συμπλήρωση μηνός από την υποβολή της περί παραιτήσεως αιτήσεως) και τη συνταξιοδότηση του, κατ' εφαρμογή του άρθρου 126 του Οργανισμού της ΑΤΕ, σύμφωνα με το οποίο "Ο υπάλληλος δύναται να ανακαλέσει την παραίτησίν του μέχρι της αποδοχής της. Η παραίτησις λογίζεται ως μη υποβληθείσα, εάν κατά την υποβολήν της ήτο εκκρεμής ποινική δίκη ... ή πειθαρχική δίωξις ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου...". Λίγο πριν από την αποχώρηση του εκκαλούντος, και συγκεκριμένα την

27-4-2001, η εφεσίβλητη προέβη σε προαγωγές υπαλλήλων της από το βαθμό του Τμηματάρχη Α' στο βαθμό του Υποδιευθυντή, οι οποίες έγιναν προς κάλυψη 13 κενών οργανικών θέσεων, μεταξύ δε των προαχθέντων ήταν και οι Α. - Α. Κ., Ι. Α., Σ. Π. (κατέθεσε ως μάρτυρας πρωτόδικος) και Σ. Κ.

Από τα προπαρατεθέντα συνάγεται ότι κατά το χρόνο που συνεδρίασε το Διοικητικό Συμβούλιο της εφεσίβλητης για να αποφασίσει τις προαγωγές υπαλλήλων ομοιοβάθμων του εκκαλούντος (27-4-2001), ήταν ήδη γνωστή στο ως άνω όργανο η βούληση του εκκαλούντος να παραιτηθεί από την ενεργό υπηρεσία και να συνταξιοδοτηθεί, βούληση η οποία είχε επανειλημμένα εκφραστεί και στο παρελθόν και η οποία αναμενόταν πλέον να γίνει δεκτή από την ΑΤΕ, δοθέντος ότι στις 26-3-2001, δηλαδή πριν από την υποβολή της τελευταίας από 2-4-2001 αίτησης είχε περατωθεί η εκκρεμούσα πειθαρχική διαδικασία που αποτελούσε τυπικό κώλυμα για την αποδοχή της παραίτησης του. Επομένως, κατά το χρόνο διενεργείας των ως άνω προαγωγών απέμεναν ελάχιστες ημέρες μέχρι την αυτοδίκαιη λύση της εργασιακής σχέσης με την εφεσίβλητη, γεγονός που δικαιολογεί απολύτως την, εν τέλει, παράλειψη προαγωγής του εκκαλούντος, αφού για την εργοδότρια Τράπεζα ήταν θέμα χρόνου να παύσει ο εκκαλών να είναι ενεργός υπάλληλος της. Άλλωστε, ο εκκαλών είχε την ευχέρεια να ανακαλέσει την περί παραιτήσεως αίτηση και να θέσει υποψηφιότητα για την επιλογή του ως Υποδιευθυντή από το Διοικητικό Συμβούλιο της εφεσίβλητης, όπως έκανε και ο εκ των προαχθέντων Σ.

Π. (βλ. την πρωτοδίκως ληφθείσα μαρτυρική του κατάθεση που περιέχεται στα ταυτόριθμα με την εκκαλούμενη πρακτικά). Η δήλωση, δε, υποψηφιότητας συμμετοχής στις κρίσεις προαγωγών δεν αποκλειόταν από το γεγονός της μη καταχώρησης του εκκαλούντος στους επίσημους πίνακες που καταρτίζει το Α/βάθμιο Υπηρεσιακό Συμβούλιο, όπως αβάσιμα προβάλλεται με την κρινόμενη έφεση, διότι οι πίνακες αυτοί αφορούν τους ανώτερους και κατώτερους βαθμούς του κύριου και βοηθητικού προσωπικού και όχι τους ανώτατους υπαλλήλους (Διευθυντές, Υποδιευθυντές), για την επιλογή και τη συγκριτική αξιολόγηση των οποίων διαγράφεται ειδική διαδικασία από τις παρατεθείσες στη μείζονα σκέψη διατάξεις του Οργανισμού της ΑΤΕ (προκήρυξη, πρόταση Διοικητή, απόφαση Διοικητικού Συμβουλίου κλπ). Εν προκειμένω, μάλιστα, ο εκκαλών όχι μόνο δεν διατύπωσε οποιαδήποτε σχετική επιφύλαξη στην τελευταία από 2-4-2001 αίτηση του, ούτε έθεσε υποψηφιότητα για προαγωγή, αλλά, αντιθέτως, κατ' επανάληψη είχε εκφράσει προς τα αρμόδια όργανα της εφεσίβλητης την έντονη επιθυμία για παραίτηση του από την ενεργό υπηρεσία και τη συνταξιοδότηση του, ζητώντας εγγράφως άλλες τρεις φορές (26-6-2000, 30-10-2000 και 22-2-2001) την επίσπευση της πειθαρχικής διαδικασίας, ώστε να αρθεί το ταχύτερο δυνατόν το τυπικό εμπόδιο αποδοχής του αιτήματος του για αποχώρηση από την εργασία του. Επομένως, και αν ακόμη ήθελε υποτεθεί ότι ο εκκαλών υπερτερούσε, και δη καταφανώς, από τους προαναφερθέντες τέσσερις συναδέλφους του, οι οποίοι προήχθησαν στο βαθ-

μό του Υποδιευθυντή στις 27-4-2001, το γεγονός της επικείμενης κατά την ρητώς εκφρασθείσα βούληση του λύσης της εργασιακής του σχέσης με την εφεσίβλητη και η μη υποβολή αιτήματος συμμετοχής στη διαδικασία επιλογής Υποδιευθυντών, καθιστά απολύτως δικαιολογημένη την παράλειψη του από τις προαγωγές αυτές και, ως εκ τούτου, παρέλκει ως αλυσιτελής η έρευνα των στοιχείων και η εκφορά κρίσης για τη συγκριτική εξέταση των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων του με εκείνα των παραπάνω τεσσάρων συναδέλφων του. Συνεπώς, η συμπεριφορά της εφεσίβλητης, δηλαδή η εκ μέρους της παράλειψη αξιολόγησης και, εντεύθεν, προαγωγής του εκκαλούντος σε μία από τις θέσεις Υποδιευθυντών που κατέλαβαν άλλοι υπάλληλοι, δεν είναι παράνομη, ούτε εμπίπτει στο απαγορευτικό πεδίο εφαρμογής των όρων που τάσσει η διάταξη του άρθρου 281 του ΑΚ. Αντιθέτως, οι ενέργειες της εφεσίβλητης κινήθηκαν εντός των πλαισίων που θέτει η διάταξη αυτή, αφού κατά τους κανόνες της λογικής και της κοινής πείρας θα ήταν υπερβολικό να απαιτείται απ' αυτήν να προβεί σε προαγωγή ανώτατου υπαλλήλου, ο οποίος είχε ζητήσει την αποχώρηση του από την υπηρεσία και αναμενόταν άμεσα η τυπική αποδοχή της αίτησης για παραίτηση και, κατ' αποτέλεσμα, η λύση της εργασιακής του σχέσης.

Με βάση τις παραπάνω παραδοχές, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφαση του οδηγήθηκε στο ίδιο συμπέρασμα και απέρριψε την αγωγή και ως προς το κεφάλαιο αυτό ως κατ' ουσίαν αβάσιμη, ορθά το νόμο ερμήνευσε και εφάρμοσε και ορθά εκτίμησε το απο-

δεικτικό υλικό, όσα δε αντίθετα προβάλλει ο εκκαλών με τους σχετικούς λόγους της υπό κρίση έφεσης, είναι αβάσιμα. Κατ' ακολουθίαν, η έφεση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολο της ως ουσία αβάσιμη και να επιβληθούν εις βάρος του εκκαλούντος τα δικαστικά έξοδα της εφεσίβλητης για τον παρόντα βαθμό δικαιοδοσίας σύμφωνα με το διατακτικό (άρθρα 176 και 183 ΚΠολΔ).

120/2008

Πρόεδρος: Ιωάννα Πετροπούλου

Εισηγήτρια: Ελένη Κατσούλη

Δικηγόροι: Θεμιστοκλής Σφύρης, Χαραλ. Τσιρογιάννης

Μη εξέταση ως μαρτύρων προσώπων που εξαρτούν οποιοδήποτε συμφέρον από την έκβαση της δίκης. Μόνη η φιλία ή έχθρα του μάρτυρα προς διάδικο δε συνιστά λόγο εξαιρέσης. Από μόνη την ιδιότητα του μάρτυρα ως μέλους ΔΣ (μη εκπροσώπου) νομικού προσώπου δεν προκύπτει συμφέρον, γιατί διάδικος είναι το νομικό πρόσωπο.

Επί προσβολής προσωπικότητας, αντικειμενική ευθύνη του προσβάλλοντος ως προς την αξίωση άρσης της προσβολής, ενώ για την αξίωση αποζημίωσης ή χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης απαιτείται υπαιτιότητα.

Εκδότης, Διευθυντής και Συντάκτης στους τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς.

Άρση του άδικου χαρακτήρα της εξύβρισης και της απλής δυσφήμισης όταν οι εκδηλώσεις γίνονται για διαφύλαξη δικαιώματος ή από δικαιολογημένο ενδιαφέρον. Επιτρεπτές ραδιοφωνικές εκπο-

μπές για πληροφόρηση του κοινού, συνοδευόμενες και από οξεία κριτική και δυσμενείς χαρακτηρισμούς. Μη άρση του άδικου χαρακτήρα της εξυβριστικής ή δυσφημιστικής εκδήλωσης, όταν αποτελεί συκοφαντική δυσφήμιση ή όταν από τον τρόπο και τις περιστάσεις προκύπτει σκοπός εξύβρισης.

Ο καθορισμός εκ του νόμου ελάχιστου ποσού χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, αναλόγως ή μη της δικτύωσης του ραδιοφωνικού σταθμού σε περισσότερους νομούς, δεν αποτελεί επέμβαση στην εξουσία του δικαστή, αλλά άσκηση της παρεχόμενης από το Σύνταγμα εξουσίας του νομοθέτη. Το δικαστήριο οφείλει να ερευνά αν στη συγκεκριμένη περίπτωση με την επιδίκαση της προβλεπόμενης από το νόμο ελάχιστης χρηματικής ικανοποίησης παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας μεταξύ του χρησιμοποιούμενου μέσου και του επιδιωκόμενου σκοπού, η οποία απορρέει από τη συνταγματική αρχή του Κράτους Δικαίου.

Με την από 8-11-2005 αγωγή ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων το ενάγον και ήδη εκκαλούν εξέθεσε ότι ο πρώτος εναγόμενος, ως δημοσιογράφος - παρουσιαστής (εκφωνητής) στο Ραδιοφωνικό Σταθμό Τ. με τον τίτλο "FM STEREO Τ. Ράδιο Ζ.", του οποίου ιδιοκτήτρια είναι η δεύτερη εναγομένη, κατά τη διάρκεια της πρωινής ραδιοφωνικής εκπομπής του παραπάνω σταθμού με τον τίτλο "Ο.", την οποία παρουσίαζε ο ίδιος, προσέβαλε παράνομα και υπαίτια τη φήμη, την υπόληψη, το κύρος και εν γένει την προσωπικότητά του, με τις αναφερό-

μενες στην αγωγή φράσεις, το περιεχόμενο των οποίων είναι ψευδές και ο πρώτος εναγόμενος γνώριζε την αναλήθεια των ισχυρισμών του και αποσκοπούσε να βλάψει το κύρος και την υπόληψή του (ενάγοντος). Με βάση τα ανωτέρω, ζήτησε το ενάγον να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να του καταβάλουν, εις ολόκληρον ο καθένας, το ποσό των 350.000 ΕΥΡΩ, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης που υπέστη από την παράνομη και υπαίτια προσβολή της προσωπικότητάς του. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, η οποία δέχθηκε την αγωγή εν μέρει ως βάσιμη και κατ' ουσίαν και υποχρέωσε τους εναγομένους να καταβάλουν, εις ολόκληρον ο καθένας, στο ενάγον το ποσό των 15.000 ΕΥΡΩ, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονούνται τώρα τόσο το ενάγον όσο και οι εναγόμενοι, για τους αναφερόμενους στις ένδικες εφέσεις τους λόγους, που ανάγονται σε εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, και ζητούν την εξαφάνισή της, προκειμένου κατά μεν το ενάγον να γίνει δεκτή εξ ολοκλήρου η αγωγή του, κατά δε τους εναγομένους να απορριφθεί στο σύνολό της η αγωγή αυτή εναντίον τους.

Κατά το άρθρο 400 αριθ. 3 ΚΠολΔ, δεν εξετάζονται όταν κληθούν ως μάρτυρες πρόσωπα που μπορεί να έχουν συμφέρον από τη δίκη. Ως τέτοιο συμφέρον, κατά την αληθινή έννοια της διατάξεως αυτής, η οποία δεν κάνει διάκριση, νοείται οποιοδήποτε συμφέρον, αρκεί τούτο να εξαρτάται από την έκβαση της δίκης και να είναι αναγκαία συνέπεια αυτής. Πάντως

μόνη η φιλία ή έχθρα του μάρτυρα προς κάποιον από τους διαδίκους δεν αποτελεί λόγο μη εξέτασής του, αλλά στοιχείο, από το οποίο κρίνεται η αξιοπιστία του (ΑΠ 231/1993 ΕλλΔνη 35. 1337, ΑΠ 672/1988 ΕλλΔνη 30. 757). Στην προκειμένη περίπτωση, όπως αποδεικνύεται από τα υπ' αριθμ. 100/2006 πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, οι εναγόμενοι, πριν από την όρκιση του μάρτυρα του ενάγοντος Χ. Γ., προέβαλαν την ένσταση της μη εξέτασής του λόγω της ιδιότητάς του ως μέλους του ΔΣ του ενάγοντος και της εμπάθειάς του προς τον πρώτο εναγόμενο, εξαιτίας της υποβολής από τον τελευταίο κατά του Χ. Γ., που εξετάστηκε ως μάρτυρας στο στάδιο της προκαταρκτικής εξέτασης στην εναντίον του ποινική υπόθεση για συκοφαντική δυσφήμιση του ενάγοντος, μήνυσης για ψευδορκία. Η ένσταση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη καθόσον από μόνη την ιδιότητα του μέλους του ΔΣ του ενάγοντος δεν θεωρείται ότι μπορεί να έχει ο ανωτέρω μάρτυρας συμφέρον από τη δίκη, γιατί διάδικος είναι το νομικό πρόσωπο, το οποίο δεν εκπροσωπεί, και, συνεπώς, η έκβαση της δίκης δεν επιδρά στα συμφέροντά του, και η έχθρα του προς τον πρώτο εναγόμενο δεν αποτελεί λόγο μη εξέτασής του. Επομένως, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφασή του απέρριψε σιγή την παραπάνω ένσταση μη εξέτασης του ανωτέρω μάρτυρα του ενάγοντος και έλαβε υπόψη προς σχηματισμό της κρίσης του και την κατάθεση του ανωτέρω μάρτυρα δεν έσφαλε και όσα αντίθετα υποστηρίζονται με το σχετικό λόγο της από 26-7-2006 έφεσης των εκκαλούντων - εναγο-

μένων είναι αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν.

Κατά το άρθρο 14 παρ. 1 του Συντάγματος, καθένας μπορεί να εκφράζει και να διαδίδει προφορικά, γραπτά και δια του τύπου τους στοχασμούς του τηρώντας τους νόμους του κράτους. Κατά δε το άρθρο 10 παρ. 1 εδ. α' και β' της Διεθνούς Σύμβασης της Ρώμης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (κυρ. ν. 53/1974) "Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν εκφράσεως. Το δικαίωμα τούτο περιλαμβάνει την ελευθερίαν της γνώμης ως και την ελευθερίαν λήψεως ή μεταδόσεως πληροφοριών ή ιδεών, άνευ επεμβάσεως των δημοσίων αρχών και ασχέτως συνόρων". Με βάση τις ανωτέρω διατάξεις, καθιερώνεται και προστατεύεται η ελευθεροτυπία και, συνακόλουθα, η ελεύθερη δημοσιογραφία, οι οποίες μέσα στα πλαίσια της συνταγματικά κατοχυρωμένης ελευθερίας του τύπου, εμφανίζονται ως ελεύθερη έκφραση στοχασμών, ως αδέσμευτη ειδησεογραφία και ως άσκηση κριτικής και ελέγχου των δημοσίων προσώπων και πραγμάτων, υπόκεινται όμως παράλληλα, σύμφωνα με τα άρθρα 2 παρ. 1, 5 παρ. 1, 7 παρ. 2, 25 παρ. 1 και 3 του Συντάγματος και 57, 59 και 281 ΑΚ, σε περιορισμούς που αφορούν στην υποχρέωση σεβασμού της προσωπικότητας, προκειμένου να προστατευθούν τα άτομα, τα νομικά πρόσωπα και το κοινωνικό σύνολο από την καταχρηστική άσκηση του συνταγματικού δικαιώματος της ελευθερίας του τύπου (ΕφΑθ 6277/1999 ΕλλΔνη 2000. 1432). Περαιτέρω, από το συνδυασμό των άρθρων 57 και 58 ΑΚ με το άρθρο 914 του ίδιου Κώ-

δικα, προκύπτει ότι επί προσβολής της προσωπικότητας, ο νόμος καθιερώνει αντικειμενική ευθύνη του προσβάλλοντος μόνο ως προς την αξίωση για την άρση της προσβολής, ενώ για την αξίωση αποζημιώσεως απαιτεί και το στοιχείο της υπαιτιότητας. Από αυτό συνάγεται ότι με την εν συνεχεία διάταξη του άρθρου 59 ΑΚ, κατά την οποία "στις περιπτώσεις των δύο προηγούμενων άρθρων το δικαστήριο με την απόφασή του, ύστερα από αίτηση αυτού που έχει προσβληθεί και αφού λάβει υπόψη το είδος της προσβολής, μπορεί επιπλέον να καταδικάσει τον υπαίτιο να ικανοποιήσει την ηθική βλάβη αυτού που έχει προσβληθεί. Η ικανοποίηση συνίσταται σε πληρωμή χρηματικού ποσού, σε δημοσίευμα ή σε οτιδήποτε επιβάλλεται από τις περιστάσεις", η ικανοποίηση για την ηθική βλάβη παρέχεται μόνο όταν συντρέχει το στοιχείο της υπαιτιότητας, το οποίο και ρητώς μνημονεύεται στην προαναφερθείσα διάταξη. Έτσι οι όροι της ως άνω παροχής εξομοιώνονται προς εκείνους της αποζημίωσης. Η αξίωση, όμως, αυτή αποκλείεται όταν η πράξη έγινε για τη διαφύλαξη (προστασία) δικαιώματος ή από άλλο δικαιολογημένο ενδιαφέρον, οπότε δεν είναι παράνομη. Ειδικότερα, το άρθρο 367 του ΠΚ, που ανήκει στο κεφ. ΚΑ αυτού, με τον τίτλο "Εγκλήματα κατά της τιμής" ορίζει, στην παρ. 1, ότι "δεν αποτελούν άδικη πράξη α) οι δυσμενείς κρίσεις... καθώς και γ) οι εκδηλώσεις που γίνονται για την εκτέλεση νόμιμων καθηκόντων, την άσκηση νόμιμης εξουσίας ή για τη διαφύλαξη (προστασία) δικαιώματος ή από άλλο δικαιολογημένο ενδιαφέρον..." και στην παρ. 2 ό-τι "η προηγούμενη διάταξη δεν εφαρμό-

ζεται α) όταν οι παραπάνω κρίσεις και εκδηλώσεις περιέχουν τα συστατικά στοιχεία της πράξης του άρθρου 363, καθώς και β) όταν από τον τρόπο της εκδήλωσης ή από τις περιστάσεις υπό τις οποίες τελέστηκε η πράξη, προκύπτει σκοπός εξύβρισης” .

Από τον συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι ο άδικος χαρακτήρας των πράξεων της εξύβρισης και της απλής δυσφήμισης (άρθρ. 361 και 362 ΠΚ) αίρεται και στην περίπτωση που οι σχετικές εκδηλώσεις γίνονται για διαφύλαξη (προστασία) δικαιώματος ή από άλλο δικαιολογημένο ενδιαφέρον. Τέτοιο ενδιαφέρον μπορεί να έχουν και να εκδηλώσουν στα πλαίσια της ελευθερίας του λόγου, και οι ραδιοφωνικοί σταθμοί, στους οποίους αυθεντικώς αναγνωρίζεται επιτέλεση κοινωνικής αποστολής (άρθρο 15 παρ. 2 Συντ.) άρα και τα πρόσωπα που συνδέονται αμέσως με τη λειτουργία των μέσων αυτών ενημέρωσης για τη μετάδοση ειδήσεων και τη διατύπωση σχολίων σχετικών με τη συμπεριφορά προσώπων για τα οποία ενδιαφέρεται το κοινωνικό σύνολο. Έτσι είναι επιτρεπτές ραδιοφωνικές εκπομπές για την πληροφόρηση, ενημέρωση και κατατόπιση του κοινού, συνοδευόμενες και από οξεία κριτική και δυσμενείς χαρακτηρισμούς των προσώπων, στα οποία αναφέρονται. Και στην περίπτωση όμως αυτή, ο άδικος χαρακτήρας της εξυβριστικής ή δυσφημιστικής εκδήλωσης δεν αίρεται και, συνεπώς, παραμένει η παρανομία ως ουσιαστικό στοιχείο της αδικοπραξίας, όταν η παραπάνω εκδήλωση αποτελεί συκοφαντική δυσφήμιση ή όταν από τον τρόπο και από τις περιστάσεις, που έγινε αυτή προκύπτει σκο-

πός εξύβρισης, δηλαδή σκοπός που κατευθύνεται ειδικώς σε προσβολή της τιμής άλλου, με αμφισβήτηση της ηθικής ή κοινωνικής αξίας του προσώπου του ή με περιφρόνηση αυτού. Ειδικός σκοπός εξύβρισης, που ως νομική έννοια ελέγχεται από τον Άρειο Πάγο, εμφανίζεται στον τρόπο εκδηλώσεως της προσβλητικής συμπεριφοράς, όταν αυτός δεν ήταν αντικειμενικά αναγκαίος για την απόδοση της σκέψεως αυτού που φέρεται ότι ενεργεί από δικαιολογημένο ενδιαφέρον, ο οποίος, παρά ταύτα, χρησιμοποίησε, εν γνώσει του, τον τρόπο αυτό για να προσβάλει την τιμή του άλλου (ΑΠ 825/2002 ΕλλΔνη 44. 988, ΑΠ 780/2005 αδημ., ΑΠ 1462/2005 ΕλλΔνη 47. 187).

Εξάλλου, δικαίωμα επί της προσωπικότητας αυτού στην έκφανση της πίστης, της υπόληψης, του επαγγέλματος, του μέλλοντος και των λοιπών άυλων αγαθών που του αναγνωρίζονται έχει το νομικό πρόσωπο και, συνεπώς, σε περίπτωση προσβολής της προσωπικότητάς του σε οποιαδήποτε από αυτές τις εκφάνσεις με κάποια παράνομη ενέργεια, δικαιούται, σύμφωνα με τα άρθρα 57 και 59 ΑΚ, να απαιτήσει την άρση της προσβολής και την παράλειψή της στο μέλλον (ΟΛΑΠ 812/1980 ΝοΒ 29. 79), χωρίς να απαιτείται η συνδρομή υπαιτιότητας του προσβάλλοντος, καθώς και, με συνδρομή και του στοιχείου της υπαιτιότητας του τελευταίου, την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης, την οποία υπέστη από την παράνομη προσβολή (ΑΠ 849/1985 ΝοΒ 34. 836, ΑΠ 1143/2003 ΕλλΔνη 2005. 394, ΕφΑθ 698/2003 ΕλλΔνη 2004. 1064, ΕφΑθ 2456/1988 ΕλλΔνη 30. 810).

Τέλος, το άρθρο μόνο παρ. 1 του Ν.

1178/1981 “περί αστικής ευθύνης του τύπου και άλλων τινών διατάξεων” ορίζει ότι ο ιδιοκτήτης κάθε εντύπου υποχρεούται σε πλήρη αποζημίωση για την παράνομη περιουσιακή ζημία, καθώς και σε χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που προξενήθηκαν υπαίτια με δημοσίευμα, το οποίο θίγει την τιμή και την υπόληψη κάθε ατόμου, έστω και αν η κατά το άρθρο 914 ΑΚ υπαιτιότητα, η κατά το άρθρο 919 ΑΚ πρόθεση και η κατά το άρθρο 920 ΑΚ γνώση ή υπαίτια άγνοια συντρέχει στο πρόσωπο του συντάκτη του δημοσιεύματος ή αν αυτός είναι άγνωστος, στον εκδότη ή το διευθυντή συντάξεως του εντύπου. Επίσης κατά το άρθρο 3 παρ. 1 στοιχ. β’ του Ν. 2328/1995, οι κάθε είδους εκπομπές (συμπεριλαμβανομένων και των διαφημίσεων), που μεταδίδουν οι ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί, πρέπει να σέβονται την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, τον ιδιωτικό και οικογενειακό βίο, την επαγγελματική, κοινωνική, επιστημονική, καλλιτεχνική, πολιτική ή άλλη συναφή δραστηριότητα κάθε προσώπου, η εικόνα του οποίου ή στοιχεία επαρκή για τον προσδιορισμό του οποίου μεταδίδονται, ενώ κατά το άρθρο 4 παρ. 10 του ίδιου Ν. 2328/1995 “Στο άρθρο μόνο του Ν. 1178/1981, όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, υπάγονται και οι τηλεοπτικοί και οι ραδιοφωνικοί σταθμοί. Στα κατά το Ν. 1178/1981 “δημοσιεύματα” περιλαμβάνονται και οι τηλεοπτικές και οι ραδιοφωνικές εκπομπές. Προκειμένου για τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς ως “εκδότης” νοείται ο νόμιμος ή περισσότεροι νόμιμοι εκπρόσωποι της αδειούχου εταιρίας, ως “διευθυντής” ο υπεύθυνος προγράμματος και προκειμέ-

νου για ειδησεογραφικές εκπομπές ο διευθυντής του τμήματος των ειδήσεων, ως “συντάκτης” δε του δημοσιεύματος ο παραγωγός ή ο δημοσιογραφικός υπεύθυνος ή ο δημοσιογράφος - συντονιστής ή παρουσιαστής της εκπομπής ανάλογα με το είδος και τη δομή της εκπομπής.

Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει, ότι αν δεν υπάρχει, για οποιοδήποτε λόγο, υπαιτιότητα στο πρόσωπο του συντάκτη παραγωγού, δημοσιογράφου συντονιστή ή παρουσιαστή της εκπομπής κτλ, δεν συντρέχει και υπαιτιότητα του εκδότη ή του νόμιμου εκπροσώπου της αδειούχου εταιρίας, και, συνεπώς, δεν θεμελιώνεται αξίωση προς καταβολή χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης εκείνου, που ενδεχομένως έχει προσβληθεί (ΑΠ 167/200 ΕλλΔνη 41. 776). Εξάλλου, με το ως άνω άρθρο 4 παρ. 10 του Ν. 2328/1995 ορίζεται ότι το κατά την παρ. 2 του άρθρου μόνου του Ν. 1178/1981 ελάχιστο ποσό χρηματικής ικανοποίησης καθορίζεται, προκειμένου για ραδιοφωνικούς σταθμούς με δικτύωση σε περισσότερους νομούς, σε 50.000.000 δραχμές και προκειμένου για ραδιοφωνικούς σταθμούς, που δεν διαθέτουν δικτύωση, σε 20.000.000 δραχμές. Ο καθορισμός από το νόμο ελάχιστου ποσού χρηματικής ικανοποίησης σκοπό έχει να διασφαλίσει μία ελάχιστη προστασία των πολιτών από ι-διαίτερως έντονες λόγω της μεγάλης δημοσιότητας, προσβολές της τιμής και της υπολήψεώς τους και είναι σύμφωνος προς την επιταγή του άρθρου 2 παρ. 1 του Συντάγματος, που ορίζει ότι ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας. Δεν αποτελεί δε

επέμβαση στη δικαιοδοτική εξουσία του δικαστή, αλλά άσκηση της παρεχόμενης από το άρθρο 26 παρ. 1 του Συντάγματος εξουσίας του νομοθέτη, ο οποίος δικαιούται κατά τη ρύθμιση των βιοτικών σχέσεων και τον καθορισμό των κυρώσεων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τη συμπεριφορά των κοινωνιών, να θέτει και ελάχιστα ή ανώτατα όρια, κατ' αφηρημένη αξιολόγηση, εντός των οποίων ο δικαστής προβαίνει στην εξειδίκευση του κανόνα δικαίου ενόψει της συγκεκριμένης σχέσης και περίπτωσης. Ειδικότερα, ο νομοθέτης μπορεί να προσδιορίζει αφενός μεν τις προϋποθέσεις αποζημίωσης και χρηματικής ικανοποίησης, λόγω ποινικού ή αστικού αδικήματος, αφετέρου δε τη μορφή και τη φύση της αποζημίωσης ή της χρηματικής ικανοποίησης καθώς και το ελάχιστο ποσό, στο οποίο αποτιμάται η προσβολή της τιμής και της υπόληψης του προσβληθέντος, όπως ακριβώς δικαιούται, στο πεδίο του ποινικού δικαίου, να καθορίζει τα πλαίσια των στερητικών της ελευθερίας ή των χρηματικών ποινών, μέσα στα οποία έχει υποχρέωση να κινείται ο δικαστής. Το δικαστήριο πάντως οφείλει να ερευνά μήπως στη συγκεκριμένη περίπτωση με την επιδίκαση της προβλεπόμενης από τον νόμο ελάχιστης χρηματικής ικανοποίησης παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας μεταξύ του χρησιμοποιούμενου μέσου και του επιδιωκόμενου σκοπού, η οποία απορρέει από τη συνταγματική αρχή του Κράτους Δικαίου που έχει ήδη ρητώς καθιερωθεί στο άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος, υιοθετείται δε παγίως από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΑΠ 899/2001 ΕλλΔνη 43. 771, ΑΠ 1043/2001

ΕλλΔνη 43. 460, ΑΠ 1462/2005 ΕλλΔνη 47. 187).

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων αποδείξεως ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο πρώτος εναγόμενος είναι δημοσιογράφος, παραγωγός και παρουσιαστής (εκφωνητής) ραδιοφωνικής εκπομπής στο ραδιοφωνικό σταθμό Τ. με τον τίτλο "ΕΦ-ΕΜ STEREO Τ. Ράδιο Ζ.", ιδιοκτησίας της δεύτερης εναγομένης εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, και παρουσιάζει από το σταθμό αυτό, σε καθημερινή βάση και από ώρα 08.30 έως ώρα 11.00, πρωινή εκπομπή με τον τίτλο "Ο." που έχει ενημερωτικό και ειδησεογραφικό χαρακτήρα και ασχολείται με διάφορα θέματα που ενδιαφέρουν κυρίως την τοπική κοινωνία του Ν. Τ. Στις 10-9-2005 και περί ώρα 4.30 μμ. τραυματίστηκε βαρύτατα σε τροχαίο ατύχημα ο Α. Τ., ηλικίας 18 ετών. Αμέσως μετά τον τραυματισμό του διακομίστηκε, ευρισκόμενος σε βαθύ κώμα, συνεπεία των βαριών κρανιοεγκεφαλικών κακώσεων, που είχε υποστεί, στη χειρουργική κλινική του ενάγοντος Γενικού Νοσοκομείου Τ., όπου αντιμετωπίστηκε από τους εφημερεύοντες ιατρούς του ανωτέρω Νοσοκομείου, μεταξύ των οποίων και από τον Α. Τ. ιατρό χειρουργό, οι οποίοι προέβησαν σε όλες τις απαραίτητες ιατρικές ενέργειες για τη σταθεροποίηση κατά το ελάχιστο του αναπνευστικού του συστήματος και της αιμοδυναμικής του κατάστασης καθώς και για την αντιμετώπιση των λοιπών κακώσεων που είχε υποστεί (βαρεία κάκωση του θώρακος με πολλαπλά κατάγματα πλευρών με αιμοπνευμονοθώρακα και θλάση αριστερού πνεύμονος) και τον υπέβαλαν σε πλήρη ιατρικό έλεγχο,

με την ενέργεια των απαραίτητων αξονικών τομογραφιών, από τον οποίο αποδείχθηκε ότι πλην του εγκεφάλου δεν υπήρχε άλλη κάκωση, απαιτούσα κάποιας μορφής εγχείριση στο ενάγον Νοσοκομείο, οπότε αποφασίσθηκε η διακομιδή του στη ΜΕΘ του Κρατικού Νοσοκομείου Λ., στην οποία παρέμεινε νοσηλευόμενος μέχρι την 13-9-2005, οπότε απεβίωσε. Στις 14-9-2005 ο πρώτος εναγόμενος, κατά τη διάρκεια της παραπάνω εκπομπής του, έκανε αναφορά στο θάνατο του Α. Τ. και ειδικότερα αναφέρθηκε σε καταγγελία που έγινε στον ανωτέρω ραδιοφωνικό σταθμό και κατά τη διάρκεια της επίμαχης ραδιοφωνικής εκπομπής από τον Ι. Τ., πατέρα του θανόντος, κατά του Α. Τ., ιατρού χειρουργού του ενάγοντος Νοσοκομείου, σύμφωνα με την οποία ο τελευταίος επέδειξε αμέλεια στην άσκηση των καθηκόντων του αναφορικά με την αντιμετώπιση του παροαναφερθέντος ιατρικού περιστατικού, με συνέπεια να επέλθει ο θάνατος του υιού του. Ο πρώτος εναγόμενος, υιοθετώντας άκριτα και πλήρως την ως άνω καταγγελία του Ι. Τ., στα πλαίσια της άνω εκπομπής του, αναφέρθηκε στο ενάγον Νοσοκομείο, προβαίνοντας με περιφρονητικό και υποτιμητικό τρόπο, σε αρνητικά σχόλια αναφορικά με τις παρεχόμενες σ' αυτό ιατρικές υπηρεσίες, λέγοντας μεταξύ άλλων, τις φράσεις "Να μην πηγαίνουν για θεραπεία οι ασθενείς στο Νοσοκομείο", "Μην πηγαίνετε στο Νοσοκομείο γιατί δεν πρόκειται να βρείτε λύση στο πρόβλημά σας", "Οι άρρωστοι και οι τραυματίες γιατί να πάνε στο Νοσοκομείο, για να πεθάνουν;". Οι φράσεις αυτές θίγουν υπαίτιως την πίστη, το κύρος και τη φήμη του ενάγοντος και, συνεπώς, συνιστούν

παράνομη προσβολή της προσωπικότητας του τελευταίου. Με τις φράσεις αυτές, ο πρώτος εναγόμενος δεν αρκέστηκε σε σχόλια και κρίσεις πρόσφορες και αναγκαίες για την αποδοκιμασία και την άσκηση, έστω και οξείας, κριτικής στο ενάγον αναφορικά με την ποιότητα των ιατρικών υπηρεσιών που παρέχει στους πολίτες που καταφεύγουν σ' αυτό, αλλά αντίθετα κατέφυγε στη χρήση των παραπάνω έντονα μειωτικών και καταφρονητικών φράσεων, οι οποίες δεν ήταν αντικειμενικά αναγκαίες για την απόδοση του περιεχομένου των σκέψεων του πρώτου εναγομένου και της επικριτικής, για την από το ενάγον παροχή ιατρικών υπηρεσιών, θέσης του, καθόσον τα παραπάνω λεχθέντα εκ μέρους του κατέτειναν μόνο στην προσβολή της πίστης, της υπόληψης, της φήμης και του κύρους του ενάγοντος και της εν γένει προσωπικότητάς του και δεν δικαιολογούνται από το ενδιαφέρον του πρώτου εναγομένου για πληροφόρηση, ενημέρωση και κατατόπιση των ακροατών της συγκεκριμένης ραδιοφωνικής εκπομπής από το ραδιοφωνικό σταθμό της δεύτερης εναγομένης. Επομένως, αφού από τον τρόπο εκδήλωσης της προσβλητικής συμπεριφοράς του πρώτου εναγομένου προκύπτει σκοπός κατευθυνόμενος σε προσβολή της πίστης, της φήμης και της υπόληψης του ενάγοντος, υπάρχει δε στην προκειμένη περίπτωση προφανής δυσαναλογία μεταξύ της βλάβης που προκλήθηκε στη φήμη, το κύρος, στην πίστη και στην υπόληψη του τελευταίου και της κοινωνικής αποστολής του τύπου για ορθή και πλήρη ενημέρωση της κοινής γνώμης με βάση τα πραγματικά περιστατικά και με τήρηση του πρόσφορου και ανα-

γκαίου μέτρου για την επιτέλεσή της, δεν αίρεται ο άδικος χαρακτήρας των σχετικών δυσφημιστικών φράσεων της επίμαχης εκπομπής και, συνεπώς, παραμένει η παρανομία ως συστατικό στοιχείο θεμελίωσης υπέρ του ενάγοντος αξιώσεων από αδικοπραξία και από παράνομη προσβολή της προσωπικότητάς του κατά τα άρθρα 914, 932, 57 και 59 ΑΚ. Επομένως, ο ισχυρισμός των εναγομένων περί δικαιολογημένου ενδιαφέροντος που αίρει τον άδικο χαρακτήρα των λεχθέντων από τον πρώτο εναγόμενο πρέπει να απορριφθεί ως κατ' ουσίαν αβάσιμος.

Περαιτέρω, τα παραπάνω και συγκεκριμένα ότι ο πρώτος εναγόμενος, στην επίμαχη εκπομπή του, αναφέρθηκε στο ενάγον Γενικό Νοσοκομείο Τ., το οποίο κατονόμασε ρητά, με τη χρήση των επίμαχων φράσεων, αποδεικνύονται από τη σαφή και μετά λόγου γνώσεως κατάθεση του μάρτυρα απόδειξης Γ. Γ., η οποία επιβεβαιώνεται και από τις από 28-11-2005 ένορκες καταθέσεις ενώπιον της Παιματοδίκη Τρικάλων των μαρτύρων Α. Π. και Γ. Τ., ιατρών του ενάγοντος Νοσοκομείου, οι οποίοι υπήρξαν αυτήκοοι μάρτυρες των απαξιωτικών για το ενάγον, σχολίων του πρώτου εναγομένου, καθόλου δε δεν αναιρούνται οι καταθέσεις των μαρτύρων αυτών από α) τις καταθέσεις των μαρτύρων ανταπόδειξης Σ. Κ. και Χ. Λ., από τους οποίους, ο μεν πρώτος καταθέτει ότι οι παραπάνω φράσεις δεν ειπώθηκαν από τον πρώτο εναγόμενο, πλην όμως, όπως ο ίδιος καταθέτει, δεν άκουγε αδιαλείπτως όλη την εκπομπή, αλλά την άκουγε κατά διαστήματα, κινούμενος με το αυτοκίνητό του σε ορεινό όγκο, με συνέπεια να χάνεται κάποιες στιγμές το

σήμα της εκπομπής, ο δε δεύτερος καταθέτει αορίστως ότι πληροφορήθηκε από συναδέλφους του πως ειπώθηκαν “κάποια πράγματα στο ραδιόφωνο”, β) το κείμενο της από 9-2-2006 έκθεσης εργαστηριακής εξέτασης και απομαγνητοφώνησης του Εργαστηρίου Δικαστικής Γραφολογίας της Δ/σης Εγκληματολογικών Ερευνών του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας καθόσον, όπως ρητά αναφέρεται προεισαγωγικά στην εν λόγω έκθεση, η διενέργεια της απομαγνητοφώνησης περιορίστηκε στα τμήματα εκείνα της επίμαχης εκπομπής, όπου γίνεται αναφορά στον ιατρό του Νοσοκομείου Τ. Α. Τ. και όχι στα τμήματα αυτής που αφορούν ενδεχομένως μόνο το ενάγον, και γ) από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων των εναγομένων Β. Ν., Θ. Σ. και Ι. Τ., που δόθηκαν ενώπιον της Ειρηνοδίκη Φαρκαδόνας και του συμβολαιογράφου Δ. Μ., αντίστοιχα, από τους οποίους ο πρώτος καταθέτει ότι παρακολούθησε αποσπάσματα από την εν λόγω εκπομπή, ενώ οι καταθέσεις των λοιπών μαρτύρων κατά το σημείο, κατά το οποίο ο πρώτος εναγόμενος, κατά τη διάρκεια της επίμαχης εκπομπής, δεν προέβη σε αρνητικά σχόλια εις βάρος του ενάγοντος, δεν κρίνονται πειστικές καθόσον αναιρούνται από την προαναφερθείσα έκθεση απομαγνητοφώνησης από την οποία προκύπτει, ότι ο πρώτος εναγόμενος προέβη και στα ακόλουθα σχόλια για το ενάγον, όπως “Το Νοσοκομείο Τ. δεν αντιλαμβάνεται, και ξέρετε πολύ καλά την περίπτωση του αδελφού μου, δεν αντιλαμβάνεται τη σοβαρότητα των περιστατικών” (σελ. 12), “Εγώ, λυπάμαι, αν μου συμβεί κάνα κακό δεν μπορώ να πάω στο Νοσοκομείο Τ.. Εκτός αν πά-

θω έμφραγμα και με πάνε να μου διαπιστώσουν το θάνατο. Αν μου συμβεί τροχαίο, με όση δύναμη θα έχω, θα φύγω μακριά και θα σέρνομαι με τα αίματα” (σελ. 26), “Και μου λεγαν όλοι, φίλοι, συγγενείς. Μα καλά! Εσύ! Κάθεσαι στο Νοσοκομείο Τ.,”. Επομένως ισχυρισμός των εναγομένων, ότι δεν ειπώθηκαν οι επίμαχες φράσεις κατά τη διάρκεια της ραδιοφωνικής εκπομπής και συνακόλουθα δεν συντρέχει υπαιτιότητα στο πρόσωπο του πρώτου εναγομένου είναι απορριπτέως ως κατ’ ουσίαν αβάσιμος.

Εξάλλου, από τα ίδια αποδεικτικά μέσα δεν αποδείχθηκε ότι στη ζημία που υπέστη το ενάγον (πλήγμα στην πίστη, το κύρος, τη φήμη και την υπόληψή του) συνετέλεσε πταίσμα του ιατρού Α. Τ., καθόσον ακόμη και αν ήθελε υποτεθεί ότι πράγματι ο τελευταίος επέδειξε αμέλεια στην άσκηση των καθηκόντων του, αναφορικά με την αντιμετώπιση του προαναφερθέντος ιατρικού περιστατικού, πράγμα που δεν αποδείχθηκε, και ότι η τοποθέτηση και τα σχόλιά του κατά την τηλεφωνική παρέμβασή του στην επίμαχη εκπομπή ήσαν αδόκιμα, το γεγονός αυτό από μόνο του δεν μπορεί να θεμελιώσει συντρέχον πταίσμα του ενάγοντος στην παραπάνω ζημία που υπέστη, αφού το γεγονός αυτό δεν συνδέεται αιτιωδώς με την επακολουθήσασα προσβλητική συμπεριφορά του πρώτου εναγομένου και τη συνεπεία αυτής προκληθείσα ηθική βλάβη του ενάγοντος, την αποκατάσταση της οποίας επιδιώκει με την ένδικη αγωγή. Επομένως, ο ισχυρισμός των εναγομένων περί συντρέχοντος πταίσματος του ενάγοντος στην επέλευση της ζημίας του (άρθρ. 300 ΑΚ) πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος

κατ’ ουσίαν.

Τέλος αποδείχθηκε, ότι την παραπάνω εκπομπή παρακολούθησε μεγάλος αριθμός ακροατών, με συνέπεια να διασυρθεί το ενάγον αναφορικά με το είδος και την αποτελεσματικότητα των παρεχομένων απ’ αυτό ιατρικών υπηρεσιών στους πολίτες που καταφεύγουν σ’ αυτό και ως εκ τούτου να υποστεί ηθική βλάβη. Για την αποκατάσταση της βλάβης αυτής επιβάλλεται η καταβολή χρηματικού ποσού στο ενάγον. Λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων του νόμου, ήτοι του βαθμού του πταίσματος του πρώτου εναγομένου δημοσιογράφου - εκφωνητή της επίμαχης εκπομπής, του είδους και της βαρύτητας της προσβολής του ενάγοντος, της οικονομικής καταστάσεως των διαδίκων, καθώς επίσης και των ορίων που τίθενται με το άρθρο 4 παρ. 10 εδ. β’ του Ν. 2238/1995, καθόσον αφορά τη δεύτερη εναγομένη, ως ιδιοκτήτρια του επίδικου ραδιοφωνικού σταθμού, το ποσό της χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης που κρίνεται εύλογο και πρέπει να επιδικαστεί στο ενάγον ανέρχεται σε 20.000 Ευρώ, δεδομένου ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση, ενόψει του είδους και της βαρύτητας της προσβολής και των συνεπειών αυτής, με την επιδίκαση της προβλεπόμενης από το νόμο ελάχιστης χρηματικής ικανοποίησης (20.000.000 δρχ ή 58.694,02 ΕΥΡΩ που ορίζεται για τους ραδιοφωνικούς σταθμούς που δε διαθέτουν δικτύωση, όπως στην προκείμενη περίπτωση) παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας μεταξύ του χρησιμοποιούμενου μέσου και του επιδιωκόμενου σκοπού. Έτσι, εφαρμόζοντας το παρόν Δικαστήριο την αρχή αυτή που απορρέει

από τη Συνταγματική αρχή του Κράτους Δικαίου (άρθρ. 25 παρ. 1 του Συντάγματος) και υιοθετείται παγίως από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και προβαίνοντας στην εξειδίκευση του κανόνα δικαίου, ενόψει της συγκεκριμένης περιπτώσεως, κρίνει ότι το ανάλογο ποσό για την εύλογη χρηματική ικανοποίηση του ενάγοντος ανέρχεται στο ποσό των 20.000 Ευρώ και όχι σε εκείνο των 15.000 Ευρώ που δέχθηκε η εκκαλουμένη απόφαση.

Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που με την εκκαλουμένη απόφασή του απέρριψε ως κατ' ουσίαν αβάσιμους, για τους ανωτέρω λόγους, τους ισχυρισμούς των εναγομένων περί δικαιολογημένου ενδιαφέροντος, ελλείψεως υπαιτιότητας του πρώτου εναγομένου και συντρέχοντος πταίσματος του ενάγοντος στην επέλευση της ζημίας του, που παραδεκτά προέβησαν πρωτοδίκως και επαναφέρουν και στο Δικαστήριο τούτο, ορθά εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις, γι' αυτό οι αντίθετοι σχετικοί λόγοι της έφεσης των εναγομένων πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι κατ' ουσίαν. Εσφαλμένα όμως δέχθηκε, ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση, το ανάλογο ποσό για την εύλογη χρηματική ικανοποίηση του ενάγοντος ανέρχεται σε 15.000 Ευρώ, κατά το βάσιμο σχετικό λόγο της έφεσης του ενάγοντος, ενώ ο αντίθετος σχετικός λόγος της έφεσης των εναγομένων πρέπει να απορριφθεί ως κατ' ουσίαν αβάσιμος. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, πρέπει να απορριφθεί η από 26-7-2006 έφεση των εναγομένων ως κατ' ουσίαν αβάσιμη και να γίνει δεκτή η από 18-7-2006 έφεση του ενάγο-

ντος ως κατ' ουσίαν βάσιμη. Στη συνέχεια, αφού εξαφανισθεί η εκκαλουμένη απόφαση και κρατηθεί η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο προς εκδίκαση (άρθρ. 535 παρ. 1 ΚΠολΔ), πρέπει να γίνει κατά ένα μέρος δεκτή η αγωγή ως προς το ανωτέρω ποσό των 20.000 Ευρώ, το οποίο πρέπει να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι, εις ολόκληρον ο καθένας, να καταβάλουν στο ενάγον, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής...

134/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγητής: Άγγ. Λιάπης

Δικηγόροι: Διον. Μπάστας - Θεοφ. Κώτσιου, Αποστ. Φοινικόπουλος

Πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού μπορεί να θεωρηθεί, με τη συνδρομή ειδικών συνθηκών, και η απόσπαση πελατείας.

Ανάθεση εκτέλεσης και εκμετάλλευσης του συγκοινωνιακού έργου στα ΚΤΕΛ.

Απαγόρευση στους οδηγούς ταξί ή αγοραίων να αναλαμβάνουν υποχρέωση προμίσθωσης, εκτός αν μισθωτής είναι το δημόσιο, νηδδ και ΟΤΑ, ή αν πρόκειται για κοινωνικούς λόγους, οπότε οι οδηγοί πρέπει να είναι απαραίτητα εφοδιασμένοι με σχετική βεβαίωση του μισθωτή.

Μη νόμιμα τα δρομολόγια ιδιοκτητών ταξί και αγοραίων για μεταφορά επιβατών όταν παρέχουν εξυπηρέτηση με πολλαπλή μίσθωση, με είσπραξη κομίστρου για κάθε μεταφερόμενο επιβάτη, ή πραγματοποιούν μισθώσεις για παραλαβή επιβατών όταν το ταξί βρίσκεται εκτός των διοικητικών ορίων της έδρας του, χωρίς το τέλος της διαδρομής να βρίσκεται εντός των ορίων της έδρας του.

Αθέμιτη συμπεριφορά καθόσον αφαιρείται παράνομα από το ΚΤΕΛ και τα μέλη του νόμιμα ανατεθέν μεταφορικό έργο, με αποτέλεσμα να υφίστανται, ως επαγγελματικός κλάδος και ως άτομα, οικονομική ζημία και να καταστρατηγούνται οι σχετικές δ/ξεις του νόμου.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 146/1914 “περί αθέμιτου ανταγωνισμού” θεσπίζεται γενική ρήτρα σύμφωνα με την οποία απαγορεύεται κατά τις εμπορικές βιομηχανικές ή γεωργικές συναλλαγές κάθε πράξη που γίνεται προς το σκοπό ανταγωνισμού και η οποία αντίκειται στα χρηστά ήθη. Δηλαδή προϋποθέσεις για την εφαρμογή της ανωτέρω διατάξεως είναι: α) να πρόκειται για πράξη που τελέστηκε κατά τη διενέργεια των προαναφερόμενων συναλλαγών, β) η συγκεκριμένη πράξη που γίνεται να αντίκειται στα χρηστά ήθη και γ) να τελέστηκε αυτή με σκοπό τον αθέμιτο ανταγωνισμό (ΕφΑθ 3545/2005 ΔΕΕ 2006. 57, ΕφΑθ 6012/2005 ΔΕΕ 2006. 278). Η ανωτέρω διάταξη με τη γενική ρήτρα των χρηστών ηθών καλείται να καλύψει όλα τα κενά που μπορεί να παρουσιάσουν οι κατ’ ιδίαν διατάξεις αυτού του νόμου και τις συνεχώς νεοεμφανιζόμενες μορφές ανταγωνιστικής συμπεριφοράς, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ανωτέρω νόμου. Κριτήριο για τον χαρακτηρισμό μιας πράξης ως αντίθετης στα χρηστά ήθη αποτελούν οι περί κοινωνικής ηθικής αντιλήψεις του μέσου ανθρώπου, δηλαδή οι ιδέες του ορθά και δίκαια, με χρηστότητα και φρόνηση, σκεπτόμενου ανθρώπου μέσα στο συναλλακτικό κύκλο, στον οποίο γίνεται η πράξη ή η χρησιμοποίηση μεθόδων

και μέσωσων αντίθετων προς την ομαλή ηθικότητα των συναλλαγών (ΑΠ 79/2001 ΕλλΔνη 42. 904, ΑΠ 1780/99 ΕλλΔνη 2000. 972). Τέτοια πράξη η οποία εμπίπτει στην ως άνω ρήτρα μπορεί να θεωρηθεί και η απόσπαση πελατείας με τη συνδρομή όμως ειδικών συνθηκών που την καθιστούν αθέμιτη (ΕφΑθ 3545/2005 ΔΕΕ 2006. 57). Ο παραβάτης των διατάξεων περί αθέμιτου ανταγωνισμού μπορεί να εναχθεί προς παράλειψη και ανόρθωση της γενομένης ζημίας. Η θεσπιζόμενη στο νόμο κύρια υποχρέωση προς παράλειψη περιλαμβάνει και την άρση της γενομένης προσβολής που εξακολουθεί κατά την έγερση της αγωγής. Εξάλλου ανταγωνιστική ενέργεια που αντίκειται στα χρηστά ήθη κατά το άρθρο 1 του ν. 146/1914 είναι και η πράξη η οποία είναι αντίθετη στον συνταγματικώς κατοχυρωμένο πυρήνα του οικονομικού συστήματος και στρέφεται κατά της οικονομικής ελευθερίας του καταναλωτή, αναιρώντας τον ελεύθερο σχηματισμό της αγοραστικής του βούλησης, έτσι που να πλήττεται στον πυρήνα της η συνταγματικώς κατοχυρωμένη οικονομική ελευθερία, αφού τίθεται σε διακινδύνευση, εφόσον παρεμποδίζεται ουσιαστικά η άσκησή της (Εφθεσ 300/2005 Αρμ 2006. 896).

Σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 2 του Ν. 2963/2001 “η εκτέλεση και εκμετάλλευση του συγκοινωνιακού έργου των τακτικών αστικών και υπεραστικών επιβατικών γραμμών, υφισταμένων και νέων, ανατίθεται αποκλειστικά στους φορείς συγκοινωνιακού έργου που προβλέπει ο νόμος αυτός σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις αυτού από 1-7-2001 μέχρι τις 31-12-2001”. Με τη διά-

ταξη του άρθρου 6 παρ. 1 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι στους φορείς συγκοινωνιακού έργου του άρθρου 2 στα ΚΤΕΛ ανατίθεται η εκτέλεση και εκμετάλλευση των υφιστάμενων τακτικών, αστικών και υπεραστικών επιβατικών γραμμών που κατά την έναρξη ισχύος του ίδιου νόμου έχουν ανατεθεί στα ΚΤΕΛ και εκτελούνται από αυτά. Περαιτέρω με τις διατάξεις του άρθρου 8 παρ. 1, 2, 5 ν. 244/87 ορίζεται ότι: 1) Ο οδηγός του αυτοκινήτου ταξί ή αγοραίου είναι υποχρεωμένος ... δ) να μην παρέχει εξυπηρέτηση με είσπραξη κομίστρου κατά μεταφερόμενο επιβάτη παρά μόνο στις ειδικές κατ' εξαίρεση περιπτώσεις που προβλέπονται από το νόμο. 2) Απαγορεύεται η ανάληψη υποχρέωσης προμίσθωσης. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η προμίσθωση όταν ο μισθωτής του ταξί ή αγοραίου είναι το δημόσιο, ν.π.δ.δ. και ΟΤΑ, καθώς και αν πρόκειται για κοινωνικούς λόγους (π.χ. γάμοι, κηδείες). Στις παραπάνω κατ' εξαίρεση περιπτώσεις οι οδηγοί των αυτοκινήτων πρέπει να είναι απαραίτητα εφοδιασμένοι με βεβαίωση του μισθωτή στην οποία πρέπει να αναφέρονται η συγκεκριμένη ημέρα και ώρα της μίσθωσης, η διάρκειά της, καθώς και η τοποθεσία παραλαβής των επιβατών που σχετίζονται με την προμίσθωση. Ειδικά για την περίπτωση προμίσθωσης που αφορά παραλαβή επιβατών από αεροδρόμια, λιμάνια, σιδηροδρομικούς σταθμούς και σταθμούς υπεραστικών λεωφορείων, η βεβαίωση του μισθωτή θα πρέπει απαραίτητα να περιέχει τα ονοματεπώνυμα των επιβατών και στοιχεία της άφιξής τους ... 3) Απαγορεύεται η ανάληψη μίσθωσης εφόσον το ταξί ή αγοραίο βρίσκεται σε σημείο εκτός των διοικητικών ο-

ρίων της έδρας του Με τη διάταξη του άρθρου 18 ν. 1903/1990, η οποία αρχικά καταργήθηκε με αυτή του άρθρου 11 παρ. 3 του ν. 3082/2002, ορίζεται ρητά ότι ο οδηγός κάθε οχήματος που εκτελεί μεταφορά προσώπων με κομίστρο που έχει ανατεθεί με νόμο σε άλλον φορέα τιμωρείται ποινικά με τις προβλεπόμενες από το νόμο ποινές.

Με την με αριθμό κατάθεσης 38/23-1-2004 αγωγή οι ενάγοντες, από τους οποίους το πρώτο είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, το οποίο εκτελεί δρομολόγια σε όλες τις υπεραστικές γραμμές του Νομού Μ. και ο δεύτερος είναι συνδικαλιστικό όργανο των μετόχων του πρώτου, ιστορούν ότι οι εναγόμενοι που είναι ιδιοκτήτες ταξί και αγοραίων, που κατά κανόνα έχουν έδρα εκτός των διοικητικών ορίων του Δήμου Β. και Ν. Ι., λειτουργούντες μεμονωμένα πραγματοποιούν καθημερινά εδώ και μερικούς μήνες μεταφορές επιβατών από Β. στην Α. και αντίστροφα με τον ακόλουθο τρόπο: Οι ενδιαφερόμενοι για την μεταφορά τους στην Α. και ευρισκόμενοι στους Δήμους Β. και Ν. Ι. επικοινωνούν τηλεφωνικά με έναν εκ των εναγομένων και του γνωστοποιούν την ακριβή τους διεύθυνση. Στη συνέχεια καθένας των εναγομένων αφού συμπληρωθούν τέσσερις ενδιαφερόμενοι - επιβάτες στην Α., αρχίζει να παραλαμβάνει τους ενδιαφερόμενους να μεταβούν στην Α., οι οποίοι σε κάθε ταξίδι προς την Α. είναι τέσσερις, όσους δηλαδή χωράει κάθε ταξί ή αγοραίο και τους κάνει διανομή στα σημεία των Α. που ο καθένας επιβάτης προορίζεται. Ότι η ίδια διαδικασία ακολουθείται και κατά την επιστροφή των ταξί ή των αγοραίων από την Α. στο Β.. Ό-

τι για κάθε μεταφερόμενο πρόσωπο εισπράττεται συγκεκριμένο εισιτήριο και ό-τι οι συνολικές εισπράξεις μιας ημέρας κάθε εναγομένου ανέρχεται σε 211 ευρώ τουλάχιστο. Ότι με τον τρόπο αυτό αφαιρούν παράνομα από τα μέλη του πρώτου ενάγοντος μεταφορικό έργο, που νόμιμα τους έχει ανατεθεί, με αποτέλεσμα να υφίστανται ως επαγγελματικός κλάδος και ως άτομα τεράστια οικονομική ζημία. Με βάση αυτό το ιστορικό ζητούν να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να παύσουν να εκτελούν μεταφορές προσώπων με αγοραία αυτοκίνητα ταξί από Β. προς Α. και αντίστροφα, παρέχοντας εξυπηρέτηση με πολλαπλή μίσθωση και με μισθώσεις εκτός των διοικητικών ορίων της έδρας έκαστου μισθωμένου αυτοκινήτου με καταβαλλόμενο ανά επιβάτη κόμιστρο και κάνοντας επιλογή επιβατών και προορισμών, να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να παραλείψουν στο μέλλον να εκτελούν μεταφορές προσώπων με αγοραία ή αυτοκίνητα ταξί από Β. προς Α. και αντίστροφα με τον παραπάνω τρόπο επί απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης για κάθε παράβαση της εκδοθησομένης απόφασης.

Με το περιεχόμενο αυτό η αγωγή είναι πλήρης ορισμένη, καθόσον περιέχονται σε αυτή όλα εκείνα τα στοιχεία που απαιτεί ο νόμος για το ορισμένο και την πληρότητα αυτής. Ειδικότερα αναφέρονται σ' αυτή με επάρκεια ο τρόπος με τον οποίο εκτελούν οι εναγόμενοι παράνομα δρομολόγια από Β. προς Α. και αντίστροφα, ο αριθμός των πραγματοποιούμενων καθημερινά δρομολογίων, ο αριθμός των επιβατών ανά δρομολόγιο, καθώς και το ποσό που καταβάλει ο κάθε επιβάτης για

τη μεταφορά αυτή. Περαιτέρω αναφέρεται το στοιχείο του οικονομικού προβαδίσματος που έχουν αποκτήσει οι εναγόμενοι έναντι αυτών (εναγόντων), πραγματοποιώντας δρομολόγια που δεν τους ανήκουν κατά το νόμο, καθώς επίσης και ότι η προαναφερόμενη παράνομη συμπεριφορά των εναγομένων αποκτά και αθέμιτο χαρακτήρα γιατί τους στερεί σημαντικότητα μεταφορικό έργο και τους πλήττει καιρία οικονομικά, δεν αποτελούν δε αναγκαία για το ορισμένο και την πληρότητα του δικογράφου της αγωγής στοιχεία το ακριβές χρονικό διάστημα των παράνομων μεταφορών, ο χρόνος εκτέλεσης της κάθε μεταφοράς και ο ακριβής αριθμός των πραγματοποιούμενων δρομολογίων. Επομένως το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο που έκρινε με την εκκαλουμένη απόφαση αόριστη την αγωγή, έσφαλε στην εφαρμογή του νόμου. Γι' αυτό πρέπει σύμφωνα με το άρθρο 535 ΚΠολΔ να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη απόφαση, να κρατηθεί η υπόθεση στο δικαστήριο αυτό και να δικαστεί η αγωγή, η οποία αρμοδίως εισήχθη προς συζήτηση ενώπιον του Πρωτοβαθμίου δικαστηρίου (άρθρ. 22, 18 παρ. 1 ΚΠολΔ, 10, 19 ν. 146/1914), η οποία είναι και νόμιμη, στηριζόμενη επί των προαναφερομένων διατάξεων, για να κριθεί εάν και από ουσιαστική άποψη είναι βάσιμη.

Από την εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Το πρώτο εκκαλούν είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου το οποίο κατά παραχώρηση της Αρχής (Κράτους) και υπό την εποπτεία της, οργανώνει, προγραμματίζει και εκτελεί δρομολόγια σε όλες τις υπεραστικές γραμ-

μές του Νομού Μ. αλλά και τις διανομαρ-
χιακές γραμμές μεταξύ Β. - Α., Β. - Θ., Β.
- Ι. και Η. και Β. - Π. με βάση κόμιστρο ε-
γκεκριμένο από την αρχή. Το δεύτερο εκ-
καλούν αποτελεί το αντιπροσωπευτικό
συνδικαλιστικό όργανο όλων των μετόχων
του ΚΤΕΛ, των οποίων τα επαγγελματικά
συμφέροντα περιφρουρεί με κάθε νόμιμο
τρόπο. Οι εναγόμενοι εφεσίβλητοι είναι ι-
διοκτήτες ταξί και αγοραίων που κατά κα-
νόνα έχουν έδρα εκτός των διοικητικών
ορίων του Δήμου Β. και Ν. Ι.. Όπως απο-
δείχθηκε οι εφεσίβλητοι μετά από τηλε-
φωνική επικοινωνία που έχουν με επιβά-
τες οι οποίοι ενδιαφέρονται να μεταβούν
από τον Δήμο Β. ή Ν. Ι. στην Α., αφού συ-
μπληρωθούν τέσσερις (4) επιβάτες, τους
παραλαμβάνουν και τους μεταφέρουν
στην Α., όπου τους μεταφέρουν στις διευ-
θύνσεις που εκείνοι επιθυμούν. Η ίδια
διαδικασία ακολουθείται και κατά την επι-
στροφή των ταξί ή των αγοραίων από την
Α. στο Β.. Το κόμιστρο που καταβάλει κά-
θε επιβάτης ξεχωριστά ανέρχεται σε 26
ευρώ περίπου. Τα δρομολόγια προς την
Α. αρχίζουν συνήθως τις πρωινές ώρες
κάθε μέρας και καλύπτουν σχεδόν ολό-
κληρη την ημέρα. Οι εφεσίβλητοι για το
παραπάνω μεταφορικό έργο διαθέτουν
και χρησιμοποιούν κατά κανόνα ΕΔΧ αγο-
ραία αυτοκίνητα των οποίων η έδρα βρί-
σκεται σε διοικητική μονάδα εκτός των
Δήμων Β. και Ν. Ι.. Συγκεκριμένα ο πρώ-
τος εφεσίβλητος (Χ. Α.) χρησιμοποιεί το
με αριθμό Τ ... αγοραίο ταξί που έχει έ-
δρα τη Ζ. και ο δεύτερος εφεσίβλητος (Ν.
Γ.) χρησιμοποιεί το με αριθμό Τ ... αγο-
ραίο ταξί που έχει έδρα το Β..

Από όλα τα παραπάνω αποδεικνύεται
ότι οι εφεσίβλητοι εκτελούν απαγορευμέ-

νο μεταφορικό έργο και συγκεκριμένα: α)
παρέχουν εξυπηρέτηση με πολλαπλή μί-
σθωση, β) παρέχουν εξυπηρέτηση με εί-
σπραξη κομίστρου για κάθε μεταφερόμε-
νο επιβάτη, γ) κάνουν επιλογή επιβατών,
δ) πραγματοποιούν μισθώσεις αγοραίων ή
ταξί για την παραλαβή επιβατών εκτός
των διοικητικών ορίων της έδρας των α-
γοραίων και των ταξί, χωρίς το τέλος της
διαδρομής να βρίσκεται εντός των ορίων
της έδρας των ΕΔΧ αυτοκινήτων που χρη-
σιμοποιούν και ε) αναλαμβάνουν μισθώ-
σεις σε σημείο έξω από τα διοικητικά όρια
της έδρας των αγοραίων και των ταξί, χω-
ρίς το τέλος της διαδρομής να βρίσκεται
εντός των ορίων της έδρας των ΕΔ αυτο-
κινήτων τους, με συνέπεια να αφαιρούν
παράνομα από τα μέλη του πρώτου εκκα-
λούντος και από τους υπόλοιπους ατομι-
κά, μεταφορικό έργο που νόμιμα τους έ-
χει ανατεθεί με αποτέλεσμα να υφίστα-
νται ως επαγγελματικός κλάδος και ως ά-
τομα μεγάλη οικονομική ζημία. Πρέπει να
σημειωθεί ότι τα ΚΤΕΛ έχουν επιφορτι-
στεί με τη διενέργεια συγκοινωνιακού έρ-
γου, το οποίο πολλές φορές είναι ζημιο-
γόνο, αλλά επιβάλλεται η εκτέλεσή του
προς εξυπηρέτηση των πολιτών με απο-
φάσεις του αρμοδίου Νομάρχη. Ειδικότε-
ρα το ΚΤΕΛ προγραμματίζει και εκτελεί
δρομολόγια με ελάχιστους ή και καθόλου
επιβάτες, μη αποκομίζοντας πολλές φο-
ρές ούτε τα έξοδα των δρομολογίων,
προς αντιστάθμισμα των απωλειών τους η
πολιτεία έχει εκχωρήσει στα ΚΤΕΛ και ο-
ρισμένες κερδοφόρες γραμμές από την
εκμετάλλευση των οποίων επιχειρείται να
ισοσκελιστούν οι ζημιές τους. Τέτοια κερ-
δοφόρα γραμμή είναι και αυτή μεταξύ Β. -
Α., η εκμετάλλευση της οποίας έχει ανα-

τεθεί στο πρώτο εκκαλούν, η δε ζημία που υφίσταται καθημερινά από την ανωτέρω αιτία το ΚΤΕΛ Ν. Μ. είναι αρκετά μεγάλη, αφού κατά τα προαναφερόμενα μεγάλος αριθμός επιβατών μεταβαίνει στην Α. με τα ταξί ή αγοραία που διαθέτουν οι εφεσίβλητοι και αναλαμβάνουν την μετακίνησή τους προς και από την Α. με απαγορευμένη πολλαπλή μίσθωση (από τέσσερις επιβάτες ανά δρομολόγιο) έναντι κομίστρου από κάθε μεταφερόμενο επιβάτη. Έτσι από τις προαναφερόμενες παράνομες ενέργειες των εφεσίβλητων παραβιάζονται και καταστρατηγούνται ευθέως οι διατάξεις του νόμου που καθορίζουν και ρυθμίζουν το έργο που έχει ανατεθεί στο πρώτο εκκαλούν και δημιουργείται μεγάλος κίνδυνος για τη βιωσιμότητα και τη μελλοντική του ικανότητα να ανταποκριθεί στις συγκοινωνιακές ανάγκες του επιβατικού κοινού.

Για τους παραπάνω λόγους, αφού απορριφθεί το αίτημα για την παροχή εγγυήσεως από μέρους των εναγομένων, καθόσον δεν κρίνεται αναγκαία η επιβολή του άνω μέτρου, πρέπει η αγωγή να γίνει δεκτή ως και ουσιαστικά βάσιμη, να διαταχθεί η παράλειψη και η παύση από τους εφεσίβλητους της παράνομης εκτέλεσης μεταφοράς επιβατών από το Β. προς την Α. και αντίστροφα, να απειληθεί δε χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση σε καθένα από τους εφεσίβλητους για κάθε παράβαση της παρούσας απόφασης κατά τα αναφερόμενα ειδικότερα στο διατακτικό...

143/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης
Εισηγητής: Αγγ. Λιάπης
Δικηγόροι: Ανδρ. Βρόντος

Αίτηση εκδικαζόμενη κατά την εκούσια δικαιοδοσία για να υποχρεωθεί ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ να χορηγήσει πιστοποιητικό περί έναρξης επαγγέλματος εμπόρου. Μη ύπαρξη διοικητικής διαφοράς ουσίας και μη δικαιοδοσία διοικητικών δικαστηρίων, αφού δεν υπάρχει αμφισβήτηση σχετικά με την ύπαρξη, το είδος και την έκταση οποιασδήποτε υποχρέωσης του αιτούντος από τη φορολογική νομοθεσία γενικά ή από εκτελεστική ατομική διοικητική πράξη κατ'αυτού.

Προϋπόθεση προσφυγής στο δικαστήριο κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας είναι η άρνηση της Αρχής για τη χορήγηση και όχι η αμφισβήτηση του δικαιώματος του διοικουμένου. Η άρνηση δεν εξομοιώνεται με αμφισβήτηση, διότι μπορεί να οφείλεται σε αιτίες εντελώς διάφορες, όπως σε αδυναμία προς εύρεση του χειρόγραφου αρχείου της στο οποίο καταχωρήθηκε η δήλωση επαγγέλματος.

Με την με αριθμό κατάθεσης 262/2007 αίτηση ο αιτών ζητούσε να διαταχθεί ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. Κ. να του χορηγήσει πιστοποιητικό περί της έναρξης επαγγέλματός του ως εμπόρου με αντικείμενο την εμπορία υποδημάτων και δερμάτινων ειδών, για το λόγο ότι αρνείται να του χορηγήσει αυτό. Το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφαση απέρριψε την αίτηση. Κατά της παραπάνω απόφασης παραπονείται τώρα με την κρινόμενη έφεση ο αιτών για κακή εφαρμογή του νόμου και ζητεί να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση με σκοπό να γίνει δεκτή η αίτησή του.

Από την εκτίμηση του αποδεικτικού υ-

λικού ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Κατά το διάστημα από 1-1-1968 μέχρι 30-6-1974 ο αιτών εργάστηκε στην Κ. ως έμπορος υποδημάτων και δερμάτινων ειδών. Συγκεκριμένα διατηρούσε μισθωμένη επαγγελματική στέγη επί της οδού Ν. αρ. .. στην Κ. για την άσκηση των ανωτέρω εμπορικών πράξεων για το προαναφερόμενο χρονικό διάστημα. Έκτοτε μετοίκησε στη Λ. όπου και ασκεί το επάγγελμα του αντιπροσώπου φαρμάκων και παιδικών τροφών, αφού προέβη σε αλλαγή της επαγγελματικής του δραστηριότητας με το αντικείμενο αυτό από την 1/7/1974 οπότε και γράφτηκε με αρ. μητρώου ... στο ΤΑΕ Λ. Για τη νόμιμη άσκηση του ανωτέρω επαγγέλματός του προέβη σε όλες τις νόμιμες διατυπώσεις προς τη Δ.Ο.Υ. Κ.. Ειδικότερα είχε υποβάλλει σχετική αίτηση για την εγγραφή του στα σχετικά βιβλία και αρχεία της ανωτέρω υπηρεσίας ως επαγγελματία - εμπόρου, με αντικείμενο την εμπορία υποδημάτων και δερμάτινων ειδών στη συγκεκριμένη διεύθυνση, έχοντας υποβάλλει προς τούτο τα σχετικά δικαιολογητικά. Η αίτησή του αυτή είχε γίνει τότε δεκτή από τον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ., ο οποίος έτσι προχώρησε στην έκδοση της σχετικής πράξεως - απόφασης με όλα τα ανωτέρω στοιχεία της επαγγελματικής του δραστηριότητας, την οποία και κατέχωρησε με το παραπάνω περιεχόμενο στα βιβλία της υπηρεσίας, ο δε αιτών προέβη έκτοτε ανελλιπώς σε άσκηση των εμπορικών πράξεων με την έκδοση των νόμιμων παραστατικών για τις συναλλαγές του.

Τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά προέκυψαν με σαφήνεια από την ένορκη κατάθεση του μάρτυρα Β. Κ. στο ακροατήριο του Πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, ο ο-

ποίος κατέθεσε τα εξής: “Τον αιτούντα Δ. Τ. τον γνωρίζω από το 1967, πάρα πολλά χρόνια. Ήταν έμπορος υποδημάτων. Στις 2-1-1968 έκανε έναρξη. Εγώ την έκανα, ήμουν λογιστής. Εξακολουθεί να είναι έμπορος. Τώρα τελευταία ασχολείται με αντιπροσωπείες. Στις 30-6-1974 έφυγε από εδώ και πήγε στη Λ.. Η Δ.Ο.Υ. δεν έχει αρχείο για να μας απαντήσει”. Όμως ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. Κ. αρνείται να χορηγήσει στον αιτούντα πιστοποιητικό που να σχετίζεται με την ανωτέρω πράξη του που καταχωρήθηκε στα σχετικά βιβλία της υπηρεσίας του, δηλαδή πιστοποιητικό ή άλλη αντίστοιχη βεβαίωση από την οποία να προκύπτει ότι πράγματι προέβη ο αιτών στην έναρξη επαγγέλματος εμπόρου με αντικείμενο την αγορά και μεταπώληση υποδημάτων από την 2/1/1968, παρόλο που την 26/6/2007 ζήτησε αυτό με έγγραφη αίτησή του. Πρέπει να σημειωθεί ότι η αιτούμενη βεβαίωση δεν σχετίζεται με φορολογική υποχρέωση του αιτούντος, αλλά με ατομικό του δικαίωμα, δεδομένου, ότι δεν αφορά ούτε σχετίζεται με εκτελεστή εναντίον του διοικητική πράξη της Δ.Ο.Υ. Κ.. Δηλαδή, δεν υπάρχει μεταξύ του αιτούντος και της εν λόγω δημόσιας αρχής, διοικητική διαφορά ουσίας, αφού δεν υπάρχει εν προκειμένω αμφισβήτηση οποιασδήποτε μορφής σχετικά με την ύπαρξη, το είδος και την έκταση οποιασδήποτε υποχρέωσης του αιτούντος. Τέτοια υποχρέωση θα μπορούσε να υπάρξει μόνο εφόσον επρόκειτο είτε για την υποχρέωση του αιτούντος από τη φορολογική νομοθεσία γενικά, είτε από εκτελεστή ατομική διοικητική πράξη κατά εφαρμογή της νομοθεσίας αυτής. Συνεπώς, δεν υφίσταται στην προκειμένη περίπτωση

ση διοικητική διαφορά για την επίλυση της οποίας θα ήταν αρμόδιο το διοικητικό δικαστήριο.

Εξάλλου κατά το άρθρο 791 ΚΠολΔ προϋπόθεση για την προσφυγή στο δικαστήριο κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας είναι ότι η αρχή αρνείται τη χορήγηση και όχι ότι αμφισβητεί το δικαίωμα του διοικουμένου, καθόσον τούτο συνάπτεται με εκτελεστή πράξη ατομική εναντίον του ή με υποχρέωσή του φορολογική. Επομένως η άρνηση της αρχής δεν μπορεί να εξομοιωθεί με αμφισβήτηση, διότι η άρνηση μπορεί να οφείλεται σε αιτίες εντελώς διάφορες, όπως εν προκειμένω σε αδυναμία της διοίκησης προς εύρεση του χειρόγραφου αρχείου της στο οποίο καταχωρήθηκε η δήλωσή του. Δηλαδή με την κρινόμενη αίτηση επιδιώκεται η άρση της εκκρεμότητας κατ' άρθρο 791 παρ. 2 ΚΠολΔ και όχι η επίλυση διοικητικής διαφοράς ουσίας. Επομένως για όλους τους παραπάνω λόγους, αρμόδια και παραδεκτά εισήχθη η κρινόμενη αίτηση ενώπιον του Πρωτοβάθμιου δικαστηρίου κατ' άρθρο 791 ΚΠολΔ και κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, καθόσον η διαφορά που ανέκυψε από την άρνηση του προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. Κ. για μη χορήγηση στον αιτούντα του προαναφερόμενου πιστοποιητικού, δεν συνάπτεται άμεσα προς την ύπαρξη ή μη φορολογική υποχρέωσης αυτού, ούτε αποτελεί διοικητική διαφορά για την επίλυση της οποίας αρμόδια είναι τα διοικητικά δικαστήρια. Κατά συνέπεια πρέπει να γίνει δεκτή η αίτηση ως και ουσιαστικά βάσιμη και να υποχρεωθεί ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. Κ. να χορηγήσει στον αιτούντα πιστοποιητικό περί της έναρξης επαγγέλ-

ματος του αιτούντος ως εμπόρου, με αντικείμενο την εμπορία υποδημάτων και δερμάτινων ειδών με έδρα την Κ. (Ν. ...) από την 2-1-1968. Το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο το οποίο με την εκκαλούμενη απόφαση δέχθηκε τα αντίθετα και απέρριψε την αίτηση, έσφαλε στην εφαρμογή του νόμου. Γι' αυτό πρέπει να γίνει δεκτή η έφεση ως κατ' ουσίαν βάσιμη, να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση, να δικαστεί η αίτηση και να γίνει αυτή δεκτή σύμφωνα με τα παραπάνω, μη επιβληθούν δε τα δικαστικά έξοδα σε βάρος του προϊστάμενου της Δ.Ο.Υ. Κ., καθόσον αυτός δεν βαρύνεται με υπαιτιότητα για τη διεξαγωγή της δίκης (άρθρ. 746 εδ. β' ΚΠολΔ).

148/2008

Πρόεδρος: Ιωάννα Πετροπούλου
Εισηγήτρια Μαίρη Λαζαρίδου
Δικηγόροι: Κων. Ευθυμίου, Αθαν. Μουργκάσης

Η αποδοχή απόφασης μετά την άσκηση ενδίκου μέσου κατ' αυτής μπορεί να γίνει μόνο ρητά, με δήλωση καταχωριζόμενη στα πρακτικά ή με δικόγραφο επιδιδόμενο προς τον αντίδικο.

Η μετά την άσκηση της έφεσης καταβολή του επιδικασθέντος ποσού, των τόκων και της δικαστικής δαπάνης της εκκληθείσας απόφασης δεν συνιστά αποδοχή αυτής.

Σύμβαση εκμίσθωσης κυψέλης [σιλό] για αποθήκευση σίτου, με συμφωνημένο μίσθωμα ανά κιλό σίτου, βάσει της καταμέτρησης κατά την εξαγωγή του αποθηκευμένου στην κυψέλη σίτου. Αποζημίωση χρήσης για παρακράτηση της κυψέλης πέραν του συμβατικού χρόνου.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 294, 297, 298 και 299 του ΚΠολΔ προκύπτει, ότι επί αποδοχής αποφάσεως γενομένης μετά την άσκηση ενδίκου μέσου κατ' αυτής, η αποδοχή δύναται να γίνει μόνο ρητώς, ήτοι κατά ένα των εις το άρθρο 297 ΚΠολΔ διαγραφόμενων τρόπων, ήτοι δια δηλώσεως καταχωριζομένης στα πρακτικά ή δια δικογράφου επιδιδόμενου προς τον αντίδικον, καθόσον η αποδοχή εμφανίζει παραίτηση από ασκηθέντος ενδίκου μέσου, η οποία μόνο κατά τους ανωτέρω οριζόμενους τύπους δύναται να γίνει, όχι δε και σιωπηρώς. Επομένως η δια των νομίμως κατατεθεισών προτάσεων του εφεσβλήτου προβαλλόμενη ένσταση απαραδέκτου της κρινομένης εφέσεως, λόγω σιωπηράς αποδοχής από τον εκκαλούντα της προσβαλλομένης δι' αυτής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου, συναγόμενης της σιωπηράς αυτής αποδοχής του εκ της γενομένης υπό του ιδίου μετά την άσκηση της κρινομένης εφέσεως καταβολής του επιδικασθέντος ποσού, των τόκων και της δικαστικής δαπάνης, είναι αβάσιμος και απορριπτέα (ΑΠ 806/1990, ΕφΠειρ 728/1994, δημ. Νόμος).

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Στις 9-6-1998, καταρτίστηκε στον Α. Λ. προφορική σύμβαση μισθώσεως μεταξύ του ενάγοντος Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία "ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΔΕΝΔΡΟΚΟΜΙΚΟΣ - ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΣ - ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ Α. ΣΥΝ. ΕΠΕ" που εδρεύει στον Α. και του εναγομένου. Με τη σύμβαση αυτή το ενάγον νομικό πρόσωπο εκμίσθωσε στον εναγόμενο για το χρονι-

κό διάστημα από 9-6-1998 έως 30-9-1998, μία κυψέλη [σιλό], με τα στοιχεία Β Ι, χωρητικότητας ενός εκατομμυρίου [1.000.000] κιλών, προκειμένου να την χρησιμοποιήσει για την αποθήκευση ποσοτήτων σκληρού σίτου για τις ανάγκες της εμπορίας του. Ακόμη αποδείχθηκε ότι ως μίσθωμα συμφωνήθηκε το ποσό των 1,60 δραχμών ανά κιλό σίτου, πλέον του Φ.Π.Α από 18% επί του ποσού αυτού, το δε συνολικό μίσθωμα θα υπολογιζόταν με βάση την καταμέτρηση που θα γινόταν κατά την εξαγωγή από τον εναγόμενο του αποθηκευμένου στη μισθωθείσα κυψέλη σίτου. Το γεγονός ότι το μίσθωμα συμφωνήθηκε στο παραπάνω ποσό και η διάρκεια της μισθώσεως σε 4 μήνες προκύπτει από τη σαφή κατάθεση του μάρτυρος του ενάγοντος, υπαλλήλου στο λογιστήριο του. Αντίθετα, η κατάθεση του μάρτυρα του εναγομένου Ν. Λ., υιού του εναγομένου, δεν κρίνεται πειστική, διότι δεν έχει άμεση αντίληψη των όρων της μισθωτικής σύμβασης [χρονική διάρκεια αυτής και ύψος μισθώματος] και όσα κατέθεσε, όπως ο ίδιος αναφέρει τα πληροφορήθηκε από τον εναγόμενο πατέρα του, δεδομένου ότι αυτός κατά τον χρόνο κατάρτισης της επίδικης μισθώσεως υπηρετούσε τη στρατιωτική του θητεία, ενώ ως έμπορος ο ίδιος εγχωρίων προϊόντων πραγματοποίησε έναρξη της εμπορικής του δραστηριότητας την 28-9-1998. Μάλιστα όσον αφορά τη διάρκεια της μισθώσεως κατέθεσε αόριστα ότι ήταν 8 με 10 μήνες. Ο εναγόμενος ισχυρίζεται ότι ως μίσθωμα συμφωνήθηκε το ποσό των 1,10 δραχμών ανά κιλό σίτου. Ο ίδιος όμως στην από 6-4-1999 αγωγή του εναντίον του εναγομένου για τον ίδιο χρόνο ισχυρίζεται ότι το

συμφωνηθέν μίσθωμα ήταν 1,30 δραχμές ανά κιλό σίτου και όχι 1,10 δραχμές, όπως εν προκειμένω ισχυρίζεται.

Περαιτέρω από τα ίδια αποδεικτικά μέσα προέκυψε ότι συμφωνήθηκε μεταξύ των διαδίκων ότι η καταβολή του μισθώματος θα γινόταν μετά την παρέλευση τετραμήνου από την έκδοση εκ μέρους του ενάγοντος των σχετικών τιμολογίων παροχής υπηρεσιών. Τέλος μεταξύ των διαδίκων συμφωνήθηκε ότι ο εναγόμενος υποχρεούται να καταβάλει στο ενάγον και το ποσόν των 100.000 δραχμών το μήνα σε περίπτωση που αυτός εξακολουθούσε να κάνει χρήση της κυψέλης, πέραν της 30-9-1998, που έληγε ο χρόνος της μισθώσεως, και ανεξάρτητα της ποσότητας του σίτου που θα υπήρχε αποθηκευμένος. Το μηνιαίο δε μίσθωμα των 100.000 δραχμών στην περίπτωση αυτή συμφωνήθηκε να καταβληθεί με την έκδοση εκ μέρους του ενάγοντος του σχετικού τιμολογίου παροχής υπηρεσιών, πλέον του ΦΠΑ από 18%. Σε εκτέλεση της μεταξύ τους συμβάσεως, ο εναγόμενος παρέλαβε στην κατοχή του την κυψέλη [σιλό] και κατά την θεριζοαλωνιστική περίοδο 1998 αποθήκευσε, διαδοχικά, κατά το χρονικό διάστημα από 10-6-1998 έως 25-6-1998, μεγάλη ποσότητα σκληρού σίτου, που είχε αγοράσει από σιτοπαραγωγούς. Την αποθηκευθείσα αυτή ποσότητα εξήγαγε στη συνέχεια ο εναγόμενος κατά το χρονικό διάστημα από 25-6-1998 έως 25-1-1999. Συγκεκριμένα α) κατά το χρονικό διάστημα από 25-6-1998 έως 31-12-1998, εξήγαγε 500.000 κιλά σίτου και εκδόθηκε από το ενάγον το υπ' αριθμ. .../31-12-1998 τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών. Για την ποσότητα αυτή, κατά την

συμφωνία τους, το αντίστοιχο μίσθωμα ανέρχονταν στο ποσό των 800.000 δραχμών [500.000 κιλά \times 1,6 δρχ ανά κιλό = 800.000 δρχ] πλέον του ποσού των 144.000 δραχμών για ΦΠΑ από 18% [800.000 δρχ \times 18% = 144.000 δρχ] και συνολικά 944.000 δραχμές [800.000 + 144.000 = 944.000], το οποίο ήταν καταβλητέο την 1-5-1999 (ήτοι τετράμηνο από την έκδοση του άνω τιμολογίου παροχής υπηρεσιών) και β) Κατά το χρονικό διάστημα από 1-1-1999 έως 25-1-1999 εξήγαγε την υπόλοιπη ποσότητα αποθηκευμένου σίτου, ήτοι 377.198 κιλά και εκδόθηκε από το ενάγον το υπ' αριθμ. .../25-1999 τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών. Για την ποσότητα αυτή το αντίστοιχο μίσθωμα ανέρχονταν στο ποσό των 603.517 δραχμών [377.198 κιλά \times 1,6 δρχ ανά κιλό = 603.517 δρχ], πλέον του ποσού των 108.633 δρχ για ΦΠΑ από 18% [603.517 δρχ \times 18% = 108.633 δρχ] και συνολικά 712.150 δραχμές [603.517 + 108.633], ποσό το οποίο, κατά τη συμφωνία τους, έπρεπε να καταβληθεί στις 26-5-1999.

Τέλος αποδείχθηκε ότι ο εναγόμενος, πέραν του συμφωνηθέντος χρόνου (30-9-1998), έκανε χρήση της μισθωθείσας κυψέλης, για ένα επί πλέον τετράμηνο, ήτοι από 1-10-1998 μέχρι και 25-1-1999. Κατά την παραπάνω συμφωνία τους, έπρεπε να καταβάλει στο ενάγον και το ποσό των 100.000 δραχμών μηνιαίως, και συνολικά 400.000 δραχμές [4 μήνες \times 100.000 δραχμές μηνιαίως] πλέον του ποσού των 72.000 δραχμών για ΦΠΑ [400.000 δρχ \times 18%], το οποίο έπρεπε να καταβληθεί στις 3-2-2000, όταν και εκδόθηκε από το ενάγον το υπ' αριθμ. .../3-2-2000 τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών.

Με βάση τα παραπάνω πραγματικά περιστατικά που αποδείχθηκαν το πρωτοβάθμιο δικαστήριο ορθά εφήρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις και δέχθηκε την αγωγή ως ουσία βάσιμη υποχρεώνοντας με την εκκαλουμένη απόφαση του τον εναγόμενο να καταβάλλει στο ενάγον με το νόμιμο τόκο από την υπερημερία του και όχι από την επίδοση της αγωγής, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται ο εναγόμενος, τα ποσά των α) 2.770,36 ευρώ [944.000 δρχ], με το νόμιμο τόκο από 1-5-1999, β) 2.089,95 ευρώ [712.150 δρχ], με το νόμιμο τόκο από 26-5-1999 και γ) 1385,18 ευρώ [472.000 δρχ] με το νόμιμο τόκο από 4-2-2000. Συνεπώς η έφεση πρέπει να απορριφθεί ως ουσία αβάσιμη...

151/2008

Πρόεδρος: Ιωάννα Πετροπούλου
Εισηγητής: Γρηγ. Παπαδημητρίου
Δικηγόροι: Μιχ. Χατζιμίχος - Μιχ.-Ιωαν. Βουράκης, Ηλ. Νάνης, Θωμάς Παπαλιάγκας - Νικ. Αποστολάκης, Χρ. Νάστος, Αθαν. Πέτρου, Χαραλ. Τσιρογιάννης, Σπυρ. Παπαθωμάς, Χρ. Νότας - Κων. Κυριάκος, Γεωρ. Χατζηευθυμίου

Ειδική εκκαθάριση επιχείρησης που έχει αναστείλει ή διακόψει τη λειτουργία για οικονομικούς λόγους ή είναι σε κατάσταση παύσης πληρωμών ή έχει πτωχεύσει ή τεθεί υπό τη διοίκηση και διαχείριση των πιστωτών ή υπό προσωρινή διαχείριση ή υπό εκκαθάριση οποιασδήποτε μορφής ή παρουσιάζει έκδηλη οικονομική αδυναμία πληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών της, με απόφαση του Εφετείου, κατά την εκούσια δικαιοδοσία (μη γνήσια).

Η παρέμβαση που έχει ως αντικείμενο την απόρριψη της αίτησης θέσης της επιχείρησης υπό ειδική εκκαθάριση του άρθρου 46 ν. 1892/1990, είναι κύρια παρέμβαση, ασκείται με ιδιαίτερο δικόγραφο, προσδιορίζεται υποχρεωτικά στην ίδια δικάσιμο με την αίτηση και είναι απαράδεκτη αν δεν κατατεθεί, χωρίς να απαιτείται και επίδοσή της στους κύριους διαδίκους, 24 τουλάχιστον ώρες πριν τη συζήτηση της αίτησης, οπότε αποκτά αυτοτέλεια και δικάζεται μόνη της, επί κατάργησης ή ματαίωσης της κύριας αίτησης.

Επί των υποθέσεων γνήσιας εκούσιας δικαιοδοσίας, αν κατά τη δικάσιμο της αίτησης δεν εμφανιστεί ο αιτών ή εμφανιστεί και δεν λάβει μέρος κανονικά, η συζήτηση ματαιώνεται, ακόμα και αν παρίσταται τρίτος που κλητεύθηκε ή που έχει ασκήσει παρέμβαση, ενώ επί των υποθέσεων μη γνήσιας εκούσιας δικαιοδοσίας η συζήτηση δεν ματαιώνεται, εφόσον εμφανίζεται στη συζήτηση έστω και ένας διάδικος.

Σύμφωνα με το άρθρο 46 παρ. 1 Ν. 1892/90 "για τον εκουγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις", όπως αυτό αντικαταστάθηκε αρχικά με το άρθρο 14 Ν. 2000/91 και στη συνέχεια με το άρθρο 60 παρ. 3 Ν. 2324/95, επιχείρηση που έχει αναστείλει ή διακόψει τη λειτουργία της για οικονομικούς λόγους ή είναι σε κατάσταση παύσης πληρωμών ή έχει πτωχεύσει ή τεθεί υπό την διοίκηση και διαχείριση των πιστωτών ή υπό προσωρινή διαχείριση ή υπό εκκαθάριση οποιασδήποτε μορφής ή παρουσιάζει έκδηλη οικονομική αδυναμία πληρωμής των

ληξιπρόθεσμων οφειλών της υποβάλλεται στην προβλεπόμενη από τα άρθρα 9 και 10 του Νόμου αυτού εκκαθάριση, ύστερα από απόφαση του Εφετείου της έδρας της επιχείρησης, εκδιδόμενη με βάση τις διατάξεις του προαναφερόμενου άρθρου 9 του Ν 1386/1983 και έπειτα από αίτηση πιστωτή ή πιστωτών εκπροσωπούμενων το 20% των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της. Ως παύση πληρωμών για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου λογίζεται η τουλάχιστον επί εξαμήνου μη πληρωμή ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων ίση ή μεγαλύτερη από το 20% του συνόλου των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της επιχείρησης και πάντως μεγαλύτερη του ποσού των 300.000.000 δρχ. ισόποσου με 880.410,86 ευρώ. Κατά συνέπεια, οι προϋποθέσεις υπαγωγής μίας επιχείρησης στην ειδική εκκαθάριση του παραπάνω άρθρου είναι: 1) Να πρόκειται για οφειλέτη που η δραστηριότητά του συγκεκριμένων τα στοιχεία της επιχείρησης, για την έννοια της οποίας θα πρέπει να γίνεται προσφυγή στους αντίστοιχους ορισμούς της παρ. 2 του άρθρου 5 του Ν 1386/1983. Κατά το άρθρο 5 παρ. 2 του Ν 1386/1983, ως επιχείρηση νοείται κάθε οργανωμένη οικονομική δραστηριότητα φυσικού ή νομικού προσώπου ανεξάρτητα από την εμπορική του ιδιότητα. 2) Να υπάρχει αίτηση πιστωτή ή πιστωτών, των οποίων οι ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις ανέρχονται συνολικά σε ποσοστό 20% του συνόλου των κατά της επιχείρησης ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων ύψους 300.000.000 δρχ. και ήδη 880.410,86 ευρώ και πλέον, κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης. Το τασσόμενο δε ως άνω όριο των 300.000.000 δρχ. για το ποσοστό

20% των ληξιπρόθεσμων οφειλών της επιχείρησης ισχύει για όλες γενικά τις περιπτώσεις και όχι μόνο για εκείνη της παύσης πληρωμών. Και 3) Να υπάγεται η επιχείρηση της οποίας ζητείται η θέση υπό ειδική εκκαθάριση σε μία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παρ. 1 του ως άνω άρθρου 46, να εμφανίζει δηλαδή έκδηλη οικονομική αδυναμία πληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών της ή να έχει πτωχεύσει κλπ. (ΕΑ 423/2006, Νόμος, ΔΕΕ 2006. 637, ΕΑ 2808/2006, Νόμος, ΔΕΕ 2006. 1034, ΕΑ 8230/2005, Νόμος, ΔΕΕ 2006. 287, ΕΔωδ 342/2005, Νόμος, ΕΑ 3116/2005, Νόμος, ΔΕΕ 2005. 973). Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 παρ. 1 Ν 1386/1983, στις οποίες παραπέμπει, όπως αναφέρθηκε παραπάνω το άρθρο 46 παρ. 1 του Ν 1892/1990, και της παρ. 2 του ίδιου άρθρου (46), το Εφετείο δικάζει την πιο πάνω αίτηση κατά την ειδική διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρο 741 επ. ΚΠολΔ).

Περαιτέρω, κατά την ειδική διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, με την οποία δικάζεται η υπόθεση (άρθρο 9 του Ν. 1386/1983), όταν εμφανιστεί κάποιος από τους διαδίκους, η συζήτηση προχωρεί σαν να είχαν εμφανιστεί οι απόντες διάδικοι (άρθρο 754 παρ. 2 ΚΠολΔ). Μάλιστα στην περίπτωση αυτή υπάρχει μη γνήσια υπόθεση εκούσιας δικαιοδοσίας, αφού πρόκειται για υπόθεση, που έχει υπαχθεί από λόγους σκοπιμότητας στην εκούσια δικαιοδοσία, καίτοι κατά τη φύση της ανήκει στην αμφισβητούμενη δικαιοδοσία και η διαδικασία διεξάγεται κατ' αντιδικία (ΕΑ 423/2006, ό.π., ΕΛ 242/2006, ΕΛ 776/2005 αδημ., ΕΔωδ 125/2004, Νόμος, ΕΘ 915/1997 Δνη 38. 1859, ΕΘ 602/2002,

Νόμος, ΕπισκεΔ 2002. 586). Στη διαδικασία αυτή, η παρέμβαση μπορεί να είναι κύρια, όταν με αυτήν ο παρεμβαίνων αντιδικεί με τον αιτούντα (ΕΔωδ 125/2004, ό.π., ΕΛ 242/2006, ΕΛ 776/2005 αδημ., ΕΠειρ 111/1978 Δ 11. 47), είτε ζητώντας μόνο την απόρριψη της αίτησης, δίχως υποβολή αυτοτελούς αιτήματος, είτε ζητώντας, εκτός από την απόρριψή της και την παραδοχή ενός νέου αυτοτελούς αιτήματος (ΕΠειρ 1129/1995 Δ/νη 38. 1662). Έτσι, η παρέμβαση, που έχει ως αντικείμενο την απόρριψη της αίτησης θέσης της επιχείρησης υπό την ειδική εκκαθάριση του άρθρου 46 Ν. 1892/1990, είναι κύρια παρέμβαση, γιατί η μορφή της απορρέει από το αίτημα της (ΕΠειρ 538/1992 ΑρχΝ 43. 533), οι δε πιστωτές που ασκούν την παρέμβαση δεν έχουν στόχο να ενισχύσουν τη θέση της καθής η αίτηση επιχείρησης, αλλά αντιθέτως έχουν στόχο να διαφυλάξουν τα δικά τους συμφέροντα, που βλέπουν να θίγονται από ενδεχόμενη θέση της επιχείρησης υπό ειδική εκκαθάριση (Κ. Παμπούκη σημείωμα εις ΕπισκεΔ 2001 σελ. 719). Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ.1 του Ν. 1386/1983, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 31 παρ.1 του Ν.1943/1991, και στο οποίο παραπέμπουν οι διατάξεις του άρθρου 46 του Ν.1892/1990, όπως ήδη ισχύουν, η παρέμβαση (κύρια ή πρόσθετη) κατά την εκδίκαση αίτησης θέσης επιχείρησης υπό καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης, ασκείται με ιδιαίτερο δικόγραφο, προσδιορίζεται υποχρεωτικά στην ίδια δικάσιμο με την αίτηση θέσης της επιχείρησης υπό ειδική εκκαθάριση και είναι απαράδεκτη αν δεν ασκηθεί (ήτοι κατατεθεί), χωρίς να απαιτείται και επίδοσή της στους κύριους δια-

δίκους, 24 τουλάχιστον ώρες πριν από τη συζήτηση της αίτησης (ΕΑ 2808/2006, ό.π., ΕΛ 242/2006, ΕΛ 776/2005 αδημ., ΕΛ 255/2001 ΕπισκεΔ 2001. 717, Νόμος, ΕΘ 915/1997 Δ/νη 38. 1859, ΕΘ 1960/1996, Αρμ 1996. 1234, ΕΘ 2979/1994 Αρμ ΜΘ. 786, ΕΘ 2577/1992 Αρμ ΜΖ. 232, ΕΘ 1566/1991 Αρμ ΜΕ. 780). Με την παραδεκτή άσκησή της, η κύρια παρέμβαση αποκτά αυτοτέλεια έναντι της αίτησης, αποδεδειγμένη από τη διαδικαστική τύχη της και δικάζεται μόνη της (ΕΔωδ 125/2004, ό.π., ΕΛ 242/2006, ΕΛ 776/2005 αδημ., ΕΛ 255/2001, ό.π.). Έτσι μετά την παραδεκτή άσκηση της, όταν καταργηθεί η δίκη για την κύρια αίτηση, η επιδίωξη της κοινής συζήτησης και συνεκδίκασης αποβαίνει χωρίς νόημα και η συζήτηση της κύριας παρέμβασης γίνεται παραδεκτά χωριστά από αυτήν της κύριας υπόθεσης (ΕΔωδ 125/2004, ό.π., ΕΛ 242/2006, ΕΛ 776/2005 αδημ., ΕΘ 977/2000 Αρμ 54. 822) και η περαιτέρω έρευνά της δεν επηρεάζεται πλέον από την κύρια υπόθεση (ΕΔωδ 125/2004, ό.π., ΕΛ 242/2006, ΕΛ 776/2005 αδημ., ΕΑ 5446/1987 Δ/νη 30. 794). Το ίδιο συμβαίνει όταν η συζήτηση της αίτησης ματαιωθεί για οποιοδήποτε λόγο, οπότε η παρέμβαση δικάζεται μόνη της (ΕΔωδ 125/2004, ό.π., ΕΛ 242/2006, ΕΛ 776/2005 αδημ., ΕΑ 3111/1989 Δ/νη 32. 144). Τέλος, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 754 ΚΠολΔ, αν κατά την ορισμένη για τη συζήτηση της αιτήσεως δικάσιμο δεν εμφανιστεί ο αιτών ή εμφανιστεί και δεν λάβει μέρος κανονικά στη συζήτηση, η συζήτηση ματαιώνεται, ακόμα και αν παρίσταται τρίτος που κλητεύτηκε ή που έχει ασκήσει παρέμβαση. Η

ρύθμιση αυτή των συνεπειών της ερημοδικίας υπαγορεύεται λόγω της φύσης των κατά τη διαδικασία αυτή εκδικαζομένων γνησίων υποθέσεων εκούσιας δικαιοδοσίας και όχι επί των υποθέσεων μη γνήσιας εκούσιας δικαιοδοσίας. Επί των υποθέσεων αυτών η ματαίωση της συζήτησής σε περίπτωση ερημοδικίας του αιτούντος δεν αρμόζει, δεδομένου ότι παραλλήλως με την αρχή της διαθέσεως (άρθρο 106 ΚΠολΔ) ισχύει και η αρχή του ανακριτικού συστήματος που καθιερώνεται από τα άρθρα 744 και 759 παρ. 2 ΚΠολΔ (ΕΔωδ 125/2004, ό.π. ΕΛαρ 152/07 Δικογρ. 2007. 253 επ, ΕΛαρ 242/2006, ΕΛ 776/2005 αδημοσίευτες, Β. Βαθρακοκόλλη, ΚΠολΔ υπό άρθρο 744 αρ. 1). Εξαιρέση επομένως από την κατά τα άνω παρ. 1 του άρθρου 754 ΚΠολΔ ματαίωση της συζήτησης υπέρ της κατ' ουσία έρευνας της υπόθεσης εισάγεται στις πτωχευτικές υποθέσεις (άρθρο 44 παρ. 2 ΕισΝΚΠολΔ, σε συνδυασμό με το άρθρο 764 παρ. 2 εδ. 2 ΚΠολΔ, ΕΔωδ 125/2004, ό.π., ΕΑ 3050/1977 ΕΕμπΔ 1978, 272 - 273) και στις υποθέσεις περί υπαγωγής επιχείρησης υπό ειδική εκκαθάριση, εφόσον εμφανίζεται στη συζήτηση έστω και ένας διάδικος. Καθότι οι υποθέσεις αυτές εμφανίζουν έντονο χαρακτήρα αντιδικίας και υφίσταται κίνδυνος να φαλκιδευτούν τα δικαιώματα των αληθών πιστωτών από τυχόν συμπαιγνία μεταξύ της επιχείρησης που ζητείται να τεθεί υπό ειδική εκκαθάριση και εικονικών πιστωτών (ΕΔωδ 125/2004, ό.π., ΕΛαρ 242/2006, ΕΛαρ 776/2005 αδημοσίευτες, Εθ 602/2002, ό.π., Πάρις Αρβανιτάκης Η ερημοδικία στις δίκες για την εξυγίανση και την ειδική εκκαθάριση προβληματικών επιχειρή-

σεων, ΧρΙΔ 2005. 484).

Στην προκειμένη περίπτωση με την με αριθμό κατάθεσης 444/5-4-07 αίτησή τους οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι ο καθού η αίτηση, ο οποίος διατηρεί επιχείρηση εμπορίας κρεάτων στα Τ., οφείλει στην πρώτη απ' αυτούς, από αγορά μηχανημάτων και αποδοχή συναλ/κών 250.000 ευρώ, στο δεύτερο, από αγορά κρεάτων και αποδοχή συναλ/κών 428.900 ευρώ, στον τρίτο, από αγορά εμπορευμάτων 249.907 ευρώ και στην τετάρτη, από αγορά ζώων ζώων και λοιπών εμπορευμάτων 61.486 ευρώ, δηλαδή οφείλει συνολικά στους αιτούντες 990.293 ευρώ. Ότι ο ίδιος όφειλε στις 31-12-05 σε λοιπούς προμηθευτές του, σε τράπεζες, στο Δημόσιο για φόρους, τέλη κ.τ.λ. και σε ασφαλιστικούς οργανισμούς 3.309.633,62 ευρώ, όπως κάθε οφειλή αναλύεται στην αίτηση, από το οποίο ποσό οι ληξιπρόθεσμες οφειλές ανέρχονται σε 3.214.339,85 ευρώ. Με βάση αυτά και δεδομένου ότι η επιχείρηση του καθού βρίσκεται σε κατάσταση παύσης πληρωμών, κατά την έννοια του νόμου, αφού οι οφειλές του προς τους αιτούντες υπερβαίνουν το 20% του συνόλου των ληξιπρόθεσμων οφειλών και πάντως μεγαλύτερες των 880.410,86 ευρώ, κατάσταση που διαρκεί πάνω από έξι μήνες, ζήτησαν να τεθεί η εν λόγω επιχείρηση σε καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης. Η αίτηση είναι ορισμένη γιατί περιέχει τα ανωτέρω εκτιθέμενα στοιχεία και νόμιμη, στηρίζεται στις ως άνω διατάξεις του νόμου και πρέπει να ερευνηθεί κατ' ουσίαν παρόλο που ερημοδικούν οι δεύτερος και τέταρτη των αιτούντων και ο καθού η αίτηση και παρόλο που η πρώτη και ο τρίτος των αιτού-

ντων παραιτήθηκαν του δικογράφου της αίτησης, διότι αρκεί κατά τα προεκτιθέμενα ότι παραστάθηκαν οι κυρίως παρεμβαίνοντες, οι οποίοι με τις με αριθμούς καταθέσεως 682/15-6-07, 943/30-8-07, 1060/26-9-07, 1156/17-10-07, 1157/18-10-07, 1180/22-10-07, 1181/22-10-07, 1182/22-10-07, 1183/22-10-07 παρεμβάσεις τους ζητούν να απορριφθεί η αίτηση, γιατί δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου για να τεθεί η επιχείρηση του καθού υπό καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης, αλλά η αίτηση υποβλήθηκε προκειμένου να ανασταλεί η διαδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως προς βλάβη τους καθόσον αυτοί τυγχάνουν δανειστές του καθού και έχουν κατ' αυτού απαιτήσεις σημαντικών ποσών. Οι παρεμβάσεις αυτές είναι α) κύριες, γιατί έχουν ως αίτημα τους την απόρριψη της αίτησης (ΕΛαρ 152/07 Δικογρ. 2007. 253 επ.) β) εμπρόθεσμες, γιατί ασκήθηκαν με ιδιαίτερο δικόγραφο με κατάθεση στον αρμόδιο γραμματέα 24 ώρες πριν την δικάσιμο που αναφέρεται στην αρχή της παρούσας απόφασης, γ) παραδεκτές, γιατί 1) οι παρεμβαίνοντες πράγματι έχουν έννομο συμφέρον προς άσκησή τους, που είναι η ικανοποίηση των απαιτήσεών τους δια της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτελέσεως, 2) δεν απαιτείται κοινοποίηση στους κυρίως διαδίκους (αιτούσα - καθού η αίτηση) κατά τα προαναφερθέντα και δ) νόμιμες, στηριζόμενες στις διατάξεις του νόμου στις οποίες στηρίζεται και η αίτηση. Πρέπει, επομένως, να συνεκδικαστούν μεταξύ τους λόγω συνάφειας (άρθρο 246 ΚΠολΔ) καθόσον, όπως προεκτέθηκε, αυτές απέκτησαν αυτοτέλεια έναντι της αίτησης και αποδεσμεύτηκαν έναντι αυτής

και να ερευνηθούν κατ' ουσίαν μαζί με την αίτηση.

Από τις δηλώσεις των πληρεξουσίων δικηγόρων της πρώτης των αιτούντων στο ακροατήριο του παρόντος δικαστηρίου κατά τη συζήτηση της αίτησης, που περιέχονται στο πρακτικό και όλα τα έγγραφα τα οποία οι παρεμβαίνοντες νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν δεν αποδείχθηκαν οι παραπάνω προϋποθέσεις, που είναι κατά νόμο αναγκαίες για να τεθεί η επιχείρηση του καθού υπό ειδική εκκαθάριση. Η τελευταία και μετά την ημερομηνία καταθέσεως της αίτησης, συνεχίζει, παρά τα οικονομικά της προβλήματα, απρόσωπα τη λειτουργία της και δεν αποδεικνύεται ότι βρίσκεται σε έκδηλη οικονομική αδυναμία πληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών της ή ότι υφίσταται κατάσταση παύσης των πληρωμών και δη ότι οφείλει στους αιτούντες και σε τρίτους το ποσό των 3.214.332,85 ευρώ, που αφορά ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις, ούτε ότι οι αιτούντες έχουν εναντίον του καθού ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις εκ 990.293 ευρώ δεδομένου ότι μετά τη δήλωση των πληρεξουσίων δικηγόρων της πρώτης των αιτούντων ότι δεν είχε ποτέ καμία απαίτηση κατά του καθού, ότι η συν/κή εκδόσεως του δεύτερου των αιτούντων και αποδοχής του καθού εκ 50.000 έληγε την 31-10-06 δηλ. πριν συμφωνηθούν έξι μήνες μέχρι την κατάθεση της αίτησης (5-4-07) και ότι η οφειλή του καθού για εμπορεύματα αξίας 59.598 ευρώ που του πώλησε η τέταρτη αναφέρεται αορίστως ότι αφορά το έτος 2006 και 2007, δηλ. κάλλιστα μπορεί να προέκυψε εντός του εξαμήνου πριν την αίτηση, οι απαιτήσεις των αιτούντων που μπορούν να οδηγήσουν σε πα-

ραδοχή της αίτησης ανέρχονται πλέον σε (990.203 - 250.000 - 50.000 - 59.598 =) 630.695 ευρώ είναι δηλ. λιγότερη από το 20% του συνόλου των ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων κατά του καθού (3.214.332,85 X 20% = 642.866,58 ευρώ) και πάντως λιγότερες του κατωτάτου ορίου που θέτει ο νόμος δηλ. των 300.000.000 δρχ ή 880.410,86 ευρώ. Αντίθετα, αποδείχθηκε ότι οι παρεμβαίνοντες έχουν τις αναφερόμενες στις παρεμβάσεις τους απαιτήσεις κατά του καθού η αίτηση, οι οποίοι έχουν έννομο συμφέρον προς απόρριψη της αίτησης, όπως αυτό προσδιορίστηκε ανωτέρω. Κατ' ακολουθία, πρέπει να απορριφθεί η αίτηση και να γίνουν δεκτές οι παρεμβάσεις. Τα δικαστικά έξοδα θα επιβληθούν εις βάρος των αρχικών διαδίκων κατ' ίσο μέρος κατά τα άρθρα 181 παρ. 1 και 743 ΚΠολΔ (ΕΔωδ 125/04 ό.π.). Παράβολο ερημοδικίας δεν θα οριστεί γιατί η απόφαση δεν υπόκειται στο ένδικο μέσο της ανακοπής ερημοδικίας, κατά τις διατάξεις των άρθρων 9 παρ. 5 Ν. 1386/83 και άρθρου 31 Ν. 1947/91, χωρίς η διάταξη αυτή να αντίκειται στο άρθρο 20 ή άλλη διάταξη του Συντάγματος ή στο άρθρο 6 της Σύμβασης της Ρώμης (ΑΠ 217/95, ΕΛαρ 152/07 ό.π.).

157/2008

Πρόεδρος: Ιωάννα Πετροπούλου

Εισηγήτρια: Δήμητρα Ζώη

Δικηγόροι: Κων. Ευθυμίου, Ιωαν. Καραμπάτσας - Ευρυπίδης Κωνσταντίνου

Η απόφαση που εκδίδεται επί αίτησης παροχής κληρονομητηρίου υπόκειται σε έφεση. Αν μεν διατάσσει την παροχή κληρονομητηρίου, η προθεσμία άσκησης της

έφεσης είναι, κατ' εξαίρεση, 20ήμερη, αρχόμενη από τη δημοσίευσή της, εάν όμως είναι απορριπτική η προθεσμία υπόκειται στη γενική δ/ξη του 518 ΚΠολΔ. Η 20ήμερη προθεσμία άσκησης της έφεσης κατά απόφασης που διατάσσει την παροχή κληρονομητηρίου δεν αναστέλλεται κατά το χρονικό διάστημα 1 - 31/8.

Όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 518, 741, 760 και 824 παρ. 1 ΚΠολΔ, η απόφαση που εκδίδεται επί αίτησεως παροχής κληρονομητηρίου, είτε είναι απορριπτική είτε δέχεται την αίτηση υπόκειται σε έφεση (βλ. ΕΑ 9512/2001 Δνη 2003, 219, ΕΑ 1302/1991 Δνη 1993, 1637, Μπέη, ΠολΔικ, άρθρο 824, σελ. 1046, Βάρκα - Αδάμη, Το κληρονομητήριο, σελ. 215), και αν μεν με την απόφαση διατάσσεται η παροχή κληρονομητηρίου η προθεσμία ασκήσεως της εφέσεως είναι, κατ' εξαίρεση, εικοσαήμερη και αρχίζει από τη δημοσίευση της αποφάσεως, σύμφωνα με την ειδική διάταξη του άρθρου 824 παρ. 1 ΚΠολΔ, εάν όμως είναι απορριπτική η προθεσμία ασκήσεως της (εφέσεως) υπόκειται στη γενική διάταξη του άρθρου 518 ΚΠολΔ (βλ. Βαθρακοκόλη, ΚΠολΔ, άρθρο 824 αρ. 1, στο ίδιο άρθρο 518 αρ. 9, 50, Μπέη, ό.π., σελ. 1046, ΑΚ Γεωργιάδη - Σταθόπουλου, άρθρα 1964 - 1965 αρ. 25, Βάρκα - Αδάμη, ό.π. σελ. 998, ΕφΠειρ 1771/1988 Δνη 31, 1072, ΕΑ 27/1999 Δνη 1999, 1605, Εφθεσ 1060/1975 Αρμ 30, 764). Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 532 ΚΠολΔ, αν η έφεση δεν ασκήθηκε εμπρόθεσμα, το δικαστήριο την απορρίπτει ως απαράδεκτη και αυτεπαγγέλτως. Τέλος από τη διάταξη του άρθρου 147 παρ. 7 ΚΠολΔ

που ορίζει ότι: “το χρονικό διάστημα από 1 έως 31 Αυγούστου δεν υπολογίζεται για τις προθεσμίες των άρθρων 503, 518 παρ. 1, 545 παρ. 1 και 2, 564 παρ. 1 και 2, καθώς και των άρθρων 153, 632 παρ. 1, 645 παρ. 1, 652, 715 παρ. 5, 729 παρ. 5, 847 παρ. 1, 926 παρ. 2, 934 παρ. 1 στοιχεία α και γ, 966 παρ. 2 και 3, 986, 971 παρ. 1, 972 παρ. 1 εδ. γ, 974, 979 παρ. 2, 985 παρ. 1 και 988 παρ. 1”, σαφώς προκύπτει ότι η προαναφερόμενη 20ήμερη προθεσμία άσκησης του ένδικου μέσου της έφεσης κατά απόφασης που διατάσει την παροχή κληρονομητηρίου και η οποία αρχίζει από τη δημοσίευση της αποφάσεως και όχι από την επίδοση αυτής, δεν αναστέλλεται κατά το χρονικό διάστημα από 1η έως 31η Αυγούστου (ΑΠ 529/1980 ΝοΒ 1980, 1948).

Στην προκειμένη περίπτωση, η υπό κρίση έφεση με την οποία προσβάλλεται η υπ’ αριθμ. 560 /2007 οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, που εκδόθηκε κατά την εκουσία δικαιοδοσία, με την οποία διατάχθηκε η χορήγηση στους αιτούντες κληρονομητηρίου, ασκήθηκε (κατατέθηκε στη γραμματεία του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου) στις 3-9-2007, με αριθμό 262/2007, όπως αυτό προκύπτει από τη σχετική πράξη του αρμόδιου γραμματέα του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, κάτω από το δικόγραφο του αντιγράφου της ένδικης έφεσης που βρίσκεται στη δικογραφία. Η ανωτέρω όμως εκκαλούμενη απόφαση, δημοσιεύτηκε στις 18-7-2007. Κατά συνέπεια, αφού μεταξύ της επόμενης ημέρας της δημοσίευσης της απόφασης (19-7-2007) και της ημέρας άσκησης της έφεσης (3-9-2007) μεσολαβεί χρονικό διάστημα μεγαλύτερο

από είκοσι (20) ημέρες, αφού η προθεσμία αυτή που άρχισε στις 19-7-2007 έληξε στις 7-8-2007, η έφεση ασκήθηκε εκπρόθεσμα, ήτοι είκοσι επτά (27) ημέρες μετά την πάροδο της 20ήμερης νόμιμης προθεσμίας. Πρέπει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στην αρχή της παρούσας, το χρονικό διάστημα από 1 έως 31 Αυγούστου 2007 δεν αναστέλλεται η 20ήμερη προθεσμία άσκησης της ανωτέρω έφεσης, οι δε εκκαλούντες δεν επικαλούνται ανωτέρα βία ή άλλο λόγο που δικαιολογεί την εκπρόθεσμη άσκηση της έφεσης. Επομένως, πρέπει να απορριφθεί η εν λόγω έφεση ως απαράδεκτη, εξεταζομένου του παραδεκτού (εμπροθέσμου) αυτεπαγγέλτως (αρθρ. 532 ΚΠολΔ) ...

167/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγήτρια: Μαρία Γούλα

Δικηγόροι: Νικ. Μιστράς, Νικήτας Κουκουζέλης

Η έννοια του διαδίκου προσλαμβάνεται στην εκουσία δικαιοδοσία: α) με υποβολή αίτησης για εκδίκαση υπόθεσης της εκουσίας δικαιοδοσίας, β) με κλήτευση τρίτων, κατόπιν δ/γής του αρμόδιου δικαστή, γ) με προσεπίκληση τρίτων κατόπιν πρωτοβουλίας του διαδίκου ή αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο, δ) με άσκηση κύριας ή πρόσθετης παρέμβασης, ε) με άσκηση τριτακοπής.

Ο καθ’ ου η αίτηση δεν προσλαμβάνει την ιδιότητα του διαδίκου με μόνη την απεύθυνση της αίτησης εναντίον του και δεν έχει δικαίωμα έφεσης κατά της απόφασης, την οποία μπορεί μόνο να τριτανα-

κόψει, αν προκαλείται κίνδυνος ή βλάβη των συμφερόντων του. Ούτε ο από το δικαστή ορισμός, κατά την κατάθεση της αίτησης, προθεσμίας για τυχόν κοινοποίησή της στον καθ' ου, συνιστά ή μπορεί να αναπληρώσει την προβλεπόμενη από το 748 παρ. 3 ΚΠολΔ κλήτευση με δ/γή του αρμόδιου δικαστή, ώστε να προσδίδει στον καθ' ου η αίτηση ιδιότητα διαδίκου.

Η εταιρία λογίζεται ότι εξακολουθεί και μετά τη λύση, εφόσον το απαιτούν οι ανάγκες της εκκαθάρισης, η οποία ακολουθεί αυτοδίκαια.

Σπουδαίο λόγο για αντικατάσταση του εκκαθαριστή αποτελεί κάθε γεγονός που καθιστά αδύνατη ή πολύ δυσχερή την πραγματοποίηση του σκοπού της εκκαθάρισης ή από το οποίο προκύπτει ότι η διατήρησή του δεν εξασφαλίζει την ομαλή και απρόσκοπτη διεξαγωγή της εκκαθάρισης και δημιουργεί φόβους ζημιών στα συμφέροντα της εταιρίας και των εταίρων.

Η έννοια του διαδίκου στη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, η οποία χαρακτηρίζεται από την ελαστικότητα της διαδικασίας, έχει άλλο περιεχόμενο από ότι έχει στο πεδίο της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας. Και τούτο, διότι στη διαδικασία αυτή δεν υφίσταται κατά κανόνα, αντιδικία (είναι όμως δυνατόν να υπάρξουν και στη διαδικασία αυτή περισσότεροι διάδικοι και με αντιτιθέμενα συμφέροντα και κατά συνέπεια να διεξαχθεί η δίκη κατ' αντιδικία) και για το λόγο αυτό δεν υπάρχουν αντιδικούντα πρόσωπα. Τα πρόσωπα τα οποία μετέχουν στη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας ονομάζονται μεν

“διάδικοι”, όμως στην ουσία πρόκειται περί “ενδιαφερομένων” θετικώς ή αρνητικώς ως προς τη ρύθμιση που θα αποφασισθεί και αποτελεί το αντικείμενο της αίτησης. Έτσι, η έννοια του διαδίκου, που προσδιορίζεται τόσο με το τυπικό όσο και με το ουσιαστικό κριτήριο, προσλαμβάνεται στην εκούσια δικαιοδοσία με τον ακόλουθο τρόπο: α) με την υποβολή αίτησης για την εκδίκαση ορισμένης υπόθεσης της εκούσιας δικαιοδοσίας, β) με την κλήτευση τρίτων στη διαδικασία, κατόπιν διαταγής του αρμόδιου δικαστηρίου (αρθρ. 748 παρ. 3 ΚΠολΔ), γ) με την προσεπίκληση τρίτων κατόπιν πρωτοβουλίας του διαδίκου ή αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο (άρθρο 753 ΚΠολΔ), δ) με την άσκηση κύριας ή πρόσθετης παρέμβασης, ε) με την άσκηση τριτανοκοπής αρθρ. 773, 583 επ. ΚΠολΔ (βλ. ΑΠ 646/1975 ΝοΒ 24, 50, ΕφΑθ 341/1991 Δ 22. 847, ΕφΑθ 10018/1986, ΝοΒ 35. 551, Εφθεσ 1969/1986 Αρμ 40. 808, ΕφΑθ 612/1985 ΑρχΝ 36. 140, ΕφΑθ 10025/1982 ΕλλΔνη 24. 284, ΕφΑθ 238/1983 ΕλλΔνη 24. 814, ΕφΑθ 8210/1980 ΝοΒ 29. 564, ΕφΑθ 3506/1980 Αρμ 35, 494).

Περαιτέρω από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 761, 748 παρ. 3, 753 παρ. 1 και 752 ΚΠολΔ προκύπτει ότι ο καθ' ου η αίτηση δεν προσλαμβάνει την ιδιότητα του διαδίκου με μόνη την απεύθυνση της αίτησης εναντίον του, αν δεν κλητεύθηκε ύστερα από διαταγή του δικαστηρίου, δεν προσεπικλήθηκε ή δεν άσκησε παρέμβαση, ακόμη και όταν, χωρίς πάντως να ασκήσει παρέμβαση, παραστεί στη δίκη. Επομένως, δεν έχει δικαίωμα έφεσης κατά της απόφασης που θα εκδοθεί, αλλά αν προκαλεί σ' αυτόν βλάβη ή

εκθέτει σε κίνδυνο τα συμφέροντα του, μπορεί να την τριτανάκοψει. Ούτε άλλωστε ο από το δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου ορισμός, κατά την κατάθεση της αίτησης, απλώς της προθεσμίας για την τυχόν κοινοποίηση της στον καθ' ου για να ασκήσει παρέμβαση ή να προστατεύσει κατ' άλλο, ενδεχομένως, τρόπο τα πιθανά συμφέροντα του, συνιστά ή μπορεί να αναπληρώσει την προβλεπόμενη από το άρθρο 748 παρ. 3 ΚΠολΔ, κλήτευση, με διαταγή του αρμόδιου δικαστή, εκείνου που έχει έννομο συμφέρον από τη δίκη, ώστε να προσδίδει στον καθ' ου η αίτηση ιδιότητα διαδίκου (βλ. ΑΠ 1305/1994 ΕλλΔνη 37. 638, ΑΠ 646/1978 ΝοΒ 24. 50, ΕφΑθ 2295/1998 ΕλλΔνη 39. 617, ΕφΑθ 1948/1994 ΝοΒ 43. 64, ΕφΔωδ 146/05, ΕφΔωδ120/04 δημ. ΝΟΜΟΣ).

Στην προκείμενη περίπτωση ο εφεσίβλητος με την από 10-9-2006 αίτηση, που άσκησε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας στρεφόμενη κατά των τριών πρώτων εκκαλούντων, ζήτησε για τους λόγους που αναφέρονται σ' αυτή την αντικατάσταση του ορισθέντος με την υπ' αριθμόν 230/2006 απόφαση του ίδιου Δικαστηρίου συνεκκαθαριστή της λυθείσης και υπό εκκαθάριση τελούσης εταιρίας με την επωνυμία "Τ. Α. - Σ. Δ. Ο. Ε." Ε. Π. - τετάρτου των εκκαλούντων - . Κατά την κατάθεση της αιτήσεως, ο δικαστής του Μονομελούς Πρωτοδικείου στον οποίο κατατέθηκε η άνω αίτηση με την επ' αυτής πράξη του, όρισε δικάσιμο για την συζήτηση της την 1-11-2006 και κοινοποίηση αυτής στους καθ' ων προ 2 ημερών. Η κοινοποίηση αυτή αφορά οπωσδήποτε τους καθ' ων η αίτηση και όχι κάποιον άλλον

ή τον εισαγγελέα Πρωτοδικών, αφού δεν γίνεται καμία σχετική αναφορά στην άνω πράξη, κατά συνέπεια οι τρεις πρώτοι των εκκαλούντων απέκτησαν την ιδιότητα του διαδίκου (βλ. ΑΠ 305/2005 δημ. ΝΟΜΟΣ) .

Επί της αιτήσεως εκδόθηκε η υπ' αριθμόν 427/2006 απόφαση του άνω δικαστηρίου, με την οποία κηρύχθηκε απαράδεκτη η συζήτηση της αιτήσεως για το λόγο ότι κατ' αυτή δεν εκλήθη κατ' άρθρο 786 παρ. 3 ΚΠολΔ ο τέταρτος των εκκαλούντων, του οποίου ζητείτο η αντικατάσταση, στη συνέχεια δε, τηρηθείσης πλέον της άνω προϋποθέσεως, εκδόθηκε η υπ' αριθμόν 5/2007 απόφαση του ίδιου δικαστηρίου, με την οποία έγινε δεκτή η αίτηση και διατάχθηκε η αντικατάσταση του τετάρτου των εκκαλούντων, ο οποίος παραστάθηκε κατά την συζήτηση αυτή χωρίς όμως να ασκήσει κυρία παρέμβαση, κατά τον τρόπο που ορίζεται στο άρθρο 752 παρ. 1 ΚΠολΔ και να αποκτήσει την ιδιότητα του διαδίκου. Κατά της αποφάσεως αυτής άσκησαν τόσο οι καθ' ων όσο και ο Ε. Π. την υπό κρίση έφεση, με την οποία παραπονούνται για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητούν δε την εξαφάνιση της εκκαλουμένης απόφασης και την απόρριψη της αιτήσεως.

Σύμφωνα, όμως, με όσα εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη, ο τέταρτος των εκκαλούντων, στον οποίο απλώς επιδόθηκε η αίτηση, δεν απέκτησε την ιδιότητα του διαδίκου στην πρωτοβάθμια δίκη και δεν έχει κατά συνεπεία δικαίωμα να ασκήσει έφεση κατά της εκκαλουμένης αποφάσεως. Κατ' ακολουθία πρέπει η υπό κρίση έφεση να απορριφθεί ως απαράδεκτη ως

προς τον τέταρτο των εκκαλούντων. Ως προς τους λοιπούς των εκκαλούντων περαιτέρω η υπό κρίση έφεση κατά της άνω υπ' αριθμ. 5/2007 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας που εκδόθηκε κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (αρθρ. 739 επ. ΚΠολΔ), έχει ασκηθεί νομότυπα και εμπρόθεσμα, αφού τούτο δεν αμφισβητείται, επομένως πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων της (αρθρ. 533 παρ. 1 ΚΠολΔ) κατά την ίδια ως άνω εκούσια δικαιοδοσία.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 777, 778 ΑΚ και 786 παρ. 3 ΚΠολΔ, συνάγεται: α) ότι η εταιρία λογίζεται ότι εξακολουθεί και μετά τη λύση της, εφόσον το απαιτούν οι ανάγκες και ο σκοπός της εκκαθάρισης, δηλαδή η περαίωση των εκκρεμών δικαστικών υποθέσεων και ο προσδιορισμός του ενεργητικού της εταιρικής περιουσίας, ώστε να προπαρασκευαστεί η διανομή μεταξύ των εταίρων, είτε εξωδίκως είτε δικαστικώς (ΑΠ 374/97 ΕλλΔνη 38. 1833), β) ότι, το στάδιο της εκκαθάρισης ακολουθεί υποχρεωτικά και αυτοδικαίως τη λύση της εταιρίας (ΑΠ 1410/96 ΕλλΔνη 38. 1107, ΑΠ 120/98 ΕλλΔνη 39. 570, βλ. Φ. Ο. , Αρμ 54. 651), γ) ότι η εκκαθάριση, αν δεν συμφωνήθηκε κάτι άλλο, ενεργείται από όλους τους εταίρους μαζί ή από εκκαθαριστή, που έχει διοριστεί με ομόφωνη απόφαση όλων, δ) ότι, σε περίπτωση διαφωνίας, ο εκκαθαριστής διορίζεται ή αντικαθίσταται από το δικαστήριο με αίτηση του ενός από τους εταίρους και η αντικατάσταση γίνεται μόνο για σπουδαίους λόγους και ε) ότι σπουδαίο λόγο για την α-

ντικατάσταση του εκκαθαριστή αποτελεί κάθε γεγονός το οποίο καθιστά αδύνατη ή πολύ δυσχερή την πραγματοποίηση του σκοπού της εκκαθάρισης ή από το οποίο προκύπτει ότι η διατήρηση του εκκαθαριστή ή των εκκαθαριστών δεν εξασφαλίζει την ομαλή και απρόσκοπτη διεξαγωγή της εκκαθάρισης και δημιουργεί φόβους σοβαρών ζημιών στα συμφέροντα της εταιρίας και των εταίρων, ώστε η εξακολούθηση της διαχειριστικής εξουσίας του εκκαθαριστή αποβαίνει μη ανεκτή κατά την καλή συναλλακτική πίστη και τα χρηστά ήθη, από την πλευρά των εταίρων (ΕφΑθ 3431/99 Ελλ Δνη 41. 181).

Ειδικότερα, σπουδαίος λόγος μπορεί να είναι η άσκηση των καθηκόντων του εκκαθαριστή από δόλο ή αμέλεια προς βλάβη των συμφερόντων της εταιρίας, η πλημμελής ή άπιστη διαχείριση, η απαγόρευση σε κάποιον εταίρο ή τον πληρεξούσιο του να ελέγξει τις εργασίες της εκκαθάρισης, η εχθρότητα μεταξύ εκκαθαριστή και κάποιου εταίρου (ΕφΑθ 2399/95 Αρμ 51. 370, βλ. Δ. Ανδρουτσόπουλο, Εκκαθάριση προσωπ. εταιρίας παρ. 43 και 58), η άρνηση του εκκαθαριστή να ενημερώσει τον αιτούντα εταίρο ως προς την πορεία των εργασιών της εκκαθάρισης, διότι και ο σπουδαίος λόγος μπορεί να αναφέρεται και στις σχέσεις του με τον αιτούντα την αντικατάσταση (ΑΠ 407/90 ΝοΒ 39. 740, βλ. Φ.Ο., Αρμ 53. 398), εκτός αν η ανεπαρκής ενημέρωση οφείλεται σε υπαιτιότητα του ίδιου και στην άρνηση του να συνεργαστεί με αυτόν (ΕφΑθ 5384/96 Αρμ 53. 396), η αυθαίρετη μονομερής μεταφορά των στοιχείων της διαχείρισης ή ενέργειες του από τις οποίες δημιουργήθηκε ένταση και εύλογη αμφι-

βολία για την καλή διενέργεια της εκκαθάρισης (ΑΠ 407/90 ΝοΒ 39. 740) ή η ύπαρξη διαφωνιών και διενέξεων μεταξύ των υπαρχόντων εκκαθαριστών (ΑΠ 1096/96 ΕλλΔνη 38. 1106) ή μεταξύ αυτών και των εταίρων, εξαιτίας της οποίας καθίσταται αδύνατη ή δυσχερής η πραγματοποίηση του έργου της εκκαθάρισης της εταιρικής περιουσίας (ΕφΠατρ 149/06, ΕφΑθ 6366/04, ΕφΛαρ 641/2001 δημ. ΝΟΜΟΣ, ΕφΠειρ 796/96 ΕλλΔνη 39. 640).

Από την επανεκτίμηση των καταθέσεων των μαρτύρων ... αποδείχτηκαν τα ακόλουθα: Με το από 4-10-2002 ιδιωτικό συμφωνητικό, που δημοσιεύθηκε νόμιμα στα βιβλία εταιριών του Πρωτοδικείου Καρδίτσας (αριθ. 160/2002) ο αιτών -εφεσίβλητος και ο αποβιώσας ήδη δικαιούχος των εκκαλούντων Τ. Α., συνέστησαν ομόρρυθμη εταιρία με έδρα το τρίτο χλμ. Κ. - Α., περιοχή του Δήμου Κ. με την επωνυμία "Τ. Α.- Σ. Δ. Ο. Ε." και σκοπό α) την εκμετάλλευση αθλητικών χώρων και εγκαταστάσεων, β) την εμπορία αθλητικών ειδών κ.λ.π., όπως ειδικότερα αναφέρεται στο άρθρο 3 του συμφωνητικού αυτού. Στο άρθρο 9 του συμφωνητικού αυτού ορίζεται ότι σε περίπτωση λύσεως της εταιρίας για οποιοδήποτε λόγο ορίζονται εκκαθαριστές αμφοτέροι οι άνω συμβαλλόμενοι και συνδιαχειριστές της, στις κερδοζημίες της οποίας συμμετείχε έκαστος κατά ποσοστό 50%. Στις 20-1-2006 ο άνω ομόρρυθμος εταίρος Α. Τ. απεβίωσε και κληρονομήθηκε εξ αδιαθέτου από τους εκκαλούντες, οι οποίοι υπεισήλθαν στη θέση του στην εταιρία αυτή, δοθέντος ότι σύμφωνα με το άρθρο 8 του συμφωνητικού σε περίπτωση θανάτου

κάποιου από τους εταίρους, η εταιρία συνεχίζεται μεταξύ του επιζώντος και των κληρονόμων του θανόντος. Με την από 3-4-2006 καταγγελία των εκκαλούντων, που δημοσιεύθηκε νόμιμα, η άνω εταιρία λύθηκε και τέθηκε υπό εκκαθάριση, πλην όμως δημιουργήθηκαν διενέξεις σχετικά με τα πρόσωπα των εκκαθαριστών, έτσι μετά από την άσκηση σχετικών αιτήσεων εκ μέρους των διάδικων με την υπ' αριθμόν 230/2006 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας διορίσθηκαν εκκαθαριστές της εταιρίας αυτής ο Κ. Π. και ο τέταρτος των εκκαλούντων Ε. Π.. Ο τελευταίος όμως παρά το ότι κλήθηκε να συμμετάσχει από τον διορισθέντα επίσης συνεκκαθαριστή στην έναρξη και την ολοκλήρωση των εργασιών της εκκαθαρίσεως αδρανή και δεν επιδεικνύει το επιβαλλόμενο από τις περιστάσεις ενδιαφέρον, με αποτέλεσμα να καθίσταται δυσχερής η διεκπεραίωση των εργασιών της εκκαθαρίσεως και η τακτοποίηση κάθε εκκρεμότητας προερχομένης από τη λειτουργία της άνω εταιρίας. Η ολιγωρία που επέδειξε ο εκ των άνω ορισθέντων εκκαθαριστών, αλλά και το μειωμένο ενδιαφέρον του για την ολοκλήρωση της εκκαθαρίσεως είναι πρόδηλο ότι δυσχεραίνουν και το έργο του ετέρου των συνεκκαθαριστών και είναι αιτία δημιουργίας διενέξεων και προστριβών μεταξύ των εταίρων, αφού δεν αίρονται οι μεταξύ τους υφιστάμενες εκκρεμότητες με την ολοκλήρωση των εργασιών της εκκαθαρίσεως της εταιρικής περιουσίας.

Από τα ανωτέρω καθίσταται φανερό ότι δεν υπάρχει πεδίο συνεννόησης και συνεργασίας μεταξύ των ορισθέντων εκκαθαριστών συνεπεία της συμπεριφοράς

του Ε.Π., δημιουργείται δε εύλογη αμφιβολία στον εφεσβλήτο για την πορεία των εργασιών της εκκαθάρισης και την ολοκλήρωση αυτής αλλά και για την καλή διενέργεια της εκκαθάρισης, αφού ο ως άνω εκκαθαριστής αποφεύγει να δώσει επαρκείς εξηγήσεις για την ολιγωρία που επέδειξε στην εκτέλεση των καθηκόντων που του ανατέθηκαν, επικαλούμενος απλά φόρτο στην προσωπική του εργασία. Από τα ανωτέρω είναι πρόδηλο ότι συντρέχει σπουδαίος λόγος που επιβάλλει την αντικατάσταση του ορισθέντος με την άνω απόφαση εκκαθαριστού Ε. Π., αφού καθίσταται δυσχερής η πραγματοποίηση της εκκαθάρισης της εταιρικής περιουσίας και είναι απαραίτητο να διασφαλισθεί η απρόσκοπτη διενέργεια των εργασιών αυτής. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφαση έκανε δεκτή την αίτηση και προέβη στην αντικατάσταση του ορισθέντος με την άνω απόφαση εκκαθαριστή Ε. Π. ορθά ερμήνευσε και εφαρμόσε το νόμο και σωστά εκτίμησε τις αποδείξεις, γι' αυτό και ο σχετικός λόγος εφέσεως πρέπει να απορριφθεί απορριπτόμενης της εφέσεως ως ουσιαστικά αβάσιμης...

179/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης
Εισηγητής: Γεωρ. Αποστολάκης
Δικηγόροι: Αποστ. Ζάχος, Σοφοκλής Τάντος, Γεωρ. Λάππας, Κων. Λέρας

Σύγκρουση σε διασταύρωση. Υπαιτιότητα του παραβιάσαντος την προτεραιότητα του εκ δεξιών κινούμενου σε οδικό κόμβο χωρίς σήμανση. Το γεγονός ότι η μία οδός είναι κεντρικότερη δεν ασκεί επιρ-

ροή στην προτεραιότητα, εφόσον δεν πρόκειται για “αυτοκινητόδρομο ή εθνική ή ταχείας κυκλοφορίας οδό”, οπότε έχουν, κατ’ εξαίρεση, πάντοτε προτεραιότητα οι επ’ αυτών κινούμενοι.

Συνυπαιτιότητα και του εκ δεξιών κινούμενου οδηγού, διότι δεν οδηγούσε με προσοχή, καίτοι γνώριζε ότι επικρατούσε η πεπλανημένη αντίληψη ότι η άλλη οδός ως κεντρικότερη είχε προτεραιότητα έναντι της οδού που έβαινε ο ίδιος.

Απαγορευμένη επιβίβαση παθόντος στην καρότσα φορτηγού. Μη γνώση της απαγόρευσης από τον επιβάτη, καθ όσον ο οδηγός (όπως και άλλοι αγρότες της περιοχής) είχε διαμορφώσει την καρότσα του φορτηγού με σταθερούς πάγκους ως καθίσματα και μετέφερε εργάτες στους αγρούς, δημιουργώντας πεπλανημένη εντύπωση ότι δικαιούται να το κάνει με ασφάλεια.

Μη συντρέχον πταίσμα παθόντος στον τραυματισμό του εκ του ότι αποδέχθηκε επικίνδυνη επιβίβαση σε χώρο μη επιτρεπόμενο, αυτοδιακινδυνεύοντας την ασφαλή μεταφορά.

{...}3. Από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Το ένδικο αυτοκινητικό ατύχημα έγινε την 20.8.2005 (16.10') στη διασταύρωση των οδών Σ. Π. και Α. Δ. του δημοτικού διαμερίσματος Α. Π. του δήμου Σ. Κ.. Ο Σ. Π. οδηγούσε το υπ' αριθ. ΚΑΖ ... ΙΧΦ αυτοκίνητό του, το οποίο ήταν ασφαλισμένο κατά τις διατάξεις του ν. 489/1976 στην ασφαλιστική εταιρία με την επωνυμία “Υ. ΑΕ”. Έβαινε επί της οδού Σ. Π. με κατεύθυνση από βορρά προς νότο. Η οδός αυτή είναι διπλής κατευθύνσεως και δια-

σταυρώνεται με την οδό Α. Δ., επίσης διπλής κατεύθυνσεως, στην οποία τη στιγμή εκείνη έβαινε ο Π. Α., οδηγώντας τον υπ' αριθ. ΑΜ ... γεωργικό ελκυστήρα, ασφαλισμένο κατά τις διατάξεις του ν. 489/1976 στην ασφαλιστική εταιρία με την επωνυμία "Α. Ασφαλιστική ΑΕ". Όταν ο Σ. Π. έφθασε μπροστά στη διασταύρωση, δεν παραχώρησε την προτεραιότητα στον εκ δεξιών του κινούμενο Π. Α., αλλά πιστεύοντας πεπλανημένα ότι έχει προτεραιότητα ως κινούμενος σε οδό κεντρικότερη εκείνης, στην οποία έβαινε ο Σ. Π., εξακολούθησε απρόσεκτα την πορεία του, με αποτέλεσμα να αποφράξει την πορεία του άλλου οχήματος και εξ αυτού να προκληθεί σύγκρουση των δύο οχημάτων. Εξ αιτίας της σύγκρουσης, το όχημα του Σ. Π. εκτράπηκε από την πορεία του προσκρούοντας επί μίας παρακείμενης αγροτικής αποθήκης. Υπαίτιος, βασικά, για τη σύγκρουση υπήρξε ο Σ. Π. που παραβίασε την προτεραιότητα και δεν διέκοψε την πορεία του προ του ανωτέρω κόμβου, δεδομένου ότι δεν υπήρχε σήμανση για την προτεραιότητα και επομένως αυτή ρυθμίζεται με βάση τον κανόνα του άρθρου 26 παρ. 5 του Κ.Ο.Κ., σύμφωνα με τον οποίο "στους κόμβους χωρίς σήμανση η προτεραιότητα ανήκει σ' αυτό που έρχεται από δεξιά". Το γεγονός ότι η οδός Σ. Π. είναι επαρχιακή ή έστω κεντρικότερη σε σχέση με τη δημοτική οδό Α. Δ., και αληθές υποτιθέμενο, δεν ασκεί καμία επιρροή στο ζήτημα της προτεραιότητας, αφού δεν πρόκειται για "αυτοκινητόδρομο ή εθνική οδό ή οδό ταχείας κυκλοφορίας", οι οποίες έχουν κατ' εξαίρεση του ανωτέρω κανόνα πάντοτε προτεραιότητα (άρθρο 26 παρ. 5 εδ. α' Κ.Ο.Κ.).

Ωστόσο, στην πρόκληση του ατυχήματος συνετέλεσε εν μέρει και ο Π. Α. διότι δεν οδηγούσε με σύνεση και διαρκώς τεταμένη την προσοχή του, με αποτέλεσμα, να μην αντιληφθεί έγκαιρα την κίνηση του άλλου οχήματος και να εισέλθει ανέλεγκτα στη διασταύρωση με αποτέλεσμα τη σύγκρουση. Γνώριζε δε ότι στην περιοχή επικρατούσε η πεπλανημένη αντίληψη ότι η οδός Σ. Π. ως κεντρικότερη είχε προτεραιότητα έναντι της οδού Α. Δ. και ότι συνεπώς ήταν σοβαρό το ενδεχόμενο να εισέλθει πρώτος στη διασταύρωση ο Σ. Π. Επίσης, είχε πλήρη ορατότητα και μπορούσε να αντιληφθεί την κίνηση του τελευταίου. Αν συγκριθούν οι παραβάσεις κάθε οδηγού από πλευράς σπουδαιότητας, τον μεν Σ. Π. βαρύνει ποσοστό συνυπαιτιότητας 60%, διότι παραβίασε βασικότερο κανόνα της κυκλοφοριακής πίστης, τον δε Π. Α. ποσοστό συνυπαιτιότητας 40%. Τα ίδια δέχθηκε και η εκκαλούμενη. Συνεπώς στην εκτίμηση των αποδείξεων ως προς το ζήτημα της υπαιτιότητας για τη σύγκρουση δεν έσφαλε και οι αντίθετοι λόγοι των εφέσεων, με τις οποίες προβάλλεται η αποκλειστική υπαιτιότητα και επικουρικά η σε μεγαλύτερο βαθμό συνυπαιτιότητα του άλλου μέρους πρέπει να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμοι.

4. Από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά στοιχεία προέκυψαν αναφορικά με τις ζημιές των εναγόντων τα ακόλουθα:

(Α) Επί της αγωγής της Α. Κ.: Η ανωτέρω επέβαινε, παρά το νόμο, στην καρότσα του φορτηγού του Σ. Π. Εξ αιτίας της συγκρούσεως υπέστη κάταγμα πλευρών ΑΡ ημιθωράκιου, κάταγμα αιμοθώρακα και κατάγματα εγκαρσίων αποφύσεων. Διακομίστηκε στο Γ. Ν. Νοσοκομείο Κ. και νοση-

λεύτηκε μέχρι την 19.11.2004. Ακολούθως μεταφέρθηκε στο Γενικό Περιφερειακό Νοσοκομείο Α. "ΚΑΤ", όπου διαπιστώθηκε και ρήξη υπερκανθίου μύος αριστερού ώμου. Την 14.12.2004 υποβλήθηκε σε ακρωμιοπλαστική και καθήλωση του υπερκανθίου με άγκυρες στο μείζον βραχιόνιο όγκωμα. Εξήλθε την 16.12.2004 και στη συνέχεια παρακολουθούν στα εξωτερικά ιατρεία. Είναι αλήθεια ότι η ενάγουσα, μεταβαίνοντας για τις αγροτικές εργασίες του εναγομένου οδηγού Σ. Π., δέχθηκε την πρόταση αυτού και μαζί με τις άλλες εργάτριες συμφώνησε να επιβιβασθεί στην καρότσα του φορτηγού του, πράγμα που απαγορεύονταν, διότι τέτοια μεταφορά επιβατών δεν προβλέπονταν από την άδεια κυκλοφορίας σε χώρο μάλιστα προοριζόμενο για τη μεταφορά πραγμάτων. Ωστόσο, η ενάγουσα ούτε την απαγόρευση αυτή γνώριζε ούτε (επιβιβαζόμενη στην καρότσα) εκτέθηκε συνειδητά στον κίνδυνο που μία τέτοια μεταφορά συνεπάγονταν. Διότι ο εναγόμενος οδηγός, όπως και πολλοί άλλοι αγρότες της περιοχής, είχε διαμορφώσει την καρότσα του φορτηγού του με σταθερούς πάγκους ως καθίσματα και μετέφερε τους αγροτικούς εργάτες που χρησιμοποιούσε στις καλλιέργειές του. Έδινε έτσι την πεπληνημένη (αλλά πάντως εύλογη) εντύπωση ότι δικαιούται να το κάνει και σε κάθε περίπτωση ότι μία τέτοια μεταφορά ήταν ασφαλής για τους μεταφερόμενους. Με βάση τα προαναφερόμενα, η ένσταση όλων των εναγομένων ότι στον τραυματισμό της συνετέλεσε και η ίδια η ενάγουσα διότι αποδέχθηκε μία επικίνδυνη επιβίβαση σε χώρο μη επιτρεπόμενο αυτοδιακινδυνεύοντας την ασφαλή μεταφορά της,

αν και νόμιμη (άρθρο 300 ΑΚ), πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη διότι, όπως γίνεται δεκτό, η προς ίδιο κίνδυνο ενέργεια του προσώπου πληρούται, όταν τούτο συνειδητά εκτίθεται σε κατάσταση αυτοδιακινδυνεύσεως. Η περίπτωση αυτή (κατά την ορθότερη άποψη) αξιολογείται όχι ως σιωπηρώς, εκ των προτέρων, εκφραζόμενη συναίνεση, όπως το πρόσωπο υποστεί ζημία, για την οποία αποκλείεται η ευθύνη τρίτου, λόγω άρσεως, συνεπεία της συναιδέσεως, του παρανόμου χαρακτήρα της πράξεως αυτού, αλλά ως συντρέχουσα αμέλεια του ίδιου του αυτοδιακινδυνεύοντος, ο οποίος, αν υποστεί ζημία από παράνομη πράξη τρίτου, πρέπει να επωμισθεί ένα μέρος αυτής βάσει του άρθρου 300 ΑΚ. Τέτοια είναι, πλην άλλων και η περίπτωση του επιβάτη, ο οποίος αποδέχεται να επιβιβασθεί στην καρότσα αυτοκινήτου χωρίς να προβλέπεται τέτοια θέση επιβάτη στην άδεια κυκλοφορίας ή επιβιβάζεται σε χώρο προοριζόμενο για την μεταφορά εμπορευμάτων, γνωρίζοντας ότι πρόκειται για παράβαση των ισχυόντων και συνειδητά αποδεχόμενος τον κίνδυνο τραυματισμού του από ένα ατύχημα. Και τούτο, διότι η συμμετοχή του επιβάτη στο ταξίδι σε τέτοιο χώρο θέτει από την πλευρά του ένα αίτιο είτε για την πρόκληση του ίδιου του ατυχήματος είτε για την έκταση των ζημιών του επιβάτη αν το ατύχημα οφείλεται σε άλλη αιτία (ΑΠ 1653/2001 ΕλλΔνη 43 (2002) σελ. 1030, Αθ. Κρητικός, Αποζημίωση από Τροχαία Αυτοκινητικά Ατυχήματα, Αθήνα 1998, παρ. 13 - 118).

Στην προκειμένη όμως περίπτωση, όπως αποδείχθηκε, δεν συνέτρεξε, για τους προαναφερόμενους λόγους, συνει-

δητή έκθεση της ενάγουσας σε κατάσταση αυτοδιακινδυνεύσεως. Τα ίδια έκρινε και η εκκαλούμενη, έστω και με συνοπτικότερες αιτιολογίες, και απέρριψε την ανωτέρω ένσταση. Ορθά λοιπόν και το νόμο εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε και γι' αυτό τα αντίθετα παράνομα των εκκαλούντων εναγομένων πρέπει να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμα. Πρέπει μόνο να συμπληρωθούν οι αιτιολογίες της {...}.

180/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης
Εισηγητής: Γεωρ. Αποστολάκης
Δικηγόροι: Κωνσταντινιά Βακουφτσή-Πάριση, Νικ. Καλαφάτης

Η εντολή σε δικηγόρο για δικαστική και εξώδικη εργασία είναι (κατ' εξαίρεση του κανόνα του 713 ΑΚ) υποχρεωτικά αμειβόμενη εκ του νόμου.

Ακυρότητα συμφωνίας για λήψη αμοιβής μικρότερης της καθοριζόμενης στον Κώδικα Δικηγόρων.

Η δικηγορική αμοιβή υπολογίζεται επί του χρηματικού αιτήματος της αγωγής, όπως διαμορφώνεται με τους τόκους υπερημερίας μέχρι τη συζήτηση του πρώτου βαθμού, χωρίς να συνυπολογίζονται οι μεταγενέστεροι τόκοι υπερημερίας. Εάν προταθεί και αποδειχθεί από τον εναγόμενο ότι το χρηματικό αίτημα της αγωγής είναι προφανώς εξογκωμένο, η αμοιβή θα προσδιοριστεί με βάση το ποσό που έπρεπε να ζητηθεί κατόπιν επιμελημένης εξακρίβωσης των πραγμάτων.

Επί περιορισμού του καταψηφιστικού χρηματικού αιτήματος σε αναγνωριστικό θα υπολογιστούν τόκοι για τη διαμόρφω-

σή του, διότι η επίδοση καταψηφιστικής αγωγής εμπεριέχει και όχληση του οφειλέτη, η οποία δεν ανατρέπεται εκ του περιορισμού.

Ένσταση συμψηφισμού ανταπαίτησης αποζημίωσης του εντολέα κατά του ενάγοντος δικηγόρου, διότι από βαριά αμέλεια χειρίσθηκε πλημμελώς την υπόθεση και το δικαστήριο του επιδίκασε, παρότι κέρδισε την υπόθεση, τυπική δικαστική δαπάνη, ενώ θα έπρεπε, αν ο δικηγόρος υπέβαλε κατάλογο δικαστικών εξόδων, να του επιδικάσει πλήρη. Απόρριψη ένστασης ως απαράδεκτης, διότι δεν ασκήθηκε εντός της δμηνης αποσβεστικής προθεσμίας, αφού η προτεινόμενη σε συμψηφισμό ανταπαίτηση συνιστά περιεχόμενο αγωγής κακοδικίας.

Μη καταχρηστική η αγωγή δικηγορικής αμοιβής λόγω του ότι ο δικηγόρος δεν γνωστοποίησε στον εντολέα του την πρόθεσή του να ζητήσει τη νόμιμη αμοιβή.

{...}2. Ο ενάγων (ήδη εφεσίβλητος) με την αγωγή του, την οποία απηύθυνε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου κατά της εκκαλούσας, ισχυρίστηκε ότι είναι νόμιμα διορισμένος δικηγόρος και με εντολή του νομίμου εκπροσώπου της εναγομένης Α. Ε. εκτέλεσε τις αναγκαίες εργασίες, τις οποίες αναφέρει λεπτομερώς, για την υποστήριξη των συμφερόντων της σε δύο δίκες ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων. Ότι δικαιούται κατά το νόμο, με βάση το αντικείμενο της διαφοράς, αμοιβή συνολικά κατά 105.991,9 ευρώ. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε να υποχρεωθεί η εναγομένη να του πληρώσει το προαναφερόμενο ποσό με το νόμιμο τόκο την επίδοση τη αγωγής.

Η υπόθεση εκδικάσθηκε αντιμωλία των διαδικίων και εκδόθηκε η προσβαλλόμενη υπ' αριθ. 37/2006 απόφαση του ανωτέρω δικαστηρίου, με την οποία η αγωγή έγινε δεκτή. Η εκκαλούσα (εναγομένη) με την έφεσή της παραπονείται τόσο για κακή εφαρμογή του νόμου, όσο και για εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων, ζητώντας να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη, ώστε η αγωγή να απορριφθεί. Πρέπει λοιπόν να ακολουθήσει η ουσιαστική έρευνα των λόγων της έφεσης.

3. Η εναγομένη, με τον πρώτο λόγο της εφέσεώς της, ισχυρίζεται ότι η αγωγή δεν είναι νόμιμη και πρέπει να απορριφθεί, διότι ο ενάγων περιορίζεται μόνο στην επίκληση της εντολής που έλαβε, τον προσδιορισμό των δικαστικών ενεργειών που έκανε για τη διεκπεραίωσή της και την από το νόμο προβλεπόμενη γι' αυτές αμοιβή. Επειδή, λοιπόν, παραλείπει εντελώς την αναφορά ότι η εντολή του ανατέθηκε αντί αμοιβής, δεν δικαιούται (σύμφωνα με την εκκαλούσα) να λάβει κάποια αμοιβή, αφού η εντολή κατά τον κανόνα του άρθρου 713 ΑΚ διεξάγεται χωρίς αμοιβή. Περαιτέρω, ισχυρίζεται ότι ο ενάγων επικαλέσθηκε για πρώτη φορά ότι υπήρχε συμφωνία για αμοιβή (καταβλητέα μετά τη λήξη των δικών) με τις προτάσεις κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στον πρώτο βαθμό, πράγμα που συνιστά ανεπίτρεπτη κατ' άρθρο 224 ΚΠολΔ μεταβολή της βάσεως της αγωγής. Ο λόγος, όμως, αυτός της εφέσεως δεν είναι βάσιμος και πρέπει να απορριφθεί διότι, σύμφωνα με τα άρθρα 91, 92 επ. και 175 του Κώδικα Δικηγόρων, η εντολή, που δίνεται σε δικηγόρο για κάθε εργασία αυτού δικαστική και εξώδικη, είναι (κατ' εξαίρεση

του κανόνα του άρθρου 713 ΑΚ) υποχρεωτικά αμειβόμενη εκ του νόμου, αφού ο δικηγόρος δεν μπορεί να παρέχει δωρεάν υπηρεσίες (άρθρο 175 Κώδικα Δικηγόρων). Επομένως, η επίκληση από τον ενάγοντα ότι με σύμβαση ανέλαβε την υποχρέωση παροχής δικηγορικών υπηρεσιών εμπεριέχει χωρίς άλλο και την επίκληση ότι η παροχή των υπηρεσιών του ήταν αμειβόμενη, αφού από το νόμο δεν θα μπορούσε να είναι διαφορετικά. Η δε οφειλόμενη αμοιβή, αν δεν συμφωνήθηκε μεγαλύτερη, δεν μπορεί να είναι μικρότερη από εκείνη που καθορίζουν τα άρθρα 98 επ. Κώδικα Δικηγόρων (άρθρο 92 παρ. 1 του ίδιου Κώδικα). Ορθά, λοιπόν, κρίθηκε νόμιμη η αγωγή από την εκκαλούμενη και γι' αυτό ο αντίθετος λόγος της εφέσεως, επαναλαμβανόμενος και με τους πρόσθετους λόγους, πρέπει να απορριφθεί ως βάσιμος.

4. Από την κατάθεση του μάρτυρα αποδείξεως ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Ο Λ. Μ., κάτοικος όσο ζούσε Β., ενεργώντας το Σεπτέμβριο 2001 ως νόμιμος εκπρόσωπος της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία "Λ. Σ. Μ. Α. Ε.", έδωσε στον ενάγοντα, που είναι δικηγόρος - μέλος του Δ. Σ. Β., την εντολή: Να συντάξει και να καταθέσει, στο αρμόδιο δικαστήριο, αγωγή (επ' ονόματι της εταιρίας) κατά μίας άλλης ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία "Τ. Α. Ε." που εδρεύει στο Π. Η. Α., με αντικείμενο την καταψήφιση απαιτήσεως της "Μ. Α. Ε." 45.851.836 δρχ (134.561,51 Ε) από τίμημα πωλήσεως. Ο ενάγων, εκτελώντας αμέσως την εντολή, συνέταξε την από 5.9.2001 αγωγή, την οποία κατέθεσε στο υλικά και τοπικά αρμόδιο δικαστήριο (Πολυμελής Πρωτοδικείο

Βόλου) με αριθμό καταθέσεως 385/2001. Η αγωγή αυτή (της “Λ. Σ. Μ. Α. Ε.” κατά της “Τ. Α. Ε.”) επιδόθηκε στην εναγομένη την 13.9.2001 και η συζήτηση ορίστηκε για την 4.6.2002, οπότε και αναβλήθηκε για την 15.4.2003. Μέχρι τη συζήτηση της αγωγής προηγήθηκε η διαδικασία της απόπειρας εξώδικης επίλυσης της διαφοράς, σύμφωνα με το άρθρο 214 Α παρ. 2 ΚΠολΔ, η σύνταξη και η κατάθεση των από 24/3/2003 προτάσεων και της από 28/3/2003 προσθήκης και αντίκρουσης μετά από μελέτη για την απόκρουση των ισχυρισμών και ενστάσεων της εναγομένης “Τ. Α. Ε.”. Η υπόθεση συζητήθηκε αντιμωλία και την ενάγουσα εκπροσώπησε ο (τόρα) ενάγων δικηγόρος. Εκδόθηκε η υπ’ αριθ. 211/2003 οριστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Βόλου, με την οποία η αγωγή έγινε δεκτή καθ’ ολοκληρίαν. Η εναγομένη “Τ. Α. Ε.” άσκησε κατά της αποφάσεως αυτής έφεση προς το Εφετείο Λάρισας (αριθ. εκθ. κατ. 201/2004). Ενόψει της εφέσεως, ο ενάγων έλαβε νέα εντολή να παρασταθεί στο Εφετείο και να την αποκρούσει. Η έφεση συζητήθηκε την 7.1.2005 και ο ενάγων, εκτελώντας την εντολή, προέβη στη σύνταξη και κατάθεση των από 7.1.2005 προτάσεων και παραστάθηκε για λογαριασμό της καθής. Εν τέλει εκδόθηκε η υπ’ αριθ. 235/2005 απόφαση του Εφετείου Λάρισας, με την οποία η έφεση απορρίφθηκε ως ουσιαστικά αβάσιμη. Για όλες τις προαναφερόμενες δικηγορικές ενέργειες, πράξεις και εργασίες (σύνταξη της αγωγής και των προτάσεων στον πρώτο βαθμό, των προτάσεων στο δεύτερο βαθμό προς απόκρουση της εφέσεως), καθώς και την παράσταση του ενάγοντος

στα δύο δικαστήρια, εφόσον δεν συμφωνήθηκε άλλη μεγαλύτερη αμοιβή, ο ενάγων δικαιούται να λάβει από την εναγομένη εντολέα του τις ακόλουθες δικηγορικές αμοιβές βάσει των ελάχιστων ορίων αμοιβών που καθορίζονται από τον Κώδικα περί Δικηγόρων (ν.δ. 3026/1954):

α) Για τη σύνταξη της αγωγής, της οποίας το (βάσιμο και αληθές) αίτημα ανέρχονταν σε 45.851.836 δρχ (134.561,51 Ε), ποσό ίσο με το 2% επί της αξίας αυτής, βάσει του άρθρου 100 παρ.1 του Κώδικα περί Δικηγόρων, δηλαδή 917.037 δρχ (2.691,23 Ε).

β) Για τη σύνταξη των προτάσεων στον πρώτο βαθμό ποσό ίσο με το 1% επί του αντικειμένου της αγωγής κατά την πρώτη συζήτηση, δηλαδή το κεφάλαιο και τους τόκους υπερημερίας από την επίδοση της αγωγής (13.9.2001) μέχρι τη συζήτησή της (15.4.2003). Το τελικό ποσό ανέρχεται σε 53.992.735 δρχ (158.452,63 Ε), αφού το κεφάλαιο ήταν 45.851.836 δρχ και οι τόκοι 8.140.899 δρχ. Η αμοιβή, λοιπόν, (1% επί της αξίας αυτής βάσει του άρθρου 107 παρ. 1 σε συνδυασμό με το άρθρο 100 παρ. 1 του Κώδικα περί Δικηγόρων) είναι 539.927 δρχ (1.584,53 Ε).

γ) Για τη σύνταξη των από 7.1.2005 προτάσεων στο Εφετείο Λάρισας προς απόκρουση της εφέσεως ποσό ίσο με το 2% επί του αντικειμένου της αγωγής κατά την πρώτη συζήτηση στον πρώτο βαθμό που κατά τα προαναφερόμενα ανέρχεται σε 53.992.735 δρχ (158.452,63 Ε). Η αμοιβή λοιπόν (2% επί της αξίας αυτής βάσει του άρθρου 110 παρ. 1 του Κώδικα περί Δικηγόρων) είναι 1.079.854 δρχ (3.169 Ε). Συνολικά δε 7.445 Ε.

Σημειώνεται ότι η ανωτέρω αμοιβή υ-

πολογίσθηκε επί του αιτήματος της αγωγής, το οποίο συνίστατο σε επιδίκαση χρηματικής απαίτησεως, όπως διαμορφώθηκε με τους τόκους υπερημερίας μέχρι την πρώτη συζήτηση του πρώτου βαθμού, κατά την οποία διαμορφώνεται σύμφωνα με το άρθρο 224 ΚΠολΔ το αντικείμενο αυτής. Δεν συνυπολογίστηκαν και οι τόκοι υπερημερίας που προέκυψαν μέχρι την συζήτηση της υποθέσεως στο δεύτερο βαθμό, όπως αβάσιμα υποστηρίζει ο ενάγων, διότι είναι αδιάφορο αν μετά την πρώτη συζήτηση στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο επαυξήθηκε (με την πάροδο του χρόνου) η απαίτηση και άλλο με τη γέννηση επί πλέον τόκων (ΑΠ 1613/2006 αδημ., ΑΠ 1225/2001 ΕλλΔνη 42 (2001) σελ. 118).

5. Επίσης, περί το τέλος Οκτωβρίου 2001 ο προαναφερόμενος Λ. Μ., ενεργώντας για λογαριασμό της εταιρίας του “Λ. Σ. Μ. Α. Ε.”, έδωσε ως νόμιμος εκπρόσωπος αυτής στον ενάγοντα και δεύτερη εντολή να προβεί ως δικηγόρος σε όλες αναγκαίες δικαστικές και εξώδικες πράξεις για την απόκρουση της υπ’ αριθ. κατ. 469/21.10.2001 αγωγής, την οποία απήθυθε η ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία “Τ. Α. Ε.” που εδρεύει στο Π. Η. Α. κατά της “Λ. Σ. Μ. Α. Ε.” ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Βόλου. Με την αγωγή αυτή η ενάγουσα ισχυρίζονταν τα ακόλουθα: Ότι από ετών διατηρούσε μακροχρόνια εμπορική σχέση με την εναγομένη (Μ. Α. Ε.), στα πλαίσια της οποίας η τελευταία ανέλαβε την υποχρέωση να κατασκευάζει αποκλειστικά γι’ αυτήν διάφορους τύπους πολυαιθυλενικών δεξαμενών πολλαπλής χρήσεως (σύμβαση έργου διάρκειας) με καλούπια όμως της ενάγουσας που φέ-

ρουν το σήμα των προϊόντων της (Τ.). Μάλιστα το 1998 προγραμμάτισαν την παραγωγή δεξαμενών που όφειλε να παραδίδει κάθε εξάμηνο η εναγομένη για την επόμενη πενταετία. Ότι εξ αιτίας αυτών η ενάγουσα περιήλθε σε σχέση οικονομικής εξάρτησης από την εναγομένη ως προς την προμήθεια των δεξαμενών που αποτελούσαν γι’ αυτήν (ενάγουσα) τη σοβαρότερη πηγή πωλήσεων, χωρίς να διαθέτει άλλη εναλλακτική λύση για την προμήθεια τέτοιων δεξαμενών. Ότι η εναγομένη αδικαιολόγητα άρχισε το δεύτερο εξάμηνο 2000 να είναι μερικά υπερήμερη ως προς την υποχρέωσή της, αφού από τότε κατασκευάζει και παραδίνει δεξαμενές πολύ λιγότερες από το όριο που συμφώνησαν, με το πρόσχημα ότι δεν είναι σε θέση να έχει μεγαλύτερη παραγωγή, ενώ στην πραγματικότητα σκοπεύει στο εξής να κατασκευάζει όμοιου τύπου δεξαμενές, τις οποίες είτε θα εμπορεύεται η ίδια, είτε θα προμηθεύει σε άλλες επιχειρήσεις. Ότι αυτή η αδικαιολόγητη (μερική) διακοπή των μακροχρόνιων εμπορικών τους σχέσεων συνιστούσε καταχρηστική εκμετάλλευση της οικονομικής εξάρτησης της ενάγουσας από την επιχείρηση της εναγομένης, αφού δεν μπορούσε να προμηθευτεί από άλλη επιχείρηση τα ίδια προϊόντα με αποτέλεσμα την οικονομική καταστροφή της. Ότι και ο δεύτερος από τους εναγομένους, που είναι ο νόμιμος εκπρόσωπος της πρώτης, εκφράζοντας τις προθέσεις της, διατεινόταν ότι είναι σε θέση στο εξής να εμπορεύεται η ίδια τις δεξαμενές που κατασκευάζει, ενώ προτίθεται να χρησιμοποιεί τα καλούπια της και να κατασκευάζει με αυτά δεξαμενές που στη συνέχεια θα πω-

λήσει σε άλλους, παραλείποντας την εκπλήρωση των προς την αιτούσα συμβατικών υποχρεώσεών της. Από τότε σταμάτησε να λειτουργεί η “σύμβαση αποκλειστικής προμήθειας δεξαμενών” που τους συνέδεε. Περαιτέρω ισχυρίστηκε ότι η πρόθεση που εκδήλωσε η πρώτη εναγομένη να κατασκευάζει στο εξής με τα δικά της καλούπια δεξαμενές και να τις πωλεί η ίδια σε τρίτους, ενώ θα έπρεπε να τα παραδίνει σ’ αυτήν, συνιστούσε αφ’ ενός μεν καταχρηστική άσκηση δικαιώματος, αφ’ ετέρου δε αθέμιτο ανταγωνισμό, διότι ως καταχρηστική αντίκειται στα χρηστά ήθη. Ότι εξ αιτίας αυτής της συμπεριφοράς υπέστη ζημία 529.844.578 δρχ, η οποία συνίσταται στο ότι μειώθηκαν στο ελάχιστο οι πωλήσεις της, οι οποίες διαφορετικά, ενόψει των προπαρασκευαστικών μέτρων που είχε λάβει, θα ήταν κατά το ένδικο διάστημα πολύ μεγαλύτερες. Επίσης, ότι επλήγη η φήμη και η αξιοπιστία της και υπέστη ηθική βλάβη η προσωπικότητά της, για την αποκατάσταση της οποίας πρέπει να της επιδικασθεί η εύλογη χρηματική ικανοποίηση των 150.000.000 δρχ. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε (αφού περιόρισε το αρχικά καταψηφιστικό αίτημα σε αναγνωριστικό) να αναγνωρισθεί ότι η πρώτη εναγομένη (Μ. Α. Ε.) είναι υποχρεωμένη να της πληρώσει αποζημίωση για τα διαφυγόντα κέρδη της 529.844.578 δρχ και χρηματική ικανοποίηση για την αποκατάσταση της ηθικής της βλάβης 150.000.000 δρχ, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Ζήτησε επίσης να υποχρεωθεί η πρώτη εναγομένη να παραλείπει κάθε πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού, να απαγορευθεί σ’ αυτήν η κατασκευή και πώληση για δικό

της λογαριασμό ή για λογαριασμό άλλων κάθε φύσεως δεξαμενών που ομοιάζουν ή μπορούν να προκαλέσουν στο κοινό την εντύπωση ότι πρόκειται για δεξαμενές της ενάγουσας, να υποχρεωθεί η εναγομένη να της παραδώσει και επικουρικά να καταστρέψει όλα τα καλούπια που κατέχει και προορίζονται για την κατασκευή των δεξαμενών, όπως περιγράφονται στην αγωγή, και να διαταχθεί η δημοσίευση του διατακτικού της απόφασης στον ημερήσιο τύπο, με την απειλή ποινών έμμεσης εκτέλεσης για κάθε παράβαση του διατακτικού της απόφασης που θα εκδοθεί.

Αμέσως μετά την ανάθεση της υποθέσεως, ο ενάγων - μετά από έρευνα και μελέτη - προέβη στη σύνταξη των από 12.10.2002 προτάσεων και της από 25.10.2002 προσθήκης και αντίκρουσης, τις οποίες κατέθεσε στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Βόλου. Η υπόθεση συζητήθηκε την 12.11.2002 αντιμωλία των διαδίκων και την εναγομένη εταιρία εκπροσώπησε ο ενάγων. Εκδόθηκε η υπ’ αριθ. 72/2003 οριστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Βόλου, η οποία απέρριψε την αγωγή. Κατά της αποφάσεως αυτής η “Τ. Α. Ε.” (ενάγουσα τότε) άσκησε έφεση (αριθ. εκθ. κατ. 793/2003) ενώπιον του Εφετείου Λάρισας, για την απόκρουση της οποίας ο ενάγων έλαβε νέα εντολή. Η έφεση συζητήθηκε την 7.1.2005 και ο ενάγων εκπροσώπησε την εφεσίβλητη. Επίσης συνέταξε και κατέθεσε τις από 7.1.2005 προτάσεις. Εκδόθηκε η υπ’ αριθ. 222/2005 απόφαση του Εφετείου Λάρισας, με την οποία η έφεση ως προς μεν το κεφάλαιο της χρηματικής ικανοποιήσεως έγινε δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη, ενώ κατά τα λοιπά απορρίφθη-

κε. Εν τέλει, όμως, το Εφετείο, αφού κράτησε και δίκασε την υπόθεση στην ουσία της, απέρριψε την αγωγή και ως προς το κεφάλαιο της χρηματικής ικανοποιήσεως.

Για τις προαναφερόμενες δικηγορικές ενέργειες, δηλαδή την απόκρουση της αγωγής της “Τ. Α. Ε.”, σύνταξη και κατάθεση προτάσεων, προσθήκης και αντίκρουσης, παράσταση κατά τη συζήτηση, την απόκρουση της έφεσης με τη σύνταξη και κατάθεση προτάσεων, αλλά και παράσταση κατά τη συζήτηση της, ο ενάγων δικαιούται να λάβει την δικηγορική αμοιβή του βάσει των ελαχίστων ορίων αμοιβών που καθορίζονται από τον Κώδικα περί Δικηγόρων (ν.δ. 3026/1954), εφόσον δεν συμφωνήθηκε άλλη μεγαλύτερη αμοιβή.

Ωστόσο πρέπει να παρατηρηθούν τα ακόλουθα:

α) Η αμοιβή του θα υπολογισθεί, όχι επί του συνόλου του αιτήματος της προαναφερόμενης αγωγής (529.844.578 δρχ αποζημίωση και 150.000.000 δρχ για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης), όπως αβάσιμα ζητεί ο ενάγων, αλλά επί μικρότερου ποσού χρηματικής ικανοποιήσεως και μάλιστα επί 30.000.000 δρχ μόνο, διότι ως προς το υπόλοιπο η αγωγή ήταν προφανώς εξογκωμένη από το δικηγόρο της ενάγουσας “Τ. Α. Ε.”. Και τούτο διότι από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 100 παρ. 1, 102 και 107 του ν.δ. 3026/1954 σαφώς προκύπτει ότι το δικαστήριο, προκειμένου να καθορίσει και επιδικάσει στο δικηγόρο αμοιβή για σύνταξη αγωγής και προτάσεων, οφείλει να λάβει υπόψη του το αίτημα της αγωγής που συνίσταται σε ορισμένη χρηματική απαίτηση, εκτός αν προταθεί και αποδειχθεί από τον εναγόμενο ένσταση από το

άρθρο 102 του Κώδικα Δικηγόρων ότι το αγωγικό αίτημα είναι προφανώς εξογκωμένο, κάτι που μπορούσε να αντιληφθεί ο δικηγόρος, αν εξακρίβωνε επιμελότερα τα πράγματα, οπότε ο κανονισμός της αμοιβής δεν θα γίνει με βάση το αίτημα της αγωγής, αλλά με βάση το ποσό που έπρεπε να ζητηθεί ύστερα από επιμελημένη εξακρίβωση των πραγμάτων. Τα ίδια ισχύουν και ως προς τον υπολογισμό της αμοιβής του δικηγόρου του εναγομένου, με την έννοια ότι, εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις μείωσης της αμοιβής του δικηγόρου του ενάγοντος, μεταξύ των οποίων είναι, όπως αναφέρθηκε και ότι αυτός μπορούσε να αντιληφθεί τη διόγκωση του αγωγικού αιτήματος, αυτοδικαίως και ο υπολογισμός της αμοιβής του δικηγόρου αυτού θα γίνει επί τη βάσει του ποσού που έπρεπε να ζητηθεί με τη αγωγή και αποτελεί, σύμφωνα και με τις διατάξεις του άρθρου 107 παρ. 1 - 4 του ίδιου κώδικα, το για τον καθορισμό της αμοιβής των δικηγόρων των διαδίκων χρηματικό αντικείμενο της δίκης, αδιαφόρως αν (και) ο εν λόγω δικηγόρος γνώριζε ή μπορούσε να αντιληφθεί την πραγματική αξία του αντικειμένου της αγωγής και τη διόγκωσή της με το αγωγικό αίτημα (ΑΠ 140/2007 αδημοσίευτη).

Εν προκειμένω, όντως συντρέχουν οι προϋποθέσεις μείωσης της αμοιβής του δικηγόρου που συνέταξε την αγωγή της “Τ. Α. Ε.” (επομένως και της αμοιβής του ενάγοντος ως πληρεξουσίου δικηγόρου τότε της εναγομένης “Μ. Α. Ε.”) διότι ο δικηγόρος αυτός μπορούσε, ύστερα από επιμελημένη εξακρίβωση των πραγμάτων, να αντιληφθεί ότι το ποσό που ζητούσε ήταν υπερβολικό και δεν ήταν ανάλογο με

το είδος και την επικαλούμενη ζημία σύμφωνα με τη νομολογία των δικαστηρίων. Γι' αυτό, άλλωστε, κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στον πρώτο βαθμό μετέτρεψε το αγωγικό αίτημα από καταψηφιστικό σε αναγνωριστικό: Ακριβώς επειδή έβλεπε την αμφίβολη τύχη του, εξ αιτίας της διογκώσεως, θέλησε να προστατεύσει την πελάτιδά του από μία δαπάνη καταβολής υψηλού δικαστικού ενσήμου με τις προσαυξήσεις υπέρ τρίτων. Αν είχε ενεργήσει με επιμέλεια, το αίτημα της χρηματικής ικανοποίησης δεν θα έπρεπε σε καμία περίπτωση να υπερβεί το όριο των 30.000.000 δρχ. Με βάση λοιπόν αυτό το όριο πρέπει να υπολογισθεί και η αμοιβή του ενάγοντος, κατά παραδοχή της σχετικής ενστάσεως της εναγομένης θεμελιούμενης στο άρθρο 102 του Κώδικα Δικηγόρων, ενώ σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες είναι αδιάφορο και δεν ερευνάται αν και αυτός γνώριζε ή μπορούσε να αντιληφθεί την πραγματική αξία του αντικειμένου της αγωγής και τη διόγκωσή της με το αγωγικό αίτημα. Επομένως, η αμοιβή του θα καθορισθεί με βάση το συνολικό ποσό των 559.844.578 δρχ (529.844.578 δρχ αποζημίωση και 30.000.000 χρηματική ικανοποίηση).

β) Η τελική αμοιβή του θα υπολογισθεί επί του ανωτέρω ποσού, όπως διαμορφώνεται με τους τόκους υπερημερίας μέχρι την πρώτη συζήτηση του πρώτου βαθμού, κατά την οποία διαμορφώνεται σύμφωνα με το άρθρο 224 ΚΠολΔ το αντικείμενο αυτής. Για όσους λόγους αναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο, δεν θα συνυπολογιστούν και οι τόκοι υπερημερίας που προέκυψαν μέχρι την συζήτηση της υποθέσεως στο δεύτερο βαθμό, ό-

πως αβάσιμα υποστηρίζει ο ενάγων, διότι είναι αδιάφορο αν μετά την πρώτη συζήτηση στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο επαυξήθηκε (με την πάροδο του χρόνου) η απαίτηση και άλλο με τη γέννηση επί πλέον τόκων. Επίσης, ο ισχυρισμός της εναγομένης ότι δεν θα υπολογιστούν καθόλου τόκοι για τη διαμόρφωση του αιτήματος της αγωγής διότι η αγωγή ήταν αναγνωριστική και συνεπώς δεν προκαλούσε τοκοδοσία είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. Η αγωγή δεν ήταν απαρχής αναγνωριστική. Όπως προαναφέρθηκε, ήταν καταψηφιστική και η ενάγουσα "Τ. Α. Ε." με δήλωση του πληρεξουσίου δικηγόρου της στον πρώτο βαθμό την περιόρισε σε αναγνωριστική. Ωστόσο, από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 340, 345 ΑΚ, 215, 294, 295 παρ. 1 και 297 ΚΠολΔ προκύπτει ότι η επίδοση καταψηφιστικής αγωγής επί χρηματικής απαίτησης εμπεριέχει και όχληση του εναγόμενου οφειλέτη να καταβάλει την παροχή, εκ του περιορισμού δε του καταψηφιστικού της αιτήματος σε αναγνωριστικό δεν ανατρέπεται και η όχληση, η οποία διατηρεί τα αποτελέσματά της, μεταξύ δε αυτών περιλαμβάνεται και η υπερημερία του οφειλέτη και η εντεύθεν έναρξη της τοκοδοσίας (ΑΠολομ 13/1994, ΑΠ 387/2006 αδημοσίευτη).

Επομένως, ο ενάγων δικαιούται αμοιβή:

Α. Για τη σύνταξη των προτάσεων της εναγομένης στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Βόλου προς απόκρουση της αγωγής, αντικειμένου αξίας κατά τα προαναφερόμενα 559.844.578 δρχ, συμπεριλαμβανομένων δε και των τόκων υπερημερίας ύψους 66.736.541 δρχ από την επίδοση

της αγωγής (23.10.2001) μέχρι τη συζήτηση (12.11.2002) τελικό ποσό 626.581.117 δρχ προς 2% επί της αξίας αυτής βάσει των άρθρων 107 παρ. 1 σε συνδυασμό με το άρθρο 100 παρ. 1 Κώδικα περί Δικηγόρων 12.551.622 δρχ (36.835 Ε).

Β. Για τη σύνταξη των προτάσεων στο Εφετείο Λάρισας προς απόκρουση της έφεσης το ίδιο ως άνω ποσό (2% επί της ίδιας αξίας βάσει του άρθρου 110 παρ. 1 του Κώδικα περί Δικηγόρων) 12.551.622 δρχ (36.835 Ε). Συνολικά δε 73.670 Ε. Τελική αμοιβή και για τις δύο υποθέσεις: 81.115 Ε.

6. Η εναγομένη έναντι της οφειλόμενης αμοιβής κατέβαλε στον ενάγοντα τα ακόλουθα ποσά:

α) Για την πρώτη αγωγή, κατά τη συζήτηση της στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Βόλου, 674,90 Ε για έξοδα παράστασης (βλ. απόδειξη Δ. Σ. Β. υπ' αριθ. .../26.3.2003) και για το αγωγόσημο 757,30. Για την απόκρουση της έφεσης στο Εφετείο Λάρισας 380 Ε για έξοδα παράστασης (βλ. απόδειξη Δ.Σ. Β. υπ' αριθ. ...).

β) Για την απόκρουση της δεύτερης αγωγής κατά τη συζήτησή της στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Βόλου 1.540,76 Ε για έξοδα παράστασης (βλ. απόδειξη Δ.Σ. Β. υπ' αριθ. .../13.11.2002. Για την απόκρουση της έφεσης στο Εφετείο Λάρισας 380 Ε για έξοδα παράστασης (βλ. απόδειξη Δ.Σ. Β. υπ' αριθ. ...).

Οι αμοιβές, όμως, αυτές (και τα δαπάνηματα για το δικαστικό ένσημο) δεν αποτελούν αντικείμενο της υπό κρίση αγωγής, διότι με αυτή ζητείται μόνο η αμοιβή για τη σύνταξη της (πρώτης) αγωγής και των προτάσεων (και για τις δυο αγωγές)

σε όλους τους βαθμούς. Δεν ζητείται αμοιβή για τις παραστάσεις στα αντίστοιχα δικαστήρια.

γ) Ωστόσο, αποδείχθηκε ότι η εναγομένη κατέβαλε στον ενάγοντα έναντι της ένδικης αμοιβής του επί πλέον ποσό 2.000 Ε. Για όλες τις ανωτέρω καταβολές ο ενάγων εξέδωσε σχετικές αποδείξεις. Κατά το ποσό των 2.000 Ε έγινε (εν μέρει) δεκτή η ένσταση της εναγομένης περί εξοφλήσεως και αφαιρέθηκε από την αμοιβή. Άλλωστε, ο ενάγων συνομολόγησε με τις προτάσεις του την καταβολή αυτή. Μετά την τελευταία καταβολή ο ενάγων ζήτησε από την εναγομένη να πληρωθεί την κατά το νόμο αμοιβή του διότι είχε συμφωνήσει με το νόμιμο εκπρόσωπό της Λ. Μ. ότι την κύρια αμοιβή του θα εισέπραττε μετά την εκ μέρους της εταιρίας ικανοποίηση της απαιτήσεως που της επιδικάσθηκε με την πρώτη αγωγή. Ωστόσο, η εναγομένη, μετά την τακτοποίηση των εκκρεμών υποθέσεών της, αρνήθηκε ότι οφείλει άλλη αμοιβή. Τότε, ο ενάγων διαμαρτυρήθηκε για την μη καταβολή της νόμιμης αμοιβής του κοινοποιώντας στην εναγομένη την από 30.8.2005 εξώδικη διαμαρτυρία του.

Άλλες καταβολές δεν έγιναν, όπως αβάσιμα υποστηρίζει η εναγομένη. Ειδικότερα, η επικαλούμενη από την εναγομένη καταβολή επί πλέον ποσού 2.000.000 δρχ παρέμεινε αναπόδεικτη. Αν είχε γίνει τέτοια καταβολή, εύλογο θα ήταν να είχε ζητηθεί από τον ενάγοντα η έκδοση επίσημης απόδειξης, αλλά και να έχει εκδοθεί από το Ταμείο της εναγομένης αντίστοιχο ένταλμα πληρωμής, αφού είναι ανώνυμη εταιρία και τα λογιστικά της συστήματα απαιτούν τέτοιους τύπους. Ορθά, λοιπόν, η

εκκαλουμένη δέχθηκε την ένσταση της εναγομένης περί εξοφλήσεως μόνο ως προς το ποσό των 2.000 Ε και την απέρριψε κατά τα λοιπά. Γι' αυτό ο σχετικός λόγος της εφέσεως πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

7. Η εναγομένη ισχυρίσθηκε στον πρώτο βαθμό παραδεκτώς ότι διατηρεί κατά του ενάγοντος ανταπαίτηση αποζημιώσεως 100.461,9 Ε, διότι ως δικηγόρος της από βαριά αμέλειά του χειρίσθηκε πλημμελώς την τελευταία από τις αναφερόμενες υποθέσεις της και το δικαστήριο, παρότι κέρδισε τη δίκη, της επιδίκασε τυπική μόνο δικαστική δαπάνη, ενώ θα έπρεπε, αν ο δικηγόρος της ήταν επιμελής και υπέβαλε κατάλογο δικαστικών εξόδων, να της επιδικάσει πλήρη δικαστική δαπάνη, την οποία έτσι απώλεσε ζημωθείσα κατά το ποσό των 100.461,9 Ε. Περαιτέρω, πρότεινε σε συμφηφισμό την ανωτέρω απαίτησή της προς αποζημίωση κατά της επίδικης αξιώσεως του ενάγοντος. Η ένστασή της όμως αυτή (άρθρα 440, 441 ΑΚ), πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, διότι δεν ασκήθηκε εντός της προβλεπόμενης από το νόμο αποσβεστικής προθεσμίας. Και τούτο διότι η προτεινόμενη σε συμφηφισμό ανταπαίτηση συνιστά περιεχόμενο αγωγής κακοδικίας εντολέα κατά εντολοδόχου δικηγόρου (άρθρο 73 ΕισΝΚΠολΔ). Συνεπώς, και υπό την εκδοχή ότι επιτρέπεται δικονομικά η προβολή της σχετικής αξιώσεως αποζημιώσεως (όχι μόνο με ευθεία αγωγή κακοδικίας ενώπιον του πολυμελούς πρωτοδικείου κατά τους όρους του άρθρου 73 ΕισΝΚΠολΔ, αλλά) και με ένσταση συμφηφισμού σε άλλο δικαστήριο, η ένσταση αυτή είναι απαράδεκτη διότι υποβλήθηκε

την 27.10.2005 (συζήτηση στον πρώτο βαθμό), δηλαδή μετά την παρέλευση της αποσβεστικής προθεσμίας των έξι (6) μηνών, κατά την έννοια των άρθρων 279 και 280 ΑΚ, αρχομένης από τότε που έλαβε γνώση της επικαλούμενης πράξης ή παράλειψης του δικηγόρου κατά την άσκηση των καθηκόντων του (ΑΠολομ 20/2000). Εν προκειμένω, η επικαλούμενη ζημιόγωνα παράλειψη του δικηγόρου έλαβε χώρα πριν από την έκδοση της απόφασης που επιδίκασε τη μειωμένη δικαστική δαπάνη και η εναγομένη έλαβε γνώση του αποτελέσματος το αργότερο με τη δημοσίευση της σχετικής απόφασης του Εφετείου Λάρισας (αριθ. 222/2005) που συντελέστηκε την 28.3.2005. Συνεπώς επήλθε απόσβεση της προτεινόμενης σε συμφηφισμό απαίτησης, πράγμα που ελέγχεται αυτεπαγγέλτως κατά το άρθρο 280 ΑΚ. Η εκκαλούμενη απέρριψε την ανωτέρω ένσταση με διαφορετικές αιτιολογίες. Επομένως κατ' αποτέλεσμα δεν έσφαλε και πρέπει μόνο να αντικατασταθούν οι αιτιολογίες της. Γι' αυτό ο αντίθετος λόγος της εφέσεως της εναγομένης (επαναλαμβανόμενος και ως πρόσθετος) πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

8. Από τις διατάξεις του άρθρου 92 παρ. 1 του Κώδικα Δικηγόρων προκύπτει ότι η αμοιβή που συμφώνησε ο εντολέας να καταβάλει στον δικηγόρο δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να υπολείπεται των ελάχιστων ορίων αμοιβής που προβλέπονται στα άρθρα 98 επ. του ίδιου Κώδικα, καθώς και ότι κάθε συμφωνία για την λήψη μικρότερης αμοιβής είναι άκυρη, ανεξάρτητα από τον χρόνο συνάψεώς της. Εξάλλου κατά τη διάταξη του άρθρου 281 του ΑΚ, που εφαρμόζεται και σε αξιώσεις

που στηρίζονται σε κανόνες δημόσιας τάξεως, όπως είναι και οι ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 92 παρ. 1 του Κώδικα Δικηγόρων, η άσκηση του δικαιώματος απαγορεύεται αν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος. Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, η άσκηση του δικαιώματος θεωρείται ως καταχρηστική όταν η προφανής υπέρβαση των ανωτέρω ορίων προκύπτει από προηγηθείσα συμπεριφορά του δικαιούχου ή από την πραγματική κατάσταση που δημιουργήθηκε ή τις περιστάσεις που μεσολάβησαν ή από άλλα περιστατικά, τα οποία καθιστούν μη ανεκτή την άσκηση του δικαιώματος, κατά τις περί δικαίου και ηθικής αντιλήψεις του μέσου κοινωνικού ανθρώπου (ΑΠολομ 33/2005 ΕλλΔνη 47 (2006) σελ. 1560).

Στην προκειμένη περίπτωση, η εναγομένη, αποκρούοντας την ένδικη αγωγή, πρότεινε επικουρικά την ένσταση καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος από τον ενάγοντα, επικαλούμενη ότι: α) Ουδέποτε ο ενάγων, προ ή μετά την εντολή, κατέστησε γνωστό στον (αγνοούντα τη νομοθεσία περί των δικηγορικών αμοιβών) Λ. Μ. (νόμιμο εκπρόσωπό της) ότι η αμοιβή του δεν θα μπορούσε να είναι μικρότερη από ένα νόμιμο ποσοστό, το οποίο - ενόψει του μεγάλου αντικειμένου της δίκης - θα ήταν πολύ υψηλό. β) Αν το είχε καταστήσει γνωστό, ο νόμιμος εκπρόσωπός της Λ. Μ. θα αναζητούσε άλλο δικηγόρο με μικρότερη αμοιβή ή θα ανέθετε την υπόθεση με την ίδια νόμιμη αμοιβή, αλλά σε άλλον πλέον εξειδικευμένο στο αντικείμενο της δίκης. γ) Αντίθετα, σε όλο το διάστημα της συνεργασίας του, ο

ενάγων άφηνε την εντύπωση ότι θα περιοριστεί στα συγκεκριμένα ποσά που ζητούσε κάθε φορά ενόψει των δικών, με αποτέλεσμα να έχει δημιουργηθεί στο νόμιμο εκπρόσωπό της η εύλογη πεποίθηση ότι δεν θα ασκήσει τα δικαιώματά του για τη νόμιμη αμοιβή με βάση τις διατάξεις του Κώδικα Δικηγόρων. Και δ) Η εκ των υστέρων ανατροπή των ανωτέρω συνιστά προφανή υπέρβαση των ορίων που διαγράφει το άρθρο 281 ΑΚ για την άσκηση ενός δικαιώματος.

Η ένσταση, όμως, αυτή, αν και νόμιμη (άρθρο 281 ΑΚ), πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη για τους εξής λόγους: Από το γεγονός ότι ο ενάγων δεν γνωστοποίησε στα όργανα της εναγομένης την πρόθεσή του να ζητήσει τη νόμιμη αμοιβή για τις υποθέσεις που του ανέθεσε, δεν μπορεί χωρίς άλλο να συναχθεί ότι αποδεχόταν άλλη αμοιβή μικρότερη και συμφωνούσε έτσι σιωπηρά σε έναν εκούσιο περιορισμό των δικαιωμάτων του. Επίσης, δεν είναι αληθές ότι ο ενάγων συμφώνησε με το νόμιμο εκπρόσωπο της εναγομένης Λ. Μ. να περιορίσει την αμοιβή του για την απόκρουση της αγωγής της "Τ. Α. Ε." σε συγκεκριμένα ποσά ενόψει κάθε δικαστικής ενέργειάς του, μικρότερα πάντως από τη νόμιμη ελάχιστη αμοιβή για την αντίστοιχη ενέργεια. Ούτε μπορεί να συναχθεί κάτι τέτοιο από την προκαταβολή των εξόδων και των αμοιβών για την παράσταση στο δικαστήριο με την έκδοση του προβλεπόμενου τριπλοτύπου του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου. Και ναι μεν δεν γνωστοποίησε απαρχής στο νόμιμο εκπρόσωπό της Λ. Μ. τα προβλεπόμενα από τον Κώδικα δικηγόρων περί των ελαχίστων νομίμων ορίων των δικηγορικών α-

μοιβών, πλην όμως αυτό δεν κρίνεται ικανό να δημιουργήσει στον προαναφερόμενο εκπρόσωπό της εύλογα την πεποίθηση ότι ο ενάγων θα περιοριζόταν μόνο στα ποσά που κάθε φορά λάμβανε εν όψει των δικών, διότι ο Λ. Μ. δεν ήταν κάποιος άπειρος στις συναλλαγές και εν προκειμένω στα περί την επιλογή και αμοιβή δικηγόρου, αλλά αντίθετα ήταν εμπειρότατος έμπορος και βιομήχανος και γνώριζε τα ύψη των δικηγορικών αμοιβών. Επίσης, ο ενάγων ουδόλως άφησε με τη συμπεριφορά του την εντύπωση ότι θα περιοριστεί στα συγκεκριμένα ποσά που ζητούσε κάθε φορά ενόψει των δικών. Σε κάθε περίπτωση, η παράλειψη του ενάγοντος να προβεί στην ανωτέρω γνωστοποίηση, και αν ακόμη δημιούργησε στην εναγομένη την πεποίθηση ότι είχε αποδεχθεί να πληρωθεί με μικρότερες αμοιβές, δεν καθιστά καταχρηστική την άσκηση του δικαιώματός του να ζητήσει τη νόμιμη αμοιβή του, αφού η παράλειψη αυτή και οι εκτιθέμενες λοιπές περιστάσεις δεν δικαιολογούν την δημιουργία τέτοιας πεποιθήσεως και μάλιστα σε σημείο που η μεταγενέστερη άσκηση των νόμιμων αξιώσεων του ενάγοντος και η απόκρουση των επιβαλλόμενων από την εναγομένη κατώτερων από τις νόμιμες αμοιβών, αντικειμενικά εκτιμώμενη, να παρέχει έντονη εντύπωση αδικίας και να έρχεται σε προφανή αντίθεση προς τις αρχές της καλής πίστεως και των χρηστών ηθών. Τα όρια των αρχών αυτών, εξάλλου, δεν υπερβαίνει η εν λόγω παράλειψη, έστω και αν είχε την επικαλούμενη από την εναγομένη συνέπεια, δηλαδή ότι την απέτρεψε να προσφύγει στις υπηρεσίες άλλου δικηγόρου που θα αμειβόταν με μικρότερες από

τις νόμιμες αμοιβές και να αποφύγει έτσι την πληρωμή της σημαντικά μεγαλύτερης νόμιμης αμοιβής, αφού η δυνατότητα αυτής να καταβάλει σε άλλον δικηγόρο μικρότερη από την οριζόμενη στο νόμο αμοιβή δεν αποτελεί νόμιμο τρόπο αποφυγής της αμοιβής αυτής και μάλιστα τρόπο που όφειλε κατά την καλή πίστη και τα χρηστά ήθη να μην αποτρέψει ο ενάγων. Για τον ίδιο λόγο, η προαναφερόμενη συμπεριφορά του ενάγοντος δεν συνιστά εκδήλωση κακοπιστίας ούτε έλλειψη συναλλακτικής εντιμότητας, όπως υποστηρίζει η εναγομένη, επειδή δεν της έδωσε την δυνατότητα να αναθέσει τις ίδιες υποθέσεις σε άλλον δικηγόρο με την πληρωμή μικρότερης από τη νόμιμη αμοιβής (ΑΠ 1038/2005 αδημ.). Πρέπει λοιπόν η ανωτέρω ένσταση να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη.

Η εκκαλούμενη απέρριψε την ανωτέρω ένσταση με συνοπτικές αιτιολογίες. Επομένως κατ' αποτέλεσμα δεν έσφαλε και πρέπει μόνο να συμπληρωθούν οι αιτιολογίες της. Γι' αυτό ο αντίθετος λόγος της εφέσεως της εναγομένης (επαναλαμβανόμενος και ως πρόσθετος) πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

9. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, έπρεπε να γίνουν εν μέρει δεκτές οι ενστάσεις της εναγομένης α) περί εφαρμογής του άρθρου 102 Κώδικα Δικηγόρων και β) περί καταβολής 2.000 Ε και να απορριφθούν οι λοιπές. Συνακόλουθα, έπρεπε να γίνει δεκτή η αγωγή ως βάσιμη και από ουσιαστική άποψη αλλά κατά ένα μέρος και να υποχρεωθεί η εναγομένη να πληρώσει στον ενάγοντα 79.115 ευρώ (81.115 - 2.000 = 79.115 Ε) με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Η

εκκαλούμενη, απέρριψε την ένσταση του άρθρου 102 του Κώδικα Δικηγόρων, και προσδιόρισε την αμοιβή του ενάγοντος σε 105.991,9 Ε. Εν τέλει, δε, αφαιρώντας τα καταβληθέντα (2.000 Ε) επιδίκασε στον ενάγοντα ποσό 103.991,9 Ε. Κρίνοντας όμως έτσι, ούτε το νόμο ορθά εφάρμοσε ούτε τις αποδείξεις σωστά εκτίμησε κατά το βάσιμο περί αυτού λόγο της εφέσεως που πρέπει να γίνει δεκτός. Αφού εξαφανισθεί η εκκαλούμενη, το δικαστήριο πρέπει να κρατήσει την υπόθεση και να δικάσει την ουσία της, δεχόμενο την αγωγή εν μέρει, όπως ορίζεται στο διατακτικό. Τα δικαστικά έξοδα του ενάγοντος και για τους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας, βαρύνουν την εναγομένη, επειδή ηττάται, αλλά κατά την έκταση της ήττας της (άρθρα 178,183 ΚΠολΔ). Δεν θα υπολογιστούν, όμως, έξοδα για τη σύνταξη της αγωγής και των προτάσεων από τον ενάγοντα, ούτε για την παράστασή του και στους δύο βαθμούς διότι συνέταξε ο ίδιος τα δικόγραφα και παρέστη αυτοπροσώπως και επομένως δεν υποβλήθηκε σε δαπάνες γι' αυτά.

210/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης
Εισηγητής: Γεωρ. Αποστολάκης
Δικηγόροι: Κων. Τσακίρης, Κων. Ευθυμίου

Επί αγωγής αποκτημάτων απαιτείται προσδιορισμός του είδους της συμβολής, της αξίας της και του αιτιώδους συνδέσμου της με την αύξηση της περιουσίας του υπόχρεου. Η συμβολή μπορεί να συνίσταται όχι μόνο σε παροχή κεφαλαίου, αλλά και σε παροχή υπηρεσιών αποτιμώ-

μενων σε χρήμα, ως και υπηρεσιών, που παρέχονται στο συζυγικό οίκο για την επιμέλεια και ανατροφή των τέκνων, καθό μέτρο αυτές δεν επιβάλλονται από την υποχρέωση συνεισφοράς στις οικογενειακές ανάγκες και κατά το οποίο ο υπόχρεος εξοικονόμησε δαπάνες που συνέβαλαν στην επαύξηση της περιουσίας του. Η χρηματική αποτίμηση των υπηρεσιών του δικαιούχου συζύγου μπορεί να προκύπτει και από τη χρηματική αξία υποθετικού εισοδήματος που αυτός θα αποκόμιζε αν, αντί για τις υπηρεσίες αυτές, ασκούσε ορισμένη επαγγελματική δραστηριότητα.

Το μαχητό τεκμήριο ότι η συμβολή του δικαιούχου συζύγου ανέρχεται στο 1/3 της αύξησης της περιουσίας του υπόχρεου λειτουργεί αμφιμερώς, υπέρ και των δύο διαδίκων.

{...} 3. Από το άρθρο 1400 ΑΚ προκύπτει ότι προϋποθέσεις της αξίωσης του συζύγου προς συμμετοχή στα αποκτήματα του άλλου είναι: α) Η λύση ή ακύρωση του γάμου, ή, κατ' ανάλογη εφαρμογή, η συμπλήρωση τριετούς διάστασης των συζύγων, β) η αύξηση της περιουσίας του υπόχρεου αφότου τελέσθηκε ο γάμος και γ) η συμβολή, με οποιονδήποτε τρόπο, του δικαιούχου συζύγου στην αύξηση αυτή της περιουσίας του υπόχρεου. Για την τελευταία είναι αναγκαίο να προσδιορίζεται τόσο στην αγωγή, όσο και στην απόφαση το είδος της συμβολής, η αξία της και ο αιτιώδης σύνδεσμος αυτής με την αύξηση της περιουσίας του υπόχρεου. Η συμβολή μπορεί να συνίσταται όχι μόνο στην παροχή κεφαλαίου με οποιαδήποτε μορφή, αλλά και στην παροχή υπηρεσιών αποτιμώ-

μένων σε χρήμα, ακόμη και υπηρεσιών, οι οποίες παρέχονται στο συζυγικό οίκο και για την επιμέλεια και ανατροφή των τέκνων, όταν και κατά το μέτρο που αυτές δεν επιβάλλονται από την, κατά τα άρθρα 1389 και 1390 ΑΚ, υποχρέωση συνεισφοράς στην αντιμετώπιση των οικογενειακών αναγκών, κατά το οποίο έμεινε απερίσπαστος από την εκπλήρωση της αντίστοιχης υποχρέωσής του σε συνεισφορά στην αντιμετώπιση των οικογενειακών αναγκών ο υπόχρεος σύζυγος και έτσι εξοικονόμησε δαπάνες και δυνάμεις που συνέβαλαν στην επαύξηση της περιουσίας του. Για να ληφθούν υπόψη και να υπολογισθούν αυτού του είδους οι υπηρεσίες ως συμβολή στην επαύξηση της περιουσίας του υπόχρεου συζύγου, απαιτείται να γίνεται η κατά το μέρος που υπερβαίνει το επιβαλλόμενο από την υποχρέωση της συνεισφοράς στην αντιμετώπιση των οικογενειακών αναγκών μέτρο, χρηματική αποτίμησή τους, ή η αποτίμηση των δυνάμεων που εξοικονόμησε από την παροχή τους ο υπόχρεος σύζυγος, εάν προβάλλεται ότι η εξοικονόμηση αυτή συνέβαλε κατά διαφορετικό από την αποτίμηση των υπηρεσιών ποσό στην αύξηση της περιουσίας του υπόχρεου, που διαφορετικά δεν θα επιτυγχανόταν χωρίς αυτήν. Η χρηματική αποτίμηση των υπηρεσιών αυτών του δικαιούχου συζύγου μπορεί να προκύπτει και από τη χρηματική αξία ενός υποθετικού εισοδήματος, που ο δικαιούχος θα αποκόμιζε αν, αντί για τις υπηρεσίες αυτές, ασκούσε ορισμένη επαγγελματική δραστηριότητα, στην οποία θα μπορούσε να επιδοθεί και την οποία θυσίασε για χάρη της οικογένειας. Περαιτέρω, το καθιερούμενο από τη διάταξη

του άρθρου 1400 εδ. β' ΑΚ μαχητό τεκμήριο ότι η συμβολή του δικαιούχου συζύγου ανέρχεται στο ένα τρίτο της αύξησης (της περιουσίας του δικαιούχου), εκτός αν αποδειχθεί μεγαλύτερη ή μικρότερη ή καμία συμβολή, λειτουργεί αμφιμερώς και υπέρ των δύο διαδίκων, με την έννοια ότι αν ο ενάγων ζητήσει με την αγωγή του ποσοστό της αύξησης που αντιστοιχεί σε μεγαλύτερη του 1/3 συμβολή, αυτός υποχρεούται να αποδείξει το μεγαλύτερο του τεκμαρτού ποσοστό της συμβολής του, ενώ ο εναγόμενος μπορεί, κατ' ένσταση, να προβάλλει και να αποδείξει ότι ο ενάγων είχε μικρότερη της τεκμαιρόμενης ή και καμία συμβολή. Με τη διάταξη αυτή δεν καθιερώνεται ιδιαίτερος τρόπος υπολογισμού της αξίωσης σε σχέση με το ποσοστό του τεκμηρίου, αλλ' απλώς γίνεται κατανομή του βάρους της απόδειξης με βάση μαχητό τεκμήριο, ενώ η αξίωση συμμετοχής στην επαύξηση της περιουσίας του υπόχρεου συζύγου είναι μία και ενιαία, οποιοδήποτε ποσοστό (μεγαλύτερο ή μικρότερο του τεκμαιρούμενου) συμμετοχής και αν ζητεί με την αγωγή ο δικαιούχος σύζυγος (ΑΠ 438/2007 αδημοσίευτη, ΑΠ 447/2006 ΝοΒ 2006. 1026, ΑΠ 1678/2005, 1485/2005 αδημοσίευτες, ΑΠ 1418/2004 ΕλλΔνη 46 (2005). 765).

Εν προκειμένω, από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Ο γάμος των διαδίκων τελέσθηκε την 5.2.1982 στο Βουκουρέστι της Ρουμανίας, όπου ο εναγόμενος σπούδαζε οδοντογιατρός. Οι σύζυγοι κατοικούσαν στο Βουκουρέστι μέχρι το 1986 που ο εναγόμενος τέλειωσε τις σπουδές του και επέστρεψαν στην Ελλάδα. Εγκαταστάθηκαν στη Λ., όπου ο εναγόμενος ασκεί το

επάγγελμα του οδοντογιατρού και την 23.10.1987 απέκτησαν μία κόρη. Ήδη από το 1992 η έγγαμη συμβίωσή τους παρουσίασε προβλήματα, αλλά διακόπηκε οριστικά την 22.6.1995, οπότε η ενάγουσα αποχώρησε από το συζυγικό οίκο μαζί με το τέκνο τους. Ο γάμος τους λύθηκε με την υπ' αριθ. 642/2000 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, η οποία κατέστη αμετάκλητη την 12.5.2003, διότι η υπ' αριθ. 592/2002 απόφαση του Εφετείου Λάρισας που απέρριψε την κατά της πρωτόδικης απόφασης έφεση επιδόθηκε στην ενάγουσα την 11.11.2002. Συνεπώς από την επόμενη (12.11.2002) άρχισε η προθεσμία των 30 ημερών για αναίρεση (άρθρο 564 ΚΠολΔ), αλλά και η προθεσμία των έξι μηνών κατά το άρθρο 605 ΚΠολΔ για αναψηλάφηση που έληξε την 12.5.2003. Η υπό κρίση αγωγή κατατέθηκε την 22.7.2004 και επιδόθηκε στον εναγόμενο την 26.7.2004 (βλ. υπ' αριθ. .../2004 έκθεση επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή Ν. Κ.). Επομένως ασκήθηκε πριν παρέλθει η διετής παραγραφή του άρθρου 1401 ΑΚ, η οποία συμπληρώνονταν την 13.5.2005. Γι' αυτό η ένσταση του εναγομένου περί παραγραφής ορθά απορρίφθηκε από την εκκαλούμενη και ο αντίθετος λόγος της εφέσεώς του πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Ο εναγόμενος πριν από το γάμο δεν είχε κανένα περιουσιακό στοιχείο, όπως και η ενάγουσα. Η τελευταία δεν απέκτησε περιουσιακά στοιχεία ούτε κατά τη διάρκεια του γάμου. Αντίθετα, ο εναγόμενος απέκτησε τα ακόλουθα:

1. Την 17.9.1991 κατά πλήρη κυριότητα μία επαγγελματική στέγη (οριζόντια ιδιοκτησία) 62,4 τ.μ. κείμενη στο δεύτε-

ρο όροφο πολυκατοικίας επί της οδού Κ. ... της Λ.. Κατέστη κύριος αυτής δυνάμει του υπ' αριθ. .../1991 πωλητηρίου συμβολαίου της συμβολαιογράφου Κ. Δ. που μεταγράφηκε νόμιμα αντί τιμήματος 6.500.000 δρχ (19.075 Ε), για την καταβολή του οποίου ο εναγόμενος έλαβε δάνειο από την Κ. Τράπεζα δεκαετούς χρονικής διάρκειας. Το δάνειο αποπληρώθηκε το έτος 2001 από τον εναγόμενο. Στην ανωτέρω επαγγελματική στέγη εγκατέστησε το οδοντιατρείο του. Η αγοραία αξία της κατά τη λύση του γάμου (11.5.2003) ήταν 1.230 Ε το τ.μ. και συνολικά 84.744 Ε.

2. Την 1.10.1993 το ½ εξ αδιαιρέτου κατά πλήρη κυριότητα δύο αγρών στη θέση "Γ. - Μ." και "Τ. Π." Κ. Λ. εκτάσεως 10.971 και 5.843 τ.μ.. Κατέστη κύριος αυτών δυνάμει του υπ' αριθ. .../1993 πωλητηρίου συμβολαίου του συμβολαιογράφου Σ. Ε., που μεταγράφηκε νόμιμα, αντί τιμήματος 3.400.000 δρχ (9.978 Ε) που καταβλήθηκε από τον εναγόμενο. Οι αγροί αυτοί εισφέρθηκαν σε αναδασμό και αντ' αυτών παραχωρήθηκαν στον εναγόμενο κατά το ½ εξ αδιαιρέτου δύο άλλοι αγροί εκτάσεως 5.950 και 10.098 τ.μ. στη θέση "Γ. - Μ." Κ. Λ.. Η αγοραία αξία τους κατά τη λύση του γάμου (11.5.2003) ήταν 1,5 Ε το τ.μ. και συνολικά 12.036 Ε.

3. Την 27.5.1994 κατά πλήρη κυριότητα ένα αγρό στη θέση "Γ. - Μ." Κ. Λ. εκτάσεως 15.000 τ.μ.. Κατέστη κύριος αυτού ως πλειοδότης σε δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό δυνάμει της υπ' αριθ. .../1994 περιλήψης κατακυρωτικής έκθεσης του συμβολαιογράφου Δ. Δ., που μεταγράφηκε νόμιμα, αντί τιμήματος 5.501.000 δρχ (16.144 Ε) που καταβλή-

θηκε από τον εναγόμενο. Ο αγρός αυτός εισφέρθηκε σε αναδασμό και αντ' αυτού παραχωρήθηκε στον εναγόμενο ένας άλλος εκτάσεως 11.863 τ.μ. στη θέση "Γ. - Μ." Κ. Λ.. Η αγοραία αξία του κατά τη λύση του γάμου (11.5.2003) ήταν 1,5 Ε το τ.μ. και συνολικά 17.795 Ε.

4. Το 1991 ένα Ι.Χ.Ε. αυτοκίνητο τύπου Μάζντα 1600 κ.ε. (αριθ. κυκλοφορίας ΡΙΕ- ...), το οποίο αγόρασε αντί τιμήματος 3.000.000 δρχ (8.801 Ε) που κατέβαλε ο ίδιος. Η αγοραία αξία του κατά τη λύση του γάμου (11.5.2003) ήταν 2.800 Ε.

Την ανωτέρω περιουσία ο εναγόμενος απέκτησε αποκλειστικά με δικά του έσοδα από την επαγγελματική του δραστηριότητα ως οδοντογιατρός. Η ενάγουσα δεν είχε καμία συμβολή στην απόκτηση της περιουσίας αυτής. Δεν είχε προσωπική περιουσία ούτε άλλη πηγή εσόδων. Άλλωστε και η ίδια δεν προβάλλει τέτοιο τρόπο συμβολής (με παροχή κεφαλαίου ή παροχής άλλων πραγμάτων). Η μόνη παροχή της, κατά την διάρκεια της έγγαμης συμβίωσης, ήταν η παροχή υπηρεσιών στο συζυγικό οικο και, όταν γεννήθηκε το τέκνο τους, για την επιμέλεια και ανατροφή αυτού. Σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, η παροχή τέτοιων υπηρεσιών συνιστά "συμβολή" κατά την έννοια του άρθρου 1400 ΑΚ μόνο στην περίπτωση (και κατά το μέτρο) που αυτές δεν επιβάλλονται από την, κατά τα άρθρα 1389 και 1390 ΑΚ, υποχρέωση συνεισφοράς στην αντιμετώπιση των οικογενειακών αναγκών, κατά το οποίο ο υπόχρεος σύζυγος έμεινε απερίσπαστος από την εκπλήρωση της αντίστοιχης υποχρέωσής του σε συνεισφορά στην αντιμετώπιση των οικογενειακών αναγκών και έτσι εξοικονόμησε

δαπάνες και δυνάμεις που συνέβαλαν στην επαύξηση της περιουσίας του. Στην προκειμένη όμως περίπτωση, οι υπηρεσίες που παρείχε η ενάγουσα δεν υπερέβαιναν το όριο της, από τα άρθρα 1389 και 1390 ΑΚ, υποχρεώσεώς της προς συνεισφορά στην αντιμετώπιση των οικογενειακών αναγκών αυτής, του εναγομένου και του κοινού τέκνου τους. Οι παρεχόμενες απ' αυτήν υπηρεσίες συνίσταντο στην καθαρότητα και επιμέλεια του συζυγικού οίκου, την παρασκευή φαγητού, τη μέριμνα για την ένδυση συζύγου και τέκνου και γενικότερα σ' αυτό που αποκαλείται "νοικοκυριό". Επίσης και στη φροντίδα και ανατροφή, από κοινού με το σύζυγο πατέρα, του ανήλικου τέκνου τους. Η χρηματική αποτίμηση των υπηρεσιών αυτών ισοδυναμεί με τη χρηματική αξία ενός εισοδήματος, που η ενάγουσα θα αποκόμιζε αν, αντί για τις υπηρεσίες αυτές, ασκούσε ορισμένη επαγγελματική δραστηριότητα, στην οποία θα μπορούσε να επιδοθεί και την οποία θυσίασε για χάρη της οικογένειάς. Η μόνη επαγγελματική, όμως, δραστηριότητα, στην οποία θα μπορούσε να επιδοθεί η ενάγουσα ήταν, στην καλλίτερη περίπτωση, της ιδιωτικής υπαλλήλου γενικών καθηκόντων, αφού δεν αποδείχθηκε ότι ήταν πτυχιούχος χημικός (με σπουδές στην πατρίδα της: Ρουμανία). Σε κάθε περίπτωση, αν κατείχε τέτοιο πτυχίο, δεν αποδείχθηκε ότι προέβη στην αναγνώρισή του στην Ελλάδα με τις νόμιμες διαδικασίες, ώστε να μπορεί να ασκεί τα παρεχόμενα από ένα τέτοιο πανεπιστημιακό πτυχίο επαγγελματικά δικαιώματα. Έτσι η χρηματική αξία των υπηρεσιών της αποτιμώνται στο ύψος (κατά μέσο όρο) ενός αλόγου μισθού που κατά το κρίσιμο χρό-

νο της λύσεως του γάμου (11.5.2003), κατά τον οποίο γίνεται η αποτίμηση της τελικής περιουσίας του υπόχρεου συζύγου, ανέρχονταν σε 500 ευρώ το μήνα. Οι οικογενειακές τους ανάγκες, ενόψει της επαγγελματικής θέσεως του εναγομένου, την ηλικία των συζύγων, την ηλικία και τον αριθμό των τέκνων τους (ένα), αποτιμώνται στο συνολικό ποσό των 2.500 Ε και περιλαμβάνουν το μίσθωμα της κατοικίας τους, τη διατροφή, δαπάνες για την ένδυση και ψυχαγωγία αυτών και του τέκνου τους, τη θέρμανσή τους, καθώς και την ιατρική περίθαλψή τους που την εξασφάλιζε ο ασφαλιστικός φορέας του εναγομένου. Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει το κόστος για το επίπεδο διαβίωσης μίας τριμελούς οικογένειας ενός οδοντογιατρού χωρίς ιδιόκτητη κατοικία. Στην αντιμετώπιση των αναγκών αυτών η ενάγουσα, ενόψει των προαναφερομένων δυνατοτήτων της, είχε από τα νόμο υποχρέωση να συνεισφέρει ως ανάλογο μέτρο τις υπηρεσίες που προαναφέρθηκαν χρηματικής αξίας 500 Ε. Δεν είναι βάσιμο ότι αυτή παρείχε υπηρεσίες πέρα από το μέτρο αυτό λ.χ. με την προσφορά υπηρεσιών επί πλέον και στο οδοντιατρείο του συζύγου της ή υπηρεσίες άλλης φύσεως που να υπήρξαν αιτία αποταμιεύσεως απ' αυτόν κάποιων δαπανών που απέφυγε.

Εφόσον, λοιπόν, η μοναδική συμβολή της ενάγουσας κατά τη διάρκεια της έγγαμης συμβίωσης ήταν οι ανωτέρω υπηρεσίες και αυτές δεν υπερέβησαν το μέτρο των κατά τα άρθρα 1389 και 1390 ΑΚ υποχρεώσεών της προς συνεισφορά στον κοινό οικογενειακό οίκο, οι εν λόγω υπηρεσίες δεν μπορούν να θεωρηθούν, σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, ως "συμβολή" αυτής (κατά την έννοια του

άρθρου 1400 ΑΚ) στην απόκτηση των περιουσιακών αποκτημάτων του εναγομένου, διότι αυτά αποκλειστική αιτία και πηγή είχαν τα επαγγελματικά του έσοδα. Συνεπώς δεν υπήρξε καμία συμβολή της ενάγουσας στην κτήση τους. Πρέπει, λοιπόν, να γίνει δεκτή η ένσταση του εναγομένου περί μηδενικής συμβολής της ενάγουσας, η οποία καταρρίπτει το τεκμήριο της κατά το 1/3 συμβολής που αποτελεί τη βάση της υπό κρίση αγωγής. Συνακόλουθα η αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη. Η εκκαλούμενη, χωρίς ειδικές αιτιολογίες, απέρριψε την ανωτέρω ένσταση του εναγομένου και δέχθηκε την αγωγή. Κρίνοντας, όμως, έτσι δεν εκτίμησε ορθά τις αποδείξεις, όπως βάσιμα παραπονείται ο εναγόμενος με το σχετικό λόγο της εφέσεώς του. Η έρευνα των λοιπών λόγων της παρέλκει. Πρέπει, λοιπόν, να γίνει δεκτή η έφεση και να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη. Το δικαστήριο θα κρατήσει την υπόθεση και, αφού δικάσει την ουσία της, πρέπει να απορρίψει την αγωγή ως αβάσιμη...

218/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγητής: Γεωρ. Αποστολάκης

Δικηγόροι: Ζήσης Σαμαράς, Θωμάς Παπαλιάγκας

Απόφαση ασφ. μέτρων που διέταξε την υπό του εργοδότη αποδοχή των υπηρεσιών του εργαζομένου μέχρι να εκδοθεί οριστική απόφαση επί της αγωγής για την κύρια υπόθεση.

Έκδοση οριστικής απόφασης και αποδοχή της αγωγής. Άσκηση από τον εργοδότη έφεσης και αίτησης ανάκλησης των ασφ.

μέτρων λόγω εκούσιας εκτέλεσης του διατακτικού της και επανόδου του εργαζόμενου στη θέση του.

Απαράδεκτη η αίτηση διότι ο αιτών εργοδότης δεν έχει έννομο συμφέρον να ζητήσει την ανάκληση της απόφασης, η ισχύς της οποίας έληξε αυτοδικαίως με την έκδοση της οριστικής απόφασης επί της αγωγής, έστω και αν συντρέχει η προϋπόθεση του 698 παρ. 1 περ. β' ΚΠολΔ (έκδοση οριστικής απόφασης και εκτέλεση αυτής), καθ' όσον η δικαστική ανάκληση προϋποθέτει απόφαση ασφ. μέτρων που δεν έχει χάσει την ισχύ της.

Η αιτούσα με την υπό κρίση αίτησή της ισχυρίζεται ότι η καθής η αίτηση ζήτησε από το Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων και συγκεκριμένα να υποχρεωθεί η αιτούσα (εργοδότηδα) να αποδέχεται προσωρινά τις υπηρεσίες της ως υπεύθυνης διαχείρισης προσωπικού, όπως και πριν από τη μονομερή δυσμενή μεταβολή εργασιακής θέσεως που κατά τους ισχυρισμούς της είχε υποστεί. Ότι η αίτηση αυτή έγινε δεκτή και με την υπ' αριθ. 3457/2006 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας διατάχθηκε το ανωτέρω ασφαλιστικό μέτρο. Ότι, σύμφωνα με το διατακτικό της απόφασης, η ισχύς του μέτρου ήταν μέχρι να εκδοθεί οριστική απόφαση επί της αγωγής για την κύρια υπόθεση. Ότι επί της τελευταίας εκδόθηκε η υπ' αριθ. 156/2007 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας που δέχθηκε την αγωγή. Ότι κατά της αποφάσεως αυτής η εναγομένη (αιτούσα) άσκησε παραδεκτως έφεση, η οποία εκκρεμεί ενώπιον του Εφετείου Λάρισας. Επικαλούμενη λοι-

πόν ότι συντρέχει λόγος ανακλήσεως της προαναφερόμενης αποφάσεως των ασφαλιστικών μέτρων, γιατί το διατακτικό της έχει εκτελεσθεί εκούσια και η καθής η αίτηση επανήλθε στη θέση της, ζητεί την ανάκλησή της. Η υπόθεση ανήκει στην υλική και τοπική αρμοδιότητα του δικαστηρίου αυτού, στο οποίο εκκρεμεί η αγωγή για την κύρια υπόθεση (άρθρο 697 ΚΠολΔ), και εκδικάζεται κατά την ειδική διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (άρθρα 683 επ. ΚΠολΔ). Ωστόσο, η αίτηση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη διότι η αιτούσα δεν έχει έννομο συμφέρον να ζητήσει την ανάκληση της ανωτέρω αποφάσεως, η ισχύς της οποίας έληξε αυτοδικαίως με την έκδοση της οριστικής αποφάσεως επί της αγωγής για την κύρια υπόθεση. Η (υπό ανάκληση απόφαση) θα είχε ισχύ, σύμφωνα με το διατακτικό της, μέχρι να εκδοθεί οριστική απόφαση επί της αγωγής για την κύρια υπόθεση. Εφόσον πληρώθηκε αυτή η προϋπόθεση, έχασε αυτοδικαίως την ισχύ της. Επομένως, έστω και αν συντρέχει η προϋπόθεση του άρθρου 698 παρ. 1 περ. β' ΚΠολΔ (έκδοση οριστικής αποφάσεως και εκτέλεση αυτής), δεν χωρεί δικαστική, ανάκληση διότι αυτή προϋποθέτει απόφαση ασφαλιστικών μέτρων που ισχύει ακόμη και δεν έχασε την ισχύ της. Τα δικαστικά έξοδα της καθής η αίτηση βαρύνουν την αιτούσα επειδή ηττάται (άρθρο 176 ΚΠολΔ), όπως ορίζεται στο διατακτικό.

264/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης
Εισηγητής: Γεωρ. Αποστολάκης
Δικηγόροι: Άλκης Βούλγαρης, Μαρία Σωτηρίου

Απόφαση Νομισματικής Επιτροπής με την οποία, κατ' εξαίρεση των περιορισμών των 296 ΑΚ και 111 παρ. 2 ΕισΝΑΚ για ανατοκισμό των τόκων, παρασχέθηκε στις Τράπεζες η ευχέρεια να υπολογίζουν λογιστικώς τόκους από την πρώτη μέρα καθυστέρησής τους, εφόσον υπάρχει ρητή συμφωνία των μερών, μη αρκούσης μονομερούς δήλωσης από την Τράπεζα.

Επί αλληλοχρέου λογ/σμού, όταν υπάρχει συμφωνία ανατοκισμού των τόκων υπερημερίας και μετά το κλείσιμο αυτού, οι τόκοι αυτοί ανατοκίζονται, ανεξάρτητα από το αν για την οφειλή του καταλοίπου έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση ή εκτελεστός τίτλος, όπως δ/γή πληρωμής, διότι το κατάλοιπο δεν χάνει το χαρακτήρα της τραπεζικής απαίτησης και βάσει της απόφασης της Νομισματικής Επιτροπής επιτρέπεται ο ανατοκισμός, χωρίς διάκριση μεταξύ ενεργού και λήξασας σύμβασης αλληλόχρεου λογ/σμού, ή χωρίς εξαίρεση του εκτοκισμού, όταν έχει εκδοθεί για την οφειλή δικαστική απόφαση ή εκτελεστός τίτλος.

Η δ/γή πληρωμής που δεν επιδίκασε τόκους των τόκων υπερημερίας για το μετά το κλείσιμο του λογ/σμού και την έκδοση της δ/γής διάστημα δεν αποτελεί τίτλο εκτελεστό για την είσπραξή τους, αλλά δεν αποκλείεται το ενδεχόμενο οφειλής τέτοιων τόκων από τη συμφωνία των μερών, η οποία συνιστά νόμιμη αιτία που αποκλείει την εφαρμογή των δ/ξεων περί αδικ. πλουτισμού.

{...}2. Η ενάγουσα (ήδη εφεσίβλητη) με την αγωγή της, την οποία απηύθυνε κατά της εκκαλούσας ενώπιον του Μονομε-

λούς Πρωτοδικείου Λάρισας, ισχυρίστηκε ότι η εναγομένη της χορήγησε πίστωση με ανοιχτό λογαριασμό, για το κατάλοιπο της οποίας, μετά το οριστικό κλείσιμο του λογαριασμού, εκδόθηκε διαταγή πληρωμής. Ότι, για να αποφύγει την αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος της ακίνητης περιουσίας της, αναγκάστηκε να καταβάλει στην εναγομένη συνολικά 16.695.000 δρχ, μολοντί το πράγματι οφειλόμενο ποσό για το κεφάλαιο, τόκους υπερημερίας και έξοδα ανερχόταν σε 11.931.037 δρχ, έτσι ώστε να καταστεί πλουσιότερη σε βάρος της περιουσίας της κατά τη διαφορά των 4.763.963 δρχ χωρίς νόμιμη αιτία, αφού το επί πλέον ποσό καταβλήθηκε αχρεώστητα, δεδομένου ότι συνιστούσε τόκους τόκων για το μετά το οριστικό κλείσιμο του λογαριασμού χρονικό διάστημα, χωρίς ωστόσο ούτε η σύμβαση να προβλέπει την καταβολή τέτοιων τόκων, ούτε να έχουν επιδικασθεί από τη διαταγή πληρωμής. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε να υποχρεωθεί η εναγομένη να της πληρώσει ποσό 4.763.963 δρχ με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Η υπόθεση εκδικάστηκε αντιμωλία των διαδίκων και εκδόθηκε η υπ' αριθ. 315/2005 οριστική απόφαση του ανωτέρω δικαστηρίου, με την οποία η αγωγή έγινε δεκτή. Η εκκαλούσα με την έφεσή της προσβάλλει την απόφαση αυτή και παραπονείται για εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητώντας να εξαφανισθεί ώστε να απορριφθεί η εναντίον της αγωγή. Πρέπει λοιπόν να ακολουθήσει η ουσιαστική έρευνα των λόγων της έφεσης.

3. Κατά τη διάταξη του άρθρου 8 παρ. 6 του ν. 1083/1980 "περί αγοράς και πωλήσεως συναλλάγματος και ξένων τραπε-

ζικών γραμματίων”, όπως ίσχυε πριν από την κατάργησή της με το άρθρο 12 παρ. 5β’ του ν. 2601/1998 που ισχύει από 15-4-1998 (άρθρο 20 αυτού), η Νομισματική Επιτροπή (Ν. Ε.) με αποφάσεις της δύναται να επιτρέπει τον εκτοκισμό των οφειλόμενων τόκων στα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα χωρίς οποιoδήποτε χρονικό ή άλλο περιορισμό. Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι παρασχέθηκε η εξουσιοδότηση στη Ν. Ε., υπό τον έλεγχο και τη ρυθμιστική εξουσία της οποίας είχε τεθεί το όλο πλέγμα των τραπεζικών επιτοκίων, να επιτρέπει με αποφάσεις της τον ανατοκισμό των τόκων που οφείλονται στα πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία λειτουργούν στην Ελλάδα, χωρίς κανένα χρονικό ή άλλο περιορισμό. Με βάση τη νομοθετική αυτή εξουσιοδότηση εκδόθηκε η απόφαση 289/30-10 1980 της Ν. Ε. που δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (τεύχος Α’ 269/27-11-1980) και είχε ισχύ νόμου, με την οποία η Ν. Ε. αποφάσισε ότι “ο εκτοκισμός των οφειλομένων εις τας Τράπεζας και τους λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς εν καθυστερήσει τόκων δύναται να γίνεται από της πρώτης ημέρας καθυστέρησης άνευ οιοδήποτε χρονικού περιορισμού”. Με την απόφαση αυτή, η οποία ίσχυσε από τις 8/12/1980 έως τις 15/4/1998, θεσπίστηκε, προκειμένου περί των τραπεζικών συναλλαγών, εξαίρεση ως προς τους περιορισμούς που τίθενται από τις διατάξεις των άρθρων 296 ΑΚ και 111 παρ. 2 ΕισΝΑΚ, για τον ανατοκισμό των οφειλόμενων τόκων. Σύμφωνα με την εξαίρεση αυτή παρασχέθηκε στις Τράπεζες και στα πιστωτικά ιδρύματα η ευχέρεια, στο πλαίσιο του επιτρεπτικού κανό-

να δικαίου που θέτει η ανωτέρω διάταξη, να εκτοκίζουν, δηλαδή, κατά τον χρησιμοποιούμενο αυτό οικονομικό όρο, να υπολογίζουν λογιστικώς τόκους από την πρώτη ημέρα της καθυστέρησής τους χωρίς τους “περιορισμούς” των πιο πάνω διατάξεων του ΑΚ και του Εισαγωγικού του Νόμου. Για τον κατά την εξαίρεση όμως αυτή ανατοκισμό απαιτείται ρητή συμφωνία από τα μέρη και δεν αρκεί μονομερής δήλωση από την Τράπεζα (ΑΠολομ 8 και 9/1998 ΝοΒ 46 (1998). 496 = ΔΕΕ 2 (1998). 177 και 180).

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι επί αλληλοχρέου, κατά το άρθρο 112 παρ. 1 ΕισΝΑΚ, λογαριασμού, όταν υπάρχει συμφωνία περί ανατοκισμού των τόκων υπερημερίας και μετά το κλείσιμο αυτού, οι τόκοι αυτοί ανατοκίζονται κατά τους όρους της συμφωνίας, ανεξάρτητα από το αν για την οφειλή του καταλοίπου έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση ή εκτελεστός τίτλος, όπως είναι η διαταγή πληρωμής (άρθρο 631 ΚΠολΔ), διότι το κατάλοιπο, που αποτελεί απαίτηση της τράπεζας, δεν χάνει με την έκδοση της απόφασης ή του τίτλου το χαρακτήρα της τραπεζικής απαίτησης, αφού ο προαναφερόμενος εξουσιοδοτικός νόμος και η παραπάνω απόφαση της Νομισματικής Επιτροπής προβλέπουν τον εκτοκισμό των οφειλόμενων στις Τράπεζες τόκων εφόσον τούτο είχε συμφωνηθεί, χωρίς να κάνουν καμία διάκριση μεταξύ ενεργού συμβάσεως και συμβάσεως αλληλόχρεου λογαριασμού που για οποιοδήποτε λόγο έληξε ή να εξαιρούν τον εκτοκισμό όταν έχει εκδοθεί για την οφειλή δικαστική απόφαση ή εκτελεστός τίτλος (ΑΠ 938/2002 ΕλλΔνη 44 (2003). 1368, ΑΠ 1619/2000 ΕλλΔνη 42

(2001). 744).

Εν προκειμένω, από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Η εναγομένη και ήδη εκκαλούσα, με την υπ' αριθ. .../1992 σύμβαση πίστωσης με ανοιχτό λογαριασμό, παρέσχε στην ενάγουσα και ήδη εφεσίβλητη πίστωση 6.000.000 δρχ. Η εναγομένη την 2.6.1993 έκλεισε μονομερώς την πίστωση, όπως είχε δικαίωμα από τη σύμβαση, και προέκυψε σε βάρος της ενάγουσας χρεωστικό κατάλοιπο 6.183.883 δρχ, το οποίο ενσωμάτωνε το οφειλόμενο κεφάλαιο, τους τόκους υπερημερίας και τους τόκους αυτών, τα έξοδα κλπ. Για την απαίτηση αυτή εκδόθηκε η υπ' αριθ. 976/1993 διαταγή πληρωμής του Ειρηνοδίκη, με την οποία η ενάγουσα υποχρεώθηκε να πληρώσει στην εναγομένη κεφάλαιο 6.405.118 δρχ με το νόμιμο τόκο από την 1.7.1993 και 107.000 δρχ για δικαστική δαπάνη. Η εναγομένη άρχισε με βάση τον τίτλο αυτό αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος της ακίνητης περιουσίας της ενάγουσας. Μετά από διαδοχικές καταβολές που έκανε η ενάγουσα και πολλές αναστολές των πλειστηριασμών, ορίσθηκε πλειστηριασμός για την 21.4.1999 με το υπ' αριθ. .../1999 6ο επαναληπτικό πρόγραμμα του δικαστικού επιμελητή Β. Α., πλην όμως ο πλειστηριασμός αυτός δεν έγινε γιατί η αναγκαστική εκτέλεση ακυρώθηκε (μετά από ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ) με την υπ' αριθ. 284/1999 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, για το λόγο ότι η οφειλή μαζί με τους τόκους υπερημερίας και τα έξοδα είχε εξοφληθεί με τις καταβολές μερικότερων ποσών που συνολικά ανέρχονται σε 16.695.000 δρχ. Το δικαστήριο εκείνο έκρινε ότι το συνολι-

κό ποσό των 16.695.000 δρχ, που μέχρι τότε είχε καταβάλλει η ενάγουσα, ομολογούμενο άλλωστε από την εναγομένη, υπερκάλυπτε το συνολικό χρέος που απέρρεε από τη διαταγή πληρωμής, το οποίο ανερχόταν συνολικά (μαζί με τη δικαστική δαπάνη και τα έξοδα εκτελέσεως) σε 11.931.037 δρχ. Είχε δηλαδή καταβάλει επί πλέον 4.763.963 δρχ (13.898,65 ευρώ). Κατά της ανωτέρω αποφάσεως κανένας διάδικος δεν άσκησε έφεση και ήδη κατέστη τελεσίδικη, πράγμα που ομολογεί η εναγομένη. Παρότι λοιπόν η οφειλή της ενάγουσας είχε εξοφληθεί, η εναγομένη συνέχισε με την απειλή του πλειστηριασμού (για τη σημασία αυτού βλ. ΑΠ 29/2002 ΕλλΔνη 43 (2002). 1024 = ΝοΒ 2003. 847) να αξιώνει την καταβολή και άλλων ποσών, δικαιολογώντας την αξίωσή της με τον ισχυρισμό ότι είχε δικαίωμα να εκτοκίζει ανά τρίμηνο τους εν τω μεταξύ τόκους υπερημερίας. Για το επί πλέον καταβληθέν ποσό των 4.763.963 δρχ (που συνιστά και το αντικείμενο της υπό κρίση υποθέσεως) η εναγομένη είχε τότε υποστηρίξει ότι πρόκειται για τόκους των τόκων υπερημερίας που προέκυψαν για το μετά το κλείσιμο του λογαριασμού και την έκδοση της διαταγής πληρωμής διάστημα, τους οποίους δικαιούταν κατά τους ισχυρισμούς της να αξιώσει. Βέβαια, η διαταγή πληρωμής δεν είχε επιδικάσει πέρα από τους τόκους υπερημερίας και τόκους τέτοιων τόκων. Συνεπώς (και υπό την εκδοχή ότι δικαιούταν η εναγομένη τέτοιους τόκους) δεν αποτελούσε τίτλο εκτελεστό για την είσπραξή τους (ΑΠ 96/1996 ΕλλΔνη 37 (1996). 615, ΑΠ 118/1996 αδημοσίευτη). Ωστόσο, η μη περιλήψη διάταξης στη διαταγή πληρωμής για ανατοκι-

σμό δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να οφείλονται τέτοιοι τόκοι από τη συμφωνία των μερών. Δεν θα μπορούσε βέβαια να ικανοποιηθεί η είσπραξή τους με βάση την ανωτέρω διαταγή πληρωμής, αλλά η συμβατική πρόβλεψη της εισπράξεώς τους συνιστά νόμιμη αιτία που αποκλείει τη εφαρμογή των διατάξεων περί αδικαιολογήτου πλουτισμού. Σύμφωνα άλλωστε και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, οι τόκοι υπερημερίας είναι δυνατό να ανατοκίζονται κατά τους όρους της συμφωνίας, ανεξάρτητα από το αν για την οφειλή του καταλοίπου έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση ή άλλος εκτελεστός τίτλος, διότι το κατάλοιπο που αποτελεί απαίτηση της τράπεζας δεν χάνει με την έκδοση της απόφασης ή του τίτλου το χαρακτήρα της τραπεζικής απαίτησης, αφού ο εξουσιοδοτικός νόμος 1083/1980 και η προαναφερόμενη απόφαση της Νομισματικής Επιτροπής προβλέπουν τον εκτοκισμό των οφειλόμενων στις Τράπεζες τόκων, εφόσον τούτο είχε συμφωνηθεί, χωρίς να κάνουν καμία διάκριση μεταξύ ενεργού συμβάσεως και συμβάσεως αλληλόχρεου λογαριασμού που για οποιοδήποτε λόγο έληξε ή να εξαιρούν τον εκτοκισμό όταν έχει εκδοθεί για την οφειλή δικαστική απόφαση ή εκτελεστός τίτλος. Γι' αυτό ο ισχυρισμός της ενάγουσας ότι και μόνο το γεγονός ότι δεν περιλήφθηκε διάταξη για ανατοκισμό των τόκων υπερημερίας στη διαταγή πληρωμής αρκεί για να καταστήσει τις επί πλέον καταβολές αχρεώστητες δεν είναι νομικά βάσιμος. Έτσι πρέπει να ερευνηθεί ο ισχυρισμός της εναγομένης ότι υπήρχε στη σύμβαση όρος περί ανατοκισμού, ισχυρισμός ο οποίος συνιστά αιτιολογημένη άρνηση έναντι της αγωγικής βάσεως, διότι γίνεται

επίκληση νόμιμης αιτίας που δικαιολογεί την παροχή (ΑΠ 620/1994 ΕΕΝ 62 (1995). 412). Επαναφέρεται δε με τους πρώτο και δεύτερο λόγους της εφέσεως, ενιαία εκτιμώμενους.

Ωστόσο, αποδείχθηκε ότι στην ένδικη σύμβαση πιστώσεως δεν είχε συμφωνηθεί ανατοκισμός των τόκων μετά το οριστικό κλείσιμό της, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται η εναγομένη. Ειδικότερα: Σύμφωνα με τους επικαλούμενους από την εναγομένη όρους 3 και 12 της συμβάσεως συμφωνήθηκαν α) ότι “ο τόκος και η προμήθεια, εάν η σύμβασις συνομολογείται μετά την έναρξη ημερολογιακής τριμηνίας, υπολογίζεται όσον αφορά την πρώτη τριμηνίαν δια το βραχύτερον ταύτης χρονικόν διάστημα από της συνάψεως της συμβάσεως μέχρι τέλους του ημερολογιακού τριμήνου (τέλος Μαρτίου, Ιουνίου, Σεπτεμβρίου, Δεκεμβρίου) εν συνέχεια δε υπολογίζονται καθ' ημερολογιακόν τρίμηνον, οπότε, κλεισμένου περιοδικώς του λογαριασμού κατά το άρθρον 112 Εισ-ΝΑΚ, το χρεωστικόν υπόλοιπο περιλαμβανομένου του τόκου και της προμήθειας, αν δεν ήθελον καταβληθή, θα ανατοκίζεται κατά τριμηνίαν”, και β) “άμα κλείση η εις τον πιστούχον χορηγηθείσα πίστωσις εκ τινος οιοδήποτε των ανωτέρω λόγων, ως και εν πάση περιπτώσει οιασδήποτε καθυστερήσεως εκ μέρους του, καθίσταται ο πιστούχος αυτοδικαίως και άνευ οχλήσεως υπερήμερος δια το οφειλόμενον ποσόν κεφαλαίου μετά παντός τόκου, ανατοκισμού, εξόδων, υποχρεούμενος εις την καταβολήν παντός ανωτέρου νομίμου ποσοστού τόκου υπερημερίας και τούτο άνευ ουδεμίας προηγούμενης ειδοποιήσεως υπό της Τραπέζης...”. Από τη σύ-

γκριση του περιεχομένου των όρων αυτών, από τους οποίους ο πρώτος αναφέρεται στο διάστημα που η πίστωση ακόμη λειτουργεί και ο δεύτερος στο διάστημα μετά το κλείσιμό της, προκύπτει αβίαστα, χωρίς να υπάρχει ανάγκη ερμηνείας της συμβάσεως κατά τα άρθρα 173 και 200 ΑΚ, ότι υφίσταται συμφωνία μεταξύ των μερών περί ανατοκισμού των οφειλομένων τόκων μόνο κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της συμβάσεως και όχι και μετά τη λήξη της με το οριστικό κλείσιμό της, οπότε - με βάση την αυτοτελή συμφωνία του 12ου όρου - οφείλεται επί του χρεωστικού καταλοίπου μόνο ο τόκος υπερημερίας (ΑΠ 1428/2003 ΔΕΕ 2003. 1079 = ΕΤραΞΧρΔ 2003. 641, ΕφΑθ 3365/2003 ΔΕΕ 2003. 1079 = ΕΤραΞΧρΔ 2003. 641). Συνεπώς, ελλείψει συμφωνίας περί ανατοκισμού, ο ανατοκισμός των οφειλομένων τόκων από τις 2.6.1993 και στο εξής, στον οποίο προέβαινε η εναγομένη, δεν ήταν νόμιμος (ΑΠολομ 8 και 9/1998 ό.π.). Γι' αυτό ο πρώτος και ο δεύτερος λόγοι της εφέσεως, ενιαία εκτιμώμενοι, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι. Η εκκαλούμενη απόφαση απέρριψε σιωπηρά τον ανωτέρω ισχυρισμό της εναγομένης. Συνεπώς δεν έσφαλε κατ' αποτέλεσμα και πρέπει μόνο να συμπληρωθούν οι αιτιολογίες της (άρθρο 534 ΚΠολΔ).

Περαιτέρω, η εκκαλούσα με τους λοιπούς λόγους της εφέσεώς της, ενιαία εκτιμώμενους, ισχυρίζεται ότι η οφειλή της ενάγουσας από τον ένδικο αλληλόχρεο λογαριασμό δεν υπάγεται στη ρύθμιση του άρθρου 30 ν. 2790/2000 και του άρθρου 39 ν. 3259/2004. Ο ισχυρισμός της αυτός είναι, έναντι της αγωγικής βάσεως, αδιάφορος, αφού το κατά πόσο η ενάγουσα κατέβαλε ή όχι περισσότερα απ' όσα κατά τη σύμβαση όφειλε κρίνεται με βάση το ύψος της οφειλής κατά τους όρους της σύμβασης και όχι όπως το ανώτατο ύψος της οφειλής θα διαμορφώνονταν αν είχε υπαχθεί στη ρύθμιση των προαναφερόμενων νόμων. Επομένως οι λόγοι αυτοί ως αλυσιτελείς πρέπει να απορριφθούν.

4. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, η εναγομένη οφείλει να αποδώσει στην ενάγουσα όσα κατά τα προαναφερόμενα έλαβε απ' αυτήν αχρεώστητα (4.763.963 δρχ ή 13.898,65 ευρώ) με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Επομένως, η αγωγή έπρεπε να γίνει δεκτή ως βάσιμη και από ουσιαστική άποψη. Εφόσον τα ίδια δέχθηκε και η εκκαλούμενη, έστω και με λιγότερες αιτιολογίες, όπως διευκρινίσθηκε ανωτέρω, ορθά εφάρμοσε το νόμο και σωστά εκτίμησε τις αποδείξεις. Γι' αυτό η έφεση πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη στο σύνολό της...

ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ**3818/2007 (Ασφ.μ)****Πρόεδρος: Βασ. Στέφος****Δικηγόροι: Γεωρ. Βέβης, Νικολέττα Μπασδέκη**

Δικαίωμα κοινωνού να ζητήσει από το δικαστήριο να κανονίσει τη διοίκηση και χρησιμοποίηση του κοινού, εφόσον δεν έχει καθοριστεί με κοινή συμφωνία ή πλειοψηφία των κοινωνών. Εάν η απόφαση της πλειοψηφίας είναι αντίθετη στην καλή πίστη και τα συμφέροντα των κοινωνών και ασκείται καταχρηστικά, παρέχεται στη μειοψηφία το δικαίωμα προσφυγής στο δικαστήριο.

Επί αποκλειστικής χρήσης του κοινού από έναν κοινωνό, οι λοιποί δικαιούνται, και αν δεν πρόβαλαν αξίωση για σύγχρηση, να απαιτήσουν ανάλογη μερίδα από το όφελος που αυτός αποκόμισε.

Αδύνατη η ξεχωριστή επιμέρους χρήση κοινωνού σε φυσικώς αδιαίρετο κοινό πράγμα, αλλά δυνατή η χρονικά ξεχωριστή χρήση του σε ολόκληρο το αδιαίρετο κοινό πράγμα.

Η παρακώλυση από συγκοινωνό της άσκησης του δικαιώματος άλλου κοινωνού να χρησιμοποιεί το κοινό πράγμα γεννά αξίωση του παρακωλυόμενου για παράλειψη. Δυνατή η λήψη ασφ. μέτρων προς ρύθμιση της κατάστασης, εφόσον συντρέχει επείγουσα περίπτωση.

Χρήση και εκμετάλλευση κοινής γεώτρησης με κοινή απόφαση κοινωνών. Η πλημμελής εκπλήρωση των οικονομικών υποχρεώσεων ενός κοινωνού ως προς τη συμμετοχή του στις δαπάνες συντήρησης και λειτουργίας του κοινού γεννά υπέρ

του άλλου κοινωνού αξίωση για καταβολή των αναλογουσών δαπανών, όχι όμως και δικαίωμα να αποκλείσει τον μη εκπληρούμενο τις οικονομικές υποχρεώσεις κοινωνό από τη χρήση του πράγματος.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 788 - 790 του ΑΚ, η διοίκηση και η χρησιμοποίηση του κοινού πράγματος, που τέτοιο συνιστά κατά τα άρθρα 1113 και 994 του ίδιου Κώδικα και η κατ' ιδανικά μέρη συγκυριότητα ή συννομή πολλών επί του αυτού πράγματος, καθορίζεται κατά σειρά είτε απ' όλους τους κοινωνούς είτε από την πλειοψηφία των μερίδων τους είτε από το δικαστήριο. Ειδικότερα, η διάταξη του άρθρου 790 του ΑΚ παρέχει το δικαίωμα σε καθέναν από τους κοινωνούς να ζητήσει από το δικαστήριο να κανονίσει τη διοίκηση και χρησιμοποίηση του κοινού κατά το μάλλον πρόσφορο και συμφέροντα σε όλους τους κοινωνούς τρόπο, εφόσον, όμως, αυτή δεν έχει καθοριστεί με κοινή συμφωνία ή με την κατά μερίδες πλειοψηφία των κοινωνών. Αν, συνεπώς, η διοίκηση και η χρησιμοποίηση του κοινού πράγματος καθορίστηκε με κοινή συμφωνία ή με απόφαση της πλειοψηφίας των κοινωνών, δεν υφίσταται δικαιοδοσία του δικαστηρίου (βλ. Ζέπου Ειδ. Ενοχ. Β' σελ. 699, Π. Τζίφρα, Ασφ. Μέτρα εκδ. 4η, σελ. 329). Οσάκις, όμως η κατ' άρθρο 789 του ΑΚ, ληφθείσα απόφαση της πλειοψηφίας των κοινωνών είναι αντίθετη στην καλή πίστη και τα έννομα συμφέροντα των κοινωνών, κατά τρόπο, που να υπερβαίνει τα όρια, που διαγράφονται από τη διάταξη του άρθρου 281 του ΑΚ και να ασκείται καταχρη-

στικά, παρέχεται στη μειοψηφία το δικαίωμα προσφυγής στο δικαστήριο. Κατ' ειδικότερη ανάλυση των ανωτέρω, προκύπτει ότι κυρίαρχο στοιχείο στην απόφαση για διοίκηση και χρησιμοποίηση του κοινού πράγματος, είναι η βούληση εκάστου κοινωνού. Έτσι, ορίζεται κατά προτεραιότητα προτίμηση στη βούληση της ολότητας των κοινωνών, εν συνεχεία στη βούληση της πλειοψηφίας των μεριδών τους και εφόσον δεν μπορεί να συγκροτηθεί αυτή, στη δεοντολογική, στερημένη συμφέροντος, βούληση του δικαστού, η οποία πέραν της αγαθής προαίρεσής της έχει υπέρ αυτής και το τεκμήριο της ορθής και επωφελούς για τους κοινωνούς επιλογής. Η απόφαση της ολότητας των κοινωνών, πέρα από τα θέματα διοίκησης, που αφορούν μεταβολή στην οικονομική ή νομική θέση του πράγματος και στα οποία το δικαίωμα των κοινωνών έχει ενιαία υπόσταση και έκφραση (άρθρο 788 παρ. 1 του ΑΚ), είναι προτιμητέα και στον καθορισμό της χρήσης του κοινού από τους κοινωνούς, όταν το δικαίωμα σύγκλησης καθενός απ' αυτούς διαμορφώνεται σε προσωπικό αποκλειστικό του δικαίωμα χρήσης επί διαιρετού τμήματος του επικοίνου. Στην περίπτωση αυτή, η βούληση εκάστου κοινωνού, η οποία ενεργεί στα πλαίσια της ολότητας, είτε επιλεκτικά γίνεται είτε με κλήρωση, αποτελεί τον ορθότερο τρόπο ρύθμισης της χρήσης, διότι, αφού συμμετείχε στην πολυμελή δικαιοπραξία, δεν μπορεί να νιώσει αδικημένος, η δε τυχόν γενομένη κλήρωση αποκλείει το δόλο και την καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος. Όσον αφορά δε την απόφαση της πλειοψηφίας, η οποία διεκδικεί επιβολή σε θέματα διοίκησης του επικοίνου, όταν δεν υπάρχει απόφαση

της ολότητας, αυτή έχει τη δικαιολογία της κατά των αντιφρονούντων της μειοψηφίας, ότι δεν είναι δυνατόν η πλειοψηφία να εμφανίζεται αδιάφορη προς τα δικά της συμφέροντα.

Εξάλλου, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 786, 787, 792 παρ. 2, 962 και 1113 του ΑΚ, προκύπτει ότι, σε περίπτωση αποκλειστικής χρήσης του κοινού αντικειμένου από τον έναν από τους κοινωνούς, οι υπόλοιποι δικαιούνται, και αν δεν προέβαλαν αξίωση για σύγκληση, να απαιτήσουν από αυτόν που κάνει αποκλειστική χρήση ανάλογη μερίδα από το όφελος που αυτός αποκόμισε και το οποίο συνίσταται στην αξία της χρήσης του κοινού κατά το χρόνο της αποκλειστικής χρήσης (ΕΠ 27/2002 ΠειρΝ 2002. 317, ΕΛαρ 121/2001 Δικογρ 2001. 229, ΕΑ 4916/1999 ΕλλΔνη 2000. 184). Περαιτέρω, συμπληρωματικά προς όσα προαναφέρθηκαν, πρέπει να λεχθεί και ότι εν αντιθέσει προς το διαιρετό κοινό πράγμα, ξεχωριστή επιμέρους χρήση κοινωνού σε φυσικώς αδιαίρετο κοινό πράγμα είναι αδύνατη. Δυνατή όμως η χρονικώς ξεχωριστή χρήση του κοινωνού σε ολόκληρο το αδιαίρετο κοινό πράγμα. Τέλος, η αμφισβήτηση και παρακώλυση από κάποιον συγκοινωνό της άσκησης του δικαιώματος άλλου κοινωνού να χρησιμοποιεί το κοινό πράγμα γεννά αξίωση του κοινωνού, που παρεμποδίζεται στη χρήση, για παράλειψη. Δύνανται δε να ληφθούν και ασφαλιστικά μέτρα προς ρύθμιση της κατάστασης, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της επείγουσας περίπτωσης (ΜονΠρΚατερ 846/2002, Αρμ 2003. 203).

Στην προκειμένη περίπτωση, εκθέτει ο αιτών, κατ' ορθή εκτίμηση του δικογρά-

φου της αίτησης, ότι με τον καθού η αίτηση έχουν την κοινή χρήση και εκμετάλλευση της αναφερόμενης στην αίτηση γεώτρησης, συνεχώς από το έτος 1993, από την οποία ο ίδιος (αιτών) πότιζε ανεμπόδιστα μέχρι σήμερα ταν αγρό (αμπελώνα) του, ενώ, παράλληλα, ήδη από ταυ έτους 1998, εξουσιοδότησε τον καθού να προβαίνει και για λογαριασμό του σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες προς τις αρμόδιες υπηρεσίες για τη λειτουργία της κοινής γεώτρησης. Ότι ο καθού, το τελευταίο χρονικό διάστημα άλλαξε αυθαίρετα την κλειδαριά του οικίσκου, που στεγάζεται η γεώτρηση, με αποτέλεσμα να μην έχει ο ίδιος τη δυνατότητα πρόσβασης σ' αυτήν και να αποκλείεται, έτσι, από τη χρήση της. Ζητεί, κατόπιν τούτου, επικαλούμενος επείγουσα περίπτωση, να ρυθμισθεί προσωρινά ο τρόπος της χρήσης της επιδίκης γεώτρησης, κατά τον τρόπο, που εκθέτει στην αίτηση και να υποχρεωθεί ο καθού να παραλείπει να παρακλώσει τη χρήση της από τον ίδιο (αιτούντα), με την απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης σε βάρος του για κάθε παράβαση της απόφασης.

Με το περιεχόμενο αυτό, η υπο κρίση αίτηση παραδεκτά εισάγεται ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 683 επ. ιδίου Κώδικα, στο μέτρο δε, που αυτή διώκει την υποχρέωση του καθού να παραλείπει την παρεμπόδιση της χρήσης από τον αιτούντα του κοινού πράγματος, είναι νόμιμη, στηριζόμενη στη διάταξη του άρθρου 787 του ΑΚ, καθώς και σ' αυτές των άρθρων 29 παρ. 1, 176, 731 και 732 του ΚΠολΔ. Όσον αφορά, όμως, το αίτημα για κανονισμό της χρήσης του επιδίκου κοινού

πράγματος, αυτό πρέπει να απορριφθεί, ως μη νόμιμο, καθόσον, σύμφωνα με τα επικαλούμενα στην αίτηση, υπάρχει ομόφωνη απόφαση των κοινωτών για τη χρήση του κοινού, που συνίσταται στην ανεμπόδιση χρήση της γεώτρησης από καθέναν εκ των κοινωτών, όπως, κατά τους ισχυρισμούς του αιτούντος, συνέβαινε, με τη συναίνεση των διαδίκων, μέχρι τώρα, και, σύμφωνα και με τα στη μείζονα σκέψη της παρούσας εκτιθέμενα, δεν παρέχεται εξουσία στο δικαστήριο ρυθμίσεως της χρήσεως του κοινού ακινήτου (Π. Τζίφρα, Ασφαλ. Μέτρα, έκδ. 4η, σελ. 336). Συνεπώς, η αίτηση, κατά το μέρος, που κρίθηκε νόμιμη, πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω κατ' ουσίαν.

Από την εκτίμηση της ενόρκου καταθέσεως της μάρτυρας ... πιθανολογήθηκαν τα εξής: Οι διάδικοι είναι αδέρφια και ιδιοκτήτες όμορων αμπελώνων στη θέση "Α." της κτηματικής περιφέρειας του Δήμου Τ.. Το έτος 1993, προς επωφελέστερη εκμετάλλευση των αμπελώνων τους, οι διάδικοι, από κοινού με τους Μ. Ζ. και Γ. Τ., συμφώνησαν στη διάνοιξη γεώτρησης, στην βορειοανατολική πλευρά του αγρού του καθού, προκειμένου να ποτίζουν τους αγρούς τούς. Έτσι, με κοινές δαπάνες, προέβησαν στη διάνοιξη της γεώτρησης, βάθους 150 μέτρων περίπου, την οποία εξόπλισαν με τις σχετικές σωληνώσεις, το ηλεκτρομοτέρ και τα λοιπά εξαρτήματα, κατασκεύασαν οικίσκο για να στεγάζεται αυτή, εγκατέστησαν πίνακα διανομής ηλεκτρικού ρεύματος, έλαβαν άδεια χρήσης νερού και εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων και το έτος 1998 το εν λόγω συγκρότημα ηλεκτροδοτήθηκε από τη ΔΕΗ. Παράλληλα, συμφώ-

νησαν να χρησιμοποιεί τη γεώτρηση ανεμπόδιστα ο κάθε κοινωνός για το πότισμα του αγρού του, ενώ, τη διεκπεραίωση των συναλλαγών με τις δημόσιες υπηρεσίες και τους τρίτους, αναφορικά με τη λειτουργία της γεώτρησης, ανέθεσαν στον καθού. Έκτοτε, στα πλαίσια της συμφωνίας τους αυτής, ο αιτών χρησιμοποιούσε ανεμπόδιστα την επίδικη γεώτρηση για το πότισμα του αμπελώνα του, έχοντας απρόσκοπτη πρόσβαση στον οικίσκο, όπου στεγάζεται αυτή, καθόσον είχε δικό του κλειδί από τη θύρα αυτού. Το τελευταίο χρονικό διάστημα, όμως, ο καθού, με αφορμή, κυρίως, την πλημμελή εκπλήρωση από τον αιτούντα των οικονομικών υποχρεώσεων του, που αφορούν τη συμμετοχή του στις δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης του επίδικου αντλητικού συγκροτήματος, άλλαξε αυθαίρετα την κλειδαριά του οικίσκου, στον οποίο στεγάζεται η γεώτρηση και απέκλεισε την πρόσβαση του αιτούντος σ' αυτή, με αποτέλεσμα να στερηθεί ο τελευταίος της χρήσης της και να μένει απόστιτος ο αμπελώνας του. Η ενέργεια, όμως, αυτή του καθού έγινε κατά παράβαση της συμφωνίας των διαδίκων για κοινή χρήση της επίδικης γεώτρησης, καθώς και της διατάξεως του άρθρου 787 του ΑΚ, κατά την οποία κάθε κοινωνός έχει δικαίωμα να κάνει χρήση του κοινού αντικειμένου, εφόσον αυτή δεν εμποδίζει τη σύγχρηση των λοιπών. Το γεγονός, ότι ο αιτών εκπληρώνει πλημμελώς τις οικονομικές του υποχρεώσεις, όσον αφορά τη συμμετοχή του στις δαπάνες συντήρησης και λειτουργίας του επίκοινου πράγματος γεννά υπέρ του καθού αξίωση, δικαστικά επιδιώξιμη, για καταβολή από ταν αιτούντα του μέρους των δα-

πανών, που αναλογούν στη μερίδα του, και δεν δίνει σ' αυτόν (καθού) το δικαίωμα να αποκλείσει τον αιτούντα από τη χρήση του πράγματος, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται ο καθού.

Επομένως, εφόσον πιθανολογήθηκε και η επείγουσα περίπτωση, που συνίσταται στην ανάγκη για άρδευση του αμπελώνα του αιτούντος, πρέπει η υπο κρίση αίτηση να γίνει εν μέρει δεκτή και να υποχρεωθεί ο καθού, προσωρινά, με απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης, να παραδώσει στον αιτούντα κλειδί της θύρας του οικίσκου, όπου στεγάζεται η επίδικη γεώτρηση, και να παραλείπει να παρακωλύει με οποιοδήποτε τρόπο τη χρήση αυτής από τον καθού για την άρδευση του αμπελώνα του τελευταίου, σύμφωνα με το διατακτικό. Τα δικαστικά έξοδα πρέπει να κατανεμηθούν κατά ένα μέρος μεταξύ των διαδίκων, λόγω της εν μέρει νίκης και ήττας τους και να επιβληθεί σε βάρος του καθού μέρος των δικαστικών εξόδων του αιτούντος (άρθρο 178 παρ. 1 του ΚΠολΔ), σύμφωνα με το διατακτικό.

221/2008

Πρόεδρος: Ευμορφία Καραβασίλη
Δικηγόροι: Γεωρ. Βέβης, Παύλος Μαουσίδης, Ευανθία Ζωγάκη-Χαραλ. Μπουκουβάλας

Ακυρότητα απόφασης ΓΣ ή ΔΣ σωματείου, κηρυσσόμενη ύστερα από αγωγή μέλους που δεν συναίνεσε ή οποιουδήποτε άλλου έχει έννομο συμφέρον.

Οι αποφάσεις της εφορευτικής επιτροπής δεν έχουν αυτοτέλεια και προσβάλλονται ως αποφάσεις της ΓΣ.

Η εκδιδόμενη απόφαση έχει διαπλαστικό

χαρακτήρα και ισχύει erga omnes.

Το ενάγον για ακύρωση μέλος του σωματείου δεν απαιτείται να επικαλεσθεί ειδικό έννομο συμφέρον, το οποίο θεωρείται υπάρχον εκ μόνης της ιδιότητάς του ως μέλους.

Επί αγωγής ακύρωσης απόφασης ΓΣ μη ύπαρξη έννομου συμφέροντος συνδικαλιστικής οργάνωσης για άσκηση πρόσθετης παρέμβασης εκ του ότι σε μεταξύ τρίτων εκκρεμή δίκη έχει ανακύψει ζήτημα που ενδέχεται να επηρεάσει τα συμφέροντα των μελών της.

Προσβολή απόφασης ΓΣ περί αρχαιρεσιών σε συνδικαλιστικό σωματείο Εξωτερικών Φρουρών Καταστημάτων Κράτησης, διότι διεξήχθησαν με ενιαίο ψηφοδέλτιο και όχι με το σύστημα της απλής αναλογικής, όπως προβλέπει η αναγκαστικού δικαίου δ/ξη του 12 παρ. 1 ν. 1264/1982.

Το Προσωπικό Εξωτερικής Φρούρησης των Καταστημάτων Κράτησης λειτουργεί με εφαρμογή των δ/ξεων που αφορούν τους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους και όχι τους Αστυνομικούς Υπαλλήλους της Ελληνικής Αστυνομίας.

Μη καταχρηστική η αγωγή ακύρωσης των αρχαιρεσιών εκ του ότι οι αιτούντες την ακύρωση είχαν θέσει προ τριετίας υποψηφιότητα σε ενιαίο ψηφοδέλτιο χωρίς αντίρρηση, αφού εξέφρασαν έμπρακτα την εναντίωσή τους στη διεξαγωγή των ένδικων αρχαιρεσιών με ενιαίο ψηφοδέλτιο και δε συνήνεσαν σε αυτό.

Η από 19-2-2007 (αριθμ. εκθ. καταθ. 440/19-3-2007) αγωγή και η από 30-10-2007 (αριθμ. εκθ. καταθ. 1772/2-11-2007) πρόσθετη παρέμβαση πρέπει να

συνεκδικαστούν λόγω της μεταξύ τους συναφείας και επιπρόσθετα διότι με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται η διεξαγωγή της δίκης (άρθρα 31, 246 ΚΠολΔ).

Κατά το αρθρ. 101 εδ. α' ΑΚ, που εφαρμόζεται συμπληρωματικώς και επί συνδικαλιστικών οργανώσεων (αρθρ. 1 § ι β ν. 1264/82), απόφαση της συνέλευσης είναι άκυρη αν αντιβαίνει στο νόμο ή στο καταστατικό. Η κατά την άνω διάταξη ελαττωματική απόφαση μπορεί να έχει οποιοδήποτε περιεχόμενο, θετικό ή αρνητικό (Βαθρακοκόιλη, Ερμ. ΑΚ, αρθρ. 101, σελ. 480, 5, Σ. Βλαστού, "Αστικά σωματεία, συνδικαλιστικές και εργοδοτικές οργανώσεις, συνεταιρισμοί", Δ' έκδοση, σελ. 274) και θα είναι άκυρη, ως παράνομη, είτε το ελάττωμά της αφορά σε παράβαση της ειδικής σωματειακής ή συνδικαλιστικής κ.λ.π. νομοθεσίας, είτε (το ελάττωμα) αφορά σε παράβαση οποιουδήποτε άλλου νόμου (Σ. Βλαστού, ό.π. σελ. 274). Εξάλλου το ελάττωμα της προσβαλλόμενης ως παρανόμου αποφάσεως της γενικής συνέλευσης μπορεί να αναφέρεται τόσο σε διαδικαστικές διατάξεις (σύγκληση συνέλευσης, τρόπος λήψεως αποφάσεως κ.λ.π.), όσο και σε αντίθεση του περιεχομένου της, ως εκφράσεως της βουλήσεως της συνέλευσης, προς το νόμο (Βλαστού, ό.π. σελ. 274, Βαθρακοκόιλη ό.π., σελ. 483, 10). Προσβολή του νόμου υπάρχει, όχι μόνο όταν δεν γίνεται εφαρμογή των διατάξεων του, αλλά και όταν γίνεται εσφαλμένη εφαρμογή. (ΕΠατρ 1157/2004 ΑχΝομ 2005. 31.). Με την διάταξη του άρθρου 101 ΑΚ ορίζεται ότι απόφαση γενικής συνελεύσεως (ΓΣ) σωματείου είναι άκυρη, αν αντιβαίνει στον νόμο ή το καταστατικό. Την ακυρότητα κηρύσ-

σει το δικαστήριο ύστερα από αγωγή μέλους που δεν συναίνεσε ή οποιοδήποτε άλλου έχει έννομο συμφέρον. Πρόκειται δηλαδή για άκυρη απόφαση ηρημένως έγκυρη, η οποία αναπτύσσει τη νόμιμη ενέργεια της μέχρις ότου προσβληθεί με ακυρωτική αγωγή, η οποία ασκείται εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι μηνών, η άπρακτη πάροδος της οποίας θεραπεύει οριστικά την ακυρότητα της. Σχετικά με την προσβολή των αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου (ΔΣ) του σωματείου δεν υπάρχει ρητή πρόβλεψη στον ΑΚ, όμως γίνεται παγίως δεκτό ότι οι προαναφερθείσες διατάξεις ισχύουν και επί των αποφάσεων αυτών (βλ. ΕφΠειρ 446/1997 Δνη 38. 1923, ΕφΠειρ 137/1983 Δνη 24. 1322). Το ίδιο συμβαίνει και με τις αποφάσεις της εφορευτικής επιτροπής, που αποτελεί ολιγομελές συλλογικό όργανο ενός σωματείου. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι η εφορευτική επιτροπή, η οποία αποτελεί μικρογραφία της γενικής συνελεύσεως και ενεργεί κατ' εντολή και για λογαριασμό της, παρά τη λειτουργική αυτοτέλεια της, δεν θεωρείται ότι έχει οργανική αυτοτέλεια, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να γίνει λόγος ότι οι αποφάσεις της λαμβάνονται από όργανο διαφορετικό από εκείνο της γενικής συνελεύσεως. Αυτό σημαίνει ότι οι αποφάσεις της εφορευτικής επιτροπής προσβάλλονται ως αποφάσεις της ίδιας της γενικής συνέλευσης (βλ. ΑΠ 1430/1987 ΕΕργΔ 46. 865, ΕφΑθ 676/2005 Δνη 46. 1513, Αθ. Κρητικό, Όρια νόμιμης λειτουργίας συλλογικών οργάνων σωματείων, συνδικαλιστικών οργανώσεων και συνεταιρισμών, 1994, παρ. 149, σ. 35, Σ. Βλαστό, Αστικά Σωματεία, Συνδικαλιστικές & Εργοδοτικές Οργανώ-

σεις, 1996, παρ. 259, 261, 266, σ. 279, 282, 287 επ.). Με την άσκηση της ακυρωτικής αγωγής κατά της αποφάσεως γενικής συνελεύσεως σωματείου ή συνδικαλιστικής οργανώσεως, το δικαστήριο έχει εξουσία μόνον να ελέγξει το κύρος της προσβαλλόμενης αποφάσεως σχετικά με τη συμμόρφωση της ή μη στον νόμο ή το καταστατικό. Αν η απόφαση δεχθεί την ακυρωτική αγωγή έχει ως μόνο περιεχόμενο την ακύρωση της προσβληθείσας αποφάσεως της γενικής συνελεύσεως. Πέραν της εν λόγω ακυρώσεως το δικαστήριο δεν έχει την εξουσία να υποκαταστήσει τη γενική συνέλευση και - αφού ακυρώσει την ελαττωματική της απόφαση - να αντικαταστήσει αυτήν με την απόφαση εκείνη, την οποία θα λάμβανε η συνέλευση, αν δεν μεσολαβούσε το ελάττωμα που προκάλεσε την ακύρωση της. Μια τέτοια αποκατάσταση ανήκει αποκλειστικώς στην αρμοδιότητα της γενικής συνελεύσεως. Η εκδιδόμενη απόφαση έχει διαπλαστικό χαρακτήρα, διότι διαπλάσσει μια νέα κατάσταση και λόγω της διαπλαστικής της φύσεως ισχύει erga omnes (ΑΠ 408/2004 ΝοΒ 2005. 671, ΕΑ 9080/2006 ΔΕΕ 2007. 850, Κρητικό, ό.π., παρ. 654, σ. 163, Βλαστό, ό.π., παρ. 286, σ. 315).

Περαιτέρω, με το άρθρο 48 του Ν. 2721/1999 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' "ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΦΡΟΥΡΗΣΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΝΟΣΗΛΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΑ ΚΑΤΑΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΙΚΩΝ" ορίζεται ότι: "1. Συνιστάται ειδική υπηρεσία στο Υπουργείο Δικαιοσύνης με τίτλο "Υπηρεσία Εξωτερικής Φρούρησης Καταστημάτων Κράτησης". Σκοπός και αποστολή της υπηρεσίας αυτής είναι η εξωτερική φρούρηση των Καταστημάτων Κράτησης, η

φρούρηση των νοσηλευομένων σε οποιοδήποτε θεραπευτήριο καταδίκων και υποδίκων και η συνοδεία αυτών προς ανάκριση, εμφάνιση σε δικαστήριο, ιατρική εξέταση, εκτέλεση έκτακτης άδειας ή άλλου έργου. 2. Ως “εξωτερική φρούρηση” νοείται η μέριμνα για την αντιμετώπιση και αποτροπή οποιασδήποτε μεμονωμένης ή ομαδικής απόδρασης ή απόπειρας απόδρασης κρατουμένων από τα ως άνω Καταστήματα, ή κατά τη διάρκεια μεταγωγής τους, η καταδίωξη κρατουμένων που έχουν δραπετεύσει, μέχρις ότου επιληφθεί η αρμόδια αστυνομική αρχή, ως και η προστασία των καταστημάτων τούτων, από οποιαδήποτε εκτός αυτών προερχόμενη προσβολή, με σκοπό τη διευκόλυνση απόδρασης κρατουμένων ή την άσκηση βίας κατά προσώπων ή τη ρίψη απαγορευμένης αντικειμένων εντός του χώρου αυτών. 3. (όπως η παρ.4 αναριθμήθηκε σε παρ. 3 με την παρ. 1 αρθρ. 1 Ν. 3388/2005, ΦΕΚ Α’ 225/12.9.2005) Το Προσωπικό Εξωτερικής Φρούρησης των Καταστημάτων Κράτησης έχει τις ίδιες αρμοδιότητες, εξουσίες, καθήκοντα και υποχρεώσεις με το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας στην άσκηση των ανατιθέμενων σε αυτό δια του παρόντος καθηκόντων του”. Με το άρθρο 49 ορίζεται ότι “1. Στους κλάδους του Προσωπικού Καταστημάτων Κράτησης που προβλέπονται στο άρθρο 20 του π.δ. 278/1988 προστίθεται νέος κλάδος ΔΕ Προσωπικού Εξωτερικής Φρούρησης Καταστημάτων Κράτησης. 2. Για τη στελέχωση του κλάδου αυτού συνιστώνται 1.300 θέσεις. Τα θέματα της υπηρεσιακής κατάστασης, της εκπαίδευσης, των αποδοχών και της ασφάλισης του προσωπικού αυτού και κάθε άλλη ανα-

γκαία λεπτομέρεια διέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις και ρυθμίσεις που αφορούν το φυλακτικό προσωπικό των Καταστημάτων Κράτησης, εκτός από το ωράριο υπηρεσίας, το οποίο θα καθορίζεται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Δικαιοσύνης (το τελευταίο εδάφιο όπως προστέθηκε με την παρ. 2 άρθρ. 36 Ν.2915/2001, ΦΕΚ Α 109/29.5.2001). ..., 7. Κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας του το προσωπικό της Υπηρεσίας Εξωτερικής φρούρησης φέρει στολή και οπλισμό. (όπως η παράγραφος 7 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 2 άρθρ. 1 Ν. 3388/2005, ΦΕΚ Α 225/12.9.2005), 8. Οι βαθμοί του προσωπικού Εξωτερικής φρούρησης καθορίζονται ιεραρχικά, ως εξής: α) Αρχιφύλακας Α'. β) Αρχιφύλακας Β'. γ) Υπαρχιφύλακας Α'. δ) Υπαρχιφύλακας Β'. ε) φρουρός. Αξιωματικοί της Υπηρεσίας Εξωτερικής φρούρησης είναι οι Αρχιφύλακες Α' και Β' οι οποίοι ασκούν, αντιστοίχως, καθήκοντα Διοικητή και Υποδιοικητή του τμήματος Εξωτερικής φρούρησης κάθε Καταστήματος Κράτησης. Όποιος μονιμοποιείται ή προάγεται δεν επιτρέπεται να παραιτηθεί από την υπηρεσία πριν παρέλθει πενταετία από την ημέρα της μονιμοποίησης ή της προαγωγής του. Όποιος υποβάλλει παραίτηση πριν την παρέλευση του παραπάνω χρόνου, υποχρεούται να επιστρέψει τις κάθε είδους αποδοχές που του έχουν καταβληθεί κατά το χρόνο της εκπαίδευσής του, καθώς και τις δαπάνες που προέκυψαν για αυτή/ εισαγωγική και προαγωγική. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης καθορίζονται οι όροι, η διαδικασία, οι

προϋποθέσεις προσδιορισμού και επιστροφής των δαπανών και κάθε άλλο θέμα αναγκαίο για την εφαρμογή της διάταξης αυτής. Μέχρι να προαχθούν στο βαθμό του Αρχιφύλακα Β' όσοι εξωτερικοί φρουροί ήδη υπηρετούν, καθήκοντα Διοικητή της Υπηρεσίας Εξωτερικής φρούρησης ασκούν Αξιωματικοί της Ελληνικής Αστυνομίας. 9. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης και των αρμόδιων, για κάθε περίπτωση, Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης, καθορίζεται η σύσταση, η στελέχωση και ο τρόπος οργάνωσης της Υπηρεσίας Εξωτερικής φρούρησης Καταστημάτων Κράτησης, ο χρόνος και η διαδικασία προαγωγών, η στολή και ο οπλισμός, τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις του προσωπικού, ο χρόνος εργασίας, η εκπαίδευση και η επιμόρφωσή του, καθώς και η κατανομή των θέσεων στους βαθμούς της ιεραρχίας, οι υπηρεσιακές μεταβολές, τα διοικητικά και πειθαρχικά μέτρα που λαμβάνονται σε βάρος των υπαλλήλων του κλάδου ΔΕ του παραπάνω προσωπικού, όπως και οι σχέσεις της Ελληνικής Αστυνομίας με τις Υπηρεσίες Εξωτερικής φρούρησης. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεών τους. 10. Δεν επιτρέπεται μετάταξη υπαλλήλου προς και από τον κλάδο ΔΕ Προσωπικού Εξωτερικής φρούρησης. Μετάθεση και απόσπαση του παραπάνω προσωπικού επιτρέπεται μόνον αν παρέλθει χρονικό διάστημα υπηρεσίας δυο ετών στο Κατάστημα Κράτησης που

τοποθετήθηκε μετά από το διορισμό του ή μετά την προαγωγή του στο βαθμό, εκτός εάν έχουν εφαρμοσθεί οι διατάξεις της περίπτωσης γ' της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου (οι παράγραφοι 8, 9, 10, 11 ΙΕ, 12 Α προστέθηκαν με το Ν. 3388/2005 "θέματα εξωτερικών φρουρών ? τροποποίηση Κωδ. Οργαν. Δικαστηρίων - Ασφαλιστικά μέτρα"). Με το άρθρο 50 "Οπλοφορία και οπλοχρησία" ορίζεται ότι "1. Το Προσωπικό της Εξωτερικής Φρούρησης κατά την άσκηση των καθηκόντων φέρει όπλα και μπορεί να κάνει χρήση αυτών πέραν των περιπτώσεων νομίμου αμύνης από τον Ποινικό Κώδικα, στις ακόλουθες περιπτώσεις χωρίς να ευθύνεται για τις συνέπειες: α) Όταν κρατούμενοι αποπειρώνται να αποδράσουν με βία που στρέφεται κατά προσώπων ή πραγμάτων, ή όταν για τον ίδιο σκοπό αναρριχώνται στον εξωτερικό τοίχο του Καταστήματος. β) Όταν κρατούμενοι εξέλθουν του εξωτερικού μανδρότοιχου του Καταστήματος ή βρεθούν στην εξωτερική ζώνη αυτού ή εκτός των ορίων του Καταστήματος και δεν σταθούν στη σχετική πρόσκληση του φρουρού δια των λέξεων "Αλτ" ή "Πυροβολώ". γ) Όταν ενεργείται κατά του Προσωπικού επίθεση από τον εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο του Καταστήματος, με όπλα ή άλλα αντικείμενα, δυνάμενα να επιφέρουν σε αυτό σοβαρή σωματική βλάβη. δ) Όταν το Προσωπικό Εξωτερικής Φρούρησης, δεν μπορεί να υπερασπίσει άλλως τη θέση που κατέχει ή τα άτομα τα οποία παραδίδονται σε αυτό προς φύλαξη. ε) Όταν τρίτα πρόσωπα επιχειρούν με χρήση βίας να ελευθερώνουν κρατούμενο σε οποιαδήποτε περίπτωση. στ) Όταν επιχειρείται επέμβαση για απελευθέρωση ομή-

ρων μετά την άρνηση των κρατουμένων σε νόμιμη πρόσκληση να απελευθερώσουν αυτούς. ζ) 'Όταν καλείται νομίμως ένοπλο άτομο να παραδώσει ή εγκαταλείψει το όπλο του”.

Περαιτέρω, με το ΠΔ 215/2006: “Κανονισμός Οργάνωσης - Λειτουργίας της Υπηρε. Εξωτερικής Φρούρησης Καταστημάτων Κράτησης”, και με το άρθρο1 αυτού “ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ” ορίζεται ότι: “1. Βασικός σκοπός και αποστολή της Υπηρεσίας Εξωτερικής Φρούρησης Καταστημάτων Κράτησης του Υπουργείου Δικαιοσύνης είναι η Εξωτερική Φρούρηση των Καταστημάτων Κράτησης, η φρούρηση των νοσηλευομένων σε οποιοδήποτε θεραπευτήριο καταδίκων και υποδίκων και η συνοδεία αυτών για ανάκριση ή παράσταση στα δικαστήρια, για ιατρική εξέταση κατά τη μετακίνηση λόγω λήψης έκτακτης άδειας ή άλλου έργου. 2. Η Υπηρεσία αυτή αποτελεί ιδιαίτερο ένστολο και ένοπλο σώμα, λειτουργεί με τους δικούς της κανονισμούς και για το προσωπικό της εφαρμόζονται οι διατάξεις που αφορούν τους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους, σε συνδυασμό με τις διατάξεις και ρυθμίσεις που αφορούν το φυλακτικό προσωπικό των Καταστημάτων Κράτησης και του παρόντος Κανονισμού. Για την εκπλήρωση της αποστολής της εφοδιάζεται με τα αναγκαία μέσα και οπλισμό. Το προσωπικό της έχει πειθαρχία και δική του ιεραρχία και τελεί σε διαρκή ετοιμότητα για την εκπλήρωση της αποστολής του, σύμφωνα με τους νόμους και τους κανονισμούς που το διέπουν. Το προσωπικό αυτό θεωρείται ότι βρίσκεται σε διατεταγμένη υπηρεσία σε κάθε περίπτωση κατά την οποία καθίσταται αναγκαία η πα-

ρέμβασή του. Εκπαιδεύεται στη χρήση των όπλων και ειδικών μέσων και μηχανημάτων και φέρει κατά την άσκηση των καθηκόντων του σύγχρονο οπλισμό”.

Όπως συνάγεται από όλες τις παραπάνω διατάξεις, το Προσωπικό Εξωτερικής Φρούρησης των Καταστημάτων Κράτησης στελεχώνει ειδική ένοπλη υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης και δεν εκτελεί άλλα καθήκοντα πλην αυτών που συνίστανται στην μέριμνα για την αποτροπή αποδράσεων κρατουμένων, στην καταδίωξή τους σε περίπτωση αποδράσεων, στη συνοδεία και την επιτήρησή τους κατά τις μεταβάσεις τους σε δικαστήρια, ανακριτικά γραφεία, θεραπευτήρια κ.ο.κ (ΣτΕ 622/2004 δημοσίευση Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση με την κρινόμενη αγωγή οι ενάγοντες εκθέτουν ότι είναι άπαντες οικονομικά τακτοποιημένα μέλη του εναγομένου πρωτοβάθμιου συνδικαλιστικού σωματείου που αριθμεί 109 μέλη. Ότι οι αρχαιρεσίες της 23ης Φεβρουαρίου 2007 προς ανάδειξη μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και της Ελεγκτικής Επιτροπής του εναγομένου διεξήχθησαν με ενιαίο ψηφοδέλτιο, κατά παράβαση του άρθρου 12 του Ν. 1264/1982 το οποίο για την εκλογή όλων των οργάνων της συνδικαλιστικής οργάνωσης καθιερώνει ως υποχρεωτικό εκλογικό σύστημα την απλή αναλογική. Ότι οι ίδιοι την 11-2-2007 υπέβαλαν νομοτύπως αίτηση προς το ΔΣ του εναγομένου με την οποία ζήτησαν κατ' εφαρμογή της ως άνω διάταξης να συμμετάσχουν στις αρχαιρεσίες της 23ης Φεβρουαρίου 2007 με ξεχωριστό ψηφοδέλτιο, πλην όμως με την υπ' αριθμ. πρωτ. 11/2007 απόφαση του εναγομένου απορρίφθηκε αυτή ως αντίθετη στο άρθρο

17 παρ. 2 του καταστατικού του σωματείου. Ότι παρά την εναντίωσή τους στην απόφαση αυτή του εναγομένου, κατά τα ειδικότερα εκτιθέμενα, αυτό προχώρησε στις αρχαιρεσίες κατά την πιο πάνω ημερομηνία με ενιαίο ψηφοδέλτιο. Με βάση το ιστορικό αυτό ζητούν, να αναγνωρισθεί ως άκυρη, άλλως να κηρυχθεί άκυρη, η από 23-2-2007 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του εναγομένου, να κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή η εκδοθησομένη απόφαση και να καταδικασθεί το εναγόμενο στη δικαστική τους δαπάνη.

Με το ανωτέρω περιεχόμενο και αίτημα η κρινόμενη αγωγή αρμοδίως καθ' ύλη και κατά τόπο φέρεται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου κατά την τακτική διαδικασία (άρθρο 17 παρ. 3, 22 ΚΠολΔ), έχει ασκηθεί εντός της προβλεπόμενης από το άρθρο 8 παρ. 4 του Ν. 1264/1988 30ημερης αποσβεστικής προθεσμίας από τη λήξη της Συνέλευσης, της απόφασης της οποίας ζητείται η ακύρωση (βλ. την υπ' αριθμ. .../21-3-2007 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή Γ. Σ.), έχει ασκηθεί από το 1/50 των οικονομικώς τακτοποιημένων μελών του εναγομένου, αφού μνημονεύεται το σύνολο των μελών αυτού και ο αριθμός των εναγόντων υπερκαλύπτει το 1/50 του αριθμού αυτού (Βλαστός "Αστικά Σωματεία, Συνδικαλιστικές και Εργοδοτικές Οργανώσεις, Συνεταιρισμοί", έκδοση Δ', αριθμ. 300, σελ. 316) και είναι επαρκώς ορισμένη, απορριπτομένου του ισχυρισμού του εναγομένου περί αοριστίας αυτής για το λόγο ότι δεν εξειδικεύεται το έννομο συμφέρον των εναγόντων, αφού, το ενάγον για ακύρωση μέλος του σωματείου δεν απαιτείται να επικαλεσθεί και να αποδείξει

την συνδρομή στο πρόσωπό του ειδικού προς τούτο εννόμου συμφέροντος, το οποίο θεωρείται ως ενυπάρχον σε αυτό (το ενάγον μέλος), εκ μόνης της ιδιότητάς του ως μέλους του σωματείου και του από αυτήν απορρέοντος ενδιαφέροντος του για την ομαλή λειτουργία του σωματείου (ΑΠ 1116/1995 ΕΕΝ 1997. 54, ΑΠ 1781/1981 ΝοΒ 1982. 1072, Στ. Βλαστός "Αστικά Σωματεία, Συνδικαλιστικές και Εργοδοτικές Οργανώσεις, Συνεταιρισμοί" Δ' έκδοση, σελ. 278 - 279) και είναι νόμιμη στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 8, 12 του Ν. 1264/1982, 101 ΑΚ, 68, 70, 176 ΚΠολΔ, πλην του παρεπόμενου αιτήματός της, με το οποίο διώκεται η προσωρινή εκτελεστότητα της εκδοθησομένης απόφασης το οποίο πρέπει ν' απορριφθεί, ως μη συμβιβαζόμενο με το διαπλαστικό χαρακτήρα αυτής. Πρέπει επομένως, να ερευνηθεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική βασιμότητά της.

Από τη διάταξη του άρθρου 80 ΚΠολΔ κατά την οποία αν, σε δίκη που εκκρεμεί μεταξύ άλλων, τρίτος έχει έννομο συμφέρον να νικήσει κάποιος διάδικος, έχει δικαίωμα έως την έκδοση αμετάκλητης απόφασης, να ασκήσει πρόσθετη παρέμβαση για να τον υποστηρίξει, σε συνδυασμό με εκείνη του άρθρου 68 του ίδιου κώδικα, προκύπτει ότι αναγκαίος όρος για την άσκηση πρόσθετης παρέμβασης είναι η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος στο πρόσωπο του παρεμβαίνοντα. Υφίσταται έννομο συμφέρον προς παρέμβαση όταν με αυτή μπορεί να προστατευθεί δικαίωμα του παρεμβαίνοντα ή να αποτραπεί η δημιουργία εις βάρος του νομικής υποχρέωσης. Πρέπει όμως αυτά είτε να απειλούνται από τη δεσμευτικότητα ή εκτελεστότητα

της αποφάσεως που θα εκδοθεί, είτε να υπάρχει κίνδυνος προσβολής τους από τις αντανακλαστικές συνέπειές της. Έτσι, για την άσκηση πρόσθετης παρέμβασης, δεν αρκεί ότι σε μεταξύ άλλων εκκρεμή δίκη πρόκειται να λυθεί νομικό ζήτημα που θα ωφελήσει ή θα βλάψει τον προσθέτως παρεμβαίνοντα, επειδή υπάρχει ή πρόκειται να προκύψει σε μελλοντική δίκη μεταξύ αυτού και κάποιου από τους διαδίκους ή τρίτου συναφής διαφορά, αλλά απαιτείται η έκβαση της δίκης στην οποία παρεμβαίνει, να θίγει από την άποψη του πραγματικού και νομικού ζητήματος τα έννομα συμφέροντά του. Επομένως τέτοιο έννομο συμφέρον δεν υφίσταται για συνδικαλιστική οργάνωση από το γεγονός ότι σε μεταξύ τρίτων εκκρεμή δίκη έχει ανακύψει ζήτημα που ενδέχεται να επηρεάσει τα συμφέροντα των μελών της.

Εξάλλου, η διάταξη του άρθρου 669 ΚΠολΔ, η οποία, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 80 του ίδιου Κώδικα, παρέχει το δικαίωμα στα αναγνωρισμένα επαγγελματικά σωματεία εργαζομένων και εργοδοτών και στις αναγνωρισμένες ενώσεις τους να παρεμβαίνουν υπέρ κάποιου διαδίκου, αναφέρεται ειδικώς και περιορισμένα σε δίκες επί εργατικών διαφορών που διεξάγονται με διάδικο ο οποίος είναι μέλος του σωματείου ή μέλος κάποιας από τις οργανώσεις που αποτελούν την ένωση. (ΟΛΑΠ 9/2007, Αρμ 2008. 100, ΟΛΑΠ 14/2008 δημοσίευση Νόμος, ΟΛΑΠ5/2003 ΝοΒ 2003. 1400).

Στην προκειμένη περίπτωση η δευτεροβάθμια συνδικαλιστική ομοσπονδία με την επωνυμία “Πανελλήνια Ομοσπονδία Υπαλλήλων Εξωτερικής Φρούρησης”, της οποίας μέλος είναι η εναγομένη πρωτοβάθ-

μια συνδικαλιστική οργάνωση, ασκεί πρόσθετη παρέμβαση υπέρ αυτής. Ο ισχυρισμός των καθ’ ων ότι αυτή έπρεπε να έχει ασκηθεί εντός της 30ήμερης προθεσμίας του άρθρου 8 παρ. 4 του Ν 1264/1982, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, καθώς η προθεσμία αυτή ισχύει μόνο για την ακυρωτική αγωγή (βλ. Βλαστό “Αστικά Σωματεία, Συνδικαλιστικές και Εργοδοτικές Οργανώσεις, Συνεταιρισμοί”, Δ’ έκδοση, αριθμ. 304, σελ. 322). Προς θεμελίωση του εννόμου συμφέροντός της προς άσκηση αυτής η παρεμβαίνουσα επικαλείται ότι σε περίπτωση που γίνει δεκτή η κρινόμενη αγωγή, η εκλογή των αντιπροσώπων του υπερού η παρέμβαση σωματείου που θα προκύψουν με την απλή αναλογική, αντίθετα με τα οριζόμενα στο Καταστατικό αυτού, θα πάσχει νομιμότητας, αφού θα είναι αντίθετη με το εκλογικό σύστημα που προβλέπεται στο καταστατικό του. Έτσι τυχόν αποδοχή της κρινόμενης αγωγής θα έχει ισχύ και θα εκτείνει της συνέπειές της και στην ίδια. Τα παραπάνω επικαλούμενα δεν συνιστούν δικό της έννομο συμφέρον για την άσκηση παρέμβασης, αφού εν προκειμένω πρόκειται για προσβολή της απόφασης των αρχαιρεισιών από τις οποίες αναδείχτηκαν τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της Ελεγκτικής Επιτροπής του υπερού η παρέμβαση, αφορά δηλαδή στην εσωτερική λειτουργία του σωματείου και στις σχέσεις του με τα μέλη του και όχι στην εκλογή των αντιπροσώπων αυτού στην παρεμβαίνουσα (ΑΠ 801/2007 δημοσίευση Νόμος) και επομένως τυχόν έκδοση αρνητικής για το εναγόμενο απόφασης δεν θα επηρεάσει κατά οποιοδήποτε δυσμενή τρόπο τη θέση της παρεμβαίνουσας και δεν θίγει από απόψεως του πραγματι-

κού ή νομικού ζητήματος τα έννομα συμφέροντά της. Επομένως, εφόσον τα εκτιθέμενα από την παρεμβαίνουσα δεν συγκροτούν την έννοια του εννόμου συμφέροντος, όπως αυτή στη νομική σκέψη διατυπώνεται, πρέπει η πρόσθετη παρέμβαση να απορριφθεί και να καταδικασθεί η παρεμβαίνουσα στα δικαστικά έξοδα των καθών η παρέμβαση (άρθρα 176, 182 ΚΠολΔ) κατά τα οριζόμενα ειδικότερα στο διατακτικό.

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... προκύπτουν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Οι ενάγοντες είναι μέλη του εναγομένου συνδικαλιστικού σωματείου με την επωνυμία "ΕΝΩΣΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ Λ.", στο οποίο μετέχουν οι Υπάλληλοι του Υπουργείου Δικαιοσύνης με την ιδιότητα των Εξωτερικών Φρουρών Καταστημάτων Κράτησης που υπηρετούν στη Δικαστική Φυλακή Λ., το οποίο ιδρύθηκε το έτος 2001 και το από 14-10-2001 καταστατικό του, αποτελούμενο από 35 άρθρα, εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 643/2001 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου και καταχωρήθηκε στο τηρούμενο Βιβλίο Σωματείων του Πρωτοδικείου Λάρισας με αριθμό μητρώου .../2002. Το εν λόγω σωματείο, που εδρεύει στη Λ., αριθμεί 109 μέλη. Την 23-2-2007 διενεργήθηκαν στο εναγόμενο αρχαιρεσίες για την ανάδειξη μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και της Ελεγκτικής Επιτροπής αυτού. Οι αρχαιρεσίες διεξήχθησαν με ενιαίο ψηφοδέλτιο, όπως ορίζει το άρθρο 17 αριθμός 2 του ανωτέρω καταστατικού, ψήφισαν δε 99 μέλη ταμειακώς τακτοποιημένα. Όμως, εφόσον το εναγόμενο αποτελεί συνδικαλιστική οργάνωση, υπάγεται στις διατάξεις του Ν. 1264/1982, ο οποίος με-

ταξύ άλλων με τη διάταξη του άρθρου 12 παρ. 1 ορίζει ότι "η εκλογή των οργάνων της συνδικαλιστικής οργάνωσης γίνεται με το σύστημα της απλής αναλογικής". Η διάταξη αυτή είναι αναγκαστικού δικαίου (ΕΑ 8291/1986 Αρμ 1987. 296, ΕΑ 7754/2006 ΕΕργΔ 2007. 734).

Το εναγόμενο προς απόκρουση της αγωγής ισχυρίζεται ότι η επιλογή από αυτό του ενιαίου ψηφοδέλτιου, σύμφωνα με το προαναφερθέν άρθρο 17 του καταστατικού του, στηρίζεται κυρίως στη διάταξη του άρθρου 30Α παρ. 9 του Ν 1264/1982 που αφορά στους Αστυνομικούς Υπαλλήλους της Ελληνικής Αστυνομίας και με την οποία ορίζεται ότι: "Η εκλογή των οργάνων και αντιπροσώπων των συνδικαλιστικών οργάνωσεων γίνεται από ενιαίο ψηφοδέλτιο, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται όλοι οι υποψήφιοι. Κάθε εκλογέας μπορεί να θέσει αριθμό σταυρών ίσο με το 1/3 του αριθμού των εδρών του διοικητικού συμβουλίου ή της ελεγκτικής επιτροπής ή των αντιπροσώπων. Σε περίπτωση κλάσματος, ο επιτρεπόμενος αριθμός σταυρών στρογγυλοποιείται στον αμέσως προηγούμενο ακέραιο. Εκλέγονται κατά σειρά οι υποψήφιοι που συγκέντρωσαν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης, έως ότου συμπληρωθεί ο αριθμός των εδρών του διοικητικού συμβουλίου ή της ελεγκτικής επιτροπής ή των αντιπροσώπων", για το λόγο ότι και αυτοί (υπάλληλοι εξωτερικής φρούρησης των Καταστημάτων Κράτησης) εκτελούν συναφή καθήκοντα με τους ως άνω αστυνομικούς υπαλλήλους. Προς ενίσχυση δε του ισχυρισμού τους αυτού, ότι δηλαδή προσομοιάζουν με τους αστυνομικούς υπαλλήλους, επικαλούνται ορισμένες δια-

τάξεις νόμων οι οποίες εισάγουν γι' αυτούς ρυθμίσεις αντίστοιχες ή όμοιες με αυτές που ισχύουν για τους αστυνομικούς υπαλλήλους και ειδικότερα τα άρθρα 48 παρ. 3, 4, άρθρο 49 παρ. 7, άρθρο 50 του Ν. 2721/1999, με τα οποία ρυθμίζονται οι αρμοδιότητες των υπαλλήλων εξωτερικής φρούρησης, η μετάταξή τους, τα θέματα που αφορούν την οπλοφορία και οπλοχρησία από αυτούς, τα άρθρα 1 παρ. 8 και 2 του Ν 3368/2005, με τα οποία ρυθμίζονται οι βαθμοί του Προσωπικού οι οποίοι καθορίζονται με ιεραρχία αντίστοιχη με την Ελληνική Αστυνομία και ορίζεται ότι οι εξωτερικού φρουροί διοικούνται από Αξιωματικό της τελευταίας, το Ν. 3189/2003 περί οπλοφορίας αστυνομικών, την ΚΥΑ 692/5-6-2000 που καθορίζει τη στολή αυτών, την ΚΥΑ 196439/16-12? 2002 που ορίζει το χρόνο εργασίας τους και το ΠΔ 215/2006 σχετικά με τις άδειες του προσωπικού. Ο ισχυρισμός αυτός πέραν του ότι δεν εκτίθενται με αυτόν οι όμοιες, σύμφωνα με τα υποστηριζόμενα από το εναγόμενο, διατάξεις που διέπουν τους αστυνομικούς υπαλλήλους, είναι αβάσιμος, καθόσον σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στη νομική σκέψη και το περιεχόμενο των διατάξεων αυτών το οποίο εκτίθεται στη νομική σκέψη (σημειώνεται ότι η επικαλούμενη από το εναγόμενο ΚΥΑ 196439/6-12? 2002 έχει καταργηθεί), το Προσωπικό Εξωτερικής Φρούρησης των Καταστημάτων Κράτησης στελεχώνει ειδική ένοπλη υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, η οποία λειτουργεί με τους δικούς της κανονισμούς και για το προσωπικό της εφαρμόζονται οι διατάξεις που αφορούν τους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους, σε συνδυασμό με τις διατά-

ξεις και ρυθμίσεις που αφορούν το φυλακτικό προσωπικό των Καταστημάτων Κράτησης και του Κανονισμού που διέπει αυτήν (ΠΔ 215/2006). Εξάλλου, στην περίπτωση των αστυνομικών υπαλλήλων, όπου ο νομοθέτης θέλησε να διενεργούνται οι αρχαιρεσίες με ενιαίο ψηφοδέλτιο το όρισε ρητά με το άρθρο 30 Α του Ν. 1264/1982. Ούτε άλλωστε μπορεί να τύχει αναλογικής εφαρμογής η συγκεκριμένη διάταξη (30Α) που εισάγει εξαίρεση από τη διάταξη του άρθρου 12 παρ. 1 για τη συγκεκριμένη κατηγορία υπαλλήλων.

Περαιτέρω, το εναγόμενο ισχυρίζεται ότι η άσκηση του ενδίκου δικαιώματος εκ μέρους των εναγόντων είναι καταχρηστική, διότι οι δύο πρώτοι από αυτούς στις αρχαιρεσίες για την ανάδειξη μελών του ΔΣ προτρετιάς έθεσαν υποψηφιότητα σε ενιαίο ψηφοδέλτιο, χωρίς να φέρουν αντίρρηση, ο πρώτος δε από αυτούς είναι ένα από τα ιδρυτικά μέλη του, ο δεύτερος ήταν μέλος της προσωρινής Διοίκησης του σωματείου του Καταστήματος Κράτησης Μ., ενώ ο τρίτος εκλέχτηκε στο ΔΣ της Ομοσπονδίας με ενιαίο ψηφοδέλτιο. Ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να απορριφθεί προεχόντως ως μη νόμιμος, καθόσον τα ανωτέρω επικαλούμενα πραγματικά περιστατικά προς θεμελίωσή του και αληθή υποτιθέμενα, δεν αρκούν από μόνα τους για να περιαγάγουν την άσκηση του δικαιώματος των εναγόντων σε προφανή υπέρβαση των ορίων που επιβάλλουν στην ένδικη υπόθεση η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός σκοπός του δικαιώματος, αν ληφθεί δε υπόψη και το γεγονός ότι το εναγόμενο συστάθηκε το έτος 2001, αρχαιρεσίες δε για την ανάδειξη των καταστατικών του οργάνων διενεργούνται κάθε τρία χρόνια (άρθρο 17

αριθμ. 1 του καταστατικού) δεν υφίσταται μακρόχρονη διαφορετική συμπεριφορά των εναγόντων τέτοια που να θεμελιώνει καταχρηστική άσκηση του ενδίκου δικαιώματός τους, δεδομένου ότι κατά την έννοια του άρθρου 281 ΑΚ, για να θεωρηθεί η άσκηση του δικαιώματος ως καταχρηστική, θα πρέπει η προφανής υπέρβαση των ορίων που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο οικονομικός ή κοινωνικός σκοπός του δικαιώματος να προκύπτει από την προηγηθείσα συμπεριφορά του δικαιούχου ή από την πραγματική κατάσταση που δημιουργήθηκε, ή από τις περιστάσεις που μεσολάβησαν ή από άλλα περιστατικά, τα οποία, χωρίς κατά νόμο να εμποδίζουν τη γέννηση ή να επάγονται την απόσβεση του δικαιώματος, καθιστούν μη ανεκτή την άσκησή του κατά τις περί δικαίου και ηθικής αντιλήψεις του μέσου κοινωνικού ανθρώπου (ΟλαΠ 17/1995 ΕλλΔνη 1997. 410, ΑΠ 1882/1999 Αρμ 2000. 1374, Εθρ 543/2004 δημοσίευση Νόμος, Εφθεσ 3052/1998 Αρμ 1999. 861). Σε κάθε περίπτωση δε οι ενάγοντες εξέφρασαν την εναντίωσή τους στη διεξαγωγή των αρχαιρεσιών με ενιαίο ψηφοδέλτιο, καθώς αποδείχθηκε ότι αυτοί με την από 2-2-2007 αίτησή τους προς το εναγόμενο ζήτησαν να συμμετέχουν στις αρχαιρεσίες της 23ης-2-2007 στο ψηφοδέλτιο με την επωνυμία “Δ. Α. ΚΙΝΗΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ” “αυτόνομα και ανεξάρτητα των οποιονδήποτε άλλων υποψηφιοτήτων, για την ανάδειξη του ΔΣ του Σωματείου στις 23/02/2007”. (βλ. σχετικά το έγγραφο της αίτησης). Το εναγόμενο με την υπ’ αριθμ. .../19-2-2007 ανακοίνωση του Δ.Σ. απάντησε επί της ανωτέρω αιτήσεως ότι “επί της ομαδικής υποψηφιότητας αποφασίστηκε όπως το αίτημα των συναδέλφων γίνει εν μέρει δεκτό και θα ενταχθούν

ως άτομα κανονικά στο ενιαίο ψηφοδέλτιο όπως προβλέπεται βάσει του άρθρου 17 του καταστατικού. Η ομαδική τους αυτόνομη υποψηφιότητα με ξεχωριστό ψηφοδέλτιο απορρίπτεται. Εάν οι συνάδελφοι δεν επιθυμούν να συμμετέχουν στο ενιαίο ψηφοδέλτιο να μας το γνωστοποιήσουν και θα αφαιρεθούν τα ονόματά τους από τους πίνακες των υποψηφίων. Κατόπιν αποφάσεως του ΔΣ της Ενώσεως η γνωστοποίηση της μη συμμετοχής στο ενιαίο ψηφοδέλτιο να μας κοινοποιηθεί εγγράφως έως και 24 ώρες πριν τις αρχαιρεσίες της 23ης Φεβρουαρίου 2007 για να αφαιρεθούν τα ονόματα από τους πίνακες υποψηφίων” (βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. .../2007 ανακοίνωση). Κατόπιν αυτού οι ενάγοντες με την από 22-2-2007 εξώδικη διαμαρτυρία με γνωστοποίηση και δήλωση που επιδόθηκε στο ΔΣ του εναγομένου την 22-2-2007 (βλ. την υπ’ αριθμ. .../22-2-2007 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή Γ. Σ.), αφού εξέθεσαν ότι το άρθρο 17 του καταστατικού του εναγομένου αντίκειται στο άρθρο 12 του Ν. 1264/1982, το οποίο αποτελεί διάταξη αναγκαστικού δικαίου, ζήτησαν να γίνει δεκτή η συμμετοχή τους στις αρχαιρεσίες με το ξεχωριστό ως άνω ψηφοδέλτιο, σε αντίθετη δε περίπτωση να αναβληθεί η διενέργεια αυτών, προκειμένου να συγκληθεί η Γ.Σ. για να τροποποιηθεί το άρθρο 17 του καταστατικού, προκειμένου αυτό να εναρμονιστεί με το προβλεπόμενο στο άρθρο 12 του Ν 1264/1982 σύστημα της απλής αναλογικής και να διεξαχθούν στη συνέχεια οι αρχαιρεσίες με αυτό το εκλογικό σύστημα και τέλος δήλωσαν ότι επιφυλάσσονται των δικαιωμάτων τους προς ακύρωση των εκλογών αν αγνοηθούν τα παραπάνω αιτήματά τους. Από τα ανωτέρω, προκύπτει ότι η στάση των εναγόντων ήταν αντί-

θετη στην διεξαγωγή των επίδικων αρχαιρεισιών με ενιαίο ψηφοδέλτιο. Το γεγονός δε, ότι όπως επικαλείται το εναγόμενο, η επιλογή του ενιαίου ψηφοδέλιου αποτελεί ομόφωνη καταστατική επιλογή, αποτελεί δε αταλάντευτη πρακτική της πλειοψηφίας των σωματείων των συγκεκριμένων υπαλλήλων, το ίδιο δε κατέθεσε και ο μάρτυρας ανταπόδειξης, δεν καθιστά νόμιμη τη διεξαγωγή των αρχαιρεισιών με ενιαίο ψηφοδέλτιο, καθώς το ότι προβλέπεται αυτό το εκλογικό σύστημα από την πλειοψηφία των πρωτοβάθμιων σωματείων αλλά και της Ομοσπονδίας δεν καταργεί το νόμο και μάλιστα διατάξεις αναγκαστικού δικαίου όπως η συγκεκριμένη.

Κατ' ακολουθία όλων των ανωτέρω και αφού αποδείχθηκε η μη τήρηση του εκλογικού συστήματος της απλής αναλογικής στις αρχαιρεσίες της 23-2-2007, του οποίου η εφαρμογή είναι υποχρεωτική σύμφωνα με τα ανωτέρω για το εναγόμενο συνδικαλιστικό σωματείο, ακόμη και ενάντια στο καταστατικό του (ΕΑ 7754/2006 ό.π.), πρέπει να γίνει δεκτή και ως ουσιαστικά βάσιμη η κρινόμενη αγωγή, να ακυρωθεί η από 23-2-2007 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του εναγομένου περί εκλογής των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και της Ελεγκτικής Επιτροπής και να καταδικαστεί το εναγόμενο στη δικαστική δαπάνη των εναγόντων λόγω της ήττας του (άρθρο 176 ΚΠολΔ) κατά τα οριζόμενα ειδικότερα στο διατακτικό.

1063/2008 (Ασφ.μ)

Πρόεδρος: Βαρβάρα Πάπαρη

Δικηγόροι: Κυριακή Νικηφορίδου-Παύλος Ντόκας, Γεωρ. Βέβης

Η εξαφάνιση της ερήμην απόφασης επέρχεται με μόνη την άσκηση νομότυπης και εμπρόθεσμης έφεσης (ανεξαρτήτως της ουσιαστικής βασιμότητας των λόγων) στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους πρόσθετους λόγους και όχι ως προς όλες τις δ/ξεις.

Αν όμως ο λόγος έφεσης είναι μη νόμιμος, αόριστος ή αλυσιτελής απορρίπτεται και η απόφαση δεν εξαφανίζεται.

Μετά την εξαφάνιση της απόφασης χωρεί νέα συζήτηση, κατά την οποία ο εκκαλών μπορεί να προτείνει όλους τους πραγματικούς ισχυρισμούς, τους οποίους και πρωτοδίκως είχε δικαίωμα να προτείνει, χωρίς τους περιορισμούς του 527 ΚΠολΔ.

Η αναστολή του 912 ΚΠολΔ μπορεί να χορηγηθεί και κατά τη διάρκεια της αναγκαστικής εκτέλεσης, καθόσον προϋπόθεση έχει την άσκηση ανακοπής ερημοδικίας ή έφεσης, ενώ η αναστολή του 938 ΚΠολΔ προϋποθέτει άσκηση ανακοπής προς ακύρωση της αναγκαστικής εκτέλεσης.

Μη εφαρμογή του 281 ΑΚ επί των αμιγώς διαδικαστικών πράξεων του δικονομικού δικαίου.

Οι αιτούντες, με την υπό κρίση αίτηση τους, ζητούν να ανασταλεί η εκτέλεση της υπ' αριθμ. 390/2002 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, που εκδόθηκε κατά την τακτική διαδικασία, ερήμην τους, και κηρύχθηκε προσωρινά εκτελεστή κατά ένα μέρος, ήτοι κατά το ποσό των 4.000 ευρώ, που επιδικάσθηκε σε βάρος τους, ώσπου να εκδοθεί οριστική απόφαση επί της εφέσεως, που έχουν ασκήσει νομότυπα και εμπρόθεσμα

κατά της αποφάσεως αυτής. Η αίτηση, παραδεκτά εισάγεται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, κατά την προκειμένη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (άρθρα 686 επ. ΚΠολΔ) και είναι νόμιμη, στηριζόμενη στη διάταξη του άρθρου 912 ΚΠολΔ. Πρέπει, επομένως, να εξεταστεί περαιτέρω κατ' ουσίαν.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 528 ΚΠολΔ (όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 16 παρ. 4 του ν. 2915/2001), αν ασκηθεί έφεση από το διάδικο που δικάστηκε σαν να ήταν παρών, η εκκαλούμενη απόφαση εξαφανίζεται μέσα στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους πρόσθετους λόγους. Από την αντιπαράβολή της διατάξεως αυτής “αν ασκηθεί έφεση ... η απόφαση εξαφανίζεται” προς το άρθρο 535 παρ. 1 του ίδιου κώδικα “αν ο λόγος της έφεσης κριθεί βάσιμος, η απόφαση .. εξαφανίζεται”, προκύπτει, ότι η εξαφάνιση της ερήμην αποφάσεως επέρχεται με μόνη την άσκηση νομότυπης και εμπρόθεσμης έφεσεως, ανεξαρτήτως αν οι λόγοι αυτής είναι και βάσιμοι κατ' ουσία. Πραγματικά στις υποθέσεις, στις οποίες ένας από τους διαδίκους δεν εμφανίζεται ή δεν λαμβάνει μέρος κανονικά κατά τη συζήτηση της υποθέσεως στον πρώτο βαθμό, δικάζεται μεν κατά τη διάταξη του άρθρου 270 παρ. 1 εδ. ε' ΚΠολΔ “σαν να ήταν παρών”, πλην, όμως, από την πλασματική παρουσία του δεν αναιρείται το γεγονός ότι η έρευνα της ουσίας της υποθέσεως γίνεται χωρίς την ακρόασή του, με μόνα τα αποδεικτικά μέσα που επικαλείται και προσκομίζει ο διάδικος που παρίσταται στη συζήτηση, ενώ περαιτέρω δεν λαμβάνονται υπόψη ουσιώδεις ισχυρισμοί, οι οποίοι θα μπορούσαν να

προβληθούν από τον απολειπόμενο διάδικο και να έχουν ως αποτέλεσμα τη διαφορετική έκβαση της δίκης. Εκ του λόγου αυτού ακριβώς, παρέχεται στο διάδικο, που δεν εμφανίστηκε στον πρώτο βαθμό, το δικαίωμα να ανατρέψει με μόνη την άσκηση του ένδικου μέσου της έφεσεως την εν απουσία αυτού εκδοθείσα πρωτόδικη απόφαση, ώστε, μετά την εξαφάνιση αυτής, να ερευνηθεί εκ νέου η ουσία της υποθέσεως στο δεύτερο βαθμό με τη συμμετοχή όλων των διαδίκων μερών και να μη στερηθεί ο διάδικος αυτός της δυνατότητας προβολής των πραγματικών ισχυρισμών, τους οποίους κάθε διάδικος έχει δικαίωμα να προτείνει πρωτοδίκως.

Περαιτέρω, η αυτή, ως άνω, διάταξη του άρθρου 528 ΚΠολΔ, ορίζει, ότι η εξαφάνιση επέρχεται “μέσα στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους πρόσθετους λόγους”. Η διατύπωση αυτή εκφράζει την αντίθεση προς τα μέχρι την κατάργηση της ανατιολόγητης ανακοπής (άρθρο 9 παρ. 1 ν. 2145/1993) γενικώς κρατούντα, σύμφωνα με τα οποία η έφεση κατ' αποφάσεως, που είχε εκδοθεί ερήμην ενός των διαδίκων κατά την πρώτη συζήτηση, ως υποκατάστατο της ανακοπής, είχε ως συνέπεια την εξαφάνιση αυτής, ως προς όλες τις διατάξεις της. Κατά τα λοιπά, η διάταξη αυτή, κατά το μέρος με το οποίο προσδιορίζει τα όρια της εξαφάνισης της προσβαλλόμενης αποφάσεως, δεν εισάγει νεωτερισμό, αλλά είναι ταυτόσημη με το περιεχόμενο του άρθρου 522 ΚΠολΔ, με το οποίο εκφράζεται η από μακρού χρόνου ισχύουσα γενική δικονομική αρχή, ότι με την έφεση δεν μεταβιβάζεται στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο η υπόθεση στο σύνολο της, αλλά μόνο ως προς

τα κεφάλαια εκείνα της πρωτόδικης αποφάσεως, που πλήττονται με το εφετήριο και τους πρόσθετους λόγους.

Επομένως: α) αν με την έφεση ο εναγόμενος, που δικάστηκε πρωτοδικώς σαν να ήταν παρών, προβάλλει ότι η αγωγή είναι νόμω αβάσιμη, αόριστη ή απαράδεκτη, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο ερευνά τις, ως άνω, ελλείψεις χωρίς να εξαφανίσει προηγουμένως την προσβαλλόμενη απόφαση, β) αν ο ενάγων ή ο εναγόμενος, που δικάστηκαν πρωτοδικώς “σαν να ήταν παρόντες”, προβάλλουν, ως λόγο εφέσεως, την εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων ως προς τη βάση της αγωγής, η απόφαση πλήττεται στο σύνολο της και πρέπει να εξαφανισθεί ως προς όλες τις διατάξεις της, γ) επί αγωγής, η οποία έγινε δεκτή ως προς το κεφάλαιο και τους τόκους, αν ο εναγόμενος παραπονείται μόνο κατά του κεφαλαίου που επιδικάστηκαν τόκοι, η απόφαση εξαφανίζεται μόνο κατά το κεφάλαιο αυτό, δ) αν με την έφεση ο εναγόμενος προβάλλει μόνο καταλυτικές της αγωγής ενστάσεις, όπως είναι η ένσταση εξοφλήσεως ή παραγραφής ή εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων ως προς την απόρριψη των ενστάσεων αυτών, η απόφαση δεν εξαφανίζεται κατά το μέρος με το οποίο κρίθηκε ως βάσιμη η απαίτηση, αλλά μόνο κατά το διατακτικό της. Γενικότερα, πρέπει να τονισθεί, ότι η έφεση που ασκείται σύμφωνα με το άρθρο 528 ΚΠολΔ, ανακόπτει το συλλογισμό καταστρώσεως της πρωτόδικης αποφάσεως, εκεί όπου παρεμβάλλεται ο λόγος, που προβάλλεται με το εφετήριο ή με τους πρόσθετους λόγους. Έτσι, αν ο λόγος εφέσεως συνίσταται σε εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων ως προς τη βάση

της αγωγής, ο συλλογισμός ανακόπτεται εξ υπαρχής και η απόφαση εξαφανίζεται ολοσχερώς. Αν όμως με την έφεση και τους πρόσθετους λόγους προβάλλεται μόνο καταλυτική της αγωγής ένσταση ή εσφαλμένη εκτίμηση ως προς τη βάση ενστάσεως, ο ίδιος ως άνω συλλογισμός ανακόπτεται πριν από την κατάστρωση του διατακτικού της αποφάσεως, στο οποίο ο δικαστής δεν άγεται πριν αποφανθεί για την ένσταση αυτή. Αν με την έφεση προσβάλλονται παρεπόμενα κεφάλαια (ωφελήματα, προσωπική κράτηση κ.λπ.), η απόφαση εξαφανίζεται μόνο ως προς αυτά. Τέλος, αν η απόφαση αποφάνθηκε επί σωρεύσεως αγωγών και πλήττεται μόνο ως προς το κεφάλαιο με το οποίο δέχθηκε τη μία από αυτές, δεν εξαφανίζεται κατά τα λοιπά κεφάλαια.

Περαιτέρω, πρέπει να τονισθεί, ότι για να επέλθει το αποτέλεσμα της εξαφανίσεως της αποφάσεως, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο δεν ερευνά αν ο λόγος εφέσεως είναι βάσιμος. Αν όμως ο λόγος αυτός είναι μη νόμιμος, αόριστος ή αλυσιτελής απορρίπτεται και η απόφαση δεν εξαφανίζεται. Μετά την εξαφάνιση της αποφάσεως, χωρεί ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου νέα συζήτηση της υποθέσεως, κατά την οποία ο εκκαλών μπορεί να προτείνει όλους τους πραγματικούς ισχυρισμούς, τους οποίους και πρωτοδικώς είχε δικαίωμα να προτείνει, χωρίς να υπόκειται στους περιορισμούς του άρθρου 527 ΚΠολΔ (528 ΚΠολΔ) (Βλ. Σαμουήλ Σαμουήλ, Η Έφεση, Ε' έκδοση, 2003, αρ. 228 δ, σελ. 99, Β. Βαθρακοκοίλη, ΚΠολΔ, οι τροποποιήσεις έως το ν. 2915/2001, 2001, αρθρ. 528, σελ. 498, αρ. 1, Κεραμέα - Κονδύλη - Νίκα, ΚΠολΔ, συμπλήρω-

μα, 2003, αρθρ. 528, σελ. 68).

Στην προκειμένη περίπτωση, οι αιτούντες άσκησαν νομότυπα και εμπρόθεσμα, ενώπιον του Εφετείου Λάρισας, την υπ' αριθ. 163/16-4-2003 έφεση τους, κατά της υπ' αριθμ. 390/2002 οριστικής αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου. Με την, ως άνω, απόφαση υποχρεώθηκαν (οι αιτούντες) να καταβάλουν στον καθού το ποσό των ευρώ 11.738,82, που του οφείλουν από την έκδοση των αναφερομένων στην αγωγή δύο ακάλυπτων επιταγών, τις οποίες υπέγραψε ο 2ος αιτών ως νόμιμος εκπρόσωπος της 1ης αιτούσας ανώνυμης εταιρίας. Η απόφαση αυτή, που εκδόθηκε κατά την τακτική διαδικασία, ερήμην των αιτούντων, κηρύχθηκε εν μέρει προσωρινά εκτελεστή και συγκεκριμένα για το ποσό των 4.000 ευρώ. Με δεδομένο, όμως, ότι ήδη οι δικασθέντες σαν να ήταν παρόντες αιτούντες, με την έφεση τους, προβάλλουν, μεταξύ των άλλων, ως λόγο εφέσεως και την εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων ως προς τη βάση της αγωγής, αρνούμενοι τα πραγματικά περιστατικά της (πχ την υπογραφή των επίμαχων τραπεζικών επιταγών), τούτο συνεπάγεται αναγκαιώς, σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν, εξαφάνιση της εκκαλουμένης σε όλη την έκταση. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτή η αίτηση και να χορηγηθεί η αιτούμενη αναστολή, αφού η χορήγηση της δεν εξαρτάται από την πιθανολόγηση ευδοκιμήσεως κατ' ουσίαν των λόγων της εφέσεως, γιατί εδώ ο νόμος δεν απαιτεί την ύπαρξη κανενός άλλου λόγου για την εξαφάνιση της εκκαλουμένης, η οποία επέρχεται με μόνη την άσκηση νομότυπης και εμπρόθεσμης εφέσεως, ανεξαρτήτως αν οι λόγοι

αυτής είναι και βάσιμοι κατ' ουσίαν, υπό τον όρο, όμως, καταβολής από τους αιτούντες υπέρ του καθ' ου χρηματικής εγγυήσεως ποσού 4.000 ευρώ (ΚΠολΔ 912 παρ. 1), διότι πιθανολογείται ότι οι αιτούντες είναι αφερέγγυοι, καθόσον έχουν πολλά χρέη σε τρίτους (βλ. κατάθεση μάρτυρος καθ' ου Β. Π.). Η εγγύηση θα δοθεί με παρακατάθεση του ως άνω χρηματικού ποσού στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων μέχρι την 25-3-2008 (βλ. σχ. Εφθεσ 4095/1990 Αρμ 1991, 801) και κατάθεση του σχετικού γραμματίου στην γραμματεία του παρόντος δικαστηρίου.

Σημειώνεται ότι, παρά τα όσα αβάσιμα ισχυρίζεται ο καθ' ου, α) η αναστολή του άρθρου 912 μπορεί να χορηγηθεί και κατά την διάρκεια της αναγκαστικής εκτέλεσης έως την ολοκλήρωση της, καθόσον η αναστολή του άρθρου 912 προϋπόθεση έχει την άσκηση ανακοπής ερημοδικίας ή έφεσης, ενώ η του άρθρου 938 ΚΠολΔ την άσκηση ανακοπής προς ακύρωση της αναγκαστικής εκτέλεσης (Α. Σοφιαλίδης, Προβλήματα από τις αναστολές στην αναγκαστική εκτέλεση ΕπΕπετΑρμ 1990, 43επ., Ν. Κατηφόρης, Δικαστική αναστολή της εκτέλεσης μετά την άσκηση ενδίκων βοηθημάτων 1994, 207 - 208, Γέσιου Φαλτσή σελ. 266, Μπρίνιας σελ. 166) και β) επί των αμιγώς διαδικαστικών πράξεων που ενεργούνται στον χώρο του δικονομικού δικαίου, δεν εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ, η οποία απαγορεύει την καταχρηστική άσκηση δικαιωμάτων του ουσιαστικού δικαίου (πρβλ. ΑΠ 1142/06 Νομος). Τα δικαστικά έξοδα του καθού βαρύνουν τους αιτούντες (άρθρο 178 παρ. 3 του Κωδικός Δικηγόρων).

ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ**118/2008****Ειρηνοδίκης: Γεωργία Κωτούλα****Δικηγόροι: Χρ. Κουμπούρας, Αριστ. Παπαχατζόπουλος**

Εάν κοινωνός χρησιμοποιεί αποκλειστικά το κοινό αντικείμενο ο ίδιος άμεσα ή με εκμίσθωση σε τρίτον, οι υπόλοιποι δικαιούνται αποζημίωση ανάλογη της μερίδας τους, η οποία συνίσταται στη μισθωτική αξία, αλλά δεν αποτελεί μίσθωμα.

Στην αγωγή κοινωνού για αποζημίωση λόγω αποκλειστικής χρήσης αρκεί να αναφέρεται το κοινό αντικείμενο και το μερίδιο του ενάγοντος, η υπό συγκοινωνού αποκλειστική χρήση, τα ωφελήματα που ο τελευταίος απεκόμισε και η ανάλογη μερίδα του ενάγοντος επί του οφέλους. Δεν απαιτείται μνεία συγκριτικών στοιχείων για την εξεύρεση της μισθωτικής αξίας του κοινού, αφού αυτή θα προκύψει από τις αποδείξεις.

Η αγωγή για αποζημίωση χρήσης του κοινού ασκείται κατά την τακτική διαδικασία. Εάν εισαχθεί κατά την ειδική διαδικασία των μισθωτικών διαφορών, ενόψει της μη δυνατότητας του δικαστηρίου να εφαρμόσει το 591 παρ. 2 ΚΠολΔ και να διατάξει την εκδίκαση της υπόθεσης κατά την προσήκουσα διαδικασία, καθόσον απαιτείται εφαρμογή ίδιων δικονομικών κανόνων (εγγραφή στο πινάκιο, επίδοση κατά τις δ/ξεις του 228 ΚΠολΔ), πρέπει να παραπεμφθεί η υπόθεση για να δικαστεί κατά την προσήκουσα (τακτική) διαδικασία.

Κατά τη δ/ξη του άρθρου 647 ΚΠολΔ, όπως ισχύει η παράγραφος μετά την τρο-

ποποίησή της από το άρθρο 7 στοιχ. 20 του ν. 2741/28-9-1999, “κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 648 έως 661 δικάζονται όλες οι κύριες ή παρεπόμενες διαφορές από μίσθωση κάθε είδους πράγματος ή άλλου προσοδοφόρου αντικείμενου από επίμορτη αγροληψία”. Υπάγονται δηλαδή στην προκειμένη διαδικασία, μετά την ισχύ του Ν. 2741/1999, όλες οι διαφορές από τη μίσθωση πράγματος ήτοι οι κάθε είδους χρηματικές αξιώσεις που απορρέουν από τη σύμβαση μίσθωσης (έγκυρη ή άκυρη) (- βλ. Ερμην. ΚΠολΔ Κεραμέα - Νίκα, άρθρα 647 σελ. 1210 επ.).

Κατά τη δ/ξη του άρθρου 785ΑΚ “αν ένα δικαίωμα ανήκει σε περισσότερους από κοινού, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, υπάρχει ανάμεσά τους κοινωνία κατ'ιδανικά μέρη. Σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ότι τα μέρη είναι ίσα”. Η κοινωνία δικαιώματος γεννιέται από μονομερείς δικαιοπραξίες, από συμβάσεις, από την επέλευση του κληρονομικού δικαιώματος σε περισσότερους με την εξ'αδιαθέτου διαδοχή. Αντικείμενο της κοινωνίας αποτελεί και η συγκυριότητα. Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 786 ΑΚ “κάθε κοινωνός έχει ανάλογη μερίδα στους καρπούς του κοινού αντικείμενου”. Το δικαίωμα αυτό του καθενός από τους κοινωνούς παρέχει αξίωση για την καθαρή πρόσοδο του κοινού αντικείμενου, δηλαδή εκείνου που θα προκύψει μετά την αφαίρεση των σχετικών δαπανών για το κοινό αντικείμενο και την απόκτηση καρπών (φυσικών και πολιτικών). Ως καρποί νοούνται τα γενικά ωφελήματα, δηλαδή όχι μόνο οι κυρίως καρποί στους οποίους αναφέρεται το αρ-

θρο 961 ΑΚ αλλά και κάθε κοινωνός που παρέχει τη χρήση του πράγματος ή του δικαιώματος σύμφωνα με το άρθρο 962 ΑΚ (βλ. ΑΠ 554/1998 Δνη 39. 1317, ΑΠ 472/1981 ΝοΒ 30. 44). Η απαίτηση των κοινωνών σχετικά με τους πολιτικούς καρπούς του κοινού αντικειμένου δεν διαιρείται με την έννοια της ΑΚ 480, ανεξάρτητα εάν η παροχή καθεαυτή είναι διαιρετή “π.χ. σε χρήμα”, όπως στην απαίτηση μισθώματος από τους κοινωνούς εκμισθωτές, επειδή η ΑΚ 480 που εφαρμόζεται μόνο σε αμφιβολία δεν αποκλείει διαφορετική ρύθμιση και δεν συμβιβάζεται με την τελεολογία των επί κοινωνίας διατάξεων (βλ. Φίλιο, παρ. 16). Η θεμελίωση της αδιαιρέτου παροχής στην ΑΚ 495 εδ. 1 με την έννοια ότι οι κοινωνοί είναι δανειστές αδιαιρέτου παροχής και με τη συνέπεια ότι οι κοινωνοί μπορούν να απαιτήσουν την παροχή είτε από κοινού είτε χωριστά, αλλά για όλους τους κοινωνούς, δεν θα είχε ιδιαίτερη πρακτική αξία σε σύγκριση με την υποστηριζόμενη θέση ότι η είσπραξη των πολιτικών καρπών αποτελεί πράξη τακτικής διοίκησης του κοινού αντικειμένου και κατά συνέπεια η είσπραξη αποτελεί θέμα όλων των κοινωνών ή της πλειοψηφίας αυτών. Εξάλλου, κατά το άρθρο 787 του ίδιου ως άνω κώδικα, κάθε κοινωνός έχει δικαίωμα να κάνει χρήση του κοινού αντικειμένου, εφόσον αυτή δεν εμποδίζει τη σύγχρηση των πολλών.

Από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων σαφώς προκύπτει ότι σε περίπτωση που κάποιος από τους κοινωνούς χρησιμοποιεί αποκλειστικά το κοινό αντικείμενο, οι υπόλοιποι δικαιούνται να απαιτήσουν από αυτόν, που έχει την αποκλειστική χρήση, ανάλογη μερίδα επί του οφέλους, το ο-

ποίο αυτός απεκόμισε και που συνίσταται στην αξία της χρήσεως του κοινού (ΑΠ 46/1994 Δνη 37. 133, ΑΠ 590/1980 ΝοΒ 28. 1967, ΕΑ 4916/1999 Δνη 41. 183). Η αξίωση αυτή υπάρχει κατά του κοινωνού ο οποίος χρησιμοποίησε αποκλειστικά το κοινό είτε ο ίδιος άμεσα είτε με τρίτο πρόσωπο, όπως με την εκμίσθωση σε τρίτο πρόσωπο. Ειδικότερα, η αξία της χρήσεως του κοινού και κατά συνέπεια το όφελος που πρέπει να αποδοθεί, δηλαδή η οφειλόμενη αποζημίωση για την αποκλειστική χρήση αυτού, προκειμένου περί κοινού ακινήτου, συνίσταται στην κατά το χρόνο της χρήσης μισθωτική αξία της μερίδας των εκτός χρήσεως κοινωνών, που δεν αποτελεί μίσθωμα και θα κριθεί με βάση τις μισθωτικές συνθήκες, που επικρατούσαν κατά το χρόνο της χρήσεως, και ανάλογα με την κατάσταση του πράγματος (βλ. ΑΠ 163/1994 Δνη 36. 174, ΕΑ 1303/1998 Δνη 39. 49, ΕΑ 58/1991 Δνη 34. 1638, ΕΠειρ 1326/1996 Δνη 38. 910).

Συνεπώς, ενόψει και των άρθρων 111 παρ. 2, 118 περ. 4 και 216 ΚΠολΔ, για να είναι ορισμένη η αγωγή του κοινωνού, με την οποία αυτός αξιώνει από το συγκοινωνό, που έκανε αποκλειστική χρήση του κοινού πράγματος, αποζημίωση για ορισμένο χρόνο, αρκεί να προσδιορίζεται σε αυτή το κοινό αντικείμενο και το μερίδιο σε αυτό του ενάγοντος, ότι ο εναγόμενος συγκοινωνός έκανε αποκλειστική χρήση αυτού, τα ωφελήματα που ο τελευταίος απεκόμισε από την αποκλειστική χρήση του και η ανάλογη μερίδα του ενάγοντος επί του οφέλους τούτου, το οποίο αντιστοιχεί στη μισθωτική αξία του πράγματος. Άλλο στοιχείο και μάλιστα αναφορά στη σχετική αγωγή συγκριτικών στοιχείων

για την εξεύρεση της μισθωτικής αξίας του κοινού ακινήτου δεν απαιτείται, αφού η εν λόγω αξία θα προκύψει από τις αποδείξεις. (ΑΠ 1480/2000, ΑΠ 1465/2006, Νόμος). Η αγωγή του κοινωνού για αποζημίωση της χρήσης για ορισμένο χρονικό διάστημα ασκείται κατά την τακτική διαδικασία, όπως και η αγωγή του αδικαιολόγητου πλουτισμού.

Επίσης κατά τη δ/ξη του άρθρου 591 παρ. 2 του ΚΠολΔ “αν η υπόθεση δεν υπάγεται στη διαδικασία κατά την οποία έχει εισαχθεί, το Δικαστήριο αποφαινεται για αυτό αυτεπαγγέλτως και διατάζει την εκδίκαση της υπόθεσης κατά τη διαδικασία σύμφωνα με την οποία δικάζεται”. Από την παραπάνω δ/ξη συνάγεται ότι ο δικαστής έχει την ευχέρεια να κρατήσει την υπόθεση και να την δικάσει με την προσήκουσα διαδικασία, αλλά αυτό γίνεται όταν πρόκειται να εφαρμόσει τους ίδιους δικονομικούς κανόνες και όταν βέβαια τηρείται η προβλεπόμενη από το νόμο διαδικασία (βλ. ΜΠρ-Πρεβ 41/77 Δίκη 9. 491, ΕιρΑθ 665/78 Δίκη 1978. 573, ΕιρΚαρδ 363/1985 Αρμ ΛΘ. 939, ΕιρΚαστοριάς 66/1987 αδημ.). Το άρθρο 591 παρ. 2 εφαρμόζεται όχι μόνο μεταξύ των ειδικών διαδικασιών, που περιέχονται στο τέταρτο βιβλίο του ΚΠολΔ, αλλά και μεταξύ αυτών και της τακτικής διαδικασίας αφενός και αφετέρου μεταξύ της τακτικής και των ειδικών αυτών διαδικασιών, που περιέχονται σε άλλα τμήματα του ΚΠολΔ. Συνεπώς αν η αγωγή ή η αίτηση εισαχθεί κατά διαδικασία στην οποία δεν υπάγεται σύμφωνα με το νόμο, δεν απορρίπτεται για αυτόν το λόγο, αλλά εκδίδεται διάταξη του Δικαστηρίου η οποία ορίζει τη διαδικασία κατά την οποία η υπόθεση πρέπει να εκδικασθεί. Και εάν είναι δυ-

νατόν, λόγω της κοινότητας ως προς τα ουσιαστικά μέρη των δύο διαδικασιών το Δικαστήριο συνεχίζει, όπως προαναφέρθηκε, την εκδίκαση κατά την ίδια δικάσιμο, εφαρμόζοντας τους κανόνες της διαδικασίας στην οποία πράγματι υπάγεται η υπόθεση. Στην αντίθετη περίπτωση διατάσσει την εκδίκαση με τη σωστή διαδικασία και απέχει από την περαιτέρω έρευνα της υποθέσεως, μέχρις ότου τηρηθούν από τους δικάμους οι προϋποθέσεις που απαιτεί η διαδικασία αυτή. Η τελευταία αυτή δυνατότητα υφίσταται και όταν από τη γενική δικονομική αρχή της καλόπιστης διεξαγωγής της δίκης κρίνεται επιβεβλημένη η παραπομπή της υπόθεσης σε ιδιαίτερη συζήτηση για προπαρασκευή των διαδικών (βλ. ΑΠ 315/72 ΑρχΝ 23. 1641, Ελ 192/80 Δνη 22. 441).

Νόμιμα φέρεται για συζήτηση με την από 12-2-2007 (αριθμ. κατ. δικ. 163/2007) κλήση η με αριθμό 183/2005 αγωγή της καλούσας, της οποίας η συζήτηση κατά τη μετ'αναβολήν ορισθείσα δικάσιμο της 5-2-2006 ματαιώθηκε.

Στην προκειμένη περίπτωση με την κρινόμενη αγωγή η ενάγουσα εκθέτει ότι με την υπ' αριθμ. .../28-1-1999 περιλήψη κατακυρωτικής έκθεσης της Συμβολαιογράφου Σ. Ν. - Π. που μεταγράφηκε νόμιμα περιήλθε σε αυτήν η επικαρπία του 1/2 εξ αδιαιρέτου του αναφερόμενου στην αγωγή ακινήτου (διαμερίσματος) από τον Μ. Μ. - δεύτερο εναγόμενο. Ότι το υπόλοιπο 1/2 εξ αδιαιρέτου του ίδιου ακινήτου κατά κυριότητα, νομή και κατοχή ανήκει στον πρώτο εναγόμενο, η δε ψιλή κυριότητα στον τότε ανήλικο Ν. Μ., τέκνο του Μ. Μ. και Μ. - Ε. Γ.. Ότι ο Μ. Μ. εξεμίσθωσε το παραπάνω ακίνητο με τα από 1-11-

2001 και 1-9-2002 μισθωτήρια στους αναφερόμενους στην αγωγή μισθωτές με μηνιαίο μίσθωμα και ότι τούτοι έκαναν χρήση του παραπάνω διαμερίσματος. Ότι ο παραπάνω εναγόμενος ή οι εναγόμενοι εισέπραξαν από τους εκμισθωτές τα αναφερόμενα στην αγωγή μισθώματα χωρίς να έχουν κανένα δικαίωμα και χωρίς τη συγκατάθεση της ενάγουσας να εισπράξουν το 1/2 τούτου γιατί ανήκει στην ενάγουσα, γηγονός το οποίο έλαβε γνώση η ενάγουσα (ήτοι για τις μισθώσεις) στις 10-3-2005. Ζητεί δε δεδομένου ότι οι εναγόμενοι της οφείλουν την αναλογία της, δηλαδή το 1/2 των εισπραττόμενων μισθωμάτων, και άλλως κατά τις διατάξεις του αδικαιολογητου πλουτισμού, να υποχρεωθούν τούτοι, με απόφαση προσωρινά εκτελεστή, να της καταβάλλουν ο πρώτος και ο δεύτερος ατομικά και εις ολόκληρον ο καθένας και οι δεύτερος και τρίτη με την ιδιότητά τους ως ασκούντων τη γονική μέριμνα του ανήλικου γιου τους Δ. το ποσό των 5.764,625 Ευρώ με το νόμιμο τόκο κάθε μηνιαία καταβολή από τη δεύτερη ημέρα κάθε μηνός, άλλως από την κοινοποίηση της αγωγής μέχρι την πλήρη εξόφληση. Επίσης, ζητεί να καταδικαστούν οι εναγόμενοι στη δικαστική της δαπάνη. Η αγωγή αυτή, για το αντικείμενο της οποίας καταβλήθηκε το νόμιμο τέλος δικαστικού ενσήμου με τα αντίστοιχα υπέρ τρίτων ποσοστά (βλ. το υπ' αριθμ. ... διπλότυπο εισπραξης της Α' ΔΟΥ Α. και το υπ' αριθμ. ... γραμμάτιο εισπραξης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος), παραδεκτά και αρμόδια υλικά και τοπικά φέρεται για εκδίκαση στο δικαστήριο αυτό (άρθρα 14 παρ. 1 εδ. α. και 22 Κ-ΠολΔ), πλην όμως εφαρμοστέα και προσήκουσα για τη συζήτηση της διαδικασίας

δεν είναι η ειδική διαδικασία των μισθωτικών διαφορών, κατά την οποία η υπόθεση εισάγεται, αλλά η τακτική, αφού δεν πρόκειται για διαφορά από μίσθωση αλλά για αξίωση για αποζημίωση χρήσης του κοινού πράγματος (δικαιώματος) που δικάζεται κατά την τακτική διαδικασία, όπως και η αξίωση που στηρίζεται στις δ/ξεις του αδικαιολογητου πλουτισμού, σύμφωνα με τις σκέψεις που προηγήθηκαν.

Επομένως, κατά την κρίση του δικαστηρίου, ενόψει της μη δυνατότητας του δικαστηρίου να εφαρμόσει το άρθρο 591 παρ. 2 ΚΠολΔ και να διατάξει την εκδίκαση της υπόθεσης κατά την προσήκουσα διαδικασία, καθόσον προς τούτο όπως προαναφέρθηκε απαιτείται εφαρμογή των ιδίων δικονομικών κανόνων (βλ. Κ. Μπέη υπό ΑΠ 1303/1974 Δ 6. 612), δηλαδή για να τηρηθεί η από το νόμο προβλεπόμενη διαδικασία (εγγραφή στο πινάκιο, επίδοση κατά τις δ/ξεις του 228 ΚΠολΔ) και για το λόγο της πληρέστερης προπαρασκευής των διαδικασιών πρέπει σύμφωνα με τις σκέψεις που προηγήθηκαν να παραπεμφθεί η υπόθεση ενώπιον του δικαστηρίου τούτου, προκειμένου να εκδικαστεί η κρινόμενη αγωγή κατά την προσήκουσα (τακτική) διαδικασία σε άλλη όμως δικάσιμο, κατά την οποία θα προσκομιστούν από τους διαδίκους και τα αποδεικτικά τους στοιχεία. Δικαστικά έξοδα δεν θα οριστούν διότι η απόφαση που παραπέμπει υπόθεση να εκδικαστεί κατά την προσήκουσα διαδικασία δεν είναι οριστική, γιατί δεν περατώνει τη δίκη, αφού η εισαγωγή της υπόθεσης στην προσήκουσα διαδικασία δεν εντάσσεται στις διαδικαστικές προϋποθέσεις της δίκης και επομένως το δικαστήριο δεν απεκδύεται της εξουσίας του από τη υπόθεση.

**ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ
ΒΟΥΛΕΥΜΑΤΑ-ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ & ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ**

**ΣυμβΕφΛαρ
128/2008**

Πρόεδρος: Βασίλειος Φράγγος

Μέλη: Άννα Πελεκούδα, Δημητρία Στρούζα

Αντεισαγγελέας: Απόστολος Μακρόπουλος

Το βούλευμα που ανακαλεί την υπ όρον απόλυση δεν είναι δικαιοδοτική κρίση αλλά διοικητική πράξη και υπόκειται σε ανάκληση αν μεταγενέστερα γεγονότα δικαιολογούν διαφορετική εκτίμηση της κατάστασης.

Κρατούμενος που φυλακίστηκε εκ νέου με το θεσμό της κατ άρθρο 107 παρ. 1 ΠΚ ανάκλησης της υπ όρον απόλυσης που του είχε χορηγηθεί, μπορεί να αποφυλακιστεί εκ νέου μόνο με ανακλητικό της ανάκλησης βούλευμα του Συμβουλίου που αποφάνθηκε την τελευταία, ενώ σε αυτήν την περίπτωση δε νοείται χορήγηση νέας υπ όρον απόλυσης.

Η Εισαγγελική πρόταση του Αντεισαγγελέα Εφετών Σταμάτη Δασκαλόπουλου, που έγινε δεκτή εν όλω, έχει ως εξής:

Εισάγω κατ' άρθρο 17 ν. 1968/1991 σε συνδ. με τα άρθρα 473 έως 476 ΚΠΔ την υπ. αριθμ. εκθ. 7/4.3.2008 έφεση κρατουμένου Π. Μ. του Τ. κατά του υπ. αριθμ. 58/2008 βουλεύματος του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Λάρισας και εκθέτω τα εξής:

α) Με το ανωτέρω βούλευμα απορρί-

φθηκε αίτηση του ανωτέρω, που είναι κατάδικος στη δικαστική φυλακή Λ., για υπ όρον απόλυσή του σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 105 ΠΚ, όπως αυτά ισχύουν σήμερα.

β) Η ανωτέρω έφεση ασκήθηκε νομοτύπως κι εμπροθέσμως κατά τα άρθρα 443, 474 ΚΠΔ, διότι το εκκαλούμενο βούλευμα επιδόθηκε στον εκκαλούντα στις 3.3.2008 και την έφεση με τους λόγους που επικαλείται άσκησε αυτός στις 4.3.2008 ενώπιον του διευθυντή της δικαστικής φυλακής Λ.

Συνεπώς η έφεσή του είναι παραδεκτή και κατά νόμο και ουσία ερευνητέα.

Ο ανωτέρω κατάδικος εξέτιε ποινή κάθειρξης 12 ετών και 6 μηνών, καταδικασθείς για ανθρωποκτονία από πρόθεση σε αυτή την ποινή με την υπ.αριθμ. 45-49/2000 απόφαση του Μικτού Ορκωτού Εφετείου Λάρισας. Δυνάμει του υπ.αριθμ. 531/2003 βουλεύματος του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Λάρισας απολύθηκε υπό τον όρο να κατοικεί στα Τ. και να εμφανίζεται το πρώτο πενήνήμερο εκάστου μηνός στο α.τ. του τόπου κατοικίας του ενώ με το υπ.αριθμ. 25/2005 βούλευμα τροποποιήθηκε η υποχρέωση διαμονής του. Ομως δεν τήρησε τον ανωτέρω όρο της εμφάνισής του κατά τους μήνες Ιούλιο, Σεπτέμβριο, Οκτώβριο 2006 και με το υπ.αριθμ. 402/2006 βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Λάρισας ανακλήθηκε η υπ όρον απόλυση που του χορηγήθηκε και εν συνεχεία συνελήφθη και φυλακίστηκε εκ νέου στις 5-1-2007.

Σύμφωνα με το άρθρο 107 παρ. 1 ΠΚ η απόλυση που χορηγήθηκε με τη διαδικασία των άρθρων 105 και επ. ΠΚ μπορεί να ανακληθεί αν εκείνος που απολύθηκε δεν συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις που του επιβλήθηκαν κατά την απόλυση. Κατά τη δ/ξη αυτή επομένως στην περίπτωση της ανακλήσεως ο κατάδικος ξαναγαυρίζεται στη φυλακή με βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών του τόπου όπου εκτιόταν η ποινή του (άρθρο 110 παρ. 1 ΠΚ) και εκτίει το υπόλοιπο της ποινής του, στο οποίο φυσικά δεν υπολογίζεται το χρονικό διάστημα από την απόλυση του μέχρι τη νέα σύλληψή του (άρθρο 107 παρ. 2 ΠΚ). Κατά την επικρατήσασα στη θεωρία ορθή άποψη, το βούλευμα που ανακαλεί την υπ όρο απόλυση δεν είναι δικαιοδοτική κρίση αλλά διοικητική πράξη και κατά συνέπεια μπορεί να ανακληθεί, αν μεταγενέστερα γεγονότα δικαιολογούν διαφορετική εκτίμηση της κατάστασης (βλ. αντί άλλων Λ. Μαργαρίτη σε Λ. Μαργαρίτη - Ν. Παρασκευόπουλου, Ποινολογία, 1989 σ. 457).

Επομένως κρατούμενος που φυλακίστηκε εκ νέου με το θεσμό της κατ άρθρο 107 παρ. 1 ΠΚ ανάκλησης της απόλυσης που του είχε χορηγηθεί, μπορεί να αποφυλακιστεί εκ νέου με ανακλητικό της ανάκλησης βούλευμα του Συμβουλίου που

αποφάνθηκε την τελευταία (βλ. contra Γαρδίκια Σωφρονιστική σ. 416). Συνακόλουθα σε περίπτωση της κατ άρθρο 107 ΠΚ ανάκλησης της υπ όρον απόλυσης δε νοείται κατά νόμο νέα υπ όρον απόλυση κατ άρθρο 105 ΠΚ. Άλλωστε οι διαφορετικές προϋποθέσεις εκτιμώνται αν συντρέχουν για την εφαρμογή του άρθρου 107 παρ. 1 ΠΚ από αυτές του άρθρου 106 παρ. 1 ΠΚ για τη χορήγηση της απόλυσης. Έτσι αν γινόταν δεκτό το αντίθετο θα συνέβαινε το παράδοξο ο κρατούμενος που υπέστη την ανάκληση της απόλυσής του, λόγω μη συμμόρφωσής του με τις επιβληθείσες υποχρεώσεις, μόλις για αυτή την αιτία φυλακίζόταν να μπορούσε την επόμενη στιγμή να απολυθεί εκ νέου, κατ άρθρο 105 ΠΚ αφού η παραβίαση των έξω από την φυλακή υποχρεώσεών του δεν θα έθιγε την εντός φυλακής καλή διαγωγή του, συνεπεία της οποίας του είχε χορηγηθεί η αρχική απόλυση υπό όρο.

Ενόψει των προεκτεθέντων στην υπό κρίση περίπτωση δεν επιτρέπεται κατά νόμο να χορηγηθεί στον εκκαλούντα υπ όρον απόλυση και για το λόγο αυτό πρέπει η υπό κρίση έφεσή του, να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη και να επιβληθούν τα δικαστικά έξοδα από 220 Ευρώ σε βάρος του.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΧΟΛΙΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΚΡΙΣΕΙΣ, ΑΠΟΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ
Τάσου ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, Δικηγόρου Λάρισας

Αντί προλόγου

Σε κάποιες μεσογειακές χώρες, χρηματοδοτούν την Υγεία με φορολογικά έσοδα από το εισόδημα, τα κέρδη, τα ενοίκια και τους τόκους, δηλ. από το σύνολο του παραγόμενου Α.Ε.Π.

Οι χώρες της Κεντρικής Ευρώπης του Ρήνου (Γαλλία, Γερμανία, Βέλγιο, Ολλανδία), στηρίζονται σε συστήματα Κοινωνικής Ασφάλισης, με εισφορές επί της πάσης φύσεως εργασίας, δηλ. σε ένα, μόνο, μέρος του παραγόμενου Α.Ε.Π. Η Ελλάδα αποτελεί εξαίρεση, χρησιμοποιώντας λίγο και από τα δύο. Τα δύο αυτά συστήματα χρηματοδότησης στηρίζονται σε ενδιαφέροντα ιστορικά, κοινωνικά και πολιτικά δεδομένα που πάνε πολύ πίσω, και σε κοινωνίες που έχουν βαθιά πίστη στην αναγκαιότητα του κοινωνικού κράτους.

Στον 20ο΄ αιώνα το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Κράτος ήταν ένα success story. Όλα δείχνουν ότι το ίδιο συμβαίνει και στον 21ο.

Οι αναγκαίοι αντισταθμιστικοί μηχανισμοί πρέπει πρώτα απ' όλα να στραφούν στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης. Η παγκοσμιοποίηση των οικονομιών σε όλες τις αναπτυσσόμενες χώρες έχει φυσική συνέπεια τη συμπίεση του μεριδίου της εργασίας και την αύξηση της αμοιβής του κεφαλαίου. Είναι προφανές ότι η χρηματοδοτική βάση των Ταμείων, (= οι εισφορές πάνω στην εργασία), μειώνονται, ενώ κέρδη και εισοδήματα από τόκους και ενοίκια αυξάνονται.

Η χρηματοδότηση, συνεπώς, ενός συστήματος Υγείας που στοχεύει σε καθολική κάλυψη δεν μπορεί να γίνεται πλέον από μέρους μόνο του Α.Ε.Π. Απαιτείται στροφή στην Εθνική Ασφάλιση Υγείας, με χρηματοδότηση από φορολογικά έσοδα που προέρχονται από το σύνολο του Α.Ε.Π., απευθείας από το κράτος είτε με γενναία ενίσχυση των Ταμείων, αφού τα διατηρήσουμε σαν "ιερές αγελάδες". Στην ένσταση για δυσκολίες αύξησης της φορολογίας, η Ελλάδα έχει τη χαμηλότερη (17%) πραγματική φορολογία στα κέρδη των επιχειρήσεων στην ΕΕ, ότι φοροδιαφεύγουν εισοδήματα 70 - 80 δις Ε και ότι η εισφοροδιαφυγή είναι στο 30% των απασχολούμενων. Μία πραγματική ασφαλιστική μεταρρύθμιση στην Υγεία, αυτά θα έπαιρνε υπόψη, μαζί με μια άλλη τραγική διαπίστωση. Η Ελλάδα, μόνη στην Ευρώπη, υποχρεώνει φορολογούμενους και εισφέροντες πολίτες της να πληρώνουν (ξανά) το 50% της συνολικής δαπάνης Υγείας από την τσέπη τους. Αυτό δεν αξιολογήθηκε από την κυβέρνηση και δεν το αντιμετώπισε η... "ασφαλιστική μεταρρύθμιση".

Με το Νόμο 3655/2008: "διοικητική και οργανωτική μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις", δημιουργείται:
Ομοσπονδία και όχι άμεση ενοποίηση

Με το άρθρο 25 Συνιστάται ΝΠΔΔ με την επωνυμία “ΕΝΙΑΙΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ Α-ΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ”, που συγκροτούν τέσσερις κλάδοι α) κύριας ασφάλισης, β) επικουρικής ασφάλισης, γ) πρόνοιας και δ) υγείας.

Στον κλάδο κύριας ασφάλισης εντάσσονται οι κλάδοι κύριας σύνταξης των α) Τ.Σ.Ε.Μ.Ε.Δ.Ε., β) Τ.Σ.Α.Υ., ΚΑΙ γ) Τ.Ν.

Στον τομέα Επικουρικής Ασφάλισης εντάσσονται α) ο κλάδος Επικουρικής Ασφάλισης του Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε., β) ο Κλάδος Επικουρικής Ασφάλισης του Τ.Α.Σ. (συμβολαιογράφοι) και γ) ο Κλάδος Επικουρικής Ασφάλισης Δικηγόρων (Κ.Ε.Α.Δ.) ως τομείς Επικουρικής Ασφάλισης αυτού.

Στον κλάδο Πρόνοιας εντάσσονται α) ο Κλάδος εφ’ άπαξ παροχών του Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. β) ο Κλάδος Προνοίας του Τ.Σ.Α.Υ., γ) ο Κλάδος Προνοίας του Τ.Π.Δ.Α. (δικηγόροι Αθηνών), δ) ο Κλάδος Πρόνοιας του Τ.Π.Δ.Π. (δικηγόροι Πειραιά) ε) ο Κλάδος Προνοίας του Τ.Π.Δ.Θ. (δικηγόροι Θεσσαλονίκης) στ) το Ταμείο Προνοίας Δικαστικών Επιμελητών (Τ.Π.Δ.Ε.), ζ) ο Κλάδος Προνοίας του Ταμείου Ασφάλισης Συμβολαιογράφων (Τ.Α.Σ.) και η) το Ταμείο Προνοίας Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Π.Ε.Δ.Ε.) ως τομείς προνοίας αυτού.

Στον Κλάδο υγείας εντάσσονται οι κλάδοι ασθένειας α) του Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. β) του Τ.Σ.Α.Υ. γ) του Τ.Π.Δ.Α. δ) του Τ.Π.Δ.Π. ε) του Τ.Π.Δ.Θ. (Δικηγόροι Θεσσαλονίκης) στ) το Τ.Υ.Δ.Ε. και ζ) Τ.Α.Σ., ως τομείς υγείας αυτού. Κατά την § 4 του άρθρου 25 του Νομου, όλοι οι πάρα πάνω τομείς του Ενιαίου Ταμείου διέπονται, από τις οικείες διατάξεις των αντιστοίχων εντασσομένων Ταμείων και Κλάδων, που καθίστανται εφεξής καταστατικές διατάξεις των Ταμείων αυτών, καθώς και τις διατάξεις της γενικότερης νομοθεσίας, όπως αυτές εκάστοτε ισχύουν. Ορίζεται ότι στους τομείς αυτούς μεταφέρονται όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των ασφαλισμένων και συνταξιούχων των εντασσομένων Ταμείων και Κλάδων, ανεξάρτητα από την χρονική περίοδο ασφάλισης τους. Όλα δηλ. (ασφαλιστικές εισφορές, ύψος και τρόπος είσπραξης τους, προϋποθέσεις συνταξιοδότησης και παροχές και τρόπος υπολογισμού τους) εξακολουθούν να ρυθμίζονται όπως και πριν. Αυτό είναι μια προσωρινή κατάσταση, για μικρότερες αντιδράσεις των ενδιαφερομένων.

Το Τ.Ν.: μετά την ενοποίηση και την έναρξη λειτουργίας του ενιαίου Ταμείου, θα εξακολουθήσουν να παρέχονται οι ειδικές παροχές που προβλέπονται τώρα, δηλ.: γαμήλιο βοήθημα, τα δάνεια προς νέους ασφαλισμένους, τα δάνεια προς τους έμμισθους ασφαλισμένους και τους συνταξιούχους, καθώς και πρόγραμμα παραθεριστικών διακοπών των συνταξιούχων.

Η πάρα πάνω εκτεθείσα διάταξη, συνηγορεί υπέρ της άποψης ότι προσωρινά θα συνεχισθούν οι παροχές αυτές. Όμως στο άρ. 26 του Νόμου, σκοποί του ενιαίου Ταμείου ορίζονται : α) η παροχή μηνιαίας κύριας σύνταξης, β) η παροχή επικουρικής σύνταξης, γ) η παροχή εφ’ άπαξ βοηθήματος και δ) ή χορήγηση παροχών υγείας, χωρίς να προβλέπεται τίποτα για άλλου είδους παροχές, που προφανώς θα πάψουν να υφίστανται αφού δεν περιλαμβάνονται στο σκοπό της σύστασης του. Οι διατάξεις των επομένων άρθρων του

νόμου, δείχνουν καθαρά ότι σε βάθος χρόνου επιδιώκεται η πλήρης ενοποίηση των Ταμείων, με τελικό στόχο τη συρρίκνωση των δικαιωμάτων των ασφαλισμένων και συνταξιούχων και την βαθμιαία εξίσωση των παροχών τους προς τα κάτω.

Στο άρθρο 27 ορίζεται ότι όλοι οι υπάρχοντες πόροι των υπό ενοποίηση ασφαλιστικών οργανισμών, το σύνολο του ενεργητικού και παθητικού τους, και όλη η κινητή και ακίνητη περιουσία, περιέρχονται από την ημερομηνία έναρξης του ενιαίου ταμείου (= 1η Οκτωβρίου 2008), στους αντίστοιχους αυτοτελείς τομείς, ως καθολικούς διαδόχους των εντασσόμενων Ταμείων και κλάδων, ενώ στο άρθρο 28 ορίζεται ότι ο χρόνος ασφάλισης που πραγματοποιήθηκε στα εντασσόμενα ταμεία και κλάδους, και ο χρόνος που αναγνωρίστηκε και προσμετρήθηκε στην ασφάλιση των αντίστοιχων Τομέων του κάθε κλάδου του ενιαίου Ταμείου.

Στο άρθρο 32 προβλέπεται με λεπτομέρειες η διοικητική οργάνωση και διάρθρωση και οι αρμοδιότητες των ενιαίων υπηρεσιών του Ε.Τ.Α.Α., πράγμα που δείχνει ότι τελικά στόχος είναι η πλήρης ενοποίηση των Ταμείων.

II. Η Διοίκηση του Ταμείου: Μεθοδική προσπάθεια ασφυκτικού ελέγχου της διοίκησης και διαχείρισης της περιουσίας, προς επίτευξη συγκεκριμένων στόχων.

Στο άρθρο 29 του Νόμου, καθορίζεται η σύνθεση του Δ.Σ. και ο τρόπος της εκλογής του. Δημιουργείται ένα Δ.Σ., απολύτως πειθηνίο στην εκάστοτε κυβέρνηση, που θα τελεί υπό την ισχυρή και συγκεντρωτική προεδρία κάποιου μάντζερ, που δεν θα προέρχεται από τους ασφαλισμένους του ενιαίου Ταμείου, αλλά θα διορίζεται από την εκάστοτε κυβέρνηση. Το Δ.Σ. αυτό, θα διοικεί τον ενιαίο οργανισμό και θα διαχειρίζεται την κινητή και ακίνητη περιουσία του, σύμφωνα με τις εντολές και υποδείξεις του εκάστοτε Υπουργού χωρίς να μπορούν ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι να επιδράσουν στις αποφάσεις του.

Γίνεται μία συγκάλυψη με την συμμετοχή στην συγκρότηση του Δ.Σ. ασφαλισμένων και μελών του Τ.Ν.. Ο Πρόεδρος και η πλειοψηφία των μελών του Δ.Σ. είναι καθαρή επιλογή του εκάστοτε Υπουργού και ό,τι θα αποφασίζεται στο ενιαίο Ταμείο, θα εξυπηρετεί τους γενικότερους στόχους της εκάστοτε κυβέρνησης και όχι τα συμφέροντα των ασφαλισμένων και συνταξιούχων.

Στο άρθρο 29 του νόμου ορίζεται ότι, το Ε.Τ.Α.Α. διοικείται από 13μελές Δ.Σ. 3ετούς θητείας και συγχρόνως με το Δ.Σ., και για ίση με αυτό θητεία, συνιστώνται και 3 επταμελείς Διοικούσες Επιτροπές α) Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων, β) Υγειονομικών και γ) Νομικών.

Η Δ.Ε. Νομικών, αποτελείται από α) 2 εκπροσώπους των Δικηγόρων, που προτείνονται από τη Συντονιστική Επιτροπή των Δικηγορικών Συλλόγων, με τους αναπληρωτές τους, β) 1 εκπρόσωπο των συμβολαιογράφων, που προτείνεται από την Συντονιστική Επιτροπή των Συμβολαιογραφικών Συλλόγων, με τον αναπληρωτή του, γ) 1 εκπρόσωπο των Δικαστικών Υπαλλήλων, που προτείνεται από την Ομοσπονδία Δικαστικών Υπαλλήλων Ελλάδος με τον αναπληρωτή του, δ) 1 εκπρόσωπο των συνταξιούχων Δικηγόρων, που προτείνεται από το σύλλογο των συνταξιούχων Δικηγόρων με τον αναπληρωτή του, ε) 1 εκπρόσωπο των υποθηκοφυλάκων, που προτείνεται από το σύλλογο Υπαλλήλων Υποθηκο-

φυλακείου Αθηνών, με τον αναπληρωτή του και στ) 1 υπάλληλο της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών ασφαλίσεων του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας. Παρατήρηση: ενώ προβλέπεται εκπροσώπηση των υποθηκοφυλάκων και δικαστικών υπαλλήλων δεν προβλέπεται εκπροσώπηση των Δικαστών και των Δικαστικών Επιμελητών.

Ανάλογη είναι και η σύνθεση των δυο άλλων Διοικουσών Επιτροπών.

Οι εκπρόσωποι - μέλη των Διοικουσών Επιτροπών με τους αναπληρωτές τους, επιλέγονται από τον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, από πίνακες που περιέχουν διπλάσιο αριθμό εκπροσώπων, που υποβάλλονται εντός 10 ημερών από την ημερομηνία που θα ζητηθούν. Ορίζεται μάλιστα ότι σε περίπτωση μη έγκαιρης υποβολής (εντός 10 ημερών!!!!) των σχετικών προτάσεων, ο Υπουργός προβαίνει στον διορισμό των εκπροσώπων κατά την κρίση του από το οικείο Ν.Π.Δ.Δ. και την οικεία Συνδικαλιστική Οργάνωση των ασφαλισμένων, των εργοδοτών και των συνταξιούχων.

Οι αρμοδιότητες των Δ.Ε. είναι πάρα πολύ περιορισμένες (άρθρο 31 του Νόμου). Γενικά και αόριστα ορίζεται ότι οι Δ.Ε. συνδράμουν το Δ.Σ. για τον καθορισμό της πολιτικής δράσης και την χάραξη των γενικών κατευθύνσεων λειτουργίας του ενιαίου Ταμείου, μεριμνούν για την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών των επί μέρους Τομέων, εισηγούνται και υποβάλλουν προτάσεις στο Δ.Σ. για όλα τα θέματα που αφορούν στη διαχείριση της περιουσίας των Τομέων και την αξιοποίηση των κεφαλαίων, της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους, καθώς και για κάθε θέμα που αφορά τα έσοδα και τις παροχές των Τομέων που εποπτεύουν και επεξεργάζονται προτάσεις προς το Δ.Σ. για την τροποποίηση των διατάξεων των Καταστατικών των επί μέρους Τομέων. Καθαρά συμβουλευτικά και διακοσμητικά όργανα, που δεν έχουν καμιά αποφασιστική αρμοδιότητα, εκτός αυτής της εξέτασης και λήψης απόφασης επί των αιτήσεων θεραπείας κατά των αποφάσεων των οργάνων του Ενιαίου Ταμείου, για θέματα ασφάλισης και παροχών. Στην ουσία επιτροπές εκδίκασης ενστάσεων, χωρίς αποφασιστική αρμοδιότητα, και συστήνονται, για την ψευδαίσθηση ότι και αυτοί συμμετέχουν στη Διοίκηση.

Η σύσταση τους, που αναβιβάζει σε 34 τα διοικητικά μέλη του Ε.Τ.Α.Α., αποδεικνύει πόσο αβάσιμοι είναι οι ισχυρισμοί, ότι οι συγχωνεύσεις των Ταμείων γίνονται και για λόγους περιστολής των διοικητικών δαπανών !!!!!!! Δεν έχει γίνει αναλογιστική μελέτη για το ύψος των μισθολογικών δαπανών και αποζημιώσεων !!! των υπέρογκα πολλών υπαλλήλων, διευθυντών, προέδρων και προϊσταμένων, που θα στελεχώσουν το νέο ασφαλιστικό φορέα.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 29 του νόμου : το 13μελές Δ.Σ. του Ε.Τ.Α.Α., αποτελείται από: 1) Τον Πρόεδρο του Δ.Σ., που είναι αποκλειστικής απασχόλησης και επιλέγεται κατά τη διαδικασία του άρθρου 49Α του Κανονισμού της Βουλής, όπως θα τροποποιηθεί, μετά από πρόταση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, (άρθρο 134 του νόμου).

Οι Διοικητές και Πρόεδροι, Δ.Σ. των Ασφαλιστικών Οργανισμών, πρέπει να είναι πτυχιούχοι σχολών ΑΕΙ, να έχουν διοικητική εμπειρία και κατάρτιση σε διοικητικά ή οικονομικά θέματα ή σε θέματα Κοινωνικής Ασφάλισης ή Κοινωνικής Πολιτικής. Επιλέγεται δε

από κατάλογο που καταρτίζεται τα προβλεπόμενα, από τις διατάξεις του άρθρου 36 § 2 περίπτωση β του Ν. 3556/2007, από Επιτροπή που αποτελείται από επίτιμο Πρόεδρο ή Αντιπρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ως Πρόεδρο, τον Γ.Γ. της Γ.Γ. κοινωνικών Ασφαλίσεων, ως μέλος, τους Προέδρους της Συντονιστικής Επιτροπής των Δικηγορικών Συλλόγων, του Τ.Ε.Ε. και του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου, τον Πρόεδρο ή Αντιπρόεδρο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και τον Διοικητή ή Υποδιοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος. Τα μέλη της Επιτροπής, επιλέγουν κατά πλειοψηφία τον υποψήφιο Διοικητή ή Πρόεδρο, με την γνώμη εκ των ανωτέρω εκπροσώπων της Τράπεζας Ελλάδας και της Επιτροπής κεφαλαιαγοράς, που ο Υπουργός Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας προτείνει στην Επιτροπή του άρθρου 49 Α. του Κανονισμού της Βουλής, όπως θα τροποποιηθεί.

Δηλ. ο Πρόεδρος του Ε.Τ.Α.Α. θα είναι της αποκλειστικής επιλογής του Υπουργού, αφού στην Επιτροπή που τον επιλέγει και τον προτείνει στην Επιτροπή του άρθρου 49Α του Κανονισμού της Βουλής, οι 3 εκπρόσωποι των ασφαλισμένων είναι μειοψηφία και κανείς δε μπορεί να προταθεί χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του εκπροσώπου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Τράπεζας της Ελλάδας που έχουν δικαίωμα veto.

Ενώ μέχρι τώρα στο Τ.Ν. ο Πρόεδρος ήταν υποχρεωτικά Δικηγόρος, στην επιλογή του οποίου είχαν λόγο ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι, τώρα εκλέγεται πρόσωπο που δεν θα είναι καν ασφαλισμένο στο ενιαίο Ταμείο και θα είναι της αποκλειστικής επιλογής του Υπουργού και της εμπιστοσύνης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Τράπεζας της Ελλάδας, γιατί κύρια αποστολή του είναι η διαχείριση της περιουσίας των ενοποιημένων ταμείων, κατά τις οδηγίες και εντολές της εκάστοτε Κυβέρνησης, με υπερεξουσίες που καθορίζονται από τις διατάξεις του άρθρου 134 του Νόμου. Όσο αφορά το Κ.Ε.Α.Δ., το Τ.Π.Δ.Α., το Τ.Π.Δ.Π., το Τ.Π.Δ.Θ., το Τ.Α.Σ. και το Τ.Υ.Δ.Ε. εκεί που τώρα οι Πρόεδροι ήταν Δικηγόροι ή Συμβολαιογράφοι, εκλεγόμενοι από τους ασφαλισμένους, τώρα όλα αυτά καταργούνται και στους ασφαλισμένους και συνταξιούχους ανατίθεται διακοσμητικός ρόλος στην εκλογή του Προέδρου.

Το άρθρο 49 Α της Βουλής κατονομάζει ρητά σε ποιες περιπτώσεις διορισμών έχει γνώμη η Βουλή και δεν προβλέπει επιλογή προέδρων φορέων κοινωνικής ασφάλισης. Απαιτείται τροποποίηση του κανονισμού της Βουλής, καθώς με νόμο δεν αλλάζει και μάλιστα της Ολομέλειας της Βουλής. Μέχρι σήμερα όμως, 16 Σεπτεμβρίου 2008, δεν έχει αλλαγή του κανονισμού της Βουλής.

Ήδη κατατέθηκε προσφυγή για την αντισυνταγματικότητα του νόμου.

2) Πέραν του Προέδρου το Δ. Σ. του Ε.Τ.Α.Α. αποτελείται : α) Τους Προέδρους της Διοικούσας Επιτροπής Μηχανικών και Εργοληπτών ως Αντιπρόεδρο Α της Διοικούσας Επιτροπής Υγειονομικών ως Αντιπρόεδρο Β, της Διοικούσας Επιτροπής Νομικών ως Αντιπρόεδρο Γ, με τους αναπληρωτές τους. Πρόεδρος σε κάθε Δ.Ε. ορίζεται ένα από τα δυο μέλη που προτείνονται από το Τ.Ε.Ε. για την Δ.Ε. Μηχανικών και Εργοληπτών, ένα από τα δυο μέλη που προτείνονται από Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο, για την Δ.Ε. Υγειονομικών και ένα από τα δυο μέλη που προτείνονται από την Συντονιστική Επιτροπή των Δικηγορικών Συλλόγων. για τη Δ.Ε. Νομικών. Την τελική επιλογή όμως του Προέδρου κάθε Δ.Ε.,

που είναι αυτοδίκαια και μέλος του Δ.Σ και Αντιπρόεδρος του Ε.Τ.Α.Α., την κάνει ο Υπουργός Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας με απόφασή του. Οι συνδικαλιστικοί φορείς δεν έχουν δικαίωμα να ορίσουν Προέδρους των Δ.Ε., μέλη του Δ.Σ. και Αντιπροέδρους αυτού, αλλά πρέπει να υποδείξουν διπλάσιο αριθμό προσώπων από τον οποίο Υπουργός θα επιλέξει Προέδρους των Δ.Ε. και 3 μέλη (και Αντιπροέδρους) του Δ.Σ.. Δεν υπάρχει καν το δικαίωμα στα μέλη των Δ.Ε. να εκλέξουν τον Πρόεδρό τους που αυτοδίκαια θα είναι και μέλος και αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Ε.Τ.Α.Α..

3) Ένα μέλος της Δ.Ε. Υγειονομικών, το οποίο επιλέγεται από τον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας από τα υπό στοιχεία α,β,γ, και ε μέλη αυτής, ως τακτικό μέλος με τον αναπληρωτή του (= ανάμεσα στους εκπροσώπους που προτείνονται από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο, την Ελληνική Οδοντιατρική Ένωση, την Πανελλήνια Ένωση Φαρμακοποιών, τον Πανελλήνιο Φαρμακευτικό Σύλλογο, την Ένωση Συνταξιούχων Υγειονομικών, τον Πανελλήνιο Κτηνιατρικό Σύλλογο και την Πανελλήνια Ένωση Κτηνιάτρων).

4) Ένα μέλος της Δ.Ε. Νομικών, που επιλέγεται από τον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας από τα υπό στοιχεία α, β, γ, και ε μέλη αυτής ως τακτικό μέλος με τον αναπληρωτή του (= στους εκπροσώπους που προτείνονται από τη Συντονιστική Επιτροπή των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας, τη Συντονιστική Επιτροπή των Συμβολαιογραφικών Συλλόγων, την Ομοσπονδία Δικαστικών Υπαλλήλων, τον Σύλλογο Συνταξιούχων Δικηγόρων και τον Σύλλογο Υπαλλήλων Υποθηκοφυλακείου Αθηνών).

5) Ένα μέλος της Δ.Ε. Μηχανικών και Εργοληπτών Δημ. Έργων, που επιλέγεται από τον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας από τα υπό στοιχεία α, β, και γ μέλη αυτής ως τακτικό μέλος, με τον αναπληρωτή του (= στους εκπροσώπους που προτείνονται από το Τ. Ε. Ε., τον Σύνδεσμο Ανώνυμων Τεχνικών Εταιρειών και Ε.Π.Ε., από την ΠΕ-ΣΕΔΕ, την ΠΕΔΜΕΔΕ και την ΠΕΔΜΗΕΔΕ).

6) Δυο Υπαλλήλους της Γεν. Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, που επιλέγονται από το Β' κλιμάκιο του Συμβουλίου Κοινωνικής Ασφάλισης, με τους αναπληρωτές τους. Εδώ ο Υπουργός διορίζει άμεσα και κυριαρχικά τα πρόσωπα της εμπιστοσύνης του.

7) Ένα ειδικό επιστήμονα με προσόντα ανάλογα του Προέδρου, με τον αναπληρωτή του, που διορίζεται από τον Υπουργό.

8) Δυο εκπροσώπους των ασφαλισμένων που προτείνονται ένας από τις οικείες Πανελλήνιες Ενώσεις του εντασσόμενου Τ.Σ.Α.Υ. και ένας από το Τ. Ε. Ε. και τις οικείες οργανώσεις του εντασσόμενου Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. με τους αναπληρωτές τους. Εδώ δεν προβλέπεται εκπρόσωπος από τους ασφαλισμένους στο Τ.Ν. και τα άλλα Ταμεία των Δικηγόρων και Συμβολαιογράφων που ενοποιούνται στο Ε.Τ.Α.Α.

9) Έναν (1) εκπρόσωπο των συνταξιούχων, που προτείνεται από τις οικείες οργανώσεις, με τον αναπληρωτή του.

Έτσι στο Δ.Σ. του Ενιαίου Οργανισμού συμμετέχει μόνο ένας (1) εκπρόσωπος των Δικηγόρων που είναι πάνω από 40.000 πανελλήνια, ίσος αριθμός δηλαδή με τους Υποθηκο-

φύλακες που δεν είναι πάρα πάνω από 200 σε όλη την Ελλάδα, ενώ οι Μηχανικοί και Υγειονομικοί θα εκπροσωπούνται με 2 μέλη.

Τα μέλη που προέρχονται από τους ασφαλισμένους και συνταξιούχους επιλέγονται από τον Υπουργό από πίνακες που περιέχουν διπλάσιο αριθμό προσώπων, που υποβάλλονται εντός προθεσμίας 10 ημερών από την ημερομηνία που θα ζητηθούν. Σε περίπτωση μη έγκαιρης υποβολής των προτάσεων, ο Υπουργός προβαίνει στον διορισμό των εκπροσώπων αυτών κατά την κρίση του από τα οικεία Ν.Π.Δ.Δ. και τις οικείες οργανώσεις. Κατ' ακολουθία, κάθε μια από τις πολλές οικείες συνδικαλιστικές οργανώσεις των ασφαλισμένων και συνταξιούχων θα προτείνει (αν προλάβει μέσα σε 10 ημέρες), από 2 πρόσωπα και από το πλήθος των προτεινόμενων ο Υπουργός θα βρίσκει και θα διορίζει πάντα το πρόσωπο της απολύτου εμπιστοσύνης του, άνευ μιάς πιθανότητας διορισμού προσώπου του απόλυτου ελέγχου του Υπουργού, ενώ θα φαίνεται ότι οι προτάσεις γίνονται από τους ασφαλιστικούς φορείς. Έτσι, είναι αδύνατο να υπάρξει απόφαση του Δ.Σ. αντίθετη προς τις εντολές του εκάστοτε Υπουργού, αλλά αν συμβεί, υπάρχει ο Κυβερνητικός Επίτροπος. Σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. μετέχει, χωρίς δικαίωμα ψήφου, σαν Κυβερνητικός Επίτροπος, υπάλληλος κατηγορίας Π.Ε. Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων ή Διεύθυνσης ή Τμήματος της Γεν. Γραμματείας Κοινωνικής Προστασίας, που καλείται πάντα επί ποινή ακυρότητας της συνεδρίασης, σε όλες τις συνεδριάσεις του Δ.Σ.. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 135 του νόμου ο Κυβερνητικός Επίτροπος, ο οποίος μετέχει στα Δ.Σ. των Ασφαλιστικών Οργανισμών, δικαιούται να αναστείλει προσωρινά την εκτέλεση κάθε απόφασης του Δ.Σ. μέσα σε 48 ώρες από τη λήψη της. Η απόφαση δεν εκτελείται μέχρις ότου, μετά από αίτηση του Δ.Σ. αρθεί η διαφωνία με απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας που θα είναι υποχρεωτική για το Ταμείο. Δηλαδή για τα πάντα αποφασίζει ο εκάστοτε Υπουργός, και καταλύεται έτσι κάθε μορφή αυτοδιοίκησης των ασφαλιστικών οργανισμών.

Δήμευση του 10% των πόρων του Τ.Ν. που αυθαίρετα ονομάζονται κοινωνικοί : το τέλος του Τ.Ν.

Με το άρθρο 49 του νόμου, ιδρύεται Κεφάλαιο με επωνυμία Ασφαλιστικό κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ), με σκοπό τη δημιουργία αποθεματικών για την χρηματοδότηση των κλάδων σύνταξης των φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης από 01-01-2019, για την διασφάλιση των συντάξεων των νέων γενεών. Ανάμεσα στους πόρους του περιλαμβάνεται και ποσοστό 10 % επί του συνόλου των ετησίων εισπραττόμενων ποσών από τους κοινωνικούς πόρους από τους φορείς, κλάδους ή Λογαριασμούς Κοινωνικής Ασφάλισης που αναφέρονται στο άρθρο 150 του Νόμου και που είναι οι παρακάτω:

A) Δικαιώματα από δημοσιεύσεις καταστατικών εταιρειών ή τροποποιήσεις αυτών: 0,5% στο ποσό του κεφαλαίου κάθε εμπορικής εταιρείας που συνίσταται εκτός Α.Ε. και Ε.Π.Ε..

B) Δικαιώματα από μεταγραφής, 0,25% στην αξία του αντικειμένου για τη μεταγραφή κάθε πράξης μεταβίβασης ακινήτου ή εμπράγματος δικαιώματος επί ακινήτου.

Γ) Δικαίωμα στις εισπραττόμενες από το Δημόσιο χρηματικές ποινές και μετατροπής ποινών ποσοστού 4,5%, ποσοστό 20% στο δικαστικό ένσημο, 10% επί μεταβίβασης ακινήτων Δικαιώματα σε συμβολαιογραφικές πράξεις πλην εκείνων που αφορούν μεταβιβάσεις ακινήτων από επαχθή αίτια σε ποσοστά 1,3%, 0,325%, 0,65% κατά περίπτωση, στην αξία του αντικειμένου κάθε σύμβασης,

Δ) Δικαιώματα στις μεταβιβάσεις ακινήτων που υπόκεινται σε Φ.Π.Α. αρ. 3 Ν.3492/2006 σε ποσοστό 4%

ΤΥΔΕ : Δικαίωμα 1,25 % στις χρηματικές ποινές.

Ταμείο Πρόνοιας Δικηγόρων Αθηνών Κλάδος Ασθένειας

1% στο Κεφάλαιο που αναγράφεται στα καταστατικά εταιρειών

20% στο δικαστικό ένσημο

0,27% στις χρηματικές ποινές

Ταμείο Πρόνοιας Δικηγόρων Πειραιά κλάδος Ασθένειας

1,25% στις χρηματικές ποινές

20% στο δικαστικό ένσημο

Ταμείο Πρόνοιας Δικηγόρων Θεσσαλονίκης

0,13% στις χρηματικές ποινές.

Ένα χαράτσι, που καταδικάζονται τα Ταμεία για πάντα, ανεξάρτητα από την οικονομική τους κατάσταση και τη δυνατότά τους να χορηγούν ανεκτές συντάξεις ή άλλες παροχές. Την μερίδα του λέοντος επιβαρύνεται το Ταμείο Νομικών, δηλ. το Ταμείο που δίνει τις μικρότερες παροχές συντάξεων στους ασφαλισμένους του (=σύμφωνα με τον προϋπολογισμό του Ταμείου Νομικών του 2008, προβλέπεται να εισπράξει ποσό 95.000.000 Ε από τον Φ.Μ.Α., και Φ.Π.Α., ποσό 50.000.000 Ε από τις συμβολαιογραφικά καταρτιζόμενες συμβάσεις, 4.500.000 Ε από χρηματικές ποινές (από το οποίο 1.986.000 Ε θα αποδοθούν στο Λ.Α.Φ.Κ.Α.), 3.000.000 Ε από δημοσιεύσεις καταστατικών (από το οποίο 2.772.000 Ε θα αποδοθούν στο Λ.Α.Φ.Κ.Α.), 5.000.000 Ε από μεταγραφές ακινήτων (από το οποίο 2.942.000 Ε θα αποδοθούν στο Λ.Α.Φ.Κ.Α.), 2.000.000 Ε από δικαιώματα από δικαστικό ένσημο (από το οποίο 1.376.000 Ε θα αποδοθούν στο Λ.Α.Φ.Κ.Α. βάσει παλαιού νόμου παρά την κατάργησή του) και συνολικά 162.500.000 Ε). Από αυτά θα αποδίδονται με τις ρυθμίσεις του νόμου 16.250.000 Ε ετησίως, και έτσι δεν υπάρχει προοπτική για βελτίωση των παροχών, αλλά δημιουργούνται και προϋποθέσεις για την σταδιακή οικονομική κατάρρευση του Ταμείου και την περικοπή των έτσι κι αλλιώς ανεπαρκών παροχών του ως σήμερα. Συνεπώς είναι θέμα χρόνου ο οικονομικός θάνατος του Τ.Ν.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1980 το Τ.Ν. σε άθλια οικονομική κατάσταση, αναγκάστηκε να συνάψει ενυπόθηκο δάνειο με την Ε.Τ.Ε. υποθηκεύοντας την ακίνητη περιουσία του. Λήφθηκαν μέτρα όπως η αποσύνδεση της σύνταξης από το βασικό μισθό του Εφέτη (Ν. 1090/1980), η περικοπή της προσαύξησης της σύνταξης για τα πάνω από τα 40 συντάξιμα χρόνια, που ίσχυε μέχρι τότε. Ύστερα από αγωνιστικές κινητοποιήσεις, με τις διατάξεις του Ν. 1512/1985, λήφθηκαν μια σειρά μέτρα που συντέλεσαν στην σταδιακή

οικονομική ανάκαμψη του Τ. Ν., έτσι που από ελλειμματικό ταμείο έγινε πλεονασματικό με αύξηση των αποθεματικών του. Αν οι ρυθμίσεις που έγιναν με τον νόμο αυτό δεν πειράζονταν και οι πόροι που θεσπίστηκαν με αυτόν, δηλ. ο πόρος από τον Φ.Μ.Α, και ο πόρος από τις συμβολαιογραφικά καταρτιζόμενες συμβάσεις, αφήνονταν αλώβητοι, το Τ. Ν. σήμερα θα ήταν ένας ισχυρότατος οικονομικά Ασφαλιστικός Οργανισμός και θα είχε βελτιώσει σημαντικά τις συντάξεις του, αφού προβλέφτηκε σημαντική αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών, με προβλεπόμενη κατ' έτος αύξηση.

Όμως ΠΡΩΤΟ: με τις διατάξεις του Ν. 2086/1992, οι πόροι του ταμείου που δεν προέρχονταν από ασφαλιστικές εισφορές των ασφαλισμένων, πάγωσαν στο ύψος του 1992, και μόνο το ποσό αυτό παραμένει ως πόρος του Τ.Ν., ενώ το επί πλέον έκτοτε αποδίδεται υποχρεωτικά στο Λ.Α.Φ.Κ.Α.. Σαν αποτέλεσμα αυτής της ρύθμισης το Τ.Ν. σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον προϋπολογισμό του έτους 2008 θα εισπράξει από διάφορους θεσμοθετημένους πόρους του, 14.500.000 Ε, από το οποίο όμως 8.876.000 Ε θα αποδώσει στο Λ.Α.Φ.Κ.Α., ΔΕΥΤΕΡΟ: από τις Κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ, όταν από 1-1-1998 άρχισαν να μην αποδίδουν στο ταμείο τον πόρο από τον Φ.Μ.Α., που με τον Ν.2335/1995 μαζί με τον πόρο από τις συμβολαιογραφικά καταρτιζόμενες συμβάσεις, είχε εξαιρεθεί από τη θεσπισθείσα με τις διατάξεις του Ν. 2086/1992 εισφορά υπέρ του Λ.Α.Φ.Κ.Α. με αποτέλεσμα πολλές εκατοντάδες εκατομμύρια Ε να παρακρατηθούν μέχρι το 2004, που με μεγάλη προσπάθεια κατορθώθηκε να σταματήσει η παρακράτηση και να ξαναρχίσει να αποδίδεται ο πόρος από το Φ.Μ.Α, στο Τ.Ν.. Αποδόθηκε μεν τα τέλη του 2004 ένα μέρος των παρακρατηθέντων, αλλά με την μορφή ομολόγων λήξης το 2016, ενώ το μέγεθος της απώλειας είναι τεράστιο, αφού όλα αυτά τα χρόνια τα ποσά αυτά έμειναν ανεκμετάλλευτα για το. Είναι γνωστή η περιπέτεια της κατάργησης του Φ.Μ.Α. και η αντικατάσταση με τον Φ.Π.Α., χωρίς πρόβλεψη για τον πόρο του Τ.Ν. και η διάταξη στον νόμο 3496/2006 με την οποία θεσπίστηκε πόρος ίσος με 4% επί του Φ.Π.Α, κατά τις μεταβιβάσεις των νέων οικοδομών.

Με τη ρύθμιση αυτή αποφεύχθηκε η οικονομική καταστροφή του Τ.Ν., όμως η αναπλήρωση ήταν μερική (= το 69%), με τάση μείωσης στο 50%, αφού για πλήρη αναπλήρωση, έπρεπε να θεσπισθεί πόρος υπέρ του Τ.Ν. από τον Φ.Π.Α. στις μεταβιβάσεις των νέων οικοδομών, ίσος προς το 6% του Φ.Π.Α. και να θεσπισθεί επίσης πόρος ίσος προς το 10% τουλάχιστον επί του θεσπισθέντος με τις διατάξεις του Ν. 3427/2005 τέλους αυτόματου υπερτιμήματος και του τέλους μεταβίβασης, αφού κατά τις μεταβιβάσεις των παλαιών οικοδομών κατά τη 2η μετά την ισχύ του νόμου μεταβίβαση τους, δεν προβλέπεται Φ.Μ.Α., και συνεπώς αντίστοιχος πόρος του Τ.Ν. όπως δεν καταβάλλεται και Φ.Π.Α. κατά τις επόμενες μεταβιβάσεις των νέων οικοδομών και συνεπώς δεν υπάρχει αντίστοιχος πόρος του Τ.Ν.

Έτσι το Τ.Ν. άρχισε να γίνεται γίγαντας με γυάλινα πόδια, πράγμα που επιβεβαιώθηκε από την αναλογιστική μελέτη που συντάχθηκε το Οκτώβριο του 2007, όπου και αναφέρεται ότι σε βάθος χρόνου 50 ετών, θα παρουσιάσει αναλογιστικό έλλειμμα αν ο πόρος από τον Φ.Μ.Α, και τον Φ.Π.Α. δεν αυξηθεί σε σταθερές τιμές τουλάχιστον 1% πάνω από

το εκάστοτε ύψος του πληθωρισμού. Τέτοια αύξηση θα παρουσιάσει ο πόρος αυτός μόνο αν ο πόρος από το Φ.Π.Α. αυξάνονταν σε 6% από 4% που είναι τώρα και επιπλέον καθιερωθεί και πόρος υπέρ του ταμείου επί του Αυτόματου Υπερτιμήματος και του τέλους μεταβιβάσεως που καθιερώθηκαν με τις διατάξεις του Ν. 3427/2005.

Η κατάσταση αυτή μάλιστα γίνεται τραγική με τα νέα μέτρα φοροαπαλλαγής της 1ης κατοικίας - κληρονομιών - δωρεών - γονικών παροχών, όπου οι πόροι του Τ.Ν. από Φ.Μ.Α και Φ.Π.Α. θα μειωθούν ακόμη περισσότερο. Αντί η κυβέρνηση να λάβει ύστερα από την αναλογιστική μελέτη, πρόσθετα διορθωτικά μέτρα για την μακροχρόνια βάση της βιωσιμότητας του Τ.Ν. αναπληρώνοντας τον πόρο από τον Φ.Μ.Α., που η ίδια κατάργησε, αφείρεσε από τους εναπομείναντες πόρους του, ποσό άνω των 16.000.000 Ε ετησίως, αυξανόμενο κατ' έτος σύμφωνα με στοιχεία που προκύπτουν από τον προϋπολογισμό του έτους 2008, χωρίς να υπολογιστεί το ποσό των 100.000.000 Ε, που οφείλεται ακόμη στο Τ.Ν. και δεν προβλέπεται καμία ρύθμιση για την επιστροφή του. Έτσι για την επιτυχία του σκοπού της η Κυβέρνηση, συνειδητά και σκόπιμα βαπτίζει στο νόμο τους πόρους του Τ.Ν. - εκτός ασφαλιστικής εισφοράς ασφαλισμένων - σαν κοινωνικούς - ενώ αυτοί που είναι οι κύριοι πόροι του (άνω του 35% των συνολικών του εσόδων), που δεν είναι στην πραγματικότητα κοινωνικοί πόροι, αφού δεν επιβαρύνεται με αυτούς αδιάκριτα το κοινωνικό σύνολο, αλλά καταβάλλονται μόνο από τους συναλλασσόμενους που χρησιμοποιούν υπηρεσίες ασφαλισμένων στο Τ.Ν. και το κράτος που και αυτό χρησιμοποιεί υπηρεσίες ασφαλισμένων στο Τ.Ν. κατά τη διαδικασία σύνταξης και μεταγραφής συμβολαίων, με την οποία κατοχυρώνεται και διασφαλίζεται η είσπραξη των Φ.Μ.Α. και Φ.Π.Α. κατά την μεταβίβαση των ακινήτων, πράγμα που ρητά αναφέρεται (ότι δηλ. πρόκειται για εργοδοτική εισφορά), στις Εισηγητικές Εκθέσεις των Ν. 4448/1929 και Ν. 4114/1960. Η δήμηση αυτών των πόρων οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στην σύντομη οικονομική χρεοκοπία και την περιέλευση του στην κατηγορία των ετοιμόρροπων ταμείων, με αναγκαία συνέπεια την καθήλωση και στη συνέχεια τη μείωση όλων των συντάξεων, στη δραματική αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών, στη συρρίκνωση και κατάργηση των ειδικών παροχών του (γαμήλιο βοήθημα, δάνεια, πρόγραμμα παραθερισμού συνταξιούχων κτλ) και την πάρα πέρα αύξηση των ορίων ηλικίας.

Με την αφάιμαξη αυτή, ενώ δεν αντιμετώπιζε το Τ.Ν. οικονομικά προβλήματα σύντομα θα γίνει ελλειμματικό, ενώ άλλες είναι οι αιτίες του οικονομικού προβλήματος του ασφαλιστικού συστήματος, όπως η διαχρονική εδώ και 60 χρόνια καταλήστευση των αποθεματικών τους, η μη αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας τους, η εισφοροδιαφυγή, η αποφυγή του Κράτους να αποδώσει τα όσα οφείλει από ασφαλιστικές εισφορές κλπ. (Υπολογίζεται ότι φέτος το ασφαλιστικό σύστημα θα χάσει 2,2 δις Ευρώ από τη μη ανταπόκριση του κράτους στις υποχρεώσεις του, 6 δις Ε από εισφοροδιαφυγή, 2,5 δις Ε από την σπατάλη στους κλάδους υγείας των ταμείων και 700.000.000 Ε από τη μη αποτελεσματική αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας των ταμείων, δηλ. 11,4 δις Ε).

Αν εισρεύσουν αυτά τα χρήματα στο ασφαλιστικό σύστημα τότε δε θα υπάρχει κανένα πρόβλημα. Ενώ με 150.000.000 Ε που θα επιδοτηθεί από τους πόρους, που δημεύο-

νται, κανένα πρόβλημα δεν θα λύσουν, αλλά και τα λιγοστά Ε στα ταμεία θα καταστήσουν προβληματικά και κανένα πρόβλημα του ασφαλιστικού συστήματος δεν θα λυθεί.

ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΕΣ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ (Κ.Ε.Α.Δ.)

Άρθρο 146 : “το ποσοστό της πλήρους μηνιαίας σύνταξης, που θα χορηγείται, από τους φορείς επικουρικής ασφάλισης στους μέχρι τους 31/12/1992 ασφαλισμένους για χρόνο ασφάλισης 35 ετών ή 10.500 ημερών ασφάλισης, δεν μπορεί να υπερβεί το 20% των συντάξιμων αποδοχών. Για μικρότερο χρόνο ασφάλισης το πιο πάνω ποσό μειώνεται ανάλογα. Στις περιπτώσεις ταμείων που δεν έχουν συντάξιμες αποδοχές (= Κ.Ε.Α.Δ.), τα ποσά της σύνταξης καθιερώνονται με απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και δεν πρέπει να υπερβαίνουν το 20% της ανώτατης ασφαλιστικής κατηγορίας για τους νέους ασφαλισμένους”. (σήμερα ανέρχεται στο ποσό των 427 Ε). Ο Υπουργός κατά την κρίση δηλαδή να καθορίσει χωρίς τον έλεγχο της Βουλής πόσο θα μειωθούν οι συντάξεις, χωρίς να έχει κανένα περιορισμό προς τα κάτω. Μεγαλύτερα ποσά αναπροσαρμόζονται σε μία δετία με ισόποση ετήσια μείωση, από 01-01-2013, στο ποσό αυτό.

Η σύνταξη του Κ.Ε.Α.Δ., που αυξήθηκε το 2007, από 01-01-2013 θα αρχίσει να μειώνεται, μέχρι να φτάσει στο 20% της ανώτατης ασφαλιστικής κατηγορίας για τους νέους ασφαλισμένους ή και πιο κάτω με απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας. Και όλα αυτά ενώ ο Κ.Ε.Α.Δ. αντέχει όχι μόνο να δώσει τις σημερινές συντάξεις, αλλά και πιο μεγάλες, και τη στιγμή που είμαι αμιγώς χρηματοδοτούμενο ταμείο από μας τους Δικηγόρους, χωρίς καμία επιδότηση ποτέ από το Κράτος.

ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/1993 ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΤΑΜΕΙΑ

Άνδρες, γυναίκες με 35 έτη ασφάλισης	(μειωμένη σύνταξη)	55	60
Μητέρες ανηλίκων	(μειωμένη σύνταξη)	50	55
Μητέρες με 3 παιδιά		56	59
	4 παιδιά	53	57
	5 παιδιά	50	55

Συμπέρασμα ο νόμος για το Ασφαλιστικό που ψηφίστηκε από την κυβέρνηση:

1. Ισοπεδώνει τους κλάδους υγείας υποβαθμίζοντας τις παροχές τους.
2. Δεν αντιμετωπίζει την εισφοροδιαφυγή.
3. Μεταβάλλει δραματικά τις προϋποθέσεις, το ύψος και το είδος των παροχών των ενοποιουμένων Ταμείων.
4. Οι ενοποιήσεις των Ταμείων δεν συνοδεύονται από προκαταρκτικές μελέτες και θα οδηγήσουν σε αύξηση της γραφειοκρατίας και της ταλαιπωρίας των ασφαλισμένων.
5. Φορτώνει με νέα βάρη το ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, καθώς προβλέπει μείωση εισφορών των εντασσόμενων από το 2013 και έως το 2028, και αφήνει ακάλυπτα ελλείμματα.
6. Οδηγεί σε χρεοκοπία το ΕΤΕΑΜ (επικουρικό ΙΚΑ) που ήδη εμφανίζει αναλογιστικό έλλειμμα 48 δισ. και στο οποίο θα ενταχθούν ελλειμματικά Ταμεία, χωρίς να καταβληθεί ού-

τε η οφειλή των 2,5 δις. που έχει το ΙΚΑ απέναντι στο ΕΤΕΑΜ (προβλέπεται εξόφληση εντός 15ετίας).

7. Παρά τις αυξήσεις των ορίων ηλικίας και τις μειώσεις των συντάξεων, οι αλλαγές δεν δίνουν παρά μόνο 2 χρόνια παράταση ζωής στο ασφαλιστικό σύστημα. Αντίθετα, με την πάταξη μόλις του 20% της εισφοροδιαφυγής το σύστημα θα επιβίωνε επιπλέον 7,5 χρόνια.

8. Παρουσιάζει συνταγματικά προβλήματα, νομικές ατέλειες και αντιφάσεις ως προς το είδος των ενοποιούμενων Ταμείων, την αυτοτέλεια τους (την οποία καταργεί), την περιουσία και τη διαχείριση της από την οποία αποξενώνονται οι ασφαλισμένοι), ενώ οι προβλέψεις του δεν βασίζονται σε αναλογιστικές μελέτες, οι οποίες θα έπρεπε να είχαν γίνει πριν από τη σύνταξη του.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - ΕΝΑΝΤΙΩΣΗ

1) Σταθερή και ανυποχώρητη εναντίωση στη σχεδιαζόμενη ενοποίηση των Ταμείων, για να μη φτάσει στην πλήρη οικονομική εξουθένωση και διοικητική τους αποσάρθρωση, όπως έγινε στον Ο.Α.Ε.Ε..

2) Απόλυτη εναντίωση στην αφαίρεση του 10% από τους πόρους των Ταμείων, που θα είναι το τέλος τους και σύντομα θα γίνουν ελλειμματικά.

3) Καμιά περικοπή στην επικουρική σύνταξη.

4) Πλήρης αυτοδιοίκηση των ταμείων, με υπόδειξη των Προέδρων και Διοικήσεων τους μόνο από τους συνδικαλιστικούς φορείς των ασφαλισμένων.

5) Αύξηση του πόρου του Τ.Ν. από Φ.Π.Α, στο 6% και καθιέρωση πόρου 10% επί του Αυτόματου Υπερτιμήματος και τέλους Ακίνητης Περιουσίας. Αυτό είναι απόλυτα αναγκαίο και επείγον.

6) Εξίσωση παλαιών και νέων ασφαλισμένων.

7) Επαναφορά της διάταξης για την προσαύξηση της σύνταξης για τα πάνω από τα 40 συντάξιμα χρόνια, σύμφωνα με την πρόταση του Δ. Σ. του Τ.Ν..

8) Αύξηση της κύρια σύνταξης κατά 20%.

9) Βελτίωση των παροχών υγείας

10) Μη κατάργηση των οργανικών θέσεων προσωπικού των Ταμείων.

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΛΑΡΙΣΑΣ
ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Νο 3/2008

Λάρισα 1 Σεπτεμβρίου 2008

ΘΕΜΑ: “ Υποβολή Αίτηση - Δήλωση για υπαγωγή στις διατάξεις του άρθρου 21 του καταστατικού του Λ.Ε.Δ.Ε., σχετικά με την **χορήγηση πρόσθετης μηνιαίας ενίσχυσης**”.

Κυρίες και Κύριοι Συνάδελφοι,

Σας γνωρίζουμε ότι σε εκτέλεση της απόφασης που έλαβε η Γενική Συνέλευση του Λ.Ε.Δ.Ε. κατά την υπ’ αριθμ. 31/26.1.2008 συνεδρίασή της, σχετικά με την τροποποίηση του καταστατικού του, αποφασίσθηκε **να χορηγηθεί πρόσθετη μηνιαία ενίσχυση στους νέους δικηγόρους**, που έχουν χρόνο συνταξιοδοτικής ασφάλισης από 1.1.1993 και μετέπειτα. Για τούτο καλείστε όλοι οι συνάδελφοι **με χρόνο εγγραφής μετά την 1η Ιανουαρίου 1993** να καταθέσετε στη γραμματεία του Δικηγορικού Συλλόγου Λάρισας την αίτηση που σας επισυνάπτουμε **το αργότερο μέχρι 31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2008**, προκειμένου να ενταχθείτε στις διατάξεις του άρθρου 21 του καταστατικού του Λ.Ε.Δ.Ε..

Επιπρόσθετα σας γνωρίζουμε ότι οι αλλαγές που επέρχονται **από 1 Ιανουαρίου 2009** είναι οι παρακάτω

1) **Η μηνιαία ταχτική εισφορά κάθε μέλους του εντάσσεται** στις διατάξεις τον άρθρου 21 του παρόντος ορίζεται από 20 Ε σε 30 Ε.

2) **Το ποσοστό αγοράς τον ενσήμου του Τ.Υ.Δ.Ε.** ορίζεται από 25 %/ο σε 35% για όλα τα μέλη τον Συλλόγου ανεξάρτητα από την ημερομηνία εγγραφής του στο Σύλλογο.

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΣΑΜΑΡΑΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΝΟΤΑΣ

ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΜΕΧΡΙ 31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2008
(Για τα ήδη εγγεγραμμένα μέλη-Δικηγόρους στον Λ.Ε.Δ.Ε.)

ΑΙΤΗΣΗ-ΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΥΠΑΓΩΓΗ στις διατάξεις του άρθρου 21 του Καταστατικού του Λ.Ε.Δ.Ε., σχετικά με την χορήγηση “πρόσθετης μηνιαίας ενίσχυσης” (Δια του Δικηγορικού Συλλόγου)

ΠΡΟΣ
ΤΟΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΣ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ (Λ.Ε.Δ.Ε.)
 ΑΧΑΡΝΩΝ 29-10439 ΑΘΗΝΑ

Σας γνωρίζω ότι είμαι ήδη εγγεγραμμένος στο ΛΕΔΕ με ΑΜ από και παρακαλώ για την ένταξή μου από 1-1-2009, στις διατάξεις του άρθρου 21 του Καταστατικού του Λ.Ε.Δ.Ε., που ορίζουν την “πρόσθετη μηνιαία ενίσχυση” στους νέους δικηγόρους που “έχουν χρόνο συνταξιοδοτικής ασφάλισης από 1-1-1993 και συνέχεια”.

ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ
ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ	ΗΜΕΡΟΜ. ΓΕΝΝΗΣΗΣ
ΑΡΙΘ. ΑΣΤ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ	ΤΗΛ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	ΤΗΛ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	
ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΗΜΕΡ. ΟΡΚΩΜΟΣΙΑΣ	ΑΣΦΑΛΙΣ. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (Τ.Ν.) 1 ^η ... 2 ^η ... 3 ^η ...
ΗΜΕΡ. ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΝ Λ.Ε.Δ.Ε	Α.Μ.Λ.Ε.Δ.Ε

Δηλώνω δε υπεύθυνα ότι τα προσωπικά στοιχεία που αναγράφω παραπάνω είναι αληθή και σε περίπτωση αλλαγής οποιουδήποτε στοιχείου θα ενημερώσω το Λ.Ε.Δ.Ε.

Επίσης δηλώνω ότι:

1/ Δέχομαι πλήρως και ανεπιφύλακτα τις διατάξεις του Καταστατικού του Λ.Ε.Δ.Ε., του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του και των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης και του Διοικητικού Συμβουλίου του Λ.Ε.Δ.Ε.

2/ Εξουσιοδοτώ τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικηγορικού μου Συλλόγου, για την εκπροσώπησή μου στα Συλλογικά Όργανα του Λ.Ε.Δ.Ε., καθώς και για την παρακράτηση και αποστολή των αναγκαίων χρηματικών ποσών που απαιτούνται για την εξόφληση των οικονομικών μου υποχρεώσεων ως μέλος του Λ.Ε.Δ.Ε. (δικαίωμα εγγραφής,

μηνιαίες συνδρομές κλπ), που ορίζονται από τις διατάξεις του άρθρου 14 του Καταστατικού του Λ.Ε.Δ.Ε.

3/ (α) Δεν ασφαλίσθηκα σε άλλο συνταξιοδοτικό φορέα πριν την 1-1-1993 ή

(β) έχω συνταξιοδοτική ασφάλιση πριν την 1-1-1993 στο συνολικού χρόνου έτη μήνες ημέρες

4/ Έχω επιλέξει την ασφαλιστική κατηγορία στο Ταμείο Νομικών και σε περίπτωση αλλαγής της θα ενημερώσω άμεσα το ΛΕΔΕ

5/ Παραιτούμαι από οποιοδήποτε δικαίωμά μου στην περιουσία του Λ.Ε.Δ.Ε., όπως επίσης και για επιστροφή των εισφορών που θα έχω καταβάλλει στο Λ.Ε.Δ.Ε. μέχρι την αποχώρησή μου ή αποβολή μου ή την απώλεια της ιδιότητας του μέλους, έστω και αν αυτό στηρίζεται στις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού και

6/ Θα γνωρίσω εγγράφως στο Λ.Ε.Δ.Ε. κάθε μεταβολή των στοιχείων που δηλώνω και η οποία θα συνεπάγεται την απώλεια της ιδιότητός μου ως μέλους του Λ.Ε.Δ.Ε.

Ημερομηνία.....

(Ο αιτών-δηλών / Η αιτούσα-δηλούσα)

ΠΡΟΣΟΧΗ: Η αίτηση να υποβληθεί στον Λ.Ε.Δ.Ε. με έγγραφο-διαβιβαστικό του Δικηγορικού Συλλόγου

Αριθμ. 2/ 54638 /0022

Καθορισμός αμοιβών δικαστικών επιμελητών (ΦΕΚ Β 1716/26.8.2008).

**ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 49 και 50 του ν. 2318η995 “Κώδικας Δικαστικών Επιμελητών”.

2. Την υπ’ αριθμ 42362/Υ252/28.9.2007 (ΦΕΚ 1948 τ.Β’) κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα “Καθορισμός αρμοδιοτήτων των Υφυπουργών Οικονομίας και Οικονομικών”

3. Το έγγραφο υπ’ αριθμ. 2560/22008 της Ομοσπονδίας Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδος.

4. Το έγγραφο υπ’ αριθμ. 2/19484/0022/12.52008 του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και

5. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Καθορίζουμε τις αμοιβές των δικαστικών επιμελητών για τις πράξεις που ενεργούν, όπως παρακάτω:

Α ΕΠΙΔΟΣΗ

α) Για επίδοση δικογράφου ή οποιουδήποτε άλλου εγγράφου και τη σύνταξη της σχετικής έκθεσης εφόσον αυτή έχει ένα μόνο φύλλο, σε εικοσιτρία ευρώ (23 Ε)

β) Αν η εκθεση επίδοσης έχει περισσότερα από ένα φύλλα, για κάθε επόμενο φύλλο σε δύο ευρώ (2,00 Ε).

γ) Σε περίπτωση θυροκόλλησης, για την εγχείριση στον Προϊστάμενο του Αστυνομικού Τμήματος ή Σταθμού ή στο Δήμαρχο ή στον Πρόεδρο της Κοινότητας αντιγράφου του εγγράφου που θυροκολλήθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 128 παρ. 4 του Κ.Πολ.Δικ., και τη σύνταξη της σχετικής απόδειξης σε δύο ευρώ (2,00 Ε).

δ) Για την παράδοση γραπτής ειδοποίησης στο ταχυδρομικό γραφείο, σύμφωνα με το άρθρο 128 παρ. 4 εδ. γ του ΚΠολ.Δικ., σε δύο ευρώ (2,00 Ε).

ε) Για τη σύνταξη της βεβαίωσης, σύμφωνα με το άρθρο 128 παρ. 4 εδ. γ” του Κ.ΠολΔικ, παράδοσης της πιο πάνω γραπτής ειδοποίησης στο ταχυδρομικό γραφείο σε δύο ευρώ (2,00 Ε).

στ) Αν από την έκθεση επίδοσης φαίνεται ότι έχουν επιδοθεί περισσότερα από ένα έγγραφα, που αναφέρονται σ’ αυτή χωριστά ή ότι στο έγγραφο που επιδόθηκε ήταν ενσωματωμένα περισσότερα έγγραφα τα οποία επιδόθηκαν, ο δικαστικός επιμελητής λαμβάνει για το πρώτο έγγραφο ολόκληρη την αμοιβή και για κάθε ένα από τα υπόλοιπα δέκα ευρώ (10,00 Ε).

ζ) Η αμοιβή μάρτυρα που συμμετέχει στη θυροκόλληση κάθε εγγράφου είναι πέντε ευρώ (5,00 Ε).

η) Σε περίπτωση που η επίδοση ματαιωθεί από λόγο ανεξάρτητο από τη θέληση του δικαστικού επιμελητή, δικαιούται αυτός ολόκληρο το ποσό της πιο πάνω αμοιβής.

B. ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ

1. Για την ενέργεια αναγκαστικής ή συντηρητικής κατάσχεσης, ανάλογα με το ποσό απαίτησης για την οποία η κατάσχεση, η αμοιβή καθορίζεται με την παρακάτω κλίμακα

α. Για το ποσό απαίτησης μέχρι 590,00 Ε, πενήντα τρία ευρώ (53,00).

β. Για το ποσό απαίτησης από 590,01Ε, μέχρι 6500,00 Ε, υπολογίζεται και προστίθεται ποσοστό αμοιβής 2,5% και

γ) Για το ποσό απαίτησης 6500,01 Ε και άνω υπολογίζεται και προστίθεται ποσοστό αμοιβής 1% που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τετρακόσια είκοσι δύο ευρώ (422,00 Ε).

2 Αν με την ίδια έκθεση κατάσχεσης κατάσχονται περισσότερα από ένα ακίνητα, πλοία ή αεροσκάφη, ο δικαστικός επιμελητής δικαιούται χωριστή αμοιβή για κάθε ένα από αυτά, με βάση το ποσό απαίτησης για την οποία γίνεται η κατάσχεση, σύμφωνα με την παραπάνω κλίμακα.

Γ. ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ

Για τη σύνταξη κάθε προγράμματος (αρχικού ή επαναληπτικού) πλειστηριασμού ή αναπλειστηριασμού ή την κατάρτιση κάθε περίληψης (αρχικής ή επαναληπτικής) κατασχετήριας έκθεσης, ανάλογα με το ποσό της απαίτησης για την οποία επισπεύδεται ο πλειστηριασμός ή αναπλειστηριασμός, η αμοιβή καθορίζεται με την παρακάτω κλίμακα:

1. Για το ποσό απαίτησης μέχρι 590,00 Ε, πενήντα τρία ευρώ (53,00 Ε).

2. Για το ποσό απαίτησης από 590,01Ε μέχρι 6500,00 Ε υπολογίζεται και προστίθεται ποσοστό αμοιβής 2%

3. Για το ποσό απαίτησης από 6.500,01 Ε και άνω, υπολογίζεται και προστίθεται ποσοστό αμοιβής 1% που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα διακόσια δέκα ευρώ (210,00 Ε).

Αν το πρόγραμμα (αρχικό ή επαναληπτικό) ή η περίληψη (αρχική ή επαναληπτική) αφορά διενέργεια πλειστηριασμού δικαστικής διανομής κατά το άρθρο 484 ται Κ.Πολ.Δικ, και στην περίπτωση του άρθρου 1021 του ίδιου κώδικα ή με άλλη διάταξη Νόμου και δεν υπάρχει ποσό απαίτησης, η αμοιβή του δικαστικού επιμελητή καθορίζεται, σύμφωνα με την πιο πάνω κλίμακα, με βάση το ποσό εκτίμησης που καθορίζει η δικαστική απόφαση ή η έκθεση εκτίμησης.

Σε περίπτωση διόρθωσης της τιμής με δικαστική απόφαση, ο υπολογισμός γίνεται με βάση την διορθωμένη τιμή.

Σε περίπτωση που γίνει κήρυξη κατά την προδικασία του πλειστηριασμού, σύμφωνα με τα άρθρα 943, 960, παρ. 2 περ, β" του Κ.Πολ.Δικ. ή με άλλη διάταξη Νόμου, ο δικαστικός επιμελητής δικαιούται τριάντα ευρώ (30,00 Ε).

Η αμοιβή του κήρυκα που προσλαμβάνει ο δικαστικός επιμελητής για διενέργεια κήρυξης κατά την προδικασία του πλειστηριασμού είναι τριάντα ευρώ (30,00 Ε).

Δ. ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ

I. Γενικά

α) Αν το αντικείμενο της εκτέλεσης δεν αφορά κατάσχεση αλλά αφαίρεση, αποβολή,

εγκατάσταση, μεσεγγύηση, προσωπική κράτηση, απογραφή κινητών, διαπιστωτική έκθεση ή οποια άλλη πράξη εκτέλεσης, για την ενέργεια κάθε μιας απ' αυτές η αμοιβή του δικαστικού επιμελητή κυμαίνεται από διακόσια σαράντα δύο ευρώ (242,00 Ε) μέχρι τετρακόσια ευρώ (400,00 Ε) ανάλογα με τις δυσχέρειες που εμφανίζονται και την απασχόληση του δικαστικού επιμελητή, μετά από συμφωνία με το εντολέα του.

β) Όταν πρόκειται για περιγραφή και εκτίμηση στις περιπτώσεις των άρθρων 484 και 1021 του Κ. Πολ. Δικ. ή άλλης διάταξης νόμου, η αμοιβή του δικαστικού επιμελητή καθορίζεται σύμφωνα με την κλίμακα της παραγράφου 1 περ. α, β, γ, με ανάλογη εφαρμογή και της παραγράφου 2 του Β' Κεφαλαίου για την κατάσχεση.

γ) Όταν η εκτελούμενη απόφαση με προσωπική κράτηση, αφορά χρηματική ικανοποίηση, η αμοιβή του δικαστικού επιμελητή καθορίζεται σύμφωνα με την κλίμακα της παραγράφου 1 περ. α, β, γ, του Β' Κεφαλαίου.

II. Δικαιώματα μαρτύρων

Τα δικαιώματα μαρτύρων που προσλαμβάνει ο δικαστικός επιμελητής σε κάθε πράξη εκτέλεσης, είναι για κάθε έναν τριάντα ευρώ (30,00 Ε). Αν κατά την εκτέλεση παρίσταται ως μάρτυρας, άλλος δικαστικός επιμελητής, δικαιούται την αμοιβή δύο μαρτύρων.

III. Ματαίωση εκτέλεσης,

Ο δικαστικός επιμελητής, πριν την έναρξη της εκτέλεσης είναι υποχρεωμένος να ζητήσει από εκείνον κατά του οποίου στρέφεται αυτή, οικειοθελή συμμόρφωση προς τα διατασσόμενα από τον εκτελούμενο τίτλο και τη σχετική επιταγή. Στην περίπτωση αυτή καθώς και σε κάθε περίπτωση που υποχρεωθεί να αποχωρήσει λόγω ματαίωσης της εκτέλεσης πριν την έναρξή της, για λόγους ανεξάρτητους από τη θέλησή του, ο δικαστικός επιμελητής δικαιούται το μισό των πιο πάνω αμοιβών του.

Εάν όμως έχει ήδη αρχίσει η εκτέλεση και διακοπεί για λόγους ανεξάρτητους από τη θέληση του δικαστικού επιμελητή, που αναγράφονται στη σχετική έκθεσή του, τότε δικαιούται ολόκληρο το ποσό της αμοιβής του.

E. ΓΕΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

α) Για έρευνα στα βιβλία μεταγραφών, υποθηκών, κατασχέσεων και διεκδικήσεων, για διαπίστωση της περιουσιακής κατάστασης εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση, δικαιούται ο δικαστικός επιμελητής ως αμοιβή για κάθε μία πράξη δέκα ευρώ (10,00 Ε).

Την ίδια αμοιβή δικαιούται και για την έρευνα μητρώων αεροσκαφών, αυτοκινήτων, νηολογίων, ναυτικών υποθηκολογιών και λοιπών δημοσίων βιβλίων για διαπίστωση της περιουσιακής κατάστασης εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση.

β) Αν η πράξη εκτέλεσης ή άλλη πράξη διαρκέσει περισσότερο από μία ημέρα, τότε για κάθε επί πλέον ημέρα απασχόλησης, ο μὲν δικαστικός επιμελητής δικαιούται σαράντα οκτώ ευρώ (48,00 Ε), ο δε μάρτυρας τριάντα ευρώ (30,00 Ε).

γ) Αν η επίδοση ή η εκτέλεση γίνεται νύχτα ή Κυριακή ή άλλη κατά νόμο εξαιρετέα ημέρα, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 125 και 929 παρ. 3 του Κ.Πολ.Δικ. ή άλλης διάταξης νόμου, η αμοιβή του δικαστικού επιμελητή καθώς και των προσώπων που συμμετέχουν στις πράξεις προσαυξάνεται κατά 75%.

δ) Για τη σύνταξη κάθε έκθεσης εκτός εκείνης της περίπτωσης α' (έκθεση επίδοσης) του Α' Κεφαλαίου, ο δικαστικός επιμελητής λαμβάνει για το πρώτο φύλλο τρία ευρώ (3,00 Ε) και για κάθε επόμενο φύλλο δύο ευρώ (2,00 Ε).

ε) Για κάθε φύλλο αντιγράφου που εκδίδει ο δικαστικός επιμελητής δικαιούται τρία ευρώ και πενήντα λεπτά (3,50 Ε).

στ) Για τη σύνταξη περίληψης έκθεσης κατάσχεσης ή προγράμματος πλειστηριασμού ή αναπλειστηριασμού καθώς και περίληψης δικογράφου που κοινοποιείται ή εγγράφου, ο δικαστικός επιμελητής δικαιούται για μεν το πρώτο φύλλο τρία ευρώ (3,00 Ε), για κάθε δε επόμενο φύλλο δύο ευρώ (2,00 Ε).

ζ) Για τη σύνταξη κάθε αίτησης ο δικαστικός επιμελητής δικαιούται δύο ευρώ (2,00 Ε).

η) Για την έκδοση πιστοποιητικού ή βεβαίωσης δύο ευρώ (2,00 Ε).

θ) Για την κατάθεση εγγράφων στον υπάλληλο του πλειστηριασμού δύο ευρώ (2,00 Ε)

ι) Για τη δημοσίευση κάθε εγγράφου εκτέλεσης ή επίδοσης τρία ευρώ (3,00 Ε).

ια) Για επιδόσεις, εκτελέσεις και άλλες πράξεις που γίνονται από δικαστικό επιμελητή εκτός της έδρας του, δικαιούται, εκτός από τα οδοιπορικά έξοδα ή τη δαπάνη του μεταφορικού του μέσου, πρόσθετης αμοιβής πενήντα λεπτών (0,50 Ε) για κάθε χιλιόμετρο, τόσο για τη μετάβαση στον τόπο ενέργειας της πράξης, όσο και για την επιστροφή του.

ιβ) Αν για την ενέργεια οποιασδήποτε πράξης είναι αναγκαία και η μετάβαση ενός ή περισσότερων μαρτύρων εκτός της έδρας του δικαστικού επιμελητή, κάθε μάρτυρας δικαιούται, εκτός από τα οδοιπορικά έξοδα ή τη δαπάνη του μεταφορικού του μέσου, πρόσθετης αμοιβής πενήντα λεπτών (0,50 Ε) για κάθε χιλιόμετρο, τόσο για τη μετάβαση στον τόπο ενέργειας της πράξης, όσο και για την επιστροφή του.

ιγ) Στις πιο πάνω περιπτώσεις ια και ιβ', η χιλιομετρική απόσταση υπολογίζεται σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 33 του ν. 1968/1991.

ιδ) Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο δικαστικός επιμελητής αντιμετωπίζει δυσχέρειες στις επιδόσεις ή εκτελέσεις καθώς και στις λοιπές πράξεις, η αμοιβή του μπορεί, μετά από έγγραφη συμφωνία με τον εντολέα του, να είναι μεγαλύτερη από την καθοριζόμενη σύμφωνα με τα ανωτέρω. Σε κάθε περίπτωση η επιπλέον αυτή αμοιβή δεν βαρύνει αυτόν στον οποίο γίνεται η επίδοση ή κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση.

ιε) Για την παραλαβή πιστοποιητικού βαρών ή άλλων αναγκαιών για την πρόοδο της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης εγγράφων, καθώς και για την κατάθεση αντιγράφου εκθέσεως επίδοσης διαταγής πληρωμής, σύμφωνα με το άρθρο 630Α του Κ.Πολ.Δικ., ο δικαστικός επιμελητής δικαιούται αμοιβή ίση με αυτήν της επίδοσης.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 13 Αυγούστου 2008

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΥΦΥΠ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΕΓΚΑΣ

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΧΑΤΖΗΓΑΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΑΜΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ
Αριθ. Πρωτ. 58771

Αριθ. Εγκυκλίου 410

**ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ
ΠΕΡΙΛΗΨΗ**

“Αναπροσαρμογή αξίας ενσήμων παραστάσεων Δικηγόρων Ταμείου Νομικών και Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης Δικηγόρων (Κ.Ε.Α.Δ.)”

ΠΡΟΣ

1. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης-
2. Το Συμβούλιο της Επικρατείας
- 3 Τον Αρειο Πάγο και την Εισαγγελία Αρείου Πάγου
4. Το Ελεγκτικό Συνέδριο και την Γενική Επιπρωτοδικαία του
5. Την Γενική Επιτροπεία των Διοικητικών Δικαστηρίων
6. Άπαντα τα Πολιτικά και Διοικητικά Δικαστήρια και τις Γραμματείες των
7. Τις Εισαγγελίες Εφετών. και Πρωτοδικών και τις Γραμματείες των
8. Τα Τακτικά Στρατιωτικά Δικαστήρια τις Επιτροπείες και τις Γραμματείες των
9. Τις Διοικητικές Επιτροπές
10. Τα Υποθηκοφυλακεία και Ληξιαρχεία
11. Τα εποπτευόμενα από το Υπουργείο Δικαιοσύνης Νομικά πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου
12. Το Ι.Κ.Α. και τα Υποκαταστήματα Ι.Κ.Α.
13. Τους Δικηγορικούς Συλλόγους
14. Τους Συμβολαιογραφικούς Συλλόγους.
- 15 Τους Συλλόγους Δικαστικών Επιμελητών

1. Σας γνωρίζουμε ότι με την Φ.10041/21224/831/14.8.2007 απόφαση .του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας (ΦΕΚ 1663/22.8.2007 Β') αναπροσαρμόζεται από 1-10-2008 η αξία των ενσήμων του Ταμείου Νομικών και του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης Δικηγόρων (Κ.Ε.Α.Δ.). Όπως είναι γνωστό, οι πόροι του Ταμείου Νομικών και του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης Δικηγόρων (Κ.Ε.Α.Δ.) για τις παραστάσεις και ενέργειες των δικηγόρων ενώπιον των Δικαστηρίων και των Διοικητικών αρχών, οι οποίοι προβλέπονται από τις διατάξεις των εδαφίων ιβ, ιγ και ιδ της παρ. 1 του άρθρου 10 του Ν.Δ.4114/60, όπως, τροποποιηθείσες με τις διατάξεις του άρθρου 26 του Ν.1759/88, της υπ' αριθμ. Φ41/1192/3.11.1994 (ΦΕΚ Β' 825) απόφασης του Υπουργού Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και της υπ' αριθμ.Φ41/1241/18.10.2001 (ΦΕΚ Β 1426) κοινής απόφασης των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ισχύουν, αποδίδονται με ενιαίο ένσημο.

Η προαναφερθείσα Υπουργική Απόφαση έχει ως ακολούθως:

Αριθμ. Φ.10041/ 21224/931

(ΦΕΚ Β 1663 22.8.2007)

Αναπροσαρμογή αξίας ενσήμων παραστάσεων Δικηγόρων Ταμείου Νομικών και Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης Δικηγόρων (ΚΕΑΔ).

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις της παρ.5 του άρθρου 10 του ν.δ. 4114/1960 (Α' 164), όπως αντικαταστάθηκαν από το άρθρο 14 του ν.4507/1966 (Α' 71), σε συνδυασμό με αυτές της παρ.2 του άρθρου 2 του π.δ/τος 231/1986 (Α' 97), καθώς και του άρθρου 1 του π.δ/τος 79/1988 (Α' 36).
 2. Τις διατάξεις του εδαφ.α της παρ.2 του άρθρου 30 του ν.δ. 4114/1960 (Α' 164), τις διατάξεις του β.δ. 798/1961 "Περί του τρόπου καταβολής των υπέρ του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης Δικηγόρων (ΚΕΑΔ) ειδικών εισφορών (Α' 205), καθώς και τις διατάξεις της περ. 7 του εδ. γ της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν.δ. 4114/1960, όπως ισχύουν μετά την τροποποίηση τους από τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 1090/1980 (Α, 263).
 3. Τις διατάξεις του π.δ. 63/2005 (Α' 98).
 4. Την υπ' αριθμ. Υ1/10.3.2004 (Β' 513) απόφαση του Πρωθυπουργού "Μεταβολή τίτλων Υπουργείων και καθορισμός της σειράς τάξης των Υπουργείων".
 5. Το π.δ/γμα 77/2007 (Α' 92) "Διορισμός Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας".
 6. Το π. δ/μα 213/1992 (Α' 102) "Οργανισμός της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων".
 7. Το π.δ/γμα 372/1995 (Α' 201) "Μεταφορά της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων από το Υπουργείο Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων στο Υπουργείο Εργασίας"
 8. Τις αποφάσεις που έλαβαν τα Διοικητικά Συμβούλια του Ταμείου Νομικών και του ΚΕΑΔ στις υπ' αριθμ. 4217/8.11.2006, 4226/24.11.2007 και 1920/24.1.2007 αντίστοιχα συνεδριάσεις τους.
 9. Τη γνωμοδότηση του ΣΚΑ που διατυπώθηκε στην 91/12.7.2007 συνεδρίαση του
 10. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (Α', 98), και το γεγονός ότι, από την απόφαση αυτή δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού, ή του προϋπολογισμού του Ταμείου Νομικών και του ΚΕΑΔ, αποφασίζουμε:
1. Από 1.10.2008, τα χρηματικά ποσά που προβλέπονται από τις διατάξεις των εδαφίων ιβ', ιγ', και ιδ' της πάρ.1 του άρθρου 10 του ν.δ. 4114/1960 (Α, 164), καθώς και από τις διατάξεις του άρθρου 30 παρ.2 του ίδιου ν. δ/τος, όπως τροποποιήθηκε από τις διατά-

ξεις του άρθρου 1 του β.δ. 798/1961 (Α' 205), όπως αυτά έχουν αντίστοιχα διαμορφωθεί με την υπ' αριθμ. Φ.41/1192/3.11.1994

(Β' 825) απόφαση του Υπουργού Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και την υπ' αριθμ. Φ41/1241/18.10.2001 (Β' 1426) κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και αποδίδονται με ενιαίο ένσημο υπέρ Ταμείου Νομικών και ΚΕΑΔ, του οποίου η αξία καθορίζεται ως εξής:

- α) Για παράσταση στο Ειρηνοδικείο Ε 2,00
- β) Για παράσταση στο Πρωτοδικείο Ε 4,00
- γ) Για παράσταση στο Εφετείο Ε 9,00
- δ) Για παράσταση στον Άρειο Πάγο Ε 18,00 Από τα παραπάνω ποσά, ποσοστό 50% περιέρχεται στο Ταμείο Νομικών και 50% στον ΚΕΑΔ.

2. Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 14 Αυγούστου 2007

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ν. ΜΑΓΓΙΝΑΣ

2. Η επικόλληση των ενιαίων ενσήμων, προβλέπεται τόσο για κάθε παράσταση Δικηγόρου στα Δικαστήρια όσο και για κάθε ενέργειά των ενώπιον των Δικαστικών και Δημοσίων Αρχών, κατά τα οριζόμενα στις προαναφερθείσες διατάξεις του Ν.Δ. 4114/60, όπως τροποποιηθείσες ισχύουν.

Σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση Φ.10041/21224/931/14.8.2007, οι ανωτέρω πόροι του Ταμείου Νομικών και του ΚΕΑΔ, διαμορφώνονται από 1.10.2008 ως εξής:

A. ΠΟΡΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ ΣΤΟ ΠΙΝΑΚΙΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Ο πόρος εισπράττεται με επικόλληση ενιαίου ενσήμου από τον δικηγόρο ή δικολάβο, για κάθε εγγραφή υποθέσεως στο πινάκιο, είτε είναι αρχική είτε διότι έχει προηγηθεί αναβολή ή ματαίωση της συζήτησης.

Το επικολλούμενο ένσημο, θα είναι ονομαστικής αξίας:

- α. Δύο (2,00) ευρώ, για το πινάκιο του Ειρηνοδικείου.
- β. Τεσσάρων (4,00) ευρώ, για το πινάκιο του Πρωτοδικείου Πολιτικού ή Διοικητικού, Μονομελούς ή Πολυμελούς.
- γ. Εννέα (9,00) ευρώ, για το πινάκιο του Εφετείου, Πολιτικού ή Διοικητικού, με εξαίρεση την Ακυρωτική διαδικασία του Διοικητικού Εφετείου.
- δ. Δεκαοκτώ (18,00) ευρώ, για το πινάκιο του Συμβουλίου Επικρατείας, του Αρείου Πάγου, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και της Ακυρωτικής Διαδικασίας του Διοικητικού Εφετείου.

B. ΠΟΡΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ Ή ΔΙΚΟΛΑΒΟΥ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Ο πόρος εισπράττεται με επικόλληση από τον Δικηγόρο (ή Δικολάβο όταν από το νόμο επιτρέπεται η παράστασή του) ενιαίου ενσήμου της ακόλουθης ονομαστικής αξίας:

α. Για παράσταση σε οποιαδήποτε διαδικασία του Ειρηνοδικείου, για παράσταση ενώπιον του Πταισματοδικείου, ή του πταισματοδίκη ή του Ειρηνοδίκη ή του προανακριτικού υπαλλήλου ή του Συμβολαιογράφου κατά τη διαδικασία πλειστηριασμού ή τη διενέργεια οποιασδήποτε άλλης πράξης, δύο (2,00) ευρώ.

β. Για παράσταση ενώπιον του Πρωτοδικείου, Πολυμελούς ή Μονομελούς, Πολιτικού ή Διοικητικού, κάθε διαδικασίας για παράσταση ενώπιον Πλημμελειοδικείου. Μονομελούς ή Τριμελούς, ενώπιον Εισαγγελέων- Αντεισαγγελέων Πρωτοδικών, ενώπιον Ανακριτικών υπαλλήλων, ενώπιον εισηγητών, δικαστικών Συμβουλίων και Επιτροπών για παράσταση ή διενέργεια διαδικαστικών πράξεων σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας πτωχεύσεως (σφράγιση, υπογραφή, αποσφράγιση, κατάθεση εγγράφων, υπομνημάτων ή προτάσεων) καθώς και για παράσταση ενώπιον Δευτεροβάθμιων Διοικητικών Επιτροπών, τεσσάρων (4,00) ευρώ.

γ. Για παράσταση ενώπιον Εφετείου Πολιτικού, Ποινικού ή Διοικητικού; κάθε διαδικασίας περιλαμβανομένης και της Προεδρίας με εξαίρεση την Ακυρωτική Διαδικασία του Διοικητικού Εφετείου, για παράσταση ενώπιον Εισαγγελέων και Αντεισαγγελέων Εφετών, Ανακριτικών Εφετών, Δικαστικών Συμβουλίων των Εφετείων, Εισηγητών Εφετών, για παράσταση ενώπιον των τακτικών ουσιαστικών Στρατιωτικών Δικαστηρίων, καθώς και των Επιτρόπων, Ανακριτών και Εισηγητών των Δικαστηρίων αυτών, εννέα (9,00) ευρώ.

δ. Για παράσταση ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας, του Αρείου Πάγου, του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όλων των διαδικασιών στο Ακροατήριο ή σε Συμβούλιο, του Διοικητικού Εφετείου κατά την Ακυρωτική Διαδικασία; του Κακουργιοδικείου και του Αναθεωρητικού Στρατιωτικού Δικαστηρίου, καθώς και ενώπιον του Εισαγγελέως και Αντεισαγγελέων Αρείου Πάγου Γενικών Επιτροπών, Επιτρόπων και Εισηγητών όλων των ανωτέρω Δικαστηρίων, δεκαοκτώ (18,00) ευρώ

Γ. ΠΟΡΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΩΝ

Ο πόρος αυτός εισπράττεται με την επικόλληση ενιαίου ενσήμου επί αιτήσεων υπογραφομένων από Δικηγόρους κατά τις ακόλουθες διακρίσεις:

α. Για αιτήσεις, δικόγραφα, ένδικα βοηθήματα και υπομνήματα απευθυνόμενα στο Ειρηνοδικείο και Πταισματοδικείο, τους Γραμματείς των Δικαστηρίων αυτών, στο Ταμείο Νομικών, στους Δικηγορικούς και Συμβολαιογραφικούς Συλλόγους, στους Συλλόγους Δικαστικών Επιμελητών, στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και τα εποπτευόμενα από αυτό Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, σε ειδικό Ληξιαρχείο και σε Υποθηκοφυλάκειο, θα επικολλάται ενιαίο ένσημο ενός (1,00) ευρώ.

β. Για αιτήσεις, δικόγραφα, ένδικα μέσα και βοηθήματα και υπομνήματα που απευθύνονται στο Πρωτοδικείο Πολυμελές ή Μονομελές; Πολιτικό ή Διοικητικό, ή τους Προέδρους και εισηγητές Δικαστηρίων και Εισαγγελείς, στους Ανακριτές και Επιτρόπους, στους Γραμματείς των Δικαστηρίων αυτών, των Εισαγγελιών και των Επιτρόπων σε Διοικητικές Επιτροπές επίλυσης διαφορών σε πρώτο βαθμό, θα επικολλάται ενιαίο ένσημο

δύο (2,00) ευρώ.

γ. Για αιτήσεις, δικόγραφα, ένδικα μέσα και βοηθήματα που απευθύνονται στο Εφετείο, (πλην της Ακυρωτικής διαδικασίας των Διοικητικών Εφετείων) και τα Τακτικά Στρατιωτικά Δικαστήρια, στους Προέδρους, Εισηγητές Ανακριτές, Εισαγγελείς και Επιτρόπους καθώς και στους Γραμματείς των Δικαστηρίων αυτών και στις Δευτεροβάθμιες Επιτροπές επίλυσης διοικητικών διαφορών, θα επικολλάται ενιαίο ένσημο τεσσάρων (4,00) ευρώ.

δ. Για αιτήσεις, δικόγραφα, ένδικα μέσα και βοηθήματα που απευθύνονται ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας; του Αρείου Πάγου και της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και της Γενικής Επιτροπείας του, του Διοικητικού Εφετείου κατά την Ακυρωτική Διαδικασία, του Αναθεωρητικού Στρατιωτικού Δικαστηρίου, του Κακουργιοδικείου, των Προέδρων, Εισηγητών και Γραμματέων των Δικαστηρίων αυτών, θα επικολλάται ενιαίο ένσημο εννέα (9,00) ευρώ

Διευκρινίζεται ότι η κατάθεση προτάσεων ή υπομνημάτων ανάπτυξης ισχυρισμών ενώπιον του Δικαστηρίου, αποτελεί, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 29 του Ν.Δ.4114/60, ενιαία διαδικαστική ενέργεια, με την παράσταση του δικηγόρου ενώπιον του Δικαστηρίου, κατά τη συζήτηση της υποθέσεως συνεπώς, το ενιαίο ένσημο επικολλάται μια φορά, είτε επί του δικογράφου των προτάσεων, είτε στα βιβλία της Γραμματείας του Δικαστηρίου.

Από 01.10.2008 θα τεθούν σε κυκλοφορία νέα ένσημα σύμφωνα με την ανωτέρω αναπροσαρμογή

Τονίζεται, επίσης, ότι η ονομαστική αξία του ειδικού ενσήμου επικύρωσης

αντιγράφων υπό των δικηγόρων από πρωτότυπα ή κεκρωμένα εις χείρας των αντιγράφων, που αποτελεί πόρο του Κ.Ε.Α.Δ., προβλεπόμενο από τη διάταξη του άρθρου 22 παρ. 8 του Ν.1868/89, αναπροσαρμόζεται από 1.10.2008 σε δύο (2,00) ευρώ και θα τεθούν σε κυκλοφορία νέα ένσημα για το σκοπό αυτό.

Σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, η μη επικόλληση του ενσήμου αυτού, δημιουργεί ακυρότητα της πράξης επικύρωσης. Προς αποφυγή του κινδύνου αυτού, αλλά και της διαρροής του πόρου του ΚΕΑΔ πρέπει να εφαρμόζεται με επιμέλεια η πιο πάνω διάταξη.

Τέλος, επενθυμίζεται ότι το ύψος της εισφοράς των ασφαλισμένων στο Ταμείο μας, δεν επηρεάζεται από την αναπροσαρμογή της αξίας των ενσήμων, αλλά διαμορφώνεται κάθε έτος σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2084/92.

Αθήνα, 16 Νοεμβρίου 2007

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΑΜΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ
Αριθ. Πρωτ. 45167
ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Αριθ. Εγκυκλίου 412

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

“Ενιαία ένσημα Δικηγόρων και επικυρώση, ισχύουσας έως 30-9-2008 αξίας, τα οποία θα παραμείνουν στην κατοχή των Δικηγόρων μετά την 1η Οκτωβρίου 2008.”

ΠΡΟΣ

Τους Δικηγορικούς Συλλόγους με την παράκληση να ενημερώσουν τα μέλη τους.

Σας γνωρίζουμε ότι το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου Νομικών σε συνεδρίασή του (ΑΔΣ.4289/22/9-7 2008), αποφάσισε τυχόν ένσημα παλαιών κλάσεων που θα έχουν παραμείνει στην κατοχή των Δικηγόρων μετά την 1η Οκτωβρίου 2008 να χρησιμοποιηθούν κανονικά το επόμενο διάστημα και μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2008, για τις ενέργειές τους ενώπιον των Δικαστικών και λοιπών Αρχών ως και για επικύρωση αντιγράφων, με την προϋπόθεση ότι η αξία αυτών για κάθε ενέργεια θα καλύπτει εκείνη που καθορίστηκε από την Φ.10041/21224/931/14-8.2007 απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας (ΦΕΚ.1663/22.8.2007 Β').

Αθήνα, 3 Σεπτεμβρίου 2008

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΗΣ

**ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (ΔΤΚ) ΓΙΑ
ΤΗΝ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΜΙΣΘΩΜΑΤΟΣ ΜΗΝΩΝ
ΜΑΪΟΥ - ΙΟΥΝΙΟΥ - ΙΟΥΛΙΟΥ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2008**

Από τη Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος (ΕΣΥΕ) ανακοινώνεται ότι:

1. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Μαΐου 2007 - Απριλίου 2008 παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 4,4%. Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΣΥΕ, το ποσοστό αύξησης του μισθώματος για το μήνα **ΜΑΙΟΣ 2008** ανέρχεται σε **3,3%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.

2. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Ιουνίου 2007 - Μαΐου 2008 παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 4,9%. Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΣΥΕ, το ποσοστό αύξησης του μισθώματος για το μήνα **ΙΟΥΝΙΟ 2008** ανέρχεται σε **3,7%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.

2. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Ιουλίου 2007 - Ιουνίου 2008 παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 4,9%. Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΣΥΕ, το ποσοστό αύξησης του μισθώματος για το μήνα **ΙΟΥΛΙΟ 2008** ανέρχεται σε **3,7%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.

3. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Αυγούστου 2007 - Ιουλίου 2008 παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 4,9%. Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΣΥΕ, το ποσοστό αύξησης του μισθώματος για το μήνα **ΑΥΓΟΥΣΤΟ 2008** ανέρχεται σε **3,7%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.

4. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Σεπτεμβρίου 2007 - Αυγούστου 2008 παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 4,7%. Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΣΥΕ, το ποσοστό αύξησης του μισθώματος για το μήνα **ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ 2008** ανέρχεται σε **3,5%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

ΑΓΩΓΗ

Αγωγή μεταρρύθμισης απόφασης διατροφής. ΕφΛαρ 785/07, σ. 258

Επιτρεπτή η έγερση παρεμπόπτουσας αγωγής για παρεπόμενο αίτημα, όπως για καταβολή τόκων υπερημερίας. ΕφΛαρ 786/07, σ. 266

Αγωγή αμοιβής μηχανικού. ΕφΛαρ 89/08, σ. 296

Αγωγή αφανούς εταίρου προς απόδοση της μερίδας από τα εταιρικά κέρδη και της μεταβιβασθείσας στον εμφανή εταίρο εισφοράς. ΕφΛαρ 99/08, σ. 297

Αγωγή διάρρηξης καταδολιευτικής δικαιοπραξίας. ΕφΛαρ 107/08, σ. 304

Αγωγή δικηγορικής αμοιβής. ΕφΛαρ 180/08, σ. 361

Αγωγή αποκτημάτων γάμου. ΕφΛαρ 210/08, σ. 372

Αγωγή ακύρωσης απόφασης ΓΣ περί αρχειοσιών. ΜονΠρωτΛαρ 221/08, σ. 386

Αγωγή αποζημίωσης χρήσης κοινού. ΕιρΛαρ 118/08, σ. 401

ΑΔΙΚΟΠΡΑΞΙΑ

Η αξίωση αποζημίωσης του ΕΚ κατά του εξ αναγωγής υπόχρεου διατηρεί τον αδικοπρακτικό χαρακτήρα και μπορεί να εισπραχθεί και με προσωπική κράτηση. ΕφΛαρ 56/07, σ. 227

Αμέλεια κατόχου σκύλου, ο οποίος κυκλοφορούσε αφύλακτος, με συνέπεια να επιτεθεί απρόκλητα και να τραυματίσει πεζό. ΕφΛαρ 46/08, σ. 274

Αποζημίωση παθόντος για απασχόληση της μητέρας του ως αποκλειστικής νοσοκόμου, χωρίς προσκόμιση ιατρικών βεβαιώσεων και θεωρημένων αποδείξεων, αφού η αναγκαιότητα πρόσληψης προκύπτει από την πορεία της υγείας του. ΕφΛαρ 48/08, σ. 276

Επί αδικοπραξίας, δικαίωμα παθόντος για σωρευτική απόληψη της αποζημίωσης και της οφειλόμενης από τον τρίτο παροχής, έστω και αν έχουν ως αιτία το ίδιο επιζήμιο γεγονός, εκτός αν τη ζημία καλύπτει το ΙΚΑ, στο οποίο εκ του νόμου μεταβιβάζονται οι αξιώσεις του παθόντος ασφαλισμένου κατά του ζημιώσαντος. Δικαιούχος αποζημίωσης από αδικοπραξία είναι ο άμεσα ζημιωθείς. Μη αποκαταστατέα η δαπάνη της συζύγου του παθόντος που τον επισκεπτόταν στο νοσοκομείο με μισθωμένο ταξί, του οποίου τα κόμιστρα κατέβαλε ο παθών. ΕφΛαρ 52/08, σ. 277

Η αποζημίωση που αναφέρεται στο μέλλον καταβάλλεται σε χρηματικές δόσεις κατά μήνα, εκτός αν υπάρχει σπουδαίος λόγος, οπότε μπορεί να επιδικαστεί σε κεφάλαιο εφάπαξ. ΕφΛαρ 58/08, σ. 279

ΑΘΕΜΙΤΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Μη νόμιμα τα δρομολόγια ιδιοκτητών ταξί για μεταφορά επιβατών με πολλαπλή μίσθωση, με είσπραξη κομίστρου για κάθε μεταφερόμενο επιβάτη, ή όταν πραγματοποιούν μισθώσεις για παραλαβή επιβατών όταν το ταξί βρίσκεται εκτός των διοικητικών ορίων της έδρας του, χωρίς το τέλος της διαδρομής να βρίσκεται εντός των ορίων της έδρας του.

Αθέμιτος ανταγωνισμός σε βάρος του ΚΤΕΛ και των μελών του λόγω απόσπασης πελατείας από τους ιδιοκτήτες ταξί. ΕφΛαρ 134/08, σ. 337

ΑΙΤΗΜΑ (ΠολΔικ)

Τη συμφωνηθείσα αμοιβή του μηχανικού δικαιούται να αξιώσει ο ίδιος αλλά και το Τεχνικό Επιμελητήριο. Αίτημα της καταψηφιστικής αγωγής είναι η καταβολή του οφειλόμενου ποσού στο Τ.Ε.Ε., για να διενεργηθούν οι νόμιμες παρακρατήσεις. ΕφΛαρ 89/08, σ. 296

Επί ειδικής διαδοχής κατά τη διάρκεια της δίκης ο ενάγων υποχρεούται να ζητήσει με τις προτάσεις την επιδίκαση του επιδικίου στον ειδικό διάδοχο, κατ' επιτρεπτή μεταβολή του αγωγικού αιτήματος. ΕφΛαρ 113/08, σ. 308

Η δικηγορική αμοιβή υπολογίζεται επί του

χρηματικού αιτήματος της αγωγής, όπως διαμορφώνεται με τους τόκους υπερημερίας μέχρι την πρώτη συζήτηση.

Η επίδοση καταψηφιστικής αγωγής εμπεριέχει και όχληση, η οποία δεν ανατρέπεται εκ του περιορισμού του καταψηφιστικού αιτήματος σε αναγνωριστικό. ΕφΛαρ 180/08, σ. 361

ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ (ΠολΔικ)

Η παράβαση του 19 παρ. 6 Κώδικα Απαλλοτριώσεων, κατά την οποία επιτρέπεται μόνο μία φορά η αναβολή συζήτησης, δεν επάγεται ακυρότητα των παραπέρα αναβολών. ΕφΛαρ 614/07, σ. 246

ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

Στοιχεία αγωγής εξ αλληλόχρεου λογ/σμού. ΕφΛαρ 99/08, σ. 297

Καταδολιευτική αγωγή μπορεί να ασκήσει και ο δανειστής που είναι φορέας απαίτησης από κατάλοιπο αλληλόχρεου λογ/σμού και πριν το οριστικό κλείσιμό του (αρκεί τούτο να έχει συντελεστεί μέχρι την πρώτη συζήτηση), αφού ο λ/σμός δημιουργεί διαρκή έννομη σχέση και τα παραγωγικά της απαίτησης περιστατικά υπάρχουν ήδη από το χρόνο σύναψης και με το κλείσιμο η απαίτηση καθίσταται απαιτητή και ληξιπρόθεσμη. ΕφΛαρ 107/08, σ. 304

Επί αλληλοχρέου λογ/σμού, αν υπάρχει συμφωνία ανατοκισμού των τόκων υπερημερίας και μετά το κλείσιμο, οι τόκοι αυτοί ανατοκίζονται, ανεξάρτητα αν για την οφειλή του καταλοίπου έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση ή εκτελεστός τίτλος, διότι το κατάλοιπο δε χάνει το χαρακτήρα της τραπεζικής απαίτησης και βάσει απόφασης της Ν.Ε επιτρέπεται ο ανατοκισμός χωρίς διάκριση μεταξύ ενεργού και λήξασας σύμβασης, ή εξαίρεση του εκτοκισμού όταν έχει εκδοθεί για την οφειλή δικαστική απόφαση ή εκτελεστός τίτλος. ΕφΛαρ 264/08, σ. 377

ΑΝΑΒΟΛΗ (ΠολΔικ)

Η κατά πλάσμα δικαίου κλήτευση του διαδίκου με την εγγραφή στο πινάκιο δεν συνδέεται

με τον αριθμό των χορηγούμενων αναβολών. Η παράβαση του 19 παρ. 6 Κώδικα Απαλλοτριώσεων, κατά την οποία επιτρέπεται μόνο μία φορά η αναβολή συζήτησης, δεν επάγεται ακυρότητα των παραπέρα αναβολών, ούτε στηρίζει λόγο αναίρεσης. ΕφΛαρ 614/07, σ. 246

ΑΝΑΓΩΓΗ

Η αξίωση αποζημίωσης του ΕΚ κατά του εξ αναγωγής υπόχρεου διατηρεί τον αδικοπρακτικό χαρακτήρα και μπορεί να εισπραχθεί και με προσωπική κράτηση. ΕφΛαρ 56/07, σ. 227

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΔΙΚΗΣ

Επί διεκδικητικής αγωγής κυριότητας, η υπό του εναγόμενου ασκούμενη στο δεύτερο βαθμό ανακοίνωση της δίκης προς τους δικονομικούς εγγυητές είναι απαράδεκτη, αν δε ήθελε εκτιμηθεί ως προσεπίκληση προς αυτούς (οι οποίοι δεν παρενέβησαν υπέρ αυτού πρωτοδίκως, ούτε κατ' έφεση) είναι απαράδεκτη, λόγω μη εγγραφής στα βιβλία διεκδικήσεων. ΕφΛαρ 55/08, σ. 279

ΑΝΑΚΟΠΗ (ΠολΔικ)

Σε ανακοπή κατά πίνακα κατάταξης νομιμοποιούνται ο επισπεύδων, οι αναγγεληθέντες δανειστές και ο καθού η εκτέλεση, εφόσον έχουν έννομο συμφέρον, που θεωρείται υπάρχον όταν η παραδοχή του αιτήματος της ανακοπής δεν εξαντλείται μόνο στην ακύρωση της κατάταξης του καθού, αλλά συνδέεται και με τη δυνατότητα κατάταξης του ανακόπτονος. ΕφΛαρ 272/07, σ. 233

Μη καταχρηστική η κατάσχεση ακινήτου, λόγω δήθεν προφανούς δυσαναλογίας μεταξύ αξίας του κατασχεθέντος και απαίτησης του δανειστή, διότι δεν αρκεί μόνο σύγκριση τούτων, αλλά απαιτείται συνεκτίμηση του τελικού καθαρού πλειστηριασματος και όλων των αναγγελθεισών απαιτήσεων.

Μη καταχρηστική η επιλογή κατάσχεσης ακινήτου ενός συνοφειλέτη εκ πλειόνων κινητών στοιχείων συνοφειλετών. ΕφΛαρ 29/08, σ. 272

ΑΝΑΚΟΠΗ ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑΣ

Ανακοπή ερημοδικίας. Ο δικ. επιμελητής δεν δεσμεύεται από την διεύθυνση που αναφέρεται στην παραγγελία προς επίδοση ή στο επιδοτέο έγγραφο και οφείλει εξ επαγγέλματος να διαπιστώσει την ύπαρξη κατάλληλου τόπου επίδοσης. ΕφΛαρ 66/08, σ. 286

ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Αυτοτελής αξίωση αποζημίωσης λόγω αναπηρίας στο μέλλον. ΕφΛαρ 774/07, σ. 247

ΑΝΑΣΤΟΛΗ (ΠολΔικ)

Η αναστολή του 912 ΚΠολΔ μπορεί να χορηγηθεί και κατά την διάρκεια της αναγκαστικής εκτέλεσης, καθόσον προϋπόθεση έχει την άσκηση ανακοπής ερημοδικίας ή έφεσης, ενώ η αναστολή του 938 ΚΠολΔ προϋποθέτει άσκηση ανακοπής προς ακύρωση της αναγκαστικής εκτέλεσης. ΜονΠρωτΛαρ 1063/2008, σ. 397

ΑΝΑΤΟΚΙΣΜΟΣ

Επιτρεπτή η έγερση παρεμπίπτουσας αγωγής για παρεπόμενο αίτημα, όπως για καταβολή τόκων υπερημερίας.

Το αίτημα περί ανατοκισμού απαραδέκτως υποβάλλεται το πρώτον στο Εφετείο, διότι αποτελεί παρεπόμενο όχι της αρχικής απαίτησης αλλά νέας, την οποία απαρτίζουν οι τόκοι ενός τουλάχιστον έτους. ΕφΛαρ 786/07, σ. 266

Απόφαση Νομισματικής Επιτροπής με την οποία, κατ εξαίρεση των περιορισμών των 296 ΑΚ και 111 παρ. 2 ΕισΝΑΚ για ανατοκισμό των τόκων, παρασχέθηκε στις Τράπεζες η ευχέρεια να υπολογίζουν λογιστικούς τόκους από την πρώτη μέρα της καθυστέρησής τους, εφόσον υπάρχει ρητή συμφωνία των μερών. Επί αλληλοχρέου λογ/σμού, όταν υπάρχει συμφωνία περί ανατοκισμού των τόκων υπερημερίας και μετά το κλείσιμο αυτού, οι τόκοι αυτοί ανατοκίζονται, ανεξάρτητα αν για την οφειλή του καταλοίπου έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση ή εκτελεστός τίτλος, διότι το κατά-

λοιπο δεν χάνει το χαρακτήρα της τραπεζικής απαίτησης και βάσει της απόφασης της Ν.Ε επιτρέπεται ο ανατοκισμός χωρίς διάκριση μεταξύ ενεργού και λήξασας σύμβασης, ή εξαίρεση του εκτοκισμού, όταν έχει εκδοθεί για την οφειλή δικαστική απόφαση ή εκτελεστός τίτλος. ΕφΛαρ 264/08, σ. 377

ΑΝΗΛΙΚΟΣ

Δικαστική εκπροσώπηση ανηλίκου και από τους δύο γονείς. Η κλήτευση και παράσταση του ενός γονέα δεν αρκεί για τη νόμιμη εκπροσώπηση του ανηλίκου, εκτός αν υπάρχει παύση γονικής μέριμνας ή πραγματική αδυναμία άσκησης από τον άλλο γονέα. ΕφΛαρ 16/08, σ. 269

Βλ. Αδικοπραξία, Διατροφή, Τέκνο

ΑΟΡΙΣΤΙΑ

Στοιχεία αγωγής εξ αλληλοχρέου λογ/σμού. ΕφΛαρ 99/08, σ. 297

Στοιχεία αγωγής κοινωνού για αποζημίωση λόγω αποκλειστικής χρήσης κοινού από έναν κοινωνό. ΕιρΛαρ 118/08, σ. 401

ΑΠΟΔΕΙΞΗ (ΠολΔικ)

Μη ακυρότητα μαρτυρικής κατάθεσης επί μη καταχώρησης στα πρακτικά του θρησκευόμενου του μάρτυρα και των λοιπών στοιχείων του 407 ΚΠολΔ, εκτός από το ονοματεπώνυμο και την όρκισή του. ΕφΛαρ 282/07, σ. 239

Η ιδιότητα του μάρτυρα ως συζύγου διαδίκου δεν αποτελεί λόγο εξαίρεσης, εφόσον, κατ ανέλεγκτη πιθανολόγηση, δεν συνδέεται με συμφέρον του από το αποτέλεσμα της δίκης. ΕφΛαρ 113/08, σ. 308

Από μόνη την ιδιότητα του μάρτυρα ως μέλους ΔΣ (μη εκπροσώπου) ν. π. δεν προκύπτει συμφέρον, γιατί διάδικος είναι το ν.π. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

Το μαχητό τεκμήριο ότι η συμβολή του δικαιούχου συζύγου ανέρχεται στο 1/3 της αξίωσης λειτουργεί αμφιμερώς, υπέρ και των δύο διαδίκων. ΕφΛαρ 210/08, σ. 372

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

Αυτοτελής αξίωση αποζημίωσης λόγω αναπηρίας στο μέλλον. ΕφΛαρ 774/07, σ. 247

Αποζημίωση λόγω επέκτασης οικοδομής σε γειτονικό γήπεδο. ΕφΛαρ 805/07, σ. 268

Αποζημίωση παθόντος για απασχόληση της μητέρας του ως αποκλειστικής νοσοκόμου, χωρίς προσκόμιση ιατρικών βεβαιώσεων για την ανάγκη πρόσληψης. ΕφΛαρ 48/08, σ. 276

Επί αδικοπραξίας, δικαίωμα παθόντος για σωρευτική απόληψη της αποζημίωσης και της οφειλόμενης από τον τρίτο παροχής.

Μη αποκαταστατέα η δαπάνη της συζύγου του παθόντος, που τον επισκέπτεται στο νοσοκομείο με μισθωμένο ταξί, του οποίου τα κόμιστρα πληρώνει ο παθών. ΕφΛαρ 52/08, σ. 277

Η αποζημίωση επί θανάτου ή βλάβης της υγείας που αναφέρεται στο μέλλον καταβάλλεται σε χρηματικές δόσεις κατά μήνα, εκτός αν υπάρχει σπουδαίος λόγος, οπότε μπορεί να επιδικαστεί σε κεφάλαιο εφάπαξ. ΕφΛαρ 58/08, σ. 279

Αποζημίωση αποχωρούντων λόγω συνταξιοδότησης μισθωτών. ΕφΛαρ 78/08, σ. 294

Καθορισμός εκ του νόμου ελάχιστου ποσού χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, αναλόγως της δικτύωσης του ραδιοφωνικού σταθμού σε περισσότερους νομούς. Το δικαστήριο οφείλει να ερευνά αν στη συγκεκριμένη περίπτωση με την επιδίκαση της προβλεπόμενης ελάχιστης χρηματικής ικανοποίησης παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

Αποζημίωση λόγω αποκλειστικής χρήσης του κοινού από έναν κοινωνό, ανάλογη με τη μερίδα των λοιπών κοινωνών που συνίσταται στη μισθωτική αξία, αλλά δεν αποτελεί μίσθωμα. ΜονΠρωτΛαρ 3818/07, σ. 383, ΕιρΛαρ 118/08, σ. 401

ΑΠΟΛΥΣΗ ΥΦ ΟΡΟΝ

Το βούλευμα που ανακαλεί την υφ όρον απόλυση υπόκειται σε ανάκληση αν μεταγενέστερα γεγονότα δικαιολογούν διαφορετική εκτίμηση της κατάστασης.

Κρατούμενος που φυλακίστηκε εκ νέου με το θεσμό της κατ άρθρο 107 παρ. 1 ΠΚ ανάκλησης της υφ όρον απόλυσης που του είχε χορηγηθεί, μπορεί να αποφυλακιστεί μόνο με ανακλητικό της ανάκλησης βούλευμα του Συμβουλίου που αποφάνθηκε την τελευταία, ενώ σε αυτήν την περίπτωση δε νοείται χορήγηση νέας υφ όρον απόλυσης. ΣυμβΕφΛαρ 128/08, σ. 405

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΠολΔικ)

Η αποδοχή απόφασης μετά την άσκηση ενδίκου μέσου μπορεί να γίνει μόνο ρητά, με δήλωση καταχωριζόμενη στα πρακτικά ή με δικόγραφο επιδιδόμενο προς τον αντίδικο. Η μετά την άσκηση της έφεσης καταβολή του επιδικασθέντος ποσού, των τόκων και της δικαστικής δαπάνης της εκκαλουμένης δε συνιστά αποδοχή αυτής. ΕφΛαρ 148/08, σ. 344

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Απόφαση ασφ. μέτρων που διέταξε την υπό του εργοδότη αποδοχή των υπηρεσιών του εργαζομένου μέχρι να εκδοθεί οριστική απόφαση επί της κύριας αγωγής.

Έκδοση οριστικής απόφασης και αποδοχή της αγωγής. Άσκηση από τον εργοδότη έφεσης και αίτησης ανάκλησης των ασφ. μέτρων λόγω εκούσιας εκτέλεσης του διατακτικού της.

Η δικαστική ανάκληση προϋποθέτει απόφαση ασφ. μέτρων που δεν έληξε αυτοδίκαια με την έκδοση της οριστικής απόφασης επί της αγωγής. ΕφΛαρ 218/08, σ. 376

Λήψη ασφ. μέτρων προς ρύθμιση κατάστασης, εφόσον συντρέχει επείγουσα περίπτωση επί παρακώλυσης από κοινωνό της άσκησης του δικαιώματος άλλου κοινωνού προς χρήση του κοινού. ΜονΠρωτΛαρ 3818/07, σ. 383

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ-ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ

Προϋπόθεση ευθύνης βάσει του ν. ΓπΝ/1911 είναι η πρόκληση ατυχήματος κατά τη λειτουργία του αυτ/του, ακόμα και αν δεν λειτουργεί ο κινητήρας του.

Υπαιτιότητα οδηγού φορτηγού, ο οποίος κατά τη στάθμευση σε κατωφέρεια δεν έλαβε μέτρα ασφαλούς ακινητοποίησης με αποτέλεσμα να κινηθεί προς τα εμπρός και να παρασύρει προ αυτού ευρισκόμενο αυτ/το. ΕφΛαρ 56/07, σ. 227

Προτεραιότητα του εκ δεξιών κινουμένου σε κόμβους χωρίς σήμανση. Εξαιρέσεις. Επί ισόπεδου κόμβου, σχήματος “Τ”, εάν δεν υπάρχει σήμανση, δεν κάμπτεται ο κανόνας της εκ δεξιών προτεραιότητας.

Καθορισμός προτεραιότητας οδών.

Συνυπαιτιότητα 20% του τραυματισθέντος στο κεφάλι οδηγού μοτοποδηλάτου διότι δεν έφερε προστατευτικό κράνος. ΕφΛαρ 774/07, σ. 247

Υπαιτιότητα του παραβιάσαντος την προτεραιότητα του εκ δεξιών κινούμενου σε οδικό κόμβο χωρίς σήμανση. Το ότι μία οδός είναι κεντρικότερη δεν ασκεί επιρροή στην προτεραιότητα, εφόσον δεν πρόκειται για “αυτοκινητόδρομο ή εθνική ή ταχείας κυκλοφορίας οδό”, που έχουν κατ’ εξαίρεση πάντοτε προτεραιότητα.

Συνυπαιτιότητα και του εκ δεξιών κινούμενου, διότι δεν οδηγούσε με προσοχή, καίτοι γνώριζε ότι επικρατούσε η πεπλανημένη αντιληψη ότι η άλλη οδός ως κεντρικότερη είχε προτεραιότητα.

Απαγορευμένη επιβίβαση παθόντος σε καρότσα φορτηγού. Μη γνώση της απαγόρευσης από τον επιβάτη, καθόσον ο οδηγός είχε διαμορφώσει την καρότσα με σταθερούς πάγκους ως καθίσματα και μετέφερε εργάτες στους αγρούς, δημιουργώντας πεπλανημένη εντύπωση ότι δικαιούται να το κάνει με ασφάλεια. Μη συντρέχον πταίσμα παθόντος στον τραυματισμό του. ΕφΛαρ 179/08, σ. 358

ΓΑΜΟΣ

Στοιχεία αγωγής αποκτημάτων. Η συμβολή μπορεί να συνίσταται όχι μόνο σε παροχή κεφαλαίου, αλλά και σε παροχή υπηρεσιών αποτιμωμένων σε χρήμα, ως και υπηρεσιών, που παρέχονται στο συζυγικό οίκο για την επιμέ-

λεια και ανατροφή των τέκνων, καθό μέτρο αυτές δεν επιβάλλονται από την υποχρέωση συνεισφοράς στις οικογενειακές ανάγκες. Η χρηματική αποτίμηση των υπηρεσιών του δικαιούχου συζύγου μπορεί να προκύπτει και από τη χρηματική αξία υποθετικού εισοδήματος, που ο δικαιούχος θα αποκόμιζε αν, αντί για τις υπηρεσίες αυτές, ασκούσε ορισμένη επαγγελματική δραστηριότητα. ΕφΛαρ 210/08, σ. 372

ΓΕΩΤΡΗΣΗ

Χρήση και εκμετάλλευση κοινής γεώτρησης με κοινή απόφαση κοινωτών. Η πλημμελής εκπλήρωση των οικονομικών υποχρεώσεων ενός κοινωτού ως προς τη συμμετοχή του στις δαπάνες συντήρησης του κοινού γεννά υπέρ του άλλου κοινωτού αξίωση καταβολής των αναλογουσών δαπανών, όχι όμως και δικαίωμα αποκλεισμού του μη εκπληρούντος τις οικονομικές υποχρεώσεις κοινωτού από τη χρήση του πράγματος. ΜονΠρωτΛαρ 3818/07, σ. 383

ΓΟΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

Δικαστική εκπροσώπηση ανηλίκου και από τους δύο γονείς. Η κλήτευση και παράσταση του ενός γονέα δεν αρκεί για τη νόμιμη εκπροσώπηση του ανηλίκου, εκτός αν υπάρχει παύση γονικής μέριμνας ή πραγματική αδυναμία άσκησης από τον άλλο γονέα. ΕφΛαρ 16/08, σ. 269

ΓΟΝΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ

Σε διάρρηξη καταδολευτικής δικαιοπραξίας υπόκειται και η γονική παροχή, που είναι αμιγώς χαριστική, εφόσον δεν συντρέχουν οι όροι του 940 εδ. 2 ΑΚ (περί καταβολής ληξιπρόθεσμου χρέους). Ο χαρακτηρισμός της ως δωρεάς, καθό μέτρο υπερβαίνει τις περιστάσεις, αποσκοπεί να αποκλείσει τη δυνατότητα ανάκλησής της, ως προς το μέρος που δεν αποτελεί δωρεά και όχι να τη χαρακτηρίσει εξ αντιδιαστολής ως επαχθή δικαιοπραξία. ΕφΛαρ 107/08, σ. 304

ΔΑΝΕΙΟ

Επί διεθνών συναλλαγών είναι επιτρεπτή η συνολολόγηση υποχρεώσεων δανείου σε αλλοδαπό νόμισμα, οπότε αποδοτέο ποσό είναι το ισάξιο του αλλοδαπού νομίσματος κατά τον συμβατικό χρόνο επιστροφής του δανείου. Μετά την εισαγωγή του ευρώ στην Ελλάδα ο υπολογισμός του καταβλητέου ποσού γίνεται με την ισοτιμία ευρώ - δανεισθέντων νομισμάτων κατά το χρόνο της πληρωμής, εφόσον είναι μεταγενέστερος της 1.1.2001. ΕφΛαρ 74/08, σ. 291

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Από τις ειδικές διαδικασίες, μόνο στις γαμικές διαφορές και στις διαφορές σχέσεων γονέων και τέκνων ρυθμίζονται ειδικά οι συνέπειες της ερημοδικίας του εφεισίβλητου, ενώ στις λοιπές και στην εκούσια δικαιοδοσία, ελλείψει ειδικής πρόβλεψης, εφαρμόζεται η γενική δ/ξη, κατά την οποία ο απολιπομενος εφεισίβλητος δικάζεται σα να ήταν παρών. ΕφΛαρ 16/08, σ. 269

Η αγωγή του κοινωνού για αποζημίωση της χρήσης του κοινού ασκείται κατά την τακτική διαδικασία. Εάν εισαχθεί κατά την ειδική διαδικασία των μισθωτικών διαφορών, ενόψει της μη δυνατότητας του δικαστηρίου να εφαρμόσει το 591 παρ. 2 ΚΠολΔ, παραπέμπεται στο ίδιο δικαστήριο κατά την προσήκουσα διαδικασία. ΕιρΛαρ 118/08, σ. 401

ΔΙΑΔΙΚΟΣ

Η επέλευση εκκρεμοδικίας δεν στερεί τους διαδίκους από την εξουσία μεταβίβασης του επίδικου πράγματος. Ο κατά τη διάρκεια της δίκης καθιστάμενος ειδικός διάδοχος δεν καθίσταται διάδικος, ούτε μπορεί να του εκχωρηθεί η αγωγή, αλλά έχει δικαίωμα παρέμβασης. ΕφΛαρ 113/08, σ. 308

Κτήση της ιδιότητας του διαδίκου στην εκούσια δικαιοδοσία. Ο καθ' ου η αίτηση δεν προσλαμβάνει την ιδιότητα του διαδίκου με μόνη την απεύθυνση της αίτησης εναντίον του, ούτε ο από το δικαστή ορισμός κατά την

κατάθεση της αίτησης της προθεσμίας για τυχόν κοινοποίησή της σε αυτόν του προσδίδει ιδιότητα διαδίκου. ΕφΛαρ 167/08, σ. 353

ΔΙΑΘΗΚΗ

Ανίσχυρη η δ/ξη διαθήκης περί εγκατάστασης σε περιουσιακά στοιχεία, που μεταβιβάστηκαν στον εγκατάστατο από το διαθέτη εν ζωή. Τέτοια εγκατάσταση δεν μπορεί να ισχύσει ως διανεμητική, δηλ. προς ανάλογη συμμετοχή στα κληρονομικά χρέη του εγκατάστατου, ως καθολικού διαδόχου, διότι προϋποθέτει ιδιότητα κληρονόμου, η οποία στην εκ διαθήκης διαδοχή προσδίδεται με πραγματική εγκατάσταση στην κληρονομία.

Ερμηνεία διαθήκης. Η δικαστική κρίση ότι από τη διαθήκη προκύπτει ή όχι η βούληση του διαθέτη είναι ανέλεγκτη από τον ΑΠ. Εφαρμογή γενικών ερμηνευτικών κανόνων των 173 και 1781 ΑΚ, προς αναζήτηση της αληθινής βούλησης του διαθέτη, η οποία θα πρέπει να βρίσκεται έστω και έμμεσο στήριγμα στο κείμενο της διαθήκης.

Επί αμφιβολίας, επιβάλλεται η "φιλάγαθη" ερμηνεία της διαθήκης και πρέπει να προτιμάται η ερμηνεία που διασώζει το κύρος της. ΕφΛαρ 113/08, σ. 308

ΔΙΑΤΑΓΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Η δ/γή πληρωμής που δεν επιδίκασε τόκους των τόκων υπερημερίας για το μετά το κλείσιμο του αλληλόχρεου λογ/σμού διάστημα δεν αποτελεί τίτλο εκτελεστό για την είσπραξή τους, αλλά δεν αποκλείει το ενδεχόμενο οφειλής τέτοιων τόκων από τη συμφωνία των μερών, η οποία συνιστά νόμιμη αιτία που αποκλείει τη εφαρμογή των διατάξεων περί αδικ. πλουτισμού. ΕφΛαρ 264/08, σ. 377

ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Για άσκηση αγωγής μεταρρύθμισης απόφασης διατροφής απαιτείται η μετά την έκδοσή της επέλευση ουσιώδους και όχι συνήθους μεταβολής των συνθηκών.

Στην ανάλογη διατροφή ενηλίκου τέκνου περιλαμβάνεται και η δαπάνη για την επαγγελματική εκπαίδευση οποιασδήποτε βαθμίδας, περιλαμβανομένης και της πανεπιστημιακής. Εφλαρ 785/07, σ. 258

ΔΙΚΑΙΟ

Διεθνής ιδιωτική διαφορά. Εφόσον οι διάδικοι δεν υποβλήθηκαν ρητά ή σιωπηρά σε κανένα δίκαιο και οι συμβάσεις δανείου, εγγύησης και αναγνώρισης χρέους καταρτίστηκαν στη Γερμανία, όπου όλοι οι συμβαλλόμενοι είχαν την κατοικία τους, και εν όψει του ότι τόπος εκπλήρωσης της παροχής ορίστηκε η Γερμανία, εφαρμοστέο δίκαιο, κατά τη Σύμβαση της Ρώμης, είναι το γερμανικό. Εφλαρ 74/08, σ. 291

ΔΙΚΑΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ

Η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων υπό το πρίσμα της σχετικής με την ιθαγένεια της Ένωσης νομολογίας του ΔΕΚ (Μελ.), σ. 213

Το Δικαστήριο κράτους - μέλους ενώπιον του οποίου ο εναγόμενος παρίσταται αποκτά διεθνή δικαιοδοσία, εκτός αν η παράσταση έχει ως σκοπό την αμφισβήτηση της δικαιοδοσίας ή αν υπάρχει άλλο δικαστήριο με αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία. Εφλαρ 67/08, σ. 288

ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ (ΠολΔικ)

Το Δικαστήριο κράτους - μέλους ενώπιον του οποίου ο εναγόμενος παρίσταται αποκτά διεθνή δικαιοδοσία, εκτός αν η παράσταση έχει ως σκοπό την αμφισβήτηση της δικαιοδοσίας ή αν υπάρχει άλλο δικαστήριο με αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία. Αμφισβήτηση της διεθνούς δικαιοδοσίας από τον εναγόμενο και παράλληλα προβολή, μη επικουρική, ενστάσεων παραγραφής και καταχρηστικής άσκησης. Παρέκταση δικαιοδοσίας με ταυτόχρονη θεραπεία όλων των τυχόν ακυ-

ροτήτων της προδικασίας. Εφλαρ 67/08, σ. 288

Διεθνής δικαιοδοσία Δικαστηρίου, εάν οι εναγόμενοι κατοικούν στην Ελλάδα. Εφλαρ 74/08, σ. 291

Δικαιοδοσία πολιτικών δικαστηρίων επί αίτησης για να υποχρεωθεί ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. σε χορήγηση πιστοποιητικού έναρξης επαγγέλματος Εφλαρ 143/08, σ. 342

ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ

Ο δικ. επιμελητής δεν δεσμεύεται από την διεύθυνση που αναφέρεται στην παραγγελία προς επίδοση ή στο επιδοτέο έγγραφο και οφείλει εξ επαγγέλματος να διαπιστώσει την ύπαρξη κατάλληλου τόπου επίδοσης. Εφλαρ 66/08, σ. 286

Καθορισμός αμοιβών δικ. Επιμελητών (ΥΑ), σ. 422

ΔΙΚΗ-ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (ΠοινΔικ)

Το βούλευμα που ανακαλεί την υφ όρον απόλυση υπόκειται σε ανάκληση, αν μεταγενέστερα γεγονότα δικαιολογούν διαφορετική εκτίμηση της κατάστασης.

Κρατούμενος που φυλακίστηκε εκ νέου με το θεσμό της κατ άρθρο 107 παρ. 1 ΠΚ ανάκλησης της υφ όρον απόλυσης που του είχε χορηγηθεί, μπορεί να αποφυλακιστεί μόνο με ανακλητικό της ανάκλησης βούλευμα του Συμβουλίου που αποφάνθηκε την τελευταία, ενώ σε αυτήν την περίπτωση δε νοείται χορήγηση νέας υφ όρον απόλυσης. ΣυμβΕφλαρ 128/08, σ. 405

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (ΠολΔικ)

Παράσταση με δήλωση των διαδίκων, που υπογράφεται από τους πληρεξούσιους δικηγόρους όταν η προφορική συζήτηση δεν είναι υποχρεωτική.

Επίδοση επί ύπαρξης δύο κατοικιών. Εφλαρ 56/07, σ. 227

Η κατά πλάσμα δικαίου κλήτευση του διαδίκου με την εγγραφή στο πινάκιο δε συνδέεται

με τον αριθμό των χορηγούμενων αναβολών. ΕφΛαρ 614/07, σ. 246

Τρόπος επαναφοράς ισχυρισμών προηγούμενης συζήτησης στο ίδιο ή ανώτερο δικαστήριο. ΕφΛαρ 774/07, σ. 247

Διόρθωση ονόματος διαδίκων. ΕφΛαρ 16/08, σ. 269

Επανάληψη της συζήτησης, για να προσκομισθούν σε μετάφραση οι σχετικές δ/ξεις αλλοδαπού Δικαίου. ΕφΛαρ 74/08, σ. 291

Η επέλευση εκκρεμοδικίας δεν στερεί τους διαδίκους από την εξουσία μεταβίβασης του επίδικου πράγματος. Ο κατά τη διάρκεια της δίκης καθιστάμενος ειδικός διάδοχος δεν καθίσταται διάδικος, ούτε μπορεί να του εκχωρηθεί η αγωγή, αλλά έχει δικαίωμα παρέμβασης. Ο ενάγων υποχρεούται να ζητήσει με τις προτάσεις την επιδίκαση του επίδικου στον ειδικό διάδοχο, κατ' επιτρεπτή μεταβολή του αγωγικού αιτήματος. ΕφΛαρ 113/08, σ. 308

Η μετά την άσκηση της έφεσης καταβολή του επιδικασθέντος ποσού, των τόκων και της δικαστικής δαπάνης της εκκαλούμενης δε συνιστά αποδοχή αυτής. ΕφΛαρ 148/08, σ. 344

Αναστολή του 912 ΚΠολΔ και 938 ΚΠολΔ. Μη εφαρμογή του 281 ΑΚ επί των αμιγώς διαδικαστικών πράξεων του δικονομικού δικαίου. ΜονΠρωτΛαρ 1063/08, σ. 397

Η αγωγή του κοινωνού για αποζημίωση της χρήσης του κοινού ασκείται κατά την τακτική διαδικασία. Εισαγωγή αγωγής κατά μη προσήκουσα διαδικασία. ΕφΛαρ 118/08, σ. 401

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

Η εντολή σε δικηγόρο για κάθε δικαστική και εξώδικη εργασία είναι υποχρεωτικά αμειβόμενη εκ του νόμου.

Ακυρότητα συμφωνίας για λήψη αμοιβής μικρότερης της καθοριζόμενης στον Κώδικα Δικηγόρων.

Η αμοιβή υπολογίζεται επί του χρηματικού αιτήματος της αγωγής, όπως διαμορφώνεται με

τους τόκους υπερημερίας μέχρι την πρώτη συζήτηση εκτός αν αποδειχθεί από τον εναγόμενο ότι είναι προφανώς εξογκωμένο, οπότε η αμοιβή θα προσδιοριστεί με βάση το ποσό που έπρεπε να ζητηθεί βάσει επιμελημένης εξακρίβωσης των πραγμάτων.

Ένσταση συμψηφισμού ανταπαίτησης αποζημίωσης του εντολέα κατά του ενάγοντος δικηγόρου διότι από βαριά αμέλεια χειρίσθηκε πλημμελώς την υπόθεση. Απόρριψη ένστασης ως απαράδεκτης διότι δεν ασκήθηκε εντός της δμηνης αποσβεστικής προθεσμίας, αφού η προτεινόμενη σε συμψηφισμό ανταπαίτησης συνιστά περιεχόμενο αγωγής κακοδικίας κατά εντολοδόχου δικηγόρου.

Μη καταχρηστική η αγωγή δικηγορικής αμοιβής εκ του ότι ο δικηγόρος δεν γνωστοποίησε στα όργανα του εντολέως του την πρόθεση να ζητήσει τη νόμιμη αμοιβή. ΕφΛαρ 180/08, σ. 361

Υπαγωγή στο άρθρο 21 του καταστατικού ΛΕΔΕ (εγκ), σ. 419

Αναπροσαρμογή ενσήμων ΤΝ και ΚΕΑΔ (εγκ), σ. 426

Νέα ένσημα επικύρωσης (εγκ), σ. 431

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Αίτηση, εκδικαζόμενη κατά την εκούσια δικαιοδοσία, για να υποχρεωθεί ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ σε χορήγηση πιστοποιητικού έναρξης επαγγέλματος. Μη ύπαρξη διοικητικής διαφοράς ουσίας και μη δικαιοδοσία διοικητικών δικαστηρίων, αφού δεν υπάρχει αμφισβήτηση σχετικά με την ύπαρξη, το είδος και την έκταση οποιασδήποτε υποχρέωσης του αιτούντος από τη φορολογική νομοθεσία ή από εκτελεστή ατομική διοικητική πράξη κατ' αυτού. ΕφΛαρ 143/08, σ. 342

ΔΥΣΦΗΜΗΣΗ

Επί προσβολής προσωπικότητας άρση του άδικου χαρακτήρα της εξύβρισης και της απλής δυσφήμισης όταν οι εκδηλώσεις γίνονται για διαφύλαξη δικαιώματος ή από δικαιο-

λογημένο ενδιαφέρον, εκτός αν αποτελούν συκοφαντική δυσφήμιση ή όταν από τον τρόπο και τις περιστάσεις προκύπτει σκοπός εξύβρισης. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

Μετά τη λύση της αφανούς εταιρίας δεν απαιτείται εκκαθάριση. Παραδεκτή η αγωγή αφανούς εταιρίου προς απόδοση της μερίδας του από τα εταιρικά κέρδη και της μεταβιβασθείσας στον εμφανή εταίρο εισφοράς του. ΕφΛαρ 99/08, σ. 297

Εξακολούθηση της εταιρίας για τις ανάγκες της εκκαθάρισης. Λόγοι αντικατάστασης εκκαθαριστή. ΕφΛαρ 167/08, σ. 353

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΕΙΔΙΚΗ

Ειδική εκκαθάριση επιχείρησης που έχει αναστείλει ή διακόψει τη λειτουργία της για οικονομικούς λόγους ή είναι σε κατάσταση πάυσης πληρωμών ή έχει πτωχεύσει ή τεθεί υπό τη διοίκηση και διαχείριση των πιστωτών ή υπό προσωρινή διαχείριση ή υπό εκκαθάριση οποιασδήποτε μορφής ή παρουσιάζει έκδηλη οικονομική αδυναμία πληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών της, με απόφαση του Εφετείου, κατά την εκούσια δικαιοδοσία (μη γνήσια).

Η παρέμβαση που έχει ως αντικείμενο την απόρριψη της αίτησης θέσης της επιχείρησης υπό την ειδική εκκαθάριση του 46 ν. 1892/1990, είναι κύρια παρέμβαση. Τρόπος άσκησης. ΕφΛαρ 151/08, σ. 347

ΕΚΚΡΕΜΟΔΙΚΙΑ

Η επέλευση εκκρεμοδικίας δε στερεί τους διαδίκους από την εξουσία μεταβίβασης του επίδικου πράγματος ή δικαιώματος. Ο κατά τη διάρκεια της δίκης καθιστάμενος ειδικός διάδοχος δεν καθίσταται διάδικος, ούτε μπορεί να του εκχωρηθεί η αγωγή, αλλά έχει δικαίωμα παρέμβασης. Ο ενάγων υποχρεούται να ζητήσει με τις προτάσεις την επιδίκαση του επίδικου στον ειδικό διάδοχο, κατ' επιτρεπτή με-

ταβολή του αγωγικού αιτήματος. ΕφΛαρ 113/08, σ. 308

ΕΚΟΥΣΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

Αίτηση εκδικαζόμενη κατά την εκούσια δικαιοδοσία για να υποχρεωθεί ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ σε χορήγηση πιστοποιητικού έναρξης επαγγέλματος. Μη ύπαρξη διοικητικής διαφοράς ουσίας και δικαιοδοσία πολιτικών δικαστηρίων, αφού δεν υπάρχει αμφισβήτηση οποιασδήποτε μορφής σχετικά με την ύπαρξη, το είδος και την έκταση υποχρέωσης του αιτούντος από τη φορολογική νομοθεσία ή από εκτελεστή ατομική διοικητική πράξη κατ' αυτού.

Προϋπόθεση προσφυγής στο δικαστήριο κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας είναι η άρνηση της Αρχής για τη χορήγηση και όχι η αμφισβήτηση του δικαιώματος του διοικουμένου. ΕφΛαρ 143/08, σ. 342

Επί των υποθέσεων γνήσιας εκούσιας δικαιοδοσίας, αν κατά τη δικάσιμο της αίτησης δεν εμφανιστεί ο αιτών, η συζήτηση ματαιώνεται, ακόμα και αν παρίσταται τρίτος που κλητεύτηκε ή που έχει ασκήσει παρέμβαση, ενώ επί των υποθέσεων μη γνήσιας εκούσιας δικαιοδοσίας η συζήτηση δεν ματαιώνεται, εφόσον εμφανίζεται στη συζήτηση έστω και ένας διάδικος. ΕφΛαρ 151/08, σ. 347

Κτήση της ιδιότητας του διαδίκου στην εκούσια δικαιοδοσία. Ο καθ' ου η αίτηση δεν προσλαμβάνει την ιδιότητα του διαδίκου με μόνη την απεύθυνση της αίτησης εναντίον του και δεν έχει δικαίωμα έφεσης κατά της απόφασης, την οποία μπορεί μόνο να τριτανάκωψει. Ούτε ο από το δικαστή ορισμός, κατά την κατάθεση της αίτησης, της προθεσμίας για τυχόν κοινοποίησή της στον καθ' ου, τον καθιστά διάδικο. ΕφΛαρ 167/08, σ. 353

ΕΚΤΕΛΕΣΗ (ΠολΔικ)

Έξοδα εκτέλεσης συνιστούν όσα γίνονται για το γενικό συμφέρον των δανειστών και όχι από σφάλμα του επισπεύδοντος ή αποκλει-

στικά προς το συμφέρον του. Δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες δικαστικής επιδίωξης της απαίτησης, αναγγελίας, εξόφλησης των απαιτήσεων των δανειστών και έκδοσης περιλήψης της κατακυρωτικής έκθεσης.

Επί επίσπευσης της εκτέλεσης με περισσότερους τίτλους του δανειστή χωρίς ειδικό δικαιολογητικό λόγο, το δικαστήριο, κατόπιν ανακοπής του έχοντος έννομο συμφέρον, περιορίζει τα έξοδα εκτέλεσης στο μέτρο που καλύπτουν τον ένα από τους τίτλους.

Σε ανακοπή κατά πίνακα κατάταξης νομοποιούνται ο επισπεύδων, οι αναγγελθέντες δανειστές και ο καθού η εκτέλεση, εφόσον έχουν έννομο συμφέρον, που θεωρείται υπάρχον όταν η παραδοχή του αιτήματος της ανακοπής δεν εξαντλείται μόνο στην ακύρωση της κατάταξης του καθού, αλλά συνδέεται και με τη δυνατότητα κατάταξης του ανακόπτονος. ΕφΛαρ 272/07, σ. 233

Μη καταχρηστική η κατάσχεση ακινήτου, λόγω δήθεν προφανούς δυσαναλογίας μεταξύ της αξίας του κατασχεθέντος και της απαίτησης του δανειστή, διότι δεν αρκεί μόνο σύγκριση τούτων, αλλά απαιτείται συνεκτίμηση του τελικού καθαρού πλειστηριάσματος και όλων των αναγγελθεισών απαιτήσεων.

Μη καταχρηστική η επιλογή κατάσχεσης ακινήτου ενός συνοφειλέτη εκ πλειόνων κινητών στοιχείων συνοφειλετών, διότι, ενόψει του συνόλου των αναγγελθεισών απαιτήσεων και του τελικού πλειστηριάσματος που θα επιτυχάνονταν από τα άλλα κινητά, δεν θα ήταν εφικτή η ικανοποίηση της απαίτησης του επισπεύδοντος.

Προϋπόθεση εκπλειστηρίασης του ακινήτου ως βιοτεχνικής επιχείρησης με τον εξοπλισμό είναι η σύγχρονη μαζί με το ακίνητο κατάσχεση και των παρατημάτων ως ενιαίο σύνολο, επιλογή η οποία ανήκει στη διακριτική ευχέρεια του δανειστή. ΕφΛαρ 29/08, σ. 272

Έμμεση εκτέλεση απόφασης επικοινωνίας με ανήλικο τέκνο. Επί πλείστων παραβάσεων οφείλονται ισάριθμες χρηματικές ποινές,

πλην όμως, όταν οι παραβάσεις συνδέονται μεταξύ τους και σχηματίζουν φυσική ενότητα ενέργειας του παραβάτη κατά τρόπο εξαιρετικά διαγνωστό και σε τρίτους, επιβάλλεται μια μόνο ποινή και όχι αθροιστικά τόσες ποινές όσες και οι επιμέρους παραβάσεις. ΕφΛαρ 61/08, σ. 281

ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ

Έννομο συμφέρον για άσκηση ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης. ΕφΛαρ 272/07, σ. 233

Το ενάγον για ακύρωση απόφασης ΓΣ μέλος του σωματείου δεν απαιτείται να επικαλεσθεί ειδικό έννομο συμφέρον, το οποίο θεωρείται υπάρχον εκ μόνης της ιδιότητάς του ως μέλους.

Μη ύπαρξη έννομου συμφέροντος συνδικαλιστικής οργάνωσης για άσκηση πρόσθετης παρέμβασης εκ του ότι σε μεταξύ τρίτων εκκρεμή δίκη έχει ανακύψει ζήτημα που ενδέχεται να επηρεάσει τα συμφέροντα των μελών της. ΜονΠρωτΛαρ 221/08, σ. 386

ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ

Ένσταση συμψηφισμού ανταπαίτησης αποζημίωσης του εντολέα κατά του ενάγοντος δικηγόρου διότι από βαριά αμέλειά του χειρίστηκε πλημμελώς την υπόθεση. Απόρριψη ένστασης ως απαράδεκτης διότι δεν ασκήθηκε εντός της 6μηνιας αποσβεστικής προθεσμίας, αφού η προτεινόμενη σε συμψηφισμό ανταπαίτηση συνιστά περιεχόμενο αγωγής κακοδικίας κατά εντολοδόχου δικηγόρου. ΕφΛαρ 180/08, σ. 361

ΕΝΤΟΛΗ

Η εντολή σε δικηγόρο για κάθε δικαστική και εξώδικη εργασία είναι υποχρεωτικά αμβόβη εκ του νόμου. ΕφΛαρ 180/08, σ. 361

ΕΠΙΔΟΣΗ (ΠολΔικ)

Αν κάποιος έχει δύο κατοικίες, μία χειμερινή και μία θερινή, πρέπει να αναζητηθεί στην κατοικία που χρησιμοποιεί ως νυχτερινό κατά-

λυμα, εφόσον όμως και στη θερινή κατοικία η κατάλυση έχει διάρκεια, γιατί αν πρόκειται μόνο για αραιή ολιγοήμερη διαμονή, τότε η επίδοση πρέπει να γίνεται στην κατοικία που έχει μονιμότητα. Εφλαρ 56/07, σ. 227

Ο δικ. επιμελητής δεν δεσμεύεται από την διεύθυνση που αναφέρεται στην παραγγελία προς επίδοση ή στο επιδοτέο έγγραφο και οφείλει εξ επαγγέλματος να διαπιστώσει την ύπαρξη κατάλληλου τόπου επίδοσης.

Ο καθού η επίδοση μπορεί να έχει περισσότερες κατοικίες στον ίδιο τόπο. Ισοτιμία κατοικίας αν το ίδιο πρόσωπο έχει στον ίδιο τόπο και κατάσταση, γραφείο ή εργαστήριο. Αρκεί η επίδοση να γίνει σε μία από τις παραπάνω διευθύνσεις.

Προϋποθέσεις επίδοσης σε σύνοικο, αν ο παραλήπτης δε βρίσκεται στην κατοικία του, χωρίς να επιβάλλεται η αναζήτηση στον τόπο εργασίας.

Επίδοση αγωγής και απόφασης στην ίδια διεύθυνση στους σύνοικους γονείς, οι οποίοι δεν αρνήθηκαν να τις παραλάβουν, χωρίς αντίλογο του ανακόπτοντος. Εφλαρ 66/08, σ. 286

ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η αξίωση αποζημίωσης του ΕΚ κατά του εξ αναγωγής υπόχρεου διατηρεί τον αδικοπρακτικό χαρακτήρα και μπορεί να επιδιωχθεί η είσπραξη και με προσωπική κράτηση. Εφλαρ 56/07, σ. 227

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΕΧΝΙΚΟ

Τη συμφωνηθείσα αμοιβή του μηχανικού δικαιούται να αξιώσει τόσο το Τεχνικό Επιμελητήριο, όσο και ο ίδιος. Αίτημα της καταψηφιστικής αγωγής είναι η καταβολή του οφειλόμενου ποσού στο Τ.Ε.Ε., για να διενεργηθούν οι νόμιμες παρακρατήσεις, ενώ το υπόλοιπο ποσό αποδίδεται στο μηχανικό. Εφλαρ 89/08, σ. 296

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Διαδοχή στο πρόσωπο του εργοδότη. Επί μεταβίβασης επιχείρησης απαιτείται διατήρη-

ση της ταυτότητάς της υπό το νέο φορέα. Η επί μακρόν διακοπή λειτουργίας της επιχείρησης μπορεί να μεταβάλει την ταυτότητα, εφόσον η οργάνωση, πελατεία και φήμη εξαφανίζονται.

Η μεταβίβαση επιχείρησης συνιστά πραγματικό γεγονός, αδιαφόρως της ύπαρξης ή μη (και ποίας) νομικής ή συμβατικής αιτίας μεταξύ μεταβιβάζοντος και διαδόχου και της τήρησης του νόμιμου τύπου. Εφλαρ 594/07, σ. 240

Ειδική εκκαθάριση επιχείρησης (46 ν. 1892/90). Εφλαρ 151/08, σ. 347

ΕΡΓΑΣΙΑ

Διαδοχή στο πρόσωπο του εργοδότη λόγω μεταβίβασης επιχείρησης η οποία συνιστά πραγματικό γεγονός, αδιαφόρως της ύπαρξης ή μη (και ποίας) νομικής ή συμβατικής αιτίας μεταξύ μεταβιβάζοντος και διαδόχου και της τήρησης του νόμιμου τύπου. Εφλαρ 594/07, σ. 240

Σύμβαση εργασίας εργατοτεχνίτη - υδροβολιστή. Η σχέση πρόσκτησης καλύπτει κάθε εκούσια χρησιμοποίηση του προστηθέντος αδιάφορα αν είναι νόμιμη ή παράνομη, αν ο προστηθείς αμείβεται ή όχι, ή αν η σχέση πρόσκτησης είναι διαρκής ή ευκαιριακή. Εφλαρ 65/08, σ. 282

Η 6μηνη προθεσμία για άσκηση αγωγής προς καταβολή ή συμπλήρωση αποζημίωσης λόγω απόλυσης του μισθωτού ισχύει και για τη μειωμένη αποζημίωση λόγω συνταξιοδότησης. Αφετηρία έναρξης της προθεσμίας είναι η μέρα κατά την οποία ο εργαζόμενος, έχοντας συμπληρώσει τις προϋποθέσεις χορήγησης σύνταξης γήρατος, αποχώρησε από την εργασία, εκδηλώνοντας τη βούλησή του για λύση της εργασιακής σύμβασης. Η προθεσμία είναι αποσβεστική, λαμβάνεται αυτεπάγγελα υπόψη και διακόπτεται με την άσκηση της αγωγής, ισχύει δε όταν ο μισθωτός αποχωρεί, εν όψει συνταξιοδότησης, μετά από καταγγελία ή και με τη συγκατάθεση του εργοδότη. Εφλαρ 78/08, σ. 294

Μη καταχρηστική η άσκηση του διευθυντικού δικαιώματος του εργοδότη να τοποθετεί συγκεκριμένο εργαζόμενο ως προϊστάμενο τμήματος ή καταστήματος της επιχείρησης κατά παράλειψη άλλου μισθωτού, που υπερέχει, έστω και καταφανώς, σε τυπικά και ουσιαστικά προσόντα, διότι δεν πρόκειται για βαθμολογική ή μισθολογική προαγωγή, αλλά για επιλογή του έχοντος την εκμετάλλευση εργοδότη, που αφορά την οργάνωση και διεύθυνση της επιχείρησης. ΕφΛαρ 117/08, σ. 320

ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΑΤΥΧΗΜΑ

Εργατικό ατύχημα κατά την επισκευή πλοίου. Συνυπαιτιότητα του κυρίου του έργου και του προστηθέντος τεχνικού, αφού έπρεπε να επιστήσουν στον εργαζόμενο την προσοχή για τον κίνδυνο που διέτρεχε από την λειτουργία της υδροβολής, ο δε τεχνικός σύμβουλος να επισκέπτεται καθημερινά το έργο δίνοντας τις αναγκαίες εντολές και να μην επιτρέψει την έναρξη εργασίας χωρίς κράνος ασφαλείας. Συνυπαιτιότητα του παθόντος εργαζόμενου γιατί αν και είχε επίγνωση του κινδύνου δεν φορούσε το χορηγηθέν κράνος. ΕφΛαρ 65/08, σ. 282

ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ

Διαδοχή στο πρόσωπο του εργοδότη επί μεταβίβασης επιχείρησης. ΕφΛαρ 594/07, σ. 240

Διευθυντικό δικαίωμα εργοδότη. ΕφΛαρ 117/08, σ. 320

Βλ. Εργασία, Εργατικό ατύχημα

ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑ

Από τις ειδικές διαδικασίες, μόνο στις γαμικές διαφορές και στις διαφορές σχέσεων γονέων και τέκνων ρυθμίζονται ειδικά οι συνέπειες της ερημοδικίας του εφεσίβλητου, ενώ στις λοιπές και στην εκούσια δικαιοδοσία, ελλείψει ειδικής πρόβλεψης, εφαρμόζεται η γενική δ/ξη, κατά την οποία ο απολιπομενος εφεσίβλητος δικάζεται σα να ήταν παρών. ΕφΛαρ 16/08, σ. 269

Ανακοπή ερημοδικίας. ΕφΛάρ 66/08, σ. 286

ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ

Στην αφανή εταιρία υπάρχει έλλειψη νομικής προσωπικότητας και εταιρικής περιουσίας και μη εμφάνιση του εταιρικού δεσμού προς τα έξω, οι δε αφανείς εταίροι μετέχουν μόνον ενοχικώς στα αποτελέσματα της εμπορικής δραστηριότητας του εμφανούς εταίρου, συμμετέχοντας στην κατανομή των κερδοζημιών.

Παραδεκτή η αγωγή αφανούς εταίρου προς απόδοση της μερίδας από τα εταιρικά κέρδη και της μεταβιβαθείσας στον εμφανή εταίρο εισφοράς, χωρίς να προηγηθεί εκκαθάριση, εκτός αν έχει συμφωνηθεί το αντίθετο ή αν το δικαστήριο κρίνει αυτή αναγκαία. ΕφΛαρ 99/08, σ. 297

Η εταιρία λογίζεται ότι εξακολουθεί και μετά τη λύση, εφόσον το απαιτούν οι ανάγκες της εκκαθάρισης, η οποία ακολουθεί αυτοδίκαια τη λύση της εταιρίας.

Σπουδαίο λόγο για αντικατάσταση του εκκαθαριστή αποτελεί κάθε γεγονός το οποίο καθιστά αδύνατη ή πολύ δυσχερή την πραγματοποίηση του σκοπού της εκκαθάρισης ή από το οποίο προκύπτει ότι η διατήρηση του δεν εξασφαλίζει την ομαλή και απρόσκοπτη διεξαγωγή της εκκαθάρισης. ΕφΛαρ 167/08, σ. 353

ΕΥΘΥΝΗ

Ευθύνη κατόχου ζώου, χρησιμοποιούμενου προς φύλαξη της οικίας, για κάθε ππαίσμα ως προς την εποπτεία του. ΕφΛαρ 46/08, σ. 274

Επί προσβολής προσωπικότητας, αντικειμενική ευθύνη του προσβάλλοντος ως προς την αξίωση άρσης της προσβολής, ενώ, για την αξίωση αποζημίωσης, ή χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης απαιτείται και υπαιτιότητα. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

ΕΥΡΩ

Βλ. Νόμισμα

ΕΦΕΣΗ

Επί έφεσης εναντίον ερήμην απόφασης η προφορική συζήτηση είναι υποχρεωτική.

Αν η έφεση απορριφθεί ως εκπρόθεσμη ή μη νόμιμα ασκηθείσα, απορρίπτεται και η αντέφεση. Επί ερημοδικίας εκκαλούντος σε ειδική διαδικασία η ασκηθείσα με τις προτάσεις αντέφεση είναι απαράδεκτη για έλλειψη προδικασίας. Εφλαρ 56/07, σ.227

Εάν το αιτιολογικό της εκκαλουμένης κρίνεται εσφαλμένο αλλά το διατακτικό ορθό, το Εφετείο αντικαθιστά τις αιτιολογίες και απορρίπτει την έφεση, εφόσον οι νέες αιτιολογίες δεν έχουν χαρακτήρα νέων οριστικών δ/ξεων, που χειροτερεύουν τη θέση του εκκαλούντος. Εφλαρ 272/07, σ. 233

Λόγος έφεσης όταν το Δικαστήριο έλαβε υπ όψη μη επιτρεπόμενα αποδεικτικά μέσα όπως απόλυτα άκυρη κατάθεση μάρτυρα. Εφλαρ 288/07, σ. 239

Από τις ειδικές διαδικασίες, μόνο στις γαμικές διαφορές και στις διαφορές σχέσεων γονέων και τέκνων ρυθμίζονται ειδικά οι συνέπειες της ερημοδικίας του εφεσιβλήτου, ενώ στις λοιπές και στην εκούσια δικαιοδοσία, ελλείψει ειδικής πρόβλεψης, εφαρμόζεται η γενική δ/ξη, κατά την οποία ο απολιπομένος εφεσιβλήτος δικάζεται σα να ήταν παρών.

Παραδεκτή διόρθωση του δικογράφου της έφεσης ως προς τη λαθεμένη αναγραφή του μικρού ονόματος του κληρονόμου του αρχικώς ενάγοντος, εφόσον δε μεταβάλλεται η ταυτότητα. Εφλαρ 16/08, σ. 269

Επί διεκδικητικής αγωγής κυριότητας, η υπό του εναγόμενου ασκούμενη στο δεύτερο βαθμό ανακοίνωση της δίκης προς τους δικονομικούς εγγυητές είναι απαράδεκτη, αν δε ήθελε εκτιμηθεί ως προσεπίκληση προς αυτούς (οι οποίοι δεν παρενέβησαν υπέρ αυτού πρωτοδίκως, ούτε κατ' έφεση) είναι απαράδεκτη, λόγω μη εγγραφής στα βιβλία διεκδικήσεων. Εφλαρ 55/08, σ. 279

Το Εφετείο οφείλει και αυτεπαγγέλτως να εξετάσει το νόμο βάσιμο της αγωγής και, αν

δεν είναι νόμιμη, να την απορρίψει και χωρίς λόγο έφεσης, υπό τον όρο μη χειροτέρευσης της θέσης του εκκαλούντος. Εφλαρ 89/08, σ. 296

Η μετά την άσκηση της έφεσης καταβολή του επιδικασθέντος ποσού, των τόκων και της δικαστικής δαπάνης της εκκαλουμένης δεν συνιστά αποδοχή αυτής. Εφλαρ 148/08, σ. 344

Η προθεσμία έφεσης κατά απόφασης που εκδίδεται επί αίτησης παροχής κληρονομητηρίου, αν μεν διατάσσεται η παροχή κληρονομητηρίου, είναι 20ήμερη, αρχόμενη από τη δημοσίευσή της και μη αναστελλόμενη κατά το διάστημα 1-31/8, αν δε απορρίπτεται η αίτηση είναι η προβλεπόμενη στη γενική δ/ξη του 518 ΚΠολΔ. Εφλαρ 157/08, σ. 352

Η εξαφάνιση της ερήμην απόφασης επέρχεται με μόνη την άσκηση νομότυπης και εμπρόθεσμης έφεσης στα όρια της έφεσης και των πρόσθετων λόγων, εκτός αν ο λόγος έφεσης είναι μη νόμιμος, αόριστος ή αλυσιτελής, οπότε απορρίπτεται και η απόφαση δεν εξαφανίζεται.

Μετά την εξαφάνιση της απόφασης χωρεί νέα συζήτηση, κατά την οποία ο εκκαλών μπορεί να προτείνει όλους τους πραγματικούς ισχυρισμούς, τους οποίους και πρωτοδίκως δικαιούταν να προτείνει, χωρίς τους περιορισμούς του 527 ΚΠολΔ. ΜονΠρωτλαρ 1063/08, σ. 397

ΖΩΟ

Ευθύνη κατόχου ζώου, χρησιμοποιούμενου προς φύλαξη της οικίας, για κάθε πταίσμα ως προς την εποπτεία του.

Αμέλεια κατόχου σκύλου, ο οποίος κυκλοφορούσε αφύλακτος, με συνέπεια να επιτεθεί απρόκλητα και να τραυματίσει πεζό. Εφλαρ 46/08, σ. 274

ΗΘΙΚΗ ΒΛΑΒΗ

Επί προσβολής προσωπικότητας δια του τύπου ο καθορισμός εκ του νόμου ελάχιστου ποσού χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, αναλόγως της δικτύωσης του ραδιο-

φωνικού σταθμού σε περισσότερους νομούς, αποτελεί άσκηση της παρεχόμενης από το Σύνταγμα εξουσίας του νομοθέτη. Το δικαστήριο οφείλει να ερευνά αν στη συγκεκριμένη περίπτωση με την επιδίκαση της προβλεπόμενης από τον νόμο ελάχιστης χρηματικής ικανοποίησης παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

ΚΑΤΑΔΟΛΙΕΥΣΗ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ

Σε διάρρηξη καταδολιευτικής δικαιοπραξίας υπόκεινται οι επαχθείς και οι χαριστικές δικαιοπραξίες, καθώς και οι γονικές παροχές. Την καταδολιευτική αγωγή μπορεί να ασκήσει και ο δανειστής που είναι φορέας απαίτησης από κατάλοιπο αλληλόχρεου λογ/σμού και πριν από το οριστικό κλείσιμό του (αρκεί τούτο να έχει συντελεστεί μέχρι την πρώτη συζήτηση), αφού ο λογ/σμός αυτός δημιουργεί διαρκή έννομη σχέση περιουσιακής φύσης και τα παραγωγικά της απαίτησης περιστατικά υπάρχουν ήδη από το χρόνο σύναψης της σύμβασης, με το κλείσιμο δε απλώς του λογ/σμού η απαίτηση καθίσταται ληξιπρόθεσμη. ΕφΛαρ 107/08, σ. 304

ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ

Μη καταχρηστική η κατάσχεση ακινήτου, λόγω δήθεν προφανούς δυσαναλογίας μεταξύ αξίας του κατασχεθέντος και απαίτησης του δανειστή, διότι δεν αρκεί μόνο σύγκριση τούτων, αλλά απαιτείται συνεκτίμηση του τελικού καθαρού πλειστηριάσματος και όλων των αναγγελθεισών απαιτήσεων. Μη καταχρηστική η επιλογή κατάσχεσης ακινήτου ενός συνοφειλέτη εκ πλειόνων κινητών στοιχείων συνοφειλετών.

Κατάσχεση ακινήτου με τα παραρτήματα ως ενιαίο σύνολο βιοτεχνικής επιχείρησης. ΕφΛαρ 29/08, σ. 272

ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Μη καταχρηστική η κατάσχεση ακινήτου, λόγω δήθεν προφανούς δυσαναλογίας μεταξύ

αξίας του κατασχεθέντος και απαίτησης του δανειστή, διότι δεν αρκεί μόνο σύγκριση τούτων, αλλά απαιτείται συνεκτίμηση του τελικού καθαρού πλειστηριάσματος και όλων των αναγγελθεισών απαιτήσεων.

Μη καταχρηστική η επιλογή κατάσχεσης ακινήτου ενός συνοφειλέτη εκ πλειόνων κινητών συνοφειλετών. ΕφΛαρ 29/08, σ. 272

Μη καταχρηστική η άσκηση του διευθυντικού δικαιώματος του εργοδότη να τοποθετεί συγκεκριμένο εργαζόμενο ως προϊστάμενο τμήματος ή καταστήματος της επιχείρησης κατά παράλειψη άλλου μισθωτού, που υπερέχει, έστω και καταφανώς, σε τυπικά και ουσιαστικά προσόντα, διότι δεν πρόκειται για βαθμολογική ή μισθολογική προαγωγή αλλά για επιλογή του στη διεύθυνση της επιχείρησης. ΕφΛαρ 117/08, σ. 320

Μη καταχρηστική η αγωγή δικηγορικής αμοιβής εκ του ότι ο δικηγόρος δεν γνωστοποίησε στα όργανα του εντολέως του την πρόθεση να ζητήσει τη νόμιμη αμοιβή. ΕφΛαρ 180/08, σ. 361

Μη καταχρηστική η αγωγή ακύρωσης αρχαιρεσιών που διεξήχθησαν με ενιαίο ψηφοδέλτιο και όχι με το σύστημα της απλής αναλογικής, εκ του ότι οι αιτούντες την ακύρωση είχαν θέσει προ ζήτησης υποψηφιότητα σε ενιαίο ψηφοδέλτιο, χωρίς αντίρρηση, εφόσον εξέφρασαν έμπρακτα την εναντίωσή τους στη διεξαγωγή των ένδικων αρχαιρεσιών με ενιαίο ψηφοδέλτιο και δε συνήνεσαν σε αυτό. ΜονΠρωτΛαρ 221/08, σ. 386

Μη εφαρμογή του 281 ΑΚ επί των αμιγώς διαδικαστικών πράξεων του δικονομικού δικαίου. ΜονΠρωτΛαρ 1063/08, σ. 397

ΚΑΤΟΙΚΙΑ

Επίδοση επί ύπαρξης δύο κατοικιών, χειμερινής και θερινής. ΕφΛαρ 56/07, σ. 227

Ο καθού η επίδοση μπορεί να έχει περισσότερες κατοικίες στον ίδιο τόπο. Ισοτιμία κατοικίας αν το ίδιο πρόσωπο έχει στον ίδιο τόπο και κατάσταση, γραφείο ή εργαστήριο. Αρ-

κεί η επίδοση σε μία από τις παραπάνω διευθύνσεις. ΕφΛαρ 66/08, σ. 286

ΚΛΗΡΟΝΟΜΗΤΗΡΙΟ

Η προθεσμία έφεςης κατά απόφασης επί αίτησης παροχής κληρονομητηρίου, αν μεν διατάσσεται η παροχή κληρονομητηρίου, είναι 20ήμερη, αρχόμενη από τη δημοσίευσή της και μη αναστελλόμενη στο διάστημα 1-31/8, αν δε απορρίπτεται η αίτηση είναι η προβλεπόμενη στη γενική δ/ξη του 518 ΚΠολΔ. ΕφΛαρ 157/08, σ. 352

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Ανίσχυρη η δ/ξη διαθήκης περί εγκατάστασης σε περιουσιακά στοιχεία, που μεταβιβάστηκαν στον εγκατάστατο από το διαθέτη εν ζωή. Τέτοια εγκατάσταση δεν μπορεί να ισχύσει ως διανεμητική, δηλ. προς ανάλογη συμμετοχή στα κληρονομικά χρέη του εγκατάστατου, ως καθολικού διαδόχου, διότι προϋποθέτει ιδιότητα κληρονόμου, η οποία στην εκ διαθήκης διαδοχή προσδίδεται με πραγματική εγκατάσταση στην κληρονομία.

Η προσαύξηση, κατά το 1807 παρ. 1 ΑΚ προϋποθέτει ότι ο υπέρ ου η προσαύξηση είναι ήδη νόμιμα εγκαταστημένος κληρονόμος.

Ερμηνεία διαθήκης. Η δικαστική κρίση ότι από τη διαθήκη προκύπτει ή όχι η βούληση του διαθέτη είναι ανέλεγκτη από τον ΑΠ. Εφαρμογή γενικών ερμηνευτικών κανόνων των 173 και 1781 ΑΚ, προς αναζήτηση της αληθινής βούλησης του διαθέτη, η οποία θα πρέπει να βρίσκει, έστω και έμμεσο, στήριγμα στο κείμενο της διαθήκης.

Επί αμφιβολίας, επιβάλλεται η “φιλάγαθη” ερμηνεία της διαθήκης και πρέπει να προτιμάται η ερμηνεία που διασώζει το κύρος της. ΕφΛαρ 113/08, σ. 308

ΚΛΗΤΕΥΣΗ (Πολ)

Απορριπτέος ο ισχυρισμός περί μη νόμιμης κλήτευσης χωρίς επίκληση δικονομικής βλάβης μη δυνάμενης να ανορθωθεί παρά μόνο

με την κήρυξη της ακυρότητας, εφόσον ο διάδικος παραστάθηκε και υπερασπίσθηκε τους ισχυρισμούς του. ΕφΛαρ 67/08, σ. 288

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Δικαστικός καθορισμός της διοίκησης και χρήσης του κοινού, εφόσον δεν έχει καθοριστεί με κοινή συμφωνία ή με πλειοψηφία των κοινωτών. Επί αντίθεσης της απόφασης της πλειοψηφίας στην καλή πίστη και τα συμφέροντα των κοινωτών, δικαίωμα μειοψηφίας για δικαστική προσφυγή.

Επί αποκλειστικής χρήσης του κοινού από έναν κοινωτό, οι λοιποί δικαιούνται, και αν δεν πρόβαλαν αξίωση για σύγχρηση, αποζημίωση ανάλογη με τη μερίδα τους.

Αξίωση του παρακλυόμενου στη χρήση του κοινού για παράλειψη και με λήψη ασφ. μέτρων προς ρύθμιση της κατάστασης, εφόσον συντρέχει επείγουσα περίπτωση.

Χρήση και εκμετάλλευση κοινής γεώτρησης με κοινή απόφαση κοινωτών. Η πλημμελής εκπλήρωση των οικονομικών υποχρεώσεων ενός κοινωτού ως προς τη συμμετοχή του στις δαπάνες συντήρησης του κοινού γεννά υπέρ του άλλου κοινωτού αξίωση καταβολής των αναλογουσών δαπανών, όχι όμως και δικαίωμα αποκλεισμού του μη εκπληρούντος τις οικονομικές υποχρεώσεις κοινωτού από τη χρήση του πράγματος. ΜονΠρωτΛαρ 3818/07, σ. 383

Αποζημίωση λόγω αυθαίρετης χρήσης κοινού από κοινωτό, η οποία συνίσταται στη μισθωτική αξία αλλά δεν αποτελεί μίσθωμα.

Στοιχεία αγωγής, η οποία δικάζεται κατά τακτική διαδικασία. ΕιρΛαρ 118/08, σ. 401

ΚΤΕΛ

Ανάθεση εκτέλεσης και εκμετάλλευσης του συγκοινωνιακού έργου στα ΚΤΕΛ. Αθέμιτη συμπεριφορά σε βάρος ΚΤΕΛ από ιδιοκτήτες ταξί όταν παρέχουν εξυπηρέτηση με πολλαπλή μίσθωση, με είσπραξη κομίστρου για κάθε μεταφερόμενο επιβάτη, ή πραγματοποιούν

μισθώσεις για παραλαβή επιβατών όταν το ταξί βρίσκεται εκτός των διοικητικών ορίων της έδρας του, χωρίς το τέλος της διαδρομής να βρίσκεται εντός των ορίων της έδρας του. ΕφΛαρ 134/08, σ. 337

ΚΡΑΝΟΣ

Συνυπαιτιότητα 20% του τραυματισθέντος στο κεφάλι οδηγού μοτοποδηλάτου εκ του ότι δεν έφερε προστατευτικό κράνος. ΕφΛαρ 774/07, σ. 247

Συνυπαιτιότητα του παθόντος εργαζόμενου, γιατί αν και είχε επίγνωση του κινδύνου δεν φορούσε το χορηγηθέν κράνος. ΕφΛαρ 65/08, σ. 282

ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ

Αν κατά την ανέγερση οικοδομής ο κύριος την επεκτείνει καλόπιστα σε γειτονικό γήπεδο, ο κύριος του οποίου δεν διαμαρτυρήθηκε πριν την ανέγερση της οικοδομής κατά μεγάλο μέρος, το δικαστήριο μπορεί, κατ' εύλογη κρίση, να επιδικάσει την κυριότητα του καταληφθέντος στον κύριο του ακινήτου που οικοδομήθηκε, έναντι καταβολής της αξίας του και αποκατάστασης κάθε άλλης ζημίας, ιδίως από την τυχόν μείωση της αξίας του υπολοίπου. Η επιδίκαση μπορεί να ζητηθεί μόνο με αγωγή ή ανταγωγή και όχι με ένσταση προς απόκρουση διεκδικητικής αγωγής. ΕφΛαρ 805/07, σ. 268

ΚΩΔΙΚΑΣ ΟΔΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

Προτεραιότητα του εκ δεξιών κινούμενου σε κόμβους χωρίς σήμανση. Εξαιρέσεις. Επί ισόπεδου κόμβου, στον οποίο μια οδός τέμνει καθέτως άλλη σε σχήμα "Τ", εάν δεν υπάρχει σήμανση, δεν κάμπτεται ο κανόνας της εκ δεξιών προτεραιότητας.

Καθορισμός προτεραιότητας οδών με αποφάσεις αρμοδίων οργάνων και ισχύς από την τοποθέτηση των πινακίδων σήμανσης ή των διαγραμμίσεων στο οδόστρωμα, εκτός αν η κυκλοφορία ρυθμίζεται από τροχονόμους. ΕφΛαρ 774/07, σ. 247

Υπαιτιότητα του παραβιάσαντος την προτεραιότητα του εκ δεξιών κινούμενου σε οδικό κόμβο χωρίς σήμανση. Το ότι η μία οδός είναι κεντρικότερη δεν ασκεί επιρροή στην προτεραιότητα, εφόσον δεν πρόκειται για "αυτοκινητόδρομο ή εθνική ή ταχείας κυκλοφορίας οδό", που έχουν κατ' εξαίρεση πάντοτε προτεραιότητα. ΕφΛαρ 179/08, σ. 358

ΜΑΡΤΥΡΕΣ (ΠολΔικ)

Μη ακυρότητα μαρτυρικής κατάθεσης επί μη καταχώρισης στα πρακτικά του θρησκευόμενου του μάρτυρα και των λοιπών στοιχείων του 407 ΚΠολΔ, εκτός από το ονοματεπώνυμο και την όρκισή του.

Η υποχρέωση ερώτησης του μάρτυρα αν προτιμά να δώσει θρησκευτικό ή πολιτικό όρκο, ισχύει για υποθέσεις των οποίων η πρώτη συζήτηση προσδιορίσθηκε μετά την 1.1.2002. ΕφΛαρ 282/07, σ. 239

Η ιδιότητα του μάρτυρα ως συζύγου διαδίκου δεν αποτελεί λόγο εξαίρεσης, εφόσον δε συνδέεται με συγκεκριμένο συμφέρον από το αποτέλεσμα της δίκης, κατά την ανέλεγκτη με πιθανολόγηση κρίση του δικαστηρίου. ΕφΛαρ 113/08, σ. 308

Από μόνη την ιδιότητα του μάρτυρα ως μέλους του ΔΣ (μη εκπροσώπου) νπ δεν προκύπτει συμφέρον γιατί διάδικος είναι το νπ. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

ΜΑΤΑΙΩΣΗ

Επί των υποθέσεων γνήσιας εκούσιας δικαιοδοσίας, αν κατά τη δικάσιμο της αίτησης δεν εμφανιστεί ο αιτών, η συζήτηση ματαιώνεται, ακόμα και αν παρίσταται τρίτος που κλητεύτηκε ή που έχει ασκήσει παρέμβαση, ενώ επί των υποθέσεων μη γνήσιας εκούσιας δικαιοδοσίας η συζήτηση δεν ματαιώνεται, εφόσον εμφανίζεται στη συζήτηση έστω και ένας διάδικος. ΕφΛαρ 151/08, σ. 347

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Βλ. Επιχείρηση, Εργασία

ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

Η σύμβαση ανάθεσης σε διπλωματούχο τοπογράφο μηχανικό της εκπόνησης μελέτης συνιστά μίσθωση έργου. Τη συμφωνηθείσα αμοιβή του μηχανικού, η οποία δεν μπορεί να είναι κατώτερη της νόμιμης, δικαιούται να αξιώσει τόσο το Τεχνικό Επιμελητήριο, όσο και ο ίδιος. Αίτημα της καταψηφιστικής αγωγής είναι η καταβολή του οφειλόμενου ποσού στο Τ.Ε.Ε., προκειμένου να διενεργηθούν οι νόμιμες παρακρατήσεις, ενώ το υπόλοιπο ποσό αποδίδεται στο μηχανικό. ΕφΛαρ 89/08, σ. 296

ΜΙΣΘΩΣΗ

Σύμβαση εκμίσθωσης κυψέλης [σιλό] για αποθήκευση σίτου, με συμφωνημένο μίσθωμα ανά κιλό σίτου. Αποζημίωση χρήσης για παρακράτηση της κυψέλης πέραν του συμβατικού χρόνου. ΕφΛαρ 148/08, σ. 344

Αναπροσαρμογή μισθώματος. ΔΤΚ μηνών Μαΐου, Ιουνίου, Ιουλίου, Αυγούστου, Σεπτεμβρίου 2008, σ. 432

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Βλ. Εργασία

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΟΥ

Η σύμβαση ανάθεσης σε διπλωματούχο τοπογράφο μηχανικό της εκπόνησης μελέτης συνιστά μίσθωση έργου. ΕφΛαρ 89/08, σ. 296

ΜΙΣΘΩΤΟΙ

Αποχώρηση μισθωτών λόγω συνταξιοδότησης. ΕφΛαρ 78/08, σ. 294

Βλ. και Εργασία

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ (ΠολΔικ)

Σε ανακοπή κατά πίνακα κατάταξης νομιμοποιούνται ο επισπεύδων, οι αναγγεληθέντες δανειστές και ο καθού η εκτέλεση, εφόσον έχουν έννομο συμφέρον, που θεωρείται υπάρχον όταν η παραδοχή του αιτήματος της ανακοπής δεν εξαντλείται μόνο στην ακύρωση της κατάταξης του καθού, αλλά συνδέεται και με τη δυνατότητα κατάταξης του ανακόπτο-ντος. ΕφΛαρ 272/07, σ. 233

ΝΟΜΙΣΜΑ

Επί διεθνών συναλλαγών είναι επιτρεπτή η συνομολόγηση υποχρεώσεων δανείου σε αλλοδαπό νόμισμα, οπότε αποδοτέο ποσό είναι το ισάξιο του αλλοδαπού νομίσματος κατά τον συμβατικό χρόνο επιστροφής του δανείου. Μετά την εισαγωγή του ευρώ στην Ελλάδα ο υπολογισμός του καταβλητέου ποσού γίνεται με την ισοτιμία ευρώ - δανεισθέντων νομισμάτων, κατά τον χρόνο της πληρωμής, εφόσον είναι μεταγενέστερος της 1.1.2001. ΕφΛαρ 74/08, σ. 291

ΟΡΚΟΣ

Η υποχρέωση ερώτησης του μάρτυρα αν προτιμά να δώσει θρησκευτικό ή πολιτικό όρκο, ισχύει για υποθέσεις των οποίων η πρώτη συζήτηση προσδιορίστηκε μετά την 1.1.2002. ΕφΛαρ 282/07, σ. 239

ΟΧΛΗΣΗ

Τοκοφορία επί περιορισμού του καταψηφιστικού χρηματικού αιτήματος σε αναγνωριστικό, διότι η επίδοση καταψηφιστικής αγωγής εμπεριέχει και όχληση του οφειλέτη, η οποία δεν ανατρέπεται εκ του περιορισμού. ΕφΛαρ 180/08, σ. 361

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (ΠολΔικ)

Ο κατά τη διάρκεια της δίκης καθιστάμενος ειδικός διάδοχος δεν καθίσταται διάδικος, ούτε μπορεί να του εκχωρηθεί η αγωγή, αλλά έχει δικαίωμα παρέμβασης. ΕφΛαρ 113/08, σ. 308

Η παρέμβαση που έχει ως αντικείμενο την απόρριψη της αίτησης θέσης της επιχείρησης υπό την ειδική εκκαθάριση του άρθρου 46 ν. 1892/1990, είναι κύρια παρέμβαση, ασκείται με ιδιαίτερο δικόγραφο, προσδιορίζεται υποχρεωτικά στην ίδια δικάσιμο με την αίτηση και είναι απαράδεκτη αν δεν κατατεθεί, χωρίς να απαιτείται και επίδοσή της στους κύριους διαδίκους, 24 τουλάχιστον ώρες πριν από τη συζήτηση της αίτησης, οπότε αποκτά αυτοτέλεια και δικάζεται μόνη της, επί κατάργησης ή μα-

ταίωσης της κύριας αίτησης. ΕφΛαρ 151/08, σ. 347

Επί αγωγής ακύρωσης απόφασης ΓΣ, μη ύπαρξη έννομου συμφέροντος συνδικαλιστικής οργάνωσης για άσκηση πρόσθετης παρέμβασης εκ του ότι σε μεταξύ τρίτων εκκρεμή δίκη έχει ανακύψει ζήτημα που ενδέχεται να επηρεάσει τα συμφέροντα των μελών της. ΜονΠρωτΛαρ 221/08, σ. 386

ΠΙΝΑΚΙΟ

Η κατά πλάσμα δικαίου κλήτευση του διαδίκου με την εγγραφή στο πινακίο δε συνδέεται με τον αριθμό των χορηγούμενων αναβολών. Η παράβαση του 19 παρ. 6 Κώδικα Απαλλοτριώσεων, κατά την οποία επιτρέπεται μόνο μία φορά η αναβολή συζήτησης, δεν επάγεται ακυρότητα των παραπέρα αναβολών, ούτε στηρίζει λόγο αναίρεσης. ΕφΛαρ 614/07, σ. 246

ΠΡΟΪΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ

Προϋπόθεση εκπλειστηρίασης ακινήτου ως βιοτεχνικής επιχείρησης με τον εξοπλισμό είναι η σύγχρονη μαζί με το ακίνητο κατάσχεση και των παρατημάτων ως ενιαίο σύνολο, επιλογή η οποία αφήνεται από το νόμο στην πρωτοβουλία και διακριτική ευχέρεια του δανειστή. ΕφΛαρ 29/08, σ. 272
Βλ. Εκτέλεση, Ανακοπή.

ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ (Αστ - Πολ)

Η 6μηνη προθεσμία για άσκηση αγωγής προς καταβολή ή συμπλήρωση αποζημίωσης λόγω απόλυσης του μισθωτού ισχύει και για τη μειωμένη αποζημίωση που χορηγείται στους αποχωρούντες ή απομακρυνόμενους από την εργασία λόγω συνταξιοδότησης. Η προθεσμία είναι αποσβεστική, λαμβάνεται αυτεπάγγελτα υπόψη και διακόπτεται με την άσκηση της αγωγής. ΕφΛαρ 78/08, σ. 294

ΠΡΟΣΕΠΙΚΛΗΣΗ

Επί διεκδικητικής αγωγής κυριότητας, η υπό του εναγόμενου ασκούμενη στο δεύτερο

βαθμό ανακοίνωση της δίκης προς τους δικονομικούς εγγυητές είναι απαράδεκτη, αν δε ήθελε εκτιμηθεί ως προσεπίκληση προς αυτούς (οι οποίοι δεν παρενέβησαν υπέρ αυτού πρωτοδίκως, ούτε κατ' έφεση) είναι απαράδεκτη, λόγω μη εγγραφής στα βιβλία διεκδικήσεων. ΕφΛαρ 55/08, σ. 279

ΠΡΟΣΤΗΣΗ

Η σχέση πρόστησης καλύπτει κάθε εκούσια χρησιμοποίηση του προστηθέντος και μπορεί να στηρίζεται σε σύμβαση εργασίας, έργου, εντολής, ή σε οποιαδήποτε άλλη βιοτική σχέση, αδιάφορα αν είναι νόμιμη ή παράνομη, αν ο προστηθείς αμείβεται ή όχι, ή αν η σχέση πρόστησης είναι διαρκής ή ευκαιριακή. ΕφΛαρ 65/08, σ. 282

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΡΑΤΗΣΗ

Η αξίωση αποζημίωσης του ΕΚ κατά του εξαναγωγής υπόχρεου διατηρεί τον αδικοπρακτικό χαρακτήρα και μπορεί να επιδιωχθεί η είσπραξη και με προσωπική κράτηση. ΕφΛαρ 56/07, σ. 227

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ

Επί προσβολής προσωπικότητας, αντικειμενική ευθύνη του προσβάλλοντος ως προς την αξίωση άρσης της προσβολής, ενώ για την αξίωση αποζημίωσης ή χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης απαιτείται και υπαιτιότητα.

Εκδότης, Διευθυντής και Συντάκτης στους τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς. Άρση του άδικου χαρακτήρα της εξύβρισης και της απλής δυσφήμισης όταν οι εκδηλώσεις γίνονται για διαφύλαξη δικαιώματος ή από δικαιολογημένο ενδιαφέρον. Επιτρεπτές ραδιοφωνικές εκπομπές για πληροφόρηση του κοινού, συνοδευόμενες και από οξεία κριτική και δυσμενείς χαρακτηρισμούς. Μη άρση του άδικου χαρακτήρα της εξυβριστικής ή δυσφημιστικής εκδήλωσης όταν αποτελεί συκοφαντική δυσφήμιση ή όταν από τον τρόπο και

τις περιστάσεις προκύπτει σκοπός εξύβρισης.

Καθορισμός εκ του νόμου ελάχιστου ποσού χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, αναλόγως της δικτύωσης του ραδιοφωνικού σταθμού σε περισσότερους νομούς. Το δικαστήριο οφείλει να ερευνά αν στη συγκεκριμένη περίπτωση με την επιδίκαση της προβλεπόμενης από τον νόμο ελάχιστης χρηματικής ικανοποίησης παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Για επαναφορά ισχυρισμών προηγούμενης συζήτησης στο ίδιο ή ανώτερο δικαστήριο, απαιτείται η επανυποβολή με σύντομη περίληψη και αναφορά στις σελίδες των προσκομιζόμενων προτάσεων της προηγούμενης συζήτησης. Δεν αρκεί η επίκληση ισχυρισμών με γενική αναφορά ή παραπομπή στις πρωτόδικες προτάσεις και ενσωμάτωση του κειμένου αυτών στις προτάσεις του εφετείου. ΕφΛαρ 774/07, σ. 247

ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Βλ. Προσωπικότητα, Τηλεόραση

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Ανάθεση εκτέλεσης και εκμετάλλευσης του συγκοινωνιακού έργου στα ΚΤΕΛ. Μη νόμιμα τα δρομολόγια ιδιοκτητών ταξί για μεταφορά επιβατών όταν παρέχουν εξυπηρέτηση με πολλαπλή μίσθωση, με είσπραξη κομίστρου για κάθε μεταφερόμενο επιβάτη, ή πραγματοποιούν μισθώσεις για παραλαβή επιβατών όταν το ταξί βρίσκεται εκτός των διοικητικών ορίων της έδρας του, χωρίς το τέλος της διαδρομής να βρίσκεται εντός των ορίων της έδρας του. ΕφΛαρ 134/08, σ. 337

ΣΥΖΗΤΗΣΗ (ΠολΔικ)

Παράσταση στη συζήτηση με δήλωση των διαδίκων, που υπογράφεται από τους πληρεξούσιους δικηγόρους όταν η προφορική συζή-

τηση δεν είναι υποχρεωτική, άλλως, ο διάδικος που κατέθεσε προτάσεις με δήλωση μη παράστασης στη συζήτηση και πράγματι δεν παρουσιάστηκε δικάζεται ερήμην. ΕφΛαρ 56/07, σ. 227

Η παράβαση του 19 παρ. 6 Κώδικα Απαλλοτριώσεων, κατά την οποία επιτρέπεται μόνο μία φορά η αναβολή συζήτησης, δεν επάγεται ακυρότητα των παραπέρα αναβολών. ΕφΛαρ 614/07, σ. 246

Επανάληψη της συζήτησης για να προσκομισθούν σε μετάφραση οι σχετικές δ/ξεις του αλλοδαπού δικαίου. ΕφΛαρ 74/08, σ. 291

Επί των υποθέσεων γνήσιας εκούσιας δικαιοδοσίας, αν κατά τη δικάσιμο της αίτησης δεν εμφανιστεί ο αιτών η συζήτηση ματαιώνεται, ακόμα και αν παρίσταται τρίτος που κλητεύτηκε ή που έχει ασκήσει παρέμβαση, ενώ επί των υποθέσεων μη γνήσιας εκούσιας δικαιοδοσίας η συζήτηση δεν ματαιώνεται, εφόσον εμφανίζεται στη συζήτηση έστω και ένας διάδικος. ΕφΛαρ 151/08, σ. 347

ΣΥΖΥΓΟΙ

Στοιχεία αγωγής αποκτημάτων. Η συμβολή μπορεί να συνίσταται όχι μόνο σε παροχή κεφαλαίου, αλλά και σε παροχή υπηρεσιών αποτιμωμένων σε χρήμα, ως και υπηρεσιών, που παρέχονται στο συζυγικό οικο για την επιμέλεια και ανατροφή των τέκνων, καθό μέτρο αυτές δεν επιβάλλονται από την υποχρέωση συνεισφοράς στις οικογενειακές ανάγκες. ΕφΛαρ 210/08, σ. 372

Βλ. και Γάμος

ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ

Ένσταση συμψηφισμού ανταπαίτησης αποζημίωσης του εντολέα κατά του ενάγοντος δικηγόρου, διότι από βαριά αμέλειά του χειρίσθηκε πλημμελώς την υπόθεση και το δικαστήριο. Η προτεινόμενη σε συμψηφισμό ανταπαίτηση συνιστά περιεχόμενο αγωγής κακοδικίας κατά εντολοδόχου δικηγόρου και υπόκειται σε δημνη αποσβεστική προθεσμία.

ΕφΛαρ 180/08, σ. 361

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Ο καθορισμός εκ του νόμου ελάχιστου ποσού χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, αναλόγως της δικτύωσης του ραδιοφωνικού σταθμού σε περισσότερους νομούς αποτελεί άσκηση της παρεχόμενης από το Σύνταγμα εξουσίας του νομοθέτη. Το δικαστήριο οφείλει να ερευνά αν στη συγκεκριμένη περίπτωση με την επιδίκαση της προβλεπόμενης από τον νόμο ελάχιστης χρηματικής ικανοποίησης παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας μεταξύ του χρησιμοποιούμενου μέσου και του επιδιωκόμενου σκοπού, η οποία απορρέει από τη συνταγματική αρχή του Κράτους Δικαίου. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

ΣΥΝΤΡΕΧΟΝ ΠΤΑΙΣΜΑ

Συνυπαιτιότητα 20% του τραυματισθέντος στο κεφάλι οδηγού μοτοποδηλάτου εκ του ότι δεν έφερε προστατευτικό κράνος. ΕφΛαρ 774/07, σ. 247

Συνυπαιτιότητα παθόντος εργαζομένου δειότι δεν έφερε κράνος. ΕφΛαρ 65/08, σ. 282

Μη συντρέχον πταίσμα παθόντος στον τραυματισμό του εκ του ότι αποδέχθηκε επικίνδυνη επιβίβαση σε χώρο αυτ/του μη επιτρεπόμενο, αυτοδιακινδυνεύοντας την ασφαλή μεταφορά. ΕφΛαρ 179/08, σ. 358

ΣΩΜΑΤΕΙΟ

Οι αποφάσεις της εφορευτικής επιτροπής προσβάλλονται ως αποφάσεις της ΓΣ.

Το ενάγον για ακύρωση μέλος του σωματείου δεν απαιτείται να επικαλείται ειδικό έννομο συμφέρον.

Μη ύπαρξη έννομου συμφέροντος συνδικαλιστικής οργάνωσης για άσκηση πρόσθετης παρέμβασης εκ του ότι σε μεταξύ τρίτων εκκρεμή δίκη έχει ανακύψει ζήτημα που ενδέχεται να επηρεάσει τα συμφέροντα των μελών της. Προσβολή απόφασης ΓΣ για αρχαιρεσίες σε

συνδικαλιστικό σωματείο διότι διεξήχθησαν με ενιαίο ψηφοδέλτιο και όχι με το σύστημα της απλής αναλογικής, όπως προβλέπει η αναγκαστικού δικαίου δ/ξη του 12 παρ. 1 ν. 1264/1982.

Το Προσωπικό Εξωτερικής Φρούρησης των Καταστημάτων Κράτησης λειτουργεί με εφαρμογή των δ/ξεων που αφορούν τους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους και όχι τους Αστυνομικούς Υπαλλήλους.

Μη καταχρηστική η αγωγή ακύρωσης των αρχαιρεσιών εκ του ότι οι αιτούντες είχαν θέσει προ ζετίας υποψηφιότητα σε ενιαίο ψηφοδέλτιο χωρίς αντίρρηση, αφού εξέφρασαν έμπρακτα την εναντίωσή τους στη διεξαγωγή των ένδικων αρχαιρεσιών με ενιαίο ψηφοδέλτιο και δε συνήνεσαν σε αυτό. ΜονΠρωτΛαρ 221/08, σ. 386

ΤΑΞΙ

Απαγόρευση στους οδηγούς ταξί ή αγοραίων να αναλαμβάνουν υποχρέωση προμίσθωσης, εκτός αν μισθωτής είναι το δημόσιο, νπδδ και ΟΤΑ καθώς και αν πρόκειται για κοινωνικούς λόγους.

Μη νόμιμα τα δρομολόγια ιδιοκτητών ταξί για μεταφορά επιβατών όταν παρέχουν εξυπηρέτηση με πολλαπλή μίσθωση, με είσπραξη κομίστρου για κάθε μεταφερόμενο επιβάτη, ή πραγματοποιούν μισθώσεις για παραλαβή επιβατών όταν το ταξί βρίσκεται εκτός των διοικητικών ορίων της έδρας του, χωρίς το τέλος της διαδρομής να βρίσκεται εντός των ορίων της έδρας του. ΕφΛαρ 134/08, σ. 337

ΤΕΚΝΟ

Έμμεση εκτέλεση επί περισσότερων παραβιάσεων απόφασης επικοινωνίας με ανήλικο τέκνο. ΕφΛαρ 61/08, σ. 281

Βλ. και Γονική Μέριμνα, Διατροφή.

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Προσβολή προσωπικότητας. Εκδότης, Διευθυντής και Συντάκτης στους τηλεοπτικούς

και ραδιοφωνικούς σταθμούς. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

ΤΟΚΟΙ

Επιτρεπτή η έγερση παρεμπίπτουσας αγωγής για παρεπόμενο αίτημα, καταβολή τόκων υπερημερίας από την επίδοση της κύριας καταψηφιστικής αγωγής.

Το αίτημα περί ανατοκισμού απαραδέκτως υποβάλλεται το πρώτον στο Εφετείο, διότι αποτελεί παρεπόμενο όχι της αρχικής απαίτησης αλλά νέας τοιαύτης, την οποία απαρτίζουν οι τόκοι ενός τουλάχιστον έτους. ΕφΛαρ 786/07, σ. 266

Η δικηγορική αμοιβή υπολογίζεται επί του χρηματικού αιτήματος της αγωγής, όπως διαμορφώνεται με τους τόκους υπερημερίας μέχρι την πρώτη συζήτηση του πρώτου βαθμού. Τοκοφορία επί περιορισμού του καταψηφιστικού χρηματικού αιτήματος σε αναγνωριστικό διότι η επίδοση καταψηφιστικής αγωγής εμπειριέχει και όχληση, η οποία δεν ανατρέπεται εκ του περιορισμού. ΕφΛαρ 180/08, σ. 361

Απόφαση Νομισματικής Επιτροπής με την οποία, κατ' εξαίρεση των περιορισμών των 296 ΑΚ και 111 παρ. 2 ΕισΝΑΚ για τον ανατοκισμό των τόκων, παρασχέθηκε στις Τράπεζες η ευχέρεια να υπολογίζουν λογιστικώς τόκους από την πρώτη μέρα της καθυστέρησής τους, εφόσον υπάρχει ρητή συμφωνία των μερών.

Ανατοκισμός επί αλληλοχρέου λογ/σμού.

Η δ/γή πληρωμής που δεν επιδίκασε τόκους των τόκων υπερημερίας για το μετά το κλείσιμο του λογ/σμού διάστημα δεν αποτελεί τίτλο

εκτελεστό για την είσπραξή τους. ΕφΛαρ 264/08, σ. 377

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Ο Οργανισμός της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος έχει ισχύ ουσιαστικού νόμου. ΕφΛαρ 117/08, σ. 320

Απόφαση Νομισματικής Επιτροπής με την οποία παρασχέθηκε στις Τράπεζες η ευχέρεια να υπολογίζουν λογιστικώς τόκους από την πρώτη μέρα της καθυστέρησής τους, εφόσον υπάρχει ρητή συμφωνία των μερών. ΕφΛαρ 264/08, σ. 377

ΤΥΠΟΣ

Προσβολή προσωπικότητας διά του τύπου. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

ΥΠΑΙΤΙΟΤΗΤΑ

Υπαιτιότητα οδηγού φορτηγού, ο οποίος κατά τη στάθμευση σε κατωφέρεια δεν έλαβε μέτρα ασφαλούς ακινητοποίησης, με αποτέλεσμα να κινηθεί προς τα εμπρός και να παρασύρει προ αυτού ευρισκόμενο αυτ/το. ΕφΛαρ 56/07, σ. 227

Βλ. Αυτ/τα-Ατυχήματα, Εργατικό ατύχημα

ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑ

Βλ. Τόκοι

ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βλ. Ηθική βλάβη.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

1. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ	143	σ. 342
	148	σ. 344
	151	σ. 347
Α. ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ	157	σ. 352
	167	σ. 353
ΕΤΟΥΣ 2007	179	σ. 358
56	σ. 227	180
272	σ. 233	σ. 361
282	σ. 239	210
594	σ. 240	σ. 372
614	σ. 246	218
774	σ. 247	σ. 376
785	σ. 258	264
786	σ. 266	σ. 377
805	σ. 268	
ΕΤΟΥΣ 2008		
16	σ. 269	
29	σ. 272	
46	σ. 274	
48	σ. 276	
52	σ. 277	
55	σ. 279	
58	σ. 279	
61	σ. 281	
65	σ. 282	
66	σ. 286	
67	σ. 288	
74	σ. 291	
78	σ. 294	
89	σ. 296	
99	σ. 297	
107	σ. 304	
113	σ. 308	
117	σ. 320	
120	σ. 328	
134	σ. 337	
		Β. ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ
		ΕΤΟΥΣ 2007
		Ασφαλιστικά
		3818
		σ. 383
		ΕΤΟΥΣ 2008
		Τακτική
		221
		σ. 386
		Ασφαλιστικά
		1063
		σ. 397
		Γ. ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ
		ΕΤΟΥΣ 2008
		118
		σ. 401
		2. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ
		Α. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΦΕΤΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ
		ΕΤΟΥΣ 2008
		128
		σ. 405